

Karl may

WINNETOU

EDITURA EDEN

Consilier literar
Dr. ANTONIU POPESCU

Ediția princeps

Karl May

WINNETOU

„Gesammelte Reiseerzählungen”, Band 7

Freiburg, 1893

Volumul de față reproduce integral textul ediției Karl May, Winnetou (tom 1), în traducerea lui Eugen Frunză, la Editura Tineretului, București, 1967. Cu prilejul pregătirii manuscrisului pentru tipar, a fost adaptată ortografia potrivit normelor academice actuale, corectându-se greșelile de culegere. Drepturile de reproducere a textului revin Editurii Eden până în anul 2000.

KARL MAY
Opere - 22

WINNETOU

Roman

EDITURA EDEN
București, 1996

Coperta de
SERGIU GEORGESCU

Tehnoredactare de
CRISTINA STANCIU

Corectura de
MIHAI GRIGORESCU

Ediție electronică îngrijită de

I.S.B.N. 973-9141-57-9

CUPRINS

[Avertisment](#)

[Cuvânt înainte](#)

[1. Un „greenhorn”](#)

[2. Klekih-Petra](#)

[3. Winnetou încătușat](#)

[4. De două ori în ghearele morții](#)

[5. Legământul sângelui](#)

[6. Eliberarea lui Sam](#)

Avertisment

Într-o serie de opere complete Karl May, editarea ciclului *Winnetou* reprezintă un eveniment crucial pentru valorificarea deplină a întregii creații a scriitorului. Căci, să nu uităm, din cele 28 de volume de lucrări, a căror acțiune se desfășoară în Vestul Sălbatic, 17 au în centru pe acest faimos și îndrăgit erou. Pentru a înțelege locul pe care îl ocupă și pe plan afectiv în noianul scrierilor amintite, s-ar cuveni să apelăm la mărturisirile romancierului însuși:

„În timpul numeroaselor mele călătorii și peregrinări îndepărtate, am întâlnit adesea, mai ales între așa-ziișii «sălbatici» și «semi-civilizați», oameni care mi-au devenit prieteni și a căror amintire mi-a rămas scumpă până în ziua de astăzi, după cum așa îmi va rămâne până la moarte. Dar pe nici unul nu l-am iubit așa cum l-am iubit pe Winnetou, vestita căpetenie a apașilor. Prietenia pentru el m-a adus din îndepărtata Africă sau Asie înapoi în preriile, pădurile și Munții Stâncoși ai Americii de Nord. Chiar dacă întoarcerea mea nu fusese fixată dinainte și nu stabilisem cu el o întâlnire, știam bine cum îl pot găsi.” (*Mein Leben und Streben*)

Importanța ciclului „Winnetou” l-a determinat pe un editor german, de dată mai recentă, să deschidă o nouă serie de „Opere — Karl May” cu patru tomuri consacrate acestui erou. Este vorba de „Pawlak Verlag”, care a inițiat, după 1983, o ediție în 74 de volume cu „Povestiri de călătorie”. Aceeași tentație am avut-o și noi, dar existența pe piață a unei ediții *Winnetou*, realizată sub egida editurii „Minerva”, ne-a determinat să schimbăm ordinea aparițiilor.

De altminteri, ordinea și titulatura volumelor nu trebuie fetișizată, aspect asupra căruia ne îngăduim să revenim mai jos. În primul rând că și în cronologia creației lui Karl

May locul scrierilor este extrem de diferit, ca să nu insistăm asupra faptului că însăși geneza lor este la fel de curioasă. Inițial, fragmente din *Winnetou* apar ca povestiri distincte, nicidecum în ordinea pe care o vor avea mai târziu în roman. Manuscrisele zăbovesc pe masa romancierului vreme de șapte ani, interval în care sunt scrise și publicate alte lucrări. Abia în 1893, la un an după ce Karl May lansează seria menită să-i adune întreaga creație, vor apărea trei volume sub același titlu, pentru ca apoi, în 1910, cu doi ani înaintea încetării lui din viață, să mai adauge un al patrulea volum.

Poate nu este lipsit de interes să precizăm că, înaintea acestei trilogii — ne referim la volumele din 1893 — a acordat prioritate editorială „ciclului oriental”, alcătuit din șase tomuri, la care, ulterior, se vor adăuga numeroase scrieri inspirate din aceeași zonă geografică. Sau, cu alte cuvinte, a ținut să-și deschidă șirul de „Opere” cu romanele având ca erou principal pe Kara Ben Nemsi, ipostază lirică a propriului său eu. Alegere la fel de inspirată, pe care, peste ani, o vor respecta întocmai marii săi editori din Radebeul bei Dresden și Bamberg.

În România, primele tălmăciri (mai mult adaptări) aparțin lui Ion Gorun (în 1935-1936), Ștefan X. Ionescu (1942) și Eugen Frunză (1967), la care s-ar mai putea adăuga o „compilare de A. Toma și Ion Gorun”, în 158 fascicule, nedată, dar, după alte indicii bibliografice, dăinuind de prin anii 1924-1925.

În timp, cea mai bună și cea mai aproape de spiritul originalului s-a dovedit a fi traducerea lui Eugen Frunză, motiv pentru care a fost reeditată în 1972 și 1992-1993.

Este și opțiunea noastră, numai că, atenție, cele trei volume vor apărea în seria de opere cu titluri diferite, după cum urmează:

Tom I: *WINNETOU*

Tom II: *PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE*

Tom III: *TESTAMENTUL LUI WINNETOU*

Bineînțeles, în interiorul cărții, pe pagina de titlu, se va menționa și ciclul din care face parte, numărul respectivului tom.

Suntem nevoiți să apelăm la această formulă editorială, deoarece difuzarea sub banderolă a celor trei volume ar fi presupus îndepărtarea multor cititori, lipsiți de posibilitatea achiziționării lor în bloc. Ei reprezintă majoritatea corespondenților noștri, în comparație cu cititorii care ne-au solicitat difuzarea concomitentă a cărților ce fac parte din același ciclu. Aceștia din urmă sunt invitați în mod expres să-și procure din timp volumele anunțate, pentru a se bucura de integralitatea colecției. De altfel, același apel îl facem tuturor cititorilor noștri, din dorința de a nu le desperechea. Deși, tot atât de adevărat este și faptul că ele rezistă și la lecturi de sine stătătoare.

Aminteam, cu un alt prilej, că mai bine de jumătate din volumele lui Karl May — mai precis 39 din 74 — se încadrează în cicluri distincte. Evident, avem în vedere ciclurile atestate ca atare în bibliografia scriitorului, nicidecum cele improvizate de editorii noștri interbelici, care, nu o dată, au contopit în formula romanului foileton șapte până la zece cărți, sub același generic, deși aveau un statut diferit. Mai grav este — cum am mai spus — că în zilele noastre asemenea „colhozuri literare” au fost preluate ca atare, fenomen editorial ce are la antipod ciopârțirea diferitelor romane și difuzarea lor ca opere distincte.

Într-o asemenea situație, se cuvenea puțină ordine, ceea ce presupunea, înainte de toate, identificarea operelor care au circulat în versiune românească sub titluri felurite, precum și alcătuirea unui plan general de apariții, cuprinzând și operele încă netraduse. Deziderat îndeplinit, o operație mai dificilă fiind stabilirea priorităților. Treabă anevoioasă, câtă vreme și alte edituri au publicat și continuă să publice cărți din creația aceluiași romancier.

Mulți cititori care au răspuns la chestionarul nostru au insistat să angajăm, în primă urgență, operele în mai multe tomuri. Ceea ce am și făcut, 12 din primele 14 volume din serie făcând parte din trei cicluri („De pe tron la eșafod”; „Satan și Iscariotul” și „În țara leului argintiu”), concomitent băgând în lucru alte cinci seriale.

O atare strategie editorială, pe cât de solidă în intenția de a epuiza cât mai repede fondul principalelor cicluri, are dezavantajul de a fi bruiată de aparițiile întâmplătoare ale altor editori. Căci simpla tipărire a unui volum desperecheat dintr-un serial perfect constituit, poate contramanda editarea întregului ciclu. Or, în asemenea situație, nu are rost să mai amânăm apariția unor volume deja aflate în portofoliul nostru redacțional, în așteptarea procurării unor ediții rare din străinătate și, inevitabil, traducerea lor.

Suntem deci hotărâți să punem în valoare cărțile existente, completarea diverselor cicluri urmând a se face ulterior, de fiecare dată fiind mai prudenți în prezentarea planurilor noastre editoriale, exceptând cărțile predate deja în tipografie. Din această pricină am renunțat să prezentăm structura diverselor cicluri, în materialele noastre publicitare, încercând astfel să atenuăm concurența neloială a unor „confrați”, care, de cele mai multe ori, au dovedit că nici măcar nu cunosc titlurile originale ale cărților publicate. Cărți care, de regulă, erau simple compilații, adaptări sau fragmente ale exemplarelor originale.

Desigur, doar cititorul este chemat să facă selecția volumelor editate. Ne îngăduim să-i atragem însă atenția asupra unor criterii obligatorii de alegere a cărților, pentru a evita achiziționarea unor rebuturi editoriale. În primul rând, el trebuie să fie atent dacă pe paginile de început ale diverselor cărți atribuite lui Karl May se menționează titlul original (în limba germană) și, măcar, anul de apariție, dacă

nu și menționarea altor elemente bibliografice (ediția germană folosită la traducere).

Pentru unirea eforturilor de realizare cât mai grabnică a integralei Karl May — în condiții calitative superioare, ceea ce presupune, în primul rând, confruntarea traducerilor existente cu edițiile-princeps germane — editurile Pallas și Eden au convenit să-și intensifice eforturile. În realizarea ambițioaselor noastre planuri, cititorii și librarii au un cuvânt hotărâtor, cu atât mai mult cu cât tipărirea volumelor de până acum le-au furnizat, sperăm, suficiente criterii de selecție. Sau, parafrazând pe Dick Hammerdull („Grăsanul”) — unul din cele mai hazoase personaje din opera lui Karl May — am zice: „că o carte apărută la Editura Pallas sau la Editura Eden, e totuna, cu condiția să ți-o procuri la timp!” *Howgh!*

NICULAE GHERAN

P.S. La data „bunului de tipar” al acestei cărți, aflăm o veste care ne stupefiază: Laurențiu Sânmihăian din Dej — unul din cei mai împătimiți cititori ai operei lui Karl May, extrem de competent în selectarea titlurilor germane propuse spre editare — s-a săvârșit din viață, datorită unui stupid accident (înecat în apa Someșului, într-o zi de vacanță la bunica lui din Lelești, județul Bistrița-Năsăud).

În semn de omagiu, închinăm acest volum memoriei lui. Fie-i țărâna ușoară!

N.G.

Cuvânt înainte

De câte ori gândul mă poartă la pieile-roșii, de atâtea ori îmi amintesc, fără să vreau, de Turcia. Oricât de ciudat, faptul are o justificare. Deși indianul și turcul au foarte puține trăsături comune, totuși există ceva care îi aseamănă: într-un grad mai mare sau mai mic, socotelile cu ei au fost încheiate. Despre turc nu se discută altfel decât ca despre „omul bolnav”, ^[1] în timp ce indianul — așa susțin toți cei care cunosc situația — e „pe moarte”.

Da, rasa pieilor-roșii este pe moarte! Acest pacient uriaș, doborât de o soartă cumplită ce nu cunoaște îndurare, zace întins de la Țara de Foc până dincolo de Marile Lacuri ale Americii de Nord. Împotrivirea lui disperată a fost în van. Forțele i s-au stins treptat. Abia de mai respiră.

Răzvrătirile periodice ale trupului său golaș sunt convulsiuni care anunță sfârșitul.

Are vreo vină, a meritat indianul acest sfârșit prematur?

Dacă acceptăm ideea că tot ce trăiește are dreptul la viață și că un atare adevăr se referă atât la individ, cât și la specia întreagă, atunci indianul are și el dreptul la existență, asemenea omului alb; el poate chiar să pretindă libertatea de a se dezvolta din punct de vedere social și statal potrivit personalității sale. Unii afirmă că indianul nu ar poseda însușirile necesare pentru a-și făuri un stat. Oare așa să fie? Eu spun răspicat: Nu! Însă n-am de gând să dovedesc aceasta printr-o lucrare savantă. Omul alb a avut norocul să urce un lung drum istoric, trecând de la treapta vânătorii la păstorit, apoi la agricultură și, în sfârșit, la civilizația industrială. Indianul nu a parcurs o asemenea evoluție. Totuși unii îi cer să realizeze saltul gigantic de la treapta cea mai de jos la cea mai de sus, fără a lua în

considerare faptul că, sărind astfel, ar putea să cadă și să se rănească mortal.

Natura vie se guvernează după o lege cruntă: cel mai slab e nevoit să cedeze în fața celui mai tare. Când e vorba însă de oameni, această lege sălbatică trebuie să devină mai clementă, pentru că o lege de asemenea veșnică este ca și iubirea între oameni. Putem să spunem oare că față de indianul muribund s-a aplicat o astfel de clemență?

Primii albi nu numai că s-au bucurat de toată ospitalitatea indienilor, dar aproape că au fost divinizați. Și cu ce răsplată s-au ales indienii? Țara ce o stăpâneau le-a fost răpită; nimeni nu o poate nega. Cine a citit istoria „vestiților” conchistadori știe cât sânge a curs și câte cruzimi s-au săvârșit; iar exemplul lor a fost continuat de urmași. Omul alb a venit cu vorbă mieroasă pe buze, dar purtând cuțitul tăios la brâu și în mâini armă încărcată. El făgăduia iubire și pace, dar semăna ură și sânge. Indianul trebuia să se retragă pas cu pas. De repetate ori i s-au promis drepturi „veșnice” asupra teritoriului care de fapt îi aparținea, pentru ca după scurt timp să fie alungat din nou mai departe, tot mai departe. I s-au „cumpărat” pământurile, cu plata în obiecte fără valoare, de care nu se putea folosi. Ori nu i se plătea nimic. În schimb, a fost blagoslovit cu otrava perfidă a „apei de foc”, precum și cu vărsatul sau cu alte boli rele, dezgustătoare, care au decimat triburi întregi, depopulând satele. Dacă indianul încerca să-și apere drepturile, i se răspundea cu gloanțe; și din nou trebuia să se retragă, cedând în fața superiorității armelor omului alb. Plin de amărăciune, se răzbuna pe fețele palide, ca indivizi; urmau atunci acele masacre odioase printre indieni. Și astfel, vânătorul de odinioară, mândru, curajos, viteaz, iubitor de adevăr și profund devotat prietenilor săi, a devenit un om bănuitor, prefăcut, care se furișează pe ascuns; nu el a vrut-o, ci omul alb l-a obligat să fie așa.

Unde au dispărut hergheliile de mustangi, din mijlocul cărora indianul își alegea cu îndrăzneală calul de călărie? Unde sunt bizonii care hălăduiau, milioane, în prerie și îl hrăneau? Din ce trăiește indianul de azi? Din făina și carnea pe care le primește? Dar cum arată făina? Amestecată cu ipsos și cu alte murdării, încât nici nu poți să o consumi?

Unui trib i se promet o sută de „vaci grase”, dar pe drum acestea se transformă în două-trei vite jigărite, a căror carne nu ar sătura nici măcar un vultur mâncător de stârvuri. Sau poate că indianul ar trebui să se apuce de agricultură? Dar este el sigur că va ajunge să-și strângă recolta, el, omul lipsit de drepturi, mâncat mereu mai departe, fără a i se da puțința de a se așeza undeva? Înainte vreme puteai să admiri figura semeață, frumoasă a indianului zburând peste savana întinsă pe mustangul lui cu coada în vânt; și cât de mizer, de obidit arată el azi în zdrențele sale, care nici măcar nu sunt în stare să-i acopere goliciunea trupului! Indianul care altădată înfrunta cu mâna goală pe ferocele urs cenușiu se furișează acum prin unghere ca un câine râios, pentru a cerși o ciozvârtă de carne sau pentru... a fura.

Da, indianul a ajuns un om bolnav, un muribund, iar noi, la căpătâiul lui, așteptăm să-i închidem ochii. Să stai la căpătâiul unui muribund este un lucru foarte grav, dar de mii de ori mai grav e să stai la căpătâiul unei rase sortită morții. În acest din urmă caz, se pot pune multe, foarte multe întrebări și mai ales următoarea: ce ar fi înfăptuit această rasă dacă i s-ar fi lăsat timp și spațiu pentru a-și valorifica forțele și talentele, înlăuntrul ei ca și în afară? Ce forme specifice de cultură pierde omenirea prin dispariția acestei rase? Indianul, aflat astăzi pe moarte, avea un caracter ferm, nu se lăsa asimilat; era oare acesta un motiv ca să-l omori, nu putea fi păstrat în viață? Dacă pentru prevenirea dispariției bizonilor s-a găsit un azil protector în Parcul Național din Montana și cel din Wyoming, de ce oare

nu se găsește și un loc unde să poată trăi, propășind în liniște, fostul stăpân legitim al țării?

Ce rost mai au însă astfel de întrebări în pragul morții! Ce să ajute reproșurile, când nimic nu mai poate ajuta! Pot numai să deplâng situația, dar nu s-o schimb; pot să umblu îndoliat, dar nu pot învia nici o victimă. De ce mă refer la persoana mea? Pentru că sunt unul dintre aceia care i-a cunoscut pe indieni de-a lungul mai multor ani și am cunoscut îndeosebi pe unul a cărui făptură deosebit de luminoasă și minunată sălășluiește adânc și la loc de cinste în inima mea, în gândurile mele. Dintre toți prietenii el a fost cel mai bun, cel mai credincios, oricând gata să se sacrifice pentru alții, un adevărat tip reprezentativ al rasei sale. Și așa cum rasa îi e osândită la moarte, a pierit și el, răpus de un glonte ucigaș al dușmanului. A fost cel mai nobil fiu al acestei națiuni în agonie, pe care o iubesc și azi, așa cum l-am iubit și pe el. Mi-aș fi dat bucuros viața ca să-l salvez, precum și el și-a pus de mii de ori viața în primejdie pentru mine. Dar în timp ce mie nu mi-a fost dată fericirea să-l scap de la moarte, el a murit salvându-și prietenii. Și totuși, dispariția lui nu e decât fizică, pentru că Winnetou, căpetenia cea mare a apașilor, va continua să trăiască în paginile cărților mele. Scriindu-le, voi căuta să-i ridic un monument binemeritat. Și dacă tu, cititorule, privindu-l cu ochii minții, vei judeca fără părtinire poporul pe care această căpetenie l-a întruchipat atât de fidel, atunci voi fi întru totul mulțumit.

AUTORUL

1. Un „greenhorn”

Știi dumneata, dragă cititorule, ce înseamnă cuvântul *greenhorn*? Ei bine, e o poreclă foarte supărătoare și jignitoare pentru cel căruia i se adresează. *Green*, în englezește, înseamnă verde; iar prin *horn* — *corn*, în limba noastră — se înțelege antena, adică acel mănunchi de firisoare subțiri cu care gâza pipăie împrejurimile. Un *greenhorn* este deci un om încă verde, adică necopt, un nou-sosit în ținuturi necunoscute lui, un ins care trebuie să-și întindă bine antenele dacă nu vrea să se facă de râs.

Un *greenhorn* nu se ridică de pe scaun pentru a-l ceda unei doamne care se apropie; salută pe stăpânul casei înainte de a se înclina în fața doamnei și domnișoarei de gazdă; își încarcă arma vârand gloanțele de-a-ndoaselea, sau bagă mai întâi dopul, apoi cartușul și abia la urmă praful de pușcă. Un *greenhorn* ori nu știe deloc limba engleză, ori o vorbește prea corect și înflorit; îi este groază de englezeasca „yankeilor” și chiar de idiomul folosit prin regiunile cu codri neumblați; nu-i intră nimic în cap și încă mai puțin îi vine pe limbă. *Greenhorn*-ul ia un racoon drept un oposum și o mulătră cât de cât frumoasă drept o metisă. Un *greenhorn* fumează țigarete și nu poate suferi tutunul tocat. Când un *greenhorn* e pălmuit de un „paddy”, adică de un irlandez, dă fugă să se plângă judecătorului de pace, în loc să-l împuște fără multă vorbă pe individul cu pricina, cum ar face un yankeu autentic. Un *greenhorn* ia urmele pașilor de curcă drept urme de urs și o ambarcație ușoară, destinată sportului, drept un vapor cu aburi de pe Mississippi. Un *greenhorn* se sfiește să-și urce cizmele pline de noroi pe genunchii călătorului de alături și să soarbă supa ca și când ar horcăi un bivol în agonie. Un *greenhorn* cară după el în prerie buretele de spălat cât un dovleac uriaș, precum și zece livre de săpun; își bagă în

buzunar o busolă care, după trei sau patru zile, indică toate punctele cardinale afară de nord. Un *greenhorn* notează opt sute de expresii ale indienilor și, când întâlnește prima piele-roșie, bagă de seamă că a expediat din greșeală însemnările într-un plic celor de acasă, reținând în schimb scrisoarea destinată lor. Un *greenhorn*, deși a studiat timp de zece ani astronomia, poate să se uite alți zece ani la cerul înstelat fără să afle cât e ceasul. Un *greenhorn* își vâra cuțitul de vânătoare la brâu în așa fel, încât, atunci când se pleacă, să-i intre vârful în coapsă. Un *greenhorn* aprinde în Vestul sălbatic un foc de tabără atât de semeț, încât vâlvătaia se înalță cât prăjina și apoi se miră că indienii l-au dibuit și au tras în el. În sfârșit, un *greenhorn* e, ca să zic așa, un *greenhorn* — și un asemenea *greenhorn* eram pe-atunci chiar eu.

Dar să nu se creadă cumva că aș fi știut sau măcar bănuir vreo legătură între mine și această poreclă jignitoare! Nicidecum! Pentru că tocmai asta e cea mai de seamă ciudățenie a oricărui *greenhorn*: el îi socotește „boboci” pe toți în afară de sine.

Dimpotrivă, mă credeam foc de deștept și de priceput; făcusem doar ceea ce se cheamă studii și nu tremurasem niciodată înaintea unui examen. Că de fapt viața este adevărata școală, unde dai examene zi de zi și ceas de ceas, obligat fiind să treci prin nenumărate probe — toate acestea mintea mea tânără de atunci nu voia să le priceapă. Unele împrejurări neplăcute din patrie și, aș putea spune, un fel de neastâmpăr înăscut, m-au mânat peste ocean, către Statele Unite, unde condițiile de parvenire ale unui tânăr sânguincios erau pe atunci mult mai bune și mai prielnice decât azi. Poate că în statele din est aș fi putut găsi mai ușor o slujbă bună, dar mă atrăgea vestul. Lucrând scurtă vreme ba ici, ba colo, am agonisit destul pentru a mă echipa cuviincios și pentru a-mi asigura bună dispoziție. Am ajuns astfel la Saint Louis. Acolo, norocul m-a adus într-o familie germană, unde am găsit, până una

alta, adăpost că meditator. Venea aici, în familie, un oarecare mister Henry, om ciudat, meșter de puști, care-și făcea cu pasiune de artist meseria și se recomanda el însuși, cu o mândrie patriarhală: „*Mister Henry, the Gunsmith*” — domnul Henry, făuritorul de puști.

Bărbatul acesta era un mare iubitor de oameni, deși părea mai curând contrariul, deoarece, în afară de pomenita familie, nu avea legături de prietenie cu nimeni, iar pe clienți îi trata rece și aspru, încât nu-l căutau decât pentru calitatea produselor sale. Își pierduse soția și copiii într-o împrejurare îngrozitoare, despre care nu vorbea niciodată; totuși, după unele aluzii ale sale, bănuiam că fuseseră uciși într-un atac neașteptat. Asta îl făcea atât de aspru în aparență și poate că nici dânsul nu-și dădea seama cât de grosolan se purta; dar în fond era blând și bun și am observat adeseori cum i se umezeau ochii când povesteam despre patrie și despre ai mei, la care țineam și țin din toată inima.

De ce bătrânul acesta ursuz îmi arăta preferință tocmai mie, tânărul străin? Asta n-am înțeles-o până ce, într-o bună zi, m-a lămurit chiar dânsul. De când mă aflu în familia respectivă, omul venea pe acolo mai des ca înainte, trăgea cu urechea la lecțiile mele, se punea în preajma mea, cercetându-mă și rugându-mă chiar să-l vizitez. Nu mai făcuse nimănui o asemenea favoare și de aceea mă feream să abuzez de ea. Dar reținerea mea nu părea să-i fie pe plac; îmi amintesc și astăzi chipul său mânios când, într-o seară, căutându-l acasă, m-a întâmpinat răstit și, la respectuosul meu salut *good evening* — bună seara, mi-a răspuns:

- Unde naiba v-ați ascuns ieri, *sir*?
- Acasă.
- Și alaltăieri?
- Tot acasă.
- Ia nu-mi mai vindeți brașoave!
- Spun adevărul, mister Henry.

— *Pshaw!* Fleacuri! O pasăre tânără ca dumneavoastră nu stă ghemuită în cuib, ci își vâra pliscul pretutindeni, numai unde trebuie nu!

— Și unde, mă rog, ar trebui să mi-l vâ, dacă-mi permiteți?

— Ei, unde! Aici, la mine, bineînțeles! Voiam încă de multă vreme să vă întreb ceva.

— Și de ce n-ați făcut-o?

— Fiindcă n-am vrut! Înțeles?

— Și când o să vreți?

— Poate chiar astăzi.

— Atunci n-aveți decât să mă întrebați. Voia dumneavoastră!

Mă privi mirat drept în față, clătină din cap nemulțumit, apoi izbucni:

— Voia mea! Ca și când unui *greenhorn* ar trebui să-i cer mai întâi voie când vreau să-i vorbesc!

— *Greenhorn?* Întrebai, încrețindu-mi fruntea, căci mă simțeam adânc jignit. Vreau să sper, mister Henry, că ați rostit acest cuvânt fără intenție și fără control.

— Nu vă faceți iluzii, *sir!* Am vorbit cu toată chibzuială; sunteți un *greenhorn* și încă un *greenhorn* sadea! Ceea ce scrie-n cărți, firește, v-a intrat în cap. Să te crucești, nu alta, câte mai învățați voi ăștia, de dincolo! Orice tinerel știe pe dinafară distanța de-aici până la stele, știe ce-a scris regele Nabucodonosor pe cărămizi și cât cântărește aerul pe care nici măcar nu-l poate vedea! Și fiindcă știe toate astea, se crede băiat deștept! Dar ia băgați-vă nasu-n viață, așa, vreo cincizeci de ani, adânc în viață! Atunci veți afla și poate nici atunci, ce înseamnă adevărata înțelepciune! Tot ce cunoașteți până acum e o nimica toată — absolut nimic! Și ceea ce sunteți în stare să faceți e și mai puțin. Nici măcar cu pușca nu știți să trageți!

Spusese toate acestea pe un ton de adânc dispreț și cu o asemenea siguranță de sine, încât ai fi zis că se bizuie pe temeiuri serioase.

— Dacă știi să trag cu pușca? Hm! răspunsei zâmbind.
Să fie asta întrebarea ce voiați să mi-o puneți?

— Întocmai, asta e. Aștept răspunsul!

— Dați-mi mai întâi o pușcă bună și apoi vă răspund.
Înainte, nu!

Meșterul puse deoparte țeava de pușcă la care tocmai lucra, se ridică, se apropie de mine, mă privi cu ochi uimiți și strigă:

— Să vă dau o pușcă, *sir*? Nici prin gând nu-mi trece!
Nicidecum! Puștile mele nu ajung decât în mâini cărora le pot fi încredințate cu cinste!

— Am asemenea mâini! mă încumetai eu.

Mă mai privi o dată, pieziș, se așează iar, își reluă lucrul la țeava și mormăi ca pentru sine:

— Ce mai *greenhorn*. Zău că mă scoate din pepeni cu îndrăzneala lui!

Îl lăsai să creadă ce vrea, căci îl cunoșteam; scosei un trabuc și-i dădui foc.

Timp de un sfert de oră păstrărăm tăcere. Dar mai mult bătrânul nu putu răbda; ridică țeava la lumină, se uită prin ea și zise:

— Să tragi cu pușca e mai greu decât să caști gura la stele sau să dezlegi ce scrie pe cărămizile lui Nabucodonosor. Înțeles? Ați ținut vreodată o pușcă în mâini?

— Cred și eu!

— Când?

— Demult și nu o singură dată.

— Și ați ochit? Ați apăsat pe trăgaci?

— Da.

— Și ați nimerit?

— Firește!

Lăsă să-i scape din mână țeava pe care o cercetase, mă privi din nou și rosti:

— Da, ați nimerit, firește, dar ce?

— Ținta, bineînțeles!

— Cum? Și vreți s-o cred și pe asta?

— Nu insist să mă credeți pe cuvânt; aş vrea să vă conving; e purul adevăr!

— Dracu' să vă ia, *sir*! Cine să vă priceapă? Sunt sigur că ați trage peste zid, chiar dac-ar fi înalt de douăzeci de coți și lat de cincizeci și totuși îmi vindeți toate astea cu o mutră atât de hotărâtă și serioasă, încât simt că se răsucesc fierea în mine! Eu nu sunt un puști pe care să-l meditați. Limpede? Un *greenhorn* cu nasu-n cărți, ca dumneavoastră, pretinde că știe să occhească! A cotrobăit prin tot felul de hârtoage turcești, arăbești și prin alte tâmpenii și mai zice că a găsit timp să tragă cu pușca. Luați, vă rog, din cui, *gun*-ul acela vechi, pușca de colo, duceți-o la ochi ca și când ați ținti! E un doborâtor de urși, cea mai bună armă pe care am avut-o vreodată în mână.

Luai pușca din cui și o dusei la ochi.

— *Hello!* strigă meșterul, încât tresării. Ce treabă-i asta? Umblați cu arma de parc-ar fi un bastonaș și totuși e cea mai grea pușcă din câte cunosc! Sunteți chiar atât de puternic?

Drept răspuns, îl apucați cu dreapta de surtuc și de cureaua pantalonilor și îl ridicați în sus.

— *Thunder-storm!* Mai să fie! strigă el și mai tare. Dați-mi drumul! Sunteți mai puternic și decât Bill al meu!

— Bill al dumneavoastră? Dar despre cine-i vorba?

— Feciorul meu care... dar să lăsăm asta! E mort, ca și ceilalți. Făgăduia să ajungă un băiat destoinic, dar pe când lipseam de acasă, s-a dus și el. Îi semănați la statură, aveți cam aceiași ochi și în gură o limbă ca a lui. De aceea dumneavoastră... na, restul nu vă privește!

O expresie de adâncă mâhnire i se ivi pe chip; își trecu mâna peste față și continuă, de astă dată ceva mai calm:

— Dar, *sir*, cu asemenea mușchi e mare păcat că ați tăbărit asupra cărților. Trebuie să vă antrenați...

— Ceea ce am și făcut.

— Zău?

— Da!
— Box?
— Nu se obișnuiește la noi. Dar de la gimnastică și de la luptă dreaptă nu mă dau în lături.
— Călărie?
— Da.
— Scrimă?
— Am dat și lecții.
— Ia nu mai mințiți atâta!
— Poate doriți să încercați?
— Mulțumesc! Îmi ajunge ce-am văzut până acum. Afară de asta, mai am și de lucru. Așezați-vă la loc!

Se reîntoarce la strung. Conversația se desfășură apoi aproape monosilabic. Henry părea să clocească în minte ceva foarte important. Deodată, își ridică ochii spre mine și întrebă:

— V-ați ocupat cândva de matematică?
— Era unul din obiectele mele preferate.
— Aritmetică, geometrie?
— Firește!
— Topografie?
— Îmi făcea mare plăcere. Ieșeam adeseori, așa, fără nici o treabă, la câmp cu teodolitul și ridicam planuri.
— Și știți să măsurați, adică să măsurați cu adevărat?
— Bineînțeles. Am participat atât la măsurători orizontale, cât și la cele de altitudine, deși nu pot să afirm că sunt specialist în geodezie.
— *Well...* foarte bine, foarte bine!
— Dar de ce vă interesează, mister Henry?
— Oi fi având motivele mele. Înțeles? Nu e nevoie s-o știți acum; veți afla la timp. Trebuie mai întâi... hm! Da, trebuie mai întâi să mă încredințez cum stați cu mânuirea puștii.
— N-aveți decât să mă puneți la încercare!
— Asta am s-o și fac, firește, am s-o și fac! Vă puteți bizui pe mine! La ce oră începeți mâine dimineață lecțiile?

— La opt.

— Atunci poftiți aici la orele șase. Vom urca sus, la poligonul de tir, unde-mi încerc eu puștile.

— De ce așa devreme?

— Fiindcă nu vreau să mai aștept. Ard de nerăbdare să vă dovedesc că sunteți un *greenhorn* și nimic mai mult. Dar acum, destul! Am altceva de făcut; ceva mult mai important.

Părea să fi terminat lucrul la țeava de pușcă. Scoase dintr-un dulap o bucată de fier în formă de prismă și începu să-i pilească muchiile. Observai că fiecare latură a piesei avea câte un orificiu.

Se cufundase atât de adânc în lucrul lui, încât părea să fi uitat cu totul de mine. Ochii îi scânteiau și, de câte ori își cercetă mai îndeaproape lucrarea, constatam că o privea cu o expresie de adâncă dragoste. Piesa aceea de fier părea să aibă pentru el o valoare deosebită. Eram curios să știu de ce; așadar, îl întrebai:

— Nu cumva e și asta o componentă a vreunei puști, mister Henry?

— Da, îmi răspunse, ca și când abia atunci și-ar fi amintit de prezența mea.

— Nu cunosc nici un sistem de armă care să aibă o asemenea piesă.

— Cred și eu! Dar o să fie. I se va spune, desigur, „sistem Henry”.

— Ah, o nouă invenție?

— *Yes!*

— Atunci vă rog să-mi iertați curiozitatea. E de bună seamă un secret.

Privi îndelung fiecare gaură în parte, întoarse piesa pe toate fețele, o cercetă de câteva ori la capătul țevii și zise în cele din urmă:

— Da, e un secret; dar am încredere în dumneavoastră. Sunt convins că puteți păstra o taină, deși sunteți un *greenhorn* în lege; de aceea am să vă spun ce-o să iasă de-

aici. Va fi o carabină, o carabină cu repetiție. Douăzeci și cinci de focuri!

— Cu neputință!

— Ia mai țineți-vă pliscul! Nu sunt atât de prost, încât să mă apuc de ceva irealizabil.

— Păi, în cazul acesta se cer încărcătoare pentru douăzeci și cinci de gloanțe!

— Am!

— Atunci trebuie să fie foarte mari și greu de mânuit.

— Nu-i decât un singur încărcător; se mânuiește ușor și nu stânjenește deloc. Fierul ăsta e încărcătorul.

— Hm! Nu mă pricep în meseria dumneavoastră, dar ce facem cu temperatura? N-o să se încingă țeava peste măsură?

— Nici gând! Materialul țevii și tratamentul ce-l aplic sunt secretul meu. Afară de asta, parcă e totdeauna nevoie să tragi toate cele douăzeci și cinci de focuri la rând?

— Nu prea!

— Păi, vedeți? Această piesă de fier devine un butoiăș care se rotește excentric; douăzeci și cinci de orificii conțin tot atâtea gloanțe. După fiecare împușcătură butoiășul se mișcă atât cât să ajungă în dreptul țevii glonțul următor. De ani de zile mă lupt cu ideea asta; nu izbuteam în nici un chip; acum pare să meargă. Ca făurar de puști, am de pe-acum un nume respectabil, dar de-aci încolo am să ajung renumit și voi câștiga bănet, nu glumă!

— Dar veți trăi cu conștiința încărcată.

Preț de câteva clipe mă privi drept în ochi, apoi întreabă:

— Cu conștiința încărcată? Cum așa?

— Credeți oare că un ucigaș poate avea conștiința curată?

— *Zounds!* La naiba! Vreți să spuneți că aș fi un ucigaș?

— Pentru moment, nu.

— Adică aș putea deveni un ucigaș?

— Da. A înlesni omorul e tot atât de grav ca și când l-ai săvârși tu însuși.

— Să vă ia dracu'! Mă voi feri pe cât posibil ca să ajung părtaș la vreun omor.

— La unul singur, firește, se poate; ce te faci însă cu masacrul?

— Cum asta? Nu înțeleg!

— Dacă veți face o armă care trage în serie douăzeci și cinci de focuri și dacă o astfel de armă încapă pe mâna oricărei haimanale, atunci se va dezlănțui dincolo, în prerii, în pădurile seculare și în văgăunile munților, un măcel înspăimântător; bieții băștinași vor fi împușcați ca lupii și în câțiva ani nu va mai exista un singur indian. Vreți să vă încărcăți astfel conștiința?

Mă privi lung și în tăcere.

— Și, urmai eu, dacă oricine poate cumpăra această armă, veți vinde, ce-i drept, în scurtă vreme mii de bucăți, dar caii sălbatici și bizonii vor fi stârpiți până la unul și, o dată cu ei, tot felul de vânat de care pieile-roșii au nevoie pentru hrană. Sute și mii de braconieri se vor înarma cu carabina dumneavoastră și se vor îndrepta spre vest. Sângele oamenilor și al animalelor va curge șiroaie și, foarte curând, ținuturile de dincoace și de dincolo de Munții Stâncoși vor fi pustiite.

— 's *death!* Ho! strigă el deodată. Ia spuneți, sunteți chiar atât de proaspăt venit din Germania!

— Da.

— Și n-ați mai fost nicicând pe-aici?

— Nu.

— Nici în Vestul sălbatic?

— Nici.

— Așadar, un *greenhorn* desăvârșit! Și totuși, acestui „boboc” îi turuie gura de parc-ar fi strămoșul tuturor indienilor și-ar fi trăit aici o mie de ani și mai trăiește încă! Omulețule, să nu-ți închipui că mă poți scoate cumva din fire! Și chiar de-ar fi așa cum spuneți, n-o să-mi treacă niciodată prin minte să deschid o fabrică de armament.

Sunt un însingurat și vreau să rămân singur. N-am poftă să-mi bat capul cu sute de lucrători sau cu și mai mulți.

— Dar ați putea, totuși, pentru a câștiga bani, să vă patentati invenția și să vindeți brevetul?

— Puteți aștepta mult și bine, *sir*! Până acum am avut totdeauna din ce trăi și cred că și de-aci încolo am să știu s-o scot la capăt. Și-acum, hai, cărați-vă acasă! Destul pentru azi! Nu am chef să ascult ciripit de pui abia răsărit din găoace; mai întâi să-nvețe zborul, pe urmă, mă rog, să fluiera sau să cânte!

Nici gând să-i iau în nume de rău aceste expresii brutale. Așa era dânsul și îi cunoșteam prea bine tâlcul cuvintelor. Mă îndrăgise și, de bună seamă că dorea, pe cât îi stă în putere, să mă servească, să-mi fie de folos. Ne scuturarăm zdravăn mâinile și plecai.

Nu bănuiam câtă însemnătate avea să aibă pentru mine seara aceea, nici nu-mi trecea prin minte că doborâtorul de urși, căruia meșterul îi zicea „bătrânul *gun*” ca și carabina neterminată a lui Henry, vor juca un rol atât de mare în viața mea. Mă bucura însă perspectiva dimineții următoare, căci într-adevăr trăsesem în trecut la țintă mult și cu succes și eram într-un totuși convins că voi câștiga prețuirea bunului, ciudatului și bătrânului meu prieten.

A doua zi dimineța, exact la ora șase, mă înfățișai la dânsul. Mă aștepta în prag; îmi strânse mâna și, în timp ce chipul lui aspru se însenina de un zâmbet șiret, îmi spuse:

— *Welcome, sir*! Bun venit, domnule! Văd că faceți o mutră de parc-ați fi sigur de izbândă. Credeți că veți nimeri zidul de care vă vorbeam aseară?

— Sper.

— *Well*, atunci să mergem! Iau cu mine o pușcă mai ușoară și dumneavoastră o să cărați doborâtorul de urși; nu-mi vine să trag după mine o asemenea greutate.

Își agăță de umăr o pușcă ușoară cu două țevi, iar eu înșfăcai arma aceea grea cu care meșterul nu voia să se împovăreze. Ajunși la poligon, Henry încarcă amândouă

armele și trase mai întâi cu pușca lui două focuri. Apoi venii eu la rând, cu doborătorul de urși. Nu cunoșteam încă bine arma. De aceea, la primul glonț nu nimerii decât marginea neagră a discului; al doilea glonț lovi mai bine, iar al treilea găuri exact centrul discului; celelalte trecură toate prin gaura lăsată de al treilea. Mirarea lui Henry creștea cu fiecă împușcătură; a trebuit să trag și cu arma lui ușoară și, când izbutii la fel de bine, bătrânul sfârși prin a exclama:

— Ori îl aveți pe dracu', *sir*, ori sunteți sortit să fiți un om al vestului! N-am mai pomenit un *greenhorn* să tragă cu atâta precizie!

— Nu-l am pe dracu, mister Henry, râsei eu. De o astfel de alianță mă lipsesc.

— Atunci, nu aveți numai menirea, ci și datoria să deveniți un om al vestului. Vă trage inima la așa ceva?

— De ce nu?

— *Well*, vom vedea ce se poate face cu acest *greenhorn*. Știți să și călăriți?

— La nevoie.

— La nevoie? Hm!

— *Pshaw!* Mare lucru și călăria! Să încaleci, ăsta-i cel mai greu. Dar dacă mă văd în șa, nu mă mai răstoarnă nici un cal din lume.

Mă privi cercetător, să vadă dacă am vorbit serios sau în glumă. Făcui o mutră cât se poate de nevinovată, după care el mi se adresă iar:

— Credeți cu adevărat? Vreți cumva să vă țineți cu mâinile de coamă? Atunci vă înșelați. Ați spus bine: încălecatul e cel mai greu lucru, căci treaba asta o faci singur. Descălecatul e mult mai ușor, îți poartă de grijă calul, de aceea merge cu mult mai lesne.

— Numai că, în ce mă privește, nu apelez la serviciile calului.

— Așa? Vom vedea! Ați vrea să faceți o probă?

— Cu plăcere!

— Bine. Atunci haideți! Nu-i decât ceasul șapte și mai aveți o oră întreagă. Să mergem la Kim Korner, geambașul; are el un cal dereș care o să vă cam dea de furcă.

Ne înapoiarăm în oraș și intrarăm la geambaș. Acolo se afla un mare manej de călărie, înconjurat de grajduri. Ne întâmpină chiar Korner în persoană și ne întreabă ce poftim.

— Acest june, *sir*, susține că nici un cal nu-l poate arunca din șa, răspunse Henry. Ce părere aveți, mister Korner? N-ați vrea să-l vedeți cocoțat pe dereșul dumneavoastră?

Negustorul mă cercetă cu privirea, dădu apoi satisfacut din cap și răspunse:

— Osatura pare bună și destul de elastică; afară de asta, tinerii nu-și frâng gâtul atât de lesne ca oamenii mai în vârstă. Dacă gentlemanul vrea să încerce calul, n-am nimic împotriva.

Dădu poruncile cuvenite și, după puțin, doi argați aduseră din grajd calul gata înșeuat. Animalul era cât se poate de neastâmpărat și căuta să le scape din mâini. Bătrânului meu Henry începuse să-i fie teamă pentru mine; mă rugă chiar să renunț la încercare. Dar mie, mai întâi de toate, nu-mi era deloc frică și apoi consideram examenul ca o chestiune de onoare. Cerui o cravașă și o pereche de pinteni; apoi, ce-i drept, după unele tentative nereușite, mă avântai în șa. Argații săriră grăbiți în lături, iar calul se sălta pe toate patru picioarele, mai întâi în sus, apoi într-o parte. Mă ținui vârtos în șa, deși nu-mi vârâsem încă bine picioarele în scări; dar mă sileam să le vâr. Când izbutii, calul începu să se cabreze; văzând că nu-i ajută la nimic, o porni glonț spre zid, ca să mă strivească, dar cravașa îl corectă curând. Se încinse o luptă crâncenă, pentru mine de-a dreptul primejdioasă, între călăreț și cal. Întrebuințai toate mijloacele de care dispuneam, puțină dibăcie și neîndestulătoarea mea pricepere de atunci, precum și forța genunchilor mei și, în fine, biruii. Când descălecai, îmi tremurau picioarele de încordare, iar calul, learcă de

sudoare, părea nins cu spumă. Asculta acum de fiecare îndemn al meu.

Pe negustor îl cuprinse grijă de cal. Porunci să fie învelit în păături și plimbat încet de dârlogi; apoi se întoarse către mine:

— Asta, domnule, nu mi-aș fi închipuit-o! Credeam că o să vă întindeți pe jos la prima smucitură. Firește că nu-mi datorati nimic și, dacă vreți să-mi faceți o favoare, mai poftim și cumințiți-mi până la urmă bestia. Nu mă zgârcesc la zece dolari; animalul e de rasă și, dacă învață să asculte, realizez o afacere bună.

— Cum doriți. Mi-ar face chiar multă plăcere! răspunsei.

De când descălecasem, Henry nu mai scoase o singură vorbă, mulțumindu-se să mă privească și să clatine din cap. Apoi își lovi palmele și strigă:

— Acest *greenhorn* e fără îndoială nemaipomenit, sau măcar neobișnuit! Mai-mai să-l înăbușe din strânsoare pe bietul animal în loc să cadă plăcintă în nisip! Cine v-a învățat călăria, *sir*?

— Întâmplarea. O întâmplare care mi-a potrivit între pulpe un armăsar unguresc de pustă, atât de sălbatic, încât nu răbda pe nimeni în spinare. L-am domolit încetul cu încetul, dar mi-am pus și viața-n joc.

— Mulțumesc de asemenea creaturi! Atunci se cuvin laude bătrânului meu jilț care n-are nimic împotrivă când mă odihnesc în el. Haideți! M-a prins amețeala. Dar nu de florile mărului v-am văzut cum trageți și călăriți. Vă puteți bizui pe asta!

Plecarăm fiecare spre casele noastre. În timpul acelei zile și în următoarele două, meșterul nu s-a mai arătat și nici eu nu avui prilejul să trec pe la el; dar în a treia zi, după-prânz, m-a căutat acasă; știa că era ziua mea liberă.

— Ați avea chef să faceți o plimbare cu mine?

— Încotro?

— La un gentleman căruia i-ar face plăcere să vă cunoască.

— De ce tocmai pe mine?

— Nu-i greu de ghicit: omul n-a mai văzut până azi un *greenhorn*.

— Atunci merg! O să mă cunoască dumnealui, n-aveți grijă.

Henry mă privea cu atâta șiretenie, încât bănuiam că-mi pregătise o surpriză. Străbăturăm câteva străzi și ne oprirăm la un birou în care se intra din stradă printr-o ușă mare de sticlă. Meșterul mi-o luă repede înainte; nici nu-mi lăsase vreme să citesc firma aurie zugrăvită pe geam. Dar deslușii ceva ca „Office și Surveying”, adică birou de măsurători de terenuri. Aflai curând că nu mă înșelasem.

Înăuntru, trei domni ne primiră foarte prietenos și curtenitor; pe mine mă cercetară din cale-afară de curioși. Mesele erau încărcate cu hărți, cu planuri. Printre mese — tot soiul de instrumente de măsurat. Ne aflam la un serviciu de geodezie.

Nu înțelegeam ce scop urmărea prietenul meu cu această vizită; n-avea de făcut nici o comandă și nici vreo informație de cerut; părea să fi venit numai de dragul unei discuții amicale. În orice caz, conversația luă în curând un curs vioi și nu s-ar fi zis că avea vreo legătură cu obiectele de pe masă; îmi convenea, fiindcă puteam astfel să particip mai activ la discuții decât în cazul când s-ar fi abordat subiecte pur americane sau de altă natură, care nu-mi erau încă destul de familiare.

Henry părea să se intereseze de astă dată deosebit de mult de știința măsurării terenurilor; voia să știe totul și eu mă lăsa cu plăcere antrenat în discuție; în cele din urmă, ajunsesem să răspund eu la întrebări, să descriu întrebuințarea diverselor instrumente, să explic felul cum se desenează hărțile și cum se ridică planurile. Eram într-adevăr un *greenhorn* desăvârșit, căci nu le ghicisem intențiile. Abia după ce mă pronunțasem cu privire la natura și la deosebirile dintre metoda de stabilire a coordonatelor pe de o parte și metoda polară și diagonală

pe de altă parte, dintre măsurătoarea perimetrelor și procedeul repetării, după ce explicasem calculul trigonometric și observasem că cei trei domni îi fac cu ochiul meșterului Henry – abia atunci lucrul îmi deveni suspect; mă ridicai de la locul meu, arătându-mi intenția de a pleca. Bătrânul nu se împotrivi. La despărțire furăm salutați și mai amical ca la început.

Ne depărtasem suficient ca să nu ne mai zărească funcționarii din birou. Atunci Henry se opri locului, îmi puse mâna pe umăr și, în timp ce fața îi strălucea de satisfacție, îmi strigă:

— *Sir*, domnule, omule, tinere, *greenhorn* ce sunteți, mi-ați făcut o mare bucurie! Sunt de-a dreptul mândru de dumneavoastră!

— De ce?

— Ați întrecut cu mult atât recomandările mele, cât și așteptările acelor oameni.

— Recomandări? Așteptări? Nu înțeleg!

— Nici nu-i nevoie. Dar chestiunea e cât se poate de simplă. Ați afirmat nu demult că vă pricepeți în topografie și, pentru a mă convinge că n-a fost doar o fanfaronadă, v-am introdus la acei gentlemen, buni cunoscuți de-ai mei, ca să vă sondeze. A fost o încercare mai mult decât binevenită; le-ați arătat ce vă poate căpățâna!

— Fanfaronadă? Mister Henry, dacă mă credeți capabil de așa ceva, nici n-am să mai trec pe la dumneavoastră!

— Nu vă faceți de răs! Doar n-o să-i răpiți unui nătărău bătrân ca mine bucuria de a vă vedea! Știți: din pricina asemănării cu feciorul meu... Ați mai fost pe la geambaș?

— Zilnic.

— Și i-ați călărit dereșul?

— Da.

— Iese ceva din calul ăsta?

— Cred și eu! Mă tem însă că eventualul cumpărător nu se va înțelege cu el tot atât de bine. Calul s-a obișnuit cu mine și pe oricare altul îl aruncă jos.

— Mă bucură, mă bucură nespus! Așadar, nu vrea să fie încălecat decât de un *greenhorn*... Haideți acum cu mine pe ulița asta dosnică.

Știu aici un faimos *dining-house*, un birt, unde se mănâncă bine și se bea și mai bine. Se cade sărbătorit examenul pe care l-ați trecut astăzi cu atâta succes.

Nu-l puteam înțelege pe bătrân; părea cu totul schimbat. El, singuraticul, omul atât de retras, să cineze într-un *dining-house*! Până și la față arăta altfel, iar glasul îi era mai limpede, mai tineresc ca de obicei. Examen, așa spusese. Cuvântul m-a surprins dar poate că-l folosea fără a-i da vreo importanță.

De atunci venea zilnic pe la mine și mă trata ca pe un prieten drag pe care ți-e teamă să nu-l pierzi. Dar nu-mi îngăduia ca, pe temeiul acestei simpatii, să mă umflu în pene; avea totdeauna frâna pregătită și aceasta era fatalul cuvânt *greenhorn*.

În chip cu totul ciudat se schimbase în acest răstimp și purtarea familiei unde lucram ca mediator. Părinții îmi acordau în mod vizibil mai multă atenție, iar copiii deveniseră mai afectuoși. Îi surprindeam aruncându-mi priviri al căror tâlc nu izbuteam să-l dezleg; le-aș putea numi pline de dragoste amestecată cu regrete.

Cam la trei săptămâni de la curioasa noastră vizită în biroul mai sus pomenit, stăpâna casei mă rugă să nu ies seara în oraș, deși era ziua mea liberă, ci să iau cina în familie. Ca motiv al acestei neobișnuite invitații mi-a invocat faptul că vor fi de față mister Henry și alți doi domni, dintre care unul se numește Sam Hawken și e, în lumea vestului, o personalitate. Eu, ca un *greenhorn* ce mă aflam, nu auzisem de acest nume, totuși mă bucurai la gândul că voi cunoaște un adevărat *westman* și încă unul atât de renumit.

Cum eram de-ai casei, nu trebuia să aștept mai întâi sunetul clopoțelului, așa că intrai în sufragerie cu câteva minute mai devreme. Spre surprinderea mea, constatai că

aspectul obișnuit al încăperii fusese transformat ca pentru o festivitate. Mica Emmy, fetița de cinci ani, se afla singură în sufragerie și își vârâse degetul în compotul cu mure. Cum mă zări și-l retrase, ștergându-l în grabă cu buclele ei blonde. Când, privind-o mustrător, o amenințai cu degetul, alergă spre mine și-mi ganguri câteva cuvinte la ureche. Ca să-i iert purtarea, îmi destăinui secretul pe care, în ultimele zile, îl ținuse ascuns în inimioara ei. Crezui că nu înțeleg bine, dar la stăruințele mele, copila repetă: „Serbarea ta de bun rămas”.

Ospățul meu de despărțire! Cu neputință! Cine știe prin ce confuzie ajunsese copilul să înțeleagă anapoda rostul acestei mese. Am ascultat-o zâmbind.

Se auziră apoi voci în salonașul de alături; sosiseră oaspeții, iar eu trecui dincolo pentru a-i saluta. Veniseră tustrei în același timp, așa cum se înțeleseseră — fapt pe care îl aflai mai târziu. Henry mă prezentă unui bărbat tânăr, cam rigid și stângaci, care se numea mister Black și apoi lui Sam Hawkens, omul din vest.

Omul din vest! Mărturisesc deschis că, în clipa când privirea mea uluită se opri asupra lui, trebuie că arătam foarte puțin deștept. O astfel de apariție nu mai întâlnisem de când sunt. Firește că, mai târziu, am văzut altele și mai și. Era omul și așa destul de ciudat, dar ciudățenia lua proporții prin faptul că aici, în acest salon luxos, dumnealui se înfățișa ca și când s-ar fi aflat departe, în plin vest sălbatic și anume, cu pălăria pe cap și cu pușca în mână. Imaginați-vă cum arăta!

Sub borul lat al pălăriei de păslă, care, în ce privește vechimea, culoarea și forma, ar fi provocat dureri de cap și celui mai calm observator, se detașa dintr-o pădure de păr — barbă și mustăți, atârânănd melancolic, un cogeamite nas de dimensiuni aproape înspăimântătoare, care ar fi putut servi cu cinste de arătător oricărui cadran solar. Din pricina acestei bărbi uriașe, în afara organului olfactiv atât de mareț edificat, nu se vedeau pe restul figurii decât doi

ochișori mici, isteți, înzestrați cu o mobilitate neobișnuită și cu o expresie de șiretenie șăgalnică. Ne uităm unul la altul cu aceeași atenție; abia mai târziu aflai de ce prezentasem atâta interes pentru dânsul.

Așadar, această porțiune superioară a făpturii sale se planta pe un trup invizibil până la genunchi, pierdut într-o haină de vânătoare din piele de țap, destinată pe cât se părea unei persoane mult mai voluminoase și dând acestui om mărunțel o înfățișare de copil care, în joacă și-ar fi pus halatul bunicului. De sub veșmântul acesta mai mult decât abundent, se ițeau o pereche de picioare subțiri, încovoiate ca seceră, scufundate în niște jambiere rupte și atât de vechi, încât trebuie să fi ostenit până atunci cel puțin două decenii, după care ieșeau la iveală cizmele indiene; într-acestea, la nevoie, posesorul ar fi putut intra cu totul.

Faimosul *westman* ținea în mână o flintă pe care numai cu cea mai mare precauție aş fi atins-o; semăna mai curând a măciucă decât a pușcă. În acele clipe, cu greu mi-aş fi putut închipui o caricatură mai șarjată a vreunui vânător de prerie, dar nu avea să treacă mult timp până să recunosc pe deplin valoarea acestui original omuleț.

După ce mă cercetă atent, îl întrebă pe meșterul de puști, cu o voce subțirică de copil:

— O fi ăsta tânărul *greenhorn* de care mi-ați vorbit, mister Henry?

— *Yes!* încuviință meșterul.

— *Well!* Nu-mi displace. Nădăduiesc să-i placă și dumisale Sam Hawkens, hi-hi-hi-hi!

Cu acest râs pițigăiat și neobișnuit pe care, mai târziu, aveam să-l aud de mii de ori, își întoarse fața către ușa care tocmai se deschidea. Intrară stăpânul și stăpâna casei, salutându-l pe vânător cu deosebită prietenie, ceea ce dădea de bănuiră că nu-l întâlneau acum pentru întâia oară... Apoi furăm invitați să trecem în sufragerie.

Am dat urmare invitației. Spre mirarea mea, Sam Hawkens nici nu-și scosese pălăria. Abia după ce ni se

indicaseră locurile la masă, arătă spre pușcociul lui și zise:

— Un adevărat *westman* și cu atât mai mult eu, nu-și lasă niciodată pușca din ochi. Pe mult stimata mea Liddy am s-o agăț acolo, de cârligul perdelei.

Așadar, pușcociul se chema Liddy. Mai târziu am aflat că era în obiceiul oamenilor din vest să-și trateze armele ca pe niște ființe dragi și să le boteze.

Agăță deci pușca și dădu să-și anine alături faimoasa pălărie; când și-o scoase, constatai cu groază că toată podoaba lui capilară rămăsese în fundul pălăriei. Țeasta lui jupuită de piele și roșie ca sângele era într-adevăr înfricoșătoare. Doamnei îi scăpă un țipăt și copiii se porniră să urle cât îi ținea gura. Dar Sam se întoarse către noi și rosti calm:

— Nu vă speriați, doamnelor și domnilor! Nu e nimic grav. Aveam propriul meu păr în deplină proprietate și îl purtam cu cinste din anii copilăriei, de pe când mergeam încă de-a bușilea; nici un avocat din lume n-ar fi îndrăznit să-mi pună în discuție dreptul la părul din cap, până au tăbărit pe mine o duzină sau două de pawnes, băștinași de pe Mississippi și mi l-au smuls cu piele cu tot. A fost o senzație a dracului de neplăcută, dar am suportat-o cu vrednicie, hi-hi-hi! M-am dus apoi la Tekama și mi-am cumpărat un alt scalp, dacă nu mă-nșel, îi zice „perucă” și m-a costat destule blănuri de biber, trei baloturi grele. Nu-i nimic. Pielea cea nouă e mult mai practică, mai ales în timpul verii; o pot scoate la nevoie, când transpir, hi-hi-hi-hi!

Își cocoță pălăria pe flintă și își potrive peruca la loc, pe cap. Apoi își scoase haina și o așeză pe spătarul scaunului. Haina, care fusese țesută și cârpită de foarte multe ori, petic peste petic, ajunsese atât de țeapănă și de groasă, încât cu greu s-ar fi lăsat străpunsă de o săgeată indiană.

Acum picioarele lui subțiri și strâmbe se vedeau pe de-a-ntregul. Partea de sus a trupului îi era strânsă într-un surtuc de piele, vânătorească. La brâu purta un cuțit și două

pistoale. După ce se înapoie la locul lui, îmi aruncă întâi mie, apoi doamnei de gazdă, o privire șireată și glăsui:

— N-ar vrea cumva *my lady*, până a nu ne pune pe mâncat, să-l informeze pe acest *greenhorn* despre ce e vorba, dacă nu mă-nșel?

Expresia „dacă nu mă-nșel” era un tic. Doamna consimți, se întoarse către mine, arătă spre celălalt oaspete, mai tânăr și începui:

— Desigur, nu știți încă, domnule, că mister Black este succesorul dumneavoastră.

— Suc... ceso... rul meu? bâlbâii eu uluit.

— Da! Sărbătorim astăzi plecarea dumneavoastră din această casă — nu-i așa? Și ne-am văzut nevoiți să căutăm un alt meditator.

— Plecarea... mea?

Astăzi mulțumesc sorții că n-am fost fotografiat în clipa aceea, căci trebuie să fi arătat ca o personificare a zăpăcelii.

— Da, *sir*, plecarea dumneavoastră! îmi surâse ea cu o bună dispoziție pe care n-o prea găseam la locul ei, pentru că mie nu-mi venea deloc să zâmbesc. Ar fi trebuit, poate, urmă ea, să stabilem mai întâi un termen, dar pentru că v-am îndrăgit cu toții, n-am fi vrut să vă întârziem în căutarea norocului. Regretăm din toată inima că plecați și vă facem cele mai bune urări. Plecați, în numele Domnului, chiar mâine.

— Să plec? Mâine? Încotro? îngăimai cu greutate.

Atunci Sam Hawkens, care ședea lângă mine, mă bătu pe umăr și răspunse râzând:

— Încotro? Cu mine, spre Vestul sălbatic. Ați trecut cu laude examenul, hi-hi-hi-hi! Ceilalți experți pornesc călare mâine în zori și n-au timp să vă aștepte; trebuie să veniți fără multă vorbă. Eu, Dick Stone și Will Parker am fost angajați călăuze de-a lungul lui Canadian River până în New Mexico. Nu cred că ați prefera să rămâneți un *greenhorn* și să stați mereu în același loc!

Atunci mi-a căzut ca un vâl de pe ochi. Așadar, totul fusese pus la cale dinainte! Expert topograf! Poate pentru noile drumuri de fier aflate în proiect. Ce idee grozavă! Nici n-a mai fost nevoie să-i descos; căpătai lămuririle fără să le mai cer; bătrânul, bunul meu Henry, mă apucă de mână și-mi zise:

— V-am mai spus, de altfel, de ce mi-ați căzut cu tronc la inimă. Vă aflați aci la oameni cumsecade, însă o slujbă de meditator, *sir*, nu e potrivită pentru dumneavoastră. Trebuie să plecați în vest. Am intervenit pentru asta la „Atlantic and Pacific Company” și, fără să bănuți, ați fost supus unui examen. L-ați trecut cu bine. Iată angajamentul!

Îmi întinse hârtia; dintr-o ochire, citii salariul meu probabil, simțeam că-mi sar ochii din orbite.

— Veți porni călare; vă trebuie așadar un cal bun. Am cumpărat dereșul pe care l-ați îmblânzit; păstrați-l din partea mea. Și de arme e nevoie; vă ofer doborătorul meu de urși, pe care eu nu-l pot folosi, dar cu care dumneavoastră ați tras drept în centrul discului. Ei, *sir*, ce spuneți?

Mai întâi n-am spus nimic; apoi, când mi-a revenit graiul, am încercat să refuz darurile, însă fără succes. Acești oameni atât de buni hotărâseră să mă facă fericit și un refuz al meu i-ar fi rănit adânc. Spre a curma, cel puțin pentru moment, orice alte formalități, doamna luă loc la masă, încât ne văzurăm obligați să-i urmăm exemplul; atacamăm bucatele și discuția fu întreruptă.

Abia după cină aflai ce trebuia să știi. Calea ferată avea să parcurgă distanța de la Saint Louis prin Indian Territory, New Mexico, Arizona și California, până la coasta Pacificului. Se elaborase un plan de cercetare și de măsurare în secțiuni aparte a acestui lung traseu. Secțiunea căreia fuseserăm repartizați eu și alți trei experți, sub conducerea unui inginer-șef, se afla între ținutul de la izvoarele lui Rio Pecos și cursul sudic al lui Canadian River. Cele trei călăuze încercate, Sam Hawkens,

Dick Stone și Will Parker trebuiau să ne conducă într-acolo, unde ne aștepta un întreg detașament de oameni ai vestului, bărbați curajoși, însărcinați cu securitatea noastră. Firește că mai contam și pe sprijinul trupelor din forturi. Era, în orice caz, inutil ca lucrurile ce le aflam în acea seară să mă mai tulbure. Mă liniștea în același timp faptul că oamenii se îngrijiseră până în cele mai mici amănunte chiar și de echipamentul meu. Nu-mi mai rămânea altceva de făcut decât să mă prezint colegilor care mă așteptau în locuința inginerului-șef. Mă dusei acolo, însoțit de Henry și de Sam Hawkens și mă bucurai de o primire cât se poate de amicală. Știau că fusesem luat prin surprindere și, ca urmare, nu-mi reproșară întârzierea.

După ce, în dimineața următoare, îmi luasem rămas bun de la gazdele mele, îl căutai pe Henry. Acesta îmi opri repede avalanșa de mulțumiri, scuturându-mi mâna cu toată căldura și adresându-mi-se în felul lui aspru:

— Tacă-vă clanța, *sir!* Dacă vă trimit pe alte meleaguri, apoi vreau ca *gun-ul* meu să aibă iarăși un cuvânt de spus. Când vă întoarceți, binevoiți a pofti până la mine să-mi povestiți câte ați petrecut și învățat. Se va vedea atunci dacă ați rămas ceea ce sunteți și nu vă credeți a fi, — adică un *greenhorn* cum scrie la carte!

Zicând acestea, mă împinse pe ușă afară. Dar, înainte de a o închide, îi zării ochii înlăcrimați...

2. Klekih-Petra

Ne aflam către sfârșitul superbeii toamne nord-americe și, de mai bine de trei luni, în plină activitate. Dar nu ne îndeplinisem încă sarcinile, în timp ce oamenii din celelalte sectoare se întorseseră în bună parte acasă. Întârzierea noastră se datora următoarelor două împrejurări:

Întâi de toate, lucram într-o regiune foarte dificilă. Linia ferată trebuia să treacă prin prerii și să urmeze cursul sudic al lui Canadian River; așadar, direcția ce ni se indicase ducea până la izvoarele fluviului și pornea de la New Mexico peste văi și trecători. Dar sectorul nostru se găsea între Canadian River și New Mexico și ne revenea nouă misiunea de a stabili pe teren direcția prevăzută. Pentru aceasta făceam drumuri lungi călare, cu multă pierdere de vreme și umblam mult pe jos, executând măsurători complicate. Toate astea înainte de a putea trece la construcția propriu-zisă. În plus, regiunea era foarte primejdioasă, mișunau diferite triburi de indieni, kiowași, comanși, apași, care nici nu voiau să audă de o cale ferată pe pământurile lor. Trebuia să fim atenți, să ne ferim, să fim în permanentă stare de alarmă, ceea ce, bineînțeles ne stânjenea mult activitatea și încetinea ritmul.

Din pricina indienilor eram nevoiți să renunțăm la vânat. Altminteri i-am fi pus pe urmele noastre. Ne procurăm cele necesare transportându-le din Santa Fé în care cu boi. Dar și acest mijloc de aprovizionare era, din păcate, foarte nesigur. Ne vedeam adeseori obligați ca, în așteptarea carelor, să întrerupem măsurătorile.

Alte greutăți proveneau din însăși componența grupului nostru. Am arătat în primul capitol că, la Saint Louis, fusesem întâmpinat cât se poate de amical de către inginerul-șef și cei trei experți. Primirea de care m-am

bucurat atunci mă îndreptăţea să sper într-o conlucrare rodnică; dar mă aştepta o cruntă dezamăgire.

Colegii mei erau nişte veritabili yankei, care vedeau în mine un *greenhorn* şi un *dutshmann* cuvânt rostit cu intenţie injurioasă, cum ai spune „şoacăţ”. Urmăreau să câştige bani, fără să le pese prea mult dacă-şi îndeplinesc conştiincios datoria. Şi iată că eu le stăteam în cale. Simpatia ce mi-o arătaseră la început mi-au retras-o cât se poate de repede. Ce-i drept, faptul nu mă demoraliza şi-mi vedeam de treabă. În scurt timp mi-am dat seama că nici cunoştinţele lor nu erau prea strălucite; îmi repartizau cele mai grele lucrări şi îşi făceau viaţa cât mai uşoară. Eu le acceptăm. Totdeauna am fost de părere că omul e cu atât mai puternic, cu cât duce mai multe sarcini în spinare.

Mister Bancroft, inginerul-şef, era cel mai pregătit dintre toţi; din păcate, îi plăcea prea mult rachiul. Sosiseră de la Santa Fe câteva butoiaşe pline şi de-atunci Bancroft se ocupa mai mult de alcool decât de instrumentele de măsurat. Se întâmpla uneori să zacă beat-turtă câte o jumătate de zi pe pământul gol. Riggs, Marcy şi Wheeler, cei trei experţi, suportau, ca şi mine de altfel, o câtime din costul băuturii şi, pentru a nu rămâne în pagubă, beau şi ei pe întrecute. Fireşte că nici aceşti gentlemen nu se aflau totdeauna în cea mai bună formă. Cum eu nu consumam nici o picătură de rachiu, ajunsesem să duc greul muncii, pe când dumnealor beau cu schimbul şi dormeau ca să-şi alunge ameţeala. Dintre toţi, Wheeler îmi era totuşi mai apropiat; avea măcar atâta bun-simţ ca să recunoască eforturile pe care eu, fără a fi obligat, le depuneam în locul lor. E limpede că, în asemenea condiţii, lucrul suferea.

Nici restul grupului nu lăsa mai puţin de dorit. La sosirea noastră, găsirăm în sector pe *westmanii* care ne aşteptau. Eu, ca novice, nutream la început o stimă deosebită pentru aceşti oameni, dar constatai mult prea curând că aveam de-a face cu nişte inşi de un nivel moral foarte scăzut.

Le revenea misiunea de a face de gardă și de a ne ajuta în muncă. Din fericire, timp de trei luni nu se întâmplă nimic și nu avui prilejul de a apela la această foarte îndoielnică apărare. Iar în ce privește ajutorul în muncă, pot să afirm fără exagerare că-și dăduseră întâlnire aici doisprezece dintre cei mai înrăiți pierde-vară ai Statelor Unite.

Nu e greu de înțeles că, în astfel de împrejurări, stăteam extrem de prost cu disciplina.

Bancroft era, după titlu și sarcină, șeful nostru și își dădea chiar aerul de a fi. Numai că nimeni nu-l asculta. Când emitea un ordin, râdeau de el. Atunci pornea să înjure cum n-am mai auzit om înjurând și alerga la butoiașul cu rachiu, unde-și afla răsplata pentru efortul făcut. Nici Riggs, Marcy și Wheeler nu se purtau altfel. Aveam deci toate motivele să iau în mâinile mele frâul, dar o făceam pe nesimțite. Un ins ca mine, tânăr și lipsit de experiență, n-ar fi fost luat în serios. Dacă m-aș fi încumetat, nedibaci, să le vorbesc de sus și să dau ordine, atunci totul s-ar fi soldat cu un hohot de râs. Trebuia să procedez cu prudență, asemenea unei soții inteligente care știe să-și strunească și să-și conducă bărbatul năvălaș fără ca el să-și dea seama. E drept că acești *westmeni* jumătate sălbaticiți și greu de astâmpărat nu mă scoteau din *greenhorn*; totuși se lăsau, în mod inconștient, conduși de mine; îi făceam să creadă că nu se supuneau decât propriei lor voințe.

Aveam, în acest sens, un sprijin excelent în Sam Hawkens și în ceilalți doi însoțitori, Dick Stone și Will Parker. Erau tustrei oameni întregi și, ceea ce nu puteam ști încă la prima mea întâlnire cu micul Sam — la Saint Louis —, erau toți bărbați încercați, săritori, deștepți și curajoși, renumiți până hăt-departe. Se țineau mai mult în preajma mea, izolați de ceilalți, dar în așa fel, ca să nu-i jignească. Mai ales Sam Hawkens, cu toată înfățișarea lui caraghioasă, știa să se impună aceluia colectiv îndărătnic și de câte ori, cu tonul lui jumătate aspru, jumătate glumeț,

dobândeaa ascultare, mă făcea să înțeleg că-mi acordă asistență în vederea scopului ce-l urmăream.

Se statorniciseră între el și mine, în mod tacit, relații pe care cel mai bine le-aș defini prin cuvântul „suzeranitate”. Mă luase sub protecția lui ca pe un om căruia n-ar fi nevoie să-i ceri în prealabil părerea. Eu eram *greenhorn-ul*, iar el încercatul om din vest, ale cărui vorbe și fapte urma să le consider infailibile. De câte ori aveam timp și se ivea prilejul, îmi oferea sfaturi teoretice și practice în tot ce interesa existența mea de om al vestului. Și dacă astăzi, credincios adevărului, trebuie să recunosc că Winnetou mi-a fost dascăl în clasele superioare, mărturisesc cinstit că Sam Hawkens m-a instruit în cursul elementar. Mi-a confecționat cu propria-i mână un *lasso* și îngăduia să mă exersez cu această periculoasă unealtă asupra măruntei sale făpturi și asupra calului său. Când mi-am însușit, în fine, îndemânarea de a strânge fără greș, dintr-o aruncătură, lațul în jurul țintei, s-a bucurat din inimă și mi-a strigat:

— Foarte frumos, tânărul meu *sir*; așa e bine! Numai să nu vă îngâmfați de pe urma laudelor mele! Un profesor trebuie să laude din când în când și pe cel mai netot dintre elevii săi. Am fost dascălul multor tineri *westmeni* care au învățat meșteșugul mai repede ca dumneavoastră, însă cu stăruință veți ajunge, poate, peste șase-opt ani, să ieșiți din stadiul *greenhorn-ului*. Până atunci, vă puteți mângâia cu vechiul adevăr că prostul poate uneori să-l ajungă, ba chiar să-l întreacă pe deștept, dacă nu mă-nșel!

Spunea toate astea la modul cel mai serios din lume și eu mă prefăceam că-l cred; știam însă că altele erau gândurile lui.

Din toate învățămintele lui, cele practice îmi erau îndeosebi necesare, pentru că eram atât de prins în treburile zilnice, încât dacă n-ar fi fost Sam Hawkens, n-aș fi găsit răgazul să mă exersez în diversele meșteșuguri specifice vânătorului de prerie. De altfel, țineam exercițiile

astea în cel mai mare secret; le făceam la o asemenea depărtare de tabără, încât nu puteam fi observați. Sam hotărâse aceasta și când l-am întrebat de ce, mi-a răspuns:

— De dragul dumneavoastră, *sir!* Sunteți atât de neîndemânatic, încât mi-ar fi rușine dacă v-ar zări dumnealor. Acuma știți de ce, hi-hi-hi-hi! Să nu vă faceți inimă rea!

Prin urmare, în ce privește mânuirea armelor și pregătirea fizică, nimeni din tot colectivul n-ar fi dat un ban pe mine; faptul însă nu mă supăra câtuși de puțin.

Cu toate obstacolele pomenite, ajunserăm în cele din urmă atât de departe, încât, peste o săptămână, am fi putut realiza joncțiunea cu sectorul vecin. Pentru a transmite mai departe această știre, ne trebuia un curier. Bancroft luă misiunea asupra sa. Va face drumul călare luându-și însoțitor pe unul din *westmeni*. Se mai făcuseră comunicări și mai înainte, cu alte ocazii; eram în permanentă legătură prin curieri atât cu sectorul din spatele nostru, cât și cu cel din față. Știam că inginerul însărcinat cu conducerea întregului șantier era un om foarte capabil.

Sosi și dimineața de duminică în care Bancroft hotărâse să pornească la drum. Crezu necesar să golească mai întâi un păhărel împreună cu fărtații lui. Numai eu nu fusesem chemat, iar Hawkens, Stone și Parker nu dădură urmare invitației. Se încinse un chef teribil, așa cum bănuisem. Și cheful se prelungi până când Bancroft abia mai reușea să lege două vorbe. Camarazii de beție ținură pasul cu el și, până la urmă, nu erau mai puțin piliți decât șeful. Cine să mai plece la drum în asemenea stare? Indivizii făcură și acum ceea ce obișnuiau să facă și în alte ocazii: se retraseră în tufișuri și adormiră buștean.

Cum s-o descurcăm? Curierul trebuia să plece și oamenii ăștia aveau să doarmă mult și bine, până seara. Aș fi preferat să pornesc chiar eu; dar puteam s-o fac? Eram convins că, până la înapoierea mea, cel puțin patru zile

lucrul ar fi rămas pe loc. Pe când mă sfătuiam cu Sam Hawkens, acesta arată cu mâna spre apus și zise:

— Nu mai e nevoie să plecați, *sir*. Puteți preda mesajul celor doi oameni care sosesc acum. Iată-i!

Zării într-adevăr doi călăreți care se apropiau. Erau doi albi și într-unul din ei îl recunoscui pe bătrânul *scout*, cercetașul care mai fusese de câteva ori pe șantierul nostru și ne adusese vești de la sectorul învecinat. Alături călărea un bărbat mai tânăr care nu purta haine de *westman*. Pe acesta nu-l mai văzusem.

Le ieșii în întâmpinare. Când ajunsei în dreptul lor, călăreții se opriră și tânărul se interesă de numele meu. Auzind cum mă cheamă, mă privi amical și zise:

— Așadar, dumneavoastră sunteți tânărul gentleman care face aici toată treaba, în timp ce alții trândăvesc! Îmi dați voie să mă recomand, *sir*. Sunt White.

Era însuși șeful sectorului învecinat unde urma să fie trimis curierul nostru. Trebuia să existe un motiv serios ca să se deplaseze chiar dânsul până aici. Descălecă, îmi întinse mâna, după care își plimbă privirea peste tabăra noastră, căutând parcă pe cineva. Îi zări pe oamenii adormiți prin tufișuri, cu butoiașul de rachiu alături și un zâmbet amar i se ivi pe față.

— Sunt beți? întrebă el.

Confirmai cu capul.

— Toți?

— Da. Mister Bancroft se pregătea să plece spre dumneavoastră și, la despărțire, a oferit câte un păhărel. Am să-l trezesc și...

— Stați! mă opri. Lăsați-l să doarmă! Prefer să stau de vorbă cu dumneavoastră în absența lor. Să ne retragem mai la o parte. Nu-i treziți! Cine sunt cei trei bărbați cu care erați adineauri?

— Sam Hawkens, Will Parker și Dick Stone, însoțitorii noștri încercați, călăuze.

— Ah, Hawkens, vânătorul acela mărunțel și ciudat! Vrednic om! Am auzit de numele lui. Să vină tustrei cu noi.

Făcui semn celor trei, după care întrebai:

— Ați venit în persoană, mister White. E ceva important care v-a adus înapoi?

— Nimic altceva decât dorința de a face puțină rânduială; aș vrea să stăm de vorbă. Noi am terminat, ne-am realizat sarcinile în sectorul nostru. Aici însă, la dumneavoastră, lucrul întârzie.

— Terenul e dificil și...

— Știu, știu! mă întrerupse. Din păcate, știu totul. Dacă n-ați fi depus dumneavoastră singur eforturi întreprinse, Bancroft s-ar mai găsi cu lucrările ca la început.

— Nu e cazul, mister White. Cum de-ați ajuns la concluzia greșită că numai eu singur aș fi activ? Este, în orice caz, de datoria mea...

— Domol, *sir*, domol! Au circulat curieri între noi și au văzut ce se petrece. Am tras cu urechea la comentariile lor. Sunteți prea generos apărându-i pe acești bețivani. Totuși, vreau să cunosc întreg adevărul. Și cum, din câte aud și văd, sunteți un om prea discret ca să-mi dezvăluiți realitatea, vă voi scuti de întrebări; mă voi adresa lui Sam Hawkens. Hai să ne așezăm!

Ajunsesem la corturile noastre. White se așeză pe iarbă și ne îndemnă să-i urmăm exemplul. Apoi începu să-i iscodească pe rând, pe Sam Hawkens, pe Stone și pe Parker. Îi mărturisiră totul, fără să îngroașe deloc adevărul. Totuși, aruncai și eu din când în când o vorbă pentru a îndulci anume asprimi și a-mi apăra colegii, deși intervențiile mele nu reușeau să influențeze impresia lui White. Dimpotrivă, mă rugă în câteva rânduri să nu mă mai ostenesc degeaba.

După ce află totul, îmi ceru să-i arăt desenele și jurnalul de șantier. Nu eram obligat să-i satisfac cererea. O făcui însă pentru a nu-l jigni și pentru că vedeam că-mi acordă multă încredere. Cercetă totul cu luare-aminte, iar eu —

luat de întrebări — nu putui nega faptul că eram unicul autor al desenelor și al însemnărilor. Ceilalți nu interveniseră nici măcar cu o virgulă, necum cu vreun cuvânt.

— Dar de aici nu reiese muncă ce a prestat-o fiecare, constată el. Ați mers prea departe cu lăudabila dumneavoastră colegialitate!

Sam Hawkens se amestecă în vorbă, zâmbind cu tâlc:

— Băgați-i mâna în buzunarul de la piept, mister White! Veți găsi o drăcie de tinichea în care au locuit cândva sardele. Peștii au dispărut și acum cutia e plină de hârtii. E jurnalul lui intim, dacă nu mă-nșel. Acolo lucrurile sună altfel decât în rapoartele oficiale menite să mușamalizeze trândăvia colegilor.

Sam știa că-mi făcusem însemnări personale și că le purtam într-o cutie goală de sardele. Îmi era penibil că mă dăduse de gol. White mă rugă să-i arăt hârțiile. Să fi refuzat? Meritau oare colegii să fac și munca lor, fără să aud un cuvânt de mulțumire și apoi să mai și trec faptul sub tăcere? Nu voiam să le provoc neplăceri, dar nici să mă port urât cu White. Îi dădui, deci, însemnările, cu condiția de a nu dezvălui nimănui conținutul lor. Citi, îmi restitui jurnalul și zise:

— De fapt, ar trebui să iau aceste file și să le predau la locul convenit. Colegii dumneavoastră sunt niște netrebnici, care n-ar merita drept plată nici un dolar; în schimb, dumneavoastră ar trebui să încasați onorariul întregit. În fine, cum doriți! Vă atrag doar atenția că veți face bine păstrând cu grijă aceste notițe. Vă vor fi cândva de folos. Și acum, hai să-i trezim pe faimoșii gentlemen!

Se ridică în picioare și dădu alarma. „Gentlemenii” ieșiră la iveală cu ochii cârpiți de somn și cu fețele buhăite. Bancroft era gata să facă urât că i se tulburase somnul, dar deveni cuviincios după ce-l informai că a sosit mister White de la sectorul vecin. Nu se văzuseră până atunci și prima grijă a lui Bancroft fu să-i ofere musafirului un pahar de

rachiu; dar nu dădu peste omul potrivit. White se folosi de prilej pentru a trece la un perdaf în lege, cum Bancroft, desigur, nu mai înghițise până atunci. Era atât de uluit, încât amuți pentru o vreme. Apoi se repezi la White, îl apucă de braț și se răsti la el.

— Hei, domnule, fără multă vorbă! Vreau să știu cum vă cheamă?!

— Ați auzit doar! Mă cheamă White.

— Și ce sunteți, mă rog?

— Inginerul-șef al sectorului învecinat.

— Și are cineva dintre noi dreptul să se amestece în treburile dumneavoastră?

— Cred că nu.

— Păi, vedeți! Mă numesc Bancroft și sunt inginerul-șef al acestui sector. Nimeni nu are dreptul să-mi poruncească. Și cu atât mai puțin dumneavoastră!

— Într-adevăr, stăm amândoi pe aceeași treaptă ierarhică, răspunse calm White. Nici unul din noi nu poate să-i ordone celuilalt. Dar când constată că se aduc pagube întreprinderii în care lucrează amândoi, atunci are datoria să-l facă atent pe colegul său. Scopul vieții dumneavoastră pare să fie butoiul cu rachiu. Am numărat aici șaisprezece oameni care, acum două ore, când am sosit, erau cu toții beți, așa că...

— Două ore? îl întrerupse Bancroft. Sunteți de atâta vreme aici?

— Întocmai. Am cercetat desenele și m-am interesat de autorul lor. Păi, ați dus-o aici ca trântorii, în timp ce un singur om, cel mai tânăr dintre toți, a cărat în spinare tot greul!

Atunci Bancroft se repezi spre mine și-mi șuieră printre dinți:

— Asta dumneata i-ai spus-o și nimeni altul! Încearcă să negi, mincinos ordinar și perfid!

— Nu, răspunse White. Tânărul dumneavoastră coleg s-a purtat ca un gentleman și nu v-a vorbit decât de bine. V-a

luat apărarea și vă sfătuiesc să-i cereți scuze.

— Să-i cer scuze? Nici prin gând nu-mi trece! Rânji batjocoritor Bancroft. Acest *greenhorn* nu poate deosebi un triumfi de un pătrat și-și vâra în cap că e expert. Dacă n-am progresat, e din pricina lui. Toate le face pe dos și ne trage îndărăt. Și acum, în loc s-o recunoască, ne mai și bârfește în fața altora. Așteaptă numai, că...

Nu mai continuă. Răbdasem luni de zile în tăcere și-i lăsasem pe acești oameni să mă creadă cum voiau. Acum sosise clipa să le arăt că se înșală. Îl apucați deci pe Bancroft de braț și-l strânseți atât de tare, încât, de durere, înghiți în sec.

— Mister Bancroft, ați băut prea mult și ați dormit prea puțin. Sunteți încă beat, așadar consider că n-ați spus nimic.

— Eu, beat? Ești nebun! se rățoi el.

— Da, beat! Căci dac-ați fi treaz și ați profera injuriile cu bună știință, aș fi nevoit să vă culc la pământ ca pe un derbedeu obraznic, înțeles? Mai susțineți că sunteți treaz?

Continuam să-i strâng brațul. Desigur, nu și-ar fi închipuit vreodată că ar putea să se teamă de mine; dar acum era limpede că se speriasse. Nu-i lipsea forța fizică; dar expresia feței mele părea să-l înspăimânte... Chemă în ajutor pe șeful celor doisprezece *westmeni* care ne fuseseră atașați pentru securitate:

— Mister Rattler, puteți răbda ca omul acesta să mă amenințe? Oare nu sunteți aici pentru a ne apăra?

Acest Rattler era un găligan înalt, lat în spete, care părea să aibă o forță cât trei-patru oameni la un loc, un tip brutal și totodată colegul preferat întru beție al lui Bancroft. Nu mă putea suferi și se folosi bucuros de prilej ca să-și dea arama pe față. Se apropie grăbit, îmi apucă brațul, în timp ce eu îl mai strângeam pe-al lui Bancroft și răspunse:

— Nu, mister Bancroft, asta n-o pot răbda. Băiețașul însă nu și-a rupt încă primii ciorăpei și cutează să ne

înfrunte pe noi, oameni în toată firea, să ne insulte, să ne bârfească. Ia mâna, băiete, de pe mister Bancroft, altminteri îți arăt eu ce *greenhorn* de nimica îmi ești!

Provocarea mă viza pe mine. De altfel, preferam, să mă răfuiesc cu el decât cu inginerul-șef... îmi smulsei brațul din strânsoarea lui:

— Eu, băiețăș, eu, *greenhorn*? Retrage-ți imediat cuvintele, mister Rattler, că de nu, te culc la pământ!

— Tu, pe mine? râse el. Ia te uită *greenhorn-u*, neghiobul care își închipuie că...

Nu mai putu continua; îl lovii cu pumnul în tâmplă. Omul se prăbuși ca un sac și rămase așa, buimăcit. Câteva clipe, domni tăcere adâncă; apoi, unul din camarazii lui Rattler strigă:

— *All devils!* Pe toți dracii! Să privim liniștiți cum veneticul ăsta îl lovește pe șef? Ticălosul! Pe el, băieți!

Se năpusti asupra mea. Îi împlântai piciorul în burtă. E un mijloc sigur pentru a-l doborî pe adversar din prima clipă. Numai că trebuie să te rezemi bine în celălalt picior. Individul se prăbuși. Îngenuncheai rapid lângă dânsul și îi repezii în tâmplă pumnul meu nimicitor. Mă ridicai apoi, scosei pistoalele de la brâu și strigai:

— Cine vine la rând? Să poftească!

Întreaga bandă a lui Rattler ar fi avut, desigur, chef să răzbune înfrângerea camarazilor. Se uitau întrebători unul la altul. Dar eu îi prevenii:

— Ascultați ce vă spun: cine face un singur pas spre mine sau pune mâna pe armă, se alege cu un glonț în scăfârlie! Credeți ce poftiți despre un *greenhorn*. Mi-e totuna; dar în ce privește un *greenhorn* german, vreau să vă asigur că se poate măsura oricând cu vreo doisprezece *westmeni* ca voi!

Atunci Sam Hawkens trecu lângă mine și rosti:

— Eu, Sam Hawkens, vreau să vă previn la rândul meu, dacă nu mă-nșel, că acest tânăr *greenhorn* se află sub deplina mea ocrotire. Cine cutează să se atingă de un fir de

păr din capul lui se alege cu un glonț în burtă. Vorbesc foarte serios; băgați la cap, hi-hi-hi-hi!

Dick Stone și Will Parker găsiră de cuviință să se posteze de-a dreapta și de-a stânga mea, ca să arate că sunt și ei, întru totul, de părerea lui Sam Hawkens. Atitudinea lor i-a intimidat pe agresori. Se depărtară murmurând în barbă blesteme și amenințări și ocupându-se apoi cu stăruință de camarazii loviți, ca să-i readucă în simțiri.

Bancroft înțelese că e mai cuminte să se strecoare în cortul lui și să dispară. White mă urmărise tot timpul cu ochii holbați. Clătină din cap și zise cu o uimire nereținută:

— Dar, *sir*, e îngrozitor! N-aș vrea cu nici un preț să cad în mâinile dumneavoastră. Ar trebui să vi se spună Shatterhand, ceva ca Pumn-de-fier, dacă reușiți dintr-o singură lovitură să doborâți o namilă de om, tare ca stejarul. N-am mai văzut așa ceva!

Porecla păru să-i placă mărunțelului Hawkens. Chicoti voios:

— Shatterhand, hi-hi-hi-hi! Nu-i decât un *greenhorn* și iată că are și un supranume. Și încă unul grozav! Deh, când Sam Hawkens se ocupă de un *greenhorn*, apoi să știți că scoate ceva dintr-însul, dacă nu mă-nșel. Shatterhand, Old Shatterhand, Bătrânul Pumn-de-fier! Seamănă taman cu Old Firehand, Bătrânul Mână-de-foc și ăla om al vestului, zdravăn ca ursul. Voi ce ziceți, Dick, Will?

Nu apucaî să aud răspunsul lor, deoarece îmi îndreptasem toată atenția asupra lui White, care, luându-mă de mână și trăgându-mă mai la o parte, zise:

— Îmi place de dumneavoastră, *sir*! N-ați dori să veniți cu mine?

— Chiar dac-aș dori, nu am voie, mister White.

— De ce?

— Datoria mea e să rămân aici.

— Îmi asum răspunderea.

— Asta nu ajunge, dacă eu însumi nu-mi iau răspunderea. Am fost trimis aici, în acest sector și n-am dreptul să-l părăsesc până nu terminăm lucrările.

— Le termină Bancroft, împreună cu ceilalți.

— Dar când și cum? Nu, nu! Trebuie să rămân aici.

— Gândiți-vă că vă aflați în primejdie!

— Cum așa?

— Mai întrebați? Doar v-ați făcut din acești oameni niște dușmani de moarte.

— Eu nu le-am făcut nimic.

— Asta-i adevărat sau, mai bine zis, a fost adevărat până mai adineauri. Acum, însă, i-ați bușit pe doi dintre ei și dușmănia lor va fi cruntă.

— Se poate, dar nu mă tem. Tocmai pumnii mei le impun respect; nu vor îndrăzni să mă provoace; de altfel, Hawkens, Stone și Parker sunt de partea mea.

— Cum doriți. Voința e raiul omului, dar nu o dată se transformă în iad. Aș fi avut nevoie de dumneavoastră. Nu veți refuza, sper, să mă însoțiți măcar o bucată de drum!

— Când?

— Imediat.

— Vreți să și plecați, mister White?

— Da. Am găsit aici o situație care-mi taie poftă să rămân mai mult decât e nevoie.

— Totuși, trebuie să mâncați ceva înainte de plecare, *sir*!

— Nu e cazul. Avem în coburi alimente berechet.

— Și nu vă luați rămas-bun de la Bancroft?

— N-am chef.

— Păi, ați venit ca să discutați cu dânsul chestiuni de serviciu.

— Negreșit, însă astea le pot discuta și cu dumneavoastră. Voi găsi mai multă înțelegere. Aș vrea, înainte de toate, să vă previn împotriva pieilor-roșii.

— V-au ieșit cumva în drum?

— N-am văzut decât urmele lor. Acum e sezonul în care caii sălbatici, adică mustangii, precum și bizonii pornesc

spre miazăzi; băştinaşii îşi părăsesc satele şi se apucă de vânat, ca să-şi procure carne. Kiowaşii nu sunt primejdioşi; cu ei ne-am înţeles în privinţa căii ferate. Însă comanşii şi apaşii nu vor să ştie de nimic. Aceştia nu trebuie să ne zărească. În ce mă priveşte, mi-am încheiat lucrările în sector şi părăsesc regiunea. Grăbiţi-vă să terminaţi şi aici! Terenul devine din zi în zi mai primejdios. Puneţi şaua pe cal şi întrebaţi-l pe Sam Hawkens dacă nu vrea să ne însoţească.

Sam Hawkens era, fireşte, gata la datorie.

De fapt, aş fi vrut să lucrez. Dar era duminică, ziua Domnului, în care fiecare creştin ar trebui să se reculeagă şi să se ocupe de îndatoririle sale sufleteşti, chiar dacă s-ar afla în junglă. Pe deasupra, o zi de odihnă mi se cuvenea şi mie. Intrai deci în cortul lui Bancroft şi îl informai că astăzi nu voi lucra şi că plec împreună cu Sam Hawkens.

— Ci du-te la dracu' şi rupeţi-vă gâtul amândoi! îmi răspunse mânios.

N-aş fi bănuiră atunci că această urare avea cât pe-acu să se împlinească.

Trecuseră zile de când nu mai urcasem în şa. Dereşul meu necheză bucuros când îi legai harnaşamentul. Se dovedise a fi un cal minunat şi eram de pe acum nerăbdător să-l informez şi pe bătrânul Henry, meşterul în puşti, despre valoarea calului ce mi-l dăduse în dar.

Călăream voioşi în acea frumoasă dimineaţă de toamnă, discutând despre perspectivele marii construcţii feroviare şi despre multe altele. White îmi dădu sfaturi privind joncţiunea cu sectorul lui şi, către prânz, poposirăm lângă un curs de apă, ca să ne înfruptăm niţel. White şi cercetaşul care-l însoţea porniră apoi mai departe, în timp ce noi mai zăbovirăm puţin tăifăsuind.

Înainte de a încăleca şi a face cale-întoarsă, mă aplecai să beau apă din căuşul palmei. Zăriră atunci, prin transparenţa cristalină a apei, o urmă pe fundul pârâului.

Părea să fie urma unui picior de om. I-o arătai și lui Sam. Dânsul o cercetă cu luare-aminte și rosti:

— Mister White a avut multă dreptate când ne-a prevenit împotriva indienilor.

— Crezi că e o urmă de indian?

— Clar! Un mocasin, adică un fel de opincă indiană. Și acum, când ați aflat, ce simțiți, *sir*?

— Eu? Neschimbat!

— Ei, aș! Doar trebuie să simțiți câte ceva, să cugetați la câte ceva.

— La ce altceva să cuget decât că a trecut pe aici o piele-roșie?!

— Așadar, nu vă e frică deloc?

— Nici nu-mi pasă!

— Nu vă îngrijorează măcar?

— Nici asta.

— Deh, nu cunoașteți pieile-roșii!

— Sper să-i cunosc. Sunt, desigur, la fel cu ceilalți oameni și anume dușmani față de dușmanii lor și prieteni față de prieteni. Cum nu intenționez să-i întâmpin cu dușmănie, presupun că n-aș avea motive să mă tem.

— Nu sunteți decât un *greenhorn* și așa veți rămâne toată viața. Să nu vă bizuiți prea mult pe imaginație în ceea ce privește felul de a vă purta cu indienii, pentru că o să iasă pe dos. Ceea ce urmează să se întâmple nu e în voia dumneavoastră. Veți afla în curând adevărul și n-aș dori ca lecția ce-o veți primi să vă coste o ciozvârtă bună de carne din propriul dumneavoastră trup, dacă nu chiar viața!

— Cam când crezi să fi trecut indianul pe-aici?

— Să tot fie vreo două zile. O să-i găsim urmele și în iarbă, dacă nu s-or fi șters între timp.

— Să fi fost o iscoadă?

— O iscoadă, da, în căutare de bivoli. Cum în clipa de față domnește pacea între triburile din partea locului, nu poate fi vorba de un războinic în misiune. Individul a fost cât se poate de neprevăzător, probabil un tânăr.

— Cum așa?

— Un războinic încercat nu calcă într-o apă atât de puțin adâncă și nu lasă urme care să nu se șteargă imediat. O asemenea prostie n-o poate realiza decât un prostănac, un *greenhorn* roșu, precum dumneavoastră sunteți unul alb, hi-hi-hi-hi! Și *greenhorn-ii* albi sunt de obicei încă mai negliobi decât cei roșii. Să țineți minte asta, *sir*!

Chicoti reținut, mai mult în sinea lui, apoi se pregăti să încalece. Acestui Sam, dragul de el, îi plăcea să-și arate afecțiunea față de mine, amintindu-mi cu orice prilej că mă socotește un neisprăvit.

Am fi putut să ne întoarcem pe același drum, dar în calitatea mea de expert aveam datoria să studiez terenul. Făcurăm de aceea un drum paralel.

Dădurăm astfel într-o vale destul de largă, cu vegetație bogată; povârnișurile, străjuind jur-împrejur, erau acoperite la poale cu tufăriș, iar în creștet cu păduri. Valea era întinsă, cam de o jumătate de oră de mers și atât de lină, încât o puteai cuprinde cu ochiul până la capăt. Abia înaintaserăm câțiva pași, că Sam își struni calul și își pironi privirile în zare.

— *High-day!* Văleu! exclamă el. Uite-i! Chiar ei sunt. Capul coloanei!

— Cine? întrebai.

Vedeam departe, în fața noastră, vreo optsprezece-douăzeci de puncte negre, care se deplasau încet.

— Ei, cine! Mă îngână Sam, foindu-se în șa. Nu vă e rușine să mai puneți asemenea întrebări? Ah, da, am uitat ca sunteți un *greenhorn* colosal! Indivizi de teapa dumneavoastră nu văd nici cu ochii holbați. Aveți, vă rog, bunătatea, preastimate *sir*, să ghiciți ce sunt punctulețele alea la care s-au oprit frumoșii dumneavoastră ochi!

— Să ghicesc? Hm! Le-aș lua drept căprioare, dacă n-aș ști că animalele acestea trăiesc în turme sau în grupuri de cel mult zece laolaltă; afară de asta, dacă țin seama de distanță, trebuie să constat că sălbăticiunile de colo, oricât

de mărunte ar părea, sunt totuși mai mari decât căprioarele.

— Căprioare, hi-hi-hi-hi! râse el. Căprioare aici, la izvoarele Canadian Riverului?! Asta le întrece pe toate! Dar raționamentul de la coadă nu e chiar atât de prost. Într-adevăr, animalele de colo sunt mult mai mari decât căprioarele.

— Ah, dragă Sam, n-or fi cumva bivoli?

— Firește că bivoli! Bizoni autentici, veritabili, care au pornit în pribegie; sunt cei dintâi pe care-i văd anul acesta. Dar aflați că mister White avea dreptate: bizoni și indieni. N-am văzut decât o urmă de picior indian, în schimb, bivolii, iată-i în mărime naturală în fața ochilor noștri. Mai aveți ceva de spus în această problemă?

— Să mergem în direcția lor!

— Bineînțeles.

— Să-i privim!

— Să-i privim? Adică să căscăm gura la ei? întrebă el, în timp ce mă măsura chiorâș și surprins.

— Da. N-am mai văzut bizoni și aș dori să-i văd mai de aproape.

Se deșteptase în mine interesul zoologului; lui Sam lucrul i se părea de-a dreptul bizar. Își împreună mâinile a mirare și zise:

— Să-i vedeți și atât, să-i cercetați... întocmai ca un băiețaș care se zgâiește prin crăpătura cuștii la iepurii de casă! Of, *greenhorn*, câte mi-a fost dat să pătimesc de pe urma dumneavoastră! Eu, unul, nu vreau să-i privim, ci să-i vânăm. Înțelegeți? Să-i vânăm!

— Azi, în sfânta zi de duminică?

Întrebarea mi-a scăpat de pe buze fără să gândesc. Sam se mânie de-a binelea și se răsti la mine:

— Binevoiți, rogu-vă, să vă țineți gura! Ce-i pasă unui *westman* de duminică, atunci când îi răsar în față primii bivoli! Aici e vorba de carne, înțeles? Și încă ce fel de carne, dacă nu mă înșel! Pulpă de bizon e mai grozavă

decât ambrozia din cer, sau cum dracu-i zice, din care se înfruptau vechii zei ai grecilor. Trebuie să-mi asigur o pulpă de bizon, fie și cu prețul vieții! Vântul bate în direcția noastră; asta-i bine. Aici, pe stânga, în partea de nord a văii, e soare mult; în dreapta e umbră; dacă ne adăpostim acolo, bivoli n-or să ne zărească ușor. Haideți!

Își cercetă arma, pe „Liddy” a lui, ca să se convingă dacă ambele țevi sunt în ordine și își îndemnă calul spre sud. Îmi examinai și eu doborâtorul de urși. Observându-mă, Sam își opri calul și întrebă:

— Nu, zău, vă bate gândul să participați la vânătoare, *sir*?

— Firește.

— Lăsați-vă de năzbâtii, dacă nu doriți ca, în zece minute, să fiți flească! Bizonul nu e un canar, să-l ții pe deget și să-l pui să cânte, înainte de a vă încumeta la asemenea ispravă, trebuie să mai treacă multe vijelii și zile senine peste Munții Stâncoși.

— Dar vreau să...

— Tăceți din gură și ascultați ce vă spun! Mă întrerupse el cu un ton pe care nu-l mai folosise față de mine. N-am chef să vă am pe conștiință. Ar fi să vă aruncați singur în gura morții. Altă dată faceți ce poftiți. Acum, însă, nu vă permit!

Dacă nu ne-am fi avut atât de bine, i-aș fi dat un răspuns usturător; așa însă mă mulțumii să tac și călării la pas către poalele pădurii. Revenind la un ton mai blând, Sam ținu să mă lămurească:

— Sunt vreo douăzeci de capete, precum văd eu. Dar închipuiți-vă că vă aflați în fața unei mulțimi de o mie de bizoni mugind prin savană! Am văzut și turme de câte zece mii de capete, dacă nu mai multe. Asta era, ca să zic așa, pâinea indianului; albi i-au răpit-o. Băştinașul cruță vânatul, fiindcă acesta îi asigură hrana; doboară atât cât îi trebuie. Albul, în schimb, s-a năpustit asupra turmelor ca o fiară de pradă; după ce s-a săturat, încă mai ucide, numai

pentru a vărsa sânge. Dacă mai durează mult, nu rămâne urmă de bivol și apoi, în scurtă vreme, dispare și ultimul indian. Mai mare jalea! La fel se întâmplă cu hergheliile de cai. Găseai mii de mustangi laolaltă. Azi abia dacă întâlnești cirezi de câte o sută de capete.

Între timp, fără a fi observați, ajunseserăm cam la patru sute de pași de turmă. Hawkens opri calul. Bizonii pășteau sub deal liniștiți. Cel mai aproape de noi era un taur bătrân, uriaș, pe care îl priveam cu uimire. Măsura, de bună seamă, vreo doi metri în înălțime și trei în lungime; pe atunci nu mă pricepeai încă să apreciez greutatea unui bizon; astăzi pot spune că taurul acela cântărea pe puțin treizeci de chintale. O masă uriașă de carne. Dăduse peste o băltoacă de nămol și se bălăcea într-însa.

— Asta e conducătorul turmei, îmi șopti Sam. E cel mai primejdios dintre toți. Cine îl atacă trebuie mai întâi să-și fi semnat testamentul. Eu mi-am ales bivolița aia tânără din dreapta. Fiți atent unde o pocnesc! Sub lopățica umărului, pieziș, în inimă; e procedeul cel mai sigur, exceptând împușcătura în ochi. Dar cine-i nebunul care să iasă în fața bizonului ca să-l împuște în ochi! Stați aici și pitiți-vă, cu cal cu tot, după tufişuri! Când mă vor zări, bizonii or s-o ia la fugă. Vor trece chiar pe aici. Nu cumva să vă părăsiți locul înainte de mă întorc eu și vă strig!

Așteptă până mă strecurai cu calul între tufişuri, după care porni călare, încet, fără zgomot. Citisem adeseori cum se vânează bizonul; în privința asta nu mai aveam ce afla, dar e o mare diferență între hârtia pe care se tipăresc asemenea descrieri și ținutul sălbatic unde se desfășoară vânătoarea. Vedeam pentru întâia oară bizoni. Ce sălbăticiuni mai vânasem până atunci? S-ar zice că nici una, în comparație cu aceste ființe gigantice și atât de primejdioase. Părea că aș fi în totul de acord cu interdicția lui Sam de a participa și eu la vânătoare; dar avea să se întâmple contrariul. La început, mă hotărâsem să observ și să trag cu urechea; acum însă, simțeam un imbold puternic

la acțiune. Sam pusese ochii pe o bivoliță tânără. Rușine! Îmi ziceam. Pentru așa ceva nu-ți trebuie curaj; un bărbat adevărat alege taurul cel mai puternic!

Calul meu deveni foarte neastâmpărat; juca mereu din copite; nu mai văzuse nici el bizoni, îi era frică și încerca s-o ia din loc. Abia de-l puteam reține. Nu era oare mai potrivit să-l mân pe urmele taurului? Stăteam liniștit, chibzuind în sinea mea, cumpănind între da și nu. Hotărârea o luai sub inspirația momentului.

Sam se apropiase până la vreo trei sute de pași de turmă. Dădu apoi pinteni calului și porni în galop pe lângă taurul cel grozav în direcția bivoliței. Animalul încremenise și nu mai avu timpul să fugă; Sam o ajunse din urmă; văzui cum trage din goană. Bivolița tresări și își înclină capul. Nu apucaai să mai observ dacă se prăbușise, deoarece ochii mei fură atrași în altă parte.

Taurul se încordă, uitându-se după Sam Hawkens. Ce animal puternic! Capul mare, fruntea bombată, coarnele scurte, dar viguroase, încovoiate în afară, coama deasă și încâlcită în jurul grumazului masiv și al pieptului musculos. Înfățișării sale de o forță brutală, elementară, i se adăugă acum încordarea supremă, amenințătoare a greabănelui. Da, era o făptură extrem de periculoasă; dar la vederea ei simțeam pur și simplu îndemnul de a măsura dibăcia omului cu marea forță sălbatică, dezlănțuită.

Am vrut, n-am vrut? Nu știu nici eu. Sau poate că dereșul o zbughise cu mine-n spinare! Țâșni de după tufișuri și dădu s-o ia la stânga; eu îl mânai spre dreapta, în direcția taurului. Acesta mă auzi și se întoarse către mine; zărindu-mă, își lăsă capul în pământ pentru a lua în coarne cal și călăreț. Sam răcnea din toate puterile, dar nu mai aveam răgazul să-mi opresc ochii asupra lui. Nici să trag nu era posibil; pe de o parte, bizonul nu se afla în bătaia puștii, pe de altă parte — calul nu voia să mă asculte; se repezea înspăimântat de-a dreptul în coarnele vrăjmașe. Ca să ne prindă în coarne, taurul se înțepeni pe picioarele dindărăt,

depărtate și își repezi capul cu putere în sus; încordându-mi toată ființa, izbutii să-l abat un pic pe doreșul meu; se avântă dintr-un salt arcuit tocmai dincolo, în spatele taurului; o clipă doar și coarnele mi-ar fi atins piciorul. Sărirăm drept în băltoaca unde taurul se bălăcea mai înainte; îmi dădui seama de situație și mă eliberai din scări; norocul meu, căci doreșul alunecă și ne prăbușirăm. Nici astăzi nu-mi dau seama de iuteala cu care se petrecuseră toate, dar știu că mă ridicasem în picioare lângă băltoacă, fără să las pușca din mână. Taurul se răsuci și înainta în salturi stângace în direcția calului care se sculase între timp și se pregătea de fugă. Astfel, bizonul, ajungând în dreptul țevii, îmi oferea coasta lui drept țintă; luai arma la ochi; sosise clipa ca doborătorul meu de urși să-și spună pentru întâia oară cuvântul. Încă un salt și bizonul ajunse lângă doreșul meu; apăsai pe trăgaci; taurul se opri din plină goană. Să fi fost numai spaima bubuiturii, sau îl nimerisem? Nu știam; trăsei al doilea glonț. Animalul ridică încet capul, scoase un muget care-mi pătrunse toate mădulele, se clătină câteva clipe, apoi se prăbuși.

Îmi venea să chiui de bucuria izbânzii, dar aveam altceva mai important de făcut. Calul meu, lipsit de călăreț, o luase la vale, spre dreapta, în timp ce Sam Hawkens, de cealaltă parte a văii, galopa de zor, urmărit de un alt taur nu cu mult mai mic.

Trebuie să știți că bizonul, odată stârnit, îl urmărește pe vânător și se ia la întrecere în viteză cu calul. El desfășoară în acest scop un curaj și o perseverență pe care nimeni nu i le-ar bănuși.

Astfel și acest taur se ținea strâns pe urmele călărețului. Hawkens era nevoit să gonească în zigzag, făcând piruete îndrăznețe, ceea ce obosea calul; oricum, n-ar fi putut rezista cât bizonul. Era, deci, nevoie urgentă de ajutor. Nu-mi rămânea vreme să controlez dacă taurul meu era mort sau nu; încărcai repede ambele țevi ale doborătorului de urși și alergai în partea cealaltă a văii. Sam mă văzu; căuta

să se apropie și își îndreptă calul în direcția mea. A fost o mare greșeală, căci sălbăticiunea, care nu-l slăbea deloc, se trezi deodată într-o situație avantajoasă; calul alerga pieziș prin fața lui. Văzui cum își pune capul în pământ și cu o singură izbitură din coarne aruncă în sus și cal și călăreț; apoi, în timp ce victimele se rostogoleau la pământ, nu le dădu răgaz, continuând să-i atace cu furie. Sam strigă după ajutor. Mă aflam la vreo sută și cincizeci de pași depărtare și nu mai aveam timp de pierdut. Firește că mai de aproape împușcătura ar fi fost mai sigură; dar încă o clipă de șovăială și Sam ar fi fost zdrobit. Chiar greșind ținta, speram să alung totuși dihania de lângă prietenul meu. Mă proptii în picioare, luai la ochi omoplatul stâng al fiarei — și trăsei. Bivolul își înălța capul, de parc-ar fi voit să adulmece și se răsuci fără grabă. Mă văzu și se repezi spre mine, dar cu oarecare încetineală, încât izbutii să-mi încarc iarăși arma. Eram gata și trag tocmai când bestia ajunsese la vreo treizeci de pași de mine. Dar nu mai putea; fuga ei încetinise cu mult; venea cu capul atârând, cu ochii injectați și dilatați peste măsură, venea tot mai aproape, mai aproape, ca o fatalitate oarbă. Atunci îngenuncheai și dusei arma la ochi. La gestul meu, bizonul se opri în loc și își înălță puțin capul ca pentru a mă vedea mai bine. Ochii lui fioroși se aflau în bătaia puștii mele; îi slobozii un glonț în ochiul drept, altul în cel stâng. O scurtă cutremurare și animalul căzu.

Sării repede în picioare, ca să alerg în ajutorul lui Sam. Dar nu mai era nevoie. Omulețul gonea spre mine.

— *Hello!* îi strigai. Mai trăiești? Nu ești rănit?

— Nicidecum! Mă asigură el. Numai șoldul drept mă doare în urma căzăturii. Ori te pomenești că-i stângul, dacă nu mă-nșel. Nu-mi prea dau seama.

— Și calul?

— E pierdut. Mai răsufală, bietul, însă taurul l-a sfârtecat. Trebuie să-i curmăm suferința, să-l împușcăm. Sărmanul dobitoc! Cu bizonul cum stăm? E mort?

— Sper; hai să ne convingem.

Ceea ce și făcurăm. Era mort de-a binelea. Atunci Hawkens, oftând din adâncul rărunchilor, zise:

— Dar știi că mi-a dat de furcă boul ăsta bătrân și brutal! Orice vacă m-ar fi tratat cu mai multă delicatețe. Deh, nu te poți aștepta de la bou să se poarte ca o doamnă, hi-hi-hi-hi!

— Cum de i-a venit ideea năstrușnică să se lege de dumneata?

— Păi, n-ați văzut cum?

— Nu.

— Ei, doborâsem bivolița și abia putui reține calul, care mă ducea în galop către taurul ăsta uriaș. Individul s-a supărat și a dat să mă ia în coarne. Am apelat la Liddy și am tras repede glonțul ce mai rămăsese pe țeavă. Se pare însă că n-am izbutit să-l cumințesc pe adversar, căci îmi arătă o dragoste grozavă, căreia pas de-i mai răspunde! Mă hărțuia în fel și chip, încât nu aveam vreme să-mi încarc pușca. O zvârlii cât colo, că tot nu mai folosea la nimic; trebuia să am mâinile libere, ca să-mi stăpânesc mai bine calul, dacă nu mă-nșel. Biata gloabă, a făcut ce-a putut, dar n-a reușit să scape.

— Pentru că ai greșit și ai cotit brusc. Trebuia să călărești în cerc; ai fi putut să-ți salvezi calul.

— Să-l salvez? Vorbiți ca un moșneag sfătos. Nu mă așteptam din partea unui *greenhorn*!

— *Pshaw!* Au și *greenhorn*-ii partea lor bună!

— Nu zic ba. Dacă nu erați aici, zăceam acum ca și sârmanul meu cal, zdrobit și sfârtecat. Hai să-l vedem.

Îl găsirăm într-o stare jalnică. Măruntaiele îi atârnavu afară; gema de durere. Sam ridică de jos pușca pe care o lepădase, o încarcă și-i dăruie bietului animal lovitura de grație. Apoi îi scoase harnașamentul și spuse:

— De-acum pot să-i țin locul și să duc șaua în spinare. Iată ce ponoase tragi, dacă-ți pui mintea cu un bou!

— Ei, da! Și de unde iei alt cal?

— Numai grija asta să-mi rămână! N-am decât să prind unul, dacă nu mă-nșel.

— Un mustang?

— Da. Bizonii se află aici, în drum spre miazăzi. Curând se ivesc și caii; cunosc eu regulă.

— Mă lași să asist la capturarea mustangului?

— Firește! Trebuie s-o învățați și pe asta. Ia să-l cercetăm nițel pe taurul ăl bătrân! Poate că mai trăiește. Asemenea Matusalemi au de obicei șapte vieți.

Animalul era mort. Acum, că zăcea nemișcat, puteam măsura mai bine formele lui colosale. Sam își plimbă ochii pe toată acea enormă suprafață inertă și făcu o mutră indescritibilă. Clătină din cap:

— De necrezut! Absolut neverosimil! Știți unde l-ați lovit?

— Unde?

— Exact la fix. E un exemplar dintre cei mai vârstnici și, desigur, aș fi cumpănit de zece ori până a mă da la el. Știți ce sunteți, *sir*!

— Ce?

— Cel mai ușuratic ins de pe fața pământului. Asta sunteți!

— Oho!

— Întocmai, cel mai ușuratic din câți trăiesc pe lume.

— N-am suferit nicicând de asemenea boală.

— Atunci v-ați îmbolnăvit acum. E clar? Vă dădusem dispoziții să nu vă atingeți de bizoni, să stați pitulat în tufiș. De ce n-ați respectat ordinul!

— Nu știu nici eu.

— Așa! Va să zică nici nu știți de ce. Asta nu înseamnă a fi ușuratic?

— Nu cred. Va fi fost vreun motiv temeinic.

— Atunci trebuie să-l cunoașteți!

— Poate chiar faptul că mi-ai dat un ordin și că eu, din principiu, nu mă supun la ordine.

— Prin urmare, dacă cineva vă poartă de grijă și vă previne împotriva primejdiei, atunci vă încăpățânați și vă aruncați orbește într-însa?

— Doar n-am venit aici, în vest, ca să mă feresc de primejdiile locului!

— Foarte bine. Însă dumneavoastră nu sunteți decât un *greenhorn* și trebuie să vă păziți. Și dacă n-ați voit să mă ascultați, de ce v-ați legat tocmai de animalul ăsta uriaș, de ce nu de o bivoliță, coala mărunțică?

— Fiindcă procedez cavalierește.

— Cavalierește! Ia te uită la *greenhorn-ul* ăsta, care mi-o face pe cavalerul, dacă nu mă-nșel, hi-hi-hi-hi!

Se ținea de burtă și râdea. Pe urmă, printre hohote:

— Dacă vi se năzare că sunteți cavaler, faceți-l cel puțin pe Toggenburg. Pentru un Bayard sau un Roland n-aveți stofă. Îndrăgostiți-vă de o bivoliță și așteptați zilnic în soarele amurgului:

Până ce iubita vine

Și în vale se aține.

Și chiar în cazul ăsta s-ar putea să vă pomeniți, spre seară, în calitate de hoit devorat de lupi și de vulturii negri. Un *westman*, când se apucă de o treabă, nu umblă cu cavalerisme. Important e să iasă cu folos.

— Păi, acesta e și cazul meu.

— Cum adică?

— Am ales taurul, fiindcă are mai multă carne decât o bivoliță.

Mă privi o clipă descumpănit, apoi strigă:

— Mai multă carne? Iată că tinerelul a ucis taurul pentru carnea lui, hi-hi-hi-hi! Îmi vine să cred că v-ați îndoit de curajul meu când am ochit bivolița.

— Asta nu, deși ar fi fost mai curajos să alegeți un exemplar puternic.

— Ca să mă îndop cu carne de taur? Vai, *sir*, că grozav de deștept îmi sunteți! Taurul ăsta poartă pe puțin optsprezece-douăzeci de ani în spinare. E un munte de

piele și oase, de tendoane și vine. Carnea de pe dânsul nu se mai cheamă carne; e tare ca pielea tăbăcită; puteți s-o fierbeți sau s-o frigeți o săptămână încheiată, că tot nu e bună de mestecat. Orice *westman* cu experiență preferă bivolița, pentru că are o carne gingașă, gustoasă. Iată deci o dovadă în plus că sunteți un *greenhorn* perfect. N-am avut timp să vă urmăresc. Ia spuneți, vă rog, cum s-a desfășurat atacul dumneavoastră asupra taurului?

Îi povestii. După ce terminai, mă fixă cu ochii holbați de mirare, clătină iarăși din cap și rosti drept concluzie:

— Coborâți în vale și aduceți calul! Avem nevoie de el ca să transportăm carnea. O luăm cu noi.

Îi ascultai îndemnul. Sincer vorbind, eram dezamăgit de purtarea lui. Înregistrase istorisirea mea fără să scoată un cuvânt. Mă așteptasem măcar la o vorbă de laudă. Dar el se mulțumi să tacă și mă trimise după cal. Totuși, nu-i purtam pică. Nu eram omul care să pună prea mare preț pe laude.

Adusei calul. Sam îngenunche lângă bivolița răpusă, îi jupui cu îndemânare coapsa dindărăt și scoase la iveală carnea.

— Așa! făcu el satisfăcut. Avem deseară o friptură cum de mult n-am păpat. Coapsa asta și harnașamentul le încărcăm în spinarea calului dumneavoastră. Carnea o împărțim cu Will și Dick. Ceilalți, dacă, li-e poftă, n-au decât să vină încoace și să ia rămășițele.

— Dacă stârvul nu va fi consumat între timp de vulturi și de alte dihănii!

— Așa? Mare deștept, n-am ce zice! Doar îl acoperim cu crengi și, pe deasupra, cu bolovani. Numai ursul sau vreo altă namilă ar fi în stare să-l dezvelească.

Tăiai câteva crengi groase din tufișul apropiat, adusei și bolovani.

Acoperirăm leșul bivoliței, apoi încărcăm halca de carne și harnașamentul în spinarea calului meu. Întrebai:

— Dar taurul?

— Ce să facem cu el?

— Nu ne poate folosi?

— Absolut deloc.

— Nici pielea?

— Sunteți cumva tăbăcar? Eu, nu!

— Totuși, am citit undeva că pieile de bizon netăbăcite se pot păstra în așa-numitele „caches”.

— Așa, ați citit? Păi, dac-ați citit, înseamnă că trebuie să fie adevărat, pentru că tot ceea ce scrie despre Vestul sălbatic e adevărat, colosal de adevărat, nezduncinat de adevărat, hi-hi-hi-hi! E drept că există aici oameni care vânează animalele pentru pielea lor; am fost și eu printre ei. Dar noi nu ne ocupăm cu așa ceva și nu e cazul să cărăm după noi o piele grea și mare cât toate zilele.

Pornirăm. Deși pe jos, am ajuns într-o jumătate de oră la tabăra noastră, situată chiar în apropierea văii unde vânasem primul, mai bine zis, primii doi bizoni din viața mea. Faptul că ne întorceam pe jos, precum și lipsa calului lui Sam stârniră senzație.

— Am vânat bizoni și un taur mi-a spintecat calul, lămuri Hawkens.

— Bizoni, bizoni, bizoni! izbucniră glasuri din toate părțile. Unde? Spuneți, unde?

— La jumătate de oră de aici. Am adus o coapsă. Restul vă aparține.

— Luăm noi restul, nici o grijă! strigă bucuros Rattler, care se purta ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat între noi. Unde se află?

— Mergeți călare pe urmele lăsate de noi și o să-l găsiți. Doar aveți și ochi, dacă nu mă-nșel!

— Câte exemplare erau?

— Douăzeci.

— Și câți bivoli ați răpus?

— O bivoliță.

— Atât? Și ceilalți?

— Au luat-o din loc. Căutați-i. Eu, unul, nu i-am întrebat pe unde vor să se plimbe, hi-hi-hi-hi!

— O bivoliță! Doi vânători și, din douăzeci de capete, împușcă numai o bivoliță! observă cineva cu dispreț.

— Faceți mai mult dacă vă țin curelele, *sir*! Probabil că i-ați fi doborât pe toți și chiar de două ori pe-atâția. De altfel, veți mai găsi acolo o pereche de tauri bătrâni, de câte două decenii fiecare, împușcați de tânărul nostru gentleman.

— Tauri! Tauri bătrâni! se auziră exclamații. Să tragi în niște tauri de douăzeci de ani! Numai un *greenhorn* e capabil de asemenea prostie!

— Mă rog, puteți să și râdeți, dar mai întâi mergeți și vedeți taurii cu pricina. Aflați că *greenhorn-ul* mi-a salvat viața.

— Ei? Cum asta?

Erau curioși să asculte povestea. Dar Sam le răspunse:

— N-am chef de istorisiri. Să vă spună dânsul dacă vrea. Și dacă vreți carne, mergeți de v-o luați.

Soarele dădea în asfințit. Închipuindu-și că nici eu n-aveam poftă de taclale, oamenii încălecară și o luară din loc. Plecară toți; nimeni nu voia să rămână. Nu aveau încredere unul în celălalt. În lumea vânătorilor cinstiți, unde domnesc raporturi amicale, fiecă vânat aparține tuturor; însă acest spirit de echipă lipsea aici. Am aflat pe urmă că, la înapoiere, se aruncaseră cu toții, ca niște sălbatici, asupra bivoliței, încercând fiecare, cu certuri și blesteme, să-și taie o cât mai mare și mai bună halcă de carne.

Pe când erau plecați, Sam și cu mine descărcăram de pe cal poverile — coapsa de bizon și harnașamentul. Apoi mă depărtai cu dereșul meu, ca să-i scot zăbala și să-l priponesc. Îmi făcui un timp de lucru, pe când Sam, dincolo, găsi momentul potrivit să povestească lui Parker și lui Stone aventura noastră. Între noi se afla un cort. Astfel, colegii nu mă văzură când mă apropiai. Din spatele cortului îl auzeam limpede pe Sam:

— Așa e cum vă spun, puteți să mă credeți. Se apucă flăcăul și se leagă de cel mai mare și mai puternic dintre

tauri. Ei și îl doboară dintr-un foc ca un vânător de clasa întâi. Firește, l-am făcut de ușuratic, l-am și ocărât. Asta numai așa, ca să nu și-o ia în cap. Acum știu însă cu cine am de-a face.

— Și eu, consimți Stone. Să vedeți ce *westman* iese dintr-însul!

— Și ce repede! completă Parker.

— Yes! întări Hawkens. Măi băieți, aflați că e născut pentru așa ceva. Pe cuvânt că e născut! Și are niște mușchi, domnule! N-a tras el deunăzi carul nostru, ăla greu, singur, fără nici un ajutor?! Unde izbește, nu mai răsare iarba. Dar îmi făgăduiți?

— Ce? întrebă Parker.

— Nici o laudă față de el!

— Și de ce?

— Ca să nu-l apuce fumurile.

— A, nu!

— Ba da! Băiatul e modest, n-am ce zice. Dar nu e bine să-l lauzi pe om în față; se strică și cel mai bun caracter. Să-i spuneți, ca și până acum, *greenhorn*. De fapt, chiar și este, cu toate calitățile sale de *westman*. Însușirile trebuiesc dezvoltate, omul trebuie să mai învețe și să mai treacă prin multe încercări.

— Totuși i-ai mulțumit că ți-a salvat viața?

— Nici gând!

— Zău? Îmi închipui ce părere și-o fi făcut despre tine!

— Nu-mi pasă de părerea lui, dacă nu mă-nșel. Desigur că mă socotește o canalie tâmpită, nerecunoscătoare. Nu face nimic. Principalul e să nu-l apuce ifosele și să rămână om. Ca să fiu sincer, zău că-mi venea să-l îmbrățișez și să-l sărut!

— Ptiu! Să-l săruți! Îmbrățișarea, mai treacă-meargă, dar sărutul... Asta nu!

— Și de ce, mă rog? se indignă Sam.

— Mai întrebi? Nu te-ai uitat niciodată în oglindă? Nu te-ai privit în vreo apă limpede, ca să-ți admiri grațioasa

mutră? Obrazul ăsta, barba și mai ales nasul! Cui i se năzare, omule, să te sărute pe locul unde s-ar presupune că ai gură? Pentru asemenea ispravă se cere un ins lovit de insolație ori cu creierul congelat!

— Hm! Află că e tare drăguț ceea ce spui. Sunt, va să zică, urât! Și tu drept cine te crezi? Doar nu-ți închipui că ești frumos? Scoate-ți-o din cap! Îți dau cuvântul meu că, dacă ne-am prezenta amândoi la un concurs de frumusețe, eu m-aș alege cu premiul întâi, iar tu cu un loz necâștigător, hi-hi-hi-hi! Dar nu de asta-i vorba, ci de *greenhorn*-ul nostru. N-am găsit cu cale să-i mulțumesc și nici n-am s-o fac. În schimb, frigem coapsa și-i dăm porția cea mai bună. I-o tai cu mâna mea. Merită omul! Iar mâine, știți ce am de gând?

— Ce? se interesă Stone.

— Îi fac o mare bucurie.

— Cum anume?

— Îl las să prindă un mustang.

— Te duci după mustangi?

— Păi, am nevoie de un cal. Deocamdată, pentru vânătoare, mi-l împrumuți pe-al tău. Cum astăzi s-au ivit bizonii, înseamnă că vin și mustangii. Cred că ajunge s-o iau călare către prerie, unde am lucrat alaltăieri și am jalonat drumul. Trebuie să se găsească acolo mustangi; ăștia au obiceiul să iasă în larg.

Plecai de lângă cort și, trecând pe după un tufiș, mă apropiai din cealaltă parte de cei trei vânători. Nu voiam să le dau de bănuiră că aș fi ascultat discuția.

Încinserăm focul, apoi băturăm în pământ, de ambele laturi, câte o crăcăna și sprijinirăm în ele frigarea, de fapt o cracă vânoasă și dreaptă. Fârtații înfipseră în ea coapsa de bivoliță și Sam Hawkens, cu deosebită măiestrie, porni să răsucescă încet și cu grijă frigarea. Mă amuzam în taină de înfățișarea lui caraghioasă.

După ce se întoarseră cu ce mai rămăsese din bivoliță, Rattler și ceilalți ne urmară pildă. Aprinseră câteva focuri,

însă acolo, la ei, lucrurile nu se desfășurau la fel de pașnic. Fiecare era grăbit să-și frigă mai repede porția de carne; se produse înghesuială și harță. Până la urmă, fură nevoiți să mănânce carnea pe jumătate crudă.

Mie mi se rezervase într-adevăr bucata cea mai bună; cântărea pe puțin trei livre și o mâncai toată. Dar aceasta nu făcu pe nimeni să mă creadă mâncau; dimpotrivă, consumam totdeauna mai puțin ca alții. Pentru un neinițiat în materie, ar fi de necrezut ce cantitate uriașă de carne poate și chiar trebuie să înghită un *westman* pentru a-și demonstra virtuțile.

Hrănindu-se normal, un om are nevoie, în afară de materii anorganice, de anume rații de albumină și carbonați, pe care și le procură în cantitate suficientă dacă trăiește într-o regiune civilizată. Omul din vest, care nu pătrunde sau nu are timp să poposească, uneori luni de zile, într-un ținut populat, se hrănește exclusiv cu carne lipsită de carbonați; este deci nevoit să mestece porții enorme pentru a-și asigura organismul cu cele necesare. Că astfel consumă prea multă albumină care nu ajută nutriției — aceasta îl lasă rece. Am văzut un bătrân vânător devorând la prânz nu mai puțin de opt livre de carne și când l-am întrebat dacă e sătul, mi-a răspuns zâmbind:

— N-am încotro, s-a isprăvit carnea. Dacă ați binevoi să-mi dați o bucată din porția dumneavoastră, n-ați avea mult de așteptat până să dispară.

În timp ce mâncam, *westmenii* de dincolo discutau despre vânătoarea noastră de bizoni. Părea că, după ce găsiseră hoiturile celor doi tauri, își făcuseră cu totul altă idee despre „prostia” ce o săvârșisem.

A doua zi dimineață, mă prefăcui că vreau să încep lucrul. Atunci se apropie de mine Sam:

— Lăsați instrumentele, *sir*. Avem ceva mai interesant de făcut.

— Ce anume?

— O să aflați. Pregătiți-vă, ieșim călare.

— Să ne plimbăm? Întâi munca și apoi...

— *Pshaw!* Ați muncit destul. De altfel, cred că până la amiază suntem înapoi. Atunci puteți, din partea mea, să măsurați și să calculați cât vă place.

Îl înștiințai pe Bancroft și pornirăm. Pe drum, Sam o făcea pe misteriosul, iar eu simulam că nu știu despre ce e vorba. Am parcurs traseul măsurat de noi, până am ajuns în preria de care pomenise Sam în ajun.

Să tot fi numărat în lățime vreo două mile engleze și de două ori pe-atât în lungime; era înconjurată de coline împădurite. Tăiată de un pârâu destul de lat, preria nu ducea lipsă de umezeală și era bogată în ierburi grase. Ieșeai spre nord printr-o mică trecătoare, între doi munți, iar la sud se întindea o vale. Hawkens se opri pentru câteva clipe și măsură întinderea cu ochi scrutători. Apoi ne urmarăm drumul de-a lungul pârâului, către nord. Deodată, Sam scoase o exclamație, își struni calul de împrumut, descălecă, trecu apa și grăbi către un loc unde iarba era călcată. Cercetă locul, se înapoie, urcă din nou în șa și porni iar, însă nu spre nord, ci cotind în unghi drept; astfel ajunserăm, peste puțin, la marginea de vest a preriei. Aici Sam descăleca și își lăsă calul să pască după ce îl priponi cu grijă. De când descoperise urma, nu mai scosese o vorbă. Dar pe chipul lui bărbos răsărise o lumină aidoma soarelui revărsat peste ținutul acela împădurit, în sfârșit, mă îndemnă și pe mine:

— Descălecați, *sir* și legați-vă bine calul! Vom aștepta aici.

— De ce să-l leg? întrebai eu, deși cunoșteam motivul.

— Fiindcă altminteri s-ar putea să-l pierdeți. Am văzut de multe ori cum, în asemenea situații, caii o zbughesc.

— Ce fel de situații?

— Adică, nu ghiciți?

— Hm!

— Încercați!

— Mustangi?

— Cum de v-ați gândit tocmai la mustangi? întrebă el, cântărindu-mă din ochi.

— Păi, am citit.

— Ce?

— Dacă nu-i legi bine, caii domesticiți fug și se alătură celor sălbatici.

— Dracu' să vă ia! Toate le-ați citit! Prin urmare, nu-i chip să vă fac o surpriză. De aceea îmi plac oamenii care nu știu să citească.

— Ai plănuit vreo surpriză?

— Desigur.

— O vânătoare de mustangi?

— Ei da!

— N-ar fi fost posibil. Surpriza presupune să nu te aștepți dinainte la ea. Or, dumneata, în orice caz, trebuia să mi-o divulgi încă înainte de apariția cailor.

— Asta-i drept, hm! Aflați că mustangii au și fost pe-aici.

— Te referi la urme?

— Întocmai. Au trecut ieri. O avangardă. Cum s-ar spune, cercetașii. Trebuie să știți că animalele astea sunt grozav de deștepte. Au ofițeri ca în armată, iar căpetenia e, de obicei, un armăsar încercat, puternic și curajos. Fie că pasc sau se găsesc în deplasare, herghelia e totdeauna flancată de armăsari; urmează iepele și abia la mijloc se află mânjii. Asta pentru ca armăsarii să poată apăra mamele și puii. V-am mai arătat în câteva rânduri cum se prinde mustangul cu un *lasso*. Ați reținut?

— Firește.

— V-ar plăcea să prindeți unul?

— Da.

— Atunci, *sir*, vi se oferă prilejul chiar astăzi, înainte de prânz!

— Mulțumesc. N-am să mă folosesc de ocazie.

— *All devils!* Pe toții dracii! De ce nu?

— N-am nevoie de încă un cal.

— Un *westman* nu se întreabă dacă are sau nu are nevoie de încă un cal!

— Acela nu e un *westman* cinstit cum mi-l închipui eu.

— Și, mă rog, cum ar trebui să fie?

— Mi-ai vorbit ieri de vânătorii de stârvuri, de albi care ucid în masă bizoni, fără să aibă nevoie de carnea lor. Consider că o asemenea faptă e o fărădelege față de animale și față de oamenii roșii cărora li se răpește hrana. Ești de acord?

— Sunt!

— La fel cu caii. Nu vreau să le răpesc libertatea, fără să am conștiința că o fac de nevoie.

— Frumos, *sir*, foarte frumos! Așa s-ar cuveni să gândească, să vorbească și să facă orice om și creștin. Dar cine v-a spus că trebuie neapărat să capturați un mustang, să-i răpiți libertatea? V-ați exersat în mânia *lasso*-ului și e vorba să încercați acum pe viu. Lîmpede?

— Asta-i cu totul altceva. Sunt de acord.

— Bun. În schimb, pentru mine, lucrul e serios. Trebuie să-mi fac rost de un cal. V-am mai spus-o și repet: să vă țineți bine în șa, să vă struniți bine calul în clipa când *lasso*-ul se strânge și urmează smucitură. Dacă nu, veți fi aruncat din șa, mustangul o ia la goană și vă trage după el. Atunci vă pomeniți fără cal și ajungeți pedestraș de rând, cum sunt eu în clipa de față.

Ar fi vrut să continue, dar tăcu deodată și-mi arătă cu mâna defileul dintre cei doi munți situați la capătul nordic al preriei. Apăruse acolo un cal, unul singur, un cal liber. Se plimba încet, fără să se atingă de ierburi, își întorcea capul când într-o parte, când în alta și trăgea aerul pe nări.

— Îl vedeți? șopti Sam.

De emoție, vorbea în șoaptă, deși calul nu putea să ne simtă.

— Nu vă spuneam eu că sosesc? Ăla de colo e un cercetaș, care a luat-o înaintea hergheliei pentru a vedea dacă ținutul e sigur. Viclean armăsar! Cum scrutează și

adulmecă în toate direcțiile! Pe noi nu ne poate auzi, ne bate vântul în față; tocmai de aceea am ales locul acesta.

Deodată, mustangul porni la trap; alergă înainte, o coti la dreapta, pe urmă la stânga și dispăru în defileul de unde apăruse.

— L-ați observat bine? întrebă Sam. Cât de chibzuit se poartă și cum folosește fiecare tufiș sau ridicătură de teren ca să nu fie văzut! Un cercetaș indian n-ar face-o mai bine.

— Adevărat. Sunt de-a dreptul uluit!

— Acum s-a întors la ai săi, ca să raporteze patrupedului său comandant că nu e nici o primejdie. Dar se înșală, hi-hi-hi-hi! Pun rămașag că în cel mult zece minute vor fi aici. Băgați de seamă! Știți cum o să procedăm?

— Ei?

— Dumneavoastră călăriți repede înapoi, către ieșirea din prerie și așteptați acolo. Iar eu o iau călare în jos și mă ascund în pădure. Când sosește herghelia, o las să treacă și mă reped apoi pe urmele ei. Atunci caii o vor lua la goană înspre dumneavoastră; ieșiți deci la iveală și mustangii fug îndărăt, în direcția mea. Îi hăituim așa încolo și încoace, până ce ne alegem doi cai din cei mai buni; pe aceștia îi prindem; îl păstrez pe cel care mi-o plăcea mai mult, iar celuilalt îi dăm drumul. Suntem înțeleși?

— Nu mă pricep deloc la vânătoarea de cai; în schimb, dumneata ești meșter, deci trebuie să-ți execut întocmai poruncile.

— *Well*, aveți dreptate. Am ținut destui mustangi între coapsele mele; i-am strunit și stăpânit; pot spune că n-ați nimerit-o rău zicându-mi „meșter”. Și acum, plecați de-aici, altminteri trece timpul și noi nu am ajuns încă la fața locului.

Încălecarăm din nou și o pornirăm în direcții diferite; el spre nord, eu spre sud, până la intrarea prin care pătrunsesem în prerie. Cum doborâtorul meu de urși era prea greoi pentru acțiunea ce ne aștepta, stânjenindu-mi mișcările, m-aș fi lipsit deocamdată de el; dar citisem și

auzisem că un *westman* serios se desparte numai atunci de pușca lui când e absolut sigur că nu-l pândește nici un pericol. Ceea ce, evident, nu era cazul. În orice clipă se putea ivi un indian sau o sălbăticiune; îmi păstrai de aceea pușca, strângându-i cureaua ca să nu mă lovească în timpul mersului.

Acum așteptam cu înfrigurare apariția cailor. Mă oprisem la marginea preriei, lângă pădure, legasem capătul *lasso*-ului de oblânc și lațul mi-l așezasem dinainte, ca să-l am la îndemână.

Hotarul de jos al preriei era atât de departe, încât din locul unde mă aflam n-aș fi putut zări apariția mustangilor. Animalele nu puteau să intre în câmpul meu vizual decât după ce Sam i-ar fi gonit spre mine.

Nu trecu nici un sfert de oră și zării în depărtare o mulțime de puncte negre care se îngroșau repede în timp ce urcau panta. Mai întâi de mărimea unor rândunele, păreau să capete pe rând dimensiunile unor pisici, apoi ale unor câini sau viței, până când se apropiară suficient, ca să-și arate proporțiile reale. Erau mustangii, care, în goană sălbatică, se îndreptau spre mine.

Măreață era priveliștea ce-mi ofereau aceste splendide animale! Coamele lor fluturau în vânt, cozile păreau niște penaje în zbor. Erau cel mult trei sute de capete și totuși pământul se cutremură sub copitele lor. Un armăsar bălan alerga înaintea celorlalți, un exemplar minunat, care te ispita să-l prinzi, dar nici unui vânător din prerie nu i-ar trece prin gând să călărească pe un bălan: animalul, vizibil de departe, l-ar trăda dușmanului.

Sosise momentul să mă arăt. Ieșii dintre copaci și efectul se produse fulgerător; bălanul din fruntea hergheliei sări îndărăt, ca și când ar fi fost lovit de un glonț; herghelia se opri brusc; un furnăit puternic și înfricoșat. Asta însemna: „Escadron, stânga-mprejur!” Și bălanul o luă la goană către coada hergheliei pentru a-și întoarce trupa înapoi, la baza de pornire.

Îi urmam la pas; nu eram grăbit. Știam că Sam îi va goni iarăși în direcția mea. Între timp mă izbi un amănunt pe care căutam să-l deslușesc. Deși mustangii nu se opriseră în fața mea decât o fracțiune de secundă, mi se păruse totuși că unul dintre ei n-ar fi cal, ci catâr. Poate mă înșelam, însă aveam impresia că nu. Mi-am propus să fiu atent a doua oară. Catârul se găsea în primele rânduri, chiar după conducătorul bălan; părea deci nu numai acceptat de ceilalți mustangi, dar și investit cu un rang înalt.

Nu trecu mult și herghelia se apropie iarăși de mine, dar, văzându-mă, făcu din nou calea întoarsă. Jocul acesta se repetă încă o dată și atunci constatai că nu mă înșelasem: era un catâr printre ei, un catâr șarg, cu dungi negre pe spinare. Făcea asupra-mi o impresie foarte bună. În pofida capului său mare și a urechilor lungi, era un animal deosebit de frumos. Catării sunt mai potoliți decât caii, au călcătura mai sigură și nu amețesc pe marginea prăpastiei. Aceste calități trag considerabil în cumpănă. Firește că trebuie ținut cont și de încăpățânarea lor. Am văzut catări care preferau să fie biciuiți de moarte decât să se miște cu un pas, deși nu erau împovărați și nici drumul nu era rău. Nu voiau și basta!

Mi se părea că acest catâr dădea dovadă de multă vitalitate. Ochii îi luceau mai inteligent, mai scăpărător decât cei ai cailor; de aceea, mi-am pus în gând să-l prind. Se vede treaba că fugise de la stăpânul său, în toiul unei vânători de cai sălbatici și rămăsese în familia mustangilor.

Și iată că Sam gonea din nou spre mine întreaga trupă. Ne apropiasem atât de mult unul de celălalt, încât ne vedeam clar. Mustangii nu mai aveau încotro: nici să înainteze, nici să se întoarcă. Se repezică deci în lături. Îi urmăream pas cu pas. Herghelia se despărți în două și îl văzui pe catâr la mijloc. Alerga împreună cu bălanul. Era un animal neobișnuit de iute și de perseverent. Mă așinui în apropiere. Sam părea să fi pus ochii pe același grup.

— Haide, ne aruncăm în mijlocul lor, *sir!* Eu o iau pe stânga, dumneavoastră pe dreapta! îmi strigă el.

Dădurăm pintoni cailor. Nu numai că ținurăm pasul cu mustangii, dar ne și apropiară de ei cu atâta iuțeală, încât îi ajunserăm din urmă înainte să fi atins liziera pădurii. Acolo, în pădure, nu le convenea să intre. Se întoarseră și încercară să treacă de noi. Ca să le tăiem calea, gonirăm unul spre celălalt; caii se îngrămădiră ca un cârd de orătănii în care a pătruns uliul. Bălanul și catârul țâșniră dintre ai lor, galopând printre noi; ne luarăm după ei. Îl auzii pe Sam, care-și rotea *lasso*-ul în jurul capului, gata să-l lanseze:

— Va să zică tot *greenhorn* ați rămas! Și veți rămâne în veci!

— De ce?

— Ați pus ochii pe bălan. Curat ca un *greenhorn*, hi-hi-hi-hi!

I-am răspuns, dar nu mă auzi. Râsul lui zgomotos îmi acoperi cuvintele. Poftim, crede că-l urmăresc pe bălan! N-are decât s-o creadă! Lăsai catârul în pace și mânai în lături, unde mustangii sforăiau și nechezau speriați, învâlmășindu-se și alergând fără țintă. Sam se apropiase de catâr tocmai bine ca să poată arunca *lasso*-ul. Lațul nimeri precis și se încolăci în jurul gâtului. Acum, călărețul trebuia să strângă zdravăn frâul și, așa cum mă sfătuisese atât de grijuliu pe mine, să schimbe direcția calului cu o sută optzeci de grade, ca să reziste smuciturii în clipa când *lasso*-ul se va fi întins la maximum. Sam procedă întocmai, dar cu o secundă prea târziu; calul lui încă nu se întorsese bine și încă nu se proptise în picioare, când smucitură, extrem de puternică, îl smulse din loc. Sam Hawkens zbură din șa, făcu o tumbă splendidă prin aer și căzu la pământ. Calul își reveni și alergă de-a lungul *lasso*-ului care, în felul acesta, se destinase. Iar catârul, care se ținuse tare, profită de răgaz; porni la galop trăgând după sine și calul — *lasso*-ul fiind bine legat de oblânc — și o luă spre largul preriei.

Dădui fuga la Sam, să văd dacă nu e rănit. Omulețul se ridicase între timp și îmi strigă speriat:

— La naiba! Uite că mârtoaga lui Dick Stone o șterge cu catâr cu tot! Nici măcar adio nu mi-a spus, dacă nu mă-nșel!

— Ești lovit?

— Nu. Descălecați rapid și dați-mi calul dumneavoastră. Am nevoie de el.

— La ce?

— Se înțelege că pentru a-i ajunge pe fugari. Hai, descălecați, fără vorbă!

— Mă opun categoric! Riști să mai faci o tumbă și atunci s-ar duce dracului amândoi caii.

Îmi îndemnai calul iarăși pe urmele catârului, care o luase o bună bucată înainte, dar intrase în conflict cu calul lui Sam. Unul trăgea într-o parte, altul în cealaltă și se încurcau reciproc, legați fiind de același *lasso*. Îi ajunsei deci repede din urmă. Nici nu găsii necesar să mă folosesc de *lasso*-ul meu, ci apucaii *lasso*-ul lui Sam, care lega amândouă animalele și mi-l înfășurai bine în jurul mâinii. Acum eram sigur că voi supune catârul. Îl lăsai mai întâi să alerge, pe urmă pornii la galop cu ambii cai după el. Totodată trăgeam din ce în ce mai tare de funie, încât lațul se strângea neconținut. Puteam să dirijez astfel animalul, să-l stăpânesc destul de bine. Mă prefăcui că slăbesc *lasso*-ul și îl îndemnai pe catâr să facă un ocol și să ajungă în dreptul lui Sam. În sfârșit, strânsei lațul cu atâta putere, încât fugarul nu mai avu scăpare. Își pierdu răsuflarea și căzu.

— Țineți-l bine până pun mâna pe ticălos. Apoi dați-i drumul! îmi strigă Sam.

Sări și, în ciuda faptului că animalul căzut zvârlea violent din picioare, se lipi de el.

— Acum! ordonă Sam.

Slobozii strânsoarea. Catârul își reveni și se săltă în sus. Atunci Sam, la iuțeală, se cocoță în spinarea lui. Animalul

stătu câteva clipe nemișcat, ca încremenit de spaimă; începu apoi să sară ba înainte, ba îndărăt. Deodată, se repezi brusc, pe toate patru picioarele în lături, se cabră ca o pisică furioasă. Dar Sam, mărunțelul, se țină bine.

— Nu mă dă el jos! îmi strigă. Acum o să-și încerce ultima șansă și o s-o ia la goană. Așteptați aici; îl potolesc eu și-l aduc înapoi!

De data asta, Sam se înșelă. Catârul nu o luă la goană, ci se aruncă fulgerător la pământ, dându-se de-a berbeleacul. Bietul Sam! Putea să-i frângă gâtul. Fu nevoit să descalece. Coborâi și eu de pe cal, apucaii *lasso*-ul care se târa pe pământ și-l înfășurai în jurul unei tufe puternice, între timp, catârul, eliberat de călăreț, sări din nou în picioare, încercă s-o zbughească, dar tufa rezistă; *lasso*-ul se încorda și lațul se strânse în jurul gâtului; animalul se prăbuși iarăși la pământ.

Retras mai la o parte, Sam Hawkens își pipăia coastele, soldurile și făcea o mutră de parcă ar fi mâncat varză acră cu magiun de prune. Zise:

— Lăsați-o dracului de bestie! Pe asta n-o domolește nimeni, dacă nu mă-nșel.

— Atât ar mai lipsi! Nu mă las eu umilit de un catâr al cărui tată n-a fost gentleman, ci măgar sadea. Va trebui să asculte. Fii atent!

Slobozii *lasso*-ul și mă așezai, cu picioarele desfăcute, pe animalul culcat. Cum simți că-și recapătă răsuflarea, se și ridică de jos cu mine în spinare. Acum, înainte de orice, era nevoie de o puternică strânsoare a genunchilor și întru aceasta îl depășeam cu mult pe micul Sam. Coastele calului trebuie să se moaie între coapsele călărețului; animalul își simte mădularele strivite și se înspăimântă de moarte. În timp ce catârul, după vechea-i metodă, încerca să mă arunce la pământ, cum procedase adineauri cu Sam, apucaii *lasso*-ul ce-i atârna de gât și îl făcui colac, ținându-l strâns lângă laț. De câte ori observam că animalul dădea să se culce, spoream strânsoarea lațului; cu această manevră și

cu forța genunchilor țineam catârul în picioare. Era o luptă cruntă, cum s-ar spune, corp la corp; nădușeam din toți porii, dar catârul asuda și mai tare; trupul îi era learcă și botul împrășca fulgi mari de spumă. Mișcările îi deveniseră mai slabe și mai necontrolate; fornăitul mânios trecu într-un fel de tuse seacă. Apoi animalul se culcă sub mine, nu din voia lui, ci din slăbiciune. Rămase așa, liniștit, cu ochii dați peste cap. Atunci răsuflai și eu adânc; mă simțeam ca și când s-ar fi rupt în mine toate vinele și tendoanele.

— *Heavens*, cerule, ce om! strigă Sam. Sunteți mai tare chiar decât animalul ăsta! De-ar fi să vă priviți în oglindă, v-ați speria.

— Cred și eu!

— V-au ieșit ochii din cap, buzele vi s-au umflat, fălcile s-au învinețit.

— Asta pentru că un *greenhorn* nu se dă bătut cu una, cu două, pe câtă vreme un meșter în vânatul mustangilor, fiind mai deștept, se lasă păgubaș. Bineînțeles, după ce i se întâmplă ca propriul său cal să se agațe de un catâr și s-o pornească, în doi, la plimbare.

Mă privi mai mult decât jalnic și mă rugă plângăreț:

— Ci tăceți odată, *sir*! Vă asigur că și cel mai destoinic vânător o poate păți la fel. Ați avut ieri și azi două zile bune.

— Sper să mai apuc și altele. În schimb, pentru dumneata au fost tare proaste. Ce-ți fac, ca să spun așa, oscioarele?

— Habar n-am! Le voi cerceta mai târziu. De îndată ce mă simt mai bine, mă apuc să le număr. Deocamdată, îmi par zdrobite. De când mă știu, n-am încălecat asemenea dobitoc. Sper că l-ați învățat minte!

— Nu-l vezi cum zace sfârșit de puteri, mai-mai să ți se rupă inima! Să-i punem șaua și zăbala. Îl încăleci și pornești spre casă.

— Păi, o să-și arate iar năravul!

— Ba deloc! A pătit destul. E un animal deștept și o să te poți felicita că l-ai prins.

— Cred și eu. De altfel, pusesem de la început ochii pe el. În schimb, dumneavoastră, alegându-l pe bălan, ați făcut o mare prostie.

— Ești convins?

— Fără îndoială.

— Nu asta te întreb. Vreau să știu dacă ești convins că-l alesesem pe bălan.

— Atunci, pe care?

— Tot pe catâr.

— Ei, las-o încurcată!

— Oi fi eu *greenhorn*, dar atâta lucru știu și eu: un cal bălan nu se potrivește cu vânătorul din Vestul sălbatic. Catârul, însă, mi-a plăcut de la prima ochire.

— Vă pricepeți la cai, nimic de zis!

— Aș dori să te pricepi și dumneata tot atât de bine la oameni, dragă Sam! Și acum vino să ridicăm animalul de jos.

Am sculat catârul în picioare. Stătea supus și tremura tot. Nu se împotrivi nici când i-am pus șaua, nici când i-am vârât zăbala între dinți. Și când Sam îl încăleca, dădu ascultare frâului, ca un cal domestic, obișnuit cu călăria.

— A mai avut stăpân, constată mărunțelul. Și stăpânul trebuie să fi fost un bun călăreț. E evident. O fi fugit de acasă. Știți ce nume-i dau?

— Ei?

— Mary. Am călărit cândva un catâr cu numele ăsta. Ce nevoie să-mi mai bat capul ca să-i găsesc alt nume?!

— Așadar, catârul Mary și pușca Liddy?

— Exact. Drăguț, nu-i așa? Iar acum, dați-mi voie să vă cer un mare hatâr.

— Bucuros. Ce dorești?

— Să nu vorbiți nimănui despre pățania mea! Vă voi fi profund recunoscător.

— Prostii! Doar e un lucru de la sine înțeles și nu e nevoie de recunoștință.

— Totuși vi se cuvine. Ce-ar mai râde banda din tabără dacă ar afla cum s-a pricopsit Sam Hawkens cu noua și grațioasa lui Mary! Ar face un haz teribil. Dacă nu divulgați nimic, am să...

— Taci, te rog! l-am întrerupt. E păcat să-ți mai bați gura în legătură cu afacerea asta. Ești dascălul și prietenul meu. Nu mai am nimic de adăugat.

Ochișorii lui mici și jucăuși se umeziră și îl auzii strigând cu entuziasm:

— Da, sunt prietenul dumneavoastră, *sir*. Și dac-aș ști că mă îndrăgiți nițeluș, ar fi o nespusă bucurie și mângâiere pentru bătrâna mea inimă.

Îi întinsei mâna:

— Dragă Sam, pot să-ți fac această bucurie. Fii sigur că-mi ești foarte apropiat, să zicem ca un... Ei! Ca un unchi cumsecade și curajos, îți ajunge?

— Pe deplin, *sir*, pe deplin! Sunt fericit. Și de fericire sunt gata să vă satisfac, chiar acum, orice dorință. Vreți... vreți... de pildă, s-o mănânc pe Mary, sub ochii dumneavoastră, cu piele și păr cu tot? Sau preferați să mă transform în marinată, să mă fac tocană și să mă înghit eu însumi? Sau...

— Stai! l-am oprit, amuzat. Ar fi să te pierd în ambele cazuri; în primul rând, ai crăpa, în al doilea, ai muri de indigestie, pentru că ți-ai consuma și peruca, iar stomacul n-ar mistui-o. Mi-ai făcut destule servicii și sper să-mi mai faci destule și de-aci încolo. Rămâi, așadar, în viață, împreună cu Mary și mai bine vezi să ajungem cât mai repede în tabără. Vreau să lucrez.

— Să lucrați! Ca și când aici ați fi stat degeaba! Dacă nici asta n-a fost muncă, atunci nu mai știu cum să-i zic.

Legai cu lasso-ul calul lui Dick Stone de-al meu și pornirăm. Mustangii, firește, dispăruseră de mult; catârul

asculta supus de călărețul său, încât Sam exclamă de repetate ori în cursul drumului:

— Are școală Mary asta! Școală bună! Simt și constat la fiecă pas că voi călări, de azi încolo, ca niciodată. Își amintește cele învățate mai demult și uitate apoi în familia mustangilor. Cred că n-are numai temperament, ci și caracter.

— Și dacă nu-l are, poți să i-l formezi dumneata. Nu-i încă prea bătrână.

— Cam câți ani îi dați?

— Cinci, nu mai mulți.

— Exact părerea mea. Voi controla mai pe urmă dac-am apreciat bine. Numai dumneavoastră vă datorez animalul. Am avut două zile rele, foarte rele, iar dumneavoastră glorioase. Ați fi bănuț oare că veți învăța atât de repede, una după alta și vânătorearea de bizoni și cea de mustangii?

— De ce nu? Aici, în vest, trebuie să te aștepți la orice. Sper să-mi însușesc și alte soiuri de vânătore.

— Hm! Da. Vă urez să vă descurcați la fel de bine. Mai cu seamă ieri viața vă atârna de un fir de păr. Prea v-ați expus. Nu uitați că sunteți un *greenhorn*. Șade băiatul cuminte, lasă să se apropie taurul și-l plesnește drept în ochi! Unde s-a mai pomenit așa ispravă? Sunteți încă ageamii, nesocotiți puterea bizonului. Altă dată fiți mai prudent și nu vă încredeți prea mult în știința dumneavoastră! Vânătorearea de bizoni e extrem de primejdioasă. N-o întrece decât una singură.

— Care?

— Cea de urși.

— Nu cumva te referi la ursul negru cu botul galben?

— La baribal? Nicidecum! Acela e un animal pașnic și blajin, pe care l-ai putea deprinde să calce rufe și să tricoteze. Mă refer la ursul grizzly, ursul cenușiu din Munții Stâncoși. Cum ați citit de toate, probabil că l-ați întâlnit și pe dumnealui prin cărți.

— Da.

— Bucurați-vă că nu v-a ieșit în cale. Când se ridică în labele dinapoi, e cel puțin cu două picioare mai înalt ca dumneavoastră; dintr-o mușcătură vă face capul chisăliță, iar când e atacat și îl apucă furia, nu se lasă până nu-l sfâșie și nu-l nimicește pe adversar.

— Sau adversarul pe el.

— Oho! Din nou iese la iveală cât de ușuratic sunteți. Vorbiți de ursul acesta puternic și de neînvins cu o nepăsare de parc-ar fi vorba de ursulețul spălător, mărunț și pașnic.

— Nu-l subapreciez chiar atâta. Însă de neînvins, cum zici dumneata, nu cred să fie. Orice fiară poate fi învinsă, deci și ursul grizzly.

— Și asta ați citit-o?

— Da.

— Hm! Nu cred că tocmai cărțile multe prin care ați umblat sunt pricina neseriozității de care dați dovadă. Sunteți doar un băiat destul de înțeleghător, dacă nu mă-nșel. Ați fi în stare să atacați un grizzly așa cum ați făcut ieri cu bizonii?

— Dacă n-aș avea încotro, da!

— Dacă n-ar avea încotro! Auzi neghiobie! Orice om are încotro, numai să vrea.

— Adică, dacă e laș, o poate lua la sănătoasa. Asta vrei să spui?

— Aici nu e vorba de lașitate. Nu e nici o rușine să fugi din fața unui grizzly. Și, dimpotrivă, dacă-l stârnești, e curată sinucidere.

— În cazul acesta, părerile noastre diferă. Dacă mă atacă prin surprindere și nu-mi lasă timp să fug, trebuie să mă apăr. Dacă se dă la un prieten, trebuie să-i sar prietenului în ajutor. Iată două împrejurări în care nu pot și n-am dreptul s-o șterg. Afară de asta, îmi închipui că un *westman* curajos atacă ursul grizzly chiar dacă nu e strictă nevoie, pentru a face inofensivă o fiară atât de periculoasă

și, la urma urmei, pentru coapsele și labele ei, care trebuie să au un gust delicios.

— Sunteți incorigibil și mă tem pentru pielea dumneavoastră. Să-i mulțumiți Cerului dacă n-o să faceți nicicând cunoștință cu asemenea coapse și labe! Deși sunt convins că nu există pe lume delicatesă mai gustoasă; întrece până și carnea de bivoliță.

— Cred că aici n-ai motive să tremuri pentru soarta mea. Ori există și prin părțile astea urși cenușii?

— De ce n-ar exista? Ursul grizzly se plimbă prin întregul masiv muntos; urmează cursul apelor și pătrunde uneori până-n prerie. Pe cine-l simte, vai de capul lui! Mai bine să nu vorbim!

N-am fi bănuț nici unul că în ziua următoare vom relua temă și încă la un mod cu totul diferit, căci sălbăticiunea atât de temută ne va ieși în cale. De altminteri, nici nu mai aveam timp de taifas; ajunseserăm la tabără. În lipsa noastră, echipa înaintase cu măsurătoarea o bună bucată de drum. Bancroft și cei trei experți ai săi se puseseră temeinic pe treabă; voiau să arate ce pot. Apariția noastră stârni senzație.

— Un catâr, un catâr! De unde-l ai, Hawkens? Ia spune! De unde?

— Mi-a fost expediat direct pe adresa mea, răspunse Sam cu toată seriozitatea.

— Imposibil! De la cine, cum?

— Prin poștă, recomandat expres, cu banderolă și timbru de doi cenți. Doriți să vă arăt?

Unii izbucniră în râs, alții înjurau. Dar Sam își atinsese scopul: nu-l mai întrebară nimic. Nu știu dacă barem cu Dick Stone și cu Will Parker s-a dovedit mai comunicativ, căci m-am alăturat repede echipei, apucându-mă de măsurători. Până în asfințit, înaintarăm atât de departe, încât a doua zi dimineață ar fi fost să continuăm măsurătorile în valea unde apăruseră bizonii. Seara, discutând cu Sam, îl întrebai dacă nu cumva există riscul

de a fi opriți din lucru de către alți bizoni, care, după toate aparențele, își aveau drumul pe-acolo. Noi făcuserăm cunoștință cu o trupă de avangardă; ne puteam aștepta să apară și grosul turmei. Dar Sam era de altă părere:

— Nici pomeneală, *sir!* Bizonii nu sunt mai proști decât mustangii.

Avangărzile fugărite de noi și-au avertizat întreaga trupă. Vor lua, cu siguranță, altă direcție și se vor feri cu strășnicie să mai treacă pe-aici.

Cum se crăpă de ziuă, ne mutarăm tabăra în partea superioară a văii. Hawkens, Stone și Parker n-au participat la mutarea corturilor:

Sam își pusese în gând să-și mai dreseze catârul, iar Stone și Parker îl însoțiră în prerie, spre locul unde fusese capturat animalul și care se preta destul de bine pentru antrenamente de călărie.

Noi, experții, ne ocuparăm mai întâi cu fixarea jaloanelor, la care ne ajutară și câțiva dintre oamenii lui Rattler, în timp ce dânsul, împreună cu alți chiulangii, hoinărea prin împrejurimi. Am ajuns până în zona unde doborâsem cei doi tauri. Spre mirarea mea, constatai că taurul cel bătrân dispăruse. Cercetarăm terenul și descoperirăm o dâră lată, care se pierdea în pădurice; iarba fusese călcată pe o lățime de vreo doi coți.

— Extraordinar! Cum e posibil? exclamă Rattler. Când am fost aici după carne, i-am cercetat îndeaproape pe amândoi taurii. Erau morți. Și uite că bătrânul mai era în viață!

— Crezi? îl întrebai.

— Păi! Ori vă-nchipuiți că un bivoli mort mai poate să se scoale și să plece?

— Nu e musai să plece. S-ar putea să-l care cineva.

— Așa? Și cine, mă rog?

— Niște indieni, de pildă. Am descoperit mai sus urma unui picior de indian.

— Zău? Multă minte mai zace în capul unui *greenhorn*! Pe unde dracu' să fi venit indienii?

— Or fi venit pe undeva.

— Păi, sigur! Se vede că au căzut din cer. Altminteri, ar trebui să le zărim urmele. Or, așa, e imposibil să fie vorba de indieni. Adevărul e că bivolul a mai avut viață în el și, când s-a trezit, a luat-o târâș spre pădurice; acolo, desigur că și-a dat duhul. Hai să vedem!

Porni cu oamenii lui de-a lungul dârei. Se aștepta, probabil, să merg și eu. Dar nu m-am dus. Îmi displicuse aroganța cu care mi-a vorbit. Și, apoi, aveam treabă. În fond, mi-era indiferent ce-a devenit hoitul bătrânului taur. Mă apucau de lucru. Dar nici n-am atins bine jalonul, că din pădurice străbătură concomitent câteva strigăte de spaimă. Răsunară vreo trei împușcături, după care vocea lui Rattler:

— Sus, în copaci, iute! Altfel sunteți pierduți! Țsta nu știe să se cațare!

Care „țsta”? De cine vorbea? În clipa aceea unul din oamenii lui Rattler țâșni din pădurice, ca și când moartea l-ar fi apucat de mânecă.

— Ce-i, ce s-a întâmplat? îi strigai.

— Un urs, un urs uriaș, un grizzly! Anunță el, în timp ce gonea ca din pușcă pe lângă mine. Atunci se auzi un glas îngrozit, cutremurător:

— Ajutor, ajutor! Văleu, m-a prins!

Așa nu urlă decât un om care vede cum se cascade înaintea lui gura morții. Omul se afla, deci, în mare primejdie; trebuia să-i vin în ajutor. Dar cum? Îmi lăsasem pușca în cort, ca să nu mă deranjeze la lucru. Nu fusese o imprudență, de vreme ce noi, experții, ne aflam sub ocrotirea unor oameni înarmați. Să mă fi repezit mai întâi până la cort? Între timp, bietul om ar fi fost sfâșiat. Trebuia să sar imediat în ajutorul lui. Nu aveam la mine decât cuțitul și cele două pistoale. Dar ce fel de arme sunt astea împotriva unui urs grizzly? Acesta e o rudă apropiată a

ursului din peșteri, specie azi dispărută și aparține, mai mult timpurilor preistorice decât prezentului. Atinge o lungime de nouă picioare. Mai târziu aveam să răpun namile din acestea care cântăreau câte cinci sute de kilograme. Forța mușchilor săi e colosală; târăște după el cu ușurință un cerb, un mânz sau o juncă de bizon. Călărețul nu poate să-i scape decât dacă posedă un cal extrem de iute și rezistent la fugă; altfel, ursul cenușiu îl ajunge din urmă. Datorită uriașei sale puteri, curajului și perseverenței fără margini, răpunerea unui grizzly este considerată de indieni ca un act de vitejie supremă.

Mă năpustii, așadar, în pădurice. Urma ducea până departe în interior, unde creșteau copaci înalți. Până acolo îl târăse ursul pe taur. Și tot de acolo venise. Iată de ce nu-i zăriserăm urma; se ștersese sub greutatea hoitului târât.

Clipa era grea. În spate vociferau colegii mei, experții, alergând spre corturi ca să-și aducă armele; în fața mea țipau *westmenii* și răcnetul celui căzut în ghearele ursului sfâșia văzduhul.

Mă apropiam în salturi; auzeam acum și mormăitul ursului. De fapt, expresia nu e proprie, pentru că tocmai asta îl deosebește pe uriașul grizzly de celelalte specii de urși: dihania nu mormăie. Sunetul ce-l scoate la mânie sau durere e un horcăit, o gâfâială ciudată, puternică, precipitată.

În sfârșit, ajunsei la fața locului. Iată și trupul bizonului, complet sfârtecat. În dreapta și în stânga mea strigau *westmenii* urcați în copaci și simțindu-se acolo în oarecare siguranță, pentru că nu s-a mai văzut, decât rareori, ca un grizzly să se cațere în copac. Drept în față, dincolo de leșul taurului, cineva încercase să se urce într-un copac, dar fusese surprins de urs. Omul atârna acum sprijinit cu pieptul de o cracă și îmbrățișând trunchiul copacului, în timp ce ursul, ridicat în două labe, râcăia cu ghearele coapsa și pântecul nenorocitului. Bietul om era sortit morții! Nu-l mai puteam salva și, dacă m-aș fi întors în acea

clipă, nimeni n-ar fi avut dreptul să-mi reproșeze ceva. Însă priveliștea mă impresiona teribil. Ridicai de jos una din puștile abandonate de *westmeni*. Din păcate, nu mai avea gloanțe. Atunci mă răsucii brusc, sării peste hoitul bizonului și, din toate puterile de care dispuneam, izbii în căpățâna ursului cu patul puștii. Ridicolă încercare! Pușca se sfărâmă ca sticla; nici cu securea de măcelărie nu crapi o asemenea țeastă. Obținui totuși un oarecare succes: abătui atenția ursului de la victimă sa. Fiara întoarse capul spre mine, nu grăbit, cum ar proceda o felină sau un câine sălbatic, ci alene, ca și când s-ar fi mirat de tentativa mea neghioabă. Măsurându-mă ochii lui mici și înfundați, ursul părea să chibzuiască dacă face să rămână lângă victimă lui, sau să se ia după mine. Aceste clipe îmi salvară viața, căci mă fulgeră o idee, singura care mi-ar fi putut ajuta în situația dată. Scosei unul din pistoale, mă apropiai de urs, care nu-și întorsese decât capul spre mine și trăsei patru gloanțe la rând, drept în ochi, așa cum făcusem, nu departe de-aici, cu cel de-al doilea taur. Firește că totul s-a petrecut mai repede ca gândul. Apoi sării în lături și, urmărind mișcările ursului, scosei de la brâu cuțitul de vânătoare.

Rămânând pe loc, aș fi plătit cu viața, căci fiara orbită țâșni de lângă copac și se aruncă în direcția unde stătusem cu o clipă mai înainte. Nu dădu de mine și, cu suflarea otrăvită, cu izbituri năprasnice de labă, porni să mă caute. Se agita ursul ca scos din minți, se răsucea pe toate patru labele, scormonea pământul, făcea salturi dezordonate, însă nu reușea să mă găsească, pentru că, spre norocul meu, țintisem perfect și îl orbisem. S-ar fi putut conduce după miros, dar era stăpânit de atâta furie, încât nu mai uza de simțurile și de instinctul lui.

În cele din urmă, își îndreptă atenția asupra rănilor sale, neglijând pe vrăjmașul care i le provocase. Se așeză și, ridicând capul, își trecu labele din față peste ochii însângerați. Horcăia și își arăta colții. Mă apropiai repede și-i vârâi de două ori cuțitul între coaste. Întinse o labă spre

mine, dar sării în lături. Nu-l nimerisem în inimă și mai avu putere să mă caute, stăpânit de un nou acces de furie. Toate acestea durară vreo zece minute. Fiara pierduse mult sânge și era vizibil istovită. Se așază iarăși ca să-și pipăie ochii. Profitai de prilej ca să-i aplic alte două lovituri de cuțit. De astă dată nimerii mai bine. Ursul căzu, pe când eu mă retrasei iarăși. Apoi se ridică și făcu, horcăind, câțiva pași înainte, se clătină, căzu iar, dădu să se ridice pe labelle dindărăt, însă nu mai avu putere și se rostogoli de câteva ori, într-un efort zadarnic de a se pune pe picioare. În sfârșit, se întinse cât era de lung și rămase nemișcat.

— Slavă Domnului! exclamă Rattler, de sus, din copac. Gata cu bestia! Am scăpat dintr-o primejdie grozavă.

— Nu prea sesizez ce fel de primejdie vă păștea, i-am răspuns. Doar ați avut destulă grijă de pielea voastră. Puteți coborî!

— Nu, încă nu. Vezi mai întâi dacă ursul e mort de-a binelea.

— E mort.

— De unde știi? Habar n-ai ce dârzenie zace într-însul. Hai, vezi odată!

— S-o fac pentru dumneata? Dacă vrei să te convingi, cercetează-l personal. Doar ești un *westman* renumit, pe când eu nimic altceva decât un *greenhorn*.

Acestea zise, mă apropiai de camaradul lui, care rămăsese agățat în copac. Nu mai răcnea, nici nu mișca. Chipul îi era crispat de groază și ochii, larg deschiși, mă fixau ca de sticlă. Carnea de pe ambele coapse îi fusese smulsă până la os; din pântec îi ieșeau măruntaiele, îmi stăpânii tulburarea și îi strigai:

— Dă-ți drumul! Te ajut să cobori!

Nu-mi răspunse și nu trăda în nici un fel că m-ar fi înțeles. Mă adresai camarazilor lui, cerându-le să-mi dea o mână de ajutor. Însă faimoșii *westmeni* nu se lăsară convinși să coboare din copac până n-am urnit ursul din loc, întorcându-l de câteva ori, ca să le dovedesc că e mort.

Abia atunci se lăsară în jos și-mi ajutară să-l coborâm pe camaradul lor atât de groaznic mutilat. Nu era lucru ușor. Bietul om se cramponase de trunchiul copacului și cu greu i-am descleștat mâinile. Murise.

Acest sfârșit tragic nu părea să-i tulbure pe „vitejii” lui Rattler; plecară fără să le pese nici de camaradul ucis, nici de urs. Iar șeful le spuse:

— S-a întors macazul! A vrut ursul să ne mănânce și când colo, îl vom frige noi. Hai, băieți, repede, să-l jupuim de piele, să alegem carnea de pe coapse și labe!

Scoase cuțitul și îngenunche lângă urs, gata de operație. Nu m-am sfiit să intervin:

— Trebuia să-ți arăți vitejia încercându-ți cuțitul asupra ursului viu. Acum ai întârziat. Nu te mai osteni degeaba!

— Cum? sări el ca ars. Te opui să-mi tai și eu o ciozvârtă?

— Exact, mister Rattler.

— Cu ce drept?

— Cu dreptul celui care a răpus ursul.

— Zău? Care *greenhorn* poate ucide un grizzly cu cuțitul? Noi l-am împușcat. Cum l-am zărit, am și tras în el.

— Și v-ați cocoțat de urgență în copaci! Asta da, e adevărat, foarte adevărat!

— Dar gloanțele noastre îl nimeriseră; de pe urma lor a pierit, nu din câteva înțepături pe care dumneata i le-ai aplicat pe când își dădea duhul. Ursul ne aparține și facem cu el ce poftim. Asta e!

Dădu chiar să se pună pe treabă. Dar îl prevenii:

— Jos mâna, mister Rattler; altminteri te-nvăț eu să ții seama de vorbele mele. Ai înțeles?

Își înfipse totuși cuțitul în blana ursului. Atunci îl apuca — așa cum îngenunchease lângă animalul răpus — cu ambele mâini de șolduri, îl ridicai în aer și-l repezii într-un copac, de-i trosniră ciolanele, în acea clipă de mânie, nu-mi păsa dacă-i frângeam vreun mădular. Pe când Rattler mai zbura pe sus, îmi smulsesem de la brâu cel de-al doilea

pistol cu încărcătura neatinsă, ca să fac față unui eventual atac. Rattler se puse din nou pe picioare și, fulgerându-mă cu ochii turbați, își juca în aer cuțitul. Strigă:

— Asta mi-o plătești! M-ai lovit și altă dată; am eu grijă să nu se mai întâmple!

Dădu să mai facă un pas spre mine, dar îl amenințai cu pistolul:

— Dacă mai faci un pas, îți găuresc scăfârlia! Jos cuțitul! Număr până la trei. Așadar: unu... doi...

Ținea cuțitul strâns în mână și aș fi tras cu adevărat, poate nu chiar în cap, dar i-aș fi găurit mâna cu două-trei gloanțe. Trebuia, în sfârșit, să-i impun respectul. Noroc că n-a mai fost nevoie să descarc pistolul. În momentul critic, răsună o voce străină:

— Ați înnebunit, oameni buni? Sunteți doar albi. Ce motiv aveți să vă dușmăniți într-atâta?! Stați!

Privirăm în direcția de unde venea glasul și văzurăm un bărbat ivit dintre copaci. Era scund, uscățiv, cocoșat. Purta veșminte și arme ca ale pieilor-roșii. Nu se deosebea bine, dacă e alb sau băstinaș. Profilul lui prelung aducea parcă a indian, pe când culoarea feței, deși arsă de soare, părea să fi fost totuși albă. Avea capul descoperit; pletele negre îi atârnavă până pe umeri. Îmbrăcămintea se alcătua din pantaloni de piele, dintr-o cămașă vânătorească, tot de piele și din niște mocasini simpli. Era înarmat cu pușcă și cuțit. Ochii îi erau deosebit de inteligenți și, cu toată statura lui diformă, omul nu apărea deloc ridicol. De altfel, numai oamenii răutăcioși și obtuzi strâmbă din nas când observă un defect sau o infirmitate fizică. Rattler aparținea acestui soi de oameni. Zărindu-l pe noul venit, pufni în râs:

— *Hello*, de unde ai răsarit, pocitanie? E posibil, oare, ca aici, în frumosul nostru vest, să existe și asemenea creaturi?

Străinul îl măsură îndelung, apoi răspunse calm și măsurat:

— Fii mulțumit că ai trupul sănătos. De altfel, nu trupul e principalul, ci inima și mintea. Or, în privința asta, nu mă sfiesc să mă compar cu dumneata.

Schiță cu mâna un gest de dispreț și se întoarce spre mine:

— Dar știi că aveți ceva putere, *sir*! Ce tur de forță, să proiectezi în aer, la o asemenea distanță, pe un ins atât de greu! Mă tem că nu prea aveți pereche. O plăcere să privești, zău așa!

Pipăi cu vârful mocasinului hoitul ursului și continuă, cu o nuanță de regret:

— Așadar, iată exemplarul după care umblam noi! Am venit prea târziu. Păcat!

— Ați vrut să-l vânați? Întrebai.

— Da. L-am descoperit ieri urma și am bătut regiunea de-a lungul și de-a latul, în cruciș, în curmeziș. Iar acum, când am ajuns, în sfârșit, la fața locului, trebuie să constatăm că lucrul s-a făcut și fără noi.

— Observ, *sir*, că vorbiți la plural. Nu sunteți singur?

— Nu. Mai sunt încă doi gentlemen.

— Cine?

— Vă voi spune după ce voi afla cine sunteți dumneavoastră. Știți că pe aceste meleaguri nu poți fi niciodată destul de prudent. Te întâlnești mai curând cu oameni răi decât cu semeni cumsecade.

Rostind acestea, își mută privirea spre Rattler și spre ai lui. Apoi reluă, amical:

— În definitiv, un gentleman se cunoaște din prima clipă și-ți câștigă pe loc încrederea. Am ascultat din întâmplare ultimă parte a discuției voastre și-mi dau oarecum seama cum stau lucrurile.

— Suntem experți, *sir*, îl lămurii. Un inginer-șef, patru specialiști, trei călăuze și doisprezece *westmeni* însărcinați cu securitatea.

— Hm! Nu prea faceți impresia unui bărbat care are nevoie de ocrotire. Va să zică sunteți experți. Vă aflați aici

în interes de serviciu?

— Da.

— Și ce însărcinări aveți?

— Măsurăm și jalonăm traseul pentru o cale ferată.

— Care va trece prin această regiune?

— Exact.

— Ați cumpărat, așadar, terenul?

Ochii îi deveniră mai ageri, chipul mai grav. Părea că interogatoriul lui are motive serioase.

— Sunt angajat pentru măsurători, îi explicai. Muncesc în branșa mea și nu mă preocup de alte probleme.

— Da, da! Sper însă că știți care e situația. Terenul pe care vă aflați aparține indienilor apași din tribul mescalerilor. Pot să afirm cu toată hotărârea că aceștia nici nu au vândut pământul, nici nu l-au cedat în vreun fel oarecare.

— Și ce te privesc pe dumneata lucrurile astea? interveni Rattler cu glas răstit. Nu te băga unde nu-ți fierbe oala. Vezi-ți de treburile dumitale!

— Asta și fac, *sir*, pentru că sunt eu însumi un apaș, un mescalero.

— Dumneata?! Îți arde de glume? Trebuie să fie cineva orb ca să nu observe că ești alb!

— Vă înșelați. Decât să vă luați după pielea mea, mai bine întrebați-mă de nume. Mă cheamă Klekih-Petra.

În limba apașilor, ale cărei dialecte nu le cunoșteam pe atunci, acest nume înseamnă „Părintele-Alb”. Rattler părea să mai fi auzit numele, căci, afectând o admirație ironică, făcu un pas înapoi și exclamă:

— Ah, Klekih-Petra, vestitul dascăl al apașilor! Păcat că sunteți cocoșat; trebuie că nu-i ușor să-i convingeți pe idioții ăia roșii ca să nu vă ia în râs.

— O, nu face nimic, *sir*. Sunt obișnuit ca idioții să râdă de mine. În schimb, oamenii cu mintea întreagă n-o fac. Și acum, că știu cine sunteți și ce căutați, pot să vă spun cine sunt însoțitorii mei. Cel mai bine ar fi să vi-i arăt.

Strigă un cuvânt indian și dinăuntru păduricii se iviră două făpturi extrem de interesante; se apropiau de noi încet, cu prestanță. Erau indieni, tată și fiu după asemănare.

Cel în vârstă avea trupul bine legat și statura mai mult decât mijlocie. Atitudinea lui respira noblețe și mișcările trădau o mare agilitate fizică. Chipul lui grav, autentic indian, era mai puțin prelung și colțuros decât al majorității băștinașilor. Privea calm, aproape blajin, cu o concentrare lăuntrică profundă care impunea, probabil, respect membrilor de rând ai tribului. Umbla cu capul descoperit. Părul negru, lung și împletit, se adună ca un coif împodobit cu o pană de vultur, semn al rangului său de șef, de căpetenie. Purta mocasini, jambiere cu ciucuri și un surtuc de vânătoare din piele durabilă, croit simplu. La cingătoare avea un cuțit și câteva pungi pline cu acele mărunțișuri de care un om al vestului nu se poate lipsi. Pungulița cu „medicamente” îi atârna de gât alături de „pipă păcii” cu vatra scobită în lut sfânt. Strângea în mână o pușcă cu două țevi și cu partea lemnoasă prinsă în ținte de argint. Era arma care, mai târziu, sub denumirea „Pușca de argint”, avea să aducă fiului său, Winnetou, o uriașă celebritate.

Tânărul purta veșminte aidoma cu ale tatălui său, dar lucrate cu mai multă eleganță. Mocasinii — împodobiți cu păr de porc ghimpos, iar jambierele și surtucul de vânătoare — tivite cu fir roșu. Și de gâtul lui atârna o punguliță cu „medicamente” și un calumet, adică pipa păcii. Drept arme avea, ca și bătrânul, un cuțit și o pușcă cu două țevi. Umbla și el cu capul descoperit și cu părul strâns în chică. Numai pană de vultur lipsea. Atât de lung îi era părul, încât, în ciuda strânsorii, cădea bogat și greu până pe umeri. L-ar fi invidiat orice femeie cu asemenea păr des, frumos și negru ca abanosul. Chipul acestui tânăr apărea și mai nobil decât al bătrânului, iar pielea obrazilor, de un arămiu deschis, reflecta nuanțe ușoare de bronz.

Avea, pe atunci, după cum am ghicit și mi s-a confirmat mai târziu, exact vârsta mea și făcu asupra-mi, chiar din prima clipă, o impresie profundă. Presimțeam că e un suflet bun și înzestrat cu înalte calități. Ne cântăream reciproc cu priviri lungi, cercetătoare și mi se părea că deslușesc în ochii lui serioși, umbriți, catifelați, un licăr prietenos, asemenea unui salut pe care soarele l-ar trimite, printre nori, pământului.

— Iată prietenii și însoțitorii mei, rosti Klekih-Petra. Acesta e Inciu-Ciuna, adică „Soarele-cel-bun”, marea căpetenie a mescalerilor, recunoscut ca șef și de celelalte triburi de apași. Iar aici stă Winnetou, fiul lui, care, cu toată tinerețea, numără de pe acum mai multe fapte vitejești decât zece vieți de războinici luate laolaltă. Numele lui va fi cândva celebru pe tot cuprinsul savanelor și al Munților Stâncoși.

Prezentarea suna cam exaltat, însă — după constatările mele de mai târziu — nu era deloc exagerată. Rattler râse în batjocură:

— Un ținău ca ăsta să fi comis atâtea fapte? Zic dinadins „comis”, căci isprăvile lui trebuie să fi fost numai hoții, pungășii, tâlharii. Las' că știm noi. Roșii nu se țin decât de furturi și prădăciuni.

Era o insultă gravă. Cei trei străini se prefăcură a nu-l fi auzit. Se apropiară de urs și îl priviră atent. Klekih-Petra se aplecă să-l vadă mai îndeaproape.

— A murit de cuțit, nu de glonț! constată el.

Ascultase, probabil, disputa cu Rattler și voia să confirme că adevărul e de partea mea.

— Rămâne de văzut, replică Rattler. Ce știe un dascăl cocoșat despre vânătoarea de urși? Jupuim fiara de piele și atunci vedem limpede care a fost rană mortală. Nu permit nici unui *greenhorn* să-mi fure dreptul meu.

Winnetou se aplecă și el asupra ursului, pipăi rănila și, ridicându-se, mă întrebă:

— Cine i-a înfipt cuțitul?

Vorbea o englezească foarte curată.

— Eu, am răspuns.

— De ce tânărul meu frate alb nu a tras cu pușca?

— Nu aveam la mine decât cuțitul.

— Dar văd aici niște puști!

— Astea nu-mi aparțin. Stăpânii lor le-au părăsit și s-au cățărat în copaci.

— Când umblam pe urmele ursului, am auzit din depărtare un răcnet de spaimă. De unde venea glasul acela?

— De aici.

— Uf! Numai veverițele și nevăstuicile se refugiază în pomi când se apropie dușmanul. Bărbatul, însă, trebuie să lupte și dacă are curaj va găsi și puterea de a învinge, oricât de primejdios ar fi animalul. Tânărul meu frate alb a dovedit curaj. Atunci de ce i se spune *greenhorn*?

— Fiindcă mă aflu pentru întâia oară și de puțină vreme aici, în vest.

— Fețele palide sunt oameni ciudați. La ei un tânăr care cutează, înarmat doar cu cuțitul, să se apropie de ursul grizzly, e poreclit *greenhorn*; în schimb, cei care, de frică, se cuibăresc prin copaci și urlă îngroziți, se cred niște *westmeni* destoinici. Oamenii roșii sunt mai dreți. La ei, viteazul nu trece drept laș, nici lașul drept viteaz.

— Fiul meu a rostit adevărul, încuviință tatăl într-o englezească mai puțin corectă. Acest tânăr curajos cu fața albă nu mai e un *greenhorn*. Cine ucide în felul acesta un grizzly merită cinstirea unui erou. Iar dacă o face pentru a-și salva camarazii care s-au refugiat în copaci, atunci trebuie să se aștepte la mulțumiri și nu la ofense din partea lor. *Howgh!* Să ieșim în câmp deschis și să vedem ce caută fețele palide în acest ținut.

Câtă deosebire între însoțitorii noștri albi și acești indieni atât de disprețuiți! Fără să fi avut vreo obligație, doar din spirit de dreptate, oamenii roșii au intervenit în favoarea mea. Gestul cerea și curaj. Nu erau decât trei la

număr și se expuneau unei primejdii reale. Ce-ar fi fost dacă *westmenii* noștri și-ar fi ieșit din pepeni?! La aceasta, însă, păreau a nu se fi gândit.

Trecură încet, demn, pe lângă noi și ieșiră din pădurice. Îi urmarăm. Inciu-Ciuna observă jaloanele înfipite în pământ, se opri, își întoarse calm privirea spre mine și întrebă:

— Ce se petrece aici? Vor fețele palide să măsoare pământul?

— Da.

— În ce scop?

— Se va construi un drum pentru calul de foc.

Din ochii lui fugi liniștea, calmul acela meditativ. Luceau mânioși acum. Mă întrebă precipitat:

— Te numeri și tu printre oamenii însărcinați să măsoare pământul?

— Da.

— Și ai lucrat?

— Da.

— Și ești plătit?

— Da.

Mă cântări din ochi, disprețuitor. Și glasul său trăda revoltă când se adresă lui Klekih-Petra:

— Învățăturile tale sunt frumoase, dar nu se potrivesc cu viața. Iată un tânăr alb cu inimă vitează și cu ochi cinstiți. Dar când îl întrebi ce caută aici, află că e plătit ca să ne fure pământul. Oamenii albi pot fi mai plăcuți sau mai urâți la față, dar toți au unul și același suflet.

Sincer vorbind, n-aș fi găsit argumente în apărarea mea; mă simțeam rușinat până-n adâncul conștiinței. Șeful indian avea dreptate; era întocmai cum spusese dânsul. Cum să mă mai mândresc de profesiunea mea de topograf, cu principiile morale și cu credința în Dumnezeu?

Inginerul Bancroft rămăsese în cort împreună cu ceilalți trei experți. Urmăriră de acolo, printr-o deschizătură, lupta mea cu ursul. Abia când ne văzură sosind, riscară să iasă

din ascunziș; se arătară surprinși, chiar uimiți de prezența celor trei indieni; firește că ne întâmpinară cu întrebări. Voiau să afle cum am scăpat de urs. Atunci Rattler se grăbi să spună:

— Noi l-am doborât. I-am scurtat zilele cu pușca. Îi mâncam la prânz labele, iar pulpa o păstrăm pentru deseară.

Cei trei străini se uitară la mine, să vadă dacă permit asemenea lăudăroșenii mincinoase.

— Eu susțin, observai calm, că ursul a pierit de cuțitul meu. Iată aci trei cunoscători care confirmă faptul. Dar poate că atâta nu-i de ajuns. Când se întorc Hawkens, Stone și Parker, să decidă ei și mă voi supune. Până atunci, ursul rămâne neatins.

— Pe dracu'! Doar n-o să mă iau după judecata lor! Explodă Rattler. Mă duc cu oamenii mei, spintec ursul și cui se încumetă să-mi stea împotrivă, îi ciuruiesc burtă cu pistolul!

— Nu mai face pe grozavul, mister Rattler, că acuși îți moi oasele! Eu nu mă tem de pistolul dumitale cum te-ai temut dumneata de urs. Pe mine nu mă faci să mă cațăr în pomi; asta să-ți întreprind cap! Vreți să vă duceți în pădure? Mă rog, n-am să vă rețin. Dar aștept să vă ocupați de camaradul vostru ucis, care trebuie înmormântat. Doar n-o să-l lăsați acolo!

— Cum, a murit cineva? Întrebă speriat Bancroft.

— Da, Rollins, răspunse Rattler. Bietul om a plătit cu viața din cauza prostiei altuia. S-ar fi putut salva.

— Ce vorbești?! Din a cui prostie?

— Era gata să se urce, ca și noi, în copac; ar fi avut tot timpul. Dar acest *greenhorn* s-a repezit prosteste și a stârnit fiara. Ei și ursul, infuriat, s-a năpustit pe bietul Rollins și a rupt carnea de pe el.

De astă dată Rattler mersese prea departe cu calomnia. De mirare, îmi pierise glasul. Să înfățișezi astfel lucrurile chiar în prezența mea!

Eram la capătul răbdării. Mă adresai, deci, hotărât, lui Rattler:

— Asta-i convingerea dumitale, mister?

— *Yes!* făcu el fără să șovăie. Și, așteptându-se la un atac, își scoase pistolul.

— Va să zică Rollins s-ar fi putut salva, dar l-am împiedicat eu?

— *Yes!*

— Eu știu însă că ursul îl înșfăcase încă înainte de sosirea mea.

— Minciună!

— *Well*, atunci ai să simți adevărul!

Acestea zise, i-am smuls cu mâna stângă pistolul și cu dreapta i-am tras o palmă, încât a zburat vreo șase-opt pași și s-a rostogolit la pământ. Sări însă în picioare, trase cuțitul din teacă și se repezi la mine ca o fiară turbată. Parai lovitura cu brațul stâng și îl izbii cu pumnul drept în obraz. Pramătia căzu buștean la picioarele mele.

— Uf, uf! făcu mirat Inciu-Ciuna, uitând, de admirație, obișnuitul calm indian. Dar în clipa următoare se și văzu pe fața lui că regretă acest omagiu necontrolat.

— Asta zic și eu! Figura lui Shatterhand! constată expertul Wheeler.

Fără să dau atenție acestor vorbe, nu-i pierdeam din ochi pe camarazii lui Rattler. Erau vădit furioși, dar nimeni nu îndrăznea să mă atace. Mormăiau, înjurau între ei și atât.

— Ocupați-vă mai serios de Rattler, mister Bancroft, mă adresai inginerului-șef. Nu i-am făcut nici un rău și-mi caută ceartă cu lumânarea. Mă tem să nu ajungem aici, în tabără, la ciomăgeală și chiar la omor. Concediați-l. Sau, dacă preferați, plec eu.

— Oho, *sir*, chiar așa de prost nu stau lucrurile!

— Ba da, chiar foarte prost. Iată aci cuțitul și pistolul lui. Când își va veni în fire, nu i le restituiți până nu se va fi calmat. Vă declar solemn: nu fac decât să-mi apăr pielea și

dacă mă mai amenință cu arma, îl împușc fără multă vorbă. Dumneavoastră mă numiți *greenhorn*, dar cunosc și eu legile preriei. Pe acela care mă amenință cu cuțitul sau cu glonțul am dreptul să-l împușc pe loc.

Firește că rostisem toate acestea nu numai pentru Rattler, ci și pentru *westmenii* lui, care tăceau cu toții mâlc.

Acum Inciu-Ciuna îi vorbi inginerului-șef:

— Urechea mea a auzit că ești mai-marele peste aceste fețe palide.

Așa e?

— Da, confirmă inginerul.

— Atunci, aș vrea să discut cu tine.

— Ce?

— Ai s-o afli. Văd că stai în picioare. Când se adună la sfat, bărbații trebuie să șadă.

— Vrei să fii oaspetele nostru?

— E cu neputință. Cum să-ți fiu eu oaspete, când de fapt tu te afli pe pământul meu, în pădurile mele, în preria mea? Cine sunt fețele palide de colo, care se apropie?

— De-ai noștri.

— Atunci să vină și ei la sfat.

Sam, Dick și Will se întorceau de la călărie. Ca *westmeni* încercați, nu-i prea miră prezența indienilor, dar se arătară îngrijorați aflând cine anume erau tatăl și fiul.

— Și cine-i a treia persoană? mă întrebă Sam.

— Klekih-Petra, așa îl cheamă. Rattler i-a zis dascăl.

— Klekih-Petra, învățătorul? Ah, îl știu din auzite, dacă nu mă-nșel. E un tip misterios, un alb care trăiește de mult printre apași. Pare să fie misionar sau chiar popă. Mă bucură că-l văd. Lasă că-i aflu eu odată rostul, hi-hi-hi-hi!

— Dacă va fi și el de acord.

— Doar n-o să mă muște de nas! S-a mai întâmplat ceva?

— S-a întâmplat.

— Adică?

— Ceva foarte serios.

— Ei, hai, dați-i drumul!

— Am săvârșit o faptă de care m-ai prevenit alaltăieri.

— Habar n-am despre ce spuneți! V-am prevenit eu de multe.

— Ursul grizzly.

— Cum... unde... ceee?! A trecut pe-aici?

— Și ce mai urs!

— Dar unde? Glumiți, desigur!

— Nu glumesc deloc. Aici, jos, în pădurice. Târâse după el hoitul taurului celui bătrân.

— Formidabil! Și așa ceva să se petreacă tocmai în absența mea! Aveți victime?

— A murit un om, unul Rollins.

— Și dumneavoastră? Mă-ntreb ce-ați făcut? Sper că v-ați ținut deoparte.

— Da.

— Excelent! Dar nu prea-mi vine să cred.

— Crede și fii liniștit. Ursul nici nu m-a zgâriat măcar. În schimb, am reușit să-i bag de patru ori cuțitul între coaste.

— Deștept, n-am ce zice! Nu cumva l-ați atacat cu cuțitul?

— Ce era să fac? N-aveam pușca la mine.

— Guguman! *Greenhorn!* Auzi dumneata, își cară până aici cogeamite doborâtorul de urși, iar când răsare ursul, apelează la cuțit în loc să tragă cu pușca! Cine-ar crede! Și cum s-a întâmplat?

— Cum-necum, însă Rattler susține că dânsul a răpus fiara, nu eu.

Îi povestii amănuntele, precum și conflictul cu Rattler.

— Ușuratic mai sunteți! mă mustră Sam. Nici n-a văzut individul cum arată un grizzly și se repede la el, ca și când ar avea de-a face cu un cățeluș! Trebuie să văd și eu chiar acum, pe loc, animalul. Dick, Will, haideți! Să judecăm ce ispravă va fi făcut iarăși *greenhorn*-ul ăsta!

Era gata să plece. Dar tocmai atunci Rattler își reveni din leșin și Sam îl avertiză:

— Ascultă-ncoa! Mister Rattler, am o vorbuliță! Te-ai legat iarăși de prietenul meu. Dacă mai îndrăznești o dată, voi avea grijă să fie și ultima oară. Răbdarea mea s-a sfârșit. Ține minte!

Plecă, însoțit de Stone și de Parker. Furios și crispat, Rattler mă săgeta cu privirea plină de ură, dar nu rosti un cuvânt. Semăna cu o bombă gata să explodeze.

Indienii și Klekih-Petra se așezaseră tustrei în iarbă. Inginerul-șef ședea în fața lor. Discuția încă nu începuse. Voiau să aștepte înapoierea lui Sam și să-i asculte concluzia. Omulețul reveni în grabă, strigând încă de departe:

— Ce neghiobie să tragi într-un grizzly și să fugi! Dacă nu te ține cureaua, nu tragi, îi dai pace. Atunci nici el nu te atacă. Sărmanul Rollins! Arată îngrozitor! Ei, cine a doborât ursul?

— Eu! Sări Rattler.

— Dumneata? Cu ce?

— Cu pușca.

— *Well*, e adevărat. Așa a fost.

— Cred și eu!

— Ursul a murit împușcat.

— Așadar, îmi aparține! Ați auzit, oameni buni? Sam Hawkens mi-a dat dreptate! Triumfă Rattler.

— Cum să nu! Glonțul dumitale a trecut pe lângă căpățâna ursului și i-a ciupit vârful urechii. Or, se știe că un biet ursuleț ca ăsta, vreau să spun un grizzly, moare subit dintr-o ciupitură, hi-hi-hi-hi! Și dac-ați tras mai mulți întrânsul, atunci aflați că, de spaimă, ați nimerit pe de lături; numai un singur glonț i-a zgâriat urechea; altă urmă de glonț nu există. În schimb, se constată patru răni adânci provocate de cuțit: două lângă inimă și alte două chiar în inimă. Ei, cine a înjunghiat ursul?

— Eu! mă anunțai.

— Singur?

— Singur.

— Atunci vânatul e al dumneavoastră. Dar procedând în spirit de echipă, dumneavoastră luați blana, iar carnea se împarte tuturor. Cum anume o împărțim, hotărâți personal. Așa e obiceiul în Vestul sălbatic. Ce-ai de spus, mister Rattler?

— Du-te dracului!

Blestemă printre dinți și o luă în direcția carului, unde se afla butoiușul cu rachiu. Îl văzui umplându-și paharul și golindu-l dintr-o dată. Bănuiam că va bea până la neștire.

Așadar, chestiunea fusese lămurită. Acum Bancroft îl invită pe șeful indian să-și formuleze dorința.

— Nu e o dorință. E ordin, răspunse semeț Inciu-Ciuna.

— Nu primim ordine! îl corijă, la fel de semeț, inginerul.

Pe chipul apașului trecu o umbră; dar se stăpâni și reluă pe un ton reținut:

— Fratele meu alb va fi atât de bun să-mi răspundă la câteva întrebări, dar să-mi spună adevărul. Are el o casă în țara lui?

— Am.

— Poate și o grădină?

— Da.

— Și ar îngădui fratele meu ca vreun vecin să taie drum prin această grădină?

— Nu.

— Țările de după Munții Stâncoși și de la răsărit de Mississippi sunt ale fețelor palide. Ce-ați zice dacă indienii ar veni acolo și s-ar apuca să construiască o cale ferată?

— Ar fi alungați.

— Fratele meu grăiește adevărat. Iată însă că fețele palide vin aici, pe pământul nostru, ne răpesc mustangii, neucid bivoli, caută aur și pietre scumpe. Iar acum mai vor să taie și un drum lung pentru calul lor de foc. Pe acest drum vor veni din ce în ce mai mulți, vor năvăli asupra noastră, ne vor lua și puținul cu care am rămas. Ce să facem în cazul acesta?

Bancroft tăcea.

— Nu cumva drepturile noastre pot fi călcate în picioare? Vă ziceți creștini, vorbiți de iubirea între semenii. Și, în același timp, credeți că aveți dreptul de a fura și jecmăni, iar nouă ne cereți purtare cinstită. Așa arată dragostea? Susțineți că Dumnezeuul vostru e părintele tuturor oamenilor, fie roșii sau albi. Nu cumva pentru noi e tată vitreg și pentru voi tată bun? Oare nu e aceasta țara oamenilor roșii? Ne-ați răpit-o. Și ce am primit în schimb? Jale, jale și restriște! Ne mânați îndărăt și ne înghesuți mereu mai mult; peste puțin ne vom înăbuși. De ce o faceți? De nevoie? Nu vă ajunge locul? Alta e pricina. În țările voastre mai încap foarte mulți oameni, dar lăcomia nu vă dă pace. Fiecare din voi râvnește să stăpânească o țară; pe când omului roșu, adevăratului stăpân, nu-i lăsați un locșor unde să-și culce capul. Klekih-Petra, care șade aici, lângă mine, mi-a vorbit de cartea voastră sfântă. Cică ar scrie într-însa că cel dintâi om a avut doi feciori, din care unul l-a răpus pe celălalt și sângele a strigat la cer. Ce se întâmplă acum cu cei doi frați, cel roșu și cel alb? Nu sunteți voi ucigașul Cain, iar noi sărmanul Abel, al cărui sânge strigă la cer? Și încă mai pretindeți să ne lăsăm uciși fără să ne apărăm? Nu! Noi ne apărăm și ne vom apăra! Ne-ați alungat din loc în loc, tot mai departe și mai departe. Acum ne-am așezat aici. Credeam să ne odihnim, în sfârșit și să răsuflăm. Și uite că veniți iarăși ca să treceți drumul de fier prin inima noastră. Oare nu avem și noi același drept pe care-l ai tu asupra casei și grădinii tale? Dacă ar fi să ne luăm după legile noastre, ar trebui să vă ucidem pe toți. Dar noi nu cerem decât ca măcar legile voastre să ne considere oameni ca și pe voi. Faceți oare așa? Nu! Legile voastre au două fețe. Le întoarceți după cum vă place. Tu zici că vrei să tai pe aici un drum. Ne-ai cerut permisiunea?

— N-am nevoie de ea.

— Și de ce nu ai nevoie? Sunteți aici în țara voastră?

— Așa cred.

— Greșești. Ne-ai cumpărat cumva pământul?

— De ce să-l cumpăr?

— Ți l-am dăruit?

— Mie unuia, nu.

— Nici altcuiva. Dacă ești om cinstit și te-a trimis cineva să construiești aici drumul, trebuia să-l întrebi mai întâi cu ce drept o face. Și dacă ți-ar fi spus că are acest drept, atunci să-i fi cerut dovezi. Tu, însă, nici nu l-ai întrebat, nici dovezi nu i-ai cerut. Vă interzic să mai înaintați cu măsurătorile!

Rostise ultimele cuvinte apăsător, cu dârză hotărâre. Acest om mă uluia. Citisem multe cărți despre indieni, despre felul lor de a vorbi, dar încă nu auzisem o asemenea cuvântare. Inciu-Ciuna se exprima într-o englezească limpede, curentă; logica lui, ca și vocabularul erau cele ale unui om cultivat. Să-i fi datorat oare aceste cunoștințe lui Klekih-Petra, „învățătorul”?

Inginerul-șef se afla în mare încurcătură. Dacă ar fi vrut să fie cinstit și sincer, n-ar fi găsit nici o ripostă acestor învinuiri. Ce-i drept, încercă să le combată, dar nu avea la îndemână decât false subtilități, răstălmăcirii, sofisme. Iar când șeful indian îl puse din nou la punct, strâmtorându-l, Bancroft apelă la mine:

— Dar, *sir*, nu auziți ce se discută? Intervenți și dumneavoastră, roștiți un cuvânt!

— Mulțumesc, mister Bancroft; dar eu mă găsesc aici nu în calitate de avocat, ci de expert. Procedați și în această chestiune după propria dumneavoastră voință. Eu am sarcina să măsoar terenul, nu să țin discursuri.

Atunci șeful apașilor interveni categoric:

— Nici nu aștept discursuri. Am declarat că nu vă tolerez aici. Doresc să vă întoarceți chiar astăzi de unde ați venit. Hotărâți dacă vă supuneți sau nu. Eu și fiul meu Winnetou vă lăsăm singuri. Revenim după un răgaz pe care fețele palide îl numesc o oră. Atunci îmi veți da răspunsul. Dacă părăsiți aceste locuri, rămânem frați; dacă nu,

dezgropăm securea războiului. Aceasta o spune Inciu-Ciuna, căpetenia tuturor apașilor. Am zis! *Howgh!*

Howgh este o expresie indiană, care întărește cele spuse, un fel de „amin”, sau italianescul „basta”, adică așa rămâne, așa va fi și nu altfel.

Se ridică și Winnetou îi urmă exemplul. Plecară, depărtându-se fără grabă și dispărând apoi după un cot al văii. Klekih-Petra rămase locului. Inginerul-șef îi ceru sfatul. La care „învățătorul” răspunse:

— Faceți cum credeți, *sir!* Personal, sunt cu totul de părerea șefului. Se comite o adevărată crimă față de rasa roșie. Dar fiind și eu alb, știu că indianul se opune în van. Dacă veți pleca, mâine vor veni alții care să ducă la capăt opera voastră. Mă simt totuși dator să vă previn: Inciu-Ciuna nu glumește.

— Încotro s-a dus?

— După cai, ca să-i aducă înapoi.

— Ați venit călare?

— Bineînțeles. Am ascuns caii după ce observasem apropierea ursului. Vizuina unui grizzly n-o cauți călare.

Se ridică și plecă de lângă noi pentru a evita alte întrebări și stăruințe. Mă luai totuși după el.

— Îmi permiți, *sir*, să vă însoțesc? Vă promit să nu vă deranjez întru nimic, nici cu vorba, nici cu fapta. O fac numai pentru că mă interesează enorm Inciu-Ciuna și Winnetou.

Nu mă grăbii să-i mărturisesc că și dânsul îmi stârnește mult interes.

— Poftim, acceptă Klekih-Petra, însoțiți-mă câțiva pași. M-am izolat de albi și de preocupările lor; nici nu mai vreau să știu de ei. Dar dumneavoastră îmi plăceți. Haide să ne plimbăm împreună. S-ar părea că sunteți cel mai înțelegător dintre toți oamenii aceștia. Oare mă-nșel?

— Sunt cel mai tânăr aici și îmi lipsește abilitatea. Poate că nici n-am să ajung vreodată prea abil. Pesemne că de aceea și fac impresia unui om cu inimă bună și cu bun-simț.

— Nu aveți destulă abilitate? Orice american este mai mult sau mai puțin versat în materie.

— Nu sunt american.

— Dar ce, dacă nu vă supără întrebarea?

— Nu am nici un motiv să-mi reneg patria. Sunt german.

— German? înălță el mirat capul. Atunci, dragul meu compatriot, fii bine venit! Se vede că de aceea m-am simțit din prima clipă atras către dumneata... Privește-mă, așadar: sunt un german care a devenit apaș desăvârșit! Nu ți se pare ciudat?

— Nicidecum. Căile Domnului par uneori ciudate, dar sunt, de fapt, foarte firești.

— Căile Domnului! De ce vorbești despre Dumnezeu și nu despre providență, soartă, *fatum*?

— Pentru că sunt creștin și nu vreau să fiu lipsit de Dumnezeu.

— Ai dreptate și ești un om fericit! Da, ai dreptate: Căile Domnului par adesea neobișnuite, sunt însă totdeauna foarte firești.

— Cele mai mari minuni sunt consecințele unor legi naturale și cele mai obișnuite fenomene ale naturii sunt mari minuni. Un german, un om studiat, un învățat și acum indian în toată regula; pare miraculos, nu-i așa? Dar împrejurările care m-au adus aici sunt într-adevăr foarte firești.

Chiar dacă la început acceptase cu oarecare rezervă să-l însoțesc, acum părea bucuros să-și descarce inima. Mi-am dat foarte curând seama că are un caracter deosebit, dar am evitat să-i pun vreo întrebare, oricât de neînsemnată, privind trecutul lui. În ciuda discreției sale, Klekih-Petra se interesă îndeaproape de condițiile existenței mele. I-am dat explicații amănunțite, așa cum părea să aștepte din partea-mi. Ne depărtasem nu prea mult de corturi și ne așezarăm la umbra unui arbore. Acum puteam să-i observ mai bine trăsăturile feței și expresia. Viața săpase brazde adânci pe figura lui, desene ale mâhnirii, dungi chinuite ale îndoielii,

zigzaguri ale sărăciei, grijilor și privațiunilor. De câte ori ochii acestui om trebuie să fi privit cu încruntare, cu mânie, cu teamă sau desperare! Dar acum ochii săi erau limpezi și calmi ca niște lacuri de pădure cu adâncimi străvezii și netulburate.

După ce aflatese despre mine tot ce l-ar fi putut interesa, dădu din cap și rosti gânditor:

— Te afli abia la începutul luptei de al cărei sfârșit mă apropii eu. Numai că, pentru dumneata, lupta va fi exterioară, nu un zbucium profund al conștiinței... La mine a fost altfel. Eu l-am pierdut pe Dumnezeu de când mi-am părăsit patria... Am pribegit din țară în țară, am încercat de toate, fără să-mi găsesc nicăieri liniștea. De câte ori nu m-am aflat în pragul sinuciderii! Pentru a-mi întări sufletul, m-am retras de lume și de oameni și m-am refugiat la marginile civilizației... Aici l-am găsit pe omul roșu împotrivindu-se desperat pieirii. Vedeam ucigași zdrobindu-i pieptul; mi se chircea inima de durere, de revoltă și mânie. Soarta îi era pecetluită; nu-l puteam salva. Dar m-am dus printre apași și m-am deprins cu felul lor de a fi. Am fost primit cu încredere și am dobândit succese. Aș vrea să-l cunoști mai bine pe acest Winnetou care, de fapt, e opera mea. Tânărul acesta e deosebit de capabil. Dacă ar fi fost fiul vreunui domnitor european, ar fi ajuns un mare comandant de oști sau un glorios prinț al păcii. Dar ca urmaș al unei căpetenii de indieni, se va pierde împreună cu întreaga lui rasă. Tare aș vrea să fiu până în ziua morții alături de el, în orice pericol sau nenorocire! Doar e copilul meu spiritual; îl iubesc mai mult decât pe mine însumi și, dacă mi-ar fi dat norocul să-mi nimerească în inimă glonțul care i-ar fi destinat, atunci aș muri bucuros în locul lui, cu gândul că prin aceasta îmi răscumpăr păcatele săvârșite cândva.

Tăcu și își înclină fruntea. Eram adânc mișcat. Îmi dădeam seama că, după o asemenea mărturisire, orice replică ar suna strident. Îi luai mâna într-a mea și i-o strânsei cu toată căldura. Îmi înțelese gestul, încuviință din

cap și-mi strânse la rândul lui mâna. Trecu un lung răstimp până să reia vorba.

— Nu știu ce m-a făcut să-ți destăinuiesc toate astea. Te văd acum pentru întâia oară și poate că nu ne vom mai revedea. Dar uite, ciudat, mi s-a muiat deodată inima și mă simt trist. E o „tristețe” care nu mă doare. Mă simt ca și cum ar cădea frunzele de toamnă. Oare această frunză a vieții mele cum se va rupe ea din arborele veșniciei? Se va desprinde lin, firesc și pașnic? Sau se va frânge prea timpuriu?

Privi melancolic în josul văii. Se zăreau venind de acolo Inciu-Ciuna și Winnetou. Veneau călare, ducând de frâu și calul lui Klekih-Petra. Ne ridicarăm în picioare și pornirăm spre tabără. Ajunserăm o dată cu apașii. Rattler stătea sprijinit de car, buhăit și aprins la față; se holba la noi. Băuse atât de repede și fără măsură, încât atinsese limita; nu mai putea. Groaznic om, decăzut și cretinizat! Avea o privire rea și vicleană, ca un taur gata de atac. Am hotărât în sinea mea să nu-l pierd din ochi.

Inciu-Ciuna și Winnetou descălecară și veniră spre noi. Stăteam acum cu toții într-un cerc larg.

— Cum s-au hotărât frații mei albi: rămân sau pleacă? întrebă căpetenia.

Inginerul-șef plasă o idee de compromis care se născuse între timp în capul lui:

— Chiar dacă am vrea să plecăm, ne mai trebuie câtva timp până primim ordinul convenit. Expediez chiar astăzi un curier la Santa Fe pentru noi dispoziții. Abia după aceea voi fi în măsură să vă dau răspunsul.

Ideea nu era chiar proastă; până să se întoarcă curierul, am fi putut termina lucrările. Dar șeful apașilor o respinse ferm:

— N-am să aștept atâta. Frații albi trebuie să-mi răspundă imediat.

Între timp, Rattler își umpluse încă un pahar cu rachiu și se apropia de noi. Credeam că se va lega de mine, dar el se

adresă indienilor, bălăbănindu-și limba în gură.

— Dacă *indsmenii* trag un pa'ar cu mine, atunci le facem pe plac și ne cărăm, al'minteri: țțț! Să înceapă ăsta tânăru'. Uite, mă Winnetou, bea apa de foc!

Și-i întinse paharul. Winnetou refuză și se dădu cu un pas înapoi.

— Cum, mă, nu vrei să tragi o dușcă cu mine? Va să zică mă ofensezi? Na! Îți arunc rachiul în față, indian afurisit! Dacă nu-ți con vine să-l bei, atunci linge-l!

Înainte ca vreunul dintre noi să-l fi putut opri, bețivanul zvârli conținutul paharului cu rachiul în obrazul tânărului apaș. Pentru indieni un asemenea gest e o jignire cumplită și totuși bețivanul se bucură de toleranță; Winnetou îi repezi doar un pumn în față, atât de puternic, încât provocatorul căzu la pământ.

Apoi Rattler se ridică, făcând vizibile eforturi. Mă pregăteam să intervin, bănuind că va trece la acte de violență. Dar nu se petrecu nimic. Îl fixă doar ca turbat pe tânărul apaș și, clătinându-se printre blesteme, se întoarse la butoiul lui.

Winnetou își șterse fața și, ca și tatăl său, păstră o expresie neschimbată, împietrită, care nu trăda deloc furtuna dinăuntru.

— Mai întreb o dată, reluă Inciu-Ciuna, întreb pentru ultima oară: Vor părăsi fețele palide, încă astăzi, această vale?

— Nu avem voie să plecăm, fu răspunsul.

— Atunci plecăm noi. Pace nu mai poate fi.

Mai făcui o încercare de conciliere, dar în van; cei trei se îndreptară spre caii lor. Atunci răsună glasul lui Rattler:

— Cărați-vă la naiba, potăi roșii! Dar pentru pumnul ce l-am primit, tu, ăla tânărul, ai să-mi plătești!

Neașteptat de repede, judecând după starea în care se găsea, își smulse pușca din car și o puse la ochi, țintind asupra lui Winnetou. Acesta stătea nemișcat și fără nici o acoperire. Glonțul amenința să-l lovească. Totul se

petrecuse cu atâta iuțeală, încât nici o eschivă nu l-ar fi putut salva. Atunci Klekih-Petra strigă, cuprins de spaimă:

— La o parte, Winnetou!

Sări în fața tânărului apaș, ocrotindu-l. Pușca trosni, Klekih-Petra, descumpănit de forța loviturii, își duse mâna la piept, se clătină câteva clipe și căzu. Dar în același moment se prăbuși și Rattler, izbit în obraz de pumnul meu. Mă repezisem la el pentru a-l împiedica să tragă, însă prea târziu. Exclamații de groază izbucniră din toate piepturile.

Numai cei doi indieni rămaseră tăcuți. Ingenuncheară lângă omul care-și jertfise viața în numele dragostei pentru prietenul său și-i cercetară în liniște rana. Glonțul îl lovise foarte aproape de inimă; sângele țâșnea gâlgâind. Mă apropiai și eu în grabă. Klekih-Petra zăcea cu ochii închiși; fața îi pălea din ce în ce, pustiindu-se.

— Ia-i capul pe genunchi, l-am îndemnat pe Winnetou. Dacă va deschide ochii și te va zări, moartea îi va fi mai ușoară.

Winnetou mă ascultă fără a rosti un cuvânt. Nici nu clipea. Privea țință la fața muribundului. Acesta își ridică încet pleoapele și îl văzu aplecat asupra lui; un surâs fericit se răspândi pe chipul său palid. Șopti:

— Winnetou, și-ya, Winnetou — fiul meu, Winnetou!

Privirea-i aproape stinsă păru să caute pe cineva. Mă recunosc și-mi vorbi în germană:

— Rămâi cu el... credincios lui... opera mea... s-o continui...

Își întinse brațul a rugă. Îi luai mâna într-a mea.

— Așa va fi. Te asigur. Așa va fi!

Înfățișarea lui deveni ciudată, nefirească; rosti cu vocea din ce în ce mai slabă:

— Frunza mea cade... frântă... nu lin... ușor... e ultima ispășire... mor așa... așa... cum am dorit...

Acum înțelegeam mai bine semnificația spovedaniei lui... „Voința providenței”, spusese el.

Își împreună mâinile; încă un șuvoi de sânge izbucni din rană; capul îi căzu într-o parte. Își dăduse sufletul.

Își dorise să moară cândva pentru Winnetou. Cât de repede i s-a împlinit dorința!

Winnetou culcă în iarbă capul mortului, se ridică încet și-l privi întrebător pe Inciu-Ciuna. Am rupt tăcerea:

— Iată-l acolo pe ucigaș. Eu l-am lovit. Faceți cu el ce credeți de cuviință!

— Apă de foc!

Doar atât, trei cuvinte, rosti șeful apașilor. Dar cu câtă înverșunare și dispreț!

— Vreau să fiu prietenul și fratele vostru. Merg cu voi. Vorbele îmi scăpară de pe limbă aproape fără voia mea. Inciu-Ciuna mă scuipă în obraz ca pe o scârbă:

— Câine râios! Tâlhar plătit de-ai tăi ca să ne furi pământul! Încearcă numai să ne urmezi, că te fărâm!

Pe oricare altul, dacă mi-ar fi vorbit astfel, l-aș fi luat în pumni. Și totuși, de ce n-am ripostat? Simțeam oare că merit, ca un intrus, ca un nechemat în țară străină, această corecție? Am tolerat-o poate mai mult din instinct. Dar prietenia nu mai puteam să le-o ofer, în ciuda făgăduinței ce o dădusem lui Klekih-Petra.

Coechipierii mei amuțiseră asistând la cele întâmplăte. Se întrebau ce vor face apașii. Aceștia, făcând totală abstracție de prezența noastră, suiră cadavrul pe cal și-l legară strâns de șa; apoi încălecară, potriviră trupul mortului în așa fel, încât făcea impresia unui călăreț viu și, în sfârșit, porniră, susținându-l de ambele părți, în pasul măsurat și solemn al cailor. Nu proferară nici o injurie, nici un cuvânt de răzbunare; nici nu-și mai întoarseră privirile spre noi; și tocmai faptul acesta era de rău augur, mai rău decât în cazul când ne-ar fi amenințat cu o moarte cumplită.

— A fost groaznic și perspectiva se arată și mai gravă! observă Sam Hawkens. Uite-l colo pe ticălos; tot mai zace

în nesimțire de pe urma rachiului și a pumnului dumneavoastră. Ce facem cu el?

Nu dădui nici un răspuns. Pusei șaua pe cal și porni în neștire. Trebuia să fiu singur ca să-mi revin cât de cât după acest înfricoșător coșmar ce se derulase într-o jumătate de oră.

Se întuneca de-a binelea când, ostenit și lănced, zdrobit trupește și sufletește, mă înapoiam în tabără...

3. Winnetou încătușat

În timpul absenței mele, pentru a nu fi obligați să care ursul la prea mare distanță, oamenii își mutară tabăra în apropierea păduricii unde zăcea namila ucisă de mine. Era un grizzly atât de greu, încât a fost nevoie de efortul conjugat a zece bărbați voinici pentru a-l scoate din pădurice și a-l târî până la focul ce fusese încins.

Cu toată ora târzie, la întoarcerea mea, toți, afară de Rattler, erau încă treji. Nelegiuitul își continua somnul beției; a trebuit să fie dus pe sus și căzu în iarbă ca un butuc. Sam jupuipe ursul, lăsând carnea neatinsă. După ce-am descălecat și mi-am dus calul la conovăț, venii și eu lângă foc.

— Pe unde-mi umblați, *sir*? mă întrebă Sam. V-am așteptat în chinuri; ne lăsa gura apă și nu-l puteam căsăpi pe moș Martin fără să fiți de față. Deocamdată l-am dezbrăcat de blană. Mare meșter o fi fost blănarul; i-a croit-o exact pe măsură; nici pomeneală de cută, hi-hi-hi-hi! Sper că veți fi de acord, nu-i așa? Ei și acum stabiliți, vă rog, cum să-l împărțim. Am vrea să frigem o bucățică înainte de culcare.

— Îl împărțiți cum credeți! am răspuns. Carnea e a tuturor.

— *Well*, atunci să vă spun ceva. Partea cea mai bună sunt labele; nu se află pe lume ceva mai gustos. Numai că trebuie să stea un timp până se fezandează. Delicioase devin labele ursului abia când viermii încep să colcăie în ele. Dar nu putem aștepta până atunci; mă tem că apașii vin curând să ne tulbure masa. E de preferat deci să frigem chiar de îndată labele și să ne desfătăm cu ele înainte ca pieile-roșii să ne vină de hac. Aveți ceva împotrivă, *sir*?

— Nu, nimic.

— *Well*, atunci să ne apucăm de treabă; poftă de mâncare avem, dacă nu mă-nșel.

Detașă labele de restul trupului și întocmi porții, câte una de fiecare persoană. Mie îmi reveni porția cea mai bună, tăiată de la un picior din față; o înfășurai în hârtie și o pusei deoparte, pe când ceilalți se grăbiră să-și frigă hartanele lor. E drept că-mi era foame, însă oricât de paradoxal ar părea, nu aveam poftă de mâncare. Din pricina călăriei îndelungi și obositoare, simțeam nevoia să mănânc, dar îmi era cu neputință să iau ceva în gură. Nu reușeam să alung din minte scena crimei. Mă vedeam alături de Klekih-Petra; îi auzeam glasul ca într-o ultimă spovedanie și mă obsedau ultimele sale vorbe rostite ca într-o presimțire a apropiatei morți. Da, frunza vieții sale nu s-a desprins cu ușurință și lin; fusese smulsă cu forța și anume de către un semen de-al lui. Și de ce și în ce fel! Ucigașul zăcea acolo, încă beat și năuc. Aș fi vrut să-l împușc, dar îmi era scârbă de dânsul. Același dezgust îi determinase, probabil și pe cei doi apași să nu-l răsplătească pe merit. „Apa de foc”, atât spusese Inciu-Ciuna, cu cel mai adânc dispreț. Câte învinuiri, câte imputări nu cuprindeau aceste cuvinte!

Dacă mă consola totuși ceva în această sângeroasă întâmplare, era faptul că bietul Klekih-Petra murise lângă inima celui drag și că propria-i inimă captase glonțul destinat lui Winnetou. Dar rugămintea lui de a-i continua opera, de a face legământ de prietenie cu tânărul apaș? De ce să-mi fi adresat tocmai mie această rugămintă? Cu puține minute înainte își exprimase îndoiala că am putea să ne revedem vreodată; așadar, nu credea că drumul vieții mele ar putea duce în lumea apașilor; și iată că, pe neașteptate, îmi încredințează o sarcină a cărei îndeplinire e în strânsă legătură cu această lume. Să fi fost o vorbă spusă la întâmplare? Să fie dat muribunzilor, în clipa când se despart de viață, când o aripă a sufletului lor flutură deja „dincolo”, să întrevadă viitorul? S-ar zice că așa este,

pentru că, mai târziu, mi-a fost menit să-i împlinesc într-adevăr dorința, deși acum se părea că întâlnirea cu Winnetou nu-mi poate aduce decât pierzania.

Și de ce, mai ales, m-am grăbit să-i dau muribundului promisiunea mea? Din milă? Probabil. Dar mai exista un motiv, chiar dacă în clipa respectivă nu eram conștient de el: Winnetou mă impresionase profund, ca nimeni altul până atunci. Era exact de vârsta mea și totuși cât de superior mie! Sesizasem aceasta din prima clipă... Limpezimea gravă, mândră a ochilor săi catifelati, siguranța calmă a ținutei și a fiecărui gest, precum și umbra melancolică a unei mâhniri adânci și tainice pe care credeam că o deslușesc pe chipul lui frumos și tânăr mă cuceriseră subit. Cât de impunătoare îi era purtarea, ca și aceea a tatălui său! Orice alt om, fie alb sau roșu, s-ar fi năpustit de îndată asupra ucigașului și l-ar fi omorât; ei însă nu l-au învrednicit cu nici o privire și chipurile lor n-au tresărit măcar, n-au trădat nici o fărâmbă din ceea ce se petrece în adâncul inimii. Și pe asemenea oameni îi dușmănim!... Ședeam așa, tăcut, în timp ce colegii mâncau cu poftă carnea friptă; ședeam ghemuit lângă foc și-mi scurmam gândurile; până ce Sam Hawkens mă trezi din meditație:

— Ce-i cu dumneavoastră, *sir*? Nu vă e foame?

— Nu mănânc.

— Așa? Și vă dedați la exerciții intelectuale! N-ar trebui să vă lăsați în voia acestui obicei. Și pe mine mă zgândărește întâmplarea de adineauri, ba chiar foarte mult; însă un *westman* trebuie să se deprindă cu asemenea incidente. Nu degeaba li se spune acestor ținuturi *the dark and bloody grounds*, adică întunecoase și însângerate. Vă asigur că terenul de aici e îmbibat la fiece pas cu sânge, iar insul care posedă un nas atât de simțitor, încât nu suportă mirosul sângelui, mai bine rămâne acasă și bea apă îndulcită. Nu vă puneți povestea la inimă și dați-mi lăbuța aceea, să v-o frig.

— Mulțumesc, Sam; nu, zău, nu mănânc! V-ați decis ce faceți cu Rattler?

— Am discutat, firește, cazul.

— Ei și ce pedeapsă ați stabilit?

— Pedeapsă?! Credeți că e nevoie de pedeapsă?

— Hotărât lucru.

— Așa! Și cum socotiți să procedăm? Să-l ducem cumva la San Francisco, la New York sau la Washington și să-l dăm în judecată pentru crimă?

— Fleacuri! Noi înșine suntem autoritatea care are dreptul să-l judece. Trebuie să se supună legilor vestului.

— Ia te uită câte știe acest *greenhorn* despre legile Vestului sălbatic! Nu cumva v-ați ostenit până încoace, din bătrâna Germanie, ca s-o faceți pe judecătorul suprem? Ori sunteți rudă cu Klekih-Petra sau măcar prieten?

— Știi bine că nu.

— Iată punctul principal. Într-adevăr, Vestul sălbatic are legile sale specifice, trainice. Vestul cere ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, sânge pentru sânge, cum scrie în Biblie. Dacă se săvârșește un omor, cel îndreptățit poate să-l ucidă pe făptaș fără întârziere, sau ia ființă un tribunal care dă verdictul și-l execută imediat. Astfel ne debarasăm de ticăloșii care, altminteri, ar sări în capul vânătorilor cinstiți.

— Ei bine, să alcătuim un tribunal.

— Pentru asta e nevoie mai întâi de un acuzator.

— Eu voi fi acuzatorul.

— Cu ce drept?

— Cu dreptul omului care nu poate tolera ca o asemenea crimă să nu fie pedepsită.

— *Pshaw!* Vorbiți exact ca un *greenhorn*. Vă puteți constitui acuzator în două ipoteze: mai întâi, dacă cel ucis v-a fost rudă, prieten sau camarad; ceea ce nu e cazul, ați recunoscut și dumneavoastră. În al doilea rând, ați putea deveni acuzator al ucigașului dacă ați fi chiar, dumneavoastră cel ucis, hi-hi-hi-hi! Sunteți cumva respectivul?

— Ascultă, Sam, chestiunea nu e dintre acelea care se pretează la spirite!

— Știu, știu! Am precizat lucrurile numai pentru a nu da loc la confuzii; fiindcă, în cazul unui omor, cel dintâi care ar avea dreptul sfânt de a cere pedepsirea ucigașului ar fi, desigur, însăși victima. Prin urmare, nu aveți nici o justificare să vă dirijați în acuzator și ne aflăm cu toții în aceeași situație. Iar unde nu există acuzator, nu poate fi nici judecător. Lipsește, așadar, temeiul de a forma un tribunal.

— Va să zică, Rattler să scape nepedepsit?!

— Nicidecum. Nu vă pripiți! Vă dau cuvântul meu că-și va primi răsplata tot atât de sigur cum glonțul plecat din bună mea Liddy își atinge ținta. Las' că vor avea grijă apașii.

— Atunci pedeapsa ne va lovi și pe noi!

— Foarte probabil. Dar vă imaginați că, ucigându-l pe Rattler, am evita primejdia? Toți suntem o apă. Apașii nu-l consideră numai pe el drept asasin, ci și pe noi; cu siguranță că, dacă le cădem în mâini, ne tratează ca atare.

— Chiar dacă ne dezbărăm de el?

— Chiar și atunci. Ne curăță fără să întrebe dacă Rattler se mai află printre noi. Dar cum ați vrea să scăpăm de el?

— Să-l alungăm.

— În privința asta, ne-am și sfătuit. Am ajuns la concluzia că, mai întâi, n-avem dreptul să-l alungăm din mijlocul nostru și, al doilea, chiar de-am avea un asemenea drept, n-ar fi cuminte s-o facem.

— Zău, Sam, nu te-nțeleg! Dacă un om nu mi-e pe plac, mă despart de el. Dar încă un ucigaș! Suntem oare obligați să tolerăm mai departe printre noi o astfel de canalie și pe deasupra un bețivan înrăit, care ne poate provoca noi și noi încurcături?

— Din păcate, suntem obligați. Rattler a fost angajat, ca și noi, adică eu, Stone și Parker, pentru paza dumneavoastră și numai cei care l-au angajat, care îl

plătesc au calitatea să-l concedieze. Trebuie să ne menținem în cadrul legal.

— Cadru legal! Față de cine? Față de un om care calcă în picioare zi de zi legile umane!

— Ei și! Admit că teza dumneavoastră e foarte justă; totuși, nu trebuie să comitem o greșală, sub pretext că altul a comis o crimă, vă spun cinstit: înainte de toate, respectul autorității. De aceea noi, *westmenii*, care ținem eventual loc de autoritate, avem toate motivele să ne păstrăm reputația neștirbită. Și pe urmă, dați-mi voie să vă întreb, ce-ar face Rattler dacă l-am alunga?

— Îl privește!

— Și pe noi de asemenea! Căci am fi în orice clipă amenințați; aproape sigur că ar umbla să se răzbune. E de preferat, deci, să rămână printre noi, sub ochii noștri, decât să-l gonim și pe urmă dumnealui să ne dea târcoale și să expedieze cui vrea el câte un glonț în cap. Sper că acum veți fi și dumneavoastră de acord.

Vorbind astfel, mă privi cu tâlc și-mi făcu semn cu ochiul către oamenii lui Rattler. Îl pricepui bine: dacă l-am pedepsi, probabil că aceștia ar face cauză comună cu banditul.

Îmi spuneam și eu la fel. Nu aveam nici o încredere în ei. De aceea i-am răspuns lui Sam:

— Înțeleg. După ce mi-ai expus situația, recunosc și eu că e preferabil ca lucrurile să meargă de la sine. Acum însă, mă îngrijorează apașii. Nu încapе îndoială că vor reveni ca să ne-o plătească.

— Se vor întoarce, de bună seamă și aceasta cu atât mai sigur, cu cât n-au proferat nici o amenințare. Au procedat nu numai foarte demn, dar și foarte înțelept. Dacă s-ar fi răzbunat pe loc și presupunând că n-am fi ripostat, ceea ce nu prea cred, atunci numai Rattler și-ar fi luat porția. Dar ei ne condamnă pe toți, pentru că știu că Rattler e dintr-ai noștri și pentru că, din pricina măsurătorilor, ne socotesc dușmani trimiși aici ca să le răpească țara și avutul. Iată de

ce s-au stăpânit și ne-au părăsit fără să ridice măcar un deget împotriva noastră. Cu atât mai sigur e că se vor întoarce pentru a pune mâna pe noi toți. Dacă izbutesc, atunci ne așteaptă o moarte chinuitoare și lungă, fiindcă stima de care se bucura la ei Klekih-Petra cere o îndoit și întreit de cumplită răzbunare.

— Și toate acestea din pricina unui bețivan! Vor veni, desigur, în număr mare.

— Absolut! Întrebarea e când vor veni. Am avea încă timp să ne retragem; ar însemna însă să lăsăm totul în părăsire și lucrul, aproape gata, să rămână neterminat.

— Asta trebuie s-o evităm, chiar dacă n-ar fi decât pe jumătate posibil.

— Când puteți încheia lucrările, dacă-i dați zor? Cum credeți?

— Cam în cinci zile.

— Hm! După câte știu, apașii nu au prin împrejurimi nici o așezare; cei mai apropiați mescaleri se află cel puțin la trei zile călare de aici. Dacă nu mă-nșel, Inciu-Ciuna și Winnetou, ținând seama de transportul cadavrului, vor avea de călărit cam patru zile înainte de a-și mobiliza oamenii, apoi trei zile pentru înapoiere, fac în total șapte. Prin urmare, dacă apreciați că vă trebuie cinci zile, sunt de părere că puteți îndrăzni să continuați măsurătorile.

— Și dacă socoteala dumată e greșită? Cei doi apași pot, deocamdată, să lepede cadavrul într-un loc sigur și să se întoarcă pentru a ne lovi pe ascuns. E foarte probabil. La fel, s-ar putea să întâlnească în drum o trupă de-a lor; e chiar de presupus că au prieteni pe aproape; m-ar mira ca doi indieni și pe deasupra căpetenii, să plece din satul lor fără nici un fel de însoțitori. Și cum sezonul vânătorii de bizoni a început, mai apare și eventualitatea ca Inciu-Ciuna și Winnetou să facă parte dintr-un grup de vânători aflați prin împrejurimi, de care s-au despărțit vremelnic. Toate acestea trebuiesc luate în seamă, dacă e să judecăm lucrurile cu toată prudența.

Sam Hawkens clipi cu unul din ochișorii lui se strâmbă a mirare și exclamă:

— *Good luck!* Deștept mai sunteți și, vai, prea înțelept ați grăit! Astăzi puiul e cu mult mai isteț decât găina, dacă nu mă-nșel. Dar, ca să fiu sincer, ceea ce-ați spus nu e chiar de lepădat. Vă dau deplină dreptate. Trebuie să socotim toate probabilitățile. De aceea e necesar să aflăm încotro au apucat-o cei doi apași. Cum se crapă de ziuă, le iau urma.

— Merg și eu, se oferi Will Parker.

— Și eu! sări Dick Stone.

Sam Hawkens se gândi o clipă, apoi răspunse:

— Rămâneți frumușel pe loc. E nevoie să stați aici. Înțeles?

Și se uită semnificativ spre oamenii lui Rattler. Avea dreptate. Dacă acești inși dubioși rămân aici de capul lor, n-ar fi exclus ca, de îndată ce șeful s-ar trezi, să se dedea la scene neplăcute. Era deci mai bine ca Stone și Parker să nu plece din tabără.

— Totuși, Sam, nu te poți hazarda de unul singur! obiectă Will.

— Aș putea, dac-aș vrea. Dar nu vreau! replică Sam. Găsesc eu însoțitor.

— Pe cine?

— Pe *greenhorn-ul* ăsta. Și arătă spre mine.

— Nu, nu-i permit să plece, se opuse inginerul-șef.

— De ce, mister Bancroft?

— Am nevoie de el.

— Aș putea să știu pentru ce anume?

— Pentru lucru, se înțelege. Ca să terminăm în cinci zile, ne trebuiesc toate forțele. Nu mă pot lipsi de nimeni.

— Ah, da, toate forțele... Până acum n-ați prea folosit toate forțele; mai curând a trebuit să muncească unul singur pentru toți; ei bine, să lucreze acum toți pentru unul.

— Mister Hawkens, doar n-ai de gând să-mi poruncești?!
Îți interzic!

— Să nu exagerăm. O simplă remarcă e departe de-a fi un ordin.

— Dar așa sună!

— Posibil, nu vreau să vă contrazic. Cât despre lucrările dumneavoastră, nu cred să întârzie chiar atât de mult, dacă mâine veți avea patru inși în loc de cinci. Înțelegeți, nu-i așa, că am un anume motiv să-l iau cu mine pe acest tânăr *greenhorn*, poreclit Old Shatterhand.

— Îmi dai voie să aflu și eu motivul?

— De ce nu? Vreau să vadă și dânsul cum mă furișez pe urmele indienilor, să învețe cum se deslușește o urmă; ar putea să-l intereseze și să-i folosească.

— Dar pe mine nu mă interesează.

— Știu. Mai am însă și un alt motiv; drumul pe care urmează să pornesc e pe alocuri destul de primejdios. Așadar, e în avantajul nostru reciproc să fiu însoțit de un fecior zdravăn, care, pe deasupra, știe să și mânuiască perfect doborâtorul de urși.

— Nu pricep întru cât acest lucru ar fi în avantajul nostru.

— Nu? Mă miră. Sunteți, de altfel, un gentleman neobișnuit de inteligent, răspunse Sam, nu fără o nuanță de ironie. Ce-ați zice, de pildă, dac-aș da peste niște dușmani ce se îndreaptă spre tabăra noastră și care mi-ar face felul? Cine v-ar mai putea pune în gardă asupra primejdiei ce vă paște? Ați fi atacați prin surprindere și uciși toți până la unul. Dar avându-l cu mine pe acest *greenhorn*, care cu mâinile lui de cucoană poate culcă la pământ, dintr-o lovitură, pe cel mai puternic adversar, am toate șansele să mă întorc teafăr. Sunteți de acord?

— Hm! Înțeleg.

— Și acum vine principalul: trebuie să-l iau mâine cu mine ca să nu se iște iarăși cine știe ce conflict care s-ar termina prost. Știți că Rattler îi poartă pică. Și când acest

amator de rachiu se va dezmetici dimineata, e foarte probabil sa se repeada la omul care l-a scos din functiune astazi pentru a doua oara. Trebuie, cel puțin mâine, să-i ținem departe unul de altul. Vi-l las pe Rattler, de care n-am nevoie și-l iau pe dumnealui. Mai aveți ceva împotriva?

— N-am. Să plece.

— *Well*. Suntem înțeleși! constată Sam și, întorcându-se spre mine, continuă: Ați auzit ce treabă grea vă așteaptă mâine. Se prea poate să n-avem clipă de răgaz nici pentru mâncare sau odihnă. Vă întreb în consecință, dacă nu v-ați hotărât să devorați barem o părticică din laba de urs.

— Ei, în cazul acesta, hai să încerc!

— Încercați. Ajunge și atât. Cunosc eu problema, hi-hi-hi-hi! O singură încercare și nu vă mai opriți până nu consumați toată porția. Dați-o încoace, să v-o frig. Un *greenhorn* nu se pricepe în astfel de operații. Fiți atent și învățați cum se procedează! Altă dată, de-ar fi să mai prepar asemenea delicatesă, nu păpați nimic; o mănânc eu toată.

Sam, dragul de el, nu vorbea fără temei: de îndată ce opera fu gata și dădui de gustul fripturii, mă năvăli o poftă de mâncare cum de mult nu încercasem; uitai de preocupările mele și mâncai și mâncai până la ultima firimitură.

— Ați văzut! Se bucură Sam. Pariez că e mult mai plăcut să mănânci dintr-un grizzly decât să te lupți cu el. Ați constatat-o pesemne și singur. Acum mai tăiem câteva bucăți zdravene din coapsă și le punem la frigare. Mâine le luăm la drum ca provizii; în asemenea deplasări se poate să n-ai timp pentru vânătoare și nici posibilitatea să aprinzi focul. Dumneavoastră, *sir*, culcați-vă și trageți un pui de somn; pornim în revărsat de zori și avem nevoie de toată vigoarea trupului.

— *Well*, mă duc la culcare. Dar mai întâi, ia spune, ce calți-ai ales pentru mâine?

— Ce cal? Nici unul.

— Atunci?

— Auzi întrebare! Vă imaginați că am să încalec un crocodil sau ca să zic așa, vreo altă pasăre? Călăresc pe catărul meu, pe Mary.

— Eu n-aș face-o.

— Și de ce, mă rog?

— Încă nu-ți cunoști suficient animalul.

— În schimb, mă cunoaște el. Îmi poartă un respect grozav, dobitocul, hi-hi-hi-hi!

— Totuși, la o expediție cum e aceea de mâine, nu strică să fim foarte prevăzători, să chibzuim cu grijă. Un cal nesigur poate să strice totul.

— Într-adevăr? râse Sam.

— Da, subliniai. Știu că furnăitul unui cal poate costa viața călărețului.

— Ah, știți și asta? Deștept băiat, n-am ce zice! Tot din cărți ați cules-o?

— Exact.

— Mi-am închipuit! Trebuie că e nespus de interesant să citești asemenea cărți. Dacă n-aș fi *westman*, m-aș duce în est, m-aș instala comod pe o canapea și aș citi numai povești frumoase despre indieni. Cred că așa poți ajunge grăsun și rotofei, deși nu te-alegi cu laba de urs decât pe hârtie. Sunt foarte curios dacă bunii gentlemen care scriu asemenea istorii au trecut vreodată dincolo de Mississippi!

— Probabil că majoritatea au trecut.

— Așa? Credeți?

— Cred.

— Eu nu. Am serioase motive să mă îndoiesc.

— Și motivele ar fi...?

— Vi le spun, *sir*. Știam și eu cândva scrisul, dar l-am uitat; astăzi n-aș mai fi în stare să-mi aștern numele pe hârtie sau pe tăblița de școlar. O mână care a strunit atâta vreme caii, a tras cu pușca, a mănuit cuțitul și lasso-ul nu se mai pretează să mâzgălească pe hârtie tot felul de bazaconii, Un *westman* sadea cu siguranță că a uitat

scrisul; iar dacă nu ești *westman*, ce te apuci, mă rog, să scrii despre lucruri pe care nu le cunoști?!

— Hm! Ca să scrii o carte despre vest nu e nevoie să stai aici până se înțepenesc degetele și nu mai poți scrie.

— Hodoronc-tronc! Ce-am susținut eu? Am spus că numai un *westman* destoinic ar putea scrie ca lumea, adică potrivit adevărului; dar vedeți, un astfel de om nu se apucă să scrie.

— De ce?

— Fiindcă nu-i trece prin minte să părăsească vestul ăsta, unde nu se prea găsesc călimări. Preria e ca marea: cine a cunoscut-o și a îndrăgit-o nu se mai desparte de ea. Toți acești scriitorăși n-au habar ce înseamnă vestul; dacă l-ar fi cunoscut, n-ar fi șters-o de aici pentru a înnegri apoi cu cerneală sute de pagini. Asta-i părerea mea și tare mă tem că am dreptate.

— Nu prea. Cunosc, de pildă, pe unul care a îndrăgit aceste locuri și vrea să ajungă vânător iscusit. Se va întoarce, totuși, din când în când, în lumea civilizată, ca să scrie cărți despre Vestul sălbatic.

— Ce vorbiți! Cine-o fi? Întrebă Sam, privindu-mă curios.

— Ai putea să-l ghicești.

— Să-l ghicesc? Zău? Nu cumva chiar dumneavoastră?

— Eu.

— Măi, să fie! Vreți, prin urmare, să intrați în tagma trântorilor care scriu cărți?

— Eventual.

— Lăsați-vă, *sir*, de ideea asta, vă rog din tot sufletul. Dacă vă apucați de asemenea lucru, atunci vă duceți pe copcă, zău așa!

— Mă îndoiesc.

— Iar eu o susțin sus și tare. Pot să și jur! strigă el cu patimă. Aveți măcar cea mai slabă idee de viața ce vă așteaptă?

— De ce n-aș avea?

— Ei?

— Călătoresc prin lume, cunosc țări și popoare și mă întorc, din timp în timp, acasă, în patrie, ca să aștern netulburat pe hârtie impresiile și întâmplările trăite.

— Și cu ce scop, pentru Dumnezeu? Asta n-o înțeleg.

— Cu scopul de a fi un mentor al cititorilor mei și, între altele, ca să câștig parale.

— *Zounds!* Mentor al cititorilor! Și să câștige parale! Sir, sunteți într-o ureche, dacă nu mă-nșel! Cititorii nu vor învăța nimic de la dumneavoastră, fiindcă nu vă pricepeți la nimic. E posibil oare ca un *greenhorn* împăiat să ajungă mentorul cititorilor săi? Vă asigur că nu veți găsi cititori nici de leac! Și explicați-mi, vă rog, de ce adică, pentru numele tuturor sfinților, tocmai dumneavoastră v-ați băgat în cap să deveniți mentor și încă mentorul unor cititori inexistenți?! Nu există destui dascăli pe lumea asta? E nevoie să sporiți tagma lor?

— Ascultă-ncoa', Sam, a fi dascăl e o profesiune extrem de serioasă, chiar sacră.

— *Pshaw!* Un *westman* e mult mai important, de mii de ori mai important! Asta o știu, pentru că sunt și eu *westman*, câtă vreme dumneavoastră abia dacă ați deprins să vă ștergeți nasul. Încât va trebui să mă opun categoric intenției dumneavoastră de a deveni mentorul cititorilor și de a câștiga pe deasupra și bani! Ce idee! Absolut fistichie! Ia spuneți, cât costă o carte din acelea pe care ați vrea s-o scrieți?

— Un dolar, doi, chiar trei, depinde cât e de mare.

— Bun! Și cât costă o blană de biber? Cam cât? Un puitor de capcane câștigă incomparabil mai mult decât un mentor al cititorilor care, dac-ar avea nenorocul să vă citească, n-ar învăța decât prostii. Vreți să câștigați bani! Aici, în vest, e o treabă cât se poate de ușoară. Banul se află peste tot, în prerie, în pădurile virgine, printre stânci și în fundul apelor. Și ce trăi mizerabil ați duce ca scriitor! În locul apei limpezi din izvoarele vestului, ați bea cerneală neagră și cleioasă; v-ați roade pana de gâscă în loc să

degustați labe de urs și coapse de bivol; deasupra capului ați avea nu cerul albastru, ci tavanul scund, coșcovit; sub picioare, în locul ierbii moi și verzi, o dușumea de scânduri, numai bună să provoace dureri de șale. Aici călăriți pe un dereș, dincolo pe un fotoliu desfundat. Aici, pe ploaie sau furtună, puteți culege mană cerească; acolo, la primul strop de ploaie, vă acoperiți capul cu umbrele roșii sau verzi. Aici sunteți un om liber, voios, cu arma în mână; acolo stați ghemuit la masa de scris și vă irosiți puterile chinuind condeiul sau creionul... ei, mă opresc aici, ca să nu fulger și mai tare. Însă dacă v-ați pus cu adevărat în gând să deveniți mentorul cititorilor, atunci sunteți omul cel mai de plâns din câți trăiesc pe fața pământului!

Se enervase de-a binelea; ochisorii lui scăpărau și obrazul, cât se vedea din desișul bărbii, i se colorase în rubiniu, ca și vârful nasului. Bănuiam ce-l supărase atâta și așa fi vrut s-o aflu chiar din gura lui; turnai deci untdelemn peste foc:

— Totuși, dragă Sam, sunt convins că ți-ar face și dumitale plăcere dacă mi-aș atinge scopul și așa deveni scriitor.

— Plăcere? Mie? Scutiți-mă de nerozii! Ar fi cazul să știți că nu înghit asemenea glume!

— Nu-i nici o glumă. Vorbesc serios.

— Serios? Atunci să mă lovească trăsnetul, dacă nu mă-nșel, ce găsiți serios aici? Ce anume să-mi facă plăcere?

— Dumneata însuși.

— Eu?

— Îți va face plăcere, pentru că în cărțile mele va fi vorba de dumneata.

— De mine... de mine? repetă el, în timp ce ochii mirați i se dilatau din ce în ce.

— Întocmai, de dumneata. Doar am să te pomenesc în povestirile mele.

— Să mă pomeniți? Adică să scrieți despre ceea ce fac și spun?

— Da. Relatez întâmplările prin care am trecut și, ținând seama că am fost împreună, iată că apare și Sam Hawkens în cărțile mele, aidoma celui din fața mea.

Atunci Sam apucă arma, aruncă deoparte carnea pe care o ținuse deasupra focului, luă o atitudine cruntă și-mi strigă:

— Vă întreb cu toată seriozitatea și de față cu acești martori, dacă intenționați să comiteți într-adevăr fapta cu pricina!

— Firește!

— Aha! În cazul acesta, vă poftesc să retrageți imediat cele spuse și să vă legați sub jurământ că renunțați la idee!

— De ce?

— Fiindcă altminteri vă împușc sau vă crap capul cu bătrâna mea Liddy pe care, cum vedeți, o țin în mâini. Așadar: vreți ori nu?!

— Nu vreau!

— Atunci lovesc! strigă el, amenințându-mă cu patul puștii.

— Dă-i drumul! am răspuns calm.

Arma atârnă câteva clipe deasupra capului meu; apoi Sam o coborî, o azvârli în iarbă și, împreunându-și a desperare mâinile, se jelui:

— Omul ăsta e trăznit, e nebun de-a binelea! Am bănuir eu încă din primul moment când mi-a spus că intenționează să scrie cărți și să fie mentorul cititorilor săi; și uite că acum bănuiala se adevărește. Numai un descreierat poate sta imperturbabil și cu atâta sânge rece, în timp ce Liddy îi vâjâie deasupra capului. Ce să faci cu asemenea om? Cred că n-are leac!

— Nu-i nevoie de nici un leac, Sam dragă! l-am liniștit. Mintea mea e cât se poate de întregă.

— Atunci de ce vă încăpățânați? De ce preferați să vă zdrobesc oasele decât să roștiți jurământul pe care vi-l cer?

— *Pshaw!* Sam Hawkens nu se va atinge de mine. Asta o știu.

— Știți? Va să zică știți! Și, din păcate, știți adevărul. Mai degrabă m-aș curăța pe mine, decât să mă ating de un fir de păr din capul dumneavoastră.

— Iar jurăminte nu fac. Pentru mine, cuvântul e ca și un jurământ, în plus, nu îngădui nimănui să-mi stoarcă vreo promisiune prin amenințări, chiar dacă acestea vin din partea nobilei Liddy. Chestiunea cu cărțile nu-i așa de idioată cum crezi. De altfel, dumneata n-ai de unde să cunoști problema, dar ți-o explic eu altă dată, când voi dispune de timp.

— Mulțumesc! rosti Sam anevoie, în timp ce-și relua locul și punea carnea iarăși la fript. N-am nevoie de lămuriri în chestiuni ce nu pot fi lămurite. Mentorul cititorilor! Să câștigi bani ca făcător de cărți! Caraghios!

— Nu uita onoarea, Sam!

— Ce fel de onoare? întrebă el, întorcându-și brusc fața spre mine.

— Onoarea de a fi citit de atâta lume. Ajungi renumit.

Sam ridică în aer halcă de carne și se răsti:

— Ci încetați odată, *sir*, că de nu, vă arunc drept în cap hartanul ăsta ce cântărește pe puțin douăsprezece livre! Acolo e locul lui, pentru că sunteți mai prost decât cel mai tâmpit dintre urșii grizzly. Să-ți câștigi faima scriind cărți! Cine-a auzit vreodată o gugumănie mai jalnică! Eu nu, zău că nu! Ce știți dumneavoastră despre faimă? Să vă spun eu cum ajunge cineva renumit. Iată blana de urs; vă îmbrăcați într-însa; îi tăiați urechile și le fixați la pălărie, îi smulgeți ghearele și dinții, vă faceți din ele o salbă și v-o atârnați de gât. Așa procedează orice alb sau indian peste care a dat norocul să răpună un grizzly. Atunci, pe unde trece, lumea exclamă: „Uitați-vă la bărbatul acela! S-a bătut cu un urs cenușiu!” Și pretutindeni i se face loc cu plăcere și cu adânc respect și numele lui zboară din cort în cort, din ținut în ținut. Așa devii renumit. Înțeles? Ei, încercați acum să vă puneți cărțile la pălărie și să vă agățați de gât o salbă

de istorioare! Ce va spune lumea? E nebun, nebun de legat! Iată cum arată faima de scriitor!

— Dar, Sam, ce te înfierbânți atâta? Nici n-ar trebui să-ți pese de treburile mele.

— Să nu-mi pese? Drace, peste ce om am dat, dacă nu mă înșel! Îl iubesc ca pe un fiu, îi sunt devotat până la nebunie și dumnealui ar vrea să nu-mi pese! Asta-i culmea, ba mai mult, e chiar culmea culmilor! Individul are forță de bivol, mușchi de mustang, tendoane și vine de cerb, ochi de șoim, auz de șoarece și un creier de cinci-șase livre, dacă e să judecăm după fruntea lui. Trage ca un pușcaș cu experiență, călărește ca un duh al savanei și, în ciuda faptului că n-a văzut vreun bizon sau grizzly în viața lui, se năpustește asupra lor ca și când ar avea de-a face cu niște purceluși de mare. Și un asemenea tip, un vânător de prerie, un individ croit parcă anume să fie *westman* și care de pe acum întrece pe câte unul care a colindat savana timp de două decenii, va să zică un om ca ăsta ține să se întoarcă acasă și să scrie cărți! Ei, să nu-ți pierzi mințile? Mai e de mirare că un *westman* cinstit și care-i poartă de grijă își iese din pepeni?

Și zicând acestea, mă privea fix, provocator. Voia să-mi stoarcă un răspuns, dar nu-i dădui nici unul. Îl înfundasem de-a binelea.

Luai șaua, mi-o așezai sub cap în loc de pernă și mă culcai.

— Ei, ce purtare-i asta? se rățoi Sam, ținând încă friptura în mână. Oare nu merit răspuns?

— Ba da! îl asigurai. Noapte bună, Sam. Somn ușor!

— Vreți să dormiți?

— Firește. Nu m-ai sfătuit chiar dumneata să dorm?!

— Ce-a fost, a trecut, *sir*; acum, însă, n-am isprăvit discuția.

— Ba da!

— Ba nu; mai am o vorbă cu dumneavoastră.

— În schimb eu nu mai am nimic de întrebat. Am aflat tot ce-am vrut să aflu.

— Ce adică?

— Exact ceea ce te-ai străduit să-mi ascunzi până acum.

— Să ascund? Sunt curios, la ce vă referiți? Dați-i drumul!

— O, nu e decât faptul că sunt născut să fiu *westman* și că de pe acum întrec pe câte un vânător care a colindat savana timp de două decenii.

Scăpă din mână halcă de carne, tuși încurcat și, în cele din urmă, rosti înecându-se:

— Pe toți... dracii... Tinerelul ăsta... acest *greenhorn*... m-a... hm-hm-hm!

— Noapte bună, Sam Hawkens, somn ușor! repetai și mă întorsei cu spatele.

Atunci veni mânios spre mine și mă apostrofă:

— Ei da, vă dedați somnului, ființă demnă de ștreang ce-mi sunteți! E mai bine așa. Cât stați cu ochii deschiși, îl duceți de nas pe orice om de treabă. Între noi doi totul s-a sfârșit! Ați scrântit-o cu mine! Acum vă cunosc pe de-a-ntregul. Sunteți un șarlatan de care trebuie să mă feresc!

Vorbise pe tonul cel mai hotărât cu putință. Dacă ar fi fost să-l iau în serios, ar fi trebuit să cred că între noi se sfârșise într-adevăr totul. Dar nu trecu o jumătate de minut și îi auzii vocea blândă, aproape duioasă:

— Noapte bună, *sir*! Trageți un somn bun, ca să vă refaceți puterile până v-oi trezi.

Ce om bun, ce drăguț și cumsecade era totuși bătrânul meu Sam Hawkens!

Am dormit buștean. Când am fost trezit, Parker și Stone erau în picioare; ceilalți mai dormeau adânc; Rattler, printre ei. Mâncărăm carne, băurăm apă proaspătă, adăparăm caii și pornirăm, după ce Sam dădu celorlalți doi, pe scurt, sfaturi de comportare în toate cazurile posibile. Soarele încă nu răsărise când plecarăm în această misiune cu destule șanse de a deveni primejdioasă. Primul meu

drum călare în calitate de cercetaș! Eram curios, cum se va termina. Câte asemenea drumuri n-am făcut mai târziu!

Am luat-o, bineînțeles, la vale, pe lângă pădure, în direcția în care dispăruseră cei doi apași. Urmele se mai vedeau în iarbă; până și eu, *greenhorn-ul*, le puteam desluși; duceau spre miazănoapte, pe câtă vreme noi trebuia să-i căutăm pe apași la miazăzi. Trecând de cotitură văii, acolo unde pădurea începea să urce în pantă, am dat de un luminiș născut probabil datorită invaziei unor insecte dăunătoare; într-acolo ducea urma. Un drum lung lega luminișul de o prerie semănând cu un acoperiș verde, ușor înclinat spre miazăzi. Și aici urma era vizibilă. După cum reieșea, apașii făcuseră un ocol. De sus, de pe coama acestui acoperiș, zărirăm înaintea noastră o întindere largă, netedă, acoperită de iarbă, care părea să nu aibă ieșire spre sud. Deși de la plecarea apașilor trecuseră aproape trei sferturi din zi, urmele lor se mai vedeau, în linie dreaptă, de-a lungul șesului. Sam, care până atunci nu scosese o vorbă, clătină din cap și murmură în barba sa stufoasă:

— Urmele astea nu-mi plac deloc, absolut deloc!

— În schimb mie îmi plac! am răspuns.

— Fiindcă sunteți un *greenhorn*, precum ați dovedit-o din nou aseară! Și-a băgat în cap tinerelul că aș fi vrut să-l laud și să-l compar cu un vânător de prerie! Să vezi și să nu crezi! Îmi ajung cele ce-ați rostit adineauri, ca să-mi dau seama cu cine stau de vorbă. Vă plac, așadar, urmele? Cum de nu! Fiindcă se înșiră atât de frumos înaintea noastră, încât și un orb le-ar putea prinde cu mâna. Mie însă, bătrân hoinar prin savană, îmi par foarte suspecte.

— Mie nu.

— Tacă-vă pliscul, preastimate *sir*! Nu v-am luat ca însoțitor ca să mă zăpăciți cu copilăriile! Când doi indieni își lasă urmele în văzul tuturor, nu e lucru curat, mai ales după ce ne-au părăsit cu gânduri vrăjmașe. Îmi vine să cred

că ne-au pregătit o cursă! Prevăzuseră doar că ne vom lua după urmele lor; e la mintea orișicui.

— Și în ce-ar consta cursa?

— Încă nu se poate ști.

— Și unde s-o fi aflând?

— Firește că la miazăzi. Prea ne-au înlesnit calea într-acolo! Dacă n-ar fi făcut-o dinadins, își luau osteneala să șteargă urmele.

— Hm!

— De ce mormăiți? se interesă Sam.

— Nu-i nimic.

— Totuși sună ca și când ați avea ceva pe limbă.

— Mă tem să vorbesc.

— De ce?

— Am toate motivele să-mi țin pliscul; altminteri, mai poți crede că vreau într-adevăr să te zăpăcesc, deși pentru un asemenea lucru, declar deschis, nu am nici talent, nici dispoziție.

— Ia nu mai îndrugați verzi și uscate! Între amici nu se cântărește fiece vorbă. Doar vreți să învățați ceva; dacă nu vorbiți, cum o să fie cu putință? Prin urmare: ce înseamnă acel „hm!” de adineauri?

— Nu sunt de părerea dumitale. Nu cred într-o cursă.

— Așa! Și pe ce temei?

— Inciu-Ciuna și Winnetou vor să ajungă la ai lor ca să-i repeadă fără întârziere împotriva noastră; în plus, ei transportă pe căldura asta un cadavru. Iată două motive care îi determină să se grăbească, altminteri și leșul ar intra în putrefacție și ei s-ar întoarce prea târziu la tabăra noastră. În asemenea condiții nu mai au timp să șteargă urmele. După părerea mea, aceasta e singura explicație a faptului că urmele lor sunt atât de vizibile.

— Hm! făcu de astă dată Sam.

— Și chiar dacă n-am dreptate, continui eu, încă putem să ne luăm fără grijă după aceste urme. Cât timp ne aflăm

în șesul întins, n-avem de ce ne teme; zărim de departe orice dușman și ne asigurăm retragerea.

— Hm! făcu Sam din nou, privindu-mă pieziș. Vorbeați de cadavru. Credeți că pe căldura asta l-au cărat cu ei?

— Așa cred.

— Nu l-or fi îngropat undeva, în drum?

— Nu. Victima se bucura la ei de mare cinste. După obiceiul lor, Klekih-Petra trebuie înmormântat cu toată pompa. De-ar fi cu puțință, solemnitatea și-ar afla încununare prin execuția ucigașului, chiar în timpul înmormântării. Vor amâna deci ceremonia și se vor grăbi să ne prindă, pe Rattler și pe noi. După cum îi cunosc, trebuie să ne așteptăm la o astfel de acțiune.

— Aha, după cum îl cunoașteți? S-ar părea că v-ați născut în țara apașilor!

— Lasă prostiile!

— Atunci de unde dracu' îi cunoașteți?

— Din cărțile acelea pe care le disprețuiești.

— *Well!* Să călărim mai departe.

Sam nu-mi împărtăși opinia cu privire la raționamentele mele, doar barba îi zvâcnea nițel în timp ce mă iscodea cu coada ochiului. Cunoșteam zvâcnetul acesta: însemna că nu-i convine să accepte ceva neprevăzut. Goneam în galop peste câmp. Era una din acele savane cu iarba mărunță, cum se găsesc multe între izvoarele Canadian Riverului și cele ale lui Rio Pecos. Urmele se prelungeau în trei șiruri ca și când ar fi fost trase cu o greblă. Prin urmare, călăreții înaintaseră în flanc, ca și la plecarea din tabără. Trebuie că le venea foarte greu să mențină atâta drum cadavrul în poziția inițială, șezând în șa; până în clipa aceea nu descoperisem nici un semn din care să reiasă că s-ar fi oprit pentru a-și ușura povara. Dar judecam în sinea mea că semnul ar trebui să apară nu peste multă vreme.

În sfârșit, Sam Hawkens crezu că sosise momentul să-și reia rolul de instructor. Îmi explică ce formă ar avea urmele

dacă cei doi călăreți ar înainta la pas, la trap sau în galop; lucrul era sesizabil fără efort.

După o jumătate de oră părea că pădurea s-ar întinde de-a curmezișul câmpiei, dar nu era decât aparență, provocată de o cotitură a savanei. Înaintând în acea direcție, constatarăm curând că pădurea rămânea de fapt în stânga noastră. Copacii erau atât de rari, încât o întreagă trupă călare ar fi putut să treacă printre ei, răspândită; apașii însă își țineau tustrei caii alăturați, ceea ce nu le-ar fi permis trecerea decât prin ruperea formației. Era deci limpede că, voind să treacă în bloc, fură nevoiți să facă un ocol pe care îl urmarăm și noi, bucuroși, deoarece pe-aici aveam drum deschis. Ce-i drept, mai târziu — după o bună „instruire” — nu m-aș fi ținut de această urmă, ci aș fi luat-o de-a dreptul printre copaci și, scurtând drumul, aș fi regăsit-o dincolo.

Preria, ca o fâșie acoperită de tufișuri izolate, se îngusta din ce în ce. Atinserăm locul unde poposiseră apașii. Era un fel de poiană cu stejari și fagi subțiri, drepti. Ocolirăm cu băgare de seamă poiana, apropiindu-ne iarăși abia după ce ne încredințarăm ca indienii o părăsiseră de mult. La o margine observarăm că iarba e strivită și călcată. O cercetare mai atentă ne conduse la concluzia că apașii descălecaseră aici și coborâseră cadavrul din șa, culcându-l în iarbă. Pătrunseseră apoi în poiană, tăiaseră câteva crăci de stejar și le curățaseră de frunze; acestea mai zăceau împrăstiate pe jos.

— Ce-or fi făcut oare cu crăcile alea? Cum credeți? întrebă Sam, privindu-mă ca un profesor pe elevul său.

— O targă sau o năsălie pentru mort, am răspuns fără șovăire.

— De unde știi? Tot din carte?

— Nu, din capul meu.

— Cum așa?

— Mă așteptam de mult la un semn ca ăsta. Nu e lucru ușor să sprijini atâta vreme un cadavru înțepenit în șa.

Trebuiau deci să se oprească undeva și să-și ușureze sarcina.

— Judecata nu-i rea. Se găsesc și asemenea lucruri prin cărțile dumneavoastră, *sir*?

— Firește că nu textual și nici cu referiri exacte la cazul de față. Depinde însă de cel care citește și de modul cum pricepe. Se pot învăța multe în acest fel și se pot aplica în cazuri similare.

— Foarte ciudat! Parc-ar fi trăit totuși cândva, în vest, autorii cu pricina! De altfel, sunt și eu de părerea dumneavoastră. Să vedem dacă nu greșim.

— Cred că n-au făcut o năsălie, ci mai curând un fel de targă, pe care o târăsc după ei.

— De ce?

— Ca să transporte mortul pe năsălie sau pe o targă obișnuită, e nevoie de doi cai alăturați sau dispuși unul în spatele celuilalt; dar apașii nu au decât un singur cal disponibil; pentru o targă din asta, târătoare, ajunge.

— Just. Dar targa ar lăsa o urmă foarte vizibilă, ceea ce ar fi în dezavantajul lor. În orice caz, e de presupus că au trecut pe aici ieri, pe înserate. Vedem noi imediat dacă au rămas pe loc ori și-au continuat drumul în cursul nopții.

— Eu sunt de părere că nu au înnoptat aici; aveau un îndoit motiv să se grăbească.

— Foarte just. Așadar, să vedem!

Descălecarăm și, ducându-ne caii de frâu, pornirăm încet de-a lungul urmelor. Acestea arătau acum altfel: se prelungeau tot în trei șiruri, dar nu ca mai înainte. La mijloc, dâra lată care provenea de la copitele cailor era însoțită de două dungi laterale, pricinuite de targă. Prin urmare, targa se compunea din două suporturi și din crăci așezate de-a curmezișul, peste care fusese culcat și legat cadavrul.

— De aci încolo, observă Sam, au călărit unul în urma celuilalt. Trebuie să fi avut vreo pricină anume, căci locul e

destul de larg pentru doi călăreți alăturați. Să vedem mai departe.

Încălecarăm iar și pornirăm la trap; mă tot frământam să găsesc pricina pentru care vor fi călărit într-un singur șir. În sfârșit, dădui de adevăr.

— Deschide bine ochii! mă adresai lui Sam. Urma asta va suferi curând o modificare menită să scape atenției noastre.

— Cum așa, o modificare?

— Da, da. Ei au confecționat targa nu numai pentru a-și ușura înaintarea și a nu mai fi nevoiți să sprijine leșul, ci și în vederea unei manevre. Se vor despărți.

— Ce vă trece prin cap? Să se despartă! Nici prin vis nu li se năzare, hi-hi-hi-hi! râse el.

— Prin vis, nu, dar au luat hotărârea în stare de trezie.

— Ia spuneți, cum ați scornit asemenea năzbâtie? Dacăți scos-o din cărți, înseamnă că ele vă zăpăcesc de-a binelea.

— Asta nu scrie în cărți; e raționamentul meu. Firește, tot ca urmare a lecturilor, pentru că, citind cu atenție, mi-am însușit temeinic cuprinsul.

— Hai, s-auzim!

— Până acum ai făcut dumneata pe profesorul; acum să-ți pun eu câteva întrebări.

— Vor fi fiind grozave! Sunt curios să le aud!

— De ce obișnuiesc indienii să călărească uneori unul după altul, de unde și expresia „în șir indian”? Doar nu din comoditate sau de plăcere?

— Pentru ca următorul să nu poată ghici numărul călăreților.

— Păi vezi! Cred că același motiv i-a îndemnat și pe apașii noștri să nu călărească alături.

— M-aș mira.

— Atunci de ce-ar călări în șir indian, când e loc berechet pentru trei sau chiar mai mulți cai alăturați?

— Întâmplător. Sau poate din pricina mortului. Unul e călăuză și merge înainte; apoi vine calul cu targa și urmează al doilea călăreț, care are sarcina să observe ca targa să nu se desfacă și să nu cadă cadavrul.

— O fi! Dar nu uita că oamenii sunt grăbiți să se întoarcă la tabăra noastră. Transportul mortului cere timp prea mult; așadar, unul ar trebui s-o ia repede înainte, ca să-i mobilizeze mai devreme pe războinici.

— Fantezia vă joacă renghiul. Susțin și repet că nici prin gând nu le-ar trece să se despartă.

La ce bun să mă cert cu Sam? De altfel, se putea să mă înșel, dânsul fiind un cercetaș încercat, pe când eu, colea, un *greenhorn*. De aceea tăcui. Dar nu pierdeam din vedere nici un petic de drum.

Nu trecu mult și ajunserăm la un curs de apă cu albia netedă, largă și complet secată. Era, de fapt, una din acele gârle care primăvara absorb apele munților și apoi, după scurgerea lor rămân secate în tot restul anului. Malurile erau joase, iar albia plină de pietriș netezit de ape; ici și colo se aflau straturi de nisip fin. Urmele duceau de-a curmezișul albiei.

În timp ce traversam încet albia, examinam pas cu pas prundișul și nisipul. Dacă judecasem bine adineauri, atunci chiar aici ar fi fost locul potrivit pentru despărțirea celor doi apași. Unul din ei ar fi trebuit să străbată o porțiune din albie mănându-și calul nu pe nisip, ci pe piatră, ca să nu se întipărească pașii. Astfel ar fi putut să dispară fără a lăsa urmă. Iar dacă celălalt și-ar fi continuat drumul trăgând calul cu targa după el, încă am fi putut lua urma celor doi cai drept a celor trei de mai înainte.

Mă țineam după Sam Hawkens. Trecuserăm aproape dincolo, când zării într-un strat de nisip, lângă o îngrămadire de pietre, o adâncitură rotundă cu marginile surpate spre interior, cam de mărimea unei cești mari de cafea. Pe atunci nu aveam încă privirea destul de ageră, nici perspicacitatea și experiența pe care mi le-am însușit

ulterior; dar ceea ce mai târziu aş fi afirmat şi dovedit, acuma puteam să ghicesc: era o urmă de copită. Piciorul calului alunecase de pe grămada de pietriş în nisip. Totuşi tăcui. Abia când, ajunşi la celălalt mal, Sam dădu să-şi continue drumul de-a lungul urmei, l-am oprit:

— Fii bun şi ia-o la stânga, Sam!

— Pentru ce?

— Vreau să-ţi arăt ceva.

— Ce anume?

— Ai să vezi imediat. Vino cu mine!

Am luat-o călare pe malul albiei secate; malul era crescut cu iarbă. După nici două sute de paşi, văzurăm în nisip urmele unui cal urcând apoi desluşit prin iarbă, către miazăzi.

— Ce e asta, Sam? îl întrebai, mândru că eu, novicele, avusesem dreptate.

Părea că ochişorii lui dau să se ascundă în orbite şi faţa lui şireată se lungi a mirare.

— Călcătură de cal! răspunse el.

— De unde o fi răsărit?

Se uită în lungul albiei secate şi, cum nu văzu nici un alt semn, răspunse:

— În orice caz, vine de-aici, din gârlă.

— Fireşte. Şi cine să fi fost călăreţul?

— Dracu' ştie!

— Să ţi-o spun eu.

— Ei, cine?

— Unul din cei doi apaşi.

Faţa i se lungi şi mai mult, performanţă de care, până atunci, nu-l crezusem capabil. Exclamă:

— Cu neputinţă!

— Ba uite că da! S-au despărţit, aşa cum am presupus. Hai să ne întoarcem îndărăt, la prima urmă. Dacă e s-o examinăm cu atenţie, vom constata că provine numai de la doi cai.

— Ar fi uluitor! Hai să vedem. Sunt grozav de curios!

Făcurăm cale-ntoarsă, de astă dată cu și mai multă băgare de seamă. Și, într-adevăr, se vedea că din acel punct nu-și continuaseră drumul decât doi dintre cai. Sam tuși încurcat, mă examina bănuitor și mă întrebă:

— Cum naiba v-a trecut prin cap că urma se va abate de aici, din albia asta seacă și tocmai spre stânga?

— Am zărit o călcătură de copită jos, în nisip și, după poziția ei, am dedus restul.

— Ce vorbiți! Ia să-mi arătați și mie călcătura!

L-am condus până acolo. Sam mă privi și mai neîncrezător ca înainte și izbucni:

— *Sir*, n-aveți de gând să-mi spuneți odată adevărul?

— Cum să nu! Crezi că te-am mințit vreodată?

— Hm! Păreți un om cinstit și iubitor de adevăr; dar acum nu vă mai cred. Adică n-ați mai fost niciodată în prerie?

— Nu.

— Și nici, în general, prin Vestul sălbatic?

— Nici.

— Nici în Statele Unite?

— Niciodată.

— Va fi existând cumva o altă țară cu prerii și savane, ceva ca vestul nostru sălbatic? Veți fi trecut pe-acolo?

— N-am fost nicăieri. Am ieșit acum pentru prima oară dintre granițele patriei mele.

— Atunci să vă ia dracu'! Sunteți o enigmă!

— Oho, Sam Hawkens! Asta-i vorbă de prieten, cum te pretinzi a-mi fi?

— Ei, nu mi-o luați în nume de rău, dar în asemenea situații îmi sare țandăra! Pică un *greenhorn* în vest, fără să fi auzit nici cum crește iarba, nici cum cântă puricele și, la prima sa deplasare în calitate de cercetaș, îl face pe însuși bătrânul Sam Hawkens, coțcarul, să roșească de rușine. Ca într-o astfel de situație să-ți păstrezi sângele rece, ar trebui să fii vara eschimos și iarna groenlandez, dacă nu mă-nșel. Când eram bobocel ca dumneavoastră, ehei, că deștept mă

mai credeam; iar acum, la bătrânețe, pesemne că m-oi fi prostit de tot. Tristă afacere pentru un *westman* care posedă și el porția lui de orgoliu!

— Lasă, nu ți-o pune și dumneata la inimă.

— Oho, ușor de spus, dar costă! Trebuie să recunosc că ați avut dreptate. Cum se face?

— Se face că am gândit logic și am dedus. O încheiere justă e de mare însemnătate.

— Ce e aia? Răsucești cheia?

— Nu, omule, vreau să spun concluzia.

— Nu înțeleg; e prea complicat pentru mine.

— Uite, am tras următoarea concluzie: când indienii călăresc în șir, o fac pentru a-și acoperi urmele. Deci, apașii noștri doreau același lucru, adică să ascundă una din urme. Pricepi?

— Desigur.

— Această concluzie justă m-a condus la descoperirea de adineauri. Un *westman* adevărat trebuie, înainte de toate, să judece logic. Să-ți mai ofer, ca exemplu, o altă concluzie. Vrei?

— De ce nu!

— Dumneata te numești Hawkens. Asta înseamnă, dacă nu greșesc, „șoim”?

— Yes.

— Atunci, ascultă: șoimul se hrănește cu șoareci de câmp. E adevărat?

— Întocmai; dacă-i prinde.

— Și acum, concluzia: șoimul mănâncă șoareci de câmp; dumneata te numești Hawkens, deci te hrănești cu șoareci de câmp.

Sam căscă gura mare, pesemne ca să aspire aer și idei, mă privi un răstimp ca năuc, apoi explodă:

— *Sir*, mă luați peste picior? Nu permit! Nu sunt o paiată căreia să-i sari în spinare. M-ați jignit, *sir*, m-ați jignit adânc cu această calomnie infernală, precum că aș mânca șoareci

și încă șoareci de câmp. Îmi veți da satisfacție. Ce părere aveți despre duel?

— Excelentă!

— Bun! Aveți studii, nu-i așa?

— Da.

— Prin urmare, îmi puteți da satisfacție. Vă voi trimite secundanții mei. Înțeles?

— E clar. Însă dumneata posezi studii superioare?

— Nu.

— Atunci nu ești calificat și, în loc de secundanți, am să-ți trimit „terțianții” și „cvartanții” mei, adică elevi din clasa a treia și a patra gimnazială. E limpede?

— Nu, nu înțeleg! îngăimă el, făcând o mutră confuză.

— Păi, dacă nu înțelegi și nici măcar nu știi ce însemnătate au în materie de duel secundanții dumitale sau „terțianții” și „cvartanții” mei, atunci n-ai nici o calitate să mă provoci. Dar am să-ți ofer de bunăvoie o satisfacție.

— Care?

— Îți dăruiesc blana ursului meu grizzly.

Ochișorii lui se luminau subit.

— Dar vă trebuie și dumneavoastră!

— Nu-mi trebuie. Ți-o dăruiesc.

— Pe cuvânt?

— Da.

— *High-day*, primesc cu ambele mâini! Mulțumesc, *sir*, mulțumesc din suflet! *Hello*, ce-o să mai crape ăia de ciudă! Știți ce-o să-mi fac?

— Ei?

— Un surtuc de vânătoare nou-nouț, din piele de grizzly! Un triumf! Mi-l croiesc cu mâna mea. Mă pricep grozav la costume vânătorești. Uitați-vă la ăsta de pe mine, ce frumos l-am reparat!

Îmi arată, mândru, sacul antediluvian în care era vârât. Cărpise pielea petic peste petic, încât nostimada de surtuc se îngroșase cât scândură.

— Dar, adăugă el în marea lui bucurie, urechile, ghearele și dinții sunt ale dumneavoastră; nu-mi folosesc la haină și, afară de asta, v-ați cucerit trofee cu riscul vieții. Vă fac din ele o salbă splendidă; sunt meșter în materie. Vreți?

— Vreau.

— Bravo! În felul acesta vom avea fiecare bucuria lui. Sunteți într-adevăr un băiat destoinic; strașnic băiat! Va să zică, îi dăruieți lui Sam Hawkens blana de grizzly. De acum încolo puteți, din parte-mi, să afirmați că mănânc și șobolani, tot nu mă mai scoateți din fire. Chiar și în chestia aia cu cărțile... încep să-mi dau seama că nu sunt, la urma urmei, atât de proaste cum credeam la început; s-ar putea totuși să înveți câte ceva din ele. Și vreți, într-adevăr, să scrieți o carte?

— Poate și mai multe.

— Cu întâmplări trăite?

— Da.

— Și veți aduce vorba și de mine?

— Am să-i zugrăvesc pe prietenii mei cei mai de seamă; țin să le ridic un monument.

— Hm-hm! Cei mai de seamă! Un monument! Cred că n-am auzit bine. Adică și eu...?

— Numai dacă vrei. Altminteri, nu.

— Ascultați-mă, *sir*: vreau! Chiar vă rog să mă pomeniți și pe mine.

— Bine, așa voi face.

— Minunat! Dar atunci oferiți-mi încă o plăcere.

— Care?

— Veți scrie chiar despre toate întâmplările ce le-am trăit împreună?

— Da.

— Rogu-vă, deci, săriți peste chestia asta, știți, cu bifurcarea urmelor! Hawkens... și să nu descopere asemenea fapt! Ar însemna să mă rușinez de toată lumea care v-ar citi cărțile. Dacă sunteți amabil, treceți peste

afacerea asta. În schimb, puteți evoca în liniște șoarecii și guzganii. Mi-e indiferent ce vor crede oamenii despre alimentația mea; numai să nu spună despre mine că aș fi un *westman* care îi pierde urma indianului; asta m-ar mâhni peste măsură.

— Și, totuși, ceea ce-mi ceri nu se poate, dragă Sam.

— Nu? Și de ce, mă rog?

— Pentru că fiecare personaj din cartea mea trebuie zugrăvit așa cum e în realitate. Prefer să nu te pomenesc deloc.

— Nu, nu, nu! Eu, unul, vreau să intru în carte, să fiu *partout*! La urma urmei, nu e rău când scrii adevărul întreg. Cusururile mele vor fi învățătură și mângâiere pentru cititorii dumneavoastră, care n-or fi mai puțin proști ca mine, hi-hi-hi-hi! Eu însă, care știu că rămân pictat în carte, mă voi strădui să nu mai fac boacăne în viitor. Suntem înțeleși?

— Perfect.

— Atunci să ne continuăm drumul.

— Pe care urmă? Pe cea abătută?

— Nu, pe cealaltă.

— Bine. E a lui Winnetou.

— De unde știți?

— Unul dintre apași se deplasează mai încet, având în seamă cadavrul. Celălalt, însă, grăbește ca să-și adune mai curând oștenii. Și acesta trebuie să fie căpetenia.

— Yes! Sunt de aceeași părere. Inciu-Ciuna nu ne interesează deocamdată. Să-l urmărim deci pe fiul său.

— De ce tocmai pe el?

— Vreau să aflu dacă a mai făcut vreun popas; asta mi-ar folosi. Haideți, *sir*!

Pornirăm la trap și făcurăm drum destul de lung fără să se întâmple nimic deosebit. Chiar și descrierea ținutului prin care treceam ar fi lipsită de interes. Abia cu un ceas înaintea amiezii Sam se opri și zise:

— Ajunge. Ne putem întoarce. Și Winnetou a călărit fără popas toată noaptea; înseamnă că au mare zor și ne putem aștepta curând la un atac, poate chiar înăuntrul celor cinci zile cât mai aveți de lucru.

— Ar fi foarte rău.

— Fără îndoială. Dacă întrerupem lucrările și o ștergem, atunci rămâne treaba neterminată; iar dacă stăm pe loc, ne iau apașii prin surprindere și lucrul tot rămâne baltă. Să discutăm serios cu Bancroft ce avem de făcut.

— Ar mai fi o soluție.

— Nu prea știu care.

— Să ne punem deocamdată în siguranță și apoi, după retragerea apașilor, să ne întoarcem și să isprăvim ce-a mai rămas.

— Poate ar merge și așa. Vom asculta și părerea celorlalți. Trebuie să ne grăbim, să ajungem la tabără până nu se înnoptează.

O luarăm înapoi pe același drum pe care am venit. Nu ne cruțarăm caii, dar dereșul meu se păstra destul de vioi, iar „noua Mary” se purta ca și cum abia părăsise grajdul. Lăsarăm în urmă o bună bucată de drum și dădurăm de o apă curgătoare; acolo ne-am adăpat caii și aveam de gând să le lăsăm un ceas de odihnă. Descălecarăm și ne lungirăm în iarbă, între tufișuri.

Tăceam. Ne spusese răm tot ce aveam să ne spunem. Eu mă gândeam la Winnetou și la probabila încăierare cu el și cu apașii lui. Sam Hawkens închisese ochii și... vai, dormea tun! Îi urmăream mișcările ritmice ale pieptului. Nu dormise prea mult în noaptea precedentă. Aici putea să-și permită odihna, căci eu vegheam și, de altfel, nu observasem nicăieri nimic suspect.

Și iată, mi se oferi un exemplu de ceea ce înseamnă agerimea simțurilor atâtia oameni, cât și la animalele din Vestul sălbatic. Catârul se înfundase în tufăriș, încât nu-l mai vedeam; ronțăia frunzele de pe ramuri; nu era un animal sociabil, evita caii și prefera singurătatea. Dereșul

meu se afla în apropiere și, cu dinții lui tăioși, secera iarba fragedă. Sam dormea dus, precum știți.

Deodată, catârul sforăi scurt și neobișnuit; era ca un semnal de alarmă. Cât ai clipi, Sam se deșteptă și sări în picioare.

— Dormeam. Mary m-a trezit. Se apropie un om sau un animal. Unde-i catârul?

— Aici, în tufăriș. Vino!

Ne-am târât printre tufe și am descoperit-o pe Mary ascunsă după ramuri; asculta cu atenție. Urechile lungi i se mișcau nervoase și coada îi flutura ba încolo, ba înapoi. Zărindu-ne, s-a liniștit; coada și urechile s-au astâmpărat. Catârul acesta fusese cu siguranță cândva în mâini foarte bune și Sam putea să se felicite că l-a prins în locul vreunui mustang.

Privirăm prin ramuri și iată — șase indieni călare veneau în șir, dinspre nord, pe urmele noastre. În frunte, un om de statură nu prea înaltă, dar vânos; ținea capul plecat și părea să nu-și ridice ochii din pământ. Purtau cu toții jambiere de piele și cămăși de lână închise la culoare, fiind înarmați cu flinte, cuțite și tomahawkuri, niște toporiști indiene. Fețele lor, desenate cu o dungă albastră și una roșie, străluceau de unsoare.

Mă și pregătisem de apărare, când Sam, fără a-și stăpâni măcar glasul, exclamă:

— Ce coincidență fericită, *sir*! Asta ne salvează!

— Ne salvează? Cum așa! De ce nu vorbești mai încet? Călăreții sunt foarte aproape și ne pot auzi cu ușurință!

— Păi asta și vreau, să ne audă. Sunt din tribul Kiowa. Cel din frunte e Bao, adică pe limba lor, vulpe; e un luptător viteaz și foarte șiret, după cum îl arată și numele. Căpetenia acestor oameni se numește Tangua, un indian foarte activ și bun prieten cu mine. Îi vezi și-au vopsit obraji în culorile războiului; probabil că sunt iscoade. Eu, unul, n-am auzit însă de nici un conflict recent între triburi.

Cuvântul *Kiowa* se pronunță *Che-i-o-vee*. Această spiță a pieilor roșii pare să fie un amestec de indieni „jojoni” cu alții de prin Pueblo; li s-au indicat rezervații înăuntrul teritoriului indian, dar multe grupări izolate, așa-numitele Panhandle, mai rătăcesc prin pustiurile din Texas, ajungând până la New Mexico. Aceste grupări sunt bine înzestrate cu cai și au foarte buni călăreți. Oamenii sunt porniți pe jaf și prezintă un serios pericol pentru albi. De aceea, coloniștii din regiunile de frontieră sunt dușmanii lor cei mai neîmpăcați. Kiowașii se află mereu în dușmănie cu diferitele triburi ale apașilor, pentru că nu cruță nici viața, nici avutul acestor frați de-ai lor. Într-un cuvânt, sunt niște bande de tâlhari. Cum de-au ajuns așa, nu e locul să ne întrebăm.

Cele șase iscoade se apropiaseră între timp de noi. Nu mă prea dumeream cum aveau ei să ne salveze. Șase oameni ne-ar fi putut ajuta puțin sau chiar deloc. Dar aveam să aflăm curând gândurile lui Sam. Deocamdată eram bucuroși că-i cunoștea și că, prin urmare, nu erau motive de teamă.

Veniseră pe urmele noastre, care duceau în tufăriș și simțiră, firește, prezența unor oameni. Își smuciră degrabă caii, neobișnuit de puternici și de iuți și o luară înapoi la galop, pentru a ieși din eventuala bătaie a puștilor noastre. Atunci Sam părăsi ascunzișul, își făcu mâinile pâlnie la gură și scoase un strigăt ascuțit, pătrunzător, care părea să le fie cunoscut, căci își opriră numaidecât caii și se uitară îndărăt. Sam repetă strigătul și le făcu semn cu mâna. Indienii păreau să priceapă și semnul. Îl recunoscuseră pe Sam care, cu statura lui deosebită, putea fi lesne identificat și veniră în galop până la noi. Eu mă postasem între timp lângă Sam. Indienii se repeziră valvârtej asupra noastră, de parc-ar fi vrut să ne calce în picioarele cailor; dar nu ne clintirăm din loc. Atunci se opriră la un pas de noi, săriră din șă și lăsară caii în voie.

— Sam, fratele nostru alb, e aici? Întrebă șeful. Cum se face c-a ieșit în calea prietenilor și fraților săi roșii?

— Dimpotrivă, Bao, vulpea șireată, mi-a ieșit în cale; s-a luat după urmele mele.

— Am crezut că sunt ale câinilor roșii pe care-i căutăm! răspunse vulpea într-o englezească stricată, dar destul de inteligibilă.

— Despre ce câini vorbește fratele meu roșu?

— Despre apașii din tribul mescalerilor.

— De ce le ziceți câini? Oare frații mei, vitejii kiowași, au vreo neînțelegere cu ei?

— A fost dezgropată securea războiului între noi și acești lupi râioși.

— O, mă bucură! Rog pe frații mei să se așeze; am să le spun lucruri importante.

Vulpea mă privi cercetător și întrebă:

— Pe această față palidă n-am mai văzut-o; e încă tânăr; să fie oare vreun războinic de-ai voștri? Și-a cucerit vreun nume?

Dacă Sam ar fi pronunțat numele meu german, n-ar fi obținut nici un efect. Dar își aminti în clipa aceea vorbele lui Wheeler și răspunse:

— Acest prieten și frate al meu cel mai scump a sosit nu de mult de dincolo de apa cea mare și este un vestit războinic al neamului său. Nu văzuse în viața lui un bizon sau un urs și totuși, chiar alaltăieri s-a luptat cu doi tauri și i-a răpus ca să-mi salveze viața; ieri l-a înjunghiat cu cuțitul pe un grizzly din Munții Stâncoși și nu s-a ales nici măcar cu o zgârietură.

— Uf, uf! exclamă indienii cu admirație, iar Sam continuă pe un ton cam exaltat:

— Glonțul lui nu greșește niciodată ținta și în brațul lui zace atâta putere, încât doboară pe orice dușman dintr-o lovitură de pumn. De aceea oamenii albi din vest i-au dat numele de Old Shatterhand.

Astfel am fost botezat, fără să mi se ceară consimțământul, cu un nume sonor și războinic pe care, de atunci încolo, aveam să-l port în vestul sălbatic. Vulpea îmi întinse mâna și rosti prietenos:

— Dacă Old Shatterhand îngăduie, îi vom fi prieteni și frați. Nouă ne plac bărbații care-și zdrobesc dușmanul dintr-o singură lovitură. Vei fi bine venit în corturile noastre.

Asta însemna, cu alte cuvinte: „Avem nevoie de haimanale ca tine, vânjoase; vino deci la noi. Ai s-o duci bine dacă vei fura și prăda împreună cu noi și în folosul nostru”.

Am înțeles tâlcul. I-am răspuns cam în doi peri și cu acel aer de demnitate pe care, mai târziu, aveam să mi-l însușesc pe deplin:

— Îmi sunt dragi oamenii roșii, căci ei, ca și fețele palide, sunt fiii Marelui Spirit. Suntem frați și trebuie să ne ajutăm unii pe alții împotriva tuturor dușmanilor care nu ne respectă!

Un zâmbet de satisfacție trecu peste chipul lui mânjit de unsoare și de vopsele. Mă asigură, la rându-i:

— Old Shatterhand a vorbit bine. Să fumăm pipa păcii!

Se așezară cu toții lângă noi, pe malul apei. Bao, vulpea sireată, scoase o pipă, al cărei miros dulce-înțepător îmi izbi încă de departe nasul și o umplu cu un amestec ce părea să conțină morcovi tocați, frunze de cânepă, ghindă pisată și măcriș. Îi dădu foc, se ridică în picioare, trase un fum și îl suflă mai întâi la cer, apoi la pământ:

— Sus e lăcașul duhului cel bun, iar pe pământ crește verdeța și dobitoacele menite războinicilor kiowași.

Mai trase de patru ori din pipă și, suflând fumul spre miazăzi, miazănoapte, răsărit și apus, continuă:

— În cele patru zări locuiesc oameni roșii și albi care stăpânesc pe nedrept verdeța și dobitoacele. Dar îi vom căuta și vom lua ce-i al nostru. Am zis! *Howgh!*

Ce discurs! Cu totul altfel decât cele pe care le citisem până atunci sau pe care aveam să le ascult mai pe urmă adeseori. Kiowașul declară fără echivoc că socotește toată această faună și floră, cu produsele ei, proprietate exclusivă a tribului său și că, deci, consideră jaful nu numai ca un drept, ci chiar ca o datorie a sa! Și eu să devin prietenul acestor oameni! Dar e o vorbă: „Cine intră în horă trebuie să joace”.

Vulpea îi întinse lui Sam nelipsita pipă a păcii. Hawkens trase cu vitejie cele șase fumuri rituale și zise:

— Marele Spirit nu ține seama de culoarea pielii, căci oamenii se pot vopsi ca să-l înșele; el se uită în inima lor. Inima războinicilor din vestitul trib Kiowa e vitează, neînfricătată și credincioasă. Iar inima mea e legată de-a lor precum catârul meu de copacul unde l-am priponit. Așa va rămâne în veci, dacă nu mă-nșel. Am zis! *Howgh!*

Ăsta era get-beget Sam Hawkens, omulețul isteț și vesel care știa să aleagă partea convenabilă din orice lucru sau împrejurare. Discursul lui fu răsplătit cu „uf-uf-uf!” unanim și repetat. Din păcate, comise infamia de a trece asupra-mi acea puturoasă pipă de argilă. Eram nevoit să mușc și eu din mărul pădureț, silindu-mă să nu-mi pierd nobila demnitate și atitudinea bărbătească. Fumez cu multă plăcere și niciodată o țigară de foi nu mi s-a părut prea tare. Am încercat cu succes până și faimoasa mahorcă, acea tocătură ordinară care și-a dobândit reputația datorită gustului ei insuportabil; cine o fumează trebuie să fie sprijinit de trei oameni ca să-și mențină echilibrul; de aceea i se și spune „tutun de trei inși”. Speram, prin urmare, ca nici pipa asta indiană a păcii să nu mă dea gata. Mă ridicai, făcui cu stânga un gest ceremonios și trăsei primul fum. Într-adevăr, toată vegetația pomenită mai sus, morcovii, cânepa, ghinda și măcrișul fumegau într-însa. Dar nu prevăzusem un al cincilea component principal; acum mă trăsnea mirosul și gustul lui; parcă venea de la un papuc de pâslă ars.

Suflai și eu fumul la cer, la pământ, apoi declamai:

— De la cer ne vine raza soarelui și ploaia; de acolo ne vine mana și belșugul. Pământul primește căldura și umezeală și ne dăruie în schimb bizoni și mustangi, urși și cerbi, dovleci și porumb și mai ales nobila plantă din care se prepară chinichinicul ce răspândește din pipa păcii mireasma dragostei și a înfrățirii.

Citisem undeva că indienii numesc acel amestec de tutun „chinichinic” și m-am grăbit să-mi etalez cunoștințele. Mi-am umplut iarăși gura cu fum și l-am suflat către cele patru puncte cardinale. Acum mirosul părea și mai complicat; cred că în mixtură intra și sacâz, precum și ceva unghii de la degetele picioarelor. După ce făcui această delicioasă descoperire, continuai:

— În apus se înalță Munții Stâncoși și la răsărit se întind șesurile; la miazănoapte strălucesc lacurile, la miazăzi se leagănă apa cea mare a oceanului. Dacă mi-ar aparține mie pământurile dintre cele patru hotare, le-aș dăruie pe toate războinicilor kiowași, căci ei sunt frații mei. Fie ca în acest an ei să vâneze de șase ori atâția bivoli și de cincizeci de ori atâția grizzly câți oameni numără neamul Kiowa. Crească boabele porumbului cât dovlecii, iar dovleacul fie de douăzeci de ori mai mare ca până acum. Am zis! *Howgh!*

Pe mine nu mă costa nimic să le adresez asemenea urări superbe, în schimb ei se bucurară, ca și când urările s-ar fi împlinit aievea. Cuvântarea mi se păru cea mai măiastră din câte rostisem în viața mea și într-adevăr fu primită cu un entuziasm fără precedent, dacă ținem seama de calmul obișnuit al indienilor. Atât de multe încă nu le urase și nu le dorise nici un om și mai ales un alb. De aceea exclamațiile de recunoștință se repetară la nesfârșit. Vulpea îmi strânse de câteva ori mâna, mă asigură de prietenia lui întru toți vecii și, la fiecare *howgh, howgh*, căsca o gură atât de mare, încât izbutii la un moment dat să scap de luleaua păcii, vârându-i-o între dinții lui galbeni și lungi. Atunci tăcu, inhalând cu evlavie memorabilă mireasmă.

A fost prima mea „oficiere sfântă” în lumea indienilor, căci a fuma pipa păcii înseamnă la ei un act solemn cu temeuri serioase și cu consecințe la fel de serioase. De câte ori nu mi-a fost dat, mai târziu, să fumez calumetul, fiind, în acele ocazii, perfect conștient de rostul și de gravitatea ritualului. De astă dată, însă, procedura m-a dezgustat și mi s-a părut de-a dreptul caraghioasă. Mâinile îmi duhneau a „tutun” și mă bucuram din suflet că pipa odihnește între dinții indianului și nu în gura mea. Ca să uit de gustul pipei, am scos din buzunar o țigară de foi și mi-am aprins-o. Cu câtă poftă și lăcomie mă priviră kiowașii! Vulpea făcu ochii mari și scăpă pipa din gură; ca războinic încercat, avu prezența de spirit s-o prindă din zbor și să și-o vâre din nou între dinți, dar i se citea pe față că, în clipa aceea, o țigară de foi i-ar fi făcut mai mare plăcere decât o mie de pipe ale păcii îndesate cu chinichinic.

Cum tabăra noastră se afla în permanentă legătură cu Santa, de unde carul cu boi ne aproviziona cu cele necesare, nu-mi cădea greu să-mi fac rost de țigări. Erau relativ ieftine și le preferam rachiului după care umblau ceilalți și se îmbătau ca neoamenii. Dimineața luasem cu mine câteva țigări, cât să-mi ajungă pe vreo două zile, în eventualitatea că am fi întârziat; puteam deci să satisfac pofta vădită a indienilor, oferindu-le câte un trabuc. Vulpea își lepădă repede pipa și-și aprinse țigara; oamenii lui, în schimb, procedară altfel; nu se mulțumiră să-și vâre în gură numai vârful trabucului, ci-l înghesuiră cu totul între fălci, apucându-se de mestecat. Gusturile diferă de la om la om. O zicală spune că unuia îi place popa și altuia preoteasă; constatai și de astă dată că nu e o vorbă goală și-mi jurai ca de aici încolo să nu le mai dau de fumat nici un obiect necomestibil.

Acum, cu toate formalitățile îndeplinite, indienii se aflau în cea mai bună dispoziție, așa că Sam debuta cu întrebarea:

— Frații mei spun că între ei și apașii mescaleri a fost dezgropată securea războiului. Eu n-am auzit nimic în această privință. De când a fost dezgropată?

— De un răstimp căruia fețele palide îi spun două săptămâni. Fratele meu Sam poate că a fost undeva, departe, într-un ținut singuratic, de aceea n-a auzit.

— E adevărat. Însă neamurile voastre trăiau în pace. Mă întreb din care pricină au pus frații mei mâna pe arme?

— Câinii de apași au ucis patru oameni de-ai noștri.

— Unde?

— Lângă Rio Pecos.

— Păi, corturile voastre nu se află acolo.

— Nu, însă acolo sunt corturile mescalerilor.

— Și ce căutau războinicii voștri prin acele locuri?

Vulpea se gândi o clipă înainte de a mărturisi adevărul:

— O ceată de războinici kiowași s-a dus într-o noapte să pună mâna pe caii apașilor. Dar câinii aceia puturoși puseseră pază bună; s-au apărat și au ucis viteji de-ai noștri. Iată pricina pentru care am dezgropat securea războiului.

Prin urmare, kiowașii încercaseră să fure caii, însă au fost descoperiți și alungați. Cine, decât ei înșiși, erau de vină dacă acțiunea s-a soldat cu moartea câtorva războinici? Și totuși apașii urmau să fie pedepsiți, deși fuseseră în dreptul lor să-și apere bunurile. Le-aș fi spus-o eu de la obraz acestor haimanale! Eram chiar pe punctul s-o fac, dar mă opri un gest discret al lui Sam. Acesta își re luă întrebările:

— Știu oare apașii că ați pornit împotriva lor?

— Dar ce, își închipuie cumva fratele meu că ne-am grăbit să le dăm de veste? Venim pe ascuns, năvălim asupra lor, ucidem câți putem și luăm cât ne trebuie, animale și lucruri.

Asta depășea orice limită! Nu mă stăpânii să-l întreb:

— De ce râvnesc vitejii mei frați să se facă stăpâni peste caii apașilor? După câte știu, neamul bogat al kiowașilor

are chiar mai mulți cai decât e nevoie pentru războinicii săi.

Vulpea mi se uită drept în ochi și zâmbi:

— Tânărul meu frate Old Shatterhand vine de dincolo de apa cea mare și n-are de unde să știe cum gândesc și cum trăiesc cei de dincoace. Avem cai mulți, nu-i vorbă. Dar ne-au sosit niște oameni albi care sunt gata să cumpere o mulțime de cai, încât prisosul nu ne ajunge. Ei ne-au vorbit de hergheliile apașilor și ne-au făgăduit pentru un cal din aceia tot atâtea mărfuri și rachiu cât pentru unul de-al nostru. Ei și atunci, războinicii noștri s-au dus să ia caii apașilor.

Iată, deci, adevărul! Cine erau vinovații principali pentru victimele de până acum și pentru sângele ce urma să mai curgă? Niște geambași albi, care oferă kiowașilor rachiu în schimbul cailor furați și-i îndeamnă la jaf! Nu mai reușeam să-mi stăpânesc revolta, însă Sam îmi făcu un semn foarte energic și se informa în continuare:

— Fratele meu, Bao, a venit încoace ca iscoadă?

— Da.

— Și când sosesc războinicii voștri?

— Sunt în urma noastră, preț de o zi călare.

— Cine-i conduce?

— Însuși Tangua viteazul, căpetenia noastră.

— Câți oameni aduce?

— De doua ori câte o sută.

— Și credeți că-i veți surprinde pe apași?

— Ne vom năpusti asupra lor ca vulturul asupra ciorilor care nici nu apucă să-l zărească.

— Fratele meu se înșeală. Apașii știu că războinicii kiowași au de gând să-i atace.

Vulpea clătină din cap a neîncredere și răspunse:

— De unde să știe? Ajung, oare, urechile lor până la corturile kiowașilor?

— Da.

— Nu-l înțeleg pe fratele Sam. Să fie bun și să mă lămurească.

— Apașii au urechi care umblă și călăresc. Am văzut chiar ieri două asemenea perechi. Au fost la corturile voastre și au ascultat.

— Uf! Două perechi? Adică două iscoade?

— Chiar așa.

— Atunci trebuie să mă întorc fără întârziere la Tangua. N-a luat cu el decât două sute de războinici; nici n-ar fi nevoie de mai mulți, dacă apașii n-ar bănuși nimic. Dar dacă au prins de veste, atunci numărul trebuie sporit.

— Se pare că frații mei n-au chibzuit temeinic lucrurile. Inciu-Ciuna, căpetenia apașilor, e un războinic foarte priceput. De îndată ce oamenii lui i-au ucis pe cei patru kiowași, a și prevăzut că veți căuta să le răzbunați moartea și s-a pregătit să vă ia prin surprindere.

— Uf, uf! Chiar dânsul?

— Da, împreună cu fiul său, Winnetou.

— Uf și ăsta! Să fi știut, le-am fi prins noi pe amândouă potăile! Acum vor strânge mulțime de războinici ca să ne întâmpine. Am să-i dau de veste numaidecât lui Tangua, să stea pe loc și să cheme noi ajutoare. Ar dori frații mei, Sam și Old Shatterhand, să ne însoțească?

— Firește.

— Atunci să încalece repede.

— Încet, încet! Mai avem încă o vorbă foarte însemnată.

— Las' că vorbim pe drum.

— Nu. Mergem împreună, dar nu la Tangua, ci la tabăra noastră.

— Aici fratele meu se înșală.

— Nu mă înșel; ascultă ce-ți spun! Vreți să-l prindeți de viu pe Inciu-Ciuna, căpetenia apașilor?

— Uf! exclamă kiowașul ca electrizat, în timp ce oamenii lui își ascuțeau urechile.

Sam adaugă:

— Și pe Winnetou de-asemenea?

- Uf, uf! E cu putință?
- Chiar foarte ușor.
- Dacă nu l-aș cunoaște pe fratele meu Sam, aș crede că limba lui s-a pornit pe glume, ceea ce nu i-aș îngădui.
- *Pshaw!* Vorbesc foarte serios. Îi puteți prinde pe amândoi vii și nevătămați.
- Când?
- Credeam până adineauri că s-ar putea în vreo cinci, șase sau șapte zile. Acuma te asigur însă că se poate mult mai curând.
- Unde?
- Chiar la tabăra noastră.
- Dar nici nu știm unde se află.
- O să vedeți. După cele ce-am să vă spun, veți veni bucuroși.

Sam le vorbi despre sectorul nostru, despre scopul ce-l urmărim împotriva căruia kiowașii nu aveau nimic de obiectat. Apoi le istorisi întâlnirea cu cei doi apași. Și adăugă:

— Mă miram să-i văd pe cei doi șefi singuri și crezui la început că au plecat la vânătoare de bizoni și că s-au despărțit vremelnic de ceata lor. Dar acum știu bine cum stau lucrurile. Veniseră în cercetare. Și dacă înșiși conducătorii apașilor o fac pe iscoadele, înseamnă că nu se joacă și iau lucrurile în serios. Acum se află în drum spre satul lor. Winnetou a rămas în urmă din pricina leșului, în schimb Inciu-Ciuna a luat-o înainte și, la nevoie, o să gonească până-i crapă calul, numai să-și adune cât mai repede războinicii.

— Atunci trebuie să-l înștiințez pe Tangua în mare grabă.

— Fratele meu să aibă răbdare și să mă asculte până la capăt! Apașii vor căuta să se răzbune îndoit: mai întâi pe voi, pe urmă pe noi, pentru că l-am ucis pe omul lor alb, Klekih-Petra. Vor trimite contra voastră o mulțime mare de războinici și un grup mai mic împotriva noastră; aici, cu cea

de-a doua trupă, vor veni Inciu-Ciuna și Winnetou, gândind că, abia după ce vor fi isprăvit cu noi, să se pună în fruntea armatei celei mari. Prin urmare, vino de vezi tabăra, ca să știi unde ne găsim. Apoi dă fuga la căpetenia ta și povestește-i cele auzite de la mine. Vă întoarceți pe urmă la tabăra noastră cu cei două sute de războinici și așteptați acolo până-l prindeți pe Inciu-Ciuna cu mica lui ceată. Sunteți două sute de viteji, în timp ce dânsul va avea cu cel mult cincizeci de oameni. Mai adaugă-ne și pe noi, albi, douăzeci la număr, care, firește că vom sări în ajutorul vostru. Va fi, așadar, o joacă să-i batem pe apași. Iar dacă-i aveți în mână pe amândoi conducătorii, e ca și când întregul trib ar fi al vostru. Atunci puteți să le cereți orice și veți primi după pofta inimii. Recunoaște fratele meu ce prilej bun i s-a ivit?

— Da. Gândurile fratelui meu Sam sunt foarte înțelepte și vor fi primite cu bucurie de căpetenia noastră. Nu mă îndoiesc că vom face întocmai cum spune fratele meu alb.

— Atunci să plecăm imediat și să călărim vârtos, ca să ajungem în tabără până-n seară!

Încălecarăm — caii se odihniseră între timp — și pornirăm în galop. De astă dată nu ne mai țineam de urmele apașilor; dimpotrivă, ne feream de ele. O luarăm de-a dreptul, fără nici un ocol, peste câmp.

Mărturisesc că nu eram deloc încântat de comportarea și de planul lui Sam; eram mai curând contrariat și supărat. Winnetou, nobilul Winnetou și tatăl său, având o ceată de numai cincizeci de luptători, să fie atrași în cursă! Dacă planul izbutește, atunci cele două căpetenii și apașii lor sunt pierduți! Cum de-a putut Hawkens să imagineze un asemenea plan? Știe doar cât de simpatic îmi e Winnetou, i-am spus-o chiar eu; pe de altă parte, însuși Sam îl prețuiește mult pe tânărul fiu al lui Inciu-Ciuna.

Pe drum, toate încercările mele de a mă apropia de Sam, fie și numai pentru câteva clipe, fără să atrag atenția kiowașilor, se dovediră zadarnice. Aș fi vrut să-l decid la o

abandonare sau modificare a planului. Sam, însă, părea să-mi ghicească intenția și nu se dezlipea cu nici un pas de șeful iscoadelor, ceea ce îmi sporea și mai mult supărarea. Deși nu sunt de felul meu un om cu toane, totuși, când ajunserăm în amurg la tabără, mă găseam în cea mai rea dispoziție. Am coborât de pe cal, i-am scos șaua și, îmbufnat, m-am trântit în iarbă, știind bine că nu era momentul oportun pentru o explicație cu Sam. Acesta avea aerul că nu observase semnele ce-i făcusem; istorisea celor din tabără cum ne-am întâlnit cu kiowașii și ce avea să se mai întâmple. Oamenii se speriaseră la apariția pieilor-roșii; cu atât mai bucuroși erau acum, aflând că indienii aceștia sunt prietenii și aliații noștri și că nu mai e cazul să ne temem de apași. Ocrotiți de cei două sute de kiowași, ne puteam continua lucrul fără a risca să fim loviți prin surprindere.

Kiowașii fură tratați cu ospitalitate, primiră carne de urs din belșug și, în fine, plecară. Aveau de gând să călărească toată noaptea pentru a ajunge cât mai repede la ai lor. Abia după ce se depărtară, Sam se apropie de mine, se lungi alături și îmi zise cu obișnuita lui morgă de superioritate:

— Astă-seară, *sir*, arătați cam plouat. Pesemne că nu vă simțiți prea bine, poate un pic de greață de la stomac sau o indigestie sufletească, hi-hi-hi-hi! Care din ele să fie? Cred că ultima. Nu?

— O fi! i-am răspuns, prea puțin amical.

— Așadar, vi se topește inima. Spuneți-mi ce s-a întâmplat, că vă găsesc eu leacul.

— M-ar bucura să-l găsești, Sam, dar mă cam îndoiesc.

— Pot, pot! Bizuiți-vă pe mine!

— Atunci, ia spune, cum ți-a plăcut Winnetou?

— Mie, grozav! Cred că și dumneavoastră.

— Și vrei să-l împingi la pierzanie! Cum se împacă una cu alta?

— La pierzanie?! Să-l împing eu la pierzanie?! Asta nici prin vis nu i-a trecut bravului fecior al tatălui meu.

— Păi, nu făcuși planul să fie prins?
— Exact!
— Și nu înseamnă asta pierzania lui?
— Nu mai umblați după fantome, *sir!* Winnetou mi-a căzut atât de drag, încât, dacă s-ar afla în primejdie, mi-aș risca și viața ca să-l salvez.
— Atunci de ce-l atragi în cursă?
— E o măsură de apărare împotriva lui și a războinicilor săi.
— Și pe urmă?
— Pe urmă, hm! Tare-ați dori, mi se pare, să săriți în ajutorul tânărului!
— Nu că aș dori, ci o voi face! Dacă va fi prins, îl voi elibera. Și dacă vor ridica armele asupra lui, am să-i vin în ajutor și am să lupt pentru el. Ți-o declar deschis!
— Zău? Chiar așa veți face?
— Așa! Am făgăduit solemn unui muribund și pentru mine, care nu calc o promisiune cât de mărunță, un astfel de cuvânt echivalează cu un angajament sacru.
— Mă bucură, mă bucură foarte mult. În privința asta, suntem absolut de acord.
— Atunci spune-mi, stăruii eu cu nerăbdare, cum se potrivesc vorbele frumoase cu intențiile dumitale perfide?
— Prin urmare, asta vă interesează? Ehei; bătrânul Sam Hawkens a băgat el bine de seamă pe drum că vreți să-i vorbiți. Dar nu se putea; ar fi însemnat să cadă baltă întregul meu plan atât de frumos ticluit. Sunt cu totul alt om și gândesc cu totul altfel decât s-ar părea. Doar n-am să permit oricui să mi se uite în cărți, hi-hi-hi-hi! Însă pentru dumneavoastră le pot da pe față. O să mă ajutați chiar, împreună cu Dick Stone și cu Will Parker, dacă nu mă-nșel. Așadar: după părerea mea, Inciu-Ciuna și Winnetou nu au fost pe-aici numai în cercetare, ci trebuie să fi lăsat dispoziții războinicilor ca, între timp, să se înarmeze și să vină după ei. Dacă socotim că bătrânul, ca și Winnetou, de altfel, a călărit toată noaptea, înseamnă că a și parcurs o

bună bucată de drum și că mâine dimineată, sau cel mai târziu pe la amiază, se va întâlni cu ai săi; altminteri, nu și-ar obosi calul până într-atâta. E de presupus că se va întoarce aici poimâine seară. Înțelegeți în ce pericol ne aflăm și cât e de aproape? Noroc că le-am descoperit urma! Altfel, în nici un caz nu m-aș fi așteptat să se înapoieze atât de repede. Și iarăși noroc că ne-au ieșit kiowașii în drum, de-am putut afla de la ei situația! Vor veni aici cei două sute de călăreți ai lor și...

— Am să-l previn pe Winnetou de primejdia ce-l așteaptă din partea kiowașilor! l-am întrerupt pe Sam.

— Pentru Dumnezeu, să n-o faci! strigă el. Asta ne-ar strica totul, pentru că apașii, evitând cursa, ne-ar strânge de gât și pe noi și pe kiowași. Nu! Ei trebuiesc într-adevăr prinși, trebuiesc făcuți să-și vadă moartea cu ochii. Pe urmă, când îi vom elibera în taină, ne vor fi cu atât mai recunoscători și vor renunța la răzbunare. Cel mult, dacă ni-l vor cere pe Rattler și asta nu le-aș refuza-o. Acum, ce mai aveți de spus, mofturosule gentleman?

I-am întins mâna bucuros:

— Sunt pe deplin împăcat, dragul meu Sam. Ce să zic, ai brodit-o bine.

— Nu-i așa? Sam Hawkens, cum susținea cineva, o fi mâncând el șoareci de câmp, dar posedă și calitate, hi-hi-hi-hi! Va să zică, suntem iarăși prieteni?

— Da, bătrâne Sam!

— Ei, acum culcați-vă pe o parte și dormiți sănătos. Mâine avem mult de lucru. Eu mă duc să-i informez pe Stone și pe Parker, ca să cunoască și ei situația.

Bătrânelul ăsta de Sam era într-adevăr un tip admirabil, un om de zahăr. De altfel, cuvântul „bătrânel” nu trebuie luat chiar textual. Abia dacă numără câțiva ani peste patruzeci; dar cadrul acela de barbă care-i ascundea aproape întreaga figură, nasul acela teribil care se înălța între ochișorii lui ca un turn de observație și surtucul de

piele, cârpit și răscârpit, gros și țeapăn ca scândură, îl făceau să pară mult mai bătrân decât era în realitate.

De altfel, cred că e locul să stăruim asupra cuvântului *old*, care înseamnă *bătrân* sau *vechi*. Și în alte limbi cuvântul acesta e utilizat nu numai pentru a releva vârsta, ci și ca o expresie de alint. Un „vechi prieten” nu e numaidecât și bătrân; după cum adesea oameni tineri își spun unul altuia „bătrâne”, în sens de vechi prieten. Pe urmă, cuvântul mai are și altă semnificație. În vorbirea curentă spunem cu simpatie: bătrâne crai, bătrâne ursuz, bătrâne cârcotaș sau bătrâne palavragiu. Aici „bătrân” servește de întărire sau de gradație. Calitatea substantivului e astfel subliniată sau relevată la superlativ.

Așa se întâmplă în vest cu cuvântul *old*. Unul din cei mai vestiți vânători ai preriei era Old Firehand. De câte ori puneă pușca la ochi, glonțul nimerea fără greș, ucigător; de aici și porecla de Firehand. Calificativul *old* scotea și mai mult în evidență faimoasa lui îndemânare. De altfel și mie porecla Shatterhand mi s-a atribuit împreună cu adjectivul *old*.

După ce pleacă Sam, încercam să adorm, dar multă vreme nu izbutii. Oamenii din tabără așteptau acum bucuroși sosirea kiowașilor, comentând evenimentul în discuții aprinse și zgomotoase; în asemenea condiții, ar fi fost o minune să pot adormi. În plus, nici propriile mele gânduri nu-mi dădeau pace. Hawkens vorbise cu atâta siguranță de planul lui, încât părea că un eșec ar fi exclus; eu, însă, nu-i împărtășeam pe deplin optimismul. Voiam să-i eliberăm pe Winnetou și pe tatăl său. Dar despre ceilalți apași nici nu venise vorba. Urmau aceștia să rămână cumva în mâinile dușmanului, în timp ce conducătorii lor vor fi salvați? Mi se părea nedrept. Pe de altă parte, numai noi singuri, adică patru inși, cu greu am fi reușit — sau chiar deloc — să-i eliberăm pe toți apașii, mai ales că operația trebuia executată în strict secret, pentru a nu deștepta bănuieli. Și apoi, în ce chip vor ajunge apașii în mâinile kiowașilor? Mă

tot întrebam și nu găseam răspuns. Fără luptă, firește că nu; așadar, era de presupus că tocmai cei doi șefi, pe care intenționam să-i salvăm, se vor apăra cu mai mare îndârjire și se vor expune astfel cei dintâi pieirii. Cum să împiedicăm aceasta? În cazul că se vor apăra și nu se vor da prinși, atunci kiowașii probabil că-i vor ucide; or, asta nu trebuia să se întâmple.

Mă frământam în chip și fel, mă răsuceam când pe o parte, când pe alta, fără a găsi o soluție. O singură nădejde mă liniști în cele din urmă: speram că micul, istețul Hawkens va găsi o ieșire. În orice caz, mă hotărâsem să vin în ajutorul celor doi conducători ai apașilor și, la nevoie, să-i ocrotesc cu propriul meu trup. În sfârșit, adormii.

În dimineața următoare, am lucrat pe traseu cu îndoită râvnă, ca să recuperez lipsa mea din ajun. Cum toată lumea își dădea osteneala, am avansat cu lucrările mai mult ca oricând. Rattler se ținea deoparte. Se foia ba ici, ba colo, fără nici o treabă, iar *westmenii* lui îl tratau cu prietenie, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Această atitudine a lor mi-a întărit convingerea că, în cazul unui nou conflict cu Rattler, nu m-aș putea bizui pe ei. Până spre seară, deși dădusem de un teren mai accidentat, măsurasem o porțiune de două ori mai mare ca în alte zile. De aceea, imediat după cină, ne culcarăm cu toții, osteniți. Bineînțeles că tabăra se mutase și ea o dată cu înaintarea lucrărilor.

A doua zi, ne-am dovedit la fel de harnici, dar pe la amiază furăm tulburați. Sosiră kiowașii. Iscoadele lor găsiseră cu ușurință noua așezare a taberei, datorită urmelor foarte vizibile pe care le-am lăsat cu ocazia mutării.

Acești indieni erau niște bărbați puternici, cu înfățișare de luptători; aveau cai excelenți și purtau cu toții, fără excepție, puști, cuțite și tomahawkuri. Am numărat mai mult de două sute de oameni. Comandantul lor, de o statură cu adevărat impunătoare, avea trăsături severe, întunecate

și niște ochi crunți, prădalnici, care nu anunțau nimic bun. În ochii aceștia mocnea o cumplită sete de jaf și de măcel. Se numea Tangua, nume care însemna șef sau căpetenie. Era deci de presupus că nimeni dintre kiowași nu se putea măsura cu el. Cercetându-i chipul și ochii, mă gândeam la soarta ce i-ar aștepta pe Inciu-Ciuna și pe Winnetou dacă ar ajunge în mâinile lui. Și mă cuprinse groaza.

Venea în calitate de amic și de aliat al nostru, dar se purta puțin prietenos față de noi. Ca să fac o comparație, atitudinea lui amintea mai degrabă pe tigru care se întovărășește cu un leopard pentru a vâna împreună, sfâșiindu-și apoi aliatul. Sosise împreună cu „Vulpea”, șeful iscoadelor, în fruntea trupei sale și, descălecând, nu ne salută, ci făcu cu brațul un gest poruncitor, după care ne pomenirăm înconjurați de călăreții săi. Urcă din nou pe cal și se apropie de carul nostru; dădu poclitul la o parte și își aruncă privirea înăuntru. Părea că lucrurile îl atrag, pentru că mai descălecă o dată și se sui în car, inspectându-i atent conținutul.

— Oho! făcu atunci Sam Hawkens, care stătea lângă mine. Asta pare să ne considere, împreună cu avutul nostru, ca pe o pradă bună încă înainte de-a fi schimbat vreo vorbă, dacă nu mă-nșel. Dacă-și imaginează cumva ca Sam Hawkens e atât de prost, încât să dea stâna pe seama lupului, apoi se înșeală amarnic. Îl lămuresc eu imediat.

— Fără imprudențe, Sam! îl rugai. Țștia două sute de găligani ne copleșesc.

— Ca număr, da, ca minte, nicidecum, hi-hi-hi-hi! Răspunse el.

— Dar ne-au înconjurat!

— *Well*, asta văd și eu. Sau credeți că n-am ochi? După cât se pare, nu ne-am ales prea bine aliatul. Faptul că ne-a înconjurat mă face să bănuiesc că ar dori să ne bage în cofă cu apași cu tot, sau chiar să ne înfulece. Numai că îmbucătura o să-i cadă greu la stomac; Sam Hawkens vă asigură. Haideți cu mine și veți auzi cum discută bătrânul

Sam cu asemenea pramatii. Îl cunosc de mult pe Tangua și, chiar dacă nu m-a zărit până acum, va fi știind desigur că mă aflu și eu pe-aici. Purtarea sa nu numai că mă jignește pe mine, dar le deschide celorlalți pofta. Uitați-vă un pic la haimanalele lui, ce aere bățăioase își dau și cum ne sfidează! Am să le arăt îndată că Sam Hawkens e și el prezent. Veniți!

Cu puștile în mâini ne apropiarăm de carul în care scormonea Tangua. Ca să fiu sincer, nu mă simțeam prea liniștit. Cum am ajuns, Sam întrebă pe un ton de avertisment:

— Are cumva poftă vestitul șef al tribului Kiowa să ajungă într-o clipă în veșnicele plaiuri ale vânătoarei?

Tangua, care stătea aplecat cu spatele spre noi, se îndreptă de șale, se întoarse și spuse răstit:

— De ce mă tulbură fețele palide cu întrebări prostești? Tangua va domni cândva ca mare căpetenie în veșnicele plaiuri ale vânătoarei, dar va mai trece lungă vreme până să ajungă acolo.

— S-ar putea ca vremea să nu fie mai lungă decât un minut.

— Cum așa?

— Coboară din car și am să-ți spun; dar iute de tot!

— Nici nu mă mișc de-aici!

— Bine! Atunci nu-ți rămâne decât să zbori în aer! Și, zicând acestea, Sam se răsuci, prefăcându-se că pleacă. Atunci indianul sări repede din car, îl apuca pe Sam de braț și strigă:

— Să zbor eu în aer? De ce rostești, Sam Hawkens, asemenea vorbe? Și împotriva cui?

— Împotriva morții care te-ar fi înhățat dacă mai întârziai acolo sus câteva clipe.

— Uf! Moartea e în car?

— Da.

— Unde? Arată-mi-o!

— Poate mai târziu. Oare iscoadele tale nu te-au informat pentru ce ne aflăm aici?

— Ba da. Vreți să tăiați drum calului de foc care slujește fețelor palide.

— Întocmai! Un astfel de drum trece peste râuri și prăpăstii și stânci pe care le aruncăm în aer. Cred că știi!

— Știu. Dar ce-are a face cu moartea care zici că mă pândește?

— Foarte mult; mai mult decât îți închipui. Ai aflat, pesemne, cu ce aruncăm în aer stâncile care stau în drumul calului de foc? Crezi că-i vorba de praful de pușcă pe care îl folosiți și voi?

— Nu. Fețele palide se folosesc de altă născocire, cu care pot năruți munți întregi.

— Întocmai! Și născocirea de care vorbești se află aici, în carul nostru. Ce-i drept, e împachetată cu grijă, dar cine nu știe să umble cu asemenea pachet, acela e pierdut de la prima atingere: explodează în mâinile lui și-l rupe în mii de bucăți.

— Uf, uf! făcu indianul, speriat de-a binelea. Și erau chiar lângă mine, acolo, pachetele?

— Atât de aproape, încât, dacă nu săreai repede jos, te-ai și afla de pe acum în veșnicele plaiuri ale vânătoarei. Și ce-ar mai fi rămas din tine? Nici măcar punga cu „medicamente”, nici moțul scalpului, nimic, absolut nimic, afară de niște fărâme de carne și de os. Și în halul ăsta, cum ai fi putut să mai domnești ca mare căpetenie în veșnicele plaiuri ale vânătoarei? Rămășițele tale ar fi fost călcate și zdrobite în picioare de caii tuturor duhurilor.

După credința pieilor-roșii, cine ajunge pe lumea cealaltă, adică în veșnicele plaiuri ale vânătoarei, fără moțul scalpului și fără „medicamente”, acela e întâmpinat cu dispreț de vitejii morți înaintea lui și, în timp ce aceștia se desfată cu cele mai alese mâncăruri indiene, el trebuie să se ascundă umilit de ochii lor. Ce blestem, așadar, să ajungi dincolo fărâmițat și dus de vânturi ca o pulbere! Cu

tot tenul lui arămiu, se vedea bine că indianului îi pierise sângele din obraz.

— Uf! exclamă el. Ce bine că m-ai vestit la timp! Dar de ce ți-neți născocirea voastră acolo, în car, unde se află atâtea lucruri de folos?

— Ai vrea să lăsăm asemenea pachete scumpe jos, pe pământ, unde s-ar strica și, la orice atingere, ar putea să dezlănțuie cea mai cumplită nenorocire? Ți-o spun numai ție: chiar și acolo, în car, sunt destul de primejdioase. Dacă ar exploda vreun pachet, sare totul în aer, praful se-alege de câte se află primprejur.

— Și din oameni?

— Firește că și din oameni și din animale, într-un ocol care ar putea cuprinde de două ori câte o sută de cai.

— Atunci să-i vestesc iute pe războinicii mei, nu cumva să se apropie vreunul de carul ăsta afurisit.

— Așa să faci! Te rog chiar s-o faci, ca nu cumva să ne ducem toți pe copcă din pricina unei neatenții! Vezi și tu câtă grijă vă port, fiindcă pe războinicii din neamul Kiowa eu îi socotesc prietenii noștri. Și, totuși, s-ar zice că m-am înșelat. Când prietenii se întâlnesc, ei se salută și fumează pipa păcii. Doar n-ai fi vrând ca tocmai astăzi să încâlci obiceiul?

— Păi ai fumat pipa cu Vulpea, cercetașul meu!

— Am fumat numai eu și acest războinic alb de lângă mine. Ceilalți, nu. Dacă nu-i saluți și pe ei, va trebui să bănuiesc că prietenia voastră nu e sinceră.

Tangua rămase o clipă pe gânduri și căuta un pretext:

— Ne aflăm pe picior de război și de aceea n-am luat cu mine chinichinul păcii.

— Căpetenia kiowașilor vorbește una, în timp ce inima lui simte alta. Eu văd punga cu chinichin agățată de cingătoarea ta și punga pare că-i plină. Nouă nu ne trebuie tutunul tău, avem destul dintr-al nostru. De altfel, nici nu e nevoie să fumeze toți: tu fumezi în numele tău și al războinicilor tăi, iar eu în numele meu și al albilor aci de

față; atunci legământul de prietenie cuprinde pe toți bărbații prezenți.

— De ce, adică, să mai fumăm noi doi, care suntem de multă vreme frați? Sam Hawkens n-are decât să-și închipuie că am fumat cu toții calumetul.

— Cum vrei! Dar atunci întoarcem și noi foaia și nu mai pui mâna pe apași.

— Ce, vrei să le dai de veste? întrebă Tangua cu o sclipire de mânie în ochi.

— Nu; așa ceva nu-mi trece prin cap; ei sunt dușmanii noștri și vor să ne ucidă. Dar n-am să-ți spun în ce fel îi poți prinde.

— Pentru asta n-am nevoie de tine; știu și eu ce am de făcut.

— Oho! Nu cumva știi când și din ce parte sosesc și unde îi puteți găsi?

— Aflu eu! Trimit iscoadele mele.

— Asta n-ai s-o faci; ești destul de deștept ca să-ți dai seama că apașii vor descoperi urmele iscoadelor tale și se vor pregăti de luptă. Vor fi atenți la fiecare pas; și atunci mă întreb dacă-i mai puteți prinde; pe câtă vreme, potrivit planului meu, îi luați pe nepregătite, îi împresurați și îi prindeți de vii, dacă nu mă-nșel.

Observai că explicațiile nu-și greșiseră ținta. După un scurt răgaz de gândire, Tangua declară:

— Am să vorbesc cu războinicii mei.

Acestea zise, plecă de lângă noi. Se duse la Bao și făcu semn câtorva din oameni să se apropie; văzurăm apoi cum se sfătuiesc între ei.

— Judecând după faptul că individul ține să se sfătuiască mai întâi cu ai lui, veți recunoaște, desigur, că nu ne poartă gând bun! mi se adresă Sam.

— Se poartă urât cu dumneata; doar îi ești prieten și nu i-ai făcut nici un rău.

— Prieten? Ce știu ăștia despre prietenie? Niște haimanale, care trăiesc numai din furtișaguri. Ești

prietenul lor cât timp n-au ce lua de la tine. Dar aici avem un car plin cu provizii și cu alte lucruri de mare preț pentru indieni. Cercetașii s-au grăbit să-l informeze pe șeful lor și, din acea clipă, era hotărât să fim jefuiți.

— Și acum?

— Acum? Hm! Acum nu mai avem nici o grijă.

— M-ar bucura.

— Cred că suntem asigurați. Îi cunosc eu. Strălucită idee mi-a venit să-i vâr în cap individului că avem aici, în car, un fel de pulbere teribilă, hi-hi-hi-hi! Venise convins că toate lucrurile de acolo îi sunt menite ca pradă. Văzurăți doar: de cum a sosit, s-a și dus de-a dreptul la car. Acum însă, mai mult ca sigur ca nimeni nu va cuteza să se apropie de lucrurile noastre. Ba eu trag nădejde că spaima cu care i-am pricopsit ne va prinde bine și mai târziu. O să-mi bag în buzunar o cutie de sardele și-i fac să creadă că e plină cu dinamită. Parcă aveți și dumneavoastră o cutie la fel, în care păstrați hârtii. N-ar strica să-mi rețineți ideea și s-o folosiți la nevoie.

— Bine! Vreau să sper că efectul va fi cel dorit. Ce părere ai în legătura cu pipa păcii?

— Erau decizi să n-o fumeze cu noi; acum, însă, cred că haimanalele vor reveni la gânduri mai bune. Argumentul meu s-a înfipt în creierul șefului și dânsul îi va convinge și pe ceilalți. Dar pe viitor, nici vorbă să le acordăm încredere.

— Prin urmare, Sam, vezi și dumneata că am avut dreptate alaltăieri. Ai vrut să-ți realizezi planul cu ajutorul kiowașilor și iată că ne-ai aruncat în brațele lor. Sunt curios ce-o să mai iasă.

— Absolut nimic, în afara celor prevăzute de mine. Vă puteți bizui pe Sam Hawkens. E clar că Tangua se pregătise de jaf, apoi intenționa să iasă în întâmpinarea apașilor. Dar acum trebuie să recunoască, vrând-nevrând, că nici apașii nu-s atât de proști, încât să se lase prinși și măcelăriți. I-am și spus, de altfel, că oamenii lui Inciu-Ciuna vor descoperi

urmele iscoadelor kiowașe. Și atunci, mai va să-i prindă pe apași! Doar n-o să-i cadă-n mână ca niște orătănii oarbe ale preriei! Iată-l că a terminat consfătuirea: vine înapoi. Acum se va lămuri totul.

Am descifrat rezultatul încă înainte ca Tangua să se fi apropiat de noi căci, în urma unor comenzi ale lui Bao, cercul se desfăcu și oamenii descălecară. Așadar, nu mai eram înconjurați. Tangua se înfățișă mai puțin încruntat.

— M-am sfătuit cu războinicii mei, zise el. N-au nimic împotriva să fumez calumetul cu fratele meu Sam, ca și cum l-aș fuma cu fiecare dintre voi.

— Nici nu mă așteptam la altceva: te știu doar nu numai bărbat viteaz, ci și înțelept. Războinicii kiowași să alcătuiască o jumătate de cerc și să se uite cum schimbăm între noi fumul păcii și al prieteniei.

Zis și făcut. Tangua și Sam Hawkens fumară pipa păcii după ritualul cunoscut, pe urmă noi, albi, le strânsăram pe rând mâna tuturor indienilor. Puteam deduce că, măcar azi și în zilele imediat următoare, nu vor uneli împotriva noastră. Bineînțeles că nu puteam prevedea gândurile și acțiunile lor de mai târziu.

Dacă spun *a fuma* calumetul sau pipa păcii, mă folosesc de expresia uzuală la noi. Indianul însă nu spune *a fuma* tutun, ci *a bea* tutun. De fapt, îl și bea, judecând după felul cum înghite fumul, îl colectează în stomac și apoi îl elimină încet, în doze mici.

În această privință se aseamănă cu turcii, care nici ei nu spun *a fuma*. Pe turcește tutunului îi zice *ciubuc*; când fumează pipa, turcii spun *ciubuc icimec*; iar *icimec* nu înseamnă *a fuma*, ci *a bea*.

Pentru câtă cinste se bucură pipa la indieni stă mărturie și faptul că în limba triburilor iemes, ca și în toate dialectele apașilor, cuvântul care o definește e identic cu acela de șef, de căpetenie. În limba iemes căpeteniei îi zice *fui* și pipei *fuișas*; la apași, căpeteniei i se spune *natan*, iar pipei *natan-țe*. Sufixul *țe*, adică *piatră*, e valabil atât pentru

pipa făcută din pământ ars, cât și pentru aceea cioplită din piatră. Vatra pipei destinată a servi de calumet se confecționează din argilă sfântă, adusă de la carierele din Dakota.

Tangua — după ce încheiarăm acest pact, să-i zic, provizoriu — ceru convocarea unei mari consfătuiri la care să participe toți albi. Propunerea nu-mi surâdea, pentru că am fi întârziat iarăși lucrările noastre pe traseu; or, acestea nu trebuiau neglijate. De aceea îl rugai pe Sam să obțină amânarea consfătuirii pentru deseară. De altfel, auzisem, citisem chiar că o asemenea discuție indiană — dacă nu e curmată de vreo primejdie — poate să dureze la nesfârșit. Hawkens vorbi cu Tangua și mă informă apoi:

— Ca orice indian veritabil, nu se lasă abătut de la dorința lui. Apașii vor întârzia încă mult, așa că dânsul cere organizarea unui sfat la care eu să-mi expun planul și, după care, toată lumea să se așeze pe mâncat. Evident, provizii nu ne lipsesc, iar kiowașii și-au adus destulă pastrama în samarele cailor. Din fericire, am obținut totuși ca numai eu, Dick Stone și Will Parker să participăm la sfat; voi, ceilalți, vă puteți vedea de lucru.

— Ce înseamnă: puteți? Ca și când am avea nevoie de permisiunea indienilor! Las' că-i fac eu să priceapă că mă consider absolut liber și că ordinele lor nu mă ating.

— Nu-mi stricați socotelile, *sir!* Mai bine treceți cu vederea. Dacă vrem ca totul să decurgă normal, atunci nu e cazul să-i îndârjim împotriva-ne.

— Doresc totuși să particip și eu la consfătuire!

— Nu-i nevoie.

— Dimpotrivă, cred că este. Trebuie să știu ce se va hotărî.

— O să aflați mai pe urmă.

— Și dacă stabiliți o acțiune cu care eu nu pot fi de acord?

— De acord? Dumneavoastră? Ia te uită, bravul *greenhorn!* Și-a vârât în cap că Sam Hawkens nu poate lua

nici o decizie fără învoirea lui! Te pomenești că trebuie să vă solicit aprobarea când vreau să-mi tai unghiile sau să-mi dreg pingelele?

— N-o lua chiar așa. Înțeleg să mă asigur că nu veți lua hotărâri care să pună în primejdie viața celor doi apași.

— În privința asta, vă puteți încrede în bătrânul Sam Hawkens. Aveți cuvântul meu că vor ieși din afacerea asta cât se poate de sănătoși. Ajunge atât?

— Da. Respect cuvântul dumatăle; dacă l-ai dat, vei avea grijă să-l și ții.

— *Well!* Vedeți-vă, așadar, de treabă; fiți sigur că lucrurile vor evolua exact ca și în prezența nasului dumneavoastră!

A trebuit să mă supun, deoarece țineam mult ca măsurătorile să fie duse până la capăt încă înaintea ciocnirii cu apașii. Ne apucărăm cu mare zel de lucru pe porțiunea noastră și făcurăm progrese deosebite; Bancroft și cei trei subalterni ai săi depuneau eforturi serioase. Era, de altfel, efectul îndemnurilor mele.

Îi convinsesem de faptul că trebuie să muncim cu toată sârguință, pentru că, altminteri, apașii ar putea sosi înainte ca noi să fi încheiat lucrările și atunci ne-am pune pielea-n joc: am fi expuși atât apașilor, cât și kiowașilor. În schimb, dacă terminăm lucrul mai devreme, putem să spălăm puțină și să ne adăpostim, salvând și schițele topografice.

Le pusesem în vedere toate acestea. Iată de ce oamenii lucrau cu un avânt și cu o perseverență de care nu mai dăduseră dovadă până atunci. Îmi atinsesem deci scopul. În sinea mea, însă, nici prin vis nu-mi trecea s-o șterg. Eram neliniștit pentru Winnetou. Ceilalți n-aveau decât să procedeze după bunul lor plac, eu eram ferm decis să nu părăsesc locul înainte de a mă asigura că Winnetou e în afară de pericol.

De fapt, munca mea era triplă. Trebuia să lucrez la măsurători, să țin registrul și totodată să întocmesc schițele. Le desenam în două exemplare. Unul era destinat

inginerului-șef, în calitatea sa de conducător al șantierului, pe celălalt mi-l păstram în secret, ca să-l folosesc la nevoie. Situația noastră era atât de primejdioasă, încât o asemenea măsură de precauție se justifica pe deplin.

Așa cum bănuisem, consfătuirea s-a prelungit până seara; s-a încheiat abia când întunericul ne sili și pe noi să întrerupem lucrul. Kiowașii se aflau în excelentă dispoziție, Sam Hawkens comițând greșeala — sau, poate, având bună inspirație de a le oferi tot restul nostru de rachiou. Nici nu se gândise măcar să ceară în prealabil învoirea lui Rattler. Fuseseră aprinse câteva focuri în jurul cărora chefuiau indienii, caii pășteau pe aproape, în timp ce santinelele orânduite de șeful kiowașilor străjuiau prin întuneric.

Așezat lângă Sam și nedespărțiții lui tovarăși, Parker și Stone, îmi consumam cina și-mi plimbam privirea deasupra taberei, care, mie, ca novice, îmi oferea o imagine cu totul inedită. Făcea impresia unui lagăr de război. Mă uitam la chipurile indienilor și, examinându-le pe rând, nu descopeream nici unul capabil de milă sau de îndurare în fața dușmanului. Rachiul nostru nu le-a ajuns decât pentru cinci șase înghițituri de fiecare; n-am observat să se fi îmbătat careva; totuși, apa-de-foc, cu care se întâlneau atât de rar, stârnise oarecare agitație. Erau mai vioi și vorbeau mai tare ca de obicei.

Firește că l-am descusut pe Sam, în ce privește rezultatul consfătuirii.

— Puteți fi mulțumit! mă asigură el. Celor doi protejați ai dumneavoastră nu li se va întâmpla nimic.

— Și dacă se apără?

— Nici nu vor apuca să se apere; vor fi prinși și legați încă înainte de a-și da seama ce se petrece!

— Așa? Și cum îți închipui lucrul ăsta, bătrâne Sam?

— Foarte simplu. Apașii vor veni pe un drum bine cunoscut. Ați putea să-l ghiciți, *sir*?

— Fără îndoială. E firesc să caute mai întâi locul unde ne-au întâlnit prima oară și să se orienteze apoi după

urmele noastre.

— Just! Nu sunteți chiar atât de prost precum arătați. Așadar, cunoaștem primul fapt de care avem nevoie, adică direcția dinspre care urmează să-i așteptăm. Al doilea fapt important este momentul sosirii.

— Pe acesta nu-l putem cunoaște precis, dar îl putem deduce.

— Da, cine posedă ceva grăunțe în cap îl poate într-adevăr deduce; dar numai cu deducția n-am făcut mare lucru. Cel care, într-o asemenea situație, acționează după presupuneri, își cam riscă pielea.

Certitudine, deplină siguranță, iată ce ne trebuie.

— O putem obține numai dacă trimitem iscoade înaintea lor; dar soluția aceasta dumneata ai respins-o, dragul meu Sam. Sustăineai că urmele iscoadelor ne-ar trăda.

— Dacă iscoadele ar fi indiene! Rețineți, *sir*: dacă ar fi indiene! Că noi, albi, ne aflăm aici, nu e nici un secret pentru apași. Dacă dau de urma unui alb, faptul nu le trezește bănuieli. Dar cu urmele indiene ar fi cu totul altfel; avertizați, apașii s-ar feri ca de foc. În calitate de mare deștept, vă puteți ușor imagina ce bănuieli s-ar naște în capetele lor.

— Că războinicii kiowași sunt prin apropiere?

— Perfect, ați ghicit! Dacă nu mi-ar fi grijă de bătrâna mea perucă, aș scoate cu mare respect pălăria în fața dumneavoastră. Vă rog să considerați gestul ca și făcut.

— Mulțumesc, Sam! Vreau să sper că acest respect nu se va spulbera curând! Am răspuns la fel de ironic. Dar să mergem mai departe! Ești, așadar, de părere să nu trimitem cercetași indieni, ci albi?

— Da, însă nu mai mulți, doar unul singur.

— Ajunge atât?

— Aflați că e vorba de un individ pe care mă pot bizui și anume Sam Hawkens, dacă nu mă-nșel, cel care mănâncă șoareci de câmp, hi-hi-hi-hi! Poate că ați auzit de dumnealui?

— Cum să nu! încuviințai zâmbind. Dacă preia chiar dânsul sarcina, suntem fără grijă. Nu se lasă el prins de apași.

— Prins, nu, în schimb se lasă văzut.

— Ce vorbești? Vrei să te vadă?

— Vreau.

— Atunci te fac prizonier sau te omoară.

— Nu fac ei una ca asta pentru nimic în lume. Sunt prea deștepți. Le ies în cale și mă port în așa fel încât să nu le treacă prin minte că s-ar afla pe-aici și alții în afara de noi. Și când m-or vedea plimbându-mă tacticos, sub ochii lor, vor fi încredințați că nu ne așteptăm la nimica rău și că trăim mai liniștiți ca în sânul lui Avraam. Nici nu se vor atinge de mine; vor avea interesul să mă întorc în tabără, ca să nu se nască aici bănuiala că mi s-a întâmplat ceva. Își vor spune că, oricum, le voi cădea în mână mai târziu.

— Dar, Sam dragă, e posibil ca ei să te vadă fără ca și dumneata să-i vezi...

— *Sir*, se zbârli el în glumă, dacă mă gratulați cu o asemenea palmă morală, totul s-a sfârșit între noi! Eu și să nu-i văd! Ochișorii lui Sam Hawkens o fi ei mici, dar sunt grozav de ageri. E drept că apașii nu vor sosi cu grămadă; vor trimite mai întâi iscoade; însă nici ăștia nu-mi scapă; îmi aleg un locșor de unde nu se poate să nu-i zăresc. Știți, există porțiuni de teren unde nici cel mai grijuliu cercetaș nu găsește acoperire; e obligat să iasă în câmp deschis. Iar eu mă plasez într-un asemenea sector și pândesc. De îndată ce descopăr iscoadele, vă dau de veste, pentru ca în momentul când se vor furișa lângă tabără, să vă arătați cu toții calmi și nepăsători.

— Dar or să-i vadă și pe kiowași și se vor grăbi să-și înștiințeze șeful.

— Pe cine să-i vadă? Pe kiowași? Omule, *greenhorn* și preanonorate boboc, vă imaginați cumva că Sam Hawkens are vată sau sugativă în loc de creier, hai? Voi fi avut eu din timp grijă să ajungă invizibili, să nu se vadă nici picior de

kiowaș. Înțeles? Acești foarte dragi prieteni ai noștri se vor ascunde bine de tot, pentru ca la momentul oportun să răsară ca din pământ. Iscoadele apașilor nu trebuie să zărească aici pe nimeni altul decât persoanele ce se aflau în tabără la prima vizită a lui Winnetou și a tatălui său.

— Ei da, atunci se schimbă lucrurile!

— Nu-i așa? Iscoadele n-au decât să ne dea târcoale și să se convingă că nu bănuim nimic. Apoi, după ce vor pleca, mă furișez eu pe urmele lor și pândesc sosirea grosului. Desigur că nu vor veni ziua, ci după căderea nopții, folosindu-se de întuneric, ca să se apropie cât mai mult de tabără. Atunci, vitejii noștri apași vor năvăli peste noi.

— Și ne vor lua prizonieri sau, mai știi, ne vor masacra; dacă nu pe toți, barem pe unii!

— *Sir*, zău că mă scârbiți! Vă pretindeți om cu studii și nu cunoașteți cel mai simplu adevăr: dacă vrei să nu fii prins, trebuie s-o iei la sănătoasa! Asta o știe în zilele noastre până și iepurele, ba și acea mică, neagră și pișcătoare insectă, care obișnuiește să sară de șase sute de ori cât lungimea trupului ei. Singur dumneavoastră ați rămas ageamiu în materie! Hm! Oare în multele cărți pe care le-ați mestecat nu scrie așa ceva?

— Nu scrie nimic, fiindcă un *westman* curajos nu sare de șase sute de ori cât lungimea trupului său, ca insecta dumitale. Va să zică, ești de părere s-o luăm la sănătoasa?

— Da. Vom aprinde, firește, un foc de tabără ca să fim cât se poate de bine observați. Cât va arde focul, apașii se vor ține ascunși. Iar după ce se stinge treptat și se face întuneric, o luăm la picior și-i anunțăm pe kiowași să se pitească prin apropiere. Atunci apașii se aruncă asupra taberei noastre și... nu mai găsesc țipenie de om, hi-hi-hi-hi! Îi apucă o mirare grozavă și, de bună seamă, încing la rândul lor focul ca să ne poată dibui. Acum, însă, îi vedem noi în lumină, cum ne văzuseră ei adineauri. Și roata se întoarce: din atacanți ajung să fie împresurați. Ai și ce spaimă pe ei! Și ce lovitură! Va rămâne de pomină multă

vreme. Și lumea va zice: „Toate astea le-a pus la cale Sam Hawkens, dacă nu mă-nșel!”

— Mă rog, n-ar fi rău, cu condiția ca lucrurile să se petreacă exact după imaginația dumitale.

— Așa va fi și nu altfel; am eu grijă.

— Și pe urmă? Îi eliberăm în taină pe apași?

— În orice caz, pe Inciu-Ciuna și pe Winnetou.

— Și ceilalți?

— Vom căuta să eliberăm pe cât mai mulți, dar cu condiția să nu ne trădăm.

— Și cu restul ce se întâmplă?

— Nimic prea grav, *sir*, vă pot încredința. În prima clipă, kiowașii se vor gândi mai puțin la apași; se vor grăbi să-i prindă pe fugari, adică pe noi. Și dacă totuși s-ar arăta lacomi de sânge, apoi las' pe mine, mai e și Sam Hawkens aici! Dar nu face să ne spargem de pe acuma capetele pentru cele ce s-ar petrece mai târziu; barem pe-al dumneavoastră l-ați putea folosi mai rentabil. Ce-o să mai fie, vedem atunci. Important e să găsim, înainte de toate, un loc potrivit pentru realizarea planului; nu ne putem refugia la întâmplare, oriunde. Mă ocup eu mâine în zori de problema asta. Azi am tot vorbit; de mâine intrăm în acțiune.

Avea dreptate. Să tot discuți și să făurești planuri era pentru moment de prisos; nu ne rămânea deci altceva de făcut decât să așteptăm desfășurarea evenimentelor.

Era o noapte cam neplăcută. Se iscase un vânt care dădu treptat în furtună și, către dimineață, se lăsă un frig neobișnuit în acele ținuturi. Ne aflam aproximativ pe latitudinea Damascului și totuși frigul ne trezi din somn. Sam Hawkens scrută cerul apoi conchise:

— Pesemne că astăzi se va petrece un fenomen rar prin partea locului. Va ploua, dacă nu mă-nșel. Și asta e spre binele nostru.

— În ce privință? întrebai eu.

— Nu bănuieți? Uitați-vă numai primprejur, câtă iarbă culcată!

Sosind, apașii ar putea trage imediat concluzia că pe aici au trecut de curând mai mulți oameni și cai decât numără tabăra noastră. Ploaia însă va îndrepta iarba și va șterge urmele care, altminteri, ar mai fi vizibile trei-patru zile. Mă duc repede să-i lămuresc pe kiowași și să-i iau cu mine.

— Și mergeți în căutarea unui loc potrivit pentru atac?

— Da. La drept vorbind, aș putea să-i las deocamdată aici și să-i chem mai târziu, după ce voi fi găsit eu locul; dar e mai bine să plec de pe acum, pentru ca urmele să dispară curând. Între timp, voi,ăștilalți, vă puteți continua lucrările.

Sam împărtășește căpeteniei kiowașilor planul său și acesta îl aprobă. După puțin, indienii, împreună cu Sam și cu cei doi tovarăși ai lui, porniră călare. Se înțelege că locul pe care urmau să-l aleagă trebuia să se afle chiar pe traseul nostru, al topografilor, adică pe linia ce-o aveam de măsurat. În felul acesta economiseam timp și nici nu dădeam de bănuieț apașilor.

Veneam încet în urma călăreților; înaintam pas cu pas, pe măsură ce înaintau lucrările. Către amiază, profeția lui Sam se împlini; începu să plouă. Dar o ploaie cum numai pe această latitudine se poate porni din an în paște. Părea că se revarsă un ocean din tărie.

În toiul acestui potop, Sam, Dick și Will se întoarseră din cercetare, îi observară abia când se aflau la zece- doisprezece pași de noi, atât de deasă era perdeaua de apă. Găsiseră un loc potrivit. Parker și Stone urmau să ni-l arate; iar Hawkens, după ce-și luă merinde suficiente, plecă, în pofida furtunii, ca să se așeze la pândă. Porni pe jos, fără catâr; astfel se putea ascunde mai lesne. Privindu-l cum dispare îndărătul perdelei de ploaie, aveam sentimentul că o catastrofă se apropia de noi cu pași grăbiți.

Pe cât de sălbatică a fost ploaia, ca o rupere de nori, pe atât de repede încetă năvala apei. Zăgazurile cerului se închiseră brusc și soarele străluci iarăși, ca în alte zile, deasupra lumii. Reluarăm lucrul întrerupt.

Ne aflam într-o savană lină, nu prea mare, înconjurată în trei părți de dumbravă; din loc în loc se zărea câte un tufiș. Terenul era foarte prielnic pentru lucrările noastre; înaintam cu repeziciune. Constatai totodată că Sam Hawkens prevăzuse cu multă precizie efectele ploii: deși kiowașii trecuseră călări chiar pe locul unde ne aflam, totuși nu se vedea nici o urmă de copită. Venind în căutarea noastră, apașii n-ar fi putut bănui că avem în apropiere două sute de aliați.

Pe înnoptate, când lucrul încetă, Stone și Parker ne informară că ne găsim de fapt în vecinătatea prezumtivului câmp de bătălie. Mi-ar fi plăcut să-l cercetez și eu, dar se făcuse prea târziu.

A doua zi dimineața pătrunserăm repede cu lucrul până la un pârau destul de lat, din care se alcătuia un fel de bazin, probabil veșnic plin cu apă, pe câtă vreme albia pârauului era îndeobște jumătate secată. Ploaia de ieri umpluse însă albia până-n margini. Către acest bazin ducea o limbă îngustă de savană, tivită pe ambele laturi cu copaci și tufe și înaintând ca o peninsulă spre mijlocul apei; îngustă la început, peninsula se lărgea treptat, luând aproximativ forma unui cerc. Semăna cu o tigaie, a cărei coadă ținea de mal. În partea opusă a bazinului se înălța o colină ușoară, împădurită.

— Iată locul ales de Sam Hawkens, lămuri Stone, rotindu-și privirile cu aerul unui cunoscător. Nici nu se putea ceva mai bun pentru planul nostru.

Mă simții, desigur, îndemnat să scrutez fiecare colțișor.

— Unde se găsesc kiowașii, mister Stone? întrebai.

— Ascunși, foarte bine ascunși! răspunse el. V-ați osteni degeaba să dați de cea mai mică urmă a lor, deși ei ne văd la perfecție și ne observă orice mișcare.

— Totuși, unde sunt?

— Așteptați nițel, *sir!* Mai întâi să vă explic de ce Sam, pișicherul, a ochit tocmai locul acesta. Savana pe care am străbătut-o are multe tufișuri răzlețe. Faptul acesta e în avantajul apașilor; ne pot urmări neobservați, se pot ascunde în spatele tufișurilor. Vedeți apoi limba aceea de pământ care se întinde încoace. Dacă încingem aici un foc de tabără, se luminează toată fâșia, chiar și adâncul savanei de unde urmează să vină apașii; focul îi va atrage; se vor apropia ușurel de noi, pitulându-se în dosul copacilor și tufelor. Vă asigur, domnilor, că nu se găsește teren mai bun pentru a ne lăsa atacați de indieni!

Fața lui uscățivă, lunguiață, înăsprită de vânt și soare, strălucea de satisfacție. Inginerul-șef, în schimb, nu-i împărtășea deloc entuziasmul și dădu sceptic din cap:

— Ce fel de om ești și dumneata, Stone! Te topești de bucurie că vom fi atacați atât de frumos! În ce mă privește, vă spun pe șleau: Am s-o șterg de-aici!

— Ca să cădeți cât mai sigur în mâinile apașilor! Nu vă lăsați purtat de asemenea gânduri năstrușnice, mister Bancroft! Cum să nu fiu încântat de locul ăsta, care înlesnește apașilor să ne prindă, pentru ca pe urmă să-i prindem noi în capcană! Uitați-vă un pic dincolo, peste apă. Sus, pe colină, în mijlocul pădurii, sunt pitiți kiowașii. Observatorii lor s-au cățarat în copaci și nici vorbă că ne-au și zărit. Tot așa îi vor zări pe apași, căci de sus ei cuprind cu ochii savana până hăt departe.

— Dar dacă vom fi atacați, ce ne folosește nouă că kiowașii se află tocmai dincolo de apă, ascunși în pădure? Obiectă inginerul-șef.

— E numai o manevră, pentru ca iscoadele apașilor să nu descopere adevărata situație. Însă de îndată ce vor fi trecut, kiowașii coboară încoace și se ascund în peninsulă, unde nu pot fi observați.

— Și vrei să zici că apașii nu se pot duce acolo?

— Ar putea, însă nu le permitem noi.

— Înseamnă să-i alungați. Atunci, cum vreți să nu vă observe? Se cam contrazic lucrurile, mister Stone.

— Ba. Deloc! E drept, nu trebuie să avem aerul că-i căutăm; îi lăsăm să se apropie de peninsulă. Dar aceasta, în locul unde se îmbină cu malul, nu are mai mult de treizeci de pași lățime; ei bine, acolo postăm caii noștri și baricadăm trecerea.

— Baricadă de cai? E cu putință?

— Firește. Priponim caii de copaci și vă asigur că nici un indian nu se mai apropie, căci animalele l-ar trăda prin sforăitul lor. Astfel, iscoadele cercetează jur-împrejur, dar în peninsulă nu se încumetă. După ce se întorc ca să-i cheme pe-ai lor, hop și kiowașii părăsesc pădurea de pe colină și se ascund în peninsulă, printre arbori. Iar trupa apașilor se furișează înapoi și așteaptă să ne culcăm și să adormim.

— Și dacă nu așteaptă până ne culcăm? intrai și eu în vorbă. Ne-ar tăia orice posibilitate de retragere.

— Nici atunci n-am fi în pericol, mă asigură Stone. Ne sar kiowașii în ajutor cât ai bate din palme.

— Numai că asta înseamnă vărsare de sânge și noi vrem s-o evităm.

— Dar, *sir*, aici, în vest, nu contează o picătură de sânge în plus. Dar nu vă faceți griji! Exact același motiv îi va reține și pe apași să ne atace cât suntem treji. O să-și spună, desigur și ei că ne vom apăra și, chiar dacă nu suntem decât douăzeci de inși, vor cădea destui dintr-ai lor înainte ca noi să încetăm lupta. Nu, ei caută să-și cruțe, ca și noi, sângele și viața. De aceea vor aștepta până ne vom fi culcat; iar noi lăsăm focul să se stingă și ne retragem pe întuneric în peninsulă.

— Și până atunci ce facem! Ne continuăm lucrările?

— Da, numai că la ora decisivă trebuie să fiți aici.

— Dacă-i așa, să nu ne pierdem vremea. Haideți, domnilor, să mai lucrăm un pic!

Îmi urmară invitația, deși nu prea le ardea de muncă. Sunt convins că ar fi preferat să spele putina. Dar în cazul acesta, lucrul ar fi rămas neisprăvit și, conform clauzelor contractului, nimeni n-ar mai fi putut pretinde vreo plată. Or, ca să renunțe la banii lor, ar fi fost prea mult. Unde mai pui că apașii tot i-ar fi ajuns din urmă. Își dădeau seama oamenii că, totuși, aici se aflau în mai mare siguranță și de aceea rămaseră pe loc.

În ce mă privește, mărturisesc deschis că nu așteptam cu prea mare calm evenimentele. Mă stăpânea o tulburare, o stare febrilă, un fel de trac pe care-l resimte ostașul înainte de a primi botezul focului. Nu-mi era frică, o, nicidecum. În fond, aș fi avut mai multe motive de teamă atunci când am răpus bizonul și ursul. Acum, însă, era vorba de oameni și acest lucru mă tulbura. Îmi păsa mai puțin de viața mea; aș fi știut să mi-o apăr la nevoie; dar ce te faci cu Inciu-Ciuna și cu Winnetou? Mă gândisem în ultimele zile atât de mult la Winnetou, încât îmi devenise și mai familiar decât înainte; îl îndrăgisem, fără prezența și prietenia lui; desigur, un proces psihic ciudat, dacă nu chiar enigmatic. Și încă un fapt curios: aveam să aflu mai târziu de la Winnetou că și dânsul se gândise mult la mine în aceeași vreme.

Neliniștea nu mă părăsi nici în timpul lucrului; eram însă convins că, în clipele hotărâtoare, va dispărea subit. De aceea socotind că, oricum, ciocnirea e inevitabilă, doream să se declanșeze cât mai curând.

Dorința aceasta avea să mi se îplinească. Abia trecuse de amiază, când îl zărirăm pe Sam Hawkens că se îndreaptă spre noi. Omulețul era vizibil obosit, dar ochiișorii lui șireți jucau neobișnuit de veseli deasupra obrazilor împăduriți.

— Totu-i în regulă, nu-i așa? îl întrebai. Se vede cât de colo, dragă Sam.

— Zău? râse el. Unde scrie? Pe nasul meu sau în imaginația dumneavoastră?

— Imaginație? *Pshaw!* Cine ți se uită în ochi nu mai are nici un dubiu.

— Așa, va și zică, mă trădează ochii. E bine s-o știu, ca să mă păzesc în alte ocazii. Dar aveți dreptate. Toate au mers strună, chiar mai bine decât mă așteptam.

— Înseamnă că ai văzut iscoadele?

— Ce iscoade?! Întreaga trupă am văzut-o. Și nu numai atât. Am și auzit-o, adică am tras cu urechea la vorbele apașilor.

— Ai tras cu urechea? Ah, atunci spune repede ce-ai aflat!

— Nu e timpul, nici locul. Strângeți instrumentele, duceți-le în tabără și așteptați-mă acolo! Vin și eu. Dar mai înainte, mă reped la kiowași, să le spun ce am aflat și ce au de făcut.

Trecu albia pârâului, dincolo de bazin și dispăru în pădurea de pe colină. Iar noi ne-am strâns lucrurile și am pornit spre tabără ca să-l așteptăm. Nici nu l-am văzut, nici nu i-am simțit pașii când, deodată, ne pomenirăm iarăși cu el. Stătea țăntoș în mijlocul nostru și ne muștruluia:

— Iată-mă, *my lords!* Ce dracu', nu mai aveți ochi, nici urechi? Și un elefant vă poate lua prin surprindere, deși pașii lui se aud de la un sfert de ceas depărtare!

— În orice caz, n-ai prea călcat cu pași de elefant! i-am răspuns.

— Posibil. Am vrut numai să vă demonstrez cum te poți apropia de oameni, fără ca ei să bage de seamă. Ședeți cu toții liniștiți, nu scoteți o vorbă; și totuși, în tăcerea asta, n-ați auzit când m-am strecurat printre voi. Uite-așa a fost și ieri, când m-am furișat lângă apași.

— Haide, povestește cum a fost!

— *Well*, o să auziți numaidecât! Întâi să mă așez, că-s tare ostenit. Mi s-au deprins picioarele cu călăria și nu mai țin la marș. De altfel, decât infanterist, e mai nobil să fii la cavalerie, dacă nu mă-nșel.

Se așeză lângă mine, clipi din ochi pe rând la fiecare și, subliniind cu capul silabă cu silabă, rosti plin de importanță:

— Așadar, în astă seară pornește jocul!

— Chiar azi? întrebai eu și mirat și bucuros, fiindcă doream să se hotărască odată. Atunci e bine, chiar foarte bine!

— Hm! S-ar zice că ardeți de nerăbdare să cădeți în brațele apașilor! Dar vă dau dreptate: e bine așa, mă bucur și eu că nu mai avem mult de așteptat. Nu e tocmai plăcut să aștepți un lucru care poate să iasă pe dos.

— A apărut vreun motiv de îngrijorare?

— Absolut nimic. Dimpotrivă, sunt sigur că o să meargă totul ca pe roate. Însă orice om cu experiență știe că și cel mai bun copil poate să ajungă până la urmă o pramatie. Așa și cu evenimentele. Planul cel mai bun poate da greș dintr-o simplă întâmplare.

— Dar în cazul nostru avem a ne teme de ceva?

— Nu. Din câte am auzit acolo, succesul nostru e asigurat.

— Ce-ai auzit, spune odată!

— Ia-o încet, fără grabă, tinere *sir*! Toate la rândul lor. Nu vă pot spune ce-am auzit și aflat până nu veți ști ce s-a petrecut mai înainte. Deci: am pornit în toiul furtunii. N-am așteptat să treacă, deoarece ploaia, fie și potop, tot nu pătrunde prin surtucul meu, hi-hi-hi-hi! Alergai până aproape de terenul unde fusese tabăra noastră, când ne-au vizitat cei doi apași; dar am fost nevoit să mă ascund repede, pentru că zărisem trei indieni adulmecând locul. Sunt iscoadele apașilor, mi-am zis; nu se vor deplasa mai departe, pentru că misiunea lor e să cerceteze numai locul acesta. Așa și era. Tot cotrobăiră pe acolo fără să-mi găsească urma și se așezară sub copaci, unde umezeala nu pătrunsese ca în afara pădurii. Să tot fi șezut așa vreo două ceasuri. Iar eu îi pândeam pitit sub arbore. Doar trebuia să le aflu intențiile. Și iată că sosește o trupă călare; oamenii

au fețele vopsite în culorile războiului. I-am recunoscut de îndată: Inciu-Ciuna și Winnetou cu apașii lor.

— Câți erau?

— Exact câți bănuisem. Am numărat cam vreo cincizeci. Iscoadele au ieșit din adăpost și au dat raportul. Apoi au luat-o înainte și toată trupa s-a pus încet în mișcare. Bănuți, desigur, domnilor, că Sam Hawkens s-a ținut scai de ei. Ploaia spălase urmele pașilor, dar țăruii pe care i-ați înfapt acolo s-au dovedit a fi călăuze foarte precise. Mi-aș dori să am parte totdeauna de asemenea călăuze sigure. Dar apașii ăștia sunt extrem de prudenți; la fiecă cot al pădurii, după fiecare tufiș, puteau să dea peste noi; de aceea se deplasau încet de tot. Înaintau cu multă dibăcie și precauție; îmi făcea o adevărată plăcere să-i studiez și mă gândeam, ca și în alte ocazii, că indienii apași sunt superiori tuturor celorlalte neamuri roșii. Inciu-Ciuna e al dracului de priceput, iar Winnetou nu se lasă mai prejos. Cea mai neînsemnată mișcare a lor era calculată. Nu suflau nici o vorbă; se înțelegeau numai prin semne. După ce străbătură două mile, începu să se lase seara. Indienii descălecară, își priponiră caii și se afundară în pădure; acolo voiau să poposească până-n zori.

— Și acolo ai tras cu urechea? întrebai eu.

— Da. Indienii, băieți deștepți, n-au aprins nici un foc; pe de altă parte, Sam Hawkens, tot deștept și-a spus că nu e rău așa, pentru că va fi protejat de întuneric. M-am strecurat printre copaci și, neavând altă la îndemână, m-am târât pe propria mea burtă, până am ajuns atât de aproape, încât auzeam toate vorbele lor.

— Și ai înțeles totul?

— Ce întrebare! Dacă afirm că se auzea fiecare cuvânt!

— Vreau să spun dacă se serveau de jargonul lor anglo-indian.

— Nu se serveau, ci discutau între ei, dacă nu mă-nșel și anume în dialectul mescalierilor pe care îl cunosc și eu bine. Mă deplasai încet-încet până în apropierea celor

două căpetenii. Schimbau arar câte un cuvânt scurt și cu miez, cum fac de obicei indienii.

— Ei, hai, dă-i drumul, omule! stăruii eu, văzând că iarăși se oprește.

— Mă rog, țineți-vă bine, *sir*, că-i dau drumul! Aflați că au ce au cu noi. Vor să ne captureze.

— Va să zică, nu umblă să ne ucidă?

— Ei, ar vrea ei așa, câte puțin, dar nici chiar dintr-o dată. Mai întâi cată să ne ia prizonieri fără să ne vatăme; apoi ne duc în satele mesclerilor, lângă Rio Pecos; acolo ne leagă la stâlpul torturii și, în cele din urmă, ne prăjesc de vii. *Well*, cam în felul crapilor pe care-i prinzi, îi duci acasă, îi ții în apă și-i hrănești, pentru ca la urmă să-i fierbi în tot soiul de mirodenii. Mă întreb, zău, ce gust o fi având bătrânul Sam, mai ales dacă-l frige la tigaie împreună cu surtucul lui vânătoresc, hi-hi-hi-hi!

Râse oarecum tainic, înfundat, în barbă. Apoi continuă:

— Au pus ochii în special pe mister Rattler, care șade aici printre voi încântat și radios, ca și când l-ar aștepta toate deliciile raiului. Da, mister Rattler, te-ai vârat într-o ciorbă de care eu unul nu mi-aș atinge gura. Vei fi pus la frigare, afumat, înțepat, otrăvit, înjunghiat, împușcat, tras pe roată și spânzurat, din toate pe rând și câte puțin ca să mai rămâi nițel în viață și să poți degusta în voie toate chinurile și modurile de a muri. Iar dacă totuși nu te vei hotărî să mori, atunci te vor așeza în aceeași groapă cu Klekih-Petra pe care l-ai ucis. Și vei fi înmormântat de viu.

— Dumnezeu mare! Așa au vorbit? întrebă Rattler, pălind de groază.

— Firește că așa. De altfel, o și meriți, n-am ce-ți face. Ți doresc numai ca, după ce vei fi trecut prin toate torturile, să te lași de nelegiuiri. Dar cred că n-o să le mai repeți. Cadavrul lui Klekih-Petra a fost dat pe mâna unui vraci ca să-l ducă acasă. Trebuie să știți că indienii ăștia din sud știu să-și trateze morții și să-i conserve în așa fel, încât să reziste lungă vreme la descompunere. Am văzut cu ochii

mei niște mumii de copii indieni care, după mai bine de un secol, arătau ca și când ar fi murit abia ieri. Dacă vom cădea cu toții prizonieri, atunci, mister Rattler, ni se va oferi și nouă plăcerea de a urmări cum te transformi de viu într-o astfel de mumie.

— Eu nu mai stau aici! izbucni Rattler. Plec imediat! Nu mă prind ei pe mine!

Se și pregătea s-o șteargă; dar Sam Hawkens îl trase îndărăt și-l preveni:

— Nu te clinti, dacă ții la viață! Ascultă ce-ți spun: probabil că apașii au și ocupat împrejurimile. Le-ai cădea de-a dreptul în brațe.

— Vorbești serios, Sam? îl întrebai eu.

— Nu e nici o născocire: am toate motivele să presupun că așa este. Nu m-am înșelat eu nici în alte privințe. Apașii au pregătit într-adevăr o întreagă oștire cu care cele două căpetenii urmează să-i atace pe kiowași după ce vor fi terminat cu noi. Numai așa se explică faptul că s-au întors înapoi atât de repede. N-au mai avut nevoie să facă drumul până la corturile lor pentru a-și mobiliza oamenii. Au întâlnit pe parcurs trupele pornite împotriva kiowașilor, i-au predat vrăciului ajutat de câțiva oameni cadavrul lui Klekih-Petra și, luând cu sine un grup de cincizeci de călăreți destoinici, s-au întors înapoi.

— Dar unde se află trupele destinate să-i atace pe kiowași?

— Nu știu. În privința asta n-au suflat o vorbă. De altfel, pentru noi faptul n-are nici o importanță.

Aici bătrânul Sam greșea. Nu era deloc lipsit de importanță pentru noi unde se găsea grosul trupelor apașe. Dovada ne-a fost servită câteva zile mai târziu. Sam continuă:

— După ce aflasem destule date, m-aș fi putut porni imediat înapoi, însă noaptea e dificil să ștergi urmele; apașii le-ar fi descoperit dimineața; în plus, mă ispitea gândul să-i studiez și la lumina zilei. Am rămas deci toată

noaptea pitit în pădure și, după ce apașii au pornit la drum, m-am luat frumușel după ei. I-am urmărit până la vreo șase mile depărtare de aici, apoi am făcut un ocol, ca să ajung la voi neobservat de nimeni. *Well*, acum știți totul.

— Prin urmare, nu te-au zărit deloc?

— Nu.

— Și ai avut grijă să nu-ți descopere urma?

— Păi cum!

— Dar plănuiai parcă să te lași văzut și...

— Știu, știu! Aș fi făcut-o, însă nu mai era necesar, pentru că... ia stați! Ați auzit ceva?

Fusese ca un țipăt de vultur, repetat de trei ori.

— Astea sunt iscoadele kiowașilor, lămuri Sam. Stau acolo sus, cățarați în copaci. Ne-am înțeles să dea semnalul când pătrund apașii în savană. Haideți, *sir*, să vă încerc agerimea ochilor.

Invitația mă privea pe mine. Sam se ridică de jos, eu îmi luai arma, gata să-l urmez.

— Stați! strigă el. Fără armă! Deși un *westman* nu se desparte de pușca lui, aici regula va suferi o excepție; trebuie să ne prefacem că nu bănuim nici un pericol și că umblăm să strângem vreascuri pentru foc. Din comportarea noastră, apașii vor trage concluzia că vom poposi aici peste noapte; și concluzia aceasta ne va fi de folos.

Pornirăm împreună agale, aparent nepăsători și trecurăm printre șirurile de copaci și de tufe, peste pajiște, până în savană. Ne apucărăm de strâns vreascuri, rotindu-ne pe furiș privirea ca să-i descoperim pe apași. Dacă se aflau pe aproape, atunci probabil că ședeau pitulați după tufișurile răspândite prin savană.

— Ai zărit vreunul? l-am întrebat pe Sam după câțva timp.

— Nu, răspunse el.

— Nici eu.

Scrutam cu atenție încordată împrejurimile, dar nu deslușeam nimic. Și totuși aveam să aflu mai târziu de la

Winnetou că el însuși era culcat într-un tufiș la cel mult cincizeci de pași de noi. Nu ajunge să ai ochi buni, mai trebuie să-i fi exersat, ceea ce pe atunci nu era deloc cazul meu. Astăzi l-aș recunoaște pe Winnetou chiar și după gâzele care, fiind atrase de prezența lui, ar forfoti în jurul tufișurilor cu pricina.

Ne înapoiarăm deci fără nici un rezultat. Apoi toți împreună ne puserăm pe strâns vreascuri pentru un foc de tabără. Am adunat mai mult decât era necesar.

— E bine așa, observă Sam. Trebuie să lăsăm și apașilor cogeamite grămadă pentru ca să poată aprinde la rândul lor focul, după ce vor năvăli în tabără și vor constata că am dispărut.

Între timp, se lăsase din nou seara. Sam, ca omul cel mai experimentat dintre noi, se cuibări în față de tot, acolo unde se desprindea din savană fâșia de pajiște la capătul căreia ne aflam. Pândea sosirea cercetașilor, care, desigur, avea să se apropie pentru a spiona noua noastră tabără. Aprinsesem focul și vâlvătaile își aruncau lumina până în adâncul savanei. Ce ageamii și fără experiență! — Trebuie să-și fi zis apașii despre noi. Focul indica inamicului, încă de departe, drumul spre tabără.

Cinarăm, ca de obicei, frugal și ne culcarăm, ca și când ne-am fi simțit în cea mai deplină siguranță. Armele zăceau aruncate la oarecare distanță, dar în direcția peninsulei, ca să le putem ridica din mers, în retragerea plănuită. Peninsula însă, așa cum hotărâse Sam, era barată de caii noștri.

Să tot fi trecut vreo trei ore de la căderea nopții și iată că Sam, tăcut ca o umbră, se strecură încet până la noi și ne șopti:

— Vin iscoadele, doi inși, unul pe stânga, celălalt pe dreapta. I-am auzit și văzut.

Veneau, așadar, din ambele părți ale pajiștii, ținându-se mereu îndărătul tufărișului. Sam se așeză lângă noi și începu să pâlăvrăgească cu glas tare vrute și nevrute. Noi îl

susțineam care mai de care și încinserăm o discuție însuflețită; voiam să-i convingem astfel pe cercetași că se pot apropia fără grijă. Știam că ne observă cu atenție de după tufișuri, dar ne feream din răspuțeri să aruncăm măcar o privire spre ascunzișurile lor.

Acum trebuia, înainte de toate, să sesizăm momentul când vor pleca. Nu-i puteam nici auzi, darămite vedea; și totuși, nu trebuia să mai întârziem nici o clipă după plecarea lor, pentru că era de așteptat ca, după puțin, întreaga trupă să se furișeze înapoi. Între timp kiowașii urmau să ocupe peninsula. Era deci preferabil să nu așteptăm, ci să acționăm în așa fel, încât iscoadele să se grăbească și să plece la ai lor. De aceea, Sam se ridică și, prefăcându-se că merge după lemne, se îndreptă spre unul din tufișuri; eu îl imitai, luând-o spre alt tufiș. Acum puteam fi sigur că iscoadele părăsiseră locul. Sam își făcu mâinile pâlnie la gură și orăcăi de trei ori ca broasca. Era semnalul convenit cu kiowașii. Aici, în apropierea pârâului, un orăcăit de broască nu putea stârni bănuieli. Apoi Sam se strecură din nou la postul lui de observație, pentru a ne ține la curent asupra mișcărilor trupei inamice.

La nici două minute de la semnalul lui Sam, se și arătară sute de războinici. Părăsiseră mai dinainte pădurea pentru ca, la semnalul convenit, adică orăcăitul de broască, să se afle cât mai aproape: ajunseră la pârâu și-l trecură dintr-un salt. Se târau ca șerpii, în spatele nostru, prin umbră, până în inima peninsulei. Totul se desfășură cu atâta îndemânare și repeziciune, încât în mai puțin de trei minute trecu de noi și ultimul kiowaș.

Nu-l mai așteptam decât pe Sam. Sosi și el, spunându-ne în șoaptă:

— Se apropie apașii din ambele laturi, exact cum am înțeles din discuțiile lor. Nu mai puneți lemne pe foc! Vom avea grijă să nu se stingă de tot, să mai rămână nițel jar ca indienii să poată înteți iarăși focul.

Îngrămădirăm restul de lemne și vreascuri în jurul focului, în așa fel, încât jarul rămas să nu arunce lumină asupra noastră în momentul când vom lua-o la goană. Pe urmă, fiecare dintre noi avea să se transforme într-un actor mai mult sau mai puțin talentat. Știam că cincizeci de apași ne pândesc din imediată apropiere și totuși trebuia s-o facem pe naivii. Multe depindeau de clipa următoare, chiar și viața noastră. Porneam de la presupunerea că apașii vor aștepta până ce, după toate aparențele, vom fi adormit. Și dacă ne înșelam? Dacă ne vor ataca mai repede? E drept că dispuneam de ajutorul celor două sute de kiowași. Dar intervenția lor ar fi declanșat o bătălie, care ar fi costat sânge și vieți omenești. Ne amenința, poate, o catastrofă, dar și de data aceasta se confirma felul meu de a fi: eram calm, mai calm ca înaintea unei partide de șah sau de domino. Îi studiam cu mare interes pe ceilalți. Rattler se lungise la pământ, cu fața în jos și se făcea că doarme. Frica morții îl prinsese cu ghearele ei de gheață. Faimoșii lui *westmeni*, cu chipurile livide, se holbau unii la alții; nu reușeau să articuleze decât frânturi de fraze, silindu-se totuși să ia parte la discuțiile noastre. Will Parker și Dick Stone se purtau atât de tacticos, încât ai fi zis că nu există picior de apaș pe toată fața pământului. Sam Hawkens se întrecea în glume și râdea cu o poftă grozavă de propriile lui spirite.

După ce trecu în felul acesta o jumătate de ceas, puteam fi siguri că atacul urma să se producă într-adevăr abia după ce vom fi adormit; altminteri, apașii l-ar fi dezlănțuit de mult. Focul scăzuse tare, încât am socotit oportun să nu mai zăbovim. Căscai de câteva ori, mă întinsei de-mi trosniră mădulele și vorbii:

— Sunt obosit, vreau să dorm. Dumneata ce faci, Sam Hawkens?

— N-am nimic împotriva; trag și eu un somn, îmi răspunse. De altfel și focul e pe sfârșite... Noapte bună!

— Noapte bună! Ne urară, la rândul lor, Stone și Parker; apoi, ne căutarăm câte un loc potrivit, ca pentru odihnă, cât mai departe de foc, dar având grijă să nu dăm nimic de bănuț. Și rămaserăm așa culcați.

Flacăra se micșora din ce în ce, până se stinse cu totul; numai jarul de sub cenușă mai licărea mocnit, dar pânda de lumină se împiedica în grămezile de vreascuri dimprejur. Ne aflam în plin întuneric. Acum trebuia să ne punem în siguranță, tiptil, fără cel mai mic zgomot. Îmi luai pușca și mă depărtai târâș; Sam se târa lângă mine; ceilalți ne urmau. Ajunși lângă cai, înghionții anume pe câte unul ca să miște și să tropote, acoperind astfel orice alt zgomot care ne-ar fi putut trăda. Izbutirăm, într-adevăr, să ajungem până la kiowașii care pândeau ca niște pantere încordate, setoase de luptă.

— Ascultă, Sam, șoptii eu, dacă vrem să cruțăm pe cele două căpetenii ale apașilor, atunci nici un kiowaș nu trebuie să-i descopere. Ești de acord?

— Da.

— Pe Winnetou îl iau în seama mea; dumneata, Stone și Parker aveți grijă de Inciu-Ciuna.

— Dumneavoastră singurel să vă ocupați de unul, iar noi, câte și trei, de celălalt? N-ar fi prea just, dacă nu mă-nșel.

— E just. Cu Winnetou mă descurc eu repede; voi, însă, trebuie să săriți toți trei, pentru ca Inciu-Ciuna să nu apuce a se apăra; altminteri, dacă-i dăm răgaz și prilej de luptă, bătrânul poate să cadă rănit sau chiar ucis.

— *Well*, aveți dreptate! Hai să mai avansăm un pic, să fim cei dintâi, pentru ca nici un kiowaș să nu ne-o ia înainte.

Făcurăm câțiva pași și ne oprirăm mai aproape de foc. Așteptam cu mare încordare strigătul de luptă al apașilor, căci atacul părea iminent. După obiceiul lor, căpetenia dă semnalul printr-un țipăt, iar trupa îl îngână apoi zgomotos. Țipetele urmăresc să-l intimideze pe dușman, să-i taie

curajul. Ca să imiți strigătul acesta de luptă, folosit de majoritatea triburilor indiene, scoți în falset un „hiiiiiih!” prelungit și, în același timp, îți lovești cu palma buzele, scurt, repetat, provocând astfel un tril prelung și ascuțit.

Kiowașii se aflau și ei în aceeași stare de tensiune. Toți căutau să fie primii și se înghesuiau mereu în față, împingându-ne și pe noi înainte. Lucrul putea să ne devină fatal; ne apropiam prea mult de apași; de aceea, eu, unul, doream din toată inima ca să se producă, în sfârșit, atacul.

Dorința mi se împlini. Răsună acel „hiiiiiih!” strident, sfredelitor, care îmi pătrunse în carne și-n oase, însoțit de un urlet îngrozitor, ca o dezlănțuire a iadului. Deși pământul fusese muiat de ploaie, auzirăm totuși pași repezi și sărituri. Apoi — câteva clipe de tăcere. Nimic nu se mișca înjur. S-ar fi putut auzi, vorba ceea, bâzâitul unei muște. În sfârșit, tună glasul lui Inciu-Ciuna. Rosti un singur cuvânt: „Ko!”

Acesta înseamnă „foc”, adică „încingeți focul”. Jarul de sub cenușă mai mocnea și crăcile uscate se aprindeau lesne. Apașii executară ordinul și aruncară vreascuri peste jar. În câteva clipe, vâlvătaile se înălțară spre cer, luminând terenul.

Inciu-Ciuna și Winnetou stăteau împreună și războinicii făcură la iuțeală cerc în jurul lor, dar constatară uimiți că noi dispăruserăm.

— Uf, uf, uf! exclamară toți.

Winnetou, deși atât de tânăr, dovedi cu acest prilej acea prezență de spirit pe care mai târziu i-am admirat-o de atâtea ori. Judecă, probabil, că ne găsim prin apropiere și că ei, apașii, luminați de vâlvătaile focului, sunt în dezavantaj față de noi și ne oferă o țintă sigură. De aceea comandă:

— *Tatișa! Tatișa!*

Asta însemna: „Depărtați-vă, depărtați-vă!” Se pregătea și el să se pună mai la adăpost, însă i-o luai înainte. Din patru-cinci salturi ajunsei lângă războinicii care-l

înconjurau. Îmbrâncind în stânga și-n dreapta ca să-i tai calea, pătrunsei în mijlocul cercului împreună cu Hawkens, Stone și Parker. Tocmai când strigase acel „*Tatișă! Tatișă!*”, pregătindu-se să sară, Winnetou se pomeni față în față cu mine și, preț de câteva clipe ne uitarăm unul în ochii celuilalt. Iute ca fulgerul duse mâna la brâu ca să-și tragă cuțitul, dar pumnul meu îl și lovi în tâmplă. Se clătină și se prăbuși. Văzui cum, în același timp, Sam, Will și Dick îl înșfăcau pe Inciu-Ciuna.

Apașii răcneau de mânie, dar glasurile lor fură acoperite de urletul înfricoșător al kiowașilor care se aruncau în luptă. Două sute de kiowași se năpustiră împotriva celor aproximativ cincizeci de apași! Adică patru contra unu! Și, totuși, luptătorii lui Winnetou rezistau cu vitejie. Trebuia, în primul rând, să-mi apăr propria piele și să-i țin la distanță pe apași, căci mă aflam chiar în mijlocul lor; de aceea mă răsuceam ca o sfârlează lovind în toate părțile. Nu mă serveam însă decât de pumni, pentru că nu voiam să rănesc și cu atât mai puțin să ucid pe careva. Doborâsem vreo patru-cinci inși și putui, în sfârșit, să-mi trag răsuflarea; de altfel și puterile începuseră să-mi slăbească. În câteva minute, lupta era sfârșită. Doar în câteva minute! Dar într-o astfel de încăierare minutele sunt extrem de lungi.

Inciu-Ciuna zăcea la pământ, legat cobză, iar alături de el, Winnetou, fără simțire; îl legarăm și pe dânsul. Nici un apaș nu scăpase, mai ales datorită faptului ca erau cu toții oameni viteji, care nu concepeau să fugă și să-și părăsească șefii căzuți în captivitate. Mulți dintre ei fuseseră răniți, dar și dintre kiowași cam tot atâția; din păcate, aceștia din urmă numărau și trei morți, iar apașii chiar cinci. Firește că acest rezultat sângeros nu intrase în planurile noastre; dar împotrivirea energică a apașilor îi silise pe kiowași să-și folosească armele mai vârtos decât am fi dorit.

Războinicii învinși fură legați. N-a fost nevoie de cine știe ce eforturi; dacă punem la socoteală și oamenii noștri,

eram patru sau chiar cinci contra unu. Trei kiowași îl țineau pe adversar și un al patrulea sau al cincilea îl lega.

Morții fură duși mai departe; kiowașii răniți primeau asistență din partea camarazilor lor, în timp ce noi, albi, îi pansam pe apașii în suferință. Bineînțeles că eram întâmpinați de priviri întunecate și vrăjmașe; ba unii răniți se și împotriveau fiind prea mândri pentru a accepta servicii din partea dușmanilor; preferau să sufere, să sângereze. Faptul nu mă neliniștea însă prea mult, pentru că rănilor erau îndeobște ușoare.

Treaba fiind terminată, ne-am pus mai întâi întrebarea unde să-i adăpostim la noapte pe prizonieri. Aș fi vrut să le creez condiții cât suportabile. Dar iată că Tangua, căpetenia kiowașilor, se răsti la mine:

— Căinii ăștia nu vă aparțin! Sunt ai noștri! Eu singur le hotărâsc soarta.

— Și ce anume hotărăști? întrebai eu.

— Îi ducem în satele noastre; dar pentru că mai avem o răfuială cu neamul lor și ne așteaptă un drum lung, doar n-o să-i cărăm cu noi peste tot. Îi punem la stâlpul chinurilor.

— Pe toți?

— Pe toți!

— Asta n-o mai cred.

— De ce?

— Pentru că te-ai înșelat și adineauri.

— Când?

— Când ai spus că apașii vă aparțin vouă. Or, nu-i adevărat.

— Ba e adevărat!

— Ba nu. După legile vestului, prizonierul aparține aceluia care l-a prins. Luați-vă, deci, apașii pe care i-ați prins; n-am nimic împotriva. Dar ceilalți sunt ai noștri.

— Ho-hi! Deștept mai vorbești! Ați vrea, după cât înțeleg, să rămâneți cu Inciu-Ciuna și cu Winnetou?

— Firește!

— Și dacă nu-i las?

— O să-i lași!

Tangua îmi vorbea pe un ton dușmănos; eu îi răspundeam calm și hotărât. Atunci își scoase cuțitul, îl înfipse până la plăsele în pământ și, fulgerându-mă cu privirea, zise:

— Încercați să puneți mâna pe un singur prizonier și trupurile voastre vor fi una cu pământul acesta în care mi-am înfipt cuțitul. Am zis! *Howgh!*

Amenințarea era cât se poate de serioasă. Eu însă i-aș fi arătat că nu mă sperie, dacă Sam Hawkens n-ar fi fost atât de înțelept să-mi arunce o privire cu tâlc, recomandându-mi prudență. De aceea tăcui.

Apașii legați zăceau în jurul focului și ar fi fost cel mai simplu lucru să-i lăsam chiar acolo, unde puteau fi supravegheați fără multă bătaie de cap. Dar Tangua voia să-mi demonstreze că se consideră stăpânul lor absolut și că poate proceda după placul lui; dădu deci ordin să fie legați în picioare de câte un copac.

Ceea ce se și făcu, desigur, fără delicatețe, cum oricine își poate imagina. Kiowașii procedară brutal, fără menajamente, străduindu-se să pricinuiască prizonierilor cât mai multe suferințe. Totuși, nimeni dintre apași nu-și trăda durerea. Erau crescuți și deprinși să îndure orice chin. Cel mai crunt se purtară kiowașii cu cele două căpetenii; strânseseră legăturile atât de tare, încât sângele părea gata să țâșnească din trupurile lor învinețite.

Era cu neputință ca vreunul din prizonieri să se elibereze prin eforturi proprii și să fugă; totuși, Tangua a rânduiește străji puternice jur-împrejurul taberei.

Focul reîntețit ardea, cum am mai spus, la capătul pajiștii care se întindea ca o fâșie către malul apei. Ne culcarăm și noi lângă foc. Ne pusesem în gând să nu admitem aici prezența nici unui kiowaș, pentru că orice prezență de acest fel ar fi îngreuiat, dacă nu chiar împiedicat, eliberarea lui Winnetou și a tatălui său; dar nici kiowașii nu doreau să se culce aici. Nu se arătaseră ei nici

la sosire prea amicali față de noi, darămite acum, după disputa dintre mine și Tangua. Privirile lor reci, aproape disprețuitoare, nu ne inspirau nici o încredere; ne gândeam că ar fi extrem de bine dac-am reuși să ne descotorosim de ei, fără o ciocnire prealabilă.

Aprinseră și ei câteva focuri la oarecare depărtare, în savană și se culcară în jurul lor. Vorbeau între ei nu în jargonul uzitat între albi și roșii, ci în graiul tribului lor, ca să nu-i putem înțelege. Nici faptul acesta nu era de bun augur. Se considerau stăpâni pe situație și se purtau cu noi asemenea leului de menajerie care tolerează în preajma lui o javră de cățel.

Planul nostru era cu atât mai greu de realizat, cu cât numai patru inși trebuiau să fie la curent cu el și anume Sam Hawkens, Dick Stone, Will Parker și cu mine. Pe ceilalți nici nu doream, nici nu era indicat să-i inițiem în secretul nostru; probabil că s-ar fi opus și ne-ar fi zădărnicit acțiunea, sau și mai mult, i-ar fi informat pe kiowași. Se lungiseră aici, lângă noi și trebuia să așteptăm până adorm cu toții. Din această pricină și luând în considerare faptul că o reușită a planului nu ne-ar mai fi îngăduit multă vreme odihna, Sam fu de părere că n-ar strica să ațipim și noi cât de cât. În pofida tulburării mele sufletești, avui într-adevăr norocul să adorm imediat. După un răstimp, Sam mă trezi. Pe atunci încă nu știam să citesc timpul după poziția stelelor, dar cred că era puțin după miezul nopții. Însoțitorii noștri dormeau, focul se stinsese. Dincolo, kiowașii nu întrețineau decât un singur foc. Celelalte pieriseră. Prin urmare, puteam discuta între noi, dar numai în șoaptă. Sam îmi spuse la ureche:

— Înainte de toate, să hotărâm care din noi patru vor pleca. Doi oameni ajung.

— Firește că unul sunt eu! i-am răspuns răspicat.

— Oho, nu vă pripiti, stimate *sir*! E o treabă foarte periculoasă.

— Știu.

— Și vreți să vă riscați viața?
— Da.
— *Well!* Sunteți un flăcău de nădejde, dacă nu mă-nșel.
Dar ne mai așteaptă și alt pericol, în afară de riscul vieții.
— La ce te referi?
— Succesul acțiunii noastre depinde de persoanele care o execută.
— Just.
— Mă bucur că sunteți de acord; de aceea sper că veți renunța la colaborarea dumneavoastră.
— Nici nu mă gândesc.
— Fiți rezonabil, *sir!* Lăsați lucrurile pe seama mea și a lui Dick Stone!
— Mă opun!
— Sunteți încă tinerel în materie. Ceea ce știți dumneavoastră din arta furișării e un nimic, un zero.
— Posibil. Dar voi dovedi chiar astăzi că se poate să execuți bine și un lucru la care nu te pricepi. Trebuie numai voință.
— Nu ajunge, mai trebuie și talent, *sir*, da, talent! Și dibăcie, de care nu dispuneți. Cu asta te naști și apoi te perfecționezi. Exercițiul, iată ce vă lipsește!
— Să facem o încercare.
— Adică, vreți să probăm?
— Da.
— Și care-ar fi proba?
— De pildă, știi dumneata dacă Tangua doarme?
— Nu știu.
— Totuși, e foarte important s-o știm. Nu-i așa?
— Este. Mă strecor eu mai târziu până la el.
— Nu, asta o fac eu.
— Dumneavoastră? De ce?
— De probă.
— Ah, așa? Și dacă vă simte?
— N-ar fi prea grav; am un pretext foarte plauzibil. Vreau să controlez dacă străjile își fac datoria.

— *Well*, așa mai merge. Dar ce folos de asemenea probă?

— Vreau să cuceresc încrederea dumatăle. Dacă experiența reușește, cred că n-o să te mai opui ca Winnetou să cadă în seama mea.

— Hm! În chestiunea asta mai vorbim.

— Mă rog. Așadar, pot să plec și să iscodesc ce face Tangua?

— Plecați, dar fiți foarte atent! Dacă vă simte, atunci mai devreme sau mai târziu va cădea la bănuială că sunteți vinovat de evadarea lui Winnetou, că dumneavoastră l-ați eliberat.

— Și nu se va înșela prea mult.

— Camuflați-vă în dosul copacilor și tufelor, nu treceți prin zona luminată de focul lor de tabără, căutați mereu întunericul.

— Am să-l caut, Sam.

— Sper. Pe puțin treizeci de kiowași sunt încă treji, fără a mai socoti și santinelele. Dacă reușiți să treceți neobservat, veți primi laudele mele sincere; voi întrezări atunci posibilitatea ca, odată și odată, peste vreo zece ani, să ajungeți un *westman* adevărat, deși până acum, în ciuda bunelor mele sfaturi, tot *greenhorn* ați rămas; și încă unul cum nu se găsește mai ageamiu și mai papă-lapte în nici un panoptic din lume, hi-hi-hi-hi!

Îmi potrivii bine cuțitul și pistolul, ca să nu le pierd cumva pe drum și pornii târâș. Astăzi, când istorisesc întâmplarea, îmi dau seama de întreaga răspundere ce mi-o asumam cu atâta dezinvoltură și nesocotință. Doream cu ardoare să mă apropiu de Tangua, fără să-l trezesc din somn.

Îmi era drag Winnetou și aș fi vrut să i-o arăt măcar printr-un gest care implică riscul vieții. Se ivea acum cea mai bună ocazie; puteam să-l salvez. Mă ambiționam s-o fac eu, eu și nimeni altul! Și iată că Sam, cu neîncrederea lui, mi se pune în cale! Voia să facă el împreună cu Dick Stone

isprava la care eu visam atât de mult. Chiar dacă izbuteam să mă furișez neobservat până la căpetenia kiowașilor, încă nu eram sigur că voi fi risipit îndoielile lui Sam. Iată de ce m-am hotărât să nu-l mai consult și să nu-i mai cer aprobarea în această chestiune. Voi acționa cu de la mine putere și îmi voi realiza dorința. Nu! Nu la Tangua mă voi duce, ci chiar la Winnetou.

Puneam astfel în joc nu doar propria-mi viață, dar și pe aceea a tovarășilor mei. Dacăș fi fost prins asupra faptului, s-ar fi terminat cu toți! Mărturisesc că întrezăream și atunci care ar fi consecințele, dar, pornit pe fapte mari, precum mă îndemnau anii mei tineri, trecui peste orice rezervă.

Citisem multe despre arta furișării și auzisem și mai multe de când mă aflam în vestul sălbatic. Îndeosebi Sam îmi explicase și chiar îmi demonstrase practic metoda. L-am imitat. Cât privește dibăcia necesară în asemenea situație, eram într-adevăr boboc. Dar asta nu mă împiedica să cred pe deplin în reușită.

Mă târâm pe burtă prin tufăriș. Între tabăra noastră și copacii de care fuseseră legați Inciu-Ciuna și Winnetou erau cam vreo cincizeci de pași. De fapt, ar fi trebuit să nu ating pământul decât cu degetele de la mâini și cu vârful cizmelor; dar pentru acest procedeu e nevoie de o rezistență a degetelor de la picioare și de la mâini, cum numai după lungi exerciții poți dobândi și de care nu dispuneam pe atunci. Mă târâm deci pe genunchi și pe coate; semănăm la mers cu un patruș. Până a mă sprijini de pământ, pipăiam locul ca nu cumva să nimeresc vreo uscătură și, strivind-o sub greutatea trupului, să provoc un zgomot cât de mărunț. Înainte de a mă strecura printre crengi sau pe sub ele, îmi deschideam drum, dându-le ușurel la o parte. Avansăm încet, foarte încet, dar avansăm.

Apașii fuseseră legați de copacii înșiruiți pe ambele laturi ale pajiștii. Privind dinspre tabără, cele două căpetenii se găseau pe latura stângă. Copacii respectivi se

înălțau chiar pe marginea pajiștii. Cam la patru-cinci pași depărtare, cu ochii la prizonieri, ședea un kiowaș însărcinat să-i păzească, avându-se în vedere rangul și importanța lor. Faptul acesta mă stânjenea serios, ba putea chiar să împiedice îndeplinirea planului; mă uitam la santinelă și mă gândeam cum să procedez ca să-i atrag, fie și pentru câteva clipe, atenția în altă parte. Aș fi putut arunca o piatră, dar, din păcate, nu se găsea nici una prin apropiere.

Făcusem abia jumătate din drum... Deodată, zării înaintea mea un petic de pământ mai luminos. Era ca o licărire. Mă târâi până acolo și, spre marea mea bucurie, dădui peste o groapă mică plină cu nisip, măsurând în diametru cam vreo doi coți. Probabil că apele bazinului, umflate de ploaie, se revărsaseră până acolo și astfel groapa se umpluse cu nisip. Îmi vârâi câțiva pumni de nisip în buzunar și mă furișai mai departe.

Cam după o bună jumătate de oră, ajunsei, în fine, la vreo patru pași în spatele lui Winnetou și al tatălui său. Copacii nu atingeau grosimea unui trup de om. Nu m-aș fi putut apropia de tot dacă, din fericire, nu s-ar fi nimerit chiar la picioarele copacilor un rămuriș înfrunzit care-mi păru suficient ca să mă apere de privirea santinelei. Trebuie adăugat că la câțiva pași mai încolo creștea un mărăcine înalt, care de asemenea putea să-mi fie de folos.

Mă strecurai mai întâi până în dreptul lui Winnetou și rămăsei vreo două-trei minute nemișcat, supraveghind santinela. Kiowașul era obosit, își ținea ochii mai mult închiși; cu mare greutate își învingea somnul.

În primul rând, mă interesa cum și în ce fel era legat Winnetou. Plimbându-mi cu prudență palma peste trunchiul copacului, atinsei piciorul și pulpa prizonierului. Mai mult ca sigur că Winnetou simți atingerea; mă temeam să nu facă vreo mișcare și să-mi trădeze astfel prezența, dar nu se întâmplă nimic: Winnetou era mult prea inteligent și dispunea de un perfect spirit de orientare. Constatai că legăturile îi înfășurau gleznele și, în plus, picioarele îi erau

prinse într-o curea petrecută în jurul copacului; era deci necesar să tai în două locuri cu cuțitul.

Îmi ridicai privirea și, la lumina palidă a focului, observai că mâinile îi erau prinse la spate cu o curea, de ambele laturi ale trunchiului. Aici nu era nevoie decât de o singură tăietură.

În clipa aceea îmi veni în minte un amănunt la care nu mă gândisem. Dacă-i desfăceam legăturile, era de așteptat ca Winnetou să evadeze cu mare grabă, ceea ce m-ar fi expus unei grave primejdii. Mă frământam în fel și chip cum să evit acest lucru, dar nu găseam soluția; eram nevoit să iau riscul asupra mea și, dacă apașul ar fi fugit, să mă salvez și eu cu aceeași rezeziciune.

Și totuși, cât de mult mă înșelam în ce-l privește pe Winnetou! Nu-l cunoșteam îndeajuns. Mai târziu, discutând despre eliberarea lui, tânărul apaș îmi împărtăși gândurile ce-l preocupaseră în acele clipe. Simțise că-l pipăie cineva și crezuse mai întâi că e un om de-al lui. Știa bine că întregul detașament fusese prins, dar se gândea că, poate, vreo iscoadă sau un curier să fi sosit pe neașteptate în urma lor, pentru a le aduce vești de la grosul trupei. Era deci aproape sigur că va fi eliberat și aștepta intervenția cuțitului mântuitor. Dar nu-și schimbă deloc poziția și nu făcu, deocamdată, nici o mișcare, pentru că nici în ruptul capului nu l-ar fi părăsit pe tatăl său. Pe de altă parte, nu voia ca printr-un gest necugetat să-l pună în primejdie pe salvator.

Începui cu legăturile de jos și tăiai curelele. Culcat cum eram, nu-mi sta în putință să ajung până la legăturile de sus și chiar dacă ajungeam, operația ar fi cerut multă atenție ca să nu-l rănesc pe Winnetou la mâini. Trebuia, deci, să mă ridic în picioare și atunci m-ar fi zărit paznicul. Dar nu degeaba îmi umplusem buzunarele cu nisip! Știam o metodă cu care să-i distrag atenția santinelei. Niște pietricele mi-ar fi prins și mai bine. În sfârșit, aruncai nițel nisip înspre tufa de mărăcini. Se produse ca un foșnet sec.

Kiowașul se întoarse, privi într-acolo, dar se liniști curând. Cel de-al doilea jet de nisip îi stârni îngrijorarea. Dacă e vreun șarpe veninos care se strecoară pe-acolo? Indianul se ridică și cercetă cu atenție locul. Se aplecase cu spatele spre noi. Mă sculai fulgerător în picioare și tăiai legătura de la mâinile lui Winnetou. Țin minte că privirea mi se opri un moment impresionată de părul lui frumos, împletit spre creștet în formă de coif și căzând apoi bogat și greu pe umeri. Apucai cu stânga o șuviță subțire de păr, o retezai cu dreapta și mă pitii iarăși la pământ.

De ce am tăiat șuvița? Pentru ca, la nevoie, să-mi țină de mărturie că eu sunt omul care l-a eliberat.

Spre marea mea bucurie, Winnetou nu se mișcă din loc; părea încremenit în vechea lui poziție. Șuvița de păr o făcui inel răsucind-o în jurul degetului și o băgai în buzunar. Apoi mă furișai lângă Inciu-Ciuna, cercetându-i legăturile. Era, ca și Winnetou, legat în curele și imobilizat de copac; nu se mișcă nici el sub atingerea mâinilor mele. Procedând ca și adineauri, i-am desfăcut mai întâi legăturile de la picioare. Am repetat apoi jocul cu nisipul aruncat în măracini, derutând atenția santinelei; reușii astfel să slobod din chingi și mâinile lui Inciu-Ciuna. Chibzuit ca și fiul său, rămase în totală nemișcare.

Judecai că e mai bine să nu las pe jos curelele tăiate, pentru ca să nu le găsească cineva. Cu nici un preț nu trebuiau să afle kiowașii modul în care s-a petrecut eliberarea prizonierilor. Găsind bucățile de curea, ar fi căzut la bănuială împotriva noastră. Adunai deci curelele cu care fusese legat Inciu-Ciuna și, strecurându-mă din nou lângă Winnetou, le culesei de jos și pe celelalte; le îndesai în buzunar și pornii îndărăt spre tabără.

Desigur că, observând dispariția celor doi apași, santinela ar fi dat alarma; or, în acest caz eu nu trebuia să mă mai aflu prin apropiere, însemna, deci, să mă grăbesc. Mă târâi tot mai adânc în tufăriș până ce, chiar și sculat în picioare, nu mai puteam fi zărit. Mă ridicai, furișându-mă la

fel de precaut, însă mult mai repede; astfel, ajunsei lângă tabără. Abia aici mă lăsa iarăși pe burtă și străbătui târâș restul drumului.

Cei trei tovarăși ai mei căzuseră la mari griji în legătură cu soarta mea. Când am apărut lângă ei, Sam îmi șopti:

— Cât pe-aici să ne-apuce frica, *sir!* Știți cât timp ați lipsit?

— Ei?

— Aproape două ore.

— Exact. O jumătate de oră dus, o jumătate întors și o oră întreagă am zăbovit la fața locului.

— Și de ce-ați stat acolo atât de mult?

— Trebuia să mă conving temeinic dacă Tangua doarme.

— Cum ați procedat?

— L-am fixat cu ochii timp de o oră și, constatând că nu mișcă, m-am convins că doarme într-adevăr.

— Va să zică așa! Superb, n-am ce spune! Ați auzit, Dick, Will? Ca să se convingă dacă un indian e treaz sau doarme, s-a zgâit la el o oră încheiată, hi-hi-hi-hi! Este și rămâne un *greenhorn* fără leac! Ce naiba, chiar nu aveți nici un picuș de creier în cap ca să fi găsit o metodă mai bună? Ați întâlnit în drum destule vreascuri, nu-i așa?

— Am întâlnit, desigur.

— Păi, n-aveați decât să vă apropiați de Tangua și să-i zvârliți în nas o așchiuță sau niște țărână; dacă era treaz, se mișca numaidecât. Firește, ați aruncat și dumneavoastră ceva, dacă nu mă-nșel, adică priviri și iar priviri, timp de o oră, hi-hi-hi-hi!

— O fi, dar vorba e: am trecut proba?

Între timp urmăream cu privirea încordată pe cei doi apași. Mă miram că stăteau și acuma rezemați de copaci, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. Ar fi putut de mult s-o ia din loc. Motivul pentru care n-au fugit aveam să-l aflu mai târziu. Era foarte simplu. Winnetou se aștepta că, după ce l-am dezlegat pe dânsul și după ce-l voi fi eliberat pe tatăl său, le voi da un semnal. La fel, dar într-o consecuție

inversă, presupunea și Inciu-Ciuna; aștepta și el nemișcat, crezând că mai am de lucru cu fiul său. Cum semnalul nu se produsese, Winnetou pândi clipa când santinela își închise iarăși ochii osteniți și mișcă un braț, dându-i a înțelege tatălui că nu mai e legat; Inciu-Ciuna îi răspunse în același chip; acum știau amândoi cum stau lucrurile și o luară la goană fără întârziere.

— Da, proba e trecută, recunosc Sam Hawkens. Ați stat lângă șeful kiowașilor și l-ați observat timp de o oră încheiată, fără să fiți prins.

— Prin urmare, prezint destulă încredere ca să mă ocup și eu de eliberarea lui Winnetou; n-o să mai tremuri că am să fac prostii...

— Nu! Vă imaginați că-i puteți smulge din captivitate pe cei doi apași bombardându-i timp de o oră cu privirea?

— Nici chiar așa! Le tăiem legăturile.

— Vorbiți ca și când ar fi vorba să tăiem o cracă din tufiș. Nu vedeți că e un kiowaș acolo, care face de santinelă?

— Văd, cum să nu văd!

— Kiowașul acela face exact ce-ați făcut și dumneavoastră, *sir!* Îi privește. Or, încă nu v-ați copt suficient ca, în pofida vigilenței sale, să-i puteți elibera pe cei doi prizonieri. E o treabă atât de grea, încât nu știu, zău, dacă eu însumi aș izbuti s-o scot la capăt. Judecați nițel, *sir!* Numai furișarea până acolo e un adevărat tur de forță și când, în cele din urmă, ajungi teafăr la țintă, atunci abia... *good luck!* Dar ce-i asta?

Își aruncase privirea în direcția celor doi apași și amuți brusc. Ambii prizonieri dispăruseră de lângă copaci. O jucai pe neștiutorul și întrebai cu naivitate:

— Ce s-a întâmplat? De ce nu-ți continui reflexiile?

— De ce? Fiindcă... fiindcă... E aievea, sau mi se pare? Își frecă ochii și urmă: Dumnezeule, n-oi fi având vedenii! Dick, Will, ia uitați-vă nițel acolo și spuneți-mi dacă-i mai zăriți pe Winnetou și pe Inciu-Ciuna!

Se întoarseră și ei cu fața spre locul cu pricina și erau tocmai pe punctul să-și exprime uluirea, când santinela, constatând lipsa prizonierilor ce-i fuseseră încredințați, dădu un strigăt puternic și ascuțit. Toți kiowașii se treziră din somn. Santinela țipa, relatându-le, pe limba lor, cele întâmplate; nu înțelegeam, dar bănuiam ce spunea; apoi se iscă un tumult de nedescris.

Toți, chiar și albi, alergară către copacii aceia. Îi urmași eu, căci trebuia să apar cu totul străin de întâmplarea petrecută. Avui însă răgazul să-mi întorc buzunarul pe dos și să-l scutur de nisip.

Ce păcat că nu i-am putut scăpa decât pe Winnetou și pe Inciu-Ciuna! Cu câtă satisfacție aș fi dat drumul și altor prizonieri, chiar tuturor! Ar fi fost însă curată neghiobie să încerc măcar o astfel de acțiune.

Peste două sute de oameni înconjuraseră locul unde, cu puțin înainte, se mai găseau cei doi fugari. Se stârnise o hărmălaie și un urlet care-mi demonstau cât se poate de clar ce plăcere m-ar fi așteptat dac-aș fi fost descoperit. În cele din urmă, Tangua ordonă liniște și dădu însărcinările cuvenite; cel puțin jumătate din oamenii lui se împrăștiară cu mare zor pe cuprinsul savanei și, cu tot întinericul, porniră în căutarea evadaților. Tangua făcea spume la gură de mânios ce era. Îl lovi pe paznic cu pumnul în obraz și-i smulse de la gât săculețul cu „medicamente” călcându-l în picioare. Asta însemna că bietul om își pierduse cinstea. Era dezonorat.

Cuvântul „medicamente” nu trebuie luat în sens medicinal de leacuri sau droguri. Expresia a intrat în vocabularul indian după venirea albilor. Medicamentele folosite de albi le erau cu totul necunoscute pieilor-roșii, iar efectele lor erau puse în seama unor farmece, a unei forțe tainice, supranaturale. De atunci, tot ce ținea de vrăjitorie, de inexplicabil, tot ce considerau ei a fi urmarea unei intervenții oculte, era denumit „medicament”. Firește că fiecare trib are în graiul său și o expresie proprie. Astfel, în

graiul mandașilor *medicamentul* se cheamă *hopenes*, în cel al tuskarorilor *yunniuh queht*, în tribul picioarelor-negre i se spune *nehtova*, la siucși *vehcon* și la aricareși *vehrootih*.

Orice adult, orice războinic poartă la dânsul un „medicament”. Adolescentul care devine bărbat și vrea să fie primit în rândurile războinicilor dispare într-o bună zi și se retrage în singurătate. Acolo postește întruna, nu bea, nu mănâncă, doar meditează asupra nădejdlor, dorințelor și planurilor sale de viitor. Încordarea spiritului legată cu asemenea privațiuni fizice îl transpune într-o stare febrilă care îl face să nu mai deosebească aparența de realitate. I se pare că un har divin a coborât asupra lui; visul e pentru el o revelație supranaturală. Odată ajuns în acest stadiu, tânărul așteaptă să-i apară în fața ochilor primul lucru care-l ispitește, fie în vis, fie aievea și apariția respectivă devine amuleta lui sfântă pentru câte zile va trăi: este „medicamentul” lui. Dacă-i apare, să zicem, un liliac, nu se lasă până nu prinde unul viu. Dacă izbutește, se întoarce la tribul lui și depune prada în mâinile vraciului care o „prepară”. Liliacul tăbăcit își găsește apoi locul într-o punguliță cât se poate de originală, mai deosebită de altele. Punga se păstrează în permanență la gât și constituie averea cea mai de preț. Cine pierde „medicamentul” acela își pierde și onoarea. Nefericitul ghinionist se poate reabilita numai dacă ucide un dușman cu faimă, îi ia medicamentul de la gât și, arătând tuturor trofeul cucerit, devine el însuși proprietarul lui.

Vă puteți dar închipui ce cumplită era pedeapsa pentru străjerul căruia Tangua îi smulsese punga călcându-i-o în picioare. Bietul om nu suflă un cuvânt de scuză sau de protest. Își luă pușca și dispăru printre copaci. Din acea clipă era ca și mort pentru tribul lui și nu mai putea fi repus în drepturi decât în cazul relatat mai sus.

Furia șefului se abătu nu numai asupra santinelei vinovate, ci și asupra mea. Se repezi la mine și răcni:

— Îi cereai pe câinii ăia pentru tine. Du-te acum și adu-i!

Voiam să evit orice răspuns, dar Tangua mă apucă de braț și strigă:

— N-auzi ce-ți poruncesc? Du-te și prinde-i!

Mă smucii din strânsoarea lui:

— Îți închipui că ai dreptul să-mi poruncești?

— Da, eu sunt căpetenia taberei și toată lumea trebuie să-mi dea ascultare!

Atunci am scos din buzunar cutia de sardele și i-am arătat-o:

— Vrei să-ți răspund cum se cuvine și să te arunc în aer împreună cu războinicii tăi? Dacă mai scoți o vorbă nesocotită, dau drumul la „medicament” să vă spulbere pe toți!

Eram curios dacă farsa va stârni efectul dorit. Ehei și ce mai efect a produs! Tangua se dădu câțiva pași îndărăt și exclamă:

— Uf, uf! Păstrează-ți medicamentul și fii neam de câine, ca orice apaș!

Insulta n-aș fi trecut-o ușor cu vederea dacă n-aș fi ținut seama de furia lui extremă și de numărul covârșitor al oamenilor săi.

Noi, albi, ne înapoiarăm în tabără, unde întâmplarea fu, bineînțeles, discutată și întoarsă pe toate fețele, fără ca vreunul să găsească o explicație. Eu îmi păstram secretul față de toți, chiar și față de Sam, Dick și Will. Mă și bucuram în sinea mea că numai eu cunosc adevărul despre dispariția neașteptată a celor doi prizonieri, în timp ce dânșii se frământau în zadar.

Suvița de păr a lui Winnetou aveam s-o port la mine în toate drumețiile prin vestul sălbatic. Și o mai port și astăzi...

4. De două ori în ghearele morții

Comportarea kiowașilor, deși nu-i puteam socoti dușmani declarați, ne îngrijora totuși. Am hotărât așadar ca, după culcare, să facem de gardă câte unul pe schimb, din oră-n oră, până dimineața. Indienii nu trecură cu vederea măsurile noastre de precauție și, firește, se cam supărară, devenind și mai puțin prietenoși.

Spre revărsatul zorilor, furăm treziți de către omul nostru de gardă. Kiowașii căutau urmele prizonierilor evadați, pe care în cursul nopții nu le putuseră descoperi. În sfârșit, le găsiră; urmele duceau spre locul unde apașii își lăsaseră caii înainte de atac, punându-i, firește, sub supravegherea unor paznici. Inciu-Ciuna și Winnetou dispăruseră acum împreună cu paznicii; plecaseră călare. Restul cailor rămase pe loc. Aflând cum stau lucrurile, Sam Hawkens făcu una din mutrele lui de șmecher și mă întrebă:

— Ați putea să ghiciți, *sir*, de ce căpeteniile apașilor au procedat astfel?

— Da. Ghicitoarea nu e deloc grea.

— Oho, *sir*! Un *greenhorn* ca dumneavoastră să nu-și închipuie că tam-nisam, din pură întâmplare, va găsi răspunsul just. Ca să te descurci cu întrebarea mea se cere experiență.

— Am experiență.

— Dumneavoastră aveți experiență?! Haida-de! Aș fi curios să știu de unde ați luat-o. Poate că-mi lămuriți și mie chestiunea.

— Și de ce n-aș lămuri-o? Experiența de care vorbesc am luat-o din cărți.

— Cărți și iarăși cărți! Nu zic, se mai întâmplă să ai noroc și să te alegi cu câte ceva folositor din ele, dar asta nu înseamnă că ai sorbit înțelepciunea cu linguroiul. Vă

dovedesc eu imediat că n-aveți habar de nimic și că sunteți clei. Așadar: de ce ambii șefi evadați și-au luat numai caii lor, lăsându-i pe ceilalți priponiți?

— Au făcut-o spre binele prizonierilor rămași aici.

— Aha! Și cum vine asta?

— Vor avea și ei nevoie de cai.

— Credeți? Și cam în ce fel s-ar putea folosi niște oameni captivi de caii lor?

Întrebările sale nu-mi jigneau orgoliul; așa era Sam. I-am răspuns foarte calm:

— Sunt plauzibile două ipoteze. Fie că șefii evadați se vor întoarce curând cu forțe suficiente, bine înarmați, pentru a-și elibera întregul detașament și, în acest caz, ce rost ar fi avut să care după ei animalele? Ca să le aducă înapoi? Fie că războinicii kiowași nu vor întârzia aci până la sosirea apașilor, grăbindu-se să plece împreună cu prizonierii. În cazul acesta, situația prizonierilor ar fi ușurată datorită cailor; n-ar fi nevoiți să facă drumul pe jos. Pe lângă că deplasarea pe cai va fi mai puțin dificilă, apare și speranța ca, în drum către satele kiowașilor, să fie eliberați de-ai lor. Altminteri, fără cai, n-ar fi exclus ca domnii kiowași să-i ucidă chiar aici, la repezeală, ca să se descotorosească de ei.

— Hm! Nu-i chiar atât de proastă brodeala pe cât m-aș fi așteptat de la o specie ca dumneavoastră. Ați omis însă o a treia ipoteză. E posibil ca și așa, cu toată prezența cailor, prizonierii să fie uciși.

— Nu, asta nu e posibil!

— Măi-măi! Cum îndrăzniți, stimate *sir*, să infirmați o ipoteză emisă de creierul lui Sam Hawkens?

— Fiindcă Sam Hawkens pare să fi uitat că mă găsesc și eu aici.

— Zău? Adică sunteți și dumneavoastră aici? Chiar de-adevăratelea? Considerați, pesemne, că preanonorata dumneavoastră prezență e ceva cu totul deosebit, ceva care zguduie mapamondul!

— Vreau să spun că, atâta timp cât mă găsesc aici și pot să mișc barem un deget în apărarea lor, prizonierii nu vor fi uciși.

— Serios? Păi atunci sunteți un individ colosal, hi-hi-hi-hi! Kiowașii numără două sute de bărbați și dumneavoastră singurel, pe deasupra și *greenhorn*, îi împiedicați să procedeze după pofta lor?

— Sper că n-am să fiu singur.

— Nu? Și pe cine mai contați?

— Pe dumneata; pe Dick Stone și Will Parker. Am cea mai mare încredere în voi; sunt convins că vă veți opune cu toată energia unui asemenea masacru.

— Aha! Prin urmare aveți încredere în noi! Primiți, vă rog, toată recunoștința mea. Nu e un fleac să te bucuri de încrederea unui astfel de om. Bineînțeles că sunt grozav de onorat, dacă nu mă-nșel!

— Ascultă, Sam, nu mi-e de glumă și n-am poftă să mă las antrenat în zeflemele. Când e în joc viața atâtor oameni, gluma încetează.

Mă fulgeră cu ochisorii lui ironici șireți, apoi zise:

— *Thunder-storm!* Va să zică o luați în serios? Și, în cazul ăsta, firește că trebuie să devin mai grav. Dar sunt curios, cum înțelegeți dumneavoastră să vă realizați intenția? Pe alții nu ne putem bizui; n-am fi decât patru inși care să înfrunte, eventual, două sute de kiowași. Credeți că vom scăpa cu fața curată?

— Nici nu mă interesează dacă și cum vom scăpa. Ceea ce știu e că nu voi îngădui ca, în prezența mea, să se comită o crimă monstruoasă.

— Și totuși se va comite; cu singura deosebire că printre cei plecați în lumea de apoi veți fi și dumneavoastră. Sau, poate, vă puneți nădejdea în noua poreclă: Old Shatterhand? Credeți probabil că veți lichida cu pumnul două sute de războinici indieni?

— Prostii! Nu eu mi-am dat porecla; pe de altă parte știu bine că numai noi, patru inși, nu ne putem bate cu două

sute de adversari. Dar crezi că e neapărat nevoie să folosim forța? Stratagema e adeseori mai eficace.

— Așa? Ați cules-o și pe asta din lecturi?

— Da.

— Mi-am închipuit. Altfel cum ați fi ajuns un flăcăuș atât de deștept! Tare-aș vrea să văd și eu odată cum o faceți pe șmecherul, cam ce mutră veți fi având. Vă asigur că, în cazul dat, nu veți obține nimic cu șmecheria dumneavoastră. Kiowașii își vor face mendrele fără să ia în seamă dacă arătăm mai severi sau mai șireți.

— Bine! Văd că nu e nici o nădejde în voi; atunci mă simt obligat să acționez singur.

— Pentru numele lui Dumnezeu, *sir*, lăsați năzbâtiile! Nu care cumva să lucrați de unul singur; vă atrag atenția să ne urmați întru toate. Nu vreau să spun că n-aș fi de partea apașilor dacă i-ar amenința vreo primejdie, însă nu mi-e în obicei să mă reped cu capul în zid. Aflați de la mine că zidul e totdeauna mai tare în raport cu scăfârlia.

— Nici mie nu-mi trece prin gând să vreau imposibilul. Acuma încă nu știm ce au hotărât kiowașii în legătură cu prizonierii lor, deci nu trebuie să ne spargem capul de pomană. Mai târziu însă, dacă vom fi nevoiți să trecem la acțiune, vom găsi și metoda potrivită.

— Se poate; numai că un om serios nu trebuie să mizeze pe inspirația momentului. De fapt, întâmplările imprevizibile nici nu mă interesează deocamdată. Avem însă de-a face cu o problemă foarte precisă: cum procedăm în cazul că apașii urmează a fi uciși?

— Pur și simplu nu permitem.

— Asta nu spune nimic, e zero. Nu permitem... Exprimați-vă mai clar!

— Ne opunem categoric.

— N-ar avea nici un efect.

— Atunci îl oblig pe Tangua să se supună voinței mele.

— Și cum?

— Dau cu el de pământ și-i țin cuțitul la gât, dacă altminteri nu se poate.

— Și-l înjunghiați?

— Dacă nu se supune, da!

— *All devils*, pe toți dracii, sunteți turbat de-a binelea! Se burzului Sam. Zău că ați fi în stare!...

— Te asigur că am s-o și fac.

— Asta e... asta e...

Tăcu. Mai întâi speriat, apoi îngrijorat, făcu fețe-fețe până se decise, în sfârșit:

— Aflați că ideea nu-i de lepădat. Să-i pui lui Tangua cuțitul la gât este, în cazul de față, singura metodă ca să obții ceea ce vrei. Uite că și un *greenhorn* poate avea uneori, ca să spun așa, o mică idee! Pe asta o reținem.

Ar mai fi continuat, însă Bancroft se apropiase de noi, cerându-mi să trec la lucru. Inginerul avea dreptate. Nu trebuia să pierdem nici o singură oră dacă voiam să terminăm lucrările înainte de sosirea lui Inciu-Ciuna și Winnetou cu trupa lor.

Desfășurărăm o activitate intensă și încordată până la ceasul prânzului. Atunci Sam Hawkens se apropie de mine și-mi zise:

— Îmi pare rău că trebuie să vă tulbur, *sir*, dar kiowașii par să aibă un oarecare plan în legătură cu prizonierii.

— Un oarecare plan? Asta-i foarte vag. Știi cumva ce au de gând?

— Presupun, dacă nu mă-nșel. Se pare că-i vor pune la stâlpul torturii și-i vor ucide.

— Când? Chiar acum, sau mai târziu?

— Acușica, de bună seamă; altminteri nu mă grăbeam să vă anunț.

S-au luat măsuri din care trag concluzia că apașii urmează a fi chinuiți.

Și, după toate semnele, tortura va începe foarte curând.

— Asta trebuie zădărnicit! Unde-i Tangua?

— Printre oamenii săi.

— Să-l scoatem de acolo, să-l ademenim. Preiei sarcina, Sam?

— O preiau, dar cum o scot la capăt?

Aruncai o privire îndărăt și scrutai terenul. Kiowașii nu se mai aflau pe locul unde poposiserăm în ajun. Urmaseră și ei traseul nostru și își improvizară o tabără la liziera unei pădurici. Rattler și oamenii lui se găseau tot acolo; Sam Hawkens se învârtise în preajma lor, îi spionase, în vreme ce Parker și Stone rămăseseră în preajma mea. Între mine și tabăra kiowașilor se afla un desiș de tufe tocmai potrivit pentru realizarea planului: eram ferit de ochii kiowașilor. Îi dădui lui Sam soluția:

— Îl anunți pe Tangua că vreau să-i comunic ceva, dar nu pot părăsi lucrul. Atunci va veni.

— Sper. Dar dacă-și ia însoțitori?

— Îi las în seama dumatăle, a lui Parker și Stone; de Tangua mă ocup eu. Pregătiți curele, ca să-i legăm. Totul trebuie făcut la iuțeală și, pe cât posibil, fără nici un zgomot.

— *Well!* Nu știu dacă planul dumneavoastră e fără cusur, dar fie cum doriți, pentru că altul mai bun nu-mi vine în minte. Ne riscăm viața, nu-i vorbă; dar având în vedere că n-am chef deocamdată să mor, cred că vom scăpa ieftin, ca să zic așa, cu vânătăi la ochi, hi-hi-hi-hi!

Chicotind mai mult în sinea lui, cum îi era felul, Sam se depărta. Deși stimații mei colegi nu se găseau la prea mare distanță de mine, totuși nu ne-au putut auzi discuția. Nici nu mă gândeam să-i pun la curent cu planul meu; eram convins că mi-ar pune bețe-n roate. Țineau mai mult la propria lor viață decât la salvarea prizonierilor.

Eram pe deplin conștient de miză ce-o puneam în joc. Să-i previn pe Dick Stone și pe Will Parker de primejdia la care urmează să-i expun? Sau să acționez fără a-i informa în prealabil? M-am decis să-i întreb dacă nu preferă să rămână în afara jocului. Dar Stone îmi răspunse:

— Ce idee, *sir!* Ne luați drept niște mișei care își părăsesc prietenul la ananghie? Ceea ce plănuți e o ispravă demnă de un *westman* adevărat; vom participa cu plăcere. Nu-i așa, bătrâne Will?

— Da! încuviință Parker. Sunt curios dacă noi ăștia patru izbutim să ținem piept celor două sute de indieni. Parcă-i și văd cum se reped la noi și urlă neputincioși.

Lucram liniștit și trăgeam numai din când în când cu coada ochiului ca să văd ce se petrece îndărătul meu; deodată, aud glasul lui Stone:

— Fiți gata, *sir!* Sosesec!

Ridicai capul; Sam se întorcea împreună cu Tangua. Din păcate, îl însoțeau încă trei kiowași.

— Fiecare ia în primire câte unul, hotărâi. Șeful rămâne pe seama mea. Îi strângeți de beregată ca să nu țipe; dar nu vă grăbiți, așteptați până încep eu!

Cu pasul rar pornii în întâmpinarea lui Tangua, urmat de Stone și de Parker. Socotii în așa fel, încât să ne întâlnim tocmai acolo unde tufărișul ne ferea cel mai bine de ochii celorlalți kiowași. Tangua era încruntat. Mi se adresă cu dușmănie:

— Fața palidă numită Old Shatterhand m-a chemat încoace. Ai uitat că eu sunt căpetenia kiowașilor?

— Nu, n-am uitat, i-am răspuns scurt.

— Nu trebuia să mă chemi la tine, ci să vii tu. Dar îți iert nesocotința pentru că ești de puțin timp în țara asta și mai ai de învățat bună purtare. Ce vrei să-mi spui? Dar fii scurt, că n-am vreme!

— Ce treburi grozave te așteaptă?

— Câinii de apași vor fi făcuți să urle.

— Când?

— Chiar acum.

— De ce vă grăbiți? Credeam c-o să-i duceți la *wigwamurile*, la colibele voastre și acolo, în fața cinstitelor voastre *squaw*, a nevestelor și sub ochii copiilor voștri îi veți supune la cazne și-i veți ucide.

— Așa aveam de gând, dar ne-am fi încurcat treburile războiului. De aceea îi omorâm chiar azi.

— Să n-o faci, te rog!

— N-ai de ce mă ruga! se răsti el.

— Oare n-ai voi să vorbești cuviincios ca și mine? Ți-am adresat numai o rugămintă. Dacă-ș fi încercat să-ți poruncesc, ai fi avut, poate, motive să-mi răspunzi grosolan.

— Din partea ta nu primesc nici porunci, nici rugăminți. Doar n-am să-mi schimb hotărârea de dragul unei fețe palide!

— Poate ți-o schimbi totuși! Cine ți-a dat dreptul să ucizi prizonierii? Nu vreau să-ți aud răspunsul; îl cunosc dinainte și n-o să ne certăm din pricina asta; dar e o deosebire între a ucide pe cineva fără a-i provoca suferințe și între a-l supune la o moarte chinuitoare. Cât ne aflăm noi aici, nu vom îngădui să se petreacă așa ceva.

Tangua își înălță capul și spuse cu dispreț:

— Nu veți îngădui? Dar ce-ți închipui că ești? O broască râioasă care încearcă să-l înfrunte pe ursul Munților Stâncoși, asta ești! Prizonierii îmi aparțin și fac cu ei ce-mi place.

— Numai cu ajutorul nostru i-ați prins; avem asupra lor aceleași drepturi ca și voi! Vă cerem, așadar, să-i lăsați în viață!

— Cere ce poțtești, câine alb! Eu scuipe pe vorba ta!

Scuipă cu scârbă la picioarele mele și dădu să plece. Dar pumnul meu îl fulgeră atât de năprasnic, încât se prăvăli pe moment. Avea totuși țeasta dură; nu-l amețisem de tot; mai încercă să se ridice. A trebuit să mă aplec asupra lui și să-i mai aplic o lovitură; între timp, i-am scăpat din atenție pe colegii mei.

Când mă ridicai, Sam Hawkens tocmai îngenunchea lângă un indian, strângându-l de gât. Stone și Parker se luptau cu alt kiowaș; al treilea, însă, o luase la goană, strigând cât îl ținea gura.

Sării în ajutorul lui Sam. După ce l-am legat cobză pe indian, făcându-l inofensiv, observai că Dick și Will terminaseră și ei treaba lor.

— N-ați lucrat cu prea mult cap, îi mustrai eu. De ce l-ați scăpat pe-al treilea?

— Stone și cu mine ne-am repezit amândoi la același ins, răspunse Parker. Am pierdut astfel vreo două secunde, timp în care păcătosul a reușit să fugă.

— Nu face nimic, ne consolă Sam. Atâta doar că răfuiala va începe mai curând. Să nu ne batem capul cu asta. În două-trei minute kiowașii vor fi aici. Să folosim răgazul ca să creăm o zonă liberă între noi și ei.

Îl legarăm la repezeală și pe Tangua. Cei trei experți priviseră spectacolul, înghețați de spaimă, iar inginerul-șef, după o clipă de buimăceală, alergă spre noi, strigând indignat:

— Ce-ați făcut, nebunilor? Ce-aveți cu indienii? Or să ne omoare pe toți!

— Chiar așa, *sir*, o pățiți fără doar și poate, dacă nu intrați imediat în acțiune alături de noi, îl avertiză Sam. Chemați-vă oamenii și veniți aici. Vă ocrotim noi.

— Voi să ne ocrotiți?! Asta-i prea de tot...

— Tăcere! i-o tăie Sam. Știm foarte bine ce-avem de făcut. Dacă nu vă țineți de noi, sunteți pierduți! Așadar, repede!

Înșfăcarăm pe cei trei indieni legați și-i cărarăm o bucată de drum până în preria deschisă; acolo îi culcarăm pe pământ. Bancroft și cei trei experți veniră după noi. Ne-am ales o haltă provizorie chiar în câmp deschis; eram astfel în mai bună siguranță decât pe un teren imposibil de stăpânit cu privirea.

— Cine va trata cu kiowașii după ce sosesc? Poate eu?

— Nu, *sir*, protestă Sam. Asta e treaba mea; dumneavoastră încă nu cunoașteți bine talmeș-balmeșul indiano-englez. Dar să-mi stați în ajutor la momentul

potrivit; vă prefaceți că acuși-acuși băgați cuțitul în pieptul lui Tangua.

Nu termină bine vorba că și auzirăm țipetele furioase ale kiowașilor și, după câteva momente, apărură lângă tufărișul care ne slujise de perdea. Goneau sărind peste tufe și se apropiau de noi. Cum însă nu toți fugeau cu aceeași viteză, grămada se răsfira și oamenii înaintau oarecum izolați unul de altul. Faptul acesta ne convenea: o masă compactă ar fi fost mai greu s-o ținem în loc.

Bravul Sam le ieși înainte, făcându-le semn cu mâinile ca să se oprească. Îl auzeam strigându-le ceva, dar nu înțelegeam ce. Intervenția lui Sam nu avu de îndată efectul așteptat; el repetă strigătul de câteva ori, până ce kiowașii din față se opriră, imitați apoi și de ceilalți. Sam le vorbea, arătând mereu spre noi. Îi rugai atunci pe Stone și Parker să-l ridice pe Tangua în picioare, iar eu luai poziția în fața lui, ca și când l-aș amenința cu cuțitul. Indienii scoaseră un țipăt de spaimă.

Sam le vorbea în continuare; deodată, unul din ei, pesemne un ajutor al căpeteniei, ieși din rânduri și, alături de Sam, veni cu pași demni spre noi. Când ajunse în dreptul nostru, Sam îi arătă pe cei trei kiowași legați și-i spuse:

— Vezi că ți-am spus adevărul adevărat. Ei se află cu totul în puterea noastră.

Kiowașul, care nu-și ascundea tulburarea, îi privi lung pe cei trei prizonieri și răspunse:

— Războinicii aceia doi mai trăiesc, dar căpetenia pare să fi murit.

— Nu e mort. L-a doborât pumnul lui Old Shatterhand. Acum zace în nesimțire. Dar își revine el. Așteaptă deci lângă noi, aici. Când Tangua se va trezi și își va descleșta limba, vom ține sfat. Dar bagă de seamă, nu cumva să ridice vreun kiowaș arma împotriva noastră, pentru că atunci cuțitul lui Old Shatterhand îi va găuri inima lui Tangua. Fii sigur de asta.

— Cum de ridicați mâna împotriva noastră, care vă suntem prieteni?

— Prieteni? Nici tu nu crezi în vorbele tale.

— Ba cred. N-am fumat oare cu voi pipa păcii?

— Am fumat, însă nu mai credem într-o astfel de pace.

— De ce?

— Oare datina kiowașilor spune ca să-i jigniți pe prietenii și frații voștri?

— Nu.

— Ei, Tangua l-a jignit pe Old Shatterhand, așa că nu vă putem socoti frați. Uite că începe să se miște!

Tangua, pe care Stone și Parker îl culcaseră între timp iarăși la pământ, începu, într-adevăr, să se agite. După puțin, deschise ochii și se uită pe rând la fiecare din noi, ca și cum ar fi încercat să-și amintească cele petrecute. Apoi, revenindu-și pe deplin, strigă:

— Uf, uf, Old Shatterhand m-a doborât! Cine m-a legat?

— Eu! mă grăbii să răspund.

— Să mi se desfacă legăturile! Poruncesc!

— Adineauri n-ai vrut să-mi ascuți rugămintea. Iată că acum nu ascult eu de poruncile tale. N-ai nici un drept să ne ordoni!

Ochii i se opriră mânioși asupra mea. Scrâșni:

— Taci, băiețandrule, că de nu, te strivesc!

— Tăcerea ți-ar prii mai degrabă ție decât mie. M-ai jignit, de aceea te-am culcat la pământ. Old Shatterhand nu lasă nepedepsit pe nimeni, dacă-l face de broască râioasă și de câine alb. Cată să te potolești și să te porți cuviincios, altminteri poate să-ți meargă și mai rău.

— Vă cer să mă sloboziți! Dacă nu, atunci războinicii mei vă vor strivi, vă vor șterge de pe fața pământului!

— Atunci ai să mori tu primul. Fii atent: acolo se află oamenii tăi; dacă vreunul face un singur pas spre noi, îți găuresc inima cu cuțitul. Am zis! *Howgh!*

Rezemai vârful cuțitului de pieptul său. Trebuia să recunoască, în sfârșit, că se afla la discreția noastră și că,

la nevoie, îmi voi pune în aplicare avertismentul.

Urmă o pauză, în răstimpul căreia Tangua își roti năprasnic ochii, de parc-ar fi voit să ne înghită; în sfârșit, se sili să-și stăpânească furia și întreabă cu glas mai temperat:

— Și acum, ce vreți de la mine?

— Nimic peste ceea ce te-am rugat adineauri: să nu-i omorâți pe apași la stâlpul chinurilor.

— Poate vreți să nu-i ucidem deloc?

— Mai pe urmă puteți face cu ei ce doriți, dar câtă vreme ne aflăm aici, laolaltă, să nu-i atingeți cu nimic!

Tăcu iarăși un răstimp. Deși vopsit în culorile războiului, i se citeau totuși pe față și mânia și ura și cruzimea și neputința. Mă așteptam ca dialogul nostru să mai dureze mult timp; de aceea, nu mică mi-a fost mirarea auzindu-l:

— Fie după dorința ta. Voi merge chiar și mai departe, dacă primești propunerea pe care am să ți-o fac.

— Ce propunere?

— Mai întâi, află că nu-mi pasă de cuțitul tău. Nu vei îndrăzni să mă atingi, pentru că războinicii mei te-ar sfâșia pe loc. Oricât de voinici ați fi, nu vă puteți pune cu două sute de dușmani. De aceea, îmi vine să și râd de amenințările tale. Te-aș putea refuza fără nici o teamă:

Tot nu mi-ai face nimic. Și totuși, câinii de apași n-or să piară la stâlpul chinurilor. Mai mult: îți făgăduiesc chiar să nu-i ucid în nici un fel dacă te prinzi să lupți pentru ei pe viață și pe moarte.

— Să lupt?! Cu cine?

— Cu un războinic pe care-l voi alege eu.

— Cu ce armă?

— Numai cu cuțitul. Dacă te doboară el, apașii vor pieri; dacă-l ucizi tu, apașii vor rămâne în viață.

— Și atunci îi eliberezi?

Bănuiam că nutrește un gând ascuns. Mă considera, probabil, cel mai periculos dintre albi de față și plănuia să mă facă inofensiv. Era doar limpede că va alege un meșter

în mânuirea cuțitului. Totuși, fără a sta mult pe gânduri, i-am răspuns:

— Sunt gata. Stabilim condițiile, fumăm pipa jurământului, după care lupta poate să înceapă numaidecât.

— Ce mai e și asta? interveni Sam Hawkens. Nu pot admite nici în ruptul capului să vă angajați într-o asemenea luptă, *sir!* E o prostie!

— Nu e nici o prostie, dragă Sam.

— Cea mai teribilă din câte există! O luptă dreaptă și cinstită presupune ca șansele să fie egale, ceea ce nu e cazul.

— Ba este!

— Ba deloc! Ați mai luptat vreodată cu cuțitul, pe viață și pe moarte?

— Nu.

— Păi vedeți! Adversarul va fi, desigur, un neîntrecut mânuitor al cuțitului. Și apoi, gândiți-vă la urmările luptei. Dacă veți fi ucis, vor muri și apașii. În schimb, dacă-l învingeți pe adversar, moare careva? Nimeni!

— Ai dreptate, însă apașii vor fi salvați de la moarte și eliberați.

— Și credeți că așa va fi?

— Desigur. Fumăm calumetul, deci jurăm.

— Să-i creadă dracu' jurămintele viclene! Și chiar dac-ar fi sincer, ce alta sunteți dumneavoastră decât un *greenhorn* și...

— Mai slăbește-mă cu *greenhorn-ul* dumitale, dragă Sam! îl oprii din vorbă. Ai mai avut ocazia să constați că acest *greenhorn* știe ce face...

Mă mai contrazise totuși o bucată de timp. Dick Stone și Will Parker mă sfătuiau, la rândul lor, să renunț. Dar am rămas neclintit în hotărârea mea. În cele din urmă, Sam strigă supărat:

— Ei bine, fie ce-o fi! Din partea mea, n-aveți decât să vă dați cu capul de toți pereții! Nu mă mai opun. Dar voi fi

atent ca lupta să se desfășoare cinstit; vai de acela care-ar încerca să vă tragă sau să ne tragă pe sfoară! Îl trăsnesc cu Liddy a mea și mi ți-l arunc bucățele până-n nori, să rămână agățat în vecii vecilor, dacă nu mă-nșel!

Convenirăm apoi următoarele: lupta se va da pe un teren apropiat, neacoperit de iarbă; se va desena în nisip semnul 8, adică o figură din două cercuri suprapuse; adversarii vor ocupa fiecare câte un cerc din care nu au voie să iasă în timpul luptei; nu se admite nici o cruțare; unul din doi trebuie să moară, iar cel căzut nu va fi răzbunat de-ai săi. Celelalte condiții ale luptei, ca și consecințele ei, au fost stabilite fără multă greutate.

După ce ne-am pus de acord, Tangua fu dezlegat și fumarăm calumetul. I-am eliberat apoi pe însoțitorii săi; se întoarseră împreună la trupa lor pentru a-i informa pe războinici despre cele convenite.

Inginerul-șef și ceilalți trei experți mă cam luară la rost, însă nu le dădui atenție. Nici Sam, Dick și Will nu mă aprobau, dar cel puțin nu se certau cu mine. Hawkens îmi spuse cu îngrijorare:

— Ați fi avut ceva mai bun de făcut decât să intrați în ciorbă asta, *sir* Am spus întotdeauna și repet: sunteți un om ușuratic, extraordinar de ușuratic! Ce-o să câștigați dacă vă ucide, hai? Răspundeți, vă rog!

— Ce-o să câștig? Firește, moartea și nimic mai mult.

— Și nimic mai mult? Mai faceți și glume proaste pe deasupra. Moartea e tot ce se poate întâmpla cuiva, căci după moarte nu ți se mai întâmplă nimic.

— Ba da!

— De pildă, ce?

— Înmormântarea.

— Tacă-vă gura, stimate *sir*! Dacă, pe lângă toate supărările mele, nu mai știți altceva decât să mă enervați, atunci regret profund că mi-am irosit dragostea pentru o ființă nevrednică.

— Ești, într-adevăr, necăjit, dragă Sam?

— Cum naiba să nu fiu? Și mai dați-le naibii de întrebări idioate! Aproape sigur că veți fi șters dintre cei vii, absolut șters! Și-atunci ce-mi rămâne de făcut la bătrânețile mele? Ei, ce-am să mă fac? Îmi trebuie și mie un *greenhorn* cu care să mă cert când și când. Ce-o să se întâmple cu mine? Cu cine mă mai iau la harță dacă veți fi înjunghiat?

— Găsești un alt *greenhorn*.

— Ușor de spus. Nu mai găsesc eu cât oi trăi un *greenhorn* atât de perfect și de incorigibil. Dar un lucru vă declar, sir: dacă vi se întâmplă o nenorocire, apoi kiowașii ăștia n-au să mă uite cât or trăi! Mă reped în mijlocul lor ca un Uhland turbat și...

— Roland, dragă Sam, Roland îl cheamă! îl corectai.

— Mi-e indiferent dacă voi fi un Uhland sau un Roland turbat; principalul e că nu permit să fiți înjunghiat. Și, afară de asta, cum rămâne cu generozitatea dumneavoastră, *sir*? După câte știu, aveți inima bună și nu vă place să măcelăriți oamenii. Nu cumva vă bate gândul să-l cruțați pe individ?

— Hm, hm!

— Hm, hm? Aici nu e vorba de nici un hm-hm, ci de viață și moarte, *sir*!

— Ce-ar fi să-l rănesc și atât?

— Doar ați auzit că asta nu contează.

— Mă gândesc să-l vatăm așa fel, încât să nu mai poată continua lupta.

— Contează la fel de puțin. Înseamnă că nu l-ați ucis și trebuie să reluați lupta cu alt adversar. Ați înțeles doar că aici numai moartea rezolvă problema. Unul din voi trebuie să moară. Trebuie! Dacă izbutiți să-l scoateți pe adversar din luptă, trebuie să-i dați lovitura de grație, să-l ucideți; altminteri, totul n-are nici o valoare. Să nu vă mustre cugetul pentru atâta lucru! Dacă vreți să ajungeți un *westman* întreg, atunci cuțitul va mai avea să guste din carne omenească. Nu uitați că toți kiowașii ăștia sunt niște mișei și tâlhari, că ei sunt vinovați pentru tot ce se întâmplă

acum, că totul pornește de la tentativa lor de a fura caii apașilor. Ucigând un ticălos, veți salva viețile atâtor apași cumsecade; cruțându-l, sunteți pierdut. Țineți minte toate acestea, dacă nu mă-nșel! Spuneți-mi acum, cu deplină sinceritate: vreți să vă aruncați în luptă ca un adevărat *westman*, care nu leșină de frică și nici de milă când vede curgând o picătură de sânge? Făgăduiți-mi, ca să mă liniștesc!

— Dacă asemenea făgăduială te poate liniști, atunci fii sigur că n-am să-l cruț, pentru că nici dânsul n-o să mă trateze mai blând. În felul acesta, voi salva de la moarte o mulțime de vieți omenești. De fapt, e un duel. Dincolo, în lumea veche, cavalerii cei mai semeți se înfruntă pentru te miri ce. Aici e în joc mult mai mult. Iar adversarul meu nu e cavaler, ci bandit și ucigaș. Te asigur, deci, că nu voi umbla cu mânuși, nici cu scrupule deșarte.

— Perfect! Iată o vorbă care-mi place; acum privesc lucrurile cu mai mult calm; și totuși, mă simt ca și când propriul meu fiu ar fi dus la tăiere. Mai degrabă m-aș bate eu în locul dumneavoastră. Îmi permiteți, *sir*?

— Nu, bunul meu Sam. Mai întâi, ca să fiu sincer, cred că e mai bine să piară un *greenhorn* decât un *westman* destoinic cum ești dumneata și al doilea...

— Încă o dată, *sir*, țineți-vă pliscul! Nu se face gaură-n cer dacă moare un hodorog bătrân ca mine. Dar un om atât de tânăr...

— Ei, acumă ține-ți dumneata gura! l-am întrerupt, la rândul meu. Va să zică, în al doilea rând, ar fi cu totul dezonorant și laș să mă retrag și să cedez locul altcuiva. De altfel, Tangua nici n-ar admite schimbul; pe mine mă vizează.

— Păi tocmai asta nu-mi place! A pus ochii tocmai pe dumneavoastră. Vreau să sper că barca lui o s-o ia razna în pofida vâslașului. Atenție: iată-i că sosesc!

Indienii se apropiau fără grabă. Nu erau toți două sute: o parte rămăseseră să-i păzească pe apași. Tangua își

conduse războinicii prin fața noastră, până la terenul de luptă. Ajunși acolo, se rânduiau în trei sferturi de cerc, al patrulea sfert urmând să fie ocupat de albi; ceea ce și făcurăm. Din rândurile pieilor-roșii se desprinsese un bărbat cu trupul de-a dreptul herculean și lepădă toate armele ce le avea asupra lui, păstrând numai cuțitul. Apoi se dezbracă până la brâu, dezvelindu-și bustul. Cine i-ar fi văzut musculatura, desigur că m-ar fi deplâns. Tangua îl conduse până în mijlocul rondoului format de indieni și rosti cu glas puternic, în care suna siguranța victoriei:

— Acesta este Metan-Acva (Cuțit-Fulger), cel mai voinic luptător din tribul Kiowa. Nimeni n-a reușit până astăzi să scape de cuțitul lui; sub lovitura lui, dușmanul se prăbușește ca trăsnet. Iată omul care va lupta cu Old Shatterhand, fața palidă.

— *All devils* îmi șopti Sam. Țsta e un adevărat Goliat! Ascultați ce vă spun, dragul meu *sir*, s-a zis cu dumneavoastră!

— *Pshaw!*

— Nu vorbiți prostii! Scoateți-vă gărgăunii din cap! Există o singură metodă care vă poate înlesni victoria.

— Care?

— Nu vă lăsați antrenat într-o luptă mai îndelungată; provocați un deznodământ rapid; altminteri, obosiți și... gata! Cum stați cu pulsul?

Mă apucă de încheietura mâinii și-mi numără pulsațiile. Zise apoi:

— Har Domnului, nu mai mult de șaizeci. Așadar, pulsul e în regulă. Nu sunteți tulburat? Nu vă e deloc frică?

— Asta ar mai lipsi! Tulburarea și frica într-un moment când viața depinde de sângele rece și de ochiul calm! Numele acestui uriaș e la fel de grăitor ca și statura lui. Acum îmi explic de ce Tangua mi-a propus să lupt cu cuțitul pentru salvarea apașilor: pentru că omul lui e atât de voinic și neînvins în mânia cuțitului. Dar vom vedea dacă este într-adevăr imbatabil.

În timp ce schimbam în șoaptă aceste vorbe, mă dezbrăcai și eu până la brâu. E drept că o astfel de clauză nu fusese prevăzută, dar nu voiam să dau impresia că rămân îmbrăcat, pentru ca haina să-mi ție de scut, fie el cât de iluzoriu. Am predat lui Sam doborâtorul de urși și pistolul, apoi am pășit în mijlocul cercului. Bunul, bătrânul meu Hawkens! Îi auzeam bătăile inimii. În schimb, eu nu simțeam pic de teamă. Încrederea în forțele tale, iată cea dintâi condiție în fața primejdiei.

Cu mânerul unui tomahawk fu desenat în nisip un opt mare, după care căpetenia ne invită să ne ocupăm locurile. Cuțit-Fulger mă cântări cu o privire plină de dispreț și rosti cu voce tare:

— Slăbănogul cu fața albă tremură de frică. Să vedem, va avea curajul să intre în acest rotocol?

Nu sfârși bine vorba, că mă și aflai într-unul din cercuri și anume în cel dinspre miazăzi. L-am ales pe acesta pentru că aveam astfel soarele în spate, în timp ce adversarul îl avea în față și razele îi stânjeneau vederea. Accept că n-am procedat într-un totu cinstit, dar îi datoram o replică pentru că mă batjocorise afirmând că aş tremura de frică. Ar fi fost ridicol ca, din gentilețe, să-i cedez locul mai convenabil. Repet că era vorba de viață și de moarte. E într-adevăr groaznic să ucizi un om, dar în situația dată, orice menajament putea să-mi fie fatal. Eram, deci, ferm hotărât să-l ucid pe acest Samson. În pofida numelui și a staturii sale impunătoare, îmi păstrasem sângele rece; nu aveam motive să mă simt în inferioritate, deși nu mai practicasem o asemenea luptă.

— Uite că îndrăznește! își râse el iarăși de mine. Cuțitul meu îl va lovi în plin. Marele Spirit i-a luat mințile și mi-l dă în seamă!

La indieni, asemenea prologuri sunt uzuale. Dacă-aș fi tăcut, m-ar fi socotit drept laș; de aceea i-am răspuns:

— Lupti numai cu gura, dar eu aștept cu cuțitul pregătit. Ocupă-ți locul, dacă nu te temi!

Atunci se repezi dintr-un salt în celălalt cerc și strigă furios:

— Eu să mă tem? Eu, Metan-Acva? Auzit-ați, războinici ai neamului Kiowa? Am să-l dau gata din prima lovitură pe câinele ăsta alb!

— Ba te curăț eu din prima lovitură! Mai bine taci! Ar trebui să-ți zică nu Metan-Acva, ci Avat-Ya, adică Gură-Mare.

— Avat-Ya, Avat-Ya! Javră împutită, mai ai curajul să mă batjocorești?! Ei bine, vulturii să-ți mănânce măruntaiele!

Această ultimă amenințare era extrem de nesocotită: făcuse o mare greșeală, atrăgându-mi, de fapt, atenția asupra modului în care avea să-și folosească arma. Eram avertizat: nu avea să-mi țintească inima, ci-și pregătea cuțitul ca să-mi spintece burta printr-o lovitură de jos în sus.

Stăteam față-n față atât de aproape, încât ar fi fost suficient să ne aplecăm puțin, ca să ne atingem cu vârful cuțitului. Indianul își înfipse privirea în ochii mei. Brațul drept îi atârna în jos; ținea cuțitul în așa fel, încât mânerul se proptea în degetul mic, iar lama, cu tăișul în sus, se strecură între degetul arătător și cel gros. Prin urmare, presupunerea mea era justă: își pusese în gând să mă spintece jos și să-mi rupă pânțele; altminteri, dac-ar fi voit să lovească de sus, ar fi ținut cuțitul invers.

Acum știam direcția loviturii, dar principalul era să prevăd momentul. Pe acesta i-l puteam ghici în privire. Cunoșteam acea tresărire a ochilor, efemeră, dar specifică în asemenea ocazii. Coborâi pleoapele pentru a-i da iluzia că se află în siguranță și-l observai printre gene, cu mare atenție.

— Împinge odată, câine! mă provocă el.

— Nu te mai rățoi, mucosule, ci dă-i drumul! i-am răspuns.

Era o insultă gravă, care impunea fie o replică usturătoare, fie chiar atacul. Indianul alese calea din urmă.

O dilatare de-o clipă a pupilelor sale mă preveni; kiowașul își repezi fulgerător brațul drept în care ținea cuțitul și încercă să-mi spintece burta. Dacă-aș fi scontat o lovitură în sens invers, adică de sus, aș fi fost iremediabil pierdut; așa însă, am parat lovitură și, în aceeași clipă, i-am înfipt cuțitul meu în antebrăț, rănindu-l.

— Câine râios! urlă el, smulgându-și brațul; de spaimă și durere scăpă din mână cuțitul.

— Lasă vorba și luptă! i-am strigat, ridicându-mi iarăși brațul și...

Lama cuțitului meu îi lunecă în inimă până la plăsele.

Am scos-o numaidecât. Lovitura fusese atât de adâncă și precisă, încât un șuvoi de sânge, gros cât degetul, mă izbi drept în obraz.

Uriașul se bălăbăni câteva momente, încercă să strige, neizbutind să scoată decât un geamăt surd și se prăbuși fără suflare la pământ.

Urlete înfricoșate se ridicară din rândurile kiowașilor. Doar Tangua, căpetenia, rămase tăcut. Se apropie, se plecă asupra adversarului meu, îi pipăi rănila, se ridică apoi și mă privi cu o expresie pe care n-am s-o uit niciodată. Era într-însa un amestec de furie, oroare, teamă, admirație și descumpănire. Dădu să se depărteze în tăcere. Dar eu îl strigai:

— Vezi că mă aflu în cercul meu! În schimb, Metan-Acva l-a părăsit pe-al său și zace dincolo. Cine-a învins?

— Tu! răspunse el mânios și plecă. Dar nu făcu decât cinci-șase pași, că se și întoarse suierându-mi printre dinți: Ești un fiu al Spiritului negru și necurat. Vraciul nostru o să-ți dezlege farmecele și atunci nu ne mai scapi: te jupuim de piele.

— Fă ce poțtești cu vraciul tău! Deocamdată, împlinește-ți cuvântul dat!

— Care cuvânt? întrebă el în batjocură.

— Că nu-i veți ucide pe apași!

— Nu-i vom ucide. Ce-am spus, rămâne spus.

— Și vor fi liberi?

— Da, vor fi liberi. Tangua, căpetenia kiowașilor, își ține cu sfințenie cuvântul.

— Atunci mă duc împreună cu prietenii mei ca să-i dezlegăm pe prizonieri.

— Asta o fac eu, când va sosi vremea.

— Păi, vremea a și sosit. Am învins!

— Taci! Am stabilit noi oare vreun termen pentru eliberarea lor?

— N-am stabilit nici un termen, dar se înțelege de la sine că...

— Taci! se răsti el iarăși la mine. Termenul îl hotărâsc eu. Nu-i ucidem pe câinii de apași. Nu. Dar cine ne-ar socoate vinovați pe noi, dacă dâșii ar pieri din lipsă de hrană și de apă? Ce vină aș avea, dacă ar crăpa cu toții de foame și de sete înainte de a fi eliberați?

— Canalie! îi strigai în obraz.

— Câine, dacă mai sufli o vorbă, te...

Voia să-și continue amenințarea, dar se opri și se uită speriat în ochii mei; expresia lor nu prezicea nimic bun. Îi completai eu, în schimb, fraza întreruptă:

— ... te zdrobesc cu pumnul, ticălosule, mincinosule nerușinat!

Se feri câțiva pași îndărăt, scoase cuțitul și răcni:

— Las' că nu te mai apropii de mine cu pumnul tău! Îndrăznește și te spintec fără milă!

— Astea le-am mai auzit și de la Cuțit-Fulger și iată-l colea, mort. Ai s-o pățești și tu la fel. În ce privește soarta apașilor, am să discut cu frații mei albi. Să nu te atingi de un fir de păr din capul lor, că s-a zis cu tine și cu toți kiowașii tăi! Știi doar că vă putem arunca pe toți în aer!

Rostind acestea, mă dusei la Sam care, din cauza tămbălăului ce-l făceau kiowașii, nu putuse auzi disputa dintre mine și Tangua.

Omulețul sări în întâmpinarea mea, mă strânse în brațe și exclamă cu entuziasm:

— Bine-ați venit, bine-ați venit, *sir!* Vă întâmpin cu acest salut ca pe unul care s-a întors din împărăția morții. Omule, prietene, odorule, tinere și *greenhorn* drag, ce creatură mai sunteți! N-a văzut individul în viața lui bizoni și mi ți-l răpune pe cel mai vânjos din toată cireadă! N-a întâlnit nici în somn vreun grizzly și când colo îl înjunghie ca pe un mieluşel! Nu i-a ieşit vreodată un mustang în cale și-mi înhață cu *lasso*-ul tocmai pe nobila mea Mary! Iar acuma, colac peste pupăză, se proptește în fața celui mai voinic și mai abil cuțitar kiowaș și, dintr-o lovitură, îi străpunge inima fără să piardă în schimb nici un strop de sânge! Măi Dick, Will, ia veniți încoace și uitați-vă la ucenicul ăsta! Ce să facem cu el?

— Îl înaintăm calfă, zâmbi Stone.

— Calfă? Ce vrei să spui?

— A dovedit și de astă dată că nu mai e *greenhorn*; a terminat cu ucenicia. Să-l promovăm calfă. Mai încolo s-ar putea să ajungă și meșter.

— Adică să nu mai fie *greenhorn*? Să-l ridicăm în rang? Măi, dacă deschizi și tu o dată gura, cel puțin nu-mi veni cu bazaconii! Individul e un *greenhorn* get-beget, altminteri cum s-ar fi încumetat să lupte cu indianul acela uriaș și dibaci? Numai că oamenii ușuratici au noroc, după cum țărani cei mai proști recoltează cartofii cei mai mari. Așa e și cu individul de față: prost, ușuratic, *greenhorn*! Că mai trăiește, nu e nicidecum meritul lui, ci al prostiei de care e în stare, dacă nu mă-nșel. Când a pornit lupta, mi-a stat inima în loc. Abia dacă mai răsuflăm; toate gândurile îmi fugeau la testamentul acestui *greenhorn*. Ei și veni lovitura și indianul se prăbuși! În sfârșit, ce mai calea-valea, am învins! Viața și libertatea apașilor sunt asigurate.

— Te cam înșeli, Sam! intervenii eu, deloc supărat pentru tratamentul ce-mi aplica.

— Mă-nșel? Cum asta?

— În cuvântul ce ni l-a dat, Tangua și-a lăsat o porțiță deschisă și se folosește acum de ea.

— Bănuiam eu că umblă cu viclenii! Despre ce porțiță e vorba?

I-am reprodus cuvintele lui Tangua. Era atât de indignat, încât porni glonț către șeful kiowașilor ca să-l tragă la răspundere. Mă folosii de răgaz ca să mă îmbrac și să-mi reiau armele.

Kiowașii nu se îndoiseră o clipă că faimosul lor Cuțit-Fulger mă va da gata. Deznodământul atât de surprinzător îi umpluse de umilință, dar și de furie. S-ar fi năpustit asupra noastră, dacă gestul nu le-ar fi fost interzis; fusese doar convenit, chiar și consfințit prin fumatul pipei, că luptătorul înfrânt nu va fi răzbunat de ai săi. Legământul îi mobiliza. Se gândeau, în tot cazul, să născocească un alt pretext împotriva noastră. Deocamdată, nu se grăbeau, căci erau siguri de noi. Își stăpâneau până una-alta ciuda, având, de altminteri, destulă treabă și bătaie de cap cu mortul. Tangua se afla printre ei și intervenția lui Sam Hawkens firește că nu găsi urechi prea atente și binevoitoare. Se întoarse morocănos și ne vesti:

— Individul, ce mai, nu vrea să-și țină cuvântul. Și-a pus probabil în gând să-i ucidă pe prizonieri prin înfometare. Și asta, după opinia lui, nu înseamnă a ucide. Noi însă avem ochii deschiși, dacă nu mă-nșel și o să le tragem clapa, hi-hi-hi-hi!

— Numai dacă nu ne-o trag ei nouă! observai. E foarte greu să-i aperi pe alții când tu însuși ai nevoie de apărare.

— Mi se pare, *sir*, că vă cam sperie roșii ăștia!

— *Pshaw!* Știi doar că nu sunt mai fricos ca tine.

— Știu, dar e o deosebire: atunci când eu devin prudent, dumneavoastră vă repeziți ca taurul în pânda roșie, iar când curajul e într-adevăr necesar, vă apucă temerile. Așa e orice *greenhorn*. De fapt, cum vedeți cele întâmplate?

— Ce anume?

— Lupta aceea cu cuțitul.

— Cred că ai motive să fii mulțumit.

— Lăsați asta. Mă refer la unele muștrări.

— Muștrări? Din partea cui? Poate a duminică?

— Cerule, dar greu mai pricepeți! Spuneți-mi sincer, *sir*, v-ați aflat vreodată pe eșafod, dincolo, în lumea veche, în calitate de ucigaș?

— Nu cred. Cel puțin nu-mi amintesc! Am răspuns în doi peri.

— Va să zică n-ați ucis niciodată un om?

— Nu.

— Ați săvârșit deci astăzi primul omor. Și, mă rog, în ce stare psihică vă aflați? Asta mă interesează.

— Hm! Nu chiar plăcută. Prevăd că n-o să-mi fie ușor să mă găsesc și altă dată în postura de a ucide. Ceea ce simt acum seamănă mult a muștrare de conștiință.

— Nu vă necăjiți și alungați din cap prostiile! Aici vi se poate întâmpla oricând ca, în pofida dorinței, să fiți nevoit a ucide pentru a vă salva propria viață. Într-un asemenea caz, trebuie... *heavens*, o, ceruri, uite că se ivește cazul! Exclamă el, pe neașteptate. Iată-i pe apași! Sosesec! O să curgă sânge, nu glumă. Pregătiți-vă de bătălie, domnii mei!

Într-adevăr, din direcția unde se aflau prizonierii și paznicii lor, răsună acel „Hiiiiiih!” strident și prelung, strigătul de luptă al apașilor. Inciu-Ciuna și Winnetou, împotriva oricăror așteptări, se și înapoiaseră. Apașii năvăliră în tabăra kiowașilor. Cei care se aflau printre noi ciuliră speriați urechile; apoi Tangua strigă din toate puterile:

— Dușmanii s-au năpustit asupra fraților noștri! Iute, să le venim în ajutor!

Dădu să se repeadă, dar Sam i se așeză în drum:

— Nu vă duceți acolo! Rămâneți aici. Suntem împresurați cu toții. Doar nu-ți închipui că cei doi șefi ai apașilor sunt atât de proști, încât să atace numai santinelele, fără să știe cum și unde vă aflați? Într-o clipă...

Vorbi repede, precipitat, însă nu putu sfârși fraza, deoarece jur-împrejur se ridică iarăși acel strigăt de luptă care pătrundea până-n măduva oaselor. E drept că, după

cum am mai spus, ne găseam în largul preriei, dar peste tot creșteau tufişuri la adăpostul cărora apaşii se strecuraseră neobservaţi. Luaţi de treburile noastre, ne-am trezit deodată încercuiţi. Goneau acum spre noi cu grămadă, în salturi, din toate părţile. Kiowaşii trăgeau în ei, mai nimereau pe câte unii, dar atât de puţini, încât nici nu conta. Curând, începură şi atacanţii să tragă.

— Nu omorâţi nici un apaş, absolut nici unul! le strigai eu lui Sam, Dick şi Will.

Vacarmul luptei ajunsese în preajma noastră. Noi tuspătru ne ţineam deoparte, însă inginerul-şef şi cei trei experţi se angajară în luptă şi căzură ucişi. Era îngrozitor. Aţintindu-mi privirea înainte, nu văzui ce se petrece în spatele meu. Ne pomenirăm atacaţi de o ceată numeroasă. Le strigarăm noi că le suntem prieteni, dar în van. Se repeziră asupra noastră cu tomahawkuri şi cuţite, încât a trebuit să ne apărăm, să lovim, deşi cu totul alta ne fusese dorinţa. Am doborât câţiva inşi cu patul armei, ceea ce le-a impus respect celorlalţi. Ne lăsară în pace.

Profitând de răgaz, aruncai o privire împrejur. Nu era nici un kiowaş care să aibă de luptat în acelaşi timp cu vreo câţiva adversari. Sam cântări la rândul lui situaţia şi-mi strigă:

— Hai s-o ştergem repede în tufăriş! Îmi arată tufele de care am mai pomenit în câteva rânduri şi fugi într-acolo. Dick Stone şi Will Parker îl urmară. Am şovăit câteva momente privind către locul unde zăceau cei trei experţi ucişi. Erau doar albi de-ai noştri şi regretam sincer că nu le-am putut veni în ajutor. Acum totul era prea târziu. O luai şi eu spre tufăriş. Dar până să-mi ajung ţinta, răsări ca din pământ Inciu-Ciuna.

Venise împreună cu Winnetou în fruntea detaşamentului de apaşi însărcinat să atace tabăra şi să-i elibereze pe prizonieri. Sarcina fiind îndeplinită, cele două căpetenii porniră în control spre celălalt detaşament, care tăbărâse

asupra noastră. Inciu-Ciuna o luase cu mult înaintea fiului său. Când s-o cotească după un tufiş, mă zări.

— Tâlhar de pământuri! îmi strigă şi se năpusti asupra mea, încercând să mă zdrobească cu patul puştii sale ţintuite în argint. Am încercat să-i vorbesc spre a lămuri situaţia, dar el nu mă ascultă şi se repezi iarăşi la mine. Ce aveam să fac? Să mă las rănit sau chiar ucis? Trebuia să forţez şi eu nota. Se pregătea tocmai să sară asupra mea, când arunca din mână arma cu care-i parasem până atunci loviturile, îl apucau cu stânga de beregată şi cu pumnul drept îl trăsni în tâmplă. Era figura mea preferată. Inciu-Ciuna scăpă puşca din mână, horăi scurt şi căzu. Deodată, lângă mine, se auzi un strigăt de triumf:

— Acesta-i Inciu-Ciuna, căpetenia câinilor de apaşi! O să-mi folosească pielea de pe ţeasta lui; am să-l scalpez!

Întorcându-mă, văzui pe Tangua, şeful kiowaşilor, care din nu ştiu ce motiv apucase acelaşi drum cu mine. Îşi aruncă arma cât colo, scoase cuţitul şi se năpusti asupra apaşului ce zăcea în nesimţire. Dădu să-l scalpeze. Îi prinsei braţul şi poruncii:

— Jos mâna! Eu l-am învins, aşadar eu îi hotărâsc soarta, numai eu!

— Taci, păduche alb! răcni Tangua. N-am să-ţi cer învoire, apaşul e al meu! Dă-mi drumul, că de nu...

Fulgeră cuţitul spre mine şi mi-l înfipse în încheietura mâinii stângi. Nu voiam să-l tai la rândul meu cu cuţitul; am încercat să-l înşfac şi să-l trag în lături, dar n-am izbutit; atunci l-am strâns de gât până s-a muiat de tot şi a rămas în mişcare. M-am aplecat asupra lui InciuCiuna, căruia îi înroşisem faţa cu sângele ce-mi curgea din rană. În clipa aceea auzii un foşnet în spatele meu şi întorsei repede capul. Această mişcare mă salvă de la moarte. O lovitură cumplită cu patul puştii îmi fulgeră umărul. Dacă nimerea în cap, mi-l crăpa în zece. Omul care mă lovise era Winnetou.

Cum am mai spus, tânărul apaș rămăsese în urma tatălui său. Ieșind de după tufăriș, mă văzuse îngenunchind lângă Inciu-Ciuna, care zăcea în nesimțire, cu obrazul pătat de sânge. Atunci se repezi la mine ca să mă facă zob cu patul puștii, dar spre norocul meu nimeri în umăr. Nereușindu-i lovitura, lepădă pușca, scoase cuțitul de la brâu și se năpusti asupra mea.

Mă afluam într-o situație cât se poate de precară. Lovitura îmi zdruncinase tot trupul și-mi paralizase brațul. Aș fi încercat să-l lămuresc pe Winnetou, dar totul se petrecea atât de repede, încât nu mai aveam timp de explicații. Văzui cum își înalță cuțitul și-mi țintește inima. Cu o ușoară fentă evitai lovitura fatală: lama cuțitului îmi pătrunse în buzunarul stâng de la piept, se abătu din cauza cutiei de sardele în care, după cum știți, îmi păstram documentele, trecu pe lângă gât și mi se înfipse în gură, străpungându-mi limba. Winnetou își smulse repede cuțitul și, strângându-mă de beregată, se pregăti pentru o nouă lovitură. Teama morții dublează puterile; nu mă puteam folosi decât de o singură mână, aveam un singur braț valid. Izbutii și de astă dată. Încleștându-i mâna dreaptă, o strânsei cu atâta forță, încât de durere lăsă să-i scape cuțitul. Pe urmă îl apucaii de brațul stâng, lângă cot și i-l răsucii, silindu-l să-mi elibereze gâtul. Îmi încordai iute genunchii izbindu-l cu toată puterea și răsturnându-l cu fața la pământ. În clipa următoare, mă și afluam în spinarea lui.

Trebuia acum să-l imobilizez; dacă se ridica, eram pierdut. Cu un genunchi îl apăsam de-a curmezișul pe ambele coapse, cu celălalt îi striveam brațul. Cu mâna sănătoasă îl strângeam de ceafă, în timp ce el, cu mâna liberă, încerca — din fericire zadarnic — să apuce din nou cuțitul. Se încinse o luptă cu adevărat titanică. Închipuiți-vi-l pe Winnetou, care nu mai fusese învins până atunci și nici nu mai avea să fie de atunci încolo, cu mlădierea lui ca de șarpe, cu mușchii lui de fier, cu tendoanele de oțel. Am fi

avut acum prilejul să ne explicăm; din câteva vorbe s-ar fi putut lămuri lucrurile. Dar limba îmi era spintecată, sângele îmi țâșnea în șuvoaie din gură și, când încercam să vorbesc, nu scosei decât o bâiguială confuză. Winnetou făcea eforturi uriașe ca să se scuture de mine, dar eu îl apăsam cu o greutate implacabilă. Gâfâia din ce în ce mai tare, în timp ce eu îl strângeam de beregată oprindu-i răsuflarea. Să fi continuat până să se înăbușe? Nu, în nici un caz! Îi dădui o clipă de răgaz, ca să-și tragă sufletul. Atunci își înălță puțin capul. Era tocmai ce doream: doi-trei pumni la rând și Winnetou se liniști, buimac. Îl biruisem, în sfârșit, pe el, invincibilul. Căci faptul că-l mai trântisem cândva la pământ nu se putea numi victorie: atunci nu ne aflasem în luptă.

Răsuflai adânc și cu toată grija ca să nu înghit sângele care-mi umplea gura. Trebuia s-o țin mereu deschisă pentru ca șuvoiul să se scurgă afară. Și buzele îmi sângerau destul de abundent.

Când să mă ridic, răsună în spatele meu o înjurătură indiană. Mă pomenii cu un pat de pușcă în cap și căzui leșinat.

Mi-am revenit abia seara. Zăcusem deci multă vreme în leșin. Mai întâi, am crezut că visez: mă prăbușisem parcă în armătura de piatră a unei roți de moară. Moara stătea, roata nu se mișca, împiedicată fiind de trupul meu. Apa clocotea deasupra-mi și năvălea asupra roții, strivindu-mă din ce în ce mai tare; mi se părea că voi fi măcinat. Mă dureau toate măduarele, dar cel mai rău mă chinuiau capul și umărul. Treptat, începui să-mi dau seama că starea în care mă aflam nu e în totul nici. Realitate, nici vis. Clocotul și țiuitul acela nu era provocat de nici o cădere de apă, ci se nășteau doar în capul meu datorită loviturii ce mă culcase la pământ; iar durerea din umăr nu provenea de la roata morii, ci de la izbitura ce mi-o aplicase Winnetou. Gura îmi sângera încă și sângele amenința să-mi inunde

gâtlejul, să mă sufoce; un horcăit stăruitor mă trezi de-a binelea. Era horcăitul meu.

— Se mișcă! Slavă Domnului, se mișcă! auzii glasul lui Sam.

— Exact, am observat și eu, întări Dick Stone.

— Iată că deschide ochii! E în viață, trăiește! adăugă Will Parker,

Într-adevăr, deschisesem ochii. Dar ceea ce văzui în prima clipă nu era deloc încurajator. Ne găseam în același loc unde se desfășurase lupta. Jur-împrejur aveam vreo douăzeci de focuri de tabără, pe lângă care mișunau pe puțin cinci sute de apași. Erau și mulți răniți. Observai și un număr considerabil de morți. O stivă de cadavre, unii apași, alții kiowași. Primii pierduseră unsprezece, iar ceilalți, treizeci de oameni. Nu fugise nimeni. Tangua se afla printre ai săi. Cadavrele inginerului-șef și ale celor trei experți nu le vedeam nicăieri. Fuseseră uciși, fiindcă se apăraseră orbește.

La mică depărtare de noi zăcea un om încovrigat, ca și când ar fi fost supus torturii de altădată pe așa-numitul butuc spaniol. Era Rattler. Apașii îl legaseră astfel pentru a-l chinui. Rattler gemea și, cu tot caracterul său urât, imoral, provoca milă. Oamenii lui nu mai trăiau. Fuseseră împușcați cu prilejul primului atac. Numai pe el îl lăsaseră în viață; ca ucigaș al lui Klekih-Petra, avea să moară încet și chinuitor.

Eu eram legat de mâini și de picioare, ca și Parker și Stone culcați la stânga mea. În dreapta zăcea Sam Hawkens, cu picioarele legate; mâna dreaptă îi era prinsă la spate; în schimb stânga îi fusese lăsată liberă, pentru ca — lucru ce-l aflai mai târziu — să-mi poată veni în ajutor.

— Să mulțumim Cerului, iubite *sir*, că v-ați revenit! exclamă el, în timp ce, cu mâna slobodă, îmi mângâia obrazul. Cum de ați fost răpus?

Voiam să-i explic, dar nu eram în stare; mi se umpluse gura de sânge.

— Scuipați-l afară! mă îndemnă Sam.

Scuipai, dar abia reușii să îngăim câteva cuvinte nelămurite și gura mi se umplu iarăși. Din cauza acestei hemoragii abundente, eram total istovit. Rostii niște fraze trunchiate, cu pauze interminabile și cu o voce atât de slabă, încât Sam cu greu mă înțelese!

— Inciu-Ciuna luptat... pe urmă Winnetou... înțepat limbă... patul puștii... cap... nu știi cine...

Restul vorbelor se înecară. Abia atunci observai că zăceam într-un lac de sânge.

— Păcatele mele! Cine-ar fi bănuir așa ceva? Ne-am fi predat bucuroși, dar apașii nici gând să ne asculte. Ne-am retras în tufăriș, ca să așteptăm acolo, poate le trece mânia, dacă nu mă-nșel. Credeam că ați procedat la fel; v-am căutat peste tot, dar în zadar. Atunci m-am târât până la marginea tufărișului, sperând că vă găsesc acolo. Și iată, un grup zgomotos de apași îi înconjuraseră pe Inciu-Ciuna și pe Winnetou, care păreau morți. Și-au revenit însă curând. Iar dumneavoastră zăceți lângă ei ca și când ați fi murit. M-am speriat așa de tare, încât i-am chemat imediat pe Will Parker și pe Dick Stone; alergarăm tustrei înapoi, să vedem dacă mai trăiți. Ei și ne-au prins numaidecât. I-am explicat lui Inciu-Ciuna că suntem prietenii apașilor și că aseară avusesem chiar de gând să-i eliberăm. Dar el mi-a râs în față cu dispreț; numai lui Winnetou îi datorez faptul că mi-au lăsat liberă mâna asta. Tot el v-a bandajat gâtul, altminteri nu v-ați mai fi revenit; vi s-ar fi scurs tot sângele, dacă nu mă-nșel. A pătruns tare adânc cuțitul?

— Prin... limbă, îngăimai eu.

— Drace! Asta-i periculos. Vă așteaptă niște friguri care, deși îmi displac profund, aș prefera să treacă asupra-mi, având în vedere că un urs bătrân ca mine le suportă mai ușor decât un *greenhorn* care, bănuiesc, n-a văzut până acum sânge decât în cârnați. Sper că nu aveți și alte răni.

— Lovituri... patul puștii... cap... umăr...

— Așadar, v-au lucrat serios. Eu credeam că numai cuțitul e de vină. Vai, că tare vă mai vâjâie pesemne capul! Dar trece. Bine că nu v-au făcut terci și dramul de minte pe care-l aveți. Tot pericolul e în rana de la limbă, care nu poate fi pansată. Am să...

Mai mult nu putui auzi. Leșinai din nou.

Când m-am trezit din leșin, mă aflu în mers; auzeam tropotul multor cai și am deschis ochii. Zăceam — închipuiți-vă! — Pe blana ursului grizzly ucis de mine. Devenise un fel de hamac atârnat între doi cai care mă transportau. Eram culcat atât de adânc în blană, încât nu vedeam decât capetele celor doi cai și cerul de deasupra; altceva nimic. Soarele era sus și mă frigea ca plumbul topit scurgându-mi-se în toate vinele. Gura — umflată și plină de sânge năclăit. Aș fi vrut să-l scui, dar limba refuza orice mișcare.

— „Apă, apă!” voiam să strig, deoarece setea mă chinuia îngrozitor. Dar nu puteam scoate nici o șoaptă și nici un sunet. Îmi spuneam că s-a isprăvit cu mine și mă sileam, ca orice muribund, să cuget la Dumnezeu și la cele de dincolo de viață, dar leșinai din nou...

Se făcea că luptăm cu indieni, cu bizoni și cu urși, călăream spre moarte prin stepe pustii, înotam la nesfârșit pe oceane fără țărmuri... Mă stăpâneau frigurile traumatice cu care lungă vreme m-am luptat între viață și moarte. Auzeam din când în când, ca de la mare depărtare, glasul lui Sam Hawkens; zăream uneori doi ochi noptatici și catifelați, ochii lui Winnetou; apoi muream, eram culcat în sicriu și înmormântat; bulgări de țărână se rostogoleau parcă peste capacul sicriului și zăceam așa o lungă, lungă veșnicie sub pământ și în nemișcare, până ce capacul se ridicase iarăși, ca de la sine și neauzit, plutind în înălțimi și mistuindu-se. Răsări deasupra-mi un cer senin; iar cei patru pereți ai mormântului se retraseră în adânc. Era oare posibil? Era aieveya? Îmi trecui mâna peste frunte și...

— Aleluia, aleluia! Învie din morți, zău că învie! jubilă Sam.

Îmi răsucii nițel capul.

— Vedeți și-a dus mâna la frunte! Și-a întors capul! strigă el.

Se aplecă peste mine. Chipul îi radia fericire; vedeam asta limpede, în pofida bărbii care îi ascundea mai toată fața.

— Mă recunoașteți, *sir*, iubite *sir*? întrebă el. Ați deschis ochii și v-ați mișcat. Va să zică ați înviat din morți. Mă vedeți?

Voiam să-i răspund, dar nu puteam, mai întâi din pricina lipsei totale de vlagă și apoi din cauza limbii care-mi atârna în gură ca de plumb. Mă mulțumii să dau din cap.

— Și mă auziți? insistă Sam.

Dădui iarăși din cap.

— Uitați-vă la el... priviți încoace... uitați-vă!

Fața lui dispăru, în schimb apărură capetele lui Stone și Parker. Bravii mei camarazi! Aveau ochii înlăcrimați de bucurie. Dădură să-mi vorbească, dar Sam îi împinse la o parte.

— Lăsați-mă pe mine! Eu discut, eu!

Îmi prinse amândouă mâinile, le apăsă de acel sector al bărbii unde, după toate probabilitățile, era situată gura și mă iscodi cu duioșie:

— Vă e foame, *sir*? Vă e sete? Ați putea să mâncați ceva sau să beți?

Făcui din cap un semn de refuz; nu simțeam nici cea mai mică nevoie să mănânc. Mă afluam într-o stare de sfârșeală care nu mai reclama nici măcar un strop de apă.

— Nu zău, chiar nu vreți? Păi, e posibil? Știți câtă vreme ați zăcut?

A mișcat ușor din umeri.

— Trei săptămâni, trei săptămâni încheiate! Închipuți-vă! De altfel, nici nu știți ce s-a mai petrecut, nici unde vă aflați! Ați trecut prin niște friguri grozave din cauza răni;

apoi v-au înțepenit mușchii. Apașii, ce mai, erau gata să vă îngroape. Dar eu nu vă puteam crede mort. Atâta m-am rugat de ei, încât Winnetou, sfătuindu-se cu tatăl său, a obținut învoirea să vă îngroape abia după ce veți intra în putrefacție. Asta i-o datorăm lui Winnetou și intervenției sale. Trebuie să-l caut și să-l invit înapoi!

Am închis ochii și am continuat să zac, dar nu în mormânt, ci într-o istovire plăcută, într-o pace netulburată. Aș fi vrut să rămân la nesfârșit în această stare... Deodată, auzii niște pași. O mână mă pipăi și-mi mișcă brațul; recunoscui apoi vocea lui Winnetou:

— Oare Sam Hawkens nu se înșală? Să se fi trezit într-adevăr Selki Lata? (Old Shatterhand, în traducere indiană).

— Da, da! Am văzut tustrei cu ochii noștri. Ne-a răspuns chiar la întrebări, a mișcat din cap.

— Mare minune! Ar fi fost însă mai bine dacă minunea nu se întâmpla. S-a întors din moarte ca să plece iarăși fără întoarcere. Veți muri cu toții împreună.

— Dar el e cel mai bun prieten al apașilor!

— M-a doborât în două rânduri!

— A fost nevoit.

— Nu trebuia s-o facă.

— Ba da: prima oară, ca să te salveze pe tine; kiowașii te-ar fi ucis în luptă. A doua oară a fost silit să se apere împotriva ta. Voiam să ne predăm de bunăvoie, dar n-am putut; oamenii tăi nici nu ne luau în seamă vorbele.

— Asta o spune Hawkens numai ca să-și salveze pielea.

— Ba nu. Vorbesc adevărul curat!

— Limba ta minte. Tot ce-mi îndrugi ca să scapi de o moarte chinuitoare nu face decât să mă convingă și mai mult de faptul că ne-ați fost dușmani încă și mai răi decât kiowașii. Te-ai furișat printre noi și ai tras cu urechea. Dacă ai fi fost prietenul nostru, ne-ai fi prevenit și n-am fi fost atacați acolo și legați de copaci lângă malul apei.

— Dar v-ați fi răzbunat pe noi pentru moartea lui Klekih-Petra și chiar dacă n-ați fi făcut-o, drept mulțumită că v-am

prevenit, totuși ne-ați fi împiedicat să continuăm și să terminăm lucrările.

— Nici așa nu le mai puteți continua. Născocesc motive în care nici copiii n-ar crede. Ori îți închipui că Inciu-Ciuna și Winnetou sunt mai proști decât copiii?

— Departe de mine un asemenea gând. Păcat că Old Shatterhand a leșinat iarăși. Dacă ar fi în putere și ar putea grăi, ți-ar da și el mărturie că nu spun decât adevărul adevărat.

— Firește, ar simți ca și tine. Toate fețele palide sunt mincinoase și viclene. Am cunoscut un singur alb în inima căruia sălășluiește adevărul: acela era Klekih-Petra, pe care voi ni l-ați răpit. Cu acest Old Shatterhand era cât pe-acți să mă înșel. Curajul și forța lui îmi stârniseră admirație. Ochii lui păreau sinceri și credeam să-l pot iubi. Dar nu e decât un tâlhar de pământuri, ca și toți ceilalți. Nu v-a împiedicat să ne atrageți în cursă, în schimb m-a lovit în două rânduri cu pumnul. De ce oare Marele Spirit o fi adus pe lume asemenea om cu inima ipocrită?

Simțindu-i atingerea mâinii, încercasem să-l privesc; dar în apatia mea trupul refuzase să se supună voinței. Părea eteric sau alcătuit dintr-o plămadă insensibilă, incapabil de a percepe realitatea concretă. Acum însă, ascultând părerile lui Winnetou despre mine, reușii să-mi ridic pleoapele și să-l privesc. Era neînarmat și îmbrăcat într-un veșmânt ușor de pânză, iar în mâini ținea o carte cu titlu mare, aurit: *Hiawatha*. Acest indian, fiul unui popor considerat „sălbatic”, nu numai că știa carte, dar avea și gust pentru literatură aleasă. Celebrul poem al lui Longfellow în mâinile unui apaș! Nici n-aș fi visat un asemenea tablou!

— A deschis iar ochii! exclamă Sam și Winnetou se întoarse spre mine. Se apropie, își aținti îndelung privirea în ochii mei și întrebă:

— Poți vorbi?

Negai cu o clătinare din cap.

— Te mai doare trupul?

Același răspuns.

— Fii cinstit cu mine! Când revii din moarte, nu trebuie să minți. E adevărat că voi patru ați vrut să ne salvați?

Dădui de două ori din cap în semn de confirmare.

Atunci Winnetou făcu cu mâna un gest de dispreț și vorbi pe un ton extrem de indignat:

— Minciună, minți! Dacă mi-ai fi mărturisit adevărul, poate că aș fi crezut o clipă că ești un astfel de om, să te poți îndrepta; l-aș fi rugat pe tatăl meu, Inciu-Ciuna, să-ți dăruiască viața. Dar nu meriți să intervin pentru tine, trebuie să mori. Îți vom da îngrijire atentă ca să te faci sănătos cât mai curând, să ajungi în depline puteri și să poți îndura chinurile ce te așteaptă. Bolnav și slab cum ești, ai muri prea repede și asta n-ar fi pedeapsă.

Nu-l mai puteam privi, pleoapele îmi căzură grele peste ochi. Ah, de-aș fi putut să vorbesc! Sam, acest Sam Hawkens, de obicei atât de șiret, pleda prea puțin convingător. Eu aș fi vorbit altfel. Ca și când mi-ar fi ghicit gândul, Sam se adresă din nou tânărului apaș:

— Ți-am dovedit doar limpede și fără putință de tăgadă că am fost alături de voi. Războinicii voștri urmau să fie uciși în chinuri și, pentru a-i salva, Old Shatterhand s-a luptat cu Cuțit-Fulger și l-a răpus. Va să zică și-a pus viața-n joc pentru voi și acum, drept răsplată, vreți să-l torturați și să-l omorâți?!

— Nu mi-ai dovedit nimic; până și această istorie e o minciună.

— Întreabă-l pe Tangua, căpetenia kiowașilor, care se află în mâinile voastre.

— L-am întrebat.

— Și ce-a spus?

— Că minți. Old Shatterhand nu l-a răpus pe Cuțit-Fulger. Războinicii noștri l-au ucis în timpul atacului.

— Încă o dovadă de câtă răutate zace în sufletul lui Tangua. El știe că noi eram, în ascuns, de partea voastră.

Acuma vrea să se răzbune pe noi ducându-ne la pieire.

— A jurat pe Marele Spirit, de aceea îl cred pe dânsul, nu pe voi. Îți repet și ție ceea ce i-am spus adineauri lui Old Shatterhand: dacă ați mărturisi deschis adevărul, aș interveni pentru viața voastră. Klekih-Petra, care mi-a fost ca un părinte, prieten și dascăl, a sădit în inima mea simțământul păcii și al milei. Nu sunt setos de sânge, iar tatăl meu, căpetenia, îmi împlinește totdeauna dorințele. Iată, n-am omorât încă pe nici unul din kiowașii pe care-i ținem aici ca prizonieri. Nu cu viața îi vom face să plătească, ci cu caii și cu armele, cu corturile și cu păturile lor. A mai rămas să ne înțelegem în privința prețului răscumpărării și atât. Rattler însă, ucigașul lui Klekih-Petra, trebuie să moară. Iar în ce vă privește, deși îi sunteți tovarăși, am mai fi îngăduitori dacă ați vorbi sincer. Dar cum nu vreți, vă așteaptă aceeași soartă.

Era o replică lungă a taciturnului Winnetou, cum nu aveam să mai aud altele decât rareori și numai în ocazii de mare importanță. Așadar, soarta noastră îi stătea la inimă mai mult chiar decât găsea cu cale să mărturisească.

— Dar cum e posibil să ne declarăm dușmanii voștri, când de fapt vă suntem prieteni?! insistă Sam.

— Taci! Văd că ți-ai pus în gând să mori cu o mare minciună pe buze. V-am lăsat până acum mai liberi decât pe ceilalți prizonieri, ca să-l puteți ajuta pe Old Shatterhand. Dar nu meritați cruțare; de acum înainte, veți fi tratați mai aspru. Urmați-mă! Am să vă arăt locul ce vă e destinat; de aci încolo, nu aveți voie să-l părăsiți.

— Asta nu, Winnetou, să nu faci una ca asta! se rugă Sam îngrozit. Nu pot să mă despart de Old Shatterhand!

— Vei putea. Îți poruncesc! Voința mea e lege!

— Dar te implorăm... Cel puțin să...

— Tăcere! îl puse la respect apașul. Să nu mai aud nici un cuvânt în această chestiune! Mă urmați, sau pun războinicii mei să vă lege și să vă ducă pe sus?

— Suntem în puterea voastră și, prin urmare, nevoiți să te ascultăm. Când ne vei îngădui să-l revedem pe Old Shatterhand?

— În ziua morții lui și a voastră.

— Mai înainte nu?

— Nu!

— Atunci, până a te urma, dă-ne voie să ne luăm rămas-bun de la el!

Îmi cuprinse mâna și simții barba lui stufoasă atingându-mi fruntea; mă sărută. Parker și Stone făcură la fel. Plecară apoi tustrei împreună cu Winnetou. Rămăsei o vreme singur, până veniră câțiva apași și mă ridicară; nu știam încotro mă duc; eram prea slăbit ca să mai deschid ochii. În timp ce mă transportau, am adormit.

Nu știu cât a durat somnul. A fost un somn tămăduitor, adânc și lung. Când m-am trezit, nu mi-a mai fost greu să deschid ochii, nu mai eram nici pe departe atât de vlăguit. Puteam să mișc nițel limba și să-mi duc mâna la gură ca să mă șterg de sânge și puroi.

Spre mirarea mea, mă aflam într-o odaie pătrată, cu pereți de zid.

Lumina pătrundea printr-o intrare fără ușă. Patul meu se rezemă de peretele opus. Aici se găseau câteva blănuri de grizzly așezate una peste alta; o foarte frumoasă cuvertură indiană de Santillo îmi acoperea trupul. În colț, lângă intrare, ședeau două femei indiene, una în vârstă, alta tânără. Mă îngrijeau și mă păzeau totodată. Bătrâna era scofâlcită, urâtă, cum ajung cele mai multe *squaw*, adică femei roșii — ca urmare a vieții lor trudnice. Ele îndeplinesc toate muncile, chiar și cele mai grele, în timp ce bărbații se ocupă de război și de vânătoare, iar în restul timpului nu fac nici o treabă. Tânăra era frumoasă, ba chiar foarte frumoasă. Îmbrăcată în veșminte europene, ar fi stârnit admirație în orice salon civilizat. Purta un fel de cămașă lungă de un albastru-deschis, strâns încheiată la gât și cu mijlocul prins într-o centură din piele de șarpe cu

clopoței. Nu avea nici o podoabă, cum ar fi, de pildă, mărgelele de sticlă sau monedele ieftine cu care se gătesc de obicei femeile indiene. Singura-i podoabă era părul minunat, lung, împletit în două cozi grele, negre-albăstrii, ce-i cădeau până pe umeri. Părul acesta mi-l amintea pe-al lui Winnetou. De altfel și trăsăturile feței semănau cu ale lui. Aceiași ochi negri-catifelati, pe jumătate ascunși sub gene lungi, umbroase, ca niște taine de nepătruns. Și nici urmă de pomeții aceia proeminenți, specifici fizionomiei indiene. Obrajii gingași, de un oval cald și plin, se încheiau la bărbie cu o gropiță care ar fi făcut farmecul oricărei europene. Vorbea în șoptă cu bătrâna, probabil pentru a nu mă trezi din somn; când surâdea cu gura-i frumoasă, ușor întredeschisă, dinții albi, asemenea celui mai curat fildeș, sclipeau între buzele-i roșii. Nasul fin, cu nări delicate, ar fi trădat mai curând o obârșie greacă decât indiană. Tenul, de un arămiu-deschis, părea suflat cu lumină argintie. Să tot fi avut optsprezece ani și așa fi pus rămășag că e sora lui Winnetou.

Cele două *squaws* lucrau la o centură de piele albă, pe care o împodobeau cu arabescuri și cusături roșii.

Mă ridicai în capul oaselor; da, mă ridicai și nu mi-a fost deloc greu s-o fac, deși înaintea ultimei etape de somn nici nu izbuteam să deschid ochii de slăbiciune. Bătrâna auzi mișcarea, mă privi și, arătându-mă cu degetul, exclamă:

— Uf! Aguan inta-hinta!

„Uf” este o exclamație de mirare și „aguan inta-hinta” înseamnă „e treaz”. Fata își ridică privirea de la lucrul ei și, văzând că șed, se apropie de patul meu.

— Te-ai trezit, așadar! spuse ea, folosind, spre marea mea surpriză, o englezească destul de corectă. Ai vreo dorință?

Deschisei gura ca să-i răspund. Dar mi-am adus aminte că nu pot vorbi și că uitasem pentru moment starea în care mă găsesc. Totuși, așezându-mă mai comod, judecai în sine-

mi că s-ar putea să-mi fi revenit și graiul. Făcui o încercare și reușii:

— Da, am chiar... mai multe... dorințe.

Vai, cât mă bucuram să-mi aud iarăși glasul! Îmi suna mie însumi ca străin; cuvintele ieșeau precipitate, suierătoare; îmi provocau dureri în fundul gurii; dar erau, totuși, cuvinte și le rosteam eu, care timp de trei săptămâni nu fusesem în stare să pronunț o silabă.

— Vorbește încet sau numai prin semne, mă sfătui ea. Nșo-ci vede că vorbitul îți face rău.

— Nșo-ci e numele tău? o întrebai.

— Da.

— Har celui ce ți l-a dat! Nu se putea un nume mai potrivit; ești ca o zi frumoasă de primăvară, când primele flori ale anului încep să-și dăruie mireasma.

Nșo-ci înseamnă „zi-frumoasă”. Fata se îmbujoră ușor la față și îmi aminti:

— Ai vrut să-mi vorbești de dorințele tale.

— Spune-mi mai întâi dacă stai aici din pricina mea.

— Da, am poruncă să te îngrijesc.

— Cine te-a trimis?

— Winnetou, fratele meu.

— Mi-am închipuit că ți-e frate. Semenii leit cu tânărul și viteazul luptător.

— Dar tu ai vrut să-l ucizi?

Era numai pe jumătate o afirmație. Fata mă scruta din ochi, parc-ar fi vrut să-mi citească sufletul.

— Nu-i adevărat! i-am răspuns.

— El nu te crede și te socotește vrăjmașul lui. L-ai doborât de două ori, pe el, neînvinsul!

— O dată pentru a-l salva și a doua oară pentru că trebuia să mă apăr. Îl îndrăgisem încă din prima clipă.

Ochii ei se ațintiră iarăși prelung într-ai mei. Apoi rosti:

— El n-are încredere în tine, iar eu sunt sora lui. Te mai doare gura?

— Acum nu.

- Poți să înghiți ceva?
- Să încerc. Ai voie să-mi aduci apă de băut?
- Da și pentru spălat. Îți aduc numaidecât.

Ieși împreună cu bătrâna. Ce însemnau toate acestea? Ce interpretare să le fi dat? Winnetou ne considera dușmanii lui, nu credea în asigurările noastre și totuși a pus-o pe sora lui să îmi poarte de grijă! Motivul l-am descoperit abia mai târziu.

După puțin, cele două *squaw* se înapoiară. Tânăra ducea un vas de forma unei cupe din argilă cafenie și amintind meșteșugul olarilor pueblo indieni. Vasul era plin cu apă limpede. Mă socotea încă prea slab ca să beau fără ajutorul ei, așa că-mi duse vasul la gură. Înghițeam greu, chiar foarte greu; suportam dureri mari; dar mergea, trebuia să mergă; băui cu înghițituri mici și cu pauze mari, până golii toată cupa.

Câtă putere îmi dădu apa! Nșo-ci observă efectul și-mi zise:

— Ți-a făcut bine. Mai târziu îți aduc și altceva. Trebuie să-ți fie tare sete și foame. Vrei să te speli?

— Oare voi putea?

— Încearcă!

Bătrâna aduse apă într-o coajă de dovleac tăiat în două. Nșo-ci mi-o așeză lângă pat și-mi dădu o împletitură dintr-o scoarță de copac, albă și fină, semănând cu un prosop. Am încercat să mă spăl, dar n-am reușit din cauza slăbiciunii. Atunci fata muie un capăt al prosopului în apă și mi-l trase pe obraz, pe mâini — mie, presupusului dușman de moarte al fratelui și al părintelui ei. Când sfârși, mă întrebă cu un surâs blând și cu vădită compasiune:

— Ai fost totdeauna uscățiv ca acum?

Uscățiv? Ah, la asta nici nu mă gândisem! Trei lungi săptămâni de febră și, pe deasupra, leșinul cataleptic care sfârșește de obicei cu moartea! Apoi nemâncat și fără un strop de apă! Normal că toate acestea nu puteau trece fără urme. Îmi umflai obrazii și răspunsei:

— N-am fost niciodată slab.

— Atunci privește-ți chipul în apă!

Mă uitați în tîgvă de dovleac și mă speriai de-a binelea: din apă răsărea un cap scheletic, de strigoi.

— Ce minune că mai trăiesc! strigai aproape fără să vreau.

— Așa spune și Winnetou. Ai suportat și drumul lung călare până aici. Spiritul cel mare și bun ți-a dăruit multă putere; altul n-ar fi dus-o așa cinci zile încheiate.

— Cinci zile? Dar unde ne aflăm?

— La noi, în pueblo, la Rio Pecos.

„Pueblo” este o așezare de piatră, un fel de cetate indiană.

— Oare s-au întors și războinicii voștri care fuseseră luați prizonieri?

— Da, toți. Ei locuiesc nu departe de pueblo.

— Sunt și prizonierii kiowași aici?

— Sunt și ei. De fapt, ar fi meritat să fie uciși. Orice alt trib i-ar fi chinuit și omorât, dar bunul Klekih-Petra, care a fost dascălul nostru, ne-a învățat blîndețea Marelui Spirit. Dacă ne plătesc prețul răscumpărării, atunci kiowașii se pot întoarce acasă.

— Și cei trei tovarăși ai mei? Știi unde se află?

— Într-o odaie ca asta, numai că sunt legați și nu au lumină.

— Cum le merge?

— Nu le lipsește nimic; cine va muri la stîlpul caznelor are nevoie de putere ca să reziste mult, să se chinuiască. Altminteri n-ar fi pedeapsă.

— Deci îi așteaptă moartea? Trebuie să moară?

— Trebuie.

— Și eu?

— Și tu!

Glasul ei nu trăda nici o urmă de compătimire. Era oare această ființă frumoasă atât de insensibilă, încât să nu o miște moartea unui om?

- Spune-mi, n-aș putea vorbi cu ei? o rugai.
- E interzis.
- Nici să-i văd măcar o dată, de departe?
- Nici.
- Atunci poate îmi îngădui să le dau un semn de viață?
- Nici asta nu se poate.
- Numai o vorbă, ca să afle cum mă simt...

Cumpăni o clipă, apoi răspunse:

— Am să-l rog pe Winnetou, fratele meu, să fie informați din când în când despre starea ta.

— Va trece Winnetou pe la mine?

— Nu.

— Vreau să-i vorbesc ceva!

— Dar el nu are ce să-ți vorbească.

— Ceea ce vreau să-i spun e de mare însemnătate.

— Pentru el?

— Pentru mine și pentru tovarășii mei.

— Nu va veni. Dar îi comunic eu, dacă e un lucru pe care mi-l poți încredința.

— Nu, îți mulțumesc! Aș putea să ți-l spun și ție; ți-aș încredința chiar totul, totul. Dar dacă Winnetou e prea mândru ca să discute cu mine, atunci nici eu n-am să-i vorbesc prin mijlocitor.

— N-ai să-l vezi decât în ziua morții tale. Noi plecăm acum. Dacă dorești sau ai nevoie de ceva, dă-ne un semn. O să-l auzim și va veni cineva imediat.

Scoase din buzunar un fluieraș mic de argilă și mi-l dădu. Apoi ieși împreună cu bătrâna.

Se poate oare imagina o situație mai ciudată decât aceea în care mă găseam? Bolnav de moarte, urma să fiu bine îngrijit ca să-mi recapăt puterea de a îndura o moarte lungă și chinuitoare! Iar cel care-mi pregătea sfârșitul poruncise să fiu îngrijit de însăși sora lui, nu de vreo bătrână slută și murdară!

Cred că nu e nevoie să adaug că discuția mea cu Nșo-ci nu s-a desfășurat chiar atât de simplu cum am descris-o.

Articularea cuvintelor îmi provocă dureri. Vorbeam anevoie și trebuia să fac pauze lungi și dese pentru a-mi trage sufletul. Asta m-a obosit. După ce pleacă „Zi-frumoasă”, adormii numaidecât.

Trecură astfel câteva ceasuri. La deșteptare, mi-era o sete cumplită și o foame de lup. M-am folosit de fluierașul acela fermecat. Imediat apăru bătrâna — pesemne că veghease afară, lângă ușa —, își iți capul și mă întrebă ceva. N-am deslușit decât cuvintele „ișa” și „iștla”, dar nici pe acestea nu le înțelegeam. De fapt, mă întreba dacă vreau să mănânc sau să beau. Făcui semne mimând băutul și mestecatul, după care femeia dispăru. Peste puțin, sosi Nșo-ci cu o strachină de lut și cu o lingură. Îngenunche lângă patul meu și-mi dădu să mănânc, lingură cu lingură, ca și cum ai hrăni un copil care încă nu se descurcă singur. Indienii înapoiați nu folosesc asemenea vase și tacâmuri; dar bietul Klekih-Petra fusese și în această privință un dascăl al apașilor.

În strachină era zeamă de carne foarte concentrată și amestecată cu mălai pe care indienii îl prepară anevoie, măcinând boabele între două pietre. Dar în gospodăria lui Inciu-Ciuna exista o morișcă de mână care, mai târziu, mi-a fost prezentată ca o raritate și pe care o construisese Klekih-Petra.

Firește că-mi era și mai dificil să mănânc decât să beau; suportam cu mare greu durerile și-mi venea să țip la fiecare îmbucătură. Dar natura cerea hrană și, dacă nu voiam să mor de inaniție, trebuia să mănânc. Îmi dădeam chiar osteneala să nu se observe suferința mea; totuși, de durere, îmi dădeau lacrimile și pe acestea nu le puteam stăpâni. Nșo-ci îmi sesiză suferința și, după ce biruii și ultima lingură, îmi spuse:

— Ești slab că abia te mai ții, dar ai voință și dârzenie de viteaz. Măcar de te nășteai apaș și nu o față palidă mincinoasă!

— Eu nu mint. Nu mint niciodată. Ai s-o recunoști și tu cândva!

— Mult aș vrea să te cred; dar nu a fost decât o singură față palidă pe lume care vorbea cinstit și anume Klekih-Petra, pe care l-am iubit cu toții. Era urât, dar avea mintea limpede și o inimă bună, frumoasă. Voi l-ați ucis fără să vă fi jignit măcar; de aceea trebuie să muriți și să fiți îngropați împreună cu el.

— Cum? Nu l-ați îngropat încă?

— Nu.

— Dar nu e posibil să se fi păstrat leșul atâta timp!

— Se află într-un coșciug bine închis, în care nu pătrunde aerul. Ai să vezi și tu coșciugul înainte de a muri.

După această consolare fata plecă. Este, oricum, o nespusă mângâiere ca, sortit schingiuirilor și morții, să poți admira mai întâi sicriul altuia! De fapt însă, nici nu luăm în serios apropierea morții. Ba eram sigur că voi trăi. Posedăm doar o mărturie infailibilă pentru a demonstra nevinovăția noastră și anume șuvița ce o tăiasem din părul lui Winnetou pe când îl eliberăm din captivitate.

Dar mai era oare la mine? Nu cumva mi-a fost luată? Mă îngrozii la gândul acesta. În scurtele mele clipe de trezie nu-mi trecuse prin minte că indienii obișnuiesc să-și jefuiască prizonierii. Trebuia, deci, să-mi controlez buzunarele.

Mai purtam pe mine aceleași haine cu care căzusem în mâinile apașilor. Nu mă dezbrăcaseră, nu-mi luaseră nimic din veșminte. Își poate oricine imagina ce înseamnă să zaci trei săptămâni încheiate așa, îmbrăcat, în arsura rănilor. Sunt împrejurări prin care treci aievea, dar pe care nu le poți istorisi într-o carte. Cititorii desigur că-l invidiază pe omul care a călătorit mult, care a trecut prin ciur și dârmon; dar dac-ar afla chiar toate lucrurile, atunci s-ar feri ca de foc să-i calce pe urme. De câte ori nu primesc scrisori de la cititori entuziaști, admiratori ai cărților mele, prin care mă anunță că vor să întreprindă și ei asemenea

călătorii! Mă întreabă de cheltuieli, de echipament; pe unii îi interesează ce cunoștințe trebuie să-ți însușești în prealabil și ce limbi e bine să înveți. Pe acești domni, care se dau în vânt după aventuri, îi vindec repede vorbindu-le deschis și trăgând perdeaua de pe faptele ce le trecusem sub tăcere.

Îmi controlai deci buzunarele și, spre plăcuta mea surpriză, găsii totul neatins; numai armele îmi fuseseră luate. Scosei la iveală cutia de sardele; hârtiile se găseau la locul lor și, printre ele, șuvița din părul lui Winnetou. O strânsei cu grijă și mă culcai liniștit. Către seară, cum mă trezii — deși nu dădusem semnalul — Nșo-ci se înfățișă iarăși cu bucate și cu apă proaspătă. Mâncăm acum fără ajutorul ei și, în răstimp, îi puneam fel de fel de întrebări; ea îmi răspundea după caz cu da sau nu, ori prefera să tacă! I se dăduseră, desigur, indicații stricte de comportare. Erau multe pe care nu trebuia să le știu. Am întrebat-o cum se face că mi-au fost lăsate toate lucrurile.

— Fratele meu Winnetou a poruncit astfel, mă lămuri ea.

— Cunoști și pricina?

— Nu, nu l-am întrebat. Dar pot să-ți istorisesc altceva mai interesant.

— Ce anume?

— Le-am văzut pe cele trei fețe palide care au fost prinse o dată cu tine.

— Le-ai văzut cu ochii tăi? Întrebai cu bucurie.

— Da. Am fost să le dau de veste că te simți mai bine și că în curând vei fi sănătos. Atunci, acela ce poartă numele Sam Hawkens m-a rugat să-ți dau ceva din partea lui, un lucru pe care ți l-a pregătit în timpul celor trei săptămâni cât ai zăcut bolnav de moarte.

— Ce lucru?

— L-am întrebat pe Winnetou dacă pot să ți-l aduc și el a încuviințat. Iată-l. Trebuie că ești un om puternic și viteaz dacă îndrăznești să înfrunți ursul cenușiu numai cu cuțitul în mână. Sam Hawkens mi-a povestit totul.

Îmi dădu o salbă confecționată din dinții și ghearele aceluia grizzly; nu lipseau nici vârfurile urechilor.

— Cum de a reușit să meșterească o asemenea salbă? întrebai mirat. Fără nici o sculă? Sau i-ați lăsat cuțitul și celelalte lucruri?

— Nu. Numai ție nu ți s-a luat nimic. Însă Winnetou, aflând de la dânsul că ar dori să facă o salbă, i-a înapoiat ghearele și dinții ursului, dându-i și sculele necesare. Pune-ți salba la gât, fiindcă n-ai să te bucuri multă vreme de ea.

— Adică trebuie să mor curând?

— Da.

Îmi luă salba din mână și mi-o petrecu după gât. Din acea zi am purtat-o mereu, cât am stat în vestul sălbatic. I-am răspuns frumoasei indiene:

— Darul acesta puteai să mi-l aduci și mai târziu. Nu era nici o grabă, căci sper să-l port încă mulți ani de-aci încolo.

— Greșești. Timpul e scurt, foarte scurt.

— Nu cred. Războinicii voștri nu mă vor ucide.

— Ba da! S-a hotărât în sfatul bătrânilor.

— Atunci or să-și schimbe hotărârea când vor afla că sunt nevinovat.

— Ei nu-ți dau crezare!

— Le voi dovedi și mă vor crede.

— Dovedește, dovedește! M-aș bucura mult, foarte mult să află că nu ești un mincinos și un trădător! Spune-mi, ce dovadă ai, să-l înștiințez pe fratele meu Winnetou.

— Să vină la mine și va afla.

— N-are să vină.

— Atunci am să tac. N-am obiceiul să cerșesc nimănui prietenia și nici să vorbesc prin mijlocirea unui om care mă poate vizita personal.

— Ce aspri mai sunteți și voi, războinicii! Cu câtă bucurie ți-aș fi adus iertarea lui Winnetou! Însă n-ai s-o capeți.

— N-am nevoie de iertare, de vreme ce n-am comis nici o faptă care ar trebui iertată. Am să te rog totuși să-mi faci

un alt serviciu.

— Și anume?

— Dacă ai prilejul să-l mai vezi pe Sam Hawkens, spune-i să fie fără grijă. Cum mă fac sănătos, ne dobândim libertatea.

— Asta n-o mai cred! E o speranță deșartă.

— Nu e speranță. Sunt absolut sigur. Vei vedea mai târziu că am dreptate.

Convingerea cu care vorbeam o făcu să renunțe la răspuns; plecă fără să mai spună nimic.

Așadar, închisoarea în care mă aflam era situată lângă Rio Pecos, în orice caz, într-o vale lăuntrică, pentru că, ori de câte ori privirea îmi scăpa dincolo de ușă, se izbea pe peretele unei stânci nu prea depărtate; or, valea lui Rio Pecos trebuia să fie mult mai întinsă. Mi-ar fi plăcut să vizitez acest pueblo în care viețuiam. Dar cum să mă scol din pat? Și chiar dac-aș fi reușit să mă țin pe picioare și să mă deplasez, nu știam dacă mi-era îngăduit să părăsesc încăperea.

Când se făcu întuneric, intră bătrâna și se așează într-un colț. Adusese o lampă făcută dintr-o tărtăcuță golită și o ținu aprinsă toată noaptea. Bătrâna avea de împlinit muncile mai grele, în timp ce Nșo-ci reprezenta, cum s-ar spune, principiul ospitalității.

Mi-am petrecut noaptea într-un somn adânc, întremător și dimineața m-am trezit mai înviorat. În ziua aceea mi se dădu de mâncare nu mai puțin de șase ori: tot zeamă de carne cu mălai. Era un aliment pe cât de nutritiv, pe atât de ușor de digerat, care avea să-mi fie servit și în zilele următoare, până ce am ajuns să mestec mai bine și să consum hrană mai solidă, îndeosebi carne.

Sănătatea îmi revenea văzând cu ochii. Mușchii se refăceau și umflătura din gură scădea rapid. Nșo-ci rămase mereu aceeași, prietenoasă, grijulie, deși convinsă că mi se apropie sfârșitul. De câte ori se credea neobservată, surprindeam în ochii ei o privire tristă, ca un fel de

întrebare mută, stăruind asupra-mi. Părea că începe să-i fie milă de mine. Greșisem, deci, crezând-o fără inimă.

Mă hotărâi s-o întreb dacă pot să-mi părăsesc odaia a cărei intrare era veșnic deschisă; îmi răspunse negativ. Totodată, mă informă că, zi și noapte, neobservați de mine, doi paznici făceau de serviciu în fața intrării și că voi fi păzit și de-aci încolo. Dacă n-am fost legat, faptul se datora stării mele de slăbiciune; după părerea ei, însă, urma să fiu legat cât de curând în curele.

Această știre m-a îndemnat să fiu prudent. Ce-i drept, îmi puneam nădejdea în suvița de păr; era totuși posibil să dau greș pe această cale; într-o asemenea eventualitate, trebuia să mă bizui pe mine, pe forța mea fizică și această forță trebuia antrenată. Dar cum?

Numai în timpul somnului zăceam întins pe blănurile de urs; altminteri, ședeam sau umblam câte puțin prin cameră. I-am explicat frumoasei Nșo-ci că nu sunt obișnuit să șed pe moale și am rugat-o să-mi procure, dacă poate, un pietroi. Dorința mea ajunse la urechile lui Winnetou, care-mi trimise bolovani de diferite mărimi. Cel mai mare cântărea, fără îndoială, un chintal. Cu acești bolovani făceam exerciții ori de câte ori mă aflam singur în odaie. Față de îngrijitoarea mea simulam încă slăbiciune; în realitate, după numai paisprezece zile, eram în stare să ridic cu ușurință, de câteva ori la rând, pietroiul cel mai greu. Făceam serioase progrese și, la sfârșitul celei de-a treia săptămâni, îmi simții forțele pe deplin restabilite.

Se împliniseră, deci, șase săptămâni de când mă aflam aici și nu-mi parvenise încă nici o știre despre eliberarea prizonierilor kiowași. Era o performanță să hrănești atâta timp două sute de oameni! Oricum, kiowașii își vor plăti hrana cu vârf și îndesat. Cu cât vor rămâne mai multă vreme aici fără să accepte condițiile apașilor, cu atât mai ridicat va fi prețul răscumpărării.

Era într-o frumoasă și însorită dimineață de toamnă târzie, când Nșo-ci îmi aduse gustarea și, în timp ce

îmbucam, se așeză lângă mine, contrar obiceiului ei din ultimele zile de a se depărta imediat. Ochii i se opriră asupra mea cu licăriri neliniștite. Mă învălui într-o privire blândă și o lacrimă i se rostogoli pe obraz.

— Plângi? o întrebai. S-a întâmplat ceva care te mâhnește?

— Se va întâmpla astăzi.

— Ce?

— Kiowașii au fost eliberați și pleacă. Trimișii lor au sosit azi-noapte la malul râului și au adus toate avuțiile cerute de noi drept despăgubire.

— Și asta te întristează? Ar trebui să te bucuri că pleacă, în sfârșit, după ce v-au îndeplinit condițiile.

— Nu știi ce vorbești, nici nu bănuiești măcar ce te așteaptă! Plecarea kiowașilor va fi sărbătorită; adică tu și cei trei tovarăși ai tăi veți fi legați la stâlpul caznelor.

Presimțeam de mult că se apropie deznodământul și totuși tresării aflând înfricoșătoarea veste. Așadar, sosise ziua hotărâtoare, poate chiar ultima din viața mea! Ce-mi va aduce oare această zi până la căderea serii? Mă prefăcui nepăsător și mâncai aparent liniștit; isprăvind, îi dădui strachina. O luă, se ridică și voi să iasă. Se întoarse însă din prag, veni iar lângă mine, îmi întinse mâna și, fără a-și mai reține lacrimile, rosti:

— E ultima oară că-ți mai pot vorbi. Te las cu bine! Ți se spune Old Shatterhand și ești un războinic viteaz. Să te ții tot așa de dârz când te vor supune la chinuri! Nșo-ci e foarte mâhnită de moartea ta; dar se va bucura nespus dacă durerea nu-ți va smulge nici un strigăt, nici un vaiet. Fă-mi, te rog, bucuria și mori ca un erou!

După această rugămintă, se grăbi să părăsească odaia. Mă apropiai de ieșire ca s-o urmăresc din ochi. Dar mă pomenii cu două țevi de pușcă îndreptate spre mine: cei doi paznici își făceau datoria. Dacă mai înaintam un pas, desigur că m-ar fi împușcat sau poate că m-ar fi rănit numai, ca să nu pot merge mai departe. La o evadare nici

nu puteam visa; aş fi eşuat, fără îndoială, cu atât mai mult cu cât nici nu cunoşteam locurile. M-am retras deci iarăşi în închisoarea mea.

Ce-mi rămânea de făcut? În orice caz, cel mai bun lucru era să aştept liniştit desfăşurarea evenimentelor şi, la momentul oportun, să încerc efectul ce l-ar produce şuviţa de păr. Mi-a fost suficientă privirea pe care am aruncat-o afară, ca să mă conving că orice gând de fugă ar fi curată nebunie. Citisem, ce-i drept, multe despre aşezările pueblo, dar nu văzusem încă nici una. Ele sunt ridicate în scop de apărare şi, în ce priveşte construcţia lor, corespund în totul destinaţiei.

Îndeobşte, un pueblo e durat în golurile adânci ale stâncilor, din piatră tare şi din cărămidă. Clădirile se compun din mai multe caturi al căror număr variază după specificul locului. Etajul suprapus e zidit mai înăuntru, încât acoperişul celui inferior îi alcătuieşte un fel de platformă. Întregul oferă priveliştea unei piramide cu etaje, care, spre vârf, sunt din ce în ce mai adânc săpate în stâncă. Prin urmare, parterul este cel mai ieşit în afară şi cel mai întins, pe când etajele superioare se îngustează mereu. Caturile acestea nu sunt legate laolaltă, ca la noi, prin trepte interioare; se ajunge la ele din exterior, pe scări mobile, sprijinite de zid, care pot fi îndepărtate la nevoie. Dacă se apropie vreun duşman, scara dispare şi el nu va putea să urce decât folosindu-se de o scară proprie; dar în acest caz, va trebui să ia cu asalt fiecare etaj în parte, fiind expus focului pe care îl deschid apărătorii de pe platforma superioară, bine adăpostiţi în faţa gloanţelor inamice.

Într-un asemenea pueblo-piramidă mă aflam eu şi anume — după aprecierea mea — la etajul opt sau nouă. Cum aş fi putut coborî ca să evaderez de aici, când pe fiecare platformă vegheau indienii? Nu. Trebuia să rămân locului. Mă trântii, aşadar, pe pat şi aşteptai. Erau ceasuri grele, aproape insuportabile; timpul înainta cu paşi de melc şi se făcu aproape amiază, fără să fi intrat cineva la mine; se

adevereau astfel spusese fetei. În sfârșit, auzii mișcându-se afară câțiva oameni. Winnetou pătrunse în odaie, însoțit de cinci apași. Rămăseși culcat și, în aparență, nepăsător. Mă cercetă cu ochi stăruiți și rosti:

— Old Shatterhand să-mi spună dacă s-a făcut sănătos.

— Nu de tot, răspunsei.

— Dar precum aud, graiul i-a revenit?

— Da.

— Și poți umbla?

— Cred.

— Știi să înoți?

— Puțin.

— Atunci e în regulă; va trebui să înoți. Ai aflat în ce zi fusese hotărât să ne revedem?

— În ziua morții mele.

— Ai reținut bine. Ziua a sosit. Scoală-te, vei fi legat.

Ar fi fost o copilărie să nu dau urmare ordinului. Aveam de-a face cu șase indieni, care, fără prea multă dificultate, m-ar fi luat pe sus. Aș fi fost în stare, nu-i vorbă, să dobor pe unul sau pe altul, dar astfel n-aș fi reușit decât să-i înfurii și mai mult pe camarazii lor. Mă ridicai deci din pat și întinsei mâinile; mi le-au legat în față; apoi mi-au pus curele la picioare, dar în așa fel, încât să pot merge încet și chiar să urc la nevoie cu pași mărunți. Pe urmă am fost scos afară, pe platformă.

De aici ducea o scară la etajul imediat inferior; nu era o scară de felul celor folosite la noi, ci un stâlp gros de lemn cu creștături adânci alcătuind un fel de trepte. Trei apași mi-o luară înainte; a trebuit să-i urmez, ceea ce — în pofida curelelor — nu-mi cădea peste măsură de greu; în spate veneau ceilalți doi apași. Am coborât astfel de la etaj la etaj. Pe fiecare din platforme stăteau femei și copii, mă priveau curioși, tăcuți, coborând apoi în urma noastră. Până să ajungem deasupra parterului, se alcătuiseră un convoi de câteva sute de persoane; era publicul dornic să se desfete la spectacolul morții.

Nu greșisem în presupunerile mele; acest pueblo era situat într-o vâlcea îngustă, laterală, care dădea în valea largă a lui Rio Pecos. În direcția aceea mă duceau acum pe mine. Pecos nu e un râu prea mare; în timpul verii și al toamnei apele sale sunt și mai sărace decât iarna și primăvara; are însă și locuri adânci, unde apa nu scade în nici un anotimp; acolo există și o vegetație abundentă — ierburi și copaci — fapt care-i determină pe indieni să se așeze în aceste locuri unde găsesc întotdeauna nutreț pentru cai.

Priveliștea unui asemenea loc se întindea înaintea ochilor mei. Albia râului era largă de aproximativ o jumătate de oră de mers; pe ambele maluri, la dreapta și la stânga noastră, creștea tufăriș și pădure străbătută de pajiști verzi. Chiar în fața noastră pădurea era tăiată pe amândouă malurile; nu m-am întrebat de ce, nu aveam timp să meditez. În locul unde vâlceaua pe care o traversasem răspundea în valea largă a râului răsărea o fâșie de nisip de vreo cinci sute de metri lățime, ducând în linie dreaptă la râu și continuând apoi pe malul celălalt; semăna cu o dungă aurie trasă perpendicular peste valea verde. Pe această dungă de nisip nu creștea fir de iarbă, nici tufă, nici copac, cu excepția unui cedru uriaș înfipt în pământul sterp și străjuind malul opus. Datorită rezistenței lui, arborele înfruntase toate toanele naturii care croise de-a curmezișul văii acea limbă de nisip. Nu se afla chiar lângă mal, ci la oarecare distanță și fusese ales de Inciu Ciuna ca să joace un anume rol în spectacolul de azi.

De partea astălaltă a râului domnea o vie mișcare. Zării mai întâi carul nostru cu boi, pe care apașii îl luaseră ca pradă. Dincolo de dunga stearpă de pământ pășteau caii kiowașilor, aduși ca preț al eliberării din captivitate. Acolo se înălțau corturile și erau expuse feluritele arme, intrând, de asemenea, în prețul răscumpărării. Se afla acolo și Inciu Ciuna împreună cu oamenii care aveau să calculeze valoarea tuturor lucrurilor aduse de kiowași. Tangua era cu

ei; fusese eliberat și dânsul împreună cu războinicii săi. O scurtă privire asupra acestei mulțimi îmbrăcate în veșminte fantastice, predominant roșii, îmi vădi prezența unui număr de minimum șase sute de apași.

Văzând că ne apropiem, se adunară și formară repede mai multe șiruri dispuse într-un semicerc larg în jurul carului cu boi spre care eram condus. Li se alăturară și kiowașii.

Odată ajuns, îi văzui pe Sam Hawkens, pe Stone și pe Parker legați fedeleș, însă nu de car, ci de niște stâlpi înfiți adânc în pământ. Un al patrulea stâlp își aștepta victima; aici mă legară pe mine. Așadar, aceștia erau stâlpii de tortură, la care urma să ne încheiem viața în mod jalnic, în chinuri și batjocuri! Stâlpii se înșirau pe un singur rând, la intervale mici, în așa fel încât să putem comunica între noi. După mine venea Sam, apoi Stone și Parker. Prin preajmă zăceau numeroase legături de vreascuri. Urmau să fie adunate la picioarele noastre și aprinse ca să ardem în vâlvătaile focului, după ce vom fi trecut prin celelalte torturi.

Prietenii mei nu păreau să se fi chinuit în timpul prizonieratului; arătau bine hrăniți, numai că nu dădeau semne de voieșie.

— Ah, *sir*, iată-vă și pe dumneavoastră! mă întâmpină Sam. E o tevatură jalnică, nespus de jalnică, la care au de gând să ne supună. Nu cred să rezistăm. Din asemenea chinuri cu greu se poate scăpa. Și, în plus, se pregătesc să ne și frigă, dacă nu mă-nșel. Ce spuneți de afacerea asta, *sir*?

— Ai vreo nădejde de salvare, Sam?

— Nu văd cine-ar putea să ne smulgă de-aici. Mi-am frământat mintea săptămâni de-a rândul, dar n-am găsit nici o soluție. Am zăcut pe întuneric, într-o văgăună de piatră și pe deasupra legați cobză și cu paznici înjur. Cum să scapi în asemenea condiții?! Dar dumneavoastră cum ați dus-o?

— Foarte bine!

— Cred și eu; vi se citește pe față. V-au îndopat cum se îndoapă găscanii pentru Sfântul Martin. Și cu limba cum stați?

— Binișor. Precum auzi, pot vorbi; umflătura, cât mai este, va trece și ea curând.

— Sunt convins! Drăguța de ea va fi astăzi radical vindecată; nici urmă nu va rămâne. Dar nici din Old Shatterhand nu se va alege decât un pumn de cenușă. Și totuși, chiar dacă nu văd vreo salvare, nu mă prea simt ca în pragul morții. Mă credeți ori nu, dar nici măcar nu mi-e teamă, nici nu mă frământ. Mă simt ca și cum indienii ăștia nu ne-ar vrea răul, ca și cum de undeva, pe neașteptate, ar trebui să apară un salvator.

— Posibil! Nici eu nu mi-am pierdut speranța. Aș pune chiar rămașag că, deseară, la capătul acestei zile tragice, ne vom găsi într-o foarte bună dispoziție.

— Asemenea vorbă nu poate ieși decât din gura dumneavoastră, pentru că sunteți un *greenhorn* desăvârșit. Auzi, într-o foarte bună dispoziție! Prostii! Nici nu mă gândesc la una „foarte bună”. I-aș mulțumi Domnului dacă deseară m-aș simți barem într-un oarecare fel.

— Ți-am repetat de atâtea ori și ți-am dovedit că *greenhorn*-ii de soiul meu sunt cu totul altfel de indivizi decât ai voștri.

— Așa? Și la urma urmei ce vreți să spuneți? Parcă folosiți un ton ciudat. Ați găsit vreo idee potrivită?

— Da.

— Când? Care?

— În seara când Winnetou și tatăl său au fugit din prizonierat.

— Va să zică atunci? Nici o scofală! Ideea de atunci nu mai poate folosi astăzi; doar nu aveți cum să prevedeați că vom fi cazați aici, la apași, în niște condiții atât de agreabile. Și cum îi zice, mă rog, ideii dumneavoastră?

— Șuvița de păr.

— Șuvița de păr? repetă Sam uluit. Ia spuneți-mi, *sir*, cum stați cu mansarda? Aveți cumva un cuib de șoareci în cap?

— Nu cred.

— Atunci ce-mi veniți cu șuvița de păr? V-a oferit vreo iubită de pe vremuri cosița ei și vreți să le-o faceți cadou apașilor?

— Dimpotrivă, e de la un bărbat.

Mă privi ca și cum s-ar fi îndoit de sănătatea mea psihică și, clătinând din cap, zise:

— Ascultați-mă, scumpe *sir*, vă lipsește o doagă. Rana de la cap trebuie să fi lăsat urme. Probabil că șuvița de păr o purtați în creier, nu în buzunar. Eu, unul, nu pricep cum un smoc de păr ne-ar putea salva de stâlpii ăștia.

— Hm! Vezi că ideea aparține unui *greenhorn* și trebuie să așteptăm în liniște până să-și dovedească valoarea. Iar în ce privește stâlpii, te asigur că cel puțin eu unul n-am să rămân veșnic legat.

— Firește! După ce ajungeți cenușă, nu vă mai ține nimeni legat de stâlp.

— *Pshaw!* Îmi vor da drumul încă înainte de a începe tortura.

— Zău? Și pe ce vă bizuiți?

— Mă vor pune să înot.

— Să înotați? întrebă el, aruncându-mi iarăși o privire cu coada ochiului, ca un psihiatru pacientului său.

— Da, să înot. Și asta nu se poate dacă ești legat de stâlp. Trebuie, deci, să-mi redea libertatea de mișcare.

— La naiba! Cine v-a informat?

— Winnetou.

— Și când o să înotați?

— De bună seamă azi, chiar îndată.

— *Good luck!* Dacă v-a spus-o însuși Winnetou, înseamnă că mijește printre nori o rază de soare. Pesemne că va trebui să vă cuceriți dreptul la viață.

— Așa cred.

— Atunci vor proceda la fel și cu noi; nu-mi închipui să facă o excepție cu dumneavoastră. Deci, situația nu e chiar atât de disperată cum credeam.

— Sunt de aceeași părere. Probabil că ne vom putea salva.

— Oho! Nu vă faceți iluzii prea mari! Dacă e vorba să ne cucerim libertatea, ne vor pune la încercări din cele mai grele. Cunosc însă și cazuri când unii prizonieri s-au salvat în felul acesta. Știți să înotați, *sir*?

— Da.

— Bine?

— Suficient ca să nu-mi fie frică de nici un indian.

— Vă previn încă o dată: nu vă faceți iluzii! Țștia înoată ca șoarecii de apă, ca peștii!

— Și eu ca vidra, care prinde peștii și-i mănâncă.

— Prea vă lăudați!

— Deloc. Înotul a fost unul din sporturile mele preferate. Știi ce se cheamă a călca apa?

— Am auzit.

— Știi și cum se procedează?

— Nu, n-am văzut niciodată.

— Atunci e posibil să vezi chiar azi. Dacă mi se dă ocazia să-mi salvez viața înot, aproape că nu mă îndoiesc de reușită.

— Vă urez din inimă, *sir*! Să sperăm că ni se oferă și nouă asemenea prilej. Ar fi, oricum, mai bine decât să rămânem agățați de stâlp. Prefer să cad în luptă, decât să fiu chinuit până la moarte.

Nimeni nu ne împiedică să vorbim: Winnetou nu ne lua în seamă; discuta cu tatăl său și cu Tangua; iar războinicii care mă conduseră până aici mențineau ordinea mulțimii rânduite în semicerc.

În față ședeau copiii, iar în spatele lor fețele și femeile; printre ele și Nșo-ci, care își lua rareori privirea de la mine. Veneau la rând băiețandrii și apoi războinicii adulți. Când Sam pronunță ultimele cuvinte, ordinea devenise perfectă.

Inciu-Ciuna, care se afla lângă Winnetou și Tangua înăuntrul semicercului, își înălță capul și rosti cu glasul tare, încât auzeam fiecăare cuvânt:

— Frații mei roșii, surori, copii și chiar voi, bărbați din tribul Kiowa, luați seama la ceea ce vă spun!

Făcu o pauză și, constatând că atenția tuturor era îndreptată asupra lui, continuă:

— Fețele palide sunt dușmanii oamenilor roșii; se află rareori printre ei câte unul ai cărui ochi să ne privească limpede și cu prietenie. Cel mai nobil dintre acești puțini a venit cândva încoace, la poporul apașilor, ca să-i fie prieten și părinte. Noi i-am dat numele de Klekih-Petra, părintele alb. Frații și surorile mele l-au cunoscut și l-au iubit. Să mărturisească deschis aici!

— *Howgh!* răsună ca un cor solemn.

Căpetenia își reluă discursul:

— Klekih-Petra a fost învățătorul nostru în toate câte nu le știam, dar care ne sunt de folos și bine venite; ne-a vorbit și de credința albilor și de Marele Spirit care îi naște și îi veghează pe toți oamenii. Acest Mare Spirit a poruncit ca roșii și albi să fie frați și să se iubească. Dar i-au împlinit oare albi voința? Ne-au adus oare dragoste? Nu! Frații și surorile mele să mărturisească!

— *Howgh!* răsună din nou.

— Au venit, de fapt, ca să ne prade avutul, să ne jefuiască. Ei pot s-o facă, pentru că sunt mai tari ca noi. Acolo unde altădată pășteau bizonii și mustangii, ei au ridicat orașe și zidării de unde pornesc toate relele în care ne zbatem. Pe unde vâna altădată omul roșu, străbătând codrul străvechi și călărind prin savană, gonește astăzi calul de foc și trage după el sumedenie de care uriașe, pline cu dușmani trimiși să ne ucidă. Și dacă omul roșu fuge din calea lui și se retrage să flămânzească și să moară în pace pe locurile ce i-au mai rămas, nu trece mult și iarăși îl calcă fețele palide, îl alungă și-l hăituiesc pentru a croi calului de foc alte drumuri pe glia noastră strămoșească.

Am întâlnit asemenea fețe palide și le-am vorbit pașnic. Le-am spus că țara e a noastră și nu a lor. N-au avut cum să nege și au trebuit să recunoască. Dar când le-am cerut să se întoarcă acasă și să renunțe de bunăvoie a mai deschide drum calului de foc pe imașurile noastre, nu ne-au ascultat și l-au ucis pe Klekih-Petra, omul iubit și cinstit de noi. Frații și surorile mele să întărească cele spuse!

— *Howgh!* răsună iarăși, într-un glas, confirmarea.

— Am adus aici trupul său neînsuflețit și l-am păstrat până în ziua răzbunării. Klekih-Petra va fi înmormântat și, împreună cu el, vom îngropa pe ucigaș. De asemenea, i-am prins și pe aceia care se aflau cu ucigașul când a săvârșit crima. Ei sunt prietenii lui și ne-au dat pe mâna kiowașilor. Dar tăgăduiesc fapta lor mârșavă. Orice alt neam de oameni roșii, cunoscând faptele știute de noi, ar osândi pe loc aceste fețe palide la moarte chinuitoare. Noi însă vrem să urmăm sfaturile lui Klekih Petra și să fim judecători drepecți. Cum ei nu vor să-și recunoască vina și susțin că nu ne-au fost dușmani, haide să-i ascultăm și le hotărâm pe urmă soarta. Frații și surorile mele să dea dezlegarea cuvenită!

— *Howgh!* se înălță de jur împrejur aprobarea.

— Auziți, *sir*? Sună a bine! îmi șopti Sam. Dacă vor să ne asculte, înseamnă că nu stăm chiar atât de prost. Sper să-i putem convinge de nevinovăția noastră. Am să-i lămuresc și ne vor da drumul.

— Află, dragă Sam, că nu vei reuși, i-am răspuns.

— Nu? Și din care motiv? N-oi fi eu bun de gură?

— O, nicidecum! Cred că-ți turuie gura încă din leagăn; dar iată-ne de șase săptămâni prizonieri și în tot răstimpul acesta n-ai izbutit să le schimbi părerea despre noi.

— Dar nici dumneavoastră, *sir*!

— Firește că nu. Întâi de toate, n-am putut vorbi și pe urmă, când să mișc și eu limba, nici un indian nu s-a mai apropiat de mine. Vei recunoaște că n-a fost chip nici să încerc o pledoarie în fața vreunuia din șefi.

— Nici să nu încercați!

— De ce?

— Fiindcă n-o să iasă nimic. Sunteți un *greenhorn* prea naiv în asemenea chestiuni; o să ne înfundați și mai rău. Ce-i drept, dispuneți de niște mușchi grozavi, dar ăștia nu ne folosesc în cazul de față. Aici e nevoie, în primul rând, de experiență, de agerime a minții, de șiretenie, adică de o seamă de însușiri care vă lipsesc. În fond, n-aveți nici o vină: așa v-a făcut natura. Dar tocmai de aceea zic să nu vă amestecați. Lăsați apărarea în seama noastră.

— Atunci, dragă Sam, nu-mi rămâne decât să-ți urez mai mult succes ca până acum!

— Nici o grijă; veți auzi cu urechile proprii cât de bine o întorc.

Dialogul s-a desfășurat nestingherit; audierea noastră încă nu începuse. Inciu-Ciuna și Winnetou se întrețineau pe șoptite cu Tangua, cercetându-ne din când în când cu privirea. Discutau, așadar, despre noi. Ochii celor doi șefi ai apașilor se întuneceau treptat, se aspreau, în timp ce înfățișarea și gesturile kiowașului trădau stăruința sa evidentă de a-i convinge pe interlocutori de vinovăția noastră. Cine știe ce minciuni îndruga pentru a ne duce la pierzanie! În sfârșit, se apropiară de noi. Apașii se opriră la dreapta noastră, iar Tangua se postă lângă mine, în stânga. Cu voce tare, ca toată lumea să-l audă, Inciu Ciuna ni se adresă:

— Ați înțeles ce-am spus adineauri. Mărturisiți adevărul și pe urmă apărați-vă. Răspundeți la întrebările mele. Faceți parte dintre oamenii albi care au lucrat la măsurători pentru calul de foc?

— Da, se grăbi Sam să confirme. Însă trebuie să știi că noi ăștia trei n-am făcut măsurători, ci am fost trimiși pentru gardă. Iar în ce-l privește pe al patrulea, pe Old Shatterhand, cum i se mai spune...

— Taci! îl întrerupse căpetenia. Să răspunzi numai la întrebările mele și să nu scoți o vorbă de prisos! Altminteri,

pun să te biciuiască până-ți plesnește pielea! Prin urmare, faceți parte dintre acei albi? Scurt: da sau nu?

— Da! rosti Sam, scurt, pentru a scăpa de bici.

— Old Shatterhand a lucrat și el la măsurători?

— Da.

— Și voi faceați de strajă?

— Da.

— Înseamnă că sunteți și mai răi; cine îi apără pe hoți și pe tâlhari, acela merită pedeapsă îndoită. Ucigașul Ratler e de-al vostru?

— Da, însă trebuie să știi că nu i-am fost prieteni...

— Taci, câine! îl repezi Inciu-Ciuna. Îmi răspunzi la întrebare, nimic mai mult. Cunoști legile vestului sălbatic?

— Da.

— Cum se pedepsesc hoții de cai?

— Cu moartea.

— Ce e mai de preț: un cal, sau pământul cel mare al apașilor?

Sam tăcu, pentru a nu-și pronunța el însuși sentința de moarte.

— Vorbește, că de nu, te biciuiesc până la sânge!

Atunci mărunțelul, curajosul Sam mârâi:

— N-ai decât! Lovește! Sam Hawkens nu e omul care să vorbească silit!

Auzindu-l, îmi întorsei fața spre el și-l rugai:

— Vorbește, Sam. E mai bine pentru noi!

— *Well*, îmi răspunse, dacă doriți, voi accepta să vorbesc, deși ar trebui să tac.

— Spune, ce-i mai important: un cal, sau pământul nostru?

— Pământul.

— Prin urmare, unul care fură pământ merită mai curând moartea decât hoțul de cai. Iar voi tocmai asta vreți: să ne furați pământul. Pe deasupra, mai sunteți și tovarășii ticălosului care l-a omorât pe Klekih-Petra. Aceasta înăsprește pedeapsa. Ca hoți de pământ ați fi fost

uciși fără cazne; dar ca ucigași, veți fi schingiuiți la stâlpul caznelor până veți muri. Totuși n-am încheiat încă șirul isprăvilor voastre. Ne-ați dat sau nu pe mâinile dușmanilor noștri kiowași?

— Nu!

— Minți!

— Spun adevărul!

— N-ai venit tu după noi călare, împreună cu Old Shatterhand, după ce v-am părăsit?

— Da.

— Iată dovada sigură a dușmăniei!

— Ba nu-i așa. Voi ne-ați amenințat și, după toate regulile de aici, din vestul sălbatic, trebuia să ne încredințăm că nu v-ați ascuns prin apropiere. Ați fi putut să vă ascundeți și să deschideți focul asupra noastră. Numai de aceea v-am urmărit.

— De ce nu ai făcut-o singur? De ce l-ai luat și pe Old Shatterhand?

— Ca să-l învăț cum se citesc urmele; dânsul e abia ucenic.

— Dacă dorințele vă erau atât de pașnice și nu ne-ați urmărit decât din prevedere, atunci de ce i-ați chemat în ajutor pe kiowași?

— Pentru că am văzut că ai luat-o repede înainte. Voiai să-ți aduci războinicii și să ne ataci.

— Și aveți mare nevoie de ajutorul kiowașilor?

— Firește.

— Altă cale nu găseați?

— Nu.

— Iarăși minți! N-aveți decât să vă supuneți poruncii mele, să părăsiți locul și ați fi scăpat teferi.

— Nu puteam pleca înainte să fi terminat lucrul.

— Așa, va să zică, voiati să duceți furtul până la capăt, deși v-am prevenit. Pentru asta i-ați chemat în ajutor pe kiowași. Dar cine îi atâta pe dușmani împotriva noastră dovedește că și el ni-e dușman, deci trebuie ucis. Iată încă

un temei ca să vă condamnăm la moarte! Dar nici măcar nu ați lăsat pe seama kiowașilor ca ei singuri să ne atace și să ne biruie; i-ați sprijinit și voi. Recunoști?

— N-am vrut decât să împiedicăm vărsarea de sânge.

— Îți râzi de mine? Nu ne-ai ieșit tu înainte la întoarcerea noastră?

— Da.

— Și nu ne-ai iscodit?

— Da.

— Și n-ai stat toată noaptea în preajma noastră? Da ori ba?

— Așa e.

— Nu ai condus tu fețele palide până la râu, ademenindu-ne acolo? Nu i-ai ascuns pe kiowași în pădure ca să poată sări apoi asupra noastră?

— E adevărat, însă trebuia...

— Taci! Vreau un răspuns scurt, nu pălăvrăgești. Ne-ați atras într-o cursă? Al cui a fost vicleșugul?

— Al meu.

— De astă dată ai spus adevărul. Unii de-ai noștri au fost răniți, alții omorâți, restul prinși. Și totul din pricina voastră. Sângele vărsat vă dovedește vinovăția. Iată încă un temei ca să fiți dați morții.

— În planul meu era...

— Ține-ți gura! Nu te-am întrebat nimic. Marele și bunul Spirit ne-a trimis un salvator neștiut și nevăzut. Eu și fiul meu Winnetou am fost eliberați. Ne-am furișat până la caii noștri, dar nu am luat decât doi, cât ne trebuia. Restul i-am lăsat acolo fraților noștri prizonieri pentru ca, după ce-i vom fi scos în libertate, să se folosească de ei. Am pornit în goană, ca să ne adunăm războinicii și să-i zdrobim pe kiowași. Le descoperiserăm urmele, de aceea ne-am putut întoarce chiar a doua zi să tăbărâm asupra dușmanului. A curs iarăși mult sânge; numărăm în total șaisprezece morți, fără a mai socoti chinul răniților. Așadar, încă un temei ca

să fiți omorâți. Să nu vă așteptați nici la iertare, nici la milă și...

— Nu cerem iertare, ci dreptate! îl întrerupse Sam. Pot să...

— N-ai de gând să taci odată, câine? i-o tăie Inciu-Ciuna mânios. Să vorbești numai când te întreb. De altfel, am terminat cu tine și cu voi toți. Dar pentru că vorbești de dreptate, nu veți fi osândiți numai după spusele tale; am să vă aduc și un martor. Tangua, căpetenia kiowașilor, să binevoiască a-și înălța glasul și să depună mărturie. Sunt aceste fețe palide prietenii noștri?

— Nu, răspunse kiowașul, pe chipul căruia se citea clar satisfacția că lucrurile iau o întorsătură atât de primejdioasă pentru noi.

— Au vrut albi să ne cruțe?

— Nu. M-au ațâțat împotriva voastră, m-au îndemnat să nu avem milă de voi și să vă ucidem pe toți.

Acest neadevăr mă scoase pur și simplu din sărite și mă făcu să renunț la tăcerea mea. Îi strigai în obraz:

— Ceea ce spui e o minciună atât de mare și de sfruntată, încât, de-aș avea o singură mână liberă, te-aș face una cu pământul!

— Câine îpuțit! urlă Tangua. Ba eu am să te fac!

Ridică pumnul, gata să lovească. I-am răspuns:

— Lovește, dacă nu ți-e rușine să dai într-un om care nu se poate apăra! Voi vorbiți de ascultare și de dreptate? Asta înseamnă a fi ascultat? Asta se cheamă dreptate, când nu ai voie să rostești ceea ce ai de spus? Pasămite avem dreptul să ne apărăm? Cum adică s-o facem? Sub amenințarea de a fi biciuiți până la sânge dacă scoatem un singur cuvânt în plus față de ceea ce vreți să auziți? Inciu-Ciuna se poartă ca un judecător nedrept. Ne pune întrebări și ne silește să dăm răspunsuri care ne-ar duce la pieire; alte răspunsuri nu ne îngăduie. Când vrem să lămurim adevărul, ne întrerupe, ne interzice apărarea, ne amenință cu bătaia. Nu ne trebuie asemenea ascultare și dreptate. Mai bine

schingiuiți-ne, că tot v-ați pregătit pentru asta! Nu veți stoarce din noi nici un geamăt de durere!

— Iuf, iuf! răsună cu admirație un glas de femeie. Era sora lui Winnetou.

— Iuf, iuf, iuf! repetară, ca un ecou, mulți dintre apași.

Curajul le impune indienilor; ei îl admiră chiar și la dușmani; de aci exclamațiile pe care le auzeam. Continuă:

— Întâlnindu-i întâia oară pe Inciu-Ciuna și pe Winnetou, inima îmi spunea că sunt oameni viteji și drepti, pe care i-aș putea stima și iubi. M-am înșelat. Nu sunt cu nimic mai buni decât ceilalți, de vreme ce dau ascultare unui mincinos și nu vor să audă adevărul. Sam Hawkens s-a lăsat intimidat, dar mie nici nu-mi pasă de amenințările voastre; disprețuiesc pe oricine dacă-și bate joc de prizonieri, profitând de faptul că nu se pot apăra. De-aș fi liber, v-aș vorbi cu totul altfel!

— Câine, mă faci pe mine mincinos? strigă Tangua. Îți zdrobesc oasele!

Ținea pușca în mână. O întoarse cu patul spre mine și dădu să mă lovească, dar Winnetou sări la el:

— Căpetenia kiowașilor să facă bine și să stea liniștit! Old Shatterhand a vorbit foarte îndrăzneț, dar cu o parte din vorbele lui sunt și eu de acord. Inciu-Ciuna, părintele meu, șeful apașilor, să-i dea cuvântul ca să termine ce are de spus!

Tangua fu nevoit să se potolească, iar Inciu-Ciuna hotărî să satisfacă dorința fiului său. Se apropie de mine și-mi zise:

— Old Shatterhand e ca o pasăre de pradă care mai lovește cu ciocul și după ce-a fost prinsă. Nu l-ai doborât tu în două rânduri pe Winnetou? Nu m-ai năucit și pe mine cu pumnul tău?

— Și crezi că am făcut-o de bunăvoie? Oare n-am fost silit să lovesc?

— Silit?! făcu el mirat.

— Da. Am vrut să ne predăm fără nici o vărsare de sânge, dar războinicii voștri nici n-au stat să ne asculte. S-au năpustit asupra noastră și ne-au obligat la apărare. Și, totuși, întreabă-i dacă i-am rănit măcar, deși îi puteam ucide. Am preferat să ne retragem, să fugim din calea lor, decât să lovim. Pe urmă ai venit tu și m-ai atacat, fără să dai ascultare vorbelor mele. A trebuit să mă apăr și aș fi putut să te tai cu cuțitul sau să te împușc, dar n-am făcut decât să te amețesc cu pumnul, fiindcă îți sunt prieten și voiam să te cruț. Atunci a apărut Tangua, căpetenia kiowașilor; s-a repezit să-ți jupoaie capul. Pentru că l-am împiedicat, a tăbărât pe mine, dar l-am învins. Ți-am cruțat viața astfel și scalpul. Apoi...

— Javra blestemată! Spune la minciuni ca și când ar avea o sută de limbi diferite în gură! tună Tangua furios.

— Ești sigur că minte? îl întreabă Winnetou.

— Da! Fratele meu roșu cred că nu se îndoiește de spusele mele!

— Chiar atunci am sosit și eu, lămuri Winnetou. Tu zăceai la pământ, alături de tatăl meu. Țsta-i adevărul. Old Shatterhand să continue!

— Așadar, îl doborâsem pe Tangua pentru a-l salva pe Inciu-Ciuna. Atunci a sosit Winnetou. Nu-l observasem și dânsul mă lovi cu patul puștii; însă nu mă nimeri în cap. Apoi, cu cuțitul, îmi străpunse gura și limba. Nu mai puteam vorbi, altminteri i-aș fi spus că mi-e drag, că vreau să-i fiu prieten și frate. Eram rănit. Brațul îmi atârna ca mort. Totuși, am reușit să-l dobor. Zăcea, ca și Inciu-Ciuna, sub ochii mei. Aș fi putut să-i ucid pe amândoi. Am făcut-o, oare?

— Ai fi făcut-o, interveni Inciu-Ciuna, dar un războinic de-al nostru te-a doborât cu patul puștii.

— Nu, n-aș fi ucis. Oare aceste trei fețe palide, care se găsesc lângă mine, nu vi s-au predat de bunăvoie? S-ar fi predat ei, oare, dacă vă socoteau dușmani?

— Nu mai aveau încotro. Au văzut ca nu e scăpare și au găsit că e mai cuminte să se predea. Recunosc că în cuvântul tău pare a fi ceva demn de crezare; dar când l-ai doborât prima dată pe fiul meu Winnetou, atunci nimeni nu te-a silit.

— Ba da.

— Cine?

— Simțul meu de prevedere. Voi sunteți războinici foarte viteji; cu siguranță că v-ați fi apărat și ați fi fost răniți sau chiar uciși. Am vrut să împiedicăm aceasta. De aceea l-am scos din luptă pe Winnetou, iar pe tine au tăbărit acești prieteni albi. Sper că vei crede acum în vorbele mele.

— Minciuni, nimic decât minciuni! se amestecă Tangua. Eu tocmai mă apropiam când te-a doborât la pământ. Nu eu, ci el a vrut să te scalpeze. M-am repezit să-l opresc, dar am căzut sub pumnul lui în care locuiește parcă Marele Spirit al răului, căci nimeni nu-i poate ține piept, nici cel mai puternic dintre oameni.

Mă întorsei din nou spre Tangua și rostii hotărât:

— Da, în fața pumnului meu nu rezistă nimeni. Totuși, nu-l folosesc decât pentru a nu vărsa sânge de om. Pe tine, însă, dacă va mai fi să ne înfruntăm, n-am să te năucesc cu pumnul, ci am să te împușc. N-o să te mai alegi cu o simplă amețeală. Ține minte ce-ți spun!

— Tu să te înfrunți cu mine?! râse el batjocoritor. Ai să arzi și-ți vom împrăștia cenușa în toate vânturile!

— Asta să ți-o scoți din cap! Voi fi liber mai curând decât îți închipui și atunci am să-ți cer socoteală.

— Pot să ți-o dau de pe acum. Aș vrea ca vorbele tale să se împlinească. M-aș bate bucuros cu tine, ca să te fac praf și pulbere.

Inciu-Ciuna puse capăt acestui intermezzo:

— Old Shatterhand e prea încrezător în sine dacă-și închipuie că va fi iarăși slobod. Să se gândească la câte învinuiri îi stau împotriva; chiar dacă renunțăm la vreuna, încă nu înseamnă că soarta lui se schimbă. El susține o

seamă de lucruri, dar nu aduce nici un fel de dovezi în sprijinul lor.

— Nu l-am doborât eu pe Rattler când a tras asupra lui Winnetou și glonțul l-a nimerit pe Klekih-Petra? Nici asta nu e o dovadă?

— Nu. Ai făcut-o, poate, din alte pricini. Mai ai ceva de spus?

— Deocamdată, nimic... Vom vedea mai târziu.

— Vorbește, căci pe urmă n-ai să mai poți!

— Nu, acum nu vorbesc. Dar mai pe urmă vă veți deschide urechile, căci Old Shatterhand nu e omul ale cărui vorbe să nu fie luate în seamă. Deocamdată păstrez tăcerea; sunt curios să aud ce sentință veți pronunța împotriva noastră.

Inciu-Ciuna îmi întoarse spatele și făcu un semn. Câțiva războinici ieșiră din semicerc și, împreună cu cele trei căpetenii, se așezară la sfat. Tangua își dădea, firește, toată silința ca să-i determine la cel mai greu verdict. Între timp, mai puturăm schimba între noi câteva cuvinte.

— Sunt curios ce mai pun la cale, vorbi Dick Stone. În tot cazul, nimic bun.

— Ne vor frânge oasele, desigur, întregi Will Parker.

— Cred și eu! Întări Sam Hawkens. Țștia nici nu visează că le-am putea face bucata! De altfel, *sir*, n-ați pledat rău! Mă și miram de Inciu-Ciuna.

— De ce?

— Că v-a lăsat să trăncăniți atâta. Mie mi-a închis gura de la bun început.

— Crezi, într-adevăr, că am trăncănit, Sam?

— Oho!

— Mulțumesc de compliment!

— Eu numesc trăncăneală orice discurs fără rezultat, dacă nu mă-nșel. Și rezultatul e nul, ca și al străduințelor mele, de altfel.

— Sunt de altă părere.

— Mă rog, dar fără temei.

— Ba cu foarte mult temei. Winnetou mi-a vorbit de încercarea cu înotul; era un lucru hotărât. De aceea cred că interogatoriul a fost numai formal atât de aspru, pentru a ne băga în sperieți. Sentința, însă, va fi mai blândă.

— *Sir*, nu mai umblați cu fantezii! Trageți chiar nădejde să vi se ofere ocazia de a scăpa înot?

— Da.

— Ridicol, absolut ridicol! Desigur, dacă asta e hotărârea, vă vor pune să înotați; dar știți și încotro?

— Ei?

— În gura morții, na! Când veți fi dus dintre vii, amintiți-vă de vorbele mele, hi-hi-hi-hi!

Omulețul acesta ciudat reușea, chiar într-o asemenea situație gravă, să facă glume îndoielnice și să chicotească. Dar veselia lui nu dură mult, căci sfatul apașilor luă sfârșit; războinicii care participaseră la consfătuire se retraseră în semicerc, iar Inciu-Ciuna pronunță cu voce tare sentința:

— Războinici ai apașilor și ai kiowașilor, ascultați hotărârea ce am luat în legătură cu aceste patru fețe palide, prizonierii noștri! În Sfatul bătrânilor ne-am fost înțeles mai dinainte să-i mănăm în apă, să-i lăsăm să se zbată și apoi să-i ardem. Dar Old Shatterhand, cel mai tânăr dintre ei, a rostit cuvinte din care a răzbătut pe alocuri înțelepciunea bătrânească. Deși ar merita moartea, se pare totuși că nu ne-au purtat gânduri chiar atât de rele cum bănuisem. Iată de ce n-am rămas la hotărârea noastră; vom lăsa ca Marele Spirit să judece între noi și ei.

Tăcu o clipă, desigur, pentru a spori încordarea asistenței. Sam profită de ocazie, strecurându-mi observația sa:

— Mii de trăsnete! Devine interesant, cât se poate de interesant! Știți, *sir*, ce vrea să spună?

— Bănuiesc.

— Ei?

— O luptă în doi. O judecată divină, cum s-ar zice. Am ghicit?

— Așa e. în orice caz, e vorba de un duel. Dar între cine și cine? Sunt grozav de curios!

Șeful apașilor își relua discursul:

— Acela pe care îl cheamă Old Shatterhand pare a fi cel mai de seamă dintre ei; vom pune așadar hotărârea în mâinile lui. Iar din partea noastră vom alege, de asemenea, pe cel mai mare în rang. Acela sunt chiar eu, Inciu-Ciuna, căpetenia apașilor.

— Auzi, drace! Dumneavoastră și el! șopti Sam agitat la culme.

— Iuf, iuf, iuf! se auziră exclamații de mirare din rândurile indienilor.

Erau surprinși că însuși Inciu-Ciuna se oferea să lupte. S-ar fi putut sustrage primejdiei care, desigur, îl pândea și pe el; ar fi putut însărcina pe un altul. De altfel, șeful apașilor se și grăbi să explice:

— Inciu-Ciuna și Winnetou au fost atinși în faima lor fiind doborâți de Old Shatterhand dintr-o singură lovitură de pumn. Trebuie ștearsă rușinea; de aceea unul din noi va lupta cu această față palidă. Winnetou se cade să renunțe, pentru că eu sunt mai în vârstă și am rangul cel mai înalt. Fiul meu consimte. Ucigându-l pe Old Shatterhand, voi spăla și onoarea lui o dată cu a mea.

Făcu o pauză nouă.

— Bucurați-vă, *sir!* îmi șopti Sam. Oricum, veți muri mai ușor decât mine. Ați vrut să-l cruțați și acum, în tot cazul, veți dispărea de pe fața pământului!

— Asta rămâne de văzut.

— Nu mai am ce vedea. Știu de pe acum. Vă închipuiți că veți lupta cu arme egale!

— Nu-mi fac iluzii.

— *Well!* în asemenea cazuri se stabilesc condiții prin care albul e dinainte sortit pieirii. Dacă pe undeva, cândva, scapă vreunul cu viață, atunci e o excepție care întărește regula. Fiți atent!

Inciu-Ciuna relua explicațiile:

— Îl vom dezlega pe Old Shatterhand; dânsul va coborî în apă și va trebui să treacă râul înot. Armă n-o să-i dăm. Eu îl urmez având cu mine drept armă numai tomahawkul. Dacă Old Shatterhand ajunge viu pe celălalt mal, adică la cedrul din luminișul de colo, atunci e salvat și tovarășii lui vor fi eliberați. Se vor putea duce ori încotro doresc. În schimb, dacă îl ucid înainte de a fi ajuns la țintă, atunci și ceilalți sunt meniți morții, dar fără cazne, fără a fi arși, ci prin împușcare. Toți războinicii aci de față să arate că au înțeles cuvintele mele și să le întărească.

— *Howgh!* veni răspunsul ca dintr-un singur glas.

Vă puteți lesne imagina în ce agitație ne aflam, nu atât eu, cât Sam, Dick și Will. Cu vocea sugrumată, Hawkens spuse:

— Vulpoii ăștia de apași au întors-o bine. Pentru că vă țin drept cel mai grozav dintre noi, poftim la înot! E absurd! Nu de alta, dar sunteți un *greenhorn!* Să mă lase pe mine! Să le arăt eu cum umblă Sam Hawkens prin apă ca păstrăvii. Dar așa? Fiți atent la ceea ce vă spun, *sir*: viața noastră depinde de dumneavoastră! Dacă pierdeți partida și va fi să murim, atunci pe cuvântul meu că nu vă mai vorbesc în vecii-vecilor, dacă nu mă-nșel!

— Nu-ți face griji, bătrâne Sam! l-am liniștit. Voi face tot ce-mi stă în putință. Contrar părerii dumitale, cred că apașii n-au făcut o alegere proastă. Sunt sigur că mie îmi va veni mai ușor să vă salvez decât ți-ar veni dumitale.

— Să sperăm! Așadar, pe viață și pe moarte! Nu cumva să-l cruțați pe Inciu-Ciuna! Nici să nu vă treacă prin cap asemenea idee!

— Vom vedea!

— Ăsta nu-i un răspuns; aici nu e nimic de văzut. Dacă-l cruțați, sunteți pierdut și ne ducem cu toții dracului. Nu cumva vă bizuiți pe pumnul dumneavoastră?

— Da!

— N-are nici o valoare, e absolut inutil! Nu veți ajunge să vă luptați corp la corp.

— Dimpotrivă, sunt convins că vom ajunge.

— Nici gând!

— Păi, atunci cum va încerca să mă omoare?

— Cu tomahawkul, firește. Știți doar că arma asta e bună nu numai în lupta de aproape; e la fel de primejdioasă și la distanță; indienii sunt atât de pricepuți în mânuirea ei, încât, aruncând-o de la o sută de pași, îți zboară vârful degetului. Inciu-Ciuna n-o să vă toace cu securea; o va azvârli după dumneavoastră și din prima aruncătură veți fi lichidat. Vă rog să mă credeți; oricât de bun înotător ați fi, nu veți ajunge teafăr la mal. Chiar în timpul înotului vă va trăsni cu tomahawkul în cap, sau mai curând în ceafă, pentru ca moartea să fie mai sigură. În această afacere nu vă mai ajută nici dibăcia, nici forța athletică.

— Știu și eu, dragă Sam. Dar mai știu că, în unele împrejurări, un gram de șiretenie valorează mai mult decât o tonă de mușchi.

— Șiretenie? Cum naiba veți găsi tocmai șiretlicul salvator? Bătrânul Sam Hawkens e recunoscut drept șmecher fără pereche și totuși nu prea vede cum l-ați putea învinge printr-un șiretlic pe însuși șeful apașilor. Ce-ți ajută toată viclenia din lume, când ai de-a face cu un tomahawk bine mânuit?!

— Las' că ajută, Sam, ajută!

— Ei bine, cum!

— Ai să vezi sau mai bine spus, n-ai să poți vedea nimic. Dar îți declar de pe acum că sunt aproape sigur de izbândă.

— Ia nu vă mai făliți atât! Vorbiți așa, numai ca să ne ușurați inima.

— Nu-i adevărat.

— Ba da. Vreți să ne consolați! Dar ce folos de iluzii, când clipa următoare le va destrăma!

— Hai, liniștește-te odată! Am eu un plan și încă unul grozav.

— Plan? Asta mai lipsea! Aici nu există alt plan decât acesta: înotați către malul opus și, până-l atingeți, vă

doboară tomahawkul.

— Te înșeli. Judecă bine. Dacă, de pildă, mă înec, atunci suntem salvați.

— Înec... salvați! *Sir*, vorbiți aiurea, ca în ceasul morții!

— Las' că știu eu ce spun. Bagă de seamă: dacă mă înec, nu ne mai paște nici o primejdie.

Am rostit aceste cuvinte la mare repezeală, căci tustrei șefii se îndreptau spre noi. Inciu-Ciuna vorbi:

— Îl dezlegăm acum pe Old Shatterhand, dar să nu-și închipuie că va putea fugi! Câteva sute de oameni sunt gata să-l urmărească.

— Nici nu mă gândesc! i-am răspuns. Chiar dac-aș putea fugi, ar fi o lașitate să-mi părăsesc tovarășii.

Îmi desfăcură legăturile; mișcai brațele ca să le încerc mobilitatea.

Apoi zisei:

— E o mare cinste pentru mine să mă întrec la înot cu vestita căpetenie a apașilor sau, mai bine zis, să înot pe viață și pe moarte, în schimb, pentru dânsul nu e nici o cinste.

— Și de ce nu?

— Fiindcă nu sunt un adversar demn de el. M-am scaldat uneori în gărlă și mi-am dat multă osteneală să nu cad la fund. Dar să trec înot un râu atât de lat și de adânc, asta întrece puterile mele.

— Iuf, iuf! Nu mă bucur deloc. Eu și Winnetou suntem cei mai buni înotători din tribul nostru. Ce preț are o izbândă asupra unui înotător așa de prost?

— Unde mai pui că ești înarmat și eu nu! Plec așadar în întâmpinarea morții. Tovarășii mei s-au resemnat, la rândul lor. Aș vrea totuși să știu cum se va desfășura lupta. Cine va intra primul în apă?

— Tu!

— Și tu mă vei urma?

— Da.

— Și când va fi să mă ataci cu tomahawkul?

— Când mi-o plăcea! îmi răspunse zâmbind, ca maestrul care vede în fața sa un cârpaci.

— Atunci mă vei lovi chiar în apă?

— Da.

Mă prefăceam mereu mai neliniștit, mai îngrijorat și deprimat; întrebai în continuare:

— Va să zică, tu ai dreptul să mă omori. Dar eu pe tine?

Făcu o mutră din care se vădea limpede răspunsul: „Sărmane vierme, ce-ți veni? Aiurezi în spaima morții!” Apoi, cu voce tare:

— E vorba să înoți și să te lupți pe viață și pe moarte. Prin urmare, mă poți ucide și tu, căci altminteri n-ai reuși să ajungi până la codrul de colo.

— Și moartea ta nu-mi va cășuna nici un rău?

— Nu. Dacă te ucid, atunci și tovarășii tăi vor trebui să moară; în schimb, dacă mă răpui tu pe mine și ajungi la cedru, atunci nimeni nu mai rămâne prizonier, toți sunteți oameni liberi. Haide!

Îmi întoarse spatele, iar eu îmi lepădai surtucul și cizmele. Scosei din buzunar și din brâu toate lucrurile mele și le așezai pe pământ, între timp, Sam mă căina:

— O să iasă rău, *sir*, foarte rău! Dacă v-ați vedea în oglindă! Și cu ce glas miorlăit ați pus ultimele întrebări! Mi se rupe inima de dumneavoastră și de noi!

Nu puteam să-i răspund, pentru că m-ar fi auzit cele trei căpetenii; dar eu știam de ce mă prefăcusem atât de plângăreț. Voiam să-i inspir lui Inciu-Ciuna siguranță și, de fapt, cum s-ar zice vulgar, să-l duc de nas.

— Încă o întrebare! îl rugai eu, înainte de a-l urma. Ne restituiți lucrurile noastre dacă scăpăm cu viață?

Râse scurt, nerăbdător, căci întrebarea i se părea de-a dreptul năstrușnică și răspunse:

— Da, vă dăm totul înapoi.

— Totul?

— Totul!

— Și caii? Și armele?

Atunci se răsti, scos din răbdări:

— Ți-am spus doar: totul! Sau n-ai urechi de auzit? Broasca vrea să se întreacă la zbor cu vulturul și-l întreabă ce va obține după victorie! Dacă înoți la fel de prost precum întrebi, atunci îmi pare rău că nu ți-am oferit o babă să te măsoari cu ea!

Înaintarăm spre mal, trecând prin semicercul care se deschise în fața noastră. O văzui de aproape pe Nșo-ci și deslușii în ochii ei un salut de adio. Indienii ne urmară și se așezară pe jos, comod, ca să asiste în tihnă la un spectacol atât de interesant.

Se înțelege că mă aflu în cel mai mare pericol. Oricum aș fi înotat, de-a dreptul sau în zigzag, scăpare nu aveam; tomahawkul, mînuit de căpetenia apașilor, nu putea greși. Nu exista decât o singură soluție: să mă scufund. Și în meșteșugul ăsta, din fericire, nu eram deloc ageamiu cum bănuia Inciu-Ciuna.

Dar nu ajungea să mă scufund și atât. Trebuia, din timp în timp, să scot capul pentru a trage aer; și atunci m-aș fi oferit ca țintă tomahawkului. Am decis să nu apar la suprafață sub ochii indienilor. Dar cum s-o fac? Cercetai cu privirea lungul malului și descoperii, cu multă satisfacție, că natura îmi stă în ajutor.

Ne găseam, cum am mai spus, pe acea panglică de nisip, dar nu chiar la mijlocul ei. La capăt, fâșia se ridică în pantă către pădure, de care mă despărțea vreo sută de pași. Mai încolo, în sus, râul făcea o cotitură, ascunzându-se privirii mele. Dincoace, în jos, capătul fâșiei de nisip se afla cam la patru sute de pași depărtare.

Dacă săream în apă și nu mai apăream la suprafață, s-ar fi crezut că m-am înecat și am fost dus la vale; atunci apașii mi-ar fi căutat corpul în josul râului; salvarea era deci în direcția opusă, în susul apei. Zării mai întâi un loc unde apa rosea malul pe dedesubt; mi s-a părut foarte potrivit pentru un scurt popas. Puțin mai încolo era o grămadă de

bușteni, trunchiuri de copaci răsturnați, care îmi ofereau și ele adăpost. Deocamdată însă, era bine s-o joc pe speriatul.

Inciu-Ciuna se dezbracă până la brâu și rămase numai în niște pantaloni ușori, specifici indienilor; își vârî tomahawkul în cingătoare, după ce și-o golise de toate celelalte obiecte și apoi rosti:

— Să începem! Haide, săi!

— N-aș putea să încerc mai întâi cât de adâncă e apa? întrebai sfios.

Un zâmbet ca de silă i se ivi pe față; ceru să i se aducă o sulită și o vârî în apă. Nu atingea fundul. Era tocmai pe placul meu, dar mă arătai și mai speriat; mă lăsa pe vine și îmi răcorii fruntea cu apă, ca unul ce se teme să nu-l lovească damblaua dac-ar intra înfierbântat în apa rece. În spatele meu se stârni un murmur unanim de ironie și dispreț, semn sigur că mi-am atins scopul. Iar Sam mă imploră:

— Pentru Dumnezeu, *sir*, mai bine vă întoarceți! Nu mai suport priveliștea asta! Prefer să ne jupoaie de vii, decât să asist la un spectacol lamentabil!

Fără să vreau, îmi veni în minte Nșo-ci; mă gândeam ce părere și-o fi făcând despre mine. Întorsei capul. Chipul lui Tangua era numai batjocură; Winnetou stătea cam încruntat, cu buza de sus răsfântă, de i se vedeau dinții; părea furios că-mi dăruise cândva simpatie. Iar sora lui ținea ochii plecați; nici nu se mai uita la mine.

— Eu sunt gata! rosti cu glas poruncitor Inciu-Ciuna. Ce te mai codești? Intră în apă!

— Oare trebuie numaidecât? întrebai eu. Nu s-ar putea și altfel?

Atunci izbucni un hohot de râs peste care se înalță glasul lui Tangua:

— Dați-i drumul broscuiului! Lăsați-l în viață! Nici un războinic n-ar trebui să se atingă de un laș ca ăsta!

Iar Inciu-Ciuna mă repezi, mârâind ca un tigru întărâtat:

— Sari în apă, că de nu, îți reped pe loc tomahawkul în ceafă!

Mă arătai extrem de speriat și, așezându-mă pe mal, mă prefăcui că lunec aproape fără voie în apă, mai întâi cu picioarele, apoi cu coapsele.

— Ci bagă-te odată! mă somă iarăși Inciu-Ciuna, lovindu-mă cu piciorul în spate.

Asta și așteptasem. Îmi înălțai brațele a neputință, strigai de spaimă și căzui bândâbâc în apă. Dar din clipa aceea orice prefăcătorie încetă.

Dădui de fund și, aplecându-mi capul, începui să înot, bineînțeles dedesubt, luând-o în susul râului, spre malul opus. Aproape concomitent auzii un zgomot îndărătul meu: Inciu-Ciuna sărise și el în apă. Mi s-a povestit mai târziu că avusese de gând să-mi lase mai întâi un avans, apoi să mă urmărească în direcția malului opus și să-mi înfigă securea.

Dar de laș ce eram, a renunțat la prima sa intenție și a sărit în apă imediat după mine, ca să mă lichideze îndată ce-aș apărea la suprafață.

N-avea rost să-și piardă timpul cu un asemenea om de nimic.

Ajuns în scobitura aceea din mal, ca sub o streășină, îmi ridicai la aer capul până în dreptul gurii. Nu mă putea zări nimeni, afară de Inciu-Ciuna care se afla în apropiere. Observai bucuros că dânsul privea în altă direcție. Îmi umplui plămânii cu aer și mă dădui iarăși la fund, înotând mai departe. Am ajuns apoi în dreptul grămezii de lemnărie și, la adăpostul ei, am ieșit la suprafață, pentru a inhala o nouă porție de aer. Eram atât de bine ascuns, încât mă încumetai să-mi prelungesc popasul. Îl văzui pe Inciu-Ciuna cum plutește pe apă ca rechinul gata să se năpustească asupra prăzii. Îmi mai rămânea ultima, dar și cea mai lungă etapă până la liziera pădurii, unde tufărișul se lăbărțase peste mal, deasupra apei. Ajunsei și acolo cu bine. Ocrotit de vegetație, sării pe uscat.

Trebuia, firește, să ajung la cotitură râului pomenită mai sus și apoi să-mi continui drumul înot. O luai deci la goană de-a lungul malului, în direcția respectivă. Dar înainte de a porni, mă uitai o dată prin tufiș, la mulțimea de oameni pe care-i păcălisem. Strigau și gesticulau, în timp ce Inciu-Ciuna, tot așteptând să răsar din apă, înota fără noimă în toate sensurile, deși era evident că n-aș fi putut rămâne atâta timp la fund fără să mă înec. Își amintea oare Sam Hawkens, în acele clipe, vorba mea: dacă mă înec, suntem salvați?

Fugii prin pădure cu toată viteza de care eram capabil, până lăsați în urmă cotul râului; apoi intrai iarăși în apă și ajunsei nespus de bucuros la punctul dorit. Firește că izbânda se datora vicleșugului meu, faptului că apașii ajunseră să mă creadă un prost înotător, un ins care se teme grozav de apă. Era, de altfel, un vicleșug destul de grosolan, dar care a prins; indienii s-au lăsat păcăliți, deși — din cât mă cunoscuseră până atunci — n-ar fi avut motive să mă creadă laș.

Acum coborâi până la capătul pădurii. Adăpostit iarăși după tufăriș, observai, spre marea mea satisfacție, că numeroși indieni săriseră în apă și, cu sulile, sondau adâncimea ca să descopere leșul lui Old Shatterhand. Puteam, așadar, să mă deplasez în toată liniștea până la cedru și să câștig astfel întrecerea. Dar n-am făcut-o, căci nu mă mulțumea să câștig partida numai datorită șiretlicului; voiam să-i dau lui Inciu-Ciuna o lecție și să-l oblig la recunoștință.

Căpetenia apașilor înota întruna, ba în sus, ba în jos, căutându-mă; dar nici prin gând nu-i trecea să-și îndrepte ochii spre celălalt mal. Coborâi din nou în apă și mă lăsați pe spate; îmi țineam la suprafață numai nasul și gura. Vâsleam rar și încet cu brațele, înaintând lin, pentru ca nimeni să nu mă observe. Dar ajuns cam în dreptul mulțimii, mă dădui iarăși la fund și țâșnii deodată la vedere, călcând apa și strigând din răsuputeri:

— Sam Hawkens, Sam Hawkens, am câștigat... câștigat!

Mă țineam drept în picioare ca și când aș fi mers pe uscat. Indienii mă auziră și-și holbară ochii. Vai, ce strigăt se dezlănțui! Părea că mii de diavoli s-ar fi pornit să zbiere pe întrecute. Cine a auzit vreodată o asemenea izbucnire n-o mai uită cât trăiește. Cum mă zări, Inciu-Ciuna porni înot spre mine, lopătând avan cu brațele sale puternice. Nu trebuia să întind prea mult gluma; mă apropiai din nou de celălalt mal, mă cățărai pe uscat și rămăsei în așteptare.

— Dați-i drumul, *sir*, mai departe! Haide, la cedru!

Da, nimeni nu mă mai putea împiedica să ajung la cedru; nici chiar Inciu-Ciuna nu era în stare să mă oprească; dar voiam să-i dau lecția de care am pomenit; de aceea nu mă depărtai înainte ca el să fi ajuns la vreo patruzeci de pași de mine. Abia atunci dădui fuga în direcția cedrului. Dacă mai eram în apă, m-ar fi învățat minte tomahawkul lui Inciu-Ciuna; dar acum eram convins că șeful apașilor nu se poate servi de arma aceasta decât cu condiția să se urce pe mal.

Arborele se înălța la trei sute de pași depărtare de râu. Cam la jumătatea drumului, pe care l-am străbătut în salturi repezi, mă oprii din nou și privii îndărăt. Inciu-Ciuna ieșea tocmai din apă; căzuse, astfel, în cursa pe care i-am întins-o. Să mă ajungă din urmă nu mai putea, decât cel mult cu tomahawkul. Îl trase afară din cingătoare și alergă spre mine. Dar nici nu mă mișcai din loc. Abia când se apropie primejdios de mult, îi întorsei spatele, ca și când aș vrea s-o iau la fugă. Ce mi-am zis? Câtă vreme stau pe loc și-i urmăresc orice mișcare, nu va repezi securea după mine, pentru că aș putea să mă feresc cu iuțeală. În schimb, dacă-i întorc spatele, prefăcându-mă că fug, situația se schimbă. Or, eu am tot interesul ca tomahawkul să nu rămână în mâinile sale! Îmi jucai deci rolul și numai după vreo douăzeci de salturi mă oprii brusc să văd ce face.

Exact! Ca să poată ținti cu precizie, Inciu-Ciuna tocmai își rotea tomahawkul deasupra capului. În clipa următoare,

îl și aruncă. O săritură în lături — și securea zbură pe lângă mine, înfigându-se adânc în nisip.

Planul meu se realizase. Alergai într-acolo, ridicai securea și, în loc să mă grăbesc la cedrul salvator, ieșii calm în întâmpinarea apașului. Dădu un strigăt de furie și se repezi înnebunit la mine. Înălțai atunci tomahawkul, amenințând:

— Oprește-te, Inciu-Ciuna! Te-ai înșelat din nou în privința lui Old Shatterhand! Vrei să-ți retez capul cu propria-ți secure?

Stătu și-mi strigă:

— Câine, cum de mi-ai scăpat din apă? Spiritul cel rău ți-a venit și acum în ajutor!

— Să nu crezi în cuvintele tale! Dacă se poate vorbi aici de vreun spirit, atunci numai bunul Manitu m-a ocrotit.

Ochii lui mă fixau, ascunzând parcă o hotărâre tainică. De aceea l-am prevenit:

— Pândești clipa ca să mă ataci prin surprindere; ți se citește în ochi. Dar să nu încerci, pentru că te-ar paște moartea! Eu nu-ți doresc nici un rău! Și tu și Winnetou îmi sunteți într-adevăr dragi; dar dacă mă ataci, trebuie să mă apăr. Știi doar că sunt mai puternic decât tine, chiar și neînarmat; or, acum, privește, am și tomahawkul! Fii deci cuminte și...

Nu putui continua. Furia îi răpise judecata... Se aruncă asupra mea cu mâinile întinse ca niște gheare uriașe, rășchirate. Crezu că m-a prins, dar mă eschivai, ghemuindu-mă; și propria-i greutate, menită să mă strivească, îl trânti de pământ. Într-o clipă sării pe el, îi imobilizai cu genunchii ambele brațe, îl apucaii cu mâna stângă de gât și, jucând în dreapta tomahawkul, vorbii hotărât:

— Inciu-Ciuna, te rogi de mine ca să te cruț?

— Nu!

— Atunci îți retez capul!

— Ucide-mă, câine! gâfâi el, sforțându-se inutil să scape de sub apăsarea mea.

— Nu, tu ești tatăl lui Winnetou și vreau să-ți trăiești veacul, dar trebuie să te pun la respect. Mă silești s-o fac.

Îl lovii în cap cu latul securii; un geamăt, apoi mădularele lui tresăriră convulsiv și se întinseră ca țepene. Dincolo, indienii avură impresia că l-aș fi ucis pe Inciu-Ciuna. Se înălță un vuiet și mai grozav ca adineauri. Cu cingătoarea mea îi legai strâns brațele de trup. Îl cărai în spinare până la cedrul cu pricina și-l culcai acolo. Trebuia să fac și drumul acesta inutil: potrivit înțelegerii noastre, eram obligat să ajung la cedru. Îl lăsați pe Inciu-Ciuna lângă copac și alergai îndărăt, căci observasem că mulți indieni, în frunte cu Winnetou, înotau înapoi. În cazul că aveau de gând să-și calce cuvântul dat, situația putea deveni primejdioasă pentru mine și pentru tovarășii mei. De aceea, ajuns la râu, le strigai:

— Înapoi! Căpetenia voastră trăiește; nu i-am făcut nimic! Dar dacă vă apropiați, îl ucid. Să vină numai Winnetou. Vreau să vorbesc cu el.

Apașii nu ținură seama de avertismentul meu. Însă Winnetou se înălță deasupra apei, pentru a fi văzut de toți și rosti cu glas tare câteva cuvinte pe care nu le-am înțeles. Lui îi dădură ascultare și făcură cale-ntoarsă. Winnetou se apropie singur de mine. L-am așteptat la mal și, pe când ieșea din apă, i-am spus:

— Ai făcut bine că le-ai poruncit să se întoarcă, altminteri îl puneau pe tatăl tău în mare primejdie.

— L-ai omorât cu tomahawkul?

— Nu. Doar l-am amețit un pic, fiindcă n-a vrut să se predea.

— Ai fi putut să-l ucizi. Era doar în mâinile tale!

— Eu nu ucid cu plăcere nici pe vrăjmașii mei, dar încă pe tatăl lui Winnetou, al lui Winnetou care mi-e drag! Uite aici arma lui! Hotărăște tu dacă am învins și dacă cuvântul dat mie și tovarășilor mei va fi respectat.

Apucă tomahawkul din mâna mea și mă privi îndelung, ca dus pe gânduri. Ochii i se înduioșară parcă, expresia lor creștea până la admirație. Nu se mai putu reține și exclamă:

— Ce fel de om mai e și Old Shatterhand acesta! Cine să-l înțeleagă?

— Chiar tu însuși vei începe să mă înțelegi.

— Îmi predai arma fără să știi dacă ne vom respecta sau nu cuvântul! Ai fi putut s-o păstrezi pentru apărare. Știi că în felul acesta te dai pe mâinile mele?

— *Pshaw!* Nu mi-e teamă. Pentru orice eventualitate, am brațele și pumnii. Dar Winnetou nu e un viclean, ci un războinic nobil, care nu-și calcă niciodată cuvântul.

Atunci Winnetou îmi întinse mâna și mă privi cu ochii sclipind:

— Ai dreptate! Ești liber, împreună cu celelalte fețe palide, afară de omul pe care îl cheamă Rattler. Văd că-mi acorzi încredere, de aceea trebuie să mă încred și eu în tine!

— Ai să te convingi și vei avea încredere în mine cum am și eu în tine; mai așteaptă nițel. Acuma haide la tatăl tău.

— Da, să mergem! Trebuie să-l îngrijesc; unde lovește Old Shatterhand, acolo e primejdie de moarte, chiar dacă n-a fost în intenția lui să ucidă.

Ne apropiarăm de cedru și îi dezlegarăm brațele lui Inciu-Ciuna.

Winnetou îi cercetă starea și stabili:

— Trăiește, dar o să-și revină târziu și îl va dura multă vreme capul. Nu mai am timp să stau aici; îi trimit îndată câțiva oameni. Fratele meu Old Shatterhand să mă urmeze.

Era pentru întâia oară că mă numea „frate”. De câte ori, mai pe urmă, n-am auzit din gura lui cuvântul acesta și cât de serios îl gândea și-l rostea întotdeauna, cât de cinstit și adevărat!

Ne întoarserăm la râu și-l traversarăm înot. Indienii ne așteptau pe mal, urmărindu-ne cu atenția încordată. Acum

abia, văzând cum înotăm prietenește, umăr lângă umăr, își dădeau seama nu numai că suntem împăcați, dar și ce mult se înșelaseră în privința mea când mă făcuseră obiectul zeflemei și batjocurii lor.

Ieșind la mal, Winnetou îmi luă mâna și vorbi cu glas tare:

— Old Shatterhand a biruit! El ca și cei trei tovarăși ai lui sunt liberi!

— Iuf, iuf, iuf! exclamă apașii.

Numai Tangua stătea deoparte și se uita la noi cu ochi bântuiți de umbre. Cu el mai aveam o răfuială, nu atât pentru a-i plăti minciuna și încercarea de a ne da morții, cât pentru soarta acelor albi cu care s-ar mai fi putut întâlni în viitor.

Winnetou trecu pe lângă el, cu mine alături, fără a-i arunca o singură privire. Mă conduse la stâlpii de care erau legați camarazii mei.

— Aleluia! strigă Sam. Am scăpat! Nu mai murim, măi omule, prietene, tinere, *greenhorn* ce sunteți! Cum de-ați făcut toate astea?

Winnetou îmi dădu cuțitul lui și-mi spuse:

— Taie-le legăturile. Meriți s-o faci cu mâna ta!

Le-am tăiat. Cum se văzură liberi, se aruncară la pieptul meu și mă strânseră în trei perechi de brațe, gata-gata să-mi strivească oasele. Sam îmi sărută chiar mâna și, în timp ce lacrimile i se rostogoleau din ochișori, în stufărișul bărbii, declară solemn:

— *Sir*, dacă am să vă uit vreodată, atunci să mă înghită cu păr cu tot și cu piele primul urs ce-mi va ieși în cale! Cum dracu' ați reușit? Ați dispărut deodată, nu știu cum. Vă temeți de apă ca de foc și ne așteptam să cădeți la fund ca un pietroi.

— Nu ți-am spus eu că, dacă mă înec, suntem salvați?

— A spus asta Old Shatterhand? se miră Winnetou. Așadar, totul n-a fost decât un șiretlic?

— Da, încuviințai eu.

— Va să zică fratele meu își pregătise planul. După câte înțeleg, a înotat pe sub apă în sus și a ieșit în cealaltă parte. Fratele meu nu e numai puternic ca ursul, dar și viclean ca vulpea de prerie; dușmanii ar trebui să se ferească de el!

— Oare nu mi-a fost și Winnetou dușman?

— Ba da, însă acum s-au schimbat lucrurile.

— Așadar, mă crezi pe mine, nu pe mincinosul de Tangua?

Se uită lung, stăruitor la mine, ca și adineauri când ne aflam pe malul celălalt, îmi întinse mâna și-mi vorbi:

— Ochii tăi sunt calzi și pe chipul tău nu citesc fățărnicia. De aceea te cred.

Între timp mă îmbrăcasem. Scosei din buzunar cutia de sardele:

— De astă dată, fratele meu Winnetou judecă bine; am să i-o dovedesc. Poate va recunoaște lucrul ce vreau să-i arăt.

Desfăcui cutia și-i arătai șuvița de păr. Dădu s-o apuce, dar ezită.

— E o șuviță din părul meu! Cine ți-a dat-o?

— Inciu-Ciuna spunea că, pe când erați legați de arborii aceia, Spiritul cel bun v-a trimis un salvator nevăzut. Da, era nevăzut, căci trebuia să se ferească de ochii kiowașilor; acum nu mai are nevoie să se ascundă de ei. Acum mă vei crede și tu că nu ți-am fost dușman, ci prieten!

— Tu... chiar tu ne-ai dezlegat! Prin urmare ție îți datorăm libertatea și viața! izbucni Winnetou uluit de-a binelea, el, care nu știa ce înseamnă a fi surprins sau uimit.

Mă luă de mână și mă conduse la Nșo-ci, care stătea nemișcată la locul ei și nu ne pierdea o clipă din ochi. Winnetou mă împinse ușurel până în fața ei și vorbi cu emoție în glas:

— Nșo-ci, iată-l pe viteazul care ne-a eliberat în taină, pe mine și pe tatăl tău, din mâinile kiowașilor! Sora mea să-i mulțumească!

Acestea zise, mă îmbrățișă și mă sărută pe amândoi obraji. Nșo-ci îmi întinse mâna și nu rosti decât un singur cuvânt:

— Iartă!

În loc să-mi mulțumească, îmi cerea iertare! Pentru ce? Am înțeles: ea mă nedreptățise în sinea ei. Ea, care mă îngrijise, ar fi trebuit să mă cunoască mai bine decât ceilalți și totuși, pe când jucam rolul fricosului, mă crezuse într-adevăr un papă-lapte. Mă ținuse drept un nevrednic și neputincios. Acum, pentru a-și repara greșeala, i se părea mai potrivit să-mi ceară iertare decât să-mi mulțumească la îndemnul lui Winnetou. I-am strâns mâna și i-am răspuns:

— Nșo-ci să-și amintească de cele ce i-am spus. Acum vorbele mele s-au împlinit. Vrei, sora mea, să-mi dăruie încredere de acum înainte?

— Îl cred din tot sufletul pe fratele meu alb!

Tangua se afla în preajmă. I se citea pe față mânia. Mă apropiiai de el și, privindu-l țintă în ochi, întrebai:

— Este oare Tangua, căpetenia kiowașilor, un mincinos ordinar, sau îi place adevărul?

— Vrei să mă jignești? se răsti el.

— Nu. Vreau să știu doar cu cine am de-a face. Răspunde!

— Old Shatterhand să afle că-mi place adevărul.

— Vedem noi! Zici că obișnuiești să te ții de cuvânt?

— Da.

— Așa și trebuie. Cine spune una și face alta e un ticălos. Îți amintești ce mi-ai spus?

— Când?

— Când eram legat.

— Am spus de toate.

— Într-adevăr. Dar bănuiești, desigur, la care din vorbele tale mă refer.

— Nu.

— Atunci să-ți amintesc eu. Spuneai că vrei să te răfuiești cu mine.

— Am spus eu asta? întrebă el, ridicând sprâncenele a mirare.

— Da. Și ai declarat că tare ți-e poftă să te încaieri cu mine, fiindcă știi dinainte că mă faci praf.

Se vede că tonul meu îl pune pe gânduri, căci îmi răspunse șovăind:

— Nu-mi amintesc să fi rostit asemenea lucruri. Old Shatterhand trebuie să fi înțeles greșit.

— Winnetou era de față și poate să întărească.

— E adevărat, întări bucuros Winnetou. Tangua voia să ajungă la o răfuială cu Old Shatterhand și s-a lăudat că e gata să se bată cu el și să-l zdrobească.

— Recunoști că ai pronunțat asemenea vorbe? Le menții?

— Îmi ceri tu asta?

— Da. M-ai făcut broscui și laș; m-ai ponegriț și ți-ai dat osteneala să mă duci la pieire. Cine cutează să se poarte astfel, acela trebuie să aibă și curajul de a se lupta cu mine.

— *Pshaw!* Nu mă înfrunt decât cu oameni de rangul meu.

— Sunt și eu o căpetenie!

— Dovedește!

— Bine! Dacă refuzi să-mi dai socoteală, ți-o dovedesc spânzurându-te de primul copac.

Să ameninți pe un indian cu spânzurătoarea e una din injuriile cele mai grele. Își smulse imediat cuțitul de la brâu și strigă:

— Câine, vrei să te tai?

— Da. Însă nu așa, tam-nisam, cum ți-ar conveni ție, ci în luptă dreaptă, bărbat contra bărbat, cuțit contra cuțit.

— Nici prin gând nu-mi trece. N-am nimic de-a face cu Old Shatterhand!

— Dar adineauri, când eram legat cobză și nu puteam să mă apăr, aveai de-a face, lașule!

Dădu să se repeadă la mine, dar Winnetou sări între noi și vorbi:

— Fratele meu Old Shatterhand are dreptate. Tangua l-a batjocorit și trebuie să-i dea socoteală. Dacă nu vrea, înseamnă că e un nemernic și merită să fie alungat din mijlocul nostru. Asta trebuie hotărât pe loc, să nu spună nimeni că războinicii apașilor au ținut în ospetie niște lași. Ce are de gând căpetenia kiowașilor?

Până a răspunde, Tangua își roti privirea înjur. Apașii erau aproape de patru ori mai mulți decât kiowașii; în plus, aceștia din urmă se aflau pe teritoriul gazdelor; să încerce a stârni o nouă bătălie era cu neputință acum, când venise să plătească răscumpărarea și când, de fapt, mai era pe jumătate prizonier.

— Să mă mai gândesc, zise kiowașul, ocolind răspunsul.

— Un războinic netemător nu mai stă pe gânduri într-un astfel de caz. Ori primești lupta, ori ești o cârpă.

Atunci Tangua se încrâncenă din nou:

— Tangua cârpă? Cine îndrăznește să mi-o spună? Acuși îi vâr cuțitul în burtă!

— Eu, eu o spun! răsună glasul lui Winnetou, calm și cu mândrie. Eu o spun, fiindcă nu respecti cuvântul pe care l-ai dat lui Old Shatterhand.

— Îl respect!

— Adică ești gata de luptă?

— Da!

— Imediat?

— Fără nici o amânare! Abia aștept să-i văd culoarea sângelui!

— Perfect! Atunci să se hotărască arma cu care veți lupta.

— Și cine hotărăște?

— Old Shatterhand.

— De ce?

— Fiindcă l-ai jignit.

— Ba eu hotărâsc.

— Tu?

— Eu, eu! Am fost și eu jignit! Și, pe deasupra, sunt o căpetenie, nu un alb oarecare ca dânsul. Am rang mai mare.

— Old Shatterhand e cu mult mai mare decât o căpetenie a pieilor-roșii.

— Asta spune și el, dar cum o dovedește? Fără dovezi, degeaba!

Am intervenit pentru a pune capăt disputei:

— Să aleagă Tangua; mi-e totuna cu ce armă îl voi zdrobi.

— N-ai să mă zdrobești! tună el mânios. Crezi că am să aleg lupta cu pumnul în care te pricepi să-i dobori pe toți, sau am să aleg cuțitul cu care l-ai înjunghiat pe Cuțit-Fulger, sau cumva tomahawkul cu care l-ai răpus pe însuși Inciu-Ciuna?

— Dar ce atunci?

— Pușca. Vom trage unul asupra celuilalt. Glonțul meu îți va pătrunde în inimă.

— Bine. Sunt de acord. Dar cred că fratele meu Winnetou a înțeles cele mărturisite acum de Tangua?

— Ce?

— Că am luptat cu Cuțit-Fulger și l-am înjunghiat. Am făcut-o pentru a-i salva de la cazne pe apașii prizonieri. Numai că Tangua a tăgăduit până acum adevărul. Se vede că n-am greșit făcându-l de mincinos.

— Mincinos? Eu? urlă kiowașul. Asta mi-o plătești cu viața! Puștile încoace! Repede! Începem imediat lupta. Vreau să-i astup botul acestei potăi care latră!

Prinse pușca în mână. Winnetou trimise un apaș în pueblo să-mi aducă și mie arma și munițiile. Fuseseră păstrate în bună regulă, căci Winnetou — deși mă credea dușman — se îngrijise cu atenție de toate lucrurile mele. Acum mi se adresa:

— Fratele meu alb să-mi spună de la ce depărtare și câte focuri veți trage.

— Mi-e indiferent, am răspuns. Cine a ales arma să hotărască și restul!

— Da, eu hotărăsc, se grăbi Tangua. Tragem de la două sute de pași câte focuri vor fi necesare până ce unul din noi va cădea fără să se mai ridice.

— Bine! consimți Winnetou. Voi băga eu de seamă. Trage unul, apoi celălalt. Așadar, pe rând. Eu veghez cu pușca în mână; dacă vreunul trage înainte de a-i veni rândul, îl ucid cu un glonț în cap. Cine face începutul?

— Eu, firește! strigă kiowașul.

Winnetou era de altă părere:

— Tangua vrea să aibă toate avantajele de partea sa. Să tragă Old Shatterhand primul.

— Nu! am răspuns. Facă-se voia lui. Trage el un foc, pe urmă eu și basta.

— Ba nu, se împotrivi Tangua. Tragem întruna până cade unul din doi.

— Bineînțeles; numai că tu ai să cazi din primul meu glonț.

— Lăudărosule!

— *Pshaw!* De fapt ar trebuie să te ucid, dar n-am nici o plăcere. Pedeapsa cea mai ușoară va fi să te schilodesc. Ți voi sfărâma genunchiul drept. Ține minte!

— Ați auzit? Hohoti el. O față palidă, căreia și prietenii îi spun *greenhorn*, se fălește că, de la două sute de pași, are să mă împuște în genunchi! Râdeți, oameni buni! Râdeți, că aveți de ce!

Își roti ochii peste mulțime, provocator, însă nimeni nu râse. Atunci adăugă:

— Vă temeți de el! Dar veți vedea cum îl fac de batjocură lumii. Haide, să numărăm două sute de pași!

Între timp, mi se aduse doborâtorul meu de urși. Îmi cercetai arma: era în cea mai bună stare. Amândouă țevile erau încărcate. Pentru a fi și mai sigur, slobozii ambele focuri și încărcai iarăși arma, cu atenția cuvenită unei

asemenea împrejurări. Sam se apropie de mine, plângându-se:

— *Sir*, am o sută de probleme să le discut cu dumneavoastră și nu găsesc prilejul! Acum doar una: vreți într-adevăr să ochiți în genunchi?

— Da.

— Numai atât?

— Îi ajunge.

— Nu, hotărât nu! O asemenea scârbă trebuie stârpită, dacă nu mă-nșel. Gândiți-vă numai câtă vină are și câte s-au petrecut din cauza tentativei sale de a fura caii apașilor!

— Aceeași vină o poartă și albi care l-au îndemnat la furt.

— Să nu-i fi ascultat! De-aș fi în locul dumneavoastră, i-aș găuri scăfârliă. Fără îndoială că el va ținti în cap!

— Sau în piept; sunt convins că așa va face.

— Dar nu va nimeri. Pușcoacele ăstora nu fac doua parale.

Distanța fusese măsurată și ne deplasarăm fiecare spre locurile noastre. Eram calm, ca întotdeauna; în schimb, Tangua nu înceta să-mi arunce sumedenie de ocări, imposibil de redat. Atunci Winnetou, care se postase pe margine, la jumătatea distanței dintre noi, îl preveni:

— Căpetenia kiowașilor să tacă și să fie atent! Număr până la trei, apoi se trage! Dar cine o ia înainte numai cu o clipită, pe acela îl fulger cu un glonț în cap!

Lesne de închipuit că toată asistența era cuprinsă de o încordare fără margini. Se așezaseră în două șiruri pe dreapta și pe stânga, despărțiți de o pârție largă, la capetele căreia ne aflam noi. Se lăsase o tăcere adâncă.

— Începe căpetenia kiowașilor! rosti Winnetou și numără: Unu... doi... trei!

Stăteam liniștit, oferind adversarului pieptul. De la primele cuvinte ale lui Winnetou, șeful kiowașilor își duse arma la ochi, ținti cu atenție, apoi trase. Glonțul trecu

șuierând pe lângă mine. Nu se auzi nicăieri nici o șoaptă, nici un comentariu.

— Acum va trage Old Shatterhand, mi se adresează Winnetou. Unu... doi...

— Oprește! l-am întrerupt. Eu am stat în fața lui Tangua drept și cinstit, fără a mă clinti din loc; dar el uite cum stă, pe jumătate întors; nu-mi arată fața, ci coasta.

— Ce, n-am voie?! răspunse Tangua. Cine mă poate opri? Nu s-a hotărât cum să stăm.

— E drept, am răspuns. Tangua poate sta cum îi place. El îmi întoarce coasta ca să am o țintă mai mică și crede că astfel îmi va fi mai greu să-l ochesc: dar se înșală amarnic. Aș fi putut să trag imediat, fără nici o vorbă, dar vreau să fiu cinstit cu el. Am să-l lovesc în genunchi, cu condiția ca să se întoarcă cu fața la mine; altminteri, dacă rămâne așa, îi voi zdrobi amândoi genunchii. Iată deci diferența! Să stea cum pofteste, dar să nu zică pe urmă că nu l-am prevenit!

— Nu mai trage cu vorba, trage cu pușca! mă luă el peste picior, neglijându-mi avertismentul și rămânând în aceeași poziție.

— Trage, Old Shatterhand! repetă Winnetou. Unu... doi... trei!

Arma trosni. Tangua scoase un strigăt avan, scăpă din mână pușca, își desfăcu brațele, se bălăbăni o vreme și căzu.

— Iuf, iuf, iuf! răsună pretutindeni și mulțimea se îngrămădi să vadă unde l-am nimerit.

Mă apropiai și eu; toată lumea îmi făcea loc, dându-se cu respect la o parte.

— Genunchii, amândoi genunchii! auzeam de peste tot.

L-am găsit pe Tangua tăvălindu-se pe jos de durere. Winnetou se aplecase asupra lui și-i cercetă rana. Îmi zise:

— Glonțul a pătruns exact cum a prevăzut fratele meu: amândoi genunchii sunt zdrobiți. Tangua nu va mai umbla călare după avutul altora.

Când rănitul mă zări, dădu să-mi arunce un puhoi de înjurături. Dar mă răstii la el atât de energic, încât tăcu pentru câteva clipe.

— Ți-am spus dinainte ce se va întâmpla și n-ai vrut să-mi asculți sfatul. Ești singur de vină!

Se îndârjea să nu geamă; ca indian, nu-i era îngăduit să se vaite, oricât de mare ar fi fost suferința; își mușca buzele și se uita sălbatic în pământ. Apoi spuse, scrâșnind din dinți:

— Sunt rănit. Nu mă pot întoarce acasă. Trebuie să rămân aici, printre apași.

Dar Winnetou clătină din cap și răspunse ferm:

— Ba trebuie să te întorci acasă; n-avem loc aici pentru hoții de cai și pentru ucigașii oamenilor noștri. Noi nu ne-am răzbunat prin vărsare de sânge; ne-am mulțumit cu dobitoace și cu diferite lucruri. Mai mult nu ne poți cere. Nici un kiowaș nu mai are ce căuta la noi în pueblo.

— Dar nu pot călări!

— Old Shatterhand era și mai greu rănit; nici el nu putea călări. Totuși a trebuit să vină cu noi. Învață de la el și-ți va folosi! Kiowașii voiau să plece încă astăzi din ținutul nostru. Să plece așadar! Cine va întârzia până mâine lângă pășunile noastre va avea soarta pe care i-ați dorit-o voi lui Old Shatterhand! Am zis! *Howgh!*

Mă luă de mână și mă duse cu el. Când ieșeam din îmbulzeală, Inciu-Ciuna tocmai venea înot, împreună cu cei doi oameni care îi fuseseră trimiși de Winnetou. Acesta se grăbi să-l întâmpine, iar eu plecai în căutarea lui Sam Hawkens, Dick Stone și Will Parker.

— În sfârșit! În sfârșit vă putem vedea și noi în mijlocul nostru! se bucură Sam. Dar înainte de toate, ia spuneți: ce-a fost cu părul acela pe care i l-ați arătat lui Winnetou?

— Îl tăiasem eu.

— Când?

— Pe când îi dezlegam, pe el și pe Inciu-Ciuna.

— Adică... dracu' să mă ia! Dumneavoastră... un *greenhorn*... i-ați... i-ați eliberat?

— Eu.

— Fără să ne suflați o vorbuliță?!

— Nu era nevoie.

— Dar cum, păcatele mele, ați reușit?

— Așa, după metoda mea de *greenhorn*.

— Nu-mi vorbiți în dodii, *sir*! Doar asta era o treabă grozav de anevoioasă!

— Într-adevăr, până și dumneata te îndoiai că ai putea s-o scoți la capăt.

— Și ați lucrat de unul singur! Zău că nu pricep: ori nu am cap, ori mi-a înghețat mintea!

— Prima ipoteză, Sam, prima e cea justă!

— Lăsați glumele! Auzi ce pramatie! Îi eliberează pe șefii apași, duce cu el o șuviță fermecată și nu scapă o vorbă! Te uiți la mutra asta cumsecade și nu te poți dumeri! Să mai ai încredere în oameni?! Și unde mai pui cele petrecute azi! Una însă n-o înțeleg și pace. Parcă vă înecaserăți și, hocus-pocus, ați înviat!

I-am istorisit totul, după care Sam izbucni:

— Omule, prietene, *greenhorn*, ticălos și porc de câine fără pereche, dacă nu mă-nșel! Trebuie totuși să vă mai întreb: chiar n-ați călcat vreodată măcar așa, de leac, prin vestul sălbatic?

— Nu.

— Nici prin Statele Unite?

— Nici.

— Atunci să vă înțeleagă dracu', nu eu! Sunteți un boboc sadea și iaca, toate vă merg strună! Zău dacă am întâlnit vreodată o pușlama mai teribilă! Și nici nu am încotro, sunt obligat să vă laud. Ce mai încolo, ați întors-o de minune, hi-hi-hi-hi! Viața noastră atârna de un fir de păr, mai bine zis de o șuviță. Dar dacă vă laud, nu care cumva să vă umflați în pene! O să mai faceți destule prostii și încă gogonate. M-

aș mira să iasă din dumneavoastră, în cele din urmă, un *westman* onorabil!

Ar fi continuat astfel încă mult și bine, dar Winnetou și Inciu-Ciuna se apropiară de noi. Ca și fiul său cu puțin înainte, conducătorul apașilor mă privi atent și grav în ochi:

— Am auzit totul de la Winnetou. Fii liber și iartă-ne. Ești un războinic foarte viteaz și foarte isteț la minte. Înțelept e acela care-ți câștigă prietenia. Vrei să fumezi cu noi pipa păcii?

— Da, vreau să fiu prietenul și fratele vostru!

— Atunci urmați-mă sus, în pueblo, tuspatri, împreună cu fiica mea Nșo-ci. Voi alege o locuință vrednică pentru biruitorul meu. Winnetou rămâne aici, ca să facă ordine.

Urcărăm cu toții, ca oameni liberi, scările cetății piramidale, aceleași pe care o părăsisem ca prizonieri, pentru a fi duși la execuție..

5. Legământul sângelui

Reîntors la pueblo, îmi dădui, în sfârșit, seama cât de semeață și masivă era această așezare de piatră. Se afirmă că băștinașii ar fi incapabili de cultură; dar niște oameni care au fost în stare să mute asemenea coloși de stâncă și să dureze cetăți inexpugnabile în raport cu armele de atunci, nu se puteau afla pe cea mai joasă treaptă a culturii. Nu accept, dar nici nu contest teoria după care indienii de astăzi nu ar fi urmașii acelor neamuri de demult; însă chiar dac-ar fi așa, nu văd întemeiată afirmația cum că indienii ar fi inapți de o evoluție spirituală. Firește că, răpindu-le și spațiul și timpul, îi silești la decădere și dispariție.

Urcarăm scările până la platforma a treia, în spatele căreia se aflau cele mai bune încăperi ale clădirii. Acolo locuia Inciu-Ciuna cu cei doi copii ai săi; acolo ni se oferî și nouă găzduire.

Odaia mea era spațioasă. Ca și celelalte, nu avea ferestre și primea lumină numai prin ușă; dar canaturile erau atât de depărtate unul de altul și atât de ridicate, încât vizibilitatea era foarte bună. Odaia nu avea nici o mobilă, dar Nșo-ci aduse imediat blănuri, cuverturi și alte lucruri, creându-mi o ambianță cât se poate de plăcută. Hawkens, Stone și Parker căpătară tustrei o cameră asemănătoare.

După ce „odaia musafirilor” oferită mie fu aranjată și mă putui instala comod, „Zi-Frumoasă” îmi aduse o pipă a păcii admirabil sculptată, împreună cu tutunul necesar. O umplu chiar dânsa și o aprinse. Trase din ea câteva fumuri și rosti:

— Calumetul acesta ți-l trimite Inciu-Ciuna, părintele meu. Lutul l-a adus chiar el de la steiul sfânt, iar eu am scobit vatra pipei. Încă nu a fost atinsă de buzele nimănui. Te rugăm s-o primești în dar și să-ți amintești de noi când vei fuma dintr-însa.

— Bunătatea voastră n-are margini, am răspuns. Aproape că mă pune în încurcătură, căci nu știu să răsplătesc un asemenea dar.

— Ne-ai dat până acum atât de mult, încât nu-ți putem mulțumi de ajuns; ai salvat în două rânduri viața lui Inciu-Ciuna și a lui Winnetou, fratele meu. Amândoi au căzut de două ori în mâinile tale și nu i-ai ucis. Chiar și astăzi ai fi putut să-l omori pe Inciu-Ciuna și n-ai făcut-o. De aceea inimile noastre bat pentru tine și vrem să ne fii frate, să îngădui ca războinicii noștri să te socotească unul de-ai lor.

— Atunci s-ar împlini dorința mea cea mai arzătoare. Inciu-Ciuna este o căpetenie și un războinic vestit, iar pe Winnetou l-am îndrăgit din prima clipă. Mi-ar face nu numai o mare cinste, ci și o mare bucurie să mă numesc fratele unor astfel de oameni. Aș vrea ca și tovarășii mei să aibă parte de aceeași bucurie.

— Dacă o doresc, atunci îi vom socoti ca și cum s-ar fi născut așași.

— Vă mulțumim. Așadar, tu însăși ai plămădit vatra pipei din argila sfântă? Ce măiestre îți sunt mâinile!

Fata roși la auzul acestor laude și răspunse:

— Știu că soțiile și ficele fețelor palide sunt încă mai iscusite și mai îndemânate ca noi. Dar stai, să-ți mai aduc ceva.

Ieși și se întoarse cu pistolul și cuțitul meu, cu munițiile și cu toate celelalte lucruri în afara celor ce le purtam prin buzunarele hainelor și de care nici nu se atinseseră. Îi mulțumii, constatai că nu lipsește absolut nimic și întrebai:

— Oare veți înapoia și camarazilor mei toate lucrurile?

— Da, totul. Cred că le-au și primit; eu te slujesc pe tine, iar Inciu-Ciuna se îngrijește de ei.

— Dar ce se întâmplă cu caii noștri?

— Sunt aici. Îți vei călări iarăși calul, iar lui Sam Hawkens i-o dăm înapoi pe Mary.

— Ah, cunoști și numele catârului?

— Da, știu și cum se cheamă flinta lui cea veche: îi zice Liddy. Am stat adeseori de vorbă cu el, dar nu ți-am spus nimic. E un mare glumeț și un vânător iscusit.

— E și mai mult decât atât: un tovarăș credincios, gata de jertfă, pe care nu se poate să nu-l iubești. Dar aș vrea să te întreb ceva: o să-mi spui cinstit adevărul?

— Nșo-ci nu minte! răspunse ea mândră și totuși cu simplitate. Ție mai ales nu-ți va spune niciodată o minciună.

— E adevărat că războinicii voștri le-au luat prizonierilor kiowași toate lucrurile ce le aparțineau?

— Da.

— Și celor trei camarazi ai mei?

— Da.

— Atunci de ce nu le-au luat și pe-ale mele? Nici nu s-au atins de buzunare.

— Așa a poruncit Winnetou, fratele meu.

— Știi și de ce?

— Pentru că îi erai drag.

— Deși mă socotea dușman?

— Da. Spuneai adineauri că l-ai îndrăgit și tu din prima clipă; la fel s-a întâmplat și cu dânsul. I-a părut tare rău că e nevoit să te socotească dușman și nu numai dușman...

Se opri. Ar fi voit să mai adauge ceva, dar îi era teamă să nu mă jignească.

— Vorbește mai departe! o îndemnai.

— Nu.

— Atunci am să vorbesc în locul tău. Faptul că mă socotea dușman încă nu-l durea prea mult; chiar și un dușman poate fi demn de prețuire; însă el mă credea mincinos, prefăcut, viclean. N-am dreptate?

— Ai spus-o.

— Sper că acum își recunoaște greșeala. Mai spune-mi, rogu-te, ce s-a întâmplat cu Rattler, ucigașul lui Klekih-Petra?

— Îl leagă chiar acum la stâlpul caznelor.

— Ce? Chiar în clipa asta?

— Da.

— Și nu mi-ai spus nimic?! De ce?

— Winnetou a voit astfel.

— Care e motivul?

— Socoate că ochii tăi nu vor fi în stare să privească, nici urechile să asculte cele ce se vor petrece.

— Poate că nu s-a înșelat. Și, totuși, voi izbuti să privesc și să ascult dacă se va ține seama de dorința mea.

— Care anume?

— Spune-mi mai întâi în ce loc va fi supus caznelor.

— Jos, la râu, unde ai stat și tu. Inciu-Ciuna v-a adus aici pe tuspaturu ca să nu observați ceea ce se întâmplă.

— Dar eu doresc să fiu de față! Ce cazne îl așteaptă?

— Toate câte știm să le aplicăm prizonierilor. Omul acela e cel mai rău dintre fețele palide care au căzut vreodată în mâinile noastre. Fără nici o pricină l-a ucis pe părintele alb, atât de iubit și de cinstit la noi, dascălul lui Winnetou. De aceea nu va muri ca alții în caznele obișnuite, ci va fi supus tuturor chinurilor pe care le cunoaștem și pe care le vom încerca pe rând asupra lui.

— Asta nu trebuie să faceți. E lipsit de omenie!

— Își merită soarta!

— Ai putea să stai acolo și să te uiți?

— Da!

— Tu, care ești o fată gingașă?

Își plecă genele lungi. Rămase un timp cu ochii în pământ, apoi își ridică privirea serioasă, aproape muștrătoare și răspunse:

— Te miră?

— Da. O femeie nu trebuie să vadă asemenea lucruri.

— La voi așa este?

— Așa.

— Vorbești adevărat?

— Desigur.

— Nu vorbești adevărat, dar nici mincinos nu ești, pentru că a fost din neștiință, fără să-ți dai seama. Te înșeli.

— Și tu ești de altă părere?

— Da!

— Oare cunoști mai îndeaproape ca mine pe femeile și fetele noastre?

— Poate că tu nu le cunoști îndeajuns! Nu-i așa că la voi se îngăduie ca diferiți oameni curioși să fie de față când criminalii stau înaintea judecătorului?

— Da.

— Pe cât știu, acolo se înghesuie mai multe femei decât bărbați. E locul acela potrivit pentru o *squaw*? E frumos din partea ei să se lase mânată de curiozitate?

— Nu.

— Și când ucideți voi pe un răufăcător, când îl spânzurați, de pildă, sau îi tăiați capul, nu vin femeile albe ca să vadă și ele cum se face?

— Asta se obișnuia mai demult, în alte vremuri.

— Și acum e interzis?

— Da.

— Și bărbaților?

— Și lor.

— Înseamnă că e oprit pentru toți deopotrivă! Și dac-ar fi îngăduit, atunci și femeile ar lua parte. O, femeile albe nu sunt chiar atât de gingașe cum crezi tu! Ele sunt foarte tari în fața suferinței, dar numai atunci când îi doare pe alții, fie oameni, fie dobitoace. Eu însă n-am fost pe la voi, dar Klekih-Petra ne-a lămurit. Pe urmă, Winnetou a cutreierat marile orașe de la răsărit și, după ce s-a întors, mi-a povestit totul: și ce i-au văzut ochii și ce-a simțit inima. Știi tu ce fac femeile voastre cu animalele pe care au de gând să le fiarbă sau să le frigă pentru mâncare?

— Ce?

— Le jupoaie de vii^[2] și le scot măruntaiele cât sunt încă în viață^[3] și le aruncă în apă fierbinte. Și mai știi ce fac vracii albilor?

— Ce anume?

— Aruncă în apă clocotită câini vii ca să vadă cât mai trăiesc așa. Le jupoaie pielea opărită. Le scot ochii și le taie limba; le spintecă trupurile; îi chinuiesc în fel și chip ca să scrie apoi cărți despre bietele ființe.

— Asta se cheamă vivisecție și se face spre binele științei.

— Știință! Klekih-Petra mi-a fost și mie învățător, de aceea înțeleg acest cuvânt... Dar aceste *squaw* ale voastre nu aud oare cum strigă durerea din bietele făpturi? Nu țin ele în odăile lor păsări închise în colivii? Nu știu ele ce chinuri îndură sărmana pasăre? Nu vin oare femeile albe cu miile la curse și privesc cum caii își scot sufletul de alergătură? Nu aleargă ele să vadă cum boxerii își strivesc fețele până la sânge? Eu nu sunt decât o fată tânără, nepricepută și socotită de voi drept „sălbatică”; dar îți pot spune încă multe despre ceea ce fac gingașele voastre *squaw*-ri fără să simtă tulburarea pe care aș simți-o eu. Numără, te rog, miile de femei albe, delicate, frumoase, care-și chinuiesc de moarte sclavii și care zâmbesc drăguț când o slujnică neagră e biciuită! Or, în cazul nostru, e vorba de un criminal, de un ucigaș, care trebuie să-și ispășească nelegiuirea. Și dacă vreau să fiu de față, tu mă condamni! E cumva urât din partea mea să privesc liniștită cum piere un astfel de ticălos? Și chiar dac-ar fi urât, cine-i de vină că noi, oamenii roșii, ne-am obișnuit ochii cu asemenea priveliști? Oare nu albi ne silesc să nu avem milă față de cruzimile lor?

— Nu cred ca un judecător alb să condamne pe un prizonier roșu la stâlpul caznelor.

— Judecător! Nu te supăra dacă repet cuvântul pe care l-am auzit de atâtea ori din gura lui Hawkens: *greenhorn*! Tu nu cunoști ținuturile noastre. Unde găsești aici judecători în înțelesul pe care tu îl dai acestui cuvânt? Judecător e cel tare, iar cel slab e judecat. N-ar strica să te informezi despre câte se petrec la focurile de tabără ale

albilor. Oare toți indienii aceia nenumărați, care au căzut în lupta contra năvălitorilor albi, au avut o moarte ușoară, dintr-un glonț sau dintr-o lovitură de cuțit? Câți din ei n-au fost chinuiți înainte de-a muri! Și care alta era vina lor decât aceea de a-și fi apărat drepturile? Iar acum, când urmează să-și primească osânda un ucigaș, eu să stau departe numai pentru că sunt o *squaw*, o fată? E adevărat, a fost cândva și altfel la noi, dar ne-ați învățat să privim cum curge sângele și să nu clipim din ochi. Mă voi duce acolo și voi fi de față când ucigașul lui Klekih-Petra își va primi pedeapsa!

O cunoscusem pe frumoasa și tânăra indiană ca pe o ființă blândă, liniștită. Acum i se iviră fulgere în ochi și obraji îi ardeau; părea imaginea vie a unei zeițe a răzbunării, care nu cunoștea mila. Stătea dinainte-mi parcă și mai frumoasă ca de obicei. S-o fi condamnat? Cu ce drept?

— Atunci du-te! i-am spus. Dar merg și eu.

— Mai bine rămâi aici! stăruie dânsa, vorbind iarăși cu glasul ei potolit. Inciu-Ciuna și Winnetou nu doresc să fii acolo.

— S-ar supăra pe mine?

— Nu. Deși nu o doresc, totuși nu te vor alunga. Ești fratele nostru.

— Atunci merg și ei mă vor ierta.

Când, însoțit de Nșo-ci, am ieșit pe platformă, Sam Hawkens se afla acolo. Trăgea din pipa lui veche și scurtă, așa-zisă de savană. Primise și el tutun.

— Acuma da, s-au mai schimbat lucrurile, *sir*, constată el zâmbind. Până mai adineauri eram prizonieri și acum trăim ca boierii. E o diferență! Cum vă simțiți în noua situație?

— Bine, mulțumesc! i-am răspuns.

— Și mie-mi merge admirabil. Ne-a servit șeful în persoană. E o atenție excepțională, dacă nu mă-nșel.

— Unde-i Inciu-Ciuna?

— S-a întors la râu.

- Știi ce se petrece acolo?
- Îmi închipui.
- Ce-ți închipui?
- Drăguții de kiowași și-or fi luând rămas-bun.
- Nu asta.
- Păi atunci, ce?
- Rattler va fi torturat.
- Rattler? Și noi stăm aici? Trebuie să văd și eu! Haideți, *sir*, să coborâm repede!
- Domol! Te simți dumneata în stare să asiești la un asemenea spectacol fără să ți se facă pielea zgârci și s-o iei la picior?
- Cum adică pielea zgârci? Că mare *greenhorn* mai sunteți, dragă *sir*! Când veți fi de mai multă vreme aici, în vest, n-o să vă mai treacă prin gând s-o luați la picior. Individul își merită soarta și va fi executat după legea indienilor. Asta-i tot!
- Dar e o cruzime!
- *Pshaw*! Să nu-mi pomeniți de cruzime când e vorba de un specimen ca ăsta! Oricum, trebuie lichidat. Sau nici cu moartea nu sunteți de acord?
- Ba da. Însă scurt, repede. Totuși e om!
- Cine omoară fără cel mai mic motiv acela nu e om. Era beat ca un porc.
- Tocmai. E o circumstanță atenuantă; nu știa ce face.
- Nu mai vorbiți ca un caraghios! Firește, la voi în țară stau domnii jurați și judecă acordând circumstanțe atenuante pentru orice crimă comisă în stare de beție. De fapt, ar trebui înăsprită pedeapsa, *sir*; da, da, înăsprită! Cine se îmbată până la inconștiență și se aruncă apoi ca o fiară asupra aproapelui său, acela să-și primească pedeapsa îndoit. Rattler nu-mi inspiră nici un pic de milă. Nu uitați cum s-a comportat chiar față de dumneavoastră!...
- Totuși ca să-i curm suferințele, am să-i trag un glonț în inimă.

— Ca să-i curmați suferințele? Pentru Dumnezeu, să nu faceți una ca asta! Veți stârni împotriva dumneavoastră pe toți apașii. E dreptul lor sacru să decidă felul pedepsei; dacă interveniți, atunci s-a isprăvit cu prietenia noastră abia încheiată! Așadar, veniți cu noi?

— Da.

— Bine. Dar fără prostii! Mă duc să-i chem pe Dick și pe Will.

Intră în odaie și se întoarce peste puțin împreună cu cei doi camarazi. Coborâram etajele. Nșo-ci o luase înainte și nu era de văzut. Când trecurăm din vâlcea în valea cea mare, nu mai găsirăm picior de kiowaș. Plecaseră călare, împreună cu șeful lor rănit. Ca măsură de precauție, Inciu-Ciuna trimisese iscoade pe urmele lor, ca nu cumva să se întoarcă pe furiș și să se răzbune.

Am pomenit mai sus că acolo se afla și carul nostru cu boi. Acum apașii formaseră un cerc larg în jurul lui. La mijloc se găseau cele două căpetenii și câțiva războinici. Era și Nșo-ci; discuta cu Winnetou. Deși fiica șefului, totuși nu-i era îngăduit să se amestece în probleme care intrau exclusiv în competența bărbaților. Dacă se afla acolo și nu între femei, însemna că venise cu o comunicare foarte importantă. Am observat cum, zărindu-ne, fata îi atrase atenția lui Winnetou asupra noastră, apoi își relua locul în rândurile *squaw*-elor. Prin urmare, îi vorbise de noi. Winnetou despică cercul războinicilor, se apropie de grupul nostru și ne spuse hotărât:

— De ce n-au rămas frații mei albi sus, în pueblo? Oare nu le plac odăile în care i-am găzduit?

— Ba ne plac, i-am răspuns și mulțumim fratelui nostru pentru grija ce ne-o poartă. Ne-am întors pentru că am auzit că Rattler va fi executat chiar acum. Așa e oare?

— Da.

— Totuși, nu-l văd nicăieri.

— E în car, lângă trupul lui Klekih-Petra.

— Și ce fel de moarte îl așteaptă?

— Va muri în cazne.

— Aceasta e ultima voastră hotărâre?

— Da.

— Ochiul meu nu poate privi asemenea faptă!

— Tocmai de aceea Inciu-Ciuna, părintele meu, v-a condus în pueblo. De ce v-ați întors? De ce vrei să vezi ceea ce ochiul tău nu e în stare să privească?

— Sper să fiu de față la moartea lui fără să-mi închid ochii de groază... Te rog, liniștești-vă mânia și faceți așa ca să moară repede!

— Hotărârea e luată și trebuie dusă la îndeplinire.

— Trebuie?

— Da, trebuie.

— Așadar, nu e nici un mijloc să-mi văd și eu dorința împlinită?

Winnetou își aținti privirea gravă în pământ, apoi răspunse:

— Există unul.

— Care?

— Înainte de a i-l spune fratelui meu alb, am să-l rog să nu se folosească de acest mijloc, pentru că l-ar coborî mult în ochii războinicilor mei.

— Cum adică?

— Nu te-ar mai prețui cât aș vrea eu.

— Va să zică, e vorba de un mijloc nedemn, necinstit?

— După credința oamenilor noștri, da.

— Spune-mi-l, totuși!

— Ar trebui să invoci recunoștința ce ți-o datorăm.

— Ah! Nici un om corect nu face asta!

— Tu ne-ai dăruit viața. Dacă te-ai folosi de dreptul ce ți se cuvine de pe urma faptei tale, atunci m-ai obliga și pe mine și pe tatăl meu Inciu-Ciuna să-ți împlinim dorința.

— În ce fel?

— Am ține încă un sfat și i-am convinge pe războinicii noștri să-ți acorde răsplata ce ne-o ceri. Pe urmă însă, tot

ce ai făcut pentru noi și-ar pierde valoarea. Merită oare Rattler asemenea jertfă din partea ta?

— Firește că nu!

— Fratele meu își dă seama că vorbesc deschis. Eu știu ce gânduri și simțiri sălășluiesc în mintea și în inima ta; însă războinicii mei nu le-ar înțelege. Un bărbat care cere să fie răsplătit cade în disprețul lor. S-ar cuveni oare ca Old Shatterhand, care poate ajunge un neîntrecut războinic al apașilor, să plece chiar astăzi din mijlocul nostru, alungat cu scârbă de războinicii mei?

Îmi venea greu să răspund. Inima îmi poruncea să stăruie în rugămintea mea; rațiunea însă, ori mai bine zis mândria, se opunea. Pe Winnetou îl înduioșa dilema în care mă zbăteam. El zise:

— Am să-i vorbesc tatălui meu Inciu-Ciuna. Tu așteaptă aici!

Se depărtă.

— Nu mai călcați în străchini, *sir!* mă imploră Sam. Habar n-aveți ce se află în joc: poate chiar viața.

— Asta în nici un caz!

— Ba da! Chiar ăsta-i adevărul. Indianul te disprețuiește dacă-i amintești de binele făcut și îi ceri răsplată. Îți satisface el, nu-i vorbă, rugămintea, însă pe urmă nici nu se mai uită la tine. Am fi, într-adevăr, nevoiți să plecăm chiar astăzi de aici, iar kiowașii, știți doar, se află în fața noastră. Nici nu mai e cazul să vă explic ce s-ar întâmpla.

Inciu-Ciuna și Winnetou discutară o vreme foarte serios între ei, apoi se apropiară de mine. Căpetenia vorbi:

— Dacă nu ne-ar fi povestit Klekih-Petra o mulțime de lucruri despre credința voastră, te-aș socoti un om cu care mi-ar fi rușine să stau de vorbă. Așa însă, pricep foarte bine dorința ta; numai că războinicii mei n-o vor înțelege și te vor disprețui...

Se uită apoi în ochii fiului său și acesta îi susținu privirea. Se înțelegeau. Discutau numai din ochi. Inciu-Ciuna mi se adresă din nou:

— Ucigașul acesta te dușmănea și pe tine?

— Da.

— L-ai iertat?

— Da.

— Atunci ascultă ce-ți spun: vrem să aflăm dacă a mai rămas într-însul o cât de mică urmă de omenie. În caz că da, mă voi strădui să-ți împlinesc dorința fără a-ți cășuna vreun neajuns. Așezați-vă deci tuspatri aici și așteptați cele ce urmează. Îți voi face un semn; atunci te vei duce la ucigaș și-l vei pofti să-ți ceară iertare. Dacă o face, îi dăruim o moarte ușoară.

— Pot să i-o spun și lui?

— Da.

Inciu-Ciuna și Winnetou se întoarseră la locul lor și noi ne așezarăm.

— De necrezut, constată Sam, ca însuși șeful să vă facă pe plac. Se vede că vă bucurați de multă prețuire.

— Nu de asta e vorba. Motivul e altul.

— Care?

— Influența lui Klekih-Petra, care stăruie și după moartea lui... Sunt curios ce-o să se întâmple.

— O să vedeți îndată. Fiți atent!

Apașii dădură la o parte coviltirul de pe car și scoaseră la vedere un fel de ladă, de care era legat un om.

— Sicriul, mă lămuri Sam Hawkens. E construit din bușteni scobiți prin ardere și învelit în piei ude. Uscându-se, pielea se strânge în jurul sicriului și nu mai pătrunde pic de aer.

Nu departe, acolo unde vâlceaua răspundea în valea cea largă, se înălța un fel de cadru pătrat din piatră, deschis în față și lipit de o stâncă. Alături, o grămadă de bolovani aduși anume. Apașii transportau acum sicriul spre acest cadru de piatră. Iar de sicriu era legat Rattler.

— Știți ce rost au bolovanii aceia? mă întrebă Sam.

— Bănuiesc.

— Ei?

— Se pregătește un mormânt.

— Just! Un mormânt dublu.

— Și pentru Rattler?

— Da. Ucigașul e înmormântat împreună cu victima sa, ceea ce dacă ar fi cu putință, ar trebui să se întâmple cu orice asasin.

— Groaznic! Să stai legat de sicriul victimei și să știi că te afli de fapt în propriu-ți mormânt!

— Încep să cred că-l compătimiți într-adevăr. Că ați intervenit pentru el, mai înțeleg, dar să vi se rupă și inima de milă, asta-i prea de tot!

Acum sicriul fu ridicat în așa fel, încât Rattler stătea în picioare. Om și sicriu fură legați cu curele de stâncă. Indienii — bărbați, femei și copii — se apropiară și formară un semicerc. Se lăsase tăcere, o tăcere plină de așteptări. Winnetou și Inciu-Ciuna stăteau pe dreapta și, respectiv, pe stânga sicriului. Căpetenia își înălță glasul:

— Războinicii apașilor s-au adunat aici spre a fi judecători, căci o mare, grea pierdere a lovit neamul nostru. Și pentru aceasta, vinovatul va plăti cu viața.

În felul propriu indienilor, cu bogăție de imagini, Inciu-Ciuna vorbi despre meritele lui Klekih-Petra, despre caracterul și activitatea lui, istorisind apoi cu de-amănuntul cum se petrecuse crima. Evocă și acțiunea care a dus la prinderea lui Rattler; în sfârșit, sublinie că ucigașul va fi torturat și pe urmă, așa cum se află acum legat de coșciug, va fi îngropat de viu împreună cu mortul. La aceste cuvinte, îmi aruncă o privire și-mi făcu semnul pe care-l așteptam.

Ne ridicarăm în picioare, îndreptându-ne spre ei; acolo furăm, prinși de îndată în semicercul mulțimii. Înainte, din depărtare, nu-l putusem vedea destul de bine pe osândit; acum mă aflu în fața lui și, oricât de infam și păcătos îl știam, încercam totuși un adânc sentiment de milă.

Sicriul era lat cât două trupuri omeneste și măsura în lungime cinci coți. Arăta ca un buștean tăiat cu ferăstrăul dintr-un trunchi gros de copac și învelit apoi în piele.

Rattler fusese legat cu spatele de sicriu, așa fel încât brațele îi atârnavă în jos, iar picioarele îi erau desfăcute. Se vedea pe chipul lui că nu suferise nici de foame, nici de sete. Nu putea vorbi, căci îi vârhăseră un căluș în gură. Și capul îi era imobilizat. Când am sosit, Inciu-Ciuna îi scoase călușul din gură și mi se adresă:

— Fratele meu alb a dorit să-i vorbească ucigașului. Poftim!

Rattler, văzând că sunt liber, își imagina, probabil, că m-am împrietenit cu indienii. De aceea credeam că mă va ruga să intervin în favoarea lui. Dar el, îndată ce scăpă de căluș, se oțărî la mine:

— Ce dorești? Ia-o din loc! Nu vreau să am de-a face cu dumneata!

— Știi că ai fost condamnat la moarte, domnule Rattler, i-am răspuns liniștit. În privința asta nu mai e nimic de făcut. Trebuie să mori. Dar vreau să-ți...

— Pleacă de-aici, câine, pleacă! mă apostrofă el și dădu să mă scuipe în obraz; dar neputând să-și miște capul, nimeri alături.

— Prin urmare, va trebui să mori, continuai netulburat. Întrebarea e însă cum vei muri și asta depinde de dumneata. S-a hotărât să fii schingiuit, torturat pe îndelete în tot cursul zilei de azi, poate și mâine. Consider că e îngrozitor și n-aș voi să se întâmple. La rugămintea mea, Inciu-Ciuna e gata să-ți ușureze moartea, dacă vei îndeplini condiția de care depinde, după părerea lui, acordarea acestei favori.

Făcui o pauză, crezând că voi fi întrebat care e condiția. Însă Rattler proferă o înjurătură atât de grosolană, încât mi-e cu neputință s-o reproduc.

— Condiția e să-mi ceri iertare, explicai mai departe.

— Iertare?! Să-ți cer ție iertare?! strigă el. Mai bine îmi mușc limba și îndur toate chinurile pe care le-au născocit mizerabilii ăștia roșii!

— Foarte bine, mister Rattler; nu eu am pus condiția, căci n-am nevoie să ascult rugămintea dumitale. Inciu-Ciuna a voit-o și, având sarcina să ți-o comunic, m-am executat. Judecă situația în care te afli și ceea ce te așteaptă! Te amenință cumplite încercări și chinuri, de care ai putea să scapi rostind un singur cuvânt: „Iertare!”

— Nici nu mă gândesc, auzi, niciodată! Niciodată! Și cară-te la naiba de-aici! Nu sufăr în ochi mutra ta ticăloasă! Du-te unde a înțărcat dracul oile și chiar mai departe!

— Dacă-ți fac voia și mă duc, atunci va fi prea târziu pentru dumneata, căci de întors nu mă mai întorc. Fii, deci, om de înțeles și pronunță cuvîntelul cu pricina.

— Nu, nu, nu! urlă el.

— Te rog, pentru binele dumitale!

— Șterge-o, îți spun, cară-te odată! Pe toți dracii, de ce sunt legat? Să am mâinile libere, ți-aș arăta eu drumul!

— *Well!* Fie după dorința dumitale. Dar ține minte: dacă mă chemi pe urmă, nu mai vin!

— Să te chem eu pe tine? Scoate-ți-o din cap, om de nimic ce ești! Haide, ia-ți valea! Umblă odată, m-auzi?!

— Bine, mă duc. Dar mai întâi o întrebare: ai vreo dorință? Vreau să ți-o împlinesc. Să transmit cuiva un salut? Ai, poate, rude cărora să le spun un cuvânt din partea dumitale?

— Du-te în fundul iadului și spune acolo că ești un ticălos blestemat. Ai trecut de partea indienilor și m-ai dat pe mâna lor. Pentru asta să-ți...

— Te înșeli, l-am întrerupt. Va să zică, n-ai nici o dorință înaintea morții?

— Am una: să mă urmezi cât mai curând. Asta mi-e singura dorință!

— Mă rog. Atunci, am terminat...

Inciu-Ciuna mă luă de mână, mă duse deoparte și-mi zise:

— Tânărul meu frate alb recunoaște, deci, că ucigașul acesta nu merită compătimire...

Nu i-am răspuns. Ce-aș fi putut spune? Nu mă așteptasem la o astfel de atitudine din partea lui Rattler. Se dovedise altădată atât de laș și de fricos, încât îl apucau bâțâielile când se pomenea de stâlpii de tortură. Și iată că se purta acum ca și când nu s-ar sinchisi de nici o caznă din lume.

— Asta nu e curaj, constată Sam, ci turbare, furie neputincioasă, atâta tot.

— Furie? Împotriva cui?

— Împotriva dumneavoastră, *sir*. Crede că l-ați dat pe mâna pieilor-roșii. Nu ne-a mai văzut din ziua în care am fost luați prizonieri; în schimb, ne vede acum liberi pe toți patru; indienii ne arată prietenie, în timp ce dânsul e condamnat la moarte. Are deci toate motivele să creadă că am trișat. Dar așteptați să înceapă tortura și o să vedeți cum își schimbă cântecul. Notați, vă rog, ce vă spun, dacă nu mă-nșel...

Apașii nu ne lăsară să așteptăm prea mult debutul acestei jalnice operații. De fapt, avusesem intenția să plec; cum însă nu văzusem până atunci un asemenea spectacol, mă hotărâi să asist atâta cât aș fi în stare să suport priveliștea.

Spectatorii se așezară jos. Un grup de tineri războinici păși înainte purtând cuțite în mâini; ei se opriră cam la cincisprezece pași în fața lui Rattler. Aruncară cuțitele în direcția lui, dar ferindu-se să-l lovească; lamele se înfipseră toate în sicriul de care era legat osânditul. Primul cuțit nimeri în stânga, altul în dreapta piciorului, la o distanță aproape insesizabilă. Următoarele două se înfipseră puțin mai sus și tot astfel până ce ambele picioare fură încadrate în două șiruri de cuțite.

Până atunci, Rattler își păstrase oarecum calmul. Acuma însă cuțitele fulgerau mereu mai sus, desenând conturul trupului său.

Începu să-i fie frică. La fiecă aruncătură de cuțit striga de spaimă. Și strigătele sporeau în intensitate pe măsură ce

indienii ținteau mai sus.

După ce și bustul îi fusese astfel îngrădit, veni rândul capului. Un cuțit vâjâi în dreapta gâtului, aproape atingându-l și fixându-se în lemnul sicriului; altul pătrunse pe partea stângă. Și așa mai departe, până ce în jurul feței, de la umeri la creștet, n-a mai rămas nici un loc neacoperit. Apoi cuțitele fură scoase pe rând. Nu era decât un prolog executat de oameni tineri care își demonstau abilitatea în ce privește tragerea la țintă precis și cu sânge rece. Treaba isprăvită, se întoarseră la locurile lor și se așezară.

Inciu-Ciuna alese apoi câțiva oameni mai vârstnici care aveau să țintească și ei, însă de la treizeci de pași distanță. Când cel dintâi fu gata să arunce cuțitul, căpetenia se apropie de Rattler, arată un anume loc pe brațul lui drept și ordonă:

— Aici!

Cuțitul zbură și pătrunse cu precizie în locul indicat, găurind mușchiul brațului și împlântându-se în sicriu. Jocul devenea serios. Rattler scoase un urlet ca și cum ar fi fost rănit de moarte. Următorul cuțit îi străpunse același mușchi al brațului stâng. Urletul creșcu. A treia și a patra lovitură vizau ambele coapse și nimeriră exact în punctele indicate, pe rând, de Inciu-Ciuna. Sângele nu apărea, căci Rattler rămăsese îmbrăcat în costumul lui; pe de altă parte, indienii aveau grijă să țintească numai acele locuri unde rana nu era primejdioasă. Altminteri, ar fi însemnat să scurteze spectacolul.

Poate că Rattler nici nu luase în serios intenția indienilor de a-l ucide; acum însă, trebuia să recunoască, deznădăjduit, că se înșelase. Mai încasă câteva cuțite în antebraț și în pulpă. Dacă înainte urlase doar din timp în timp, acum zbiera fără încetare.

Spectatorii șuierau și huiduiiau, manifestându-și disprețul. Un indian, pus la stâlpul caznelor, se poartă cu totul altfel. De îndată ce începe tortura menită să se încheie cu moartea lui, osânditul intonează cântecul său din

urmă, în care își glorifică faptele și îi desfide pe călăi. Cu cât cresc suferințele, cu atât se întesesc invecțiile, blestemele ce le aruncă; dar niciodată nu va scoate un geamăt sau un strigăt de durere. Odată mort, dușmanii îi laudă vitejia și-l depun în mormânt cu toate onorurile indiene. Este și pentru ei o cinste să fi contribuit la o moarte glorioasă.

Cu totul altfel se petrec lucrurile când e vorba de un laș care țipă și urlă la cea mai mică suferință, ba mai cere și îndurare. Să chinuiești un asemenea om nu e o cinste, ci aproape o rușine. De aceea, până la urmă, nici un războinic adevărat nu se mai pretează să continue operația. Condamnatul e ucis la repezeală, trecând fără slavă de la viață la moarte.

Rattler era un astfel de laș. Rănile sale erau încă ușoare, inofensive. Ce-i drept, îi provocau dureri, dar nici pe departe nu era încă vorba de suplicii îngrozitoare. Totuși urla și țipa de parc-ar fi căzut în cuptoarele iadului și, printre strigătele sale învălmășite, răzbătea uneori numele meu. Mă chema la dânsul. Atunci Inciu-Ciuna porunci o pauză și mă îndemnă:

— Tânărul meu frate alb să se apropie de osândit și să-l întrebe de ce țipă așa. Doar cuțitele încă nu i-au provocat atâta suferință.

— Da, *sir*, veniți încoace! strigă Rattler. Trebuie să vă vorbesc!

Mă apropiiai de el și-l întrebai:

— Ce mai dorești de la mine?

— Smulgeți-mi cuțitele din brațe și din pulpe!

— N-am voie.

— Dar am să mor! Cine poate îndura atâtea răni?

— Ciudat! Credeai, cumva, că vei rămâne în viață?

— Păi dumneavoastră nu trăiți?

— Eu n-am ucis pe nimeni.

— Și eu ce vină am? Știți că eram beat.

— Fapta rămâne faptă. Te-am sfătuit de multe ori să nu bei. Nu m-ai ascultat. Acuma suporti consecințele.

— Sunteți un om crud și fără inimă! Haide, interveniți pentru mine!

— Am și făcut-o. Spune „iertare” și vei muri repede, fără chinuri.

— Să mor repede! Dar eu nu vreau să mor nicicum! Vreau să trăiesc, să trăiesc, să trăiesc!

— Imposibil!

— Cum așa, nu e nici o scăpare?

— Nu.

— Nici o scăpare... nici una... nici o scăpare!

Strigase aceste cuvinte din fundul bojocilor, după care începu o văicăreală și un bocet insuportabil. Mă depărtai.

— Nu plecați, *sir*, stați lângă mine! mă imploră el. Altfel începe iar.

Atunci căpetenia îl puse la punct:

— Nu mai chelălăi, javră! Ești o potaie împutită de care nici un războinic nu și-ar mai atinge arma. Și, întorcându-se spre ai săi, continuă:

— Care dintre fiii vitejilor apași vrea să se mai ocupe de lașul acesta?

Nimeni nu răspunse.

— Așadar, nimeni?

Iarăși tăcere.

— Iuf! Acest ucigaș nu merită să fie ucis de noi și nici îngropat lângă Klekih-Petra. Nu se poate ca o broască râioasă să se înfățișeze alături de o lebădă albă pe plaiurile veșnice ale vânătoarei. Dezlegați-l!

Făcu semn către doi băiețași. Aceștia săriră de la locul lor, dădură fuga până la Rattler, îi smulseră cuțitele din carne și-l dezlegară de sicriu.

— Să-i strângeți bine mâinile la spate! porunci iarăși căpetenia.

Băieții, să tot fi avut vreo zece ani, se executară; Rattler nu îndrăzni nici cel mai mic gest de împotrivire. Ce rușine!

Aproape că mă jenam de faptul că sunt un alb.

— Duceți-l la râu și aruncați-l în apă! sună porunca lui Inciu-Ciuna. Dacă ajunge teafăr la malul celălalt, să fie liber!

Rattler scoase un strigăt de triumf și se lăsă dus de băieți până la râu. Îi dădură brânci, mizerabilul neavând nici măcar atâta simț al onoarei încât să sară singur în apă. Mai întâi se scufundă, ieși însă iar la suprafață și se sili, înotând pe spate, să se apropie de malul opus.

Nu era deloc greu, chiar și așa, cu mâinile prinse la spate. Îndeobște omul, datorită greutății sale specifice, nu se scufundă cu totul; pe de altă parte, Rattler avea picioarele slobode; putea să înoate deci cu ajutorul lor, ceea ce reuși de altfel destul de lesne.

Îl vor lăsa oare să ajungă teafăr la malul opus? Nici măcar eu n-o doream. El merită să piară. Lăsându-l în viață și scăpându-l de sub supraveghere, ne-am fi făcut noi înșine vinovați de crimele ce le-ar fi comis în viitor. Cei doi băiețași mai stăteau pe mal și-l urmăreau cu privirea. Deodată, Inciu-Ciuna porunci:

— Luați câte o armă și împușcați-l în cap!

Alergară amândoi și-și aleseră câte o pușcă din stiva de arme depusă de războinici. Ștregarii ăștia mici cunoșteau la perfecție mâniarea armei. Îngenuncheară pe malul apei și luară la ochi capul lui Rattler.

— Nu trageți, pentru numele lui Dumnezeu, nu trageți! strigă el cuprins de groază.

Copiii schimbară câteva vorbe între ei; se purtau ca niște mici sportivi; îl lăsară să mai înoate o bucată, lucru la care Inciu-Ciuna consimți în tăcere. Am înțeles că șeful le cunoștea îndeaproape dibăcia de trăgători. Apoi, cu glasurile lor limpezi, ei deteră un chiot și își descărcară armele în același timp. Lovit în cap, Rattler dispăru într-o clipă sub apă.

Nici o exclamație de bucurie nu răsună, după cum obișnuiesc indienii la moartea unui dușman. Insul acesta

laș nu o merita. Atât de adânc era disprețul lor, încât nici măcar nu se preocupară de găsirea cadavrului; îl lăsară în voia apei și nu-l mai învredniciră cu nici o privire. Era posibil să fi fost numai rănit; s-ar fi putut chiar să se prefacă mort și să se scufunde anume, așa cum făcusem și eu, pentru a ieși la suprafață într-un loc nevăzut. Dar nimeni nu-și mai dădea osteneala să se ocupe de el.

Inciu-Ciuna se apropie și mă întrebă:

— Tânărul meu frate alb e mulțumit acum de mine?

— Da. Îți mulțumesc.

— N-ai de ce. Chiar dacă nu ți-aș fi cunoscut dorința, tot nu făceam altfel. Câinele ăsta nici nu merita să moară în cazne... Fețele palide sunt în stare de toate ticăloșiile, dar când e vorba să-și arate curajul, scheaună de spaimă, ca niște câini ciomăgiți.

— Căpetenia apașilor să nu uite că există peste tot oameni viteji și lași, buni și răi.

— Ai dreptate; nici n-am vrut să te jignesc. Dar atunci nici un popor să nu-și închipuie că e mai bun decât altul numai fiindcă e de altă culoare.

Pentru a-l abate de la subiectul acesta spinos, îl întrebai:

— Și acum ce vor face războinicii apașilor? Îl veți înmormânta pe Klekih-Petra?

— Da.

— Ne îngăduiți să luăm și noi parte, adică eu și tovarășii mei?

— Firește. Dacă nu mă întrebai, te-aș fi poftit chiar să fii de față. Tu ai stat de vorbă cu Klekih-Petra, pe când noi eram plecați după caii noștri. Ați vorbit atunci despre lucruri neînsemnate?

— Dimpotrivă, am discutat despre lucruri foarte importante, atât pentru el, cât și pentru mine. Pot să vă spun despre ce am vorbit?

Întrebuințai de astă dată pluralul, pentru că se apropiase și Winnetou.

— Spune! mă îndemnă acesta.

— După ce plecaserăți, ne-am așezat unul lângă altul. Am descoperit curând că patria lui e și a mea și am vorbit în limba noastră maternă. Trecuse prin multe, pătimise greu și mi-a povestit câte ceva din viața lui. Mi-a mărturisit cât de dragi îi sunteți și cum dorința lui cea mai arzătoare e să-și dea viața pentru Winnetou. Marele Spirit i-a împlinit dorința doar câteva minute mai târziu.

— Când zăcea pe moarte la pieptul meu, vorbea într-o limbă pe care n-am înțeles-o. Ce limbă era aceea?

— Limba părinților noștri.

— A spus și ceva despre mine?

— Da.

— Ce?

— M-a rugat să-ți rămân credincios.

— Să-mi... rămâi... mie... credincios?... Dar tu nici nu mă cunoșteai!

— Te cunoșteam, adică te văzusem. Și cine îl vede pe Winnetou își dă numaidecât seama cu cine are de-a face; și apoi, el îmi istorisise multe despre tine.

— Și ce i-ai răspuns?

— Am făgăduit să-i împlinesc dorința.

— Era ultima sa dorință. Tu ai devenit astfel moștenitorul lui. I-ai jurat să-mi fii credincios, mai ocrotit, m-ai vegheat și cruțat, în timp ce eu te prigoneam ca pe un dușman. Lovitura cuțitului meu ar fi fost mortală pentru oricare altul, dar trupul tău puternic a rezistat. Mă simt nespus de vinovat față de tine. Fii prietenul meu!

— Îți sunt de mult prieten.

— Fii fratele meu!

— Din toată inima!

— Să legăm frăția noastră la mormântul aceluia care mi-a pus sufletul sub veghea sufletului tău! O nobilă față palidă a plecat dintre noi și ne-a lăsat, în clipa despărțirii, un urmaș la fel de nobil. Fie ca sângele meu să fie al tău și sângele tău să fie al meu! Să bem fiecare din sângele

celuilalt. Inciu-Ciuna, marele șef al apașilor, părintele și stăpânul meu, va îngădui!

Inciu-Ciuna ne întinse mâinile și rosti din adâncul inimii:

— Așa să fie! De aci încolo veți fi nu numai frați, ci unul și același războinic cu două trupuri. *Howgh!*

Ne îndreptarăm spre locul de veci destinat lui Klekih-Petra. Mă interesai de felul construcției, de dimensiunile mormântului și rugai să mi se dea câteva tomahawkuri. Mă dusei apoi, împreună cu Sam Hawkens, Dick Stone și Will Parker, în susul râului, către pădure, unde căutarăm lemn potrivit și, cu ajutorul tomahawkurilor, meșterirăm o cruce. Până să ne întoarcem, funeraliile începuseră. Indienii se strânseseră în jurul mormântului de piatră, a cărei construcție se apropia de sfârșit și psalmodiau niște cântece cu totul ciudate, monotone, pătrunse de jale. Sunetul uniform, reținut, era din când în când covârșit de un țipăt violent, asemenea fulgerului ce răzbate brusc printre norii grei și deși.

O duzină de indieni lucrau, sub conducerea celor două căpetenii, la zidirea cavoului, iar între ei și mulțimea aceea tânguitoare dansa cu mișcări lente și în salturi mici o ciudățenie împodobită cu tot felul de însemne.

— Cine e? am întrebat. Vraciul?

— Da, răspunse Sam Hawkens.

— Datini indiene la funeraliile unui creștin! Ce zici de asta, dragă Sam?...

— Oamenii aceștia buni și cumsecade cred într-un Mare Spirit la care și învățătorul lor alb a aderat. Ei îndeplinesc, după obiceiul lor, acest ritual al despărțirii și al înmormântării, iar jocul vraciului nu reprezintă decât un simbol. Lăsați-i să-și cate de treabă în toată liniștea. Nici ei nu ne vor împiedica să înălțăm crucea pe mormânt.

Când așezarăm crucea lângă sicriu, Winnetou întrebă:

— Să punem pe mormânt acest semn?

— Da.

— Așa se cuvine. L-aș fi rugat chiar eu pe fratele Old Shatterhand să cioplească o cruce, pentru că și Klekih-Petra avea una în odaia lui și-și făcea rugăciunile în fața ei. Prin urmare, aș fi dorit să-l vegheze și la mormânt acest semn al credinței la care se închina. Ce loc să-i dăm?

— Sus, deasupra mormântului.

— Adică la fel ca și pe casele înalte unde creștinii se roagă bunului lor Spirit? Voi face precum dorești. Așezați-vă și vedeți dacă o pun bine.

După câțva timp lucrul era terminat și crucea se înălța deasupra cavoului încă deschis; sicriul se mai afla încă afară.

Atunci apăru Nșo-ci. Fusesse în pueblo, luase de acolo două cești de lut ars și le umpluse cu apă de râu. Acum veni lângă noi și așază ceștile pe sicriu. Cu ce rost — aveam să aflăm mai pe urmă.

În sfârșit, se încheiară toate pregătirile de înmormântare. Inciu Ciuna făcu un semn, după care bocetul amuți. Vraciul se ghemui la pământ, iar căpetenia se apropie de sicriu vorbind rar și solemn:

— Soarele se ridică dimineața la răsărit și coboară seara în asfințit, anul se trezește o dată cu primăvara și iarna se duce la culcare. Așa e și omul. Adevărat?

— *Howgh!* răspunse mulțimea cu glas înăbușit.

— Omul răsare ca soarele și apune în mormânt. Vine pe lume ca și primăvara și se duce la odihnă ca iarna. Dar după ce apune, soarele răsare iarăși în zori și după ce trece iarna, se face iarăși primăvară. Adevărat?

— *Howgh!*

— Așa ne-a învățat Klekih-Petra. Omul se culcă în mormânt, dar se scoală dincolo de moarte ca o nouă zi și ca o nouă primăvară, pentru a duce o altă viață în împărăția bunului Spirit. Așa spunea Klekih-Petra și acum a dispărut ca ziua și ca anul, pentru ca sufletul lui să odihnească în lăcașul celor plecați, de care lui îi era atâta dor. Adevărat?

— *Howgh!*

— ... Voi vorbi acum de sfârșitul lui. Moartea s-a năpustit ca o fiară asupra prăzii și l-a surprins pe neașteptate. Se găsea alături de noi, sănătos și în pline puteri. Urma să încalece ca să ne întoarcem împreună acasă. În acea clipă l-a ajuns glonțul ucigașului. Frații și surorile mele să deplângă acest sfârșit!

Se auzi o tânguire înceată, apoi din ce în ce mai sonoră și deslușită, până se prefăcu într-un bocet prelung și pătrunzător. Căpetenia urmă:

— Noi i-am răzbunat moartea. Dar sufletul ucigașului i-a scăpat; el nu-i mai poate sluji dincolo de mormânt, căci e un suflet josnic și nedemn să-l însoțească după moarte. Câinele râios în care sălășluia acest suflet a fost împușcat de copii și stârvul lui plutește acum în josul apei. Adevărat?

— *Howgh!*

— Acum Klekih-Petra cel viu s-a dus dintre noi; dar trupul lui ne-a rămas ca să-i ridicăm un monument și să nu uităm nici noi, nici urmașii noștri pe bunul părinte alb ce ne-a fost dascăl și ne-a iubit. Nu era născut în această țară. Venise de dincolo de marea apă, din ținuturi unde cresc stejarii. De aceea, de dragul și în cinstea lui, am adus ghinda ca s-o semănăm lângă mormânt. Așa cum va încolți ghinda și va crește lăstarul din țărână, așa se va ridica și sufletul lui din mormânt și va crește mare dincolo de lume. Și așa cum se înalță stejarii, vor sui în inimi cuvintele și sfaturile mele, iar sufletele noastre se vor adăposti la umbra lor. El s-a gândit întotdeauna la noi și ne-a purtat de grijă.

Și nici nu a plecat fără a ne trimite în loc o față palidă care să ne fie prieten și frate. Îl vedeți aici pe Old Shatterhand... El știe toate câte le știa cel dus dintre noi. Iar ca războinic îl și întrece. A răpus un grizzly cu cuțitul și pumnul său zdrobește pe orice dușman. Inciu-Ciuna și Winnetou s-au aflat de mai multe ori în mâinile lui; dar ne-a lăsat în viață, fiindcă ține la noi și este prietenul oamenilor roșii. Adevărat?

— *Howgh!*

— A fost cel din urmă cuvânt și ultima dorință a lui Klekih-Petra ca Old Shatterhand să fie urmașul său printre războinicii apași, iar acesta i-a făgăduit să-i împlinească dorința. De aceea să fie primit în neamul apașilor și să poarte rangul de căpetenie. Să fie ca și cum ar avea culoarea noastră și s-ar fi născut între noi. Pentru a întări legământul, ar trebui ca fiecare războinic mai în etate să fumeze cu el pipa prieteniei; dar nu e nevoie, pentru că dânsul va bea din sângele lui Winnetou, iar fiul meu va bea din sângele lui Old Shatterhand; atunci va fi și el sânge din sângele nostru și carne din carnea noastră.

Sunt oare războinicii apași de aceeași părere?

— *Howgh, Howgh, Howgh!* răsună de trei ori răspunsul entuziast al asistenței.

— Așadar, Old Shatterhand și Winnetou să pășească în fața sicriului și să-și picure sângele în apa frăției!

Deci frăție de sânge, autentică și concretă frăție de sânge, despre care citisem în atâtea rânduri! Ea se practică la multe popoare sălbatice sau semi-primitive. În acest scop, fie că fârtășii își amestecă sângele și apoi îl beau, fie că unul soarbe din sângele celuilalt, După acest legământ, ei își sunt mai apropiați și mai devotați chiar decât frații buni.

În cazul nostru urma să bem fiecare din sângele celuilalt. Ne postarăm pe ambele părți ale sicriului; Inciu-Ciuna își scoase cuțitul și, suflecând mâneca fiului sau, îi scrijeli brațul. Din tăietura mică și neînsemnată țâșniră câteva picături de sânge, pe care căpetenia le culese într-una din ceștile umplute cu apă. Procedă și cu mine la fel; sângele meu picură în cea de-a doua ceașcă. Winnetou primi ceașca mea și eu pe-a lui. Iar Inciu-Ciuna rosti:

— Sufletul trăiește în sânge. Sufletele acestor doi tineri războinici să se unească într-unul singur. Gândul lui Old Shatterhand să fie și gândul lui Winnetou și dorința lui Winnetou să fie și a lui Old Shatterhand! Beți!

Golirăm amândoi ceștile. Era apă din Rio Pecos, nepotabilă și pe deasupra amestecată cu sânge. Căpetenia îmi întinse mâna și îmi spuse:

— Acum ești una cu Winnetou, fiul meu drept și ești războinic al neamului nostru. Faptele tale vor fi repede și pretutindeni știute, nici un războinic nu te va întrece în faimă. Ai intrat printre noi cu rang înalt de căpetenie și toate spițele neamului nostru te vor cinsti ca atare!

După cum vedeți, avansasem foarte rapid! Încă nu demult fusesem un biet meditator la Saint Louis, apoi măsurător de terenuri și iată-mă acum mai mare peste „sălbatici”! Mărturisesc însă cinstit că-i preferam cu mult pe acești „sălbatici” oamenilor albi cu care avusesem de-a face în ultima vreme.

Pentru a înlătura de la început orice confuzii, trebuie să fac o paranteză. Se întâmplă și la noi ca între oameni porniți pe aventură să se lege frații de sânge, cam în același fel sau chiar printre ceremonii și mai stranii întemeiate pe obscurantism. Se atribuie acestor frații urmări neobișnuite, printre altele și aceea că „frații” sunt sortiți să moară în aceeași clipă. Dacă, să zicem, unul din ei, mai debil și bolnăvicios, pleacă în Italia și moare acolo de holeră, atunci celălalt, puternic și plin de sănătate, rămas în Germania, moare și el subit. Evident că toate acestea sunt absurdități.

Dar în legământul dintre mine și Winnetou nu era vorba de asemenea superstiții. Schimbul câtorva picături de sânge nu exprima nici pentru noi, nici în general pentru apași, vreo hotărâre divină care ne-ar impune aceeași soartă, ci avea un caracter pur simbolic, așa zice metaforic.

Și totuși, foarte ciudat, cuvintele lui Inciu-Ciuna prin care ne declarase un singur suflet sălășluind în două trupuri se confirmară mai târziu. Ne înțelegeam fără ca măcar să ne mărturisim sentimentele, gândurile, hotărârile. Era de ajuns un schimb de priviri pentru a ști exact ce gândeam fiecare; ba nici măcar de atâta nu era nevoie.

Când ne aflam departe unul de altul, acționam într-un consens uimitor și niciodată nu s-a ivit între noi vreo neînțelegere. Firește că aceasta nu era nicidecum consecința schimbului de sânge efectuat între noi, ci a unei sincere înclinări reciproce, a unei comuniuni de simțire, a afinității de păreri și a caracterului nostru asemănător.

Când Inciu-Ciuna pronunță ultimele cuvinte, toți apașii, chiar și copiii, se ridicară în picioare și strigară un „*Howgh*” unanim, puternic, prelungit. După care căpetenia adăugă:

— Acum se află iarăși printre noi Klekih-Petra cel tânăr și viu, iar pe cel mort se cade să-l înmormântăm. Frații mei s-o facă!

Se adresa oamenilor care construiseră mormântul. Cerui o scurtă amânare și făcui semn lui Hawkens, Stone și Parker să se apropie. Rostii câteva cuvinte lângă sicriu, încheind cu o rugăciune. Apoi rămășițele pământești ale lui Klekih-Petra fură introduse în cavoul pe care indienii se grăbiră să-l închidă cu bolovani.

Au fost primele funeralii la care am asistat printre pieile-roșii. Mărturisesc că m-au impresionat profund...

În timp ce se lucra la închiderea cavoului, răsunară din nou bocetele indienilor și, abia când ultimul bolovan fu așezat, ceremonia se stinse numaidecât; oamenii plecară la treburile lor mai puțin sumbre. Cea dintâi era mâncarea, la care Inciu-Ciuna mă pofti și pe mine.

El ocupa locuința cea mai spațioasă la etajul amintit. Mobilierul era extrem de simplu, dar jur-împrejur, pe pereți, atârna o foarte bogată colecție de arme indiene care-mi stârni cel mai viu interes.

„Zi-Frumoasă” ne servea pe tustrei, adică pe Inciu-Ciuna, pe Winnetou și pe mine și admiram măiestria în prepararea bucatelor indiene. Se vorbea puțin, aproape deloc. De altfel, indianul e taciturn din fire.

Or, astăzi se vorbise mult prea mult pentru a mai simți nevoia unei discuții. După ce mâncărăm, se așternu curând

înserarea. Winnetou mă întrebă:

— Vrea fratele meu alb să se odihnească, sau dorește să meargă cu mine?

— Merg cu tine, i-am răspuns, fără să mă interesez încotro.

Ieșirăm din pueblo și ne îndreptarăm spre râu. Mă așteptasem, de altfel, s-o ia într-acolo. Firea lui, atât de adânc pătrunsă de gravitatea vieții, trebuia să-l recheme la mormântul dascălului său. Ajunși la țintă, ne așezarăm unul lângă altul. Winnetou îmi apucă mâna și mi-o ținu îndelung într-a sa, fără să scoată o vorbă. Am păstrat și eu tăcere.

S-ar cuveni să adaug că nu toți apașii pe care-i întâlnisem aici locuiau cu familiile lor în pueblo. Deși încăpător, acesta nu-i putea adăposti pe toți. Aici locuiau numai Inciu-Ciuna și războinicii mai de seamă, împreună cu ai lor. Era un fel de centru al tuturor apașilor mescaleri care cutreierau călare aceste meleaguri, ocupându-se cu vânătoria. De aici șeful își guverna tribul și tot de aici pornea călare până departe, spre celelalte triburi care-l recunoșteau drept căpetenie supremă. Acestea erau triburile numite Llaneros, Jicarillas, Tاراcones, Chiriguais, Pinalenjos, Cilas, Mimbrenjos, Lipans, precum și apașii din minele de aramă și alții; până și cei din tribul Navajos obișnuiau să se supună, dacă nu chiar poruncilor, cel puțin sfaturilor sale.

Mescalerii care nu locuiau în pueblo plecaseră imediat după înmormântare. Nu a rămas decât un grup de oameni pentru paza cailor preluați de la kiowași. Caii pășteau prin apropiere. Winnetou și cu mine ședeam acum singuri și neobservați lângă mormântul lui Klekih-Petra, în jurul căruia, chiar a doua zi, apașii aveau să semene ghindă. Sămânța încolți mai târziu, iar stejarii respectivi mai străjuiesc și astăzi depărtarea.

În sfârșit, Winnetou rupse tăcerea și mă întrebă:

— Va uita oare fratele meu Old Shatterhand că i-am fost cândva dușmani?

- Am și uitat, i-am răspuns.
- Dar un lucru n-ai să ni-l ierți.
- Care?
- Jignirea pe care ți-a adus-o tatăl meu.
- Când?
- Când ne-am întâlnit întâia oară.
- Ah, când m-a scuiat în obraz?
- Da.
- Și de ce n-aș putea s-o iert?
- Pentru că scuiatul nu poate fi șters decât cu sângele celui care te-a jignit.
- Winnetou să nu-și facă griji. Eu am uitat-o și pe asta.
- Nu pot crede aceste vorbe ale fratelui meu.
- Crede-le, totuși. De altfel, s-a și dovedit demult că am uitat întâmplarea.
- Prin ce?
- Prin însuși faptul că nu m-am răzbunat împotriva lui Inciu-Ciuna, tatăl tău. Sau bănuiești că Old Shatterhand s-ar lăsa scuiat în obraz fără să răspundă imediat cu pumnul dacă într-adevăr s-ar simți jignit?
- Ne-am mirat și noi pe urmă de purtarea ta.
- Ei, vezi, tatăl lui Winnetou nu mă putea jigni. Mi-am șters scuiatul de pe obraz și gata: totul era iertat și uitat. Să nu mai vorbim de asta!
- Și totuși trebuie să mai stărui. E de datoria mea.
- De ce?
- Trebuie să mai înveți obiceiurile neamului nostru. Nici un războinic nu-și recunoaște bucuros greșeala și cu atât mai puțin o căpetenie. Inciu-Ciuna știe că a greșit, dar el nu poate să-și ceară iertare. De aceea mi-a poruncit să vorbesc eu cu tine. Winnetou îți cere iertare în numele tatălui său.
- Dar nu e necesar. De altfel, suntem chit, pentru că și eu v-am jignit pe voi.
- Nu-i adevărat!

— Ba da! Oare a lovi nu înseamnă a jigni? Or, eu v-am lovit cu pumnul pe amândoi.

— Asta-i altceva, s-a petrecut în luptă, deci nu e jignire. Fratele meu e nobil și mărinimos. N-o vom uita niciodată!

— Hai să vorbim de altele! Eu, unul, am devenit astăzi apaș. Dar ce se întâmplă cu camarazii mei?

— Ei nu vor fi primiți în rândurile noastre, dar îi socotim frați.

— Fără nici o ceremonie?

— Vom fuma cu ei mâine pipa păcii. De bună seamă că în țara fratelui meu alb nu există calumete?

— Nu. Creștinii se consideră frați fără să fie nevoie de un ritual anume...

— Sunt frați? Dar războaie nu se poartă între ei?

— Se poartă, firește.

— Asta înseamnă că nu sunt mai buni ca noi. Ei predică iubirea, dar nu o simt. De ce și-a părăsit fratele meu patria?

Nu e în obiceiul indienilor să pună astfel de întrebări. Dar Winnetou avea tot dreptul să mă întrebe, fiindu-mi acum frate și voind să mă cunoască mai bine. Totuși, problema nu-l interesa din simplă curiozitate sau compasiune; avea și alt motiv.

— Am plecat să-mi caut norocul pe aceste meleaguri, i-am răspuns.

— Norocul! Ce e norocul?

— Bogăție!

Cum auzi cuvântul, el îmi eliberă mâna pe care o ținuse până atunci în strânsoarea mâinii sale. Și iarăși se așternu tăcerea între noi. Știam că născusem în el sentimentul unei decepții.

— Bogăție! șopti el după un timp.

— Da, bogăție, repetai.

— Așadar, pentru asta... pentru asta!...

— Ce vrei să spui?

— De aceea te-aflai printre... printre...

Se jena să rostească vorba. Îl ajutai eu:

— Printre hoții de pământuri?

— Ai spus-o. Veniseși cu ei ca să ajungi bogat. Și crezi, într-adevăr, că bogăția te face fericit?

— Da.

— Te înșeli. Nouă aurul nu ne-a adus decât nenorociri. Din pricina aurului ne hăituiesc astăzi albi din ținut în ținut, din loc în loc, până va fi să pierim încet, dar sigur. Aurul ne duce la moarte. Fratele meu să nu-l râvnească.

— Nu, deloc.

— Nu? Parcă spuneai că ai venit să-ți găsești norocul în bogăție.

— Așa este. Numai că bogățiile sunt de tot felul: poți fi bogat în aur, în înțelepciune sau în experiență, în sănătate, în cinste și faimă, în bunăvoința oamenilor.

— Iuf, iuf! Prin urmare, acesta e tâlcul!... Și tu la ce fel de bogăție râvnești?

— La ultima.

— Adică la bunăvoința oamenilor. Înseamnă că ești bun și cinstit?

— Nu știu, numai Dumnezeu știe dacă sunt bun, dar aș vrea să fiu.

— Pe noi ne consideri păgâni?

— Nu. Voi nu vă închinați la idoli, ci credeți în Marele Spirit.

— Atunci îndeplinește-mi o rugămintă!

— Cu plăcere! Care?

— Să nu-mi vorbești niciodată de credință și să nu încerci să mi-o schimbi. Te iubesc mult de tot și n-aș vrea ca legământul nostru să se rupă. E așa cum a vrut Klekin-Petra. Poate că credința ta este dreaptă, noi însă nu o pricepem. Dacă nu ne-ar goni și omorî, am zice că și creștinii sunt buni ca și credința lor... Dar noi suntem striviți încet, cu neîndemânare și nu putem crede că religia celor ce ne omoară este o religie a dragostei...

După o pauză, Winnetou continuă:

— Cum se face că fratele meu Old Shatterhand s-a alăturat acelor hoți de pământuri? Oare nu și-a spus că astfel va păcătui față de oamenii roșii?

— Mi-aș fi spus-o, poate, însă nu m-am gândit. Eram bucuros să lucrez ca expert topograf, pentru că mă plăteau foarte bine.

— Te plăteau? După cât știu, nici nu ați terminat lucrările. Ori vi se plătea înainte?

— Nu. Am primit numai un avans și echipamentul. Plata întreagă urma s-o capăt abia după încheierea lucrărilor.

— Și acum vei pierde banii?

— Da.

— Mulți?

— Foarte mulți, dacă judec după situația în care mă găsesc.

Tăcu un răstimp, apoi reluă:

— Îmi pare rău că fratele meu a suferit o pagubă din pricina noastră. Nu ești prea bogat, așa-i?

— Sunt bogat în toate celelalte privințe, dar nu și în bani.

— De cât timp mai aveți nevoie ca să isprăviți lucrările?

— Ne-ar fi ajuns câteva zile.

— Iuf! Dacă te-aș fi cunoscut cum te cunosc acum, i-aș fi atacat pe kiowași cu câteva zile mai târziu.

— Numai ca să-mi pot termina lucrul? îl întrebai, mișcat de atâta altruism.

— Da.

— Adică, ne-ai fi lăsat să ducem la capăt tâlhăria?

— Nu tâlhăria, doar măsurătorile. Liniile pe care le trageți pe hârtie nu ne fac nici un rău: asta încă nu înseamnă tâlhărie. Nelegiuirea începe însă când vin lucrătorii și se apucă să taie drum calului de foc. Ți-aș da...

Se întrerupse, pentru a-și lămuri sieși un gând abia încolțit. Apoi reluă:

— Ai nevoie cumva de hârtiile acelea cu desene ca să poți primi banii ce ți se cuvin?

— Da.

— Iuf! Atunci n-ai să-i primești niciodată, căci toate desenele au fost distruse.

— Și cu uneltele ce-ați făcut?

— Războinicii cărora le-au căzut în mâini voiau să le distrugă și pe acestea, însă nu i-am lăsat. Deși n-am fost în nici o școală a fețelor palide, știu totuși că astfel de obiecte au o valoare mare; de aceea am poruncit să fie păstrate cu grijă. Le-am adus cu noi aici și le-am pus bine. Le voi înapoia fratelui meu Old Shatterhand.

— Îți mulțumesc. Voi primi acest dar al tău, deși mie personal nu-mi aduce nici un folos. Mă bucur însă să le pot restitui celor în drept.

— Va să zică, ție nu-ți aduc nici un folos?

— Nu. Spre folosul meu ar fi numai dac-aș duce măsurătorile până la capăt.

— Păi, îți lipsesc hârtiile acelea distruse.

— Am fost prevăzător și am făcut desenele în câte două exemplare.

— Și mai ai unul?

— Am, uite aici, în buzunar. Tu ai fost atât de bun și ai poruncit să nu-mi fie luate.

— Iuf, iuf!

De astă dată, exclamația suna și a mirare și a satisfacție. Apoi Winnetou tăcu iarăși. În mintea lui — aveam să aflu mai târziu — se născuse o idee atât de nobilă, cum nici un alb n-ar fi putut s-o conceapă, necum s-o pună în aplicare. După un timp, se ridică și zise:

— Să ne întoarcem acasă. Fratele meu alb a fost păgubit de noi. Winnetou va avea grijă să-ți acopere pierderea. Dar înainte de toate, trebuie să te refaci pe deplin.

Revenirăm în pueblo unde, pentru întâia oară, patru albi aveau să-și petreacă noaptea ca oameni liberi.

A doua zi, în mijlocul unor mari solemnități, Hawkens, Stone și Parker de o parte și apașii de altă parte fumară pipa păcii. Se înțelege că și cu acest prilej s-au rostit

discursuri interminabile. Cea mai frumoasă cuvântare a ținut-o Sam. În felul lui sugubăț, o împănase cu asemenea expresii, încât și indienii, atât de serioși îndeobște, făcură vizibile eforturi ca să nu izbucnească în râs. De-a lungul acelei zile a fost reluată povestirea tuturor faptelor și întâmplărilor recente. Între altele, s-a pomenit din nou că eu am fost omul care, în seara aceea memorabilă, am desfăcut legăturile lui Inciu-Ciuna și Winnetou. Iar Sam mi-a închinat următorul logos:

— Sunteți un om șiret, un ipocrit, *sir!* Cu prietenii se obișnuiește să fii sincer, mai ales când le datorezi recunoștința pe care ne-o datorați. Adică, mă rog, cine și ce erați dumneavoastră când v-am întâlnit întâia oară la Saint Louis? Un biet meditator, care trebuie să bage cu nuiaua abc-ul și tabla înmulțirii în capul unor copii. Și ați fi rămas colea o creatură amărâtă, dacă nu v-am fi purtat de grijă noi, cu dragoste și înțelegere. V-am smuls dintr-o tâmpită tablă a înmulțirii și v-am cărat cu nespusă jertfă de sine de-a lungul savanei, dacă nu mă-nșel. V-am vegheat cum își veghează o mamă pruncul sau precum găina care a clocit ouă de rață își păzește puii abia ieșiți din găoace. Aici, printre noi, v-a venit pe încetul mintea la cap și vi s-a luminat creierul cufundat în beznă. Ce mai tura-vura, v-am fost și tată și mamă și unchi și mătușă, v-am purtat pe brațe, v-am hrănit trupul cu hălci de carne mustoasă, iar cugetul, cu înțelepciunea și priceperea noastră. Ne-am fi așteptat, în schimb, la respect, la stimă și recunoștință; când colo, vă purtați ca bobocul de rață care se zbenguie în apă și-și lasă găina cloșcă pe mal, pentru că, vezi bine, dumneaei cum să-l urmeze dacă nu știe să înoate?! Pe deasupra, v-ați îngăduit să călcați toate dispozițiile noastre. Mă doare până-n fundul vechiului meu surtuc de vânătoare să constat cum răsplătiți dragostea și abnegația noastră cu atâta nepăsare și ingraturitudine. Dacă m-aș apuca să înșir toate poznele ce le-ați comis, n-aș mai ajunge la capăt. Dar cea mai urâtă dintre toate a fost eliberarea celor două

căpetenii fără ca s-o știm și noi. Pe asta nu v-o iert și nu v-o uit; pentru asta am să vă scot ochii și n-am să vă slăbesc cât oi trăi. Urmările acestei perfidii nu s-au lăsat mult așteptate. În loc să fim admirabil prăjiți la stâlpul caznelor și să ne plimbăm acum în frumoasele plaiuri ale vânătoarei împreună cu sufletele indienilor răposați, n-am fost socotiți nici măcar vrednici de-a fi uciși. Și iată-ne acum vii, nevătămați în acest pueblo însingurat, unde gazdele își dau osteneala să ne strice stomacul cu tot soiul de bunătăți și să facă dintr-un *greenhorn* ca dumneavoastră un ditamai semizeu. Toată această pacoste v-o datorăm exclusiv dumneavoastră, mai ales fiindcă sunteți un înotător atât de ordinar, însă dragostea este, în tot cazul, un sentiment de neînțeles: cu cât batjocorești, cu atât se aprinde mai tare. De aceea, iată că nu vă alungăm nici acum din rândurile noastre și nici din inimă. Vă vom împodobi creștetul cu un nimb de flăcări, dăruindu-vă iertarea în neclintita noastră nădejde că totuși, până la urmă, veți băga ceva la cap, dacă nu mă-nșel. Uite mâna mea! Făgăduiți, iubite *sir*, că vă veți îndrepta pe viitor?

— Făgăduiesc, i-am răspuns scuturându-i mâna. Mă voi strădui să urmez în totul nobilul dumitale exemplu, ca să ajung în scurt timp un al doilea Sam Hawkens.

— Nici chiar așa, stimabile! În zadar osteneala! Un *greenhorn* ca dumneavoastră să aspire la un Sam Hawkens! Totală aberație! Ar fi ca și cum un broscoi și-ar pune în gând să devină cântăreț de operă și...

Atunci Dick Stone, deși amuzat, îi tăie șuvoiul de vorbe:

— Stop! Nu mai taci odată, palavragiu bătrân?! Ai ajuns un nesuferit! Pe toate le întorci cu susu-n jos, te porți anapoda și tragi mânușa dreaptă pe mâna stângă! Eu, în locul lui Old Shatterhand, nu ți-aș mai permite să-mi dai zor întruna cu *greenhorn*-ul dumitale.

— Și de ce-ar fi, mă rog, împotrivă? Dacă este, se cheamă că este!

— Vorbești aiurea! Îi datorăm viața. Din o sută de westmeni trecuți prin ciur și dârmon, laolaltă cu tine și cu noi, nimeni n-ar fi scos-o ieri la capăt ca dânsul. În loc ca noi să-l apărăm, ne ocrotește el, bagă-ți bine-n cap! Dacă nu era Old Shatterhand, nu mai ședeam noi aici la glume și taclale; nici tu nu te-ai hlizi acum de sub peruca ta falsă!

— Cum ai spus, perucă falsă?! Să nu dea Domnul să mai aud o dată asemenea vorbă! E o perucă veritabilă. Dacă nu știi, uită-te bine la ea!

Își scoase peruca și i-o întinse lui Stone.

— Fugi de-aici cu blana ta jigărită! râse acesta.

Sam și-o potrivea iarăși pe cap și rosti pe un ton dojenitor:

— Să-ți fie rușine, Dick! Auzi, podoaba mea capilară cică e o blană jigărită!... La asta nu m-aș fi așteptat din partea unui camarad atât de bun cum te pretinzi a fi. Nimeni dintre voi nu știe să-l prețuiască pe bătrânul Sam la justa valoare. Vă sancționez deci cu disprețul meu profund și mă duc s-o caut pe Mary, să văd dacă e bine sănătoasă ca și stăpânul ei.

Făcu din mână un gest superior și plecă. Izbucnirăm cu toții în râs; era imposibil să-i iei ceva în nume de rău.

În ziua următoare se întoarseră iscoadele trimise în taină pe urmele kiowașilor. Oamenii raportară că aceștia și-au văzut de drum și că, după toate semnele, nu au de gând să se angajeze într-o nouă luptă cu apașii.

Urmă o perioadă de liniște, dar pentru mine — de o intensă activitate. Sam, Dick și Will se desfătau sub ochii ospitalieri ai apașilor; mâncau și se odihneau în lege. Singura treabă a lui Hawkens era să-și călărească zilnic catârul pentru ca, după expresia lui, „să-i admire inteligența” și să-l deprindă cu felul lui de a călări.

Eu însă nu mă lăsaî pe tînjala. Winnetou și-a pus în gând să mă treacă prin „școala indiană”. Lipseam amândoi zile întregi din pueblo, făceam lungi plimbări călare, în timpul cărora trebuia să mă exerseze în tot ce ține de vînațoare și de luptă. Mă târîm prin păduri și-mi însușeam

excelente deprinderi în arta furișatului. Winnetou mă supunea unei adevărate „instrucții de campanie”. Uneori se ascundea de mine și mă puneă să-l caut. Își dădea osteneala să șteargă urmele, iar eu umblam să i le descopăr totuși. De câte ori nu se pitula prin tufișurile dese sau, la adăpostul tufelor, dispărea în apele râului Pecos, pândindu-mă de acolo! Îmi atrăgea atenția asupra greșelilor, îmi lămurea diferite procedee, cum e bine și cum e rău. Erau lecții admirabile și predate cu aceeași plăcere cu care eu, ca ucenic sârguincios și ca admirator, mi le însușeam. Și totuși, niciodată Winnetou nu mă lăuda, după cum nici nu mă muștra în înțelesul obișnuit al cuvântului. Meșter în toate îndeletnicirile specifice indienilor, era totodată un abil educator.

De câte ori nu mă întorceam acasă frânt de oboseală! Dar nici atunci nu mă odihneam, căci hotărâsem să învăț limba apașilor și luam lecții în pueblo. Aveam o profesoară și doi profesori: Nșo-ci mă învăța idiomul mescalerilor, Inciu-Ciuna pe cel al llanerilor, iar Winnetou pe al navajilor. Cum cele trei idiomuri sunt foarte înrudite și nu posedă un vocabular prea bogat, progresam neobișnuit de repede.

Când Winnetou și cu mine nu plecăm prea departe de pueblo, se întâmpla uneori ca Nșo-ci să ne însoțească. Se bucura din toată inima privind cum execut exercițiile.

Într-o zi ne aflam în pădure. Winnetou îmi ceru să mă depărtez și să revin abia după un sfert de oră. Aveam să nu-i mai găsesc acolo și să descopăr unde s-a ascuns Nșo-ci. M-am depărtat deci o bună bucată de drum, apoi m-am întors. La început, urmele amândurora erau destul de vizibile; dar la un moment dat pașii fetei dispărură. Știam, firește, că avea un mers neobișnuit de ușor, însă, pământul fiind moale, ar fi trebuit să existe neapărat măcar vreun semn că a trecut pe acolo; totuși, nu găseam nimic, nici barem un firicel sau o frunză călcată, deși tocmai aici creștea niște mușchi des și subțire. Doar urma lui Winnetou se deslușea precis și aceasta nu mă interesa. Nu pe dânsul

aveam sarcina să-l găesc, ci pe sora lui. Dar bănuiam că și el se afla pe aproape și îmi observă eventualele greșeli.

M-am sucit, m-am învârtit în cerc o dată și iar o dată, fără a găsi vreun punct de reper. Mi se părea ciudat. Chibzuisem. Trebuie negreșit să fi lăsat vreo urmă; e imposibil ca piciorul să fi călcat pământul fără să lase nici un semn pe mușchiul acesta moale. Adică, ce zic? Să atingă pământul? Și dacă Nșo-ci nici nu l-a atins?

Cercetai urmele pașilor lui Winnetou. Erau adânci, mai adânci ca înainte. Să-și fi luat sora în brațe și s-o fi dus mai încolo?

Dacă Winnetou s-ar fi strecurat de unul singur prin desiș, cu brațele libere, atunci nu i-ar fi fost greu să răzbească. Dar, cu soră-sa în brațe, nu putea să nu lase niscăi semne prin rămurișul des. Mă luai deci după urmele întipărite jos, în pământ, ațintindu-mi însă privirea nu atât asupra lor, cât sus, asupra rămurișului. Într-adevăr! Nu avusese brațele libere și de aceea nu putuse feri în lături crengile cu toată grija. Nici Nșo-ci n-o făcuse. Probabil, nu-i trecuse prin gând. Iată de ce am dat în mai multe locuri peste ramuri frânte și frunze rupte, semn că Winnetou nu trecuse singur pe acolo.

Urmele duceau în linie dreaptă într-un luminiș și apoi, iarăși drept înainte, până de partea cealaltă. Și acolo, în spatele luminișului, probabil că stăteau amândoi liniștiți și foarte amuzați de renghiu ce mi-l jucaseră. Puteam s-o iau drept într-acolo, dar mă ispitea gândul să-i surprind și să-i păcălesc. Mă furișai deci, la adăpostul vegetației, ocolind luminișul, până am ajuns de cealaltă parte. Căutai mai întâi urmele lui Winnetou. Dacă și-ar fi continuat drumul, ar fi trebuit să le descopăr. Dacă nu, atunci era clar că s-a ascuns împreună cu Nșo-ci. Mă culcai la pământ și mă târâi fără zgomot, într-un semicerc, silindu-mă să rămân neobservat în dosul copacilor și tufelor.

Înaintam încet și în mare liniște. Nici un zgomot, cât de mic, nu trebuia să le atragă atenția; ca să-mi ating scopul,

desfășuram o adevărată strategie. Și până la urmă izbutii mai bine chiar decât sperasem. Îi zării pe amândoi. Ședeau împreună sub un corcoduș; ședeau cu spatele la mine, așteptându-se, dacă i-aș fi descoperit, să le apar în față. Șopteau între ei, încât nu le puteam desluși vorbele.

O nespusă bucurie mă stăpânea gândindu-mă la surpriza ce aveam să le-o fac. Mă apropiam din ce în ce, mai să-i pot ajunge cu mâna.

Eram gata să întind brațul și să-l apuc pe Winnetou de umăr, când o șoptă a lui mă reținu:

— Să mă duc în căutarea lui? întrebă.

— Nu, răspunse Nșo-ci. Vine el singur.

— Nu vine.

— Ba vine.

— Sora mea se înșală. A învățat el foarte bine totul, însă de data asta urmele se pierd în văzduh. Cum să le găsească?

— Le găsește. Nu mi-a spus chiar fratele meu Winnetou că Old Shatterhand nu mai poate fi înșelat? De ce vorbește acum altfel?

— Fiindcă l-am pus acum la cea mai grea încercare. Ochiul lui deslușește orice urmă; dar a ta nu poate fi văzută decât cu gândul și asta încă n-a învățat-o.

— Va veni, totuși. El se pricepe la orice.

Vorbea în șoptă, dar în cuvintele ei stăruia o nemărginită încredere culcare m-aș fi putut mândri.

— Într-adevăr, n-am cunoscut alt om să se descurce atât de bine în toate împrejurările. Doar un singur lucru cred că nu-l va pricepe și-mi pare rău.

— Despre ce anume vorbești?

— Despre dorința noastră, a tuturor.

Eram din nou pe punctul să mă arăt în fața lor, dar auzindu-l pe Winnetou, hotărâi să mai aștept. Exista oare vreo dorință pe care să le-o refuz acestor oameni buni și dragi? Se pare totuși că nutresc un gând pe care nu mi l-au

împărtășit de teamă să nu-l resping. S-ar putea să aflu acum despre ce e vorba.

Statui liniștit și ascultai în continuare.

— A discutat oare fratele meu Winnetou cu dânsul? întrebă Nșo-ci.

— Nu.

— Nici Inciu-Ciuna, părintele nostru?

— Nici el. A vrut să i-o spună, dar l-am sfătuit să tacă.

— De ce? Doar Nșo-ci iubește din toată inima pe acest om alb și dânsa e fiica celui mai mare conducător al apașilor.

— Da, este. Și chiar cu mult mai mult. Cine dintre războinicii indieni sau dintre fețele palide n-ar fi fericit ca sora mea să-i devină soție?! Toți, în afară de Old Shatterhand.

— De unde o știe fratele meu, dacă nici n-a stat de vorbă cu dânsul?

— Știu, fiindcă îl cunosc. El nu e ca orice față palidă; el năzuiește mult mai sus și nu va lua de *squaw* o indiană.

— A spus-o el?

— Nu.

— Oare și-a dăruit inima unei femei albe?

— Nici asta.

— Ești sigur?

— Da. Am discutat cu el despre femeile albe și am înțeles că inima lui nu s-a rostit încă.

— Atunci se va rosti pentru mine!

— Sora mea să nu-și facă nădejdi deșarte! Old Shatterhand judecă și simte altfel decât crezi. Dacă își va alege cândva o soție, aceasta va trebui să se înalțe deasupra celorlalte femei, așa cum el se înalță peste ceilalți bărbați.

— Și eu nu sunt destul de vrednică?

— Dacă te asemăn cu fetele noastre, atunci ești mai presus de toate. Dar ce-ai văzut și ce-ai auzit tu din câte sunt pe lume? Ce învățătură ai? Tu cunoști viața femeilor

noastre roșii, dar nu știi nimic din ce învață și trebuie să știe o femeie albă. Old Shatterhand nu se uită la strălucirea aurului, nici la frumusețea chipului; el căuta alte însușiri pe care nu le poate găsi la o fată de indian.

Nșo-ci își plecă mâhnită capul și tăcu. Atunci Winnetou își trecu mângâietor mâna peste părul și peste obraji ei:

— Mă doare să rănesc inima bunei mele surori, dar Winnetou e deprins să spună numai adevărul, chiar dacă acesta nu e plăcut. S-ar putea totuși ca fratele tău să știe un drum către țelul dorit.

Fata înălță repede capul și întrebă:

— Care e drumul?

— Cel care duce spre orașele fețelor palide.

— Crezi că ar trebui să merg acolo?

— Da.

— Pentru ce?

— Ca să-ți dai seama cum trebuie să trăiești și să te porți dacă vrei să fii iubită de Old Shatterhand.

— Atunci plec imediat, sunt gata! Vrea fratele meu să-mi asculte o rugămintă?

— Care anume?

— Vorbește-i lui Inciu-Ciuna, tatăl nostru. Cere-i să-mi îngăduie călătoria spre marile orașe ale fețelor palide. Cred că n-are să fie contra, căci...

N-am mai ascultat continuarea. Târându-mă, m-am retras de lângă ei. Mi se părea că făptuisem un păcat trăgând cu urechea la această discuție dintre frate și soră. Numai de n-ar afla-o! Ar fi foarte jenant pentru ei, iar pentru mine și mai mult! Trebuia acum, la retragere, să fiu și mai atent ca adineauri, când mă apropiasem. Orice zgomot cât de neînsemnat, orice pas greșit puteau să le trădeze faptul că am surprins taina frumoasei indiene. Or, în acest caz, aș fi fost nevoit să-i părăsesc imediat, încă în cursul aceleiași zile, pe prietenii mei roșii.

Din fericire, am izbutit să mă retrag neobservat. Ajuns la o depărtare de unde nu mai puteam fi auzit, m-am ridicat în

picioare și am ocolit iute luminișul până am dat iarăși de urmele cunoscute. Apucaî drumul pe care venisem mai înainte; la doi-trei pași de ascunzișul lor mă oprii și strigai:

— Fratele meu Winnetou să poftească!

Nimeni nu se urni. Repetai:

— Fratele meu să vină! Doar îl văd!

Totuși, Winnetou mai stăruia în tăcere.

— Iată-l, șade sub corcoduș. Vrea să-l scot eu de acolo?

Atunci crengile foșniră și Winnetou ieși la iveală. Nu avea rost să mai rămână ascuns, dar spera să mă mai păcălească în legătură cu ascunzătoarea fetei. Mă întrebă:

— A găsit-o fratele meu pe Nșo-ci?

— Da.

— Unde?

— În ascunzișul ei, în desiș.

— În care desiș?

— Acolo unde duce urma ei.

— Vrei să spui că i-ai descoperit urma?

Era cât se poate de mirat. Nu știa ce să creadă. Desigur, nu-și închipuia că-l mint, dar nici nu pricepea cum aș fi putut găsi vreo urmă de-a surorii sale. Doar nu se dezlipise de ea nici o clipă! Era, deci, convins că n-o descoperisem și eu, probabil, mă înșelam.

— Da, am răspuns, i-am găsit urma.

— Sora mea a fost atât de atentă, încât n-a putut lăsa nici un semn.

— Te înșeli. A lăsat unul.

— Nu!

— Ba uite c-a lăsat, nu jos pe pământ, ci sus în rămuriș. Nșo-ci nu a atins pământul cu picioarele, dar, pe când o purtai în brațe, a cam îndoit crengile și a stârnit frunzișul.

— Iuf! Și crezi că am purtat-o în brațe?

— Cred.

— Cine ți-a spus?

— Urmele pașilor tăi. Dintr-o dată au devenit mai adânci din cauza greutateii sporite. Cum însă nu era posibil să te fi

îngrășat într-o clipă, am tras concluzia că ai ridicat în brațe o povară. Și aceasta era însăși sora ta care, după cum am constatat, nici n-a atins pământul.

— Iuf! Te înșeli. Du-te și mai caută!

— Ar fi de prisos. Nșo-ci șade chiar acolo de unde ai sărit tu. Am s-o aduc îndată.

Intrai în luminiș, dar fata se grăbi să-mi iasă înainte și se adresă cu satisfacție fratelui ei:

— Ți-am spus eu c-o să mă găsească și n-am greșit!

— Da, sora mea a avut dreptate; în schimb, m-am înșelat eu. Fratele meu Old Shatterhand știe să deslușească urma unui om nu numai cu ochii, ci și cu gândul. Se pare că nu i-a mai rămas nimic de învățat.

— O, au rămas încă foarte, foarte multe! i-am răspuns. Fratele meu Winnetou mi-a adus o laudă pe care n-o merit încă; dar voi învăța de la el și restul.

Era, într-adevăr, primul cuvânt de laudă pe care-l auzeam din gura lui și mărturisesc că mă flata ca și pe vremuri lauda ocazională a vreunui profesor.

În seara aceleiași zile, Winnetou îmi aduse o haină de vânătoare din piele albă, bine lucrată și împodobită cu frumoase cusături roșii, specific indiene.

— Nșo-ci, sora mea, te roagă să porți acest veșmânt, zise dânsul. Cel vechi nu mai e destul de bun pentru Old Shatterhand.

Avea, firește, multă dreptate. Haina mea arăta cam jerpelită chiar și în ochii indienilor. Într-un oraș european, cu o astfel de haină pe mine, aș fi fost cu siguranță arestat pentru vagabondaj. Dar se cădea oare să accept din partea lui Nșo-ci un asemenea dar? Winnetou păru să-mi ghicească gândul și-mi spuse:

— Poți primi fără grijă această haină. Eu am comandat-o. Nu e darul surorii, ci al lui Winnetou pe care l-ai salvat de la moarte. Oare după obiceiul albilor nu se cuvine să primești daruri de la o femeie?

— Nu se cuvine, afară de cazul că vin de la propria ta soție sau de la o rudă.

— Tu îmi ești frate, deci rudă cu Nșo-ci. Totuși, darul e al meu, nu al ei. Sora mea n-a făcut decât să coasă haina.

Când, a doua zi dimineața, mi-am încercat costumul, îmi venea ca turnat. Nici un croitor din New York n-ar fi nimerit mai bine măsura.

Firește că mă arătai în primul rând frumoasei prietene, care se bucură enorm de laudele mele. Curând, mi se înfățișară Dick Stone și Will Parker căutând și ei să-mi stârnească admirația: primiseră, la rândul lor, niște costume lucrate de alte femei. Iar în timp ce mă aflam în vale și mă exersam în mânuirea tomahawkului, răsări dinainte-mi o ciudățenie grozav de fudulă. Era un surtuc de piele nou-nouț, care atingea jos o pereche de cizme indiene, vechi și colosal de mari. Deasupra surtucului trona o pălărie de păslă și mai veche, cu borurile jalnic pleoștite, iar de sub pălărie ieșeau la iveală o barbă încâlcită, un nas monumental și doi ochișori care se zgâiau la mine sfidători. Îl recunoscu, în sfârșit, pe micul meu Sam Hawkens. Se proțăpi în fața mea, cu picioarele rășchirate, subțiri, strâmbe și, mândru nevoie-mare, mă întrebă:

— *Sir*, îl cunoașteți cumva pe bărbatul acesta?

— Hm! răspunsei. Să-l văd mai de aproape!

Îl apucați de braț, îl răsucii de trei ori în jurul propriei sale făpturi și-l cercetați cu de-amănuntul:

— Aș putea să jur că-i Sam Hawkens, dacă nu mă-nșel!

— Yes, milord! Nu vă înșelați. Sunt chiar eu în persoană și în mărime naturală. Nu observați nimic?

— Un costum nou!

— Cred și eu!

— De unde?

— Din pielea de urs pe care mi-ați dăruit-o.

— Asta se vede, Sam. Dar mă interesează de la care persoană ți-a căzut pleșca.

— Persoană? Ha! Așadar, persoana, *sir!*... Asta e o chestie, cum să zic... De fapt nici nu e o persoană.

— Atunci ce?

— Mă rog, e și dânsa, un fel de persoană cam mititică.

— Adică?

— Ei, n-o cunoașteți pe drăguța Cliuna-ai?

— Nu. Cliuna-ai înseamnă „lună”. E fată sau nevastă?

— Amândouă, sau mai curând nici una, nici alta.

— Prin urmare, o bunicuță?

— Pe dracu'! Dacă nu e nici *squaw*, nici fată, atunci firește că trebuie să fie văduvă. E o *squaw* rămasă văduvă de pe urma unui războinic ucis în lupta cu kiowașii.

— Și ți-ai pus în gând s-o consolezi?

— *Well, sir*, încuviință el. Nu mă dau în lături; am și pus un ochi pe ea, mai bine zis amândoi ochii.

— Totuși, dragă Sam, judecă bine: e o femeie indiană!

— Și ce dacă? M-aș însura și cu o negresă de n-ar fi atât de neagră. De altfel, Cliuna-ai e o partidă minunată.

— De ce?

— Păi e cea mai mare meșteră în tăbăcitul pieilor.

— Și vrei să te tăbăcească?

— Vă arde de glumă, *sir* Eu vorbesc serios. Un cămin intim, nu-i așa... înțelegeți? Are o față plină, rotundă, ca luna.

— În crai-nou sau în ultimul pătrar?

— Vă rog și stăruie să nu mai faceți glume pe seama lunii! E o lună plină și mă-nșor cu ea, dacă nu mă-nșel.

— Să sperăm că n-o să iasă din toate astea și o lună nouă... Cum ai cunoscut-o?

— La tăbăcărie. M-am interesat care e cea mai bună tăbăcăriță, știți, pentru pielea de urs. Ei și mi-au recomandat-o pe Cliuna-ai. I-am adus pielea și mi-a declarat că-i place...

— Pielea?

— Mofturi! Îi place de mine, firește.

— Înseamnă că are gust, dragă Sam, n-am ce zice.

— Păi, are! Și nici incultă nu-i! Dovadă faptul că nu s-a limitat să tăbăcească pielea, ci mi-a și cusut costumul. Ce ziceți, e frumos?

— Arăți ca un dandy!

— Un gentleman, nu-i așa? Curat gentleman! A rămas și dânsa praf când m-a văzut îmbrăcat. Fiți pe pace, *sir*, mă însor cu ea!

— Dar cu haina veche ce-ai făcut?

— Am aruncat-o dracului!

— Așa! Și spuneai cândva că n-ai da-o nici pe zece mii de dolari!

— Ce-a fost a trecut. Pe-atunci n-o cunoșteam pe Cliuna-ai. Vremea nu stă în loc, *sir*!

Omulețul meu, candidat la însurătoare și îmbrăcat în piele de urs, tropăi din picioare, se învârti, se răsuci și plecă de lângă mine ca un păun înfumurat. Slăbiciunea lui pentru văduva indianului nu-mi puneă nici un fel de probleme morale și nu mă îngrijora. Era de ajuns să-l privești pe Sam ca să-ți alungi orice neliniște. Labele peste măsură de mari din care creșteau în sus piciorușele ca niște bețe strâmbe, apoi fața de ornitorinc cu cioc de uliu, Doamne iartă-mă! Chiar și pentru o indiană era prea de tot! Nu apucă să se depărteze, că se și întoarse, rostind cu emfază:

— E totuși altceva costumul ăsta, *sir*! Mă simt ca nou-născut. Pe cel vechi să nu-l mai văd în ochi! Merg în peșit, hi-hi-hi-hi!

L-am întâlnit a doua zi în pueblo. Privea în zare și medita.

— Ce probleme de astronomie te frământă, dragă Sam? l-am întrebat.

— De ce tocmai de astronomie?

— Fiindcă arăți ca și cum ai vrea să descoperi o cometă sau o nebuloasă nouă.

— Păi cam așa e. O crezui cometă, dar e mai degrabă o nebuloasă.

— Cine?

— Ei, cine! Cliuna-ai.

— Aha! Va să zică luna plină s-a schimbat în nebuloasă.
Cum asta?

— Am întrebat-o dacă nu vrea să se mărite a doua oară
și mi-a răspuns scurt: „Nu!”

— N-ar fi un motiv să-ți pierzi încrederea. Nici Roma n-a
fost clădită într-o singură zi.

— De fapt, nici costumul ăsta nou n-a fost cusut într-o
singură oră. E just, *sir*. Mă mai duc o dată în pețit.

Urcă scara, îndreptându-se spre locuința văduvei. A
doua zi, pe când înșeuam calul ca să pornesc cu Winnetou
la o vânătoare de bizoni, mă pomenii cu Sam Hawkens:

— Mă luați și pe mine, *sir*?

— La vânătoare de bizoni? Nu! Doar dumneata vânezi
acum ceva mai de soi.

— Dar nu-mi merge, nu se lasă.

— Zău?

— Pe onoarea mea! Mai are și pretenții!

— Cum adică?

— Vin tocmai de la dânsa. Cică mi-a cusut haina din
porunca lui Winnetou.

— Și eu care credeam că din dragoste...

— Se pare că nu. Mi-a mai spus că tăbăcitul trebuie să i-l
plătesc, pentru că eu l-am comandat.

— Deci, pretinde și plată.

— Yes! Credeți că e un semn de dragoste?

— Habar n-am. Îmi lipsește experiența în materie. Copiii
își iubesc părinții și totuși îi storc de bani. Poate că tocmai
această pretenție să fie o dovadă a iubirii ce-ți poartă.

— Luna plină!... Hm! S-ar putea să fie doar ultimul
pătrar. Va să zică, nu mă luați la vânătoare?

— Winnetou dorește să mergem numai în doi.

— Atunci nu mai insist.

— De altfel, ți-ai terfeli costumul, dragă Sam.

— Just! Petele de sânge nu şed bine pe o asemenea haină.

Dădu să plece, dar se întoarse iar şi întrebă:

— Nu credeţi, *sir*, că haina mea veche era mai practică?

— Posibil.

— Nu posibil, chiar foarte probabil.

Cu aceasta, isprăvirăm discuţia. Dar în zilele următoare, Sam deveni foarte gânditor şi zgârcit la vorbă. Luna părea să fie în continuă descreştere. Şi iată ca, într-o dimineaţă, îl zării ieşind din locuinţa sa... îmbrăcat în vechiul său costum!

— Ce-i, Sam? l-am întâmpinat. Credeam că te-ai dezis pentru totdeauna de surtucul dumitale sau, după propria-ţi expresie, „l-ai aruncat dracului”.

— Îl şi aruncasem.

— Şi te-ai întors la el?

— *Yes*.

— De necaz?

— Fireşte! Sunt pur şi simplu furios!

— Pe ultimul pătrar de lună?

— A intrat în eclipsă. Nici nu vreau s-o mai văd pe această Cliuna-ai.

— Înseamnă că ţi-am prezis bine.

— Da. S-a întâmplat întocmai. Dar a mai intervenit ceva care m-a supărat de mama-focului.

— Pot să ştiu ce?

— Dumneavoastră am să v-o spun. Aşadar, i-am făcut ieri o nouă vizită. Mă tratase în ultimele zile foarte rău; aproape că nu-şi arunca ochii în direcţia mea şi-mi răspundea cât se poate de scurt şi înţepat.

Mă aşez deci lângă dânsa şi-mi reazem capul de un stâlp. Pesemne că stâlpul avea undeva o aşchie care mi-a prins părul. Când să mă ridic şi să plec, mă pomenesc cu o smucitură teribilă la onorata-mi scăfârlie; îmi întorc privirea şi, ce văd, *sir*... ce văd?

— Peruca dumitale, bănuiesc.

— Da, domnule, peruca mea agățată de stâlp! Iar pălăria îmi zburase cât colo pe podea.

— Atunci probabil că frumoasa lună plină s-a încruntat?

— Chiar așa! Întâi s-a sculat în picioare și s-a uitat la mine ca la... ca la... în fine, ca la un om care n-are păr pe cap.

— Și pe urmă?

— Pe urmă a început să țipe și să urle de parc-ar fi chelit ea.

— Și, în sfârșit?

— În sfârșit, s-a întunecat de tot. S-a repezit afară și dusă a fost!

— Poate mai răsare ea în chip de crai-nou și apoi ca lună plină.

— Niciodată. Mi-a și trimis vorbă.

— Ce vorbă?

— Să nu-i mai calc pragul. Și-a vârât în cap ca proasta, să nu ia de soț decât pe unul cu plete originale. Ce ziceți, nu e o tâmpenie fără pereche?

— Deh...

— Aici nu încapă nici un „deh”, *sir*. Când o femeie se mărită nici n-ar trebui să-i pese că bărbatul are păr sau poartă perucă, dacă nu mă-nșel. În fond, peruca e chiar mai onorabilă, pentru că, vezi bine, costă bani, în timp ce părul natural crește pe gratis!

— Păi, atunci, în locul dumitale, mi l-aș lăsa să crească, dragă Sam!

— Stimate *sir*, să vă ia naiba! Eu caut mângâiere în zbuciumul meu sentimental și în necazurile mele cu însurătoarea și dumneavoastră mă luați peste picior. Dea Domnul să vă văd cu perucă în cap și o văduvă de indian să vă arunce pe ușă afară! Salut!

Se depărta mânios.

— Sam! îl strigai din urmă. Încă o întrebare!

— Ce mai vreți? mârâi el oprindu-se în loc.

— Unde-i acum?

— Cine?

— Costumul cel nou.

— I l-am trimis îndărăt. Nu vreau să mai știu de el. Ziceam să-l port la cununie; acum, că s-a ales praful din toate, nu-mi mai trebuie nici un costum! *Howgh!*

Așa s-a terminat idila lui Sam cu Cliuna-ai, luna în permanentă descreștere. De altfel, omulețul s-a consolât curând și a recâștigat bună dispoziție, mărturisindu-mi chiar bucuria că a rămas tânăr holtei. De acum nu se va mai despărți în veci de surtucul lui cârpit, care e mult mai bun, mai practic, mai comod decât orice haină de vânătoare cusută de croitoresele indiene.

Lucrurile se desfășurară deci așa cum prevăzusem. Un Sam Hawkens căsătorit era de-a dreptul inimaginabil.

În aceeași zi, spre seară, luai cina, ca de obicei, împreună cu Inciu Ciuna și Winnetou. După cină, tânărul apaș ne părăsi; mă pregăteam și eu să ies, când căpetenia aduse vorba despre aventura lui Sam cu Cliuna-ai și, din una în alta, se opri la tema căsătoriei dintre bărbații albi și fetele indiene. Mi-am dat seama că vrea să mă sondeze.

— Tânărul meu frate, Old Shatterhand socotește o asemenea căsătorie potrivită, ori ba? mă întrebă el într-un târziu.

— Dacă e încheiată de un preot și fata trece mai întâi la creștinism, nu văd nimic rău! am răspuns.

— Ce fel de *squaw* ar prefera tânărul meu frate, o indiană sau una albă?

Să fi spus că prefer o soție albă? L-aș fi ofensat. De aceea i-am răspuns cu ocolișuri:

— E greu să mă pronunț. Depinde de vocea inimii. Când ea se rostește, atunci o ascuți, indiferent de culoarea și de obârșia fetei. În fața Marelui Spirit toți oamenii sunt egali, iar cei ce se potrivesc și sunt destinați unul altuia se vor găsi până la urmă.

— *Howgh!* Dacă se potrivesc, atunci se vor găsi. Fratele meu a vorbit foarte înțelept; de altfel, vorba lui e întotdeauna înțeleaptă.

Cu aceasta, tema fu epuizată în sensul dorit de mine. Cel puțin așa credeam. Accentuasem anume faptul că o indiană, dacă vrea să devină soția unui alb, trebuie să treacă mai întâi la creștinism. Intenția mea era precisă. I-aș fi dorit lui Nșo-ci pe cel mai ales și mai nobil războinic indian, chiar și un conducător. Eu însă nu venisem în Vestul sălbatic pentru a mă căsători cu o indiană; ba nici la una albă nu mă gândeam. Planurile mele de viitor, așa cum mi le făurisem, excludeau căsătoria.

Rezultatul discuției mele cu Inciu-Ciuna urma să-l aflu abia a doua zi. Căpetenia mă conduse jos, la primul etaj, unde nu fusesem încă. Acolo, într-o cămăruță anume rezervată, se păstrau instrumentele noastre de măsurat.

— Cercetează și vezi dacă lipsește ceva, mă invită Inciu-Ciuna.

Constatai că nu lipsește nimic. Instrumentele fuseseră adăpostite cu grijă și erau intacte, afară de unele mici îndoituri ușor de reparat.

— Lucrurile acestea erau pentru noi ca „medicamentele”, zise el. De aceea le-am pus la bună păstrare. Tânărul meu frate alb le poate lua. Sunt iarăși ale sale.

Aș fi vrut să-i mulțumesc pentru generozitate, dar el preveni orice cuvânt de recunoștință:

— Erau ale tale și ți le-am luat fiindcă te socoteam dușmanul nostru; dar acum, când știm că ne ești frate, trebuie să-ți înapoiem toate lucrurile. N-ai de ce să-mi mulțumești. Ce ai de gând să faci cu aceste obiecte?

— Când va fi să plec de aici, le voi lua cu mine și le voi restitui oamenilor de la care le-am primit.

— Unde locuiesc oamenii aceia?

— La Saint Louis.

— Inciu-Ciuna cunoaște numele acestui oraș și știe unde se află. Winnetou, fiul meu, l-a vizitat și mi-a vorbit de el. Prin urmare, vrei să ne părăsești?

— Da, chiar dacă nu imediat.

— Ne pare rău. Ai devenit un războinic al tribului nostru și ți-am dat chiar puterea și rangul unei căpetenii a apașilor. Credeam că vei rămâne pentru totdeauna la noi, cum a făcut Klekih-Petra.

— Situația mea e alta.

— Ai cunoscut-o pe-a lui?

— Da. Mi-a povestit totul.

— Înseamnă că a prins mare încredere în tine, deși te vedea pentru întâia oară.

— Probabil pentru că eram din aceeași țară.

— Nu numai asta. El a vorbit cu tine chiar și în ultimele sale clipe. Nu-l puteam înțelege, căci nu cunosc limba voastră, dar ne-ai povestit tu însuși despre ce ați discutat. După dorința lui Klekih-Petra te-ai înfrățit cu Winnetou și iată că vrei să-l părăsești. Se cuvine oare?

— Nu e nevoie ca frații să fie veșnic împreună. Dacă sarcinile lor diferă, ei apucă de multe ori drumuri deosebite.

— Dar pe urmă se regăsesc.

— Da. Și pe mine o să mă revedeți. Porunca inimii mă va întoarce la voi.

— Sufletul meu te ascultă cu plăcere. De câte ori ai să revii, va fi bucuria noastră. Inciu-Ciuna regretă sincer că, după spusele tale, ești chemat de alte treburi. Oare nu te-ai simți fericit și aici, între oamenii noștri?

— Nu-mi dau încă seama. Sunt de prea puțină vreme aici ca să pot răspunde la întrebare. Ar fi ca și cum două păsări ar sta la umbra unui pom; una se hrănește cu roadele pomului și rămâne acolo; dar celeilalte îi trebuie un alt soi de mâncare și de aceea nu poate rămâne veșnic pe loc; trebuie să zboare în altă parte.

— Și, totuși, fii sigur că ți-am oferit tot ce poțtești.

— Știu; dar când am vorbit de hrană, nu mă gândeam la nevoile trupului.

— Da, înțeleg. Voi, fețele palide, vorbiți și de o hrană a sufletului. Așa spunea și Klekih-Petra. Această hrană îi lipsea și lui aici. Câteodată era mâhnit, deși se străduia să nu băgăm de seamă. Tu ești mai tânăr decât a fost el când a venit în mijlocul nostru; de aceea ai cădea mai lesne pradă dorului de ducă. Așa că poți pleca. Dar te rugăm să revii. Poate până atunci îți vei fi schimbat gândurile și vei fi înțeles că și la noi te poți simți bine. Însă tare aș vrea să știu ce vei face după întoarcerea ta în orașele fețelor palide!

— În privința asta încă nu pot spune nimic.

— Vei rămâne printre albi care taie drum calului de foc?

— Nu.

— Bine faci. Ai devenit fratele oamenilor roșii, deci nu trebuie să-i ajuți pe albi care vor să ne înșele și să ne răpească țara. Dar acolo la voi n-ai să poți trăi din vânat ca aici. Acolo e nevoie de bani și Winnetou mi-a povestit că ești un om sărac. Dacă nu vă atacăm, ți-ai fi primit banii. De aceea, fiul meu m-a rugat să te despăgubesc. Vrei aur?

Punându-mi întrebarea, mă scrută atât de aspru și atent, încât am ocolit un răspuns afirmativ. Voia să mă pună la încercare.

— Aur? am spus mirat. Nu mi-ați luat nici un fel de aur, de aceea nu pot pretinde nimic de la voi.

Era un răspuns prudent, nici da, nici nu. Știam că există indieni care cunosc zăcămintele de metale nobile, dar că le țin în mare secret față de albi. Și Inciu-Ciuna cunoștea cu

siguranță asemenea locuri. Acum mă întreba: „Vrei aur?” Care alb ar fi răspuns cu un simplu și deschis nu? În ce mă privește, n-am râvnit niciodată la comori care, după expresia din Evanghelie, sunt mâncate de rugină și de molii; totuși, după opinia mea, valoarea aurului e de necontestat ca mijloc în vederea atingerii unui scop înalt. Dar o asemenea idee ar fi fost greu de înțeles pentru căpetenia apașilor.

— Nu, nu ți-am luat nici un fel de aur, declară el. Însă din pricina noastră nu ai primit plata cuvenită și de aceea urmează să te despăgubim. Află că în munți se găsesc mari grămezi de aur. Oamenii noștri cunosc acele locuri; nu au decât să se ducă acolo și să-l ia. Dorești ca Inciu-Ciuna să-ți aducă și ție o parte?

O sută de inși, de-ar fi fost în locul meu, ar fi acceptat propunerea și... nu s-ar fi ales cu nimic; citeam aceasta în ochii lui ciudat de iscoditori. Deci refuzai:

— Îți mulțumesc! Bogăția primită în dar, fără muncă, nu-ți dă bucurie; numai cea câștigată prin propria ta muncă are preț adevărat. Chiar dacă sunt sărac, nu am motive să mă tem că, după întoarcerea mea printre fețele palide, voi muri de foame.

Chipul lui se destinse; îmi prinse mâna și, pe un ton sincer, apropiat, mărturisi:

— Vorbele tale îmi arată că nu ne-am înșelat în ce te privește. Praful de aur, după care râvnesc atâta oamenii albi, e un praf al morții. Cel care, întâmplător, îl găsește, se duce de răpă. Nu fugi nicicând după aur, căci el ucide și trupul și sufletul! Am vrut să te pun la încercare. Aur nu ți-aș fi dat, dar bani vei căpăta și anume banii care ți s-ar fi cuvenit și în care îți puseseseși nădejdea.

— Asta nu se poate!

— E voința lui Inciu-Ciuna, deci se poate. Ne vom duce călare în regiunea unde ați muncit. Vei termina lucrările întrerupte și vei primi astfel plata care ți-a fost făgăduită.

Îl priveam tăcut și mirat. Glumea oare? Nu. Astfel de glume nu și le-ar permite un șef indian. Sau mă supunea unui nou examen? Și asta mi se părea puțin probabil.

— Tânărul meu frate alb nu spune nimic? stăruie el. Oare propunerea mea nu-i place?

— Ba îmi place foarte mult! Dar nu-mi vine să cred că vorbești serios.

— De ce nu?

— Să termin eu lucrările pentru care i-ai pedepsit cu moartea pe colaboratorii mei! Să fac tocmai lucrul pentru care tu, la prima noastră întâlnire, m-ai condamnat atât de aspru!

— Atunci nu aveai învoirea stăpânilor acestui pământ; dar acum o vei avea. Propunerea nu pleacă de la mine, ci de la fiul meu Winnetou. El m-a încredințat că nu vom suferi nici o pagubă dacă-ți vei duce la capăt munca.

— Se înșală. Va fi construită calea ferată și atunci albiile vor veni cu siguranță înapoi.

Privi întunecat în pământ și după, câteva clipe, încuviință:

— Ai dreptate. Nu-i putem împiedica să ne jefuiască necontenit. Mai întâi trimit niște grupuri mici ca al vostru; firește că le-am putea distruge; dar ce folos, dacă pe urmă vin alții în cete mari, din fața cărora trebuie să ne retragem ca să nu fim zdrobiți?! Știu bine că nici tu nu ai putință să schimbi lucrurile. Sau crezi cumva că, renunțând să termini măsurătorile, albiile nu vor mai veni asupra noastră?

— Nu, nu cred asta. Orice-am face, calul de foc tot va pătrunde în aceste locuri.

— Deci primește propunerea mea! Ție îți va folosi mult și nouă n-are ce să ne strice. M-am sfătuit cu Winnetou. Pornim călare tustrei, însoțiți de treizeci de războinici. Sunt destui pentru a te ocroti în timpul lucrului și a-ți da o mână de ajutor. Pe urmă, cei treizeci de oameni ne conduc spre răsărit, până ajungem la drum sigur și ne imbarcăm în fine pe vaporul ce pleacă la Saint Louis.

— Ce aud? Înțeleg oare bine? Dorește fratele meu mai mare să plece în răsărit?

— Da, împreună cu tine, cu Winnetou și cu Nșo-ci.

— Și Nșo-ci?

— Întocmai. Fiica mea râvnește să vadă și ea marile orașe ale fețelor palide și să rămână acolo până va deveni în toate ca o femeie de-a voastră.

La auzul acestor cuvinte nu făcui, probabil, o mutră prea inteligentă, căci Inciu-Ciuna adăugă zâmbind:

— Tânărul meu frate alb pare surprins. Poate nu-i convine să-l însoțim? Să vorbească sincer!

— Cum să nu-mi convină? Din contra, mă bucură foarte mult! În tovărășia voastră am să ajung, fără nici o primejdie, în răsărit. De n-ar fi decât atât și încă m-ar bucura propunerea. Unde mai pui că am să fiu împreună cu niște oameni atât de dragi sufletului meu!

— *Howgh!* aprobă el satisfăcut. Ți vei termina lucrul și pe urmă ne ducem în răsărit. Oare va găsi acolo Nșo-ci oameni la care să locuiască și să învețe?

— Da. Voi aranja eu totul cu plăcere. Dar căpetenia apașilor să ia în seamă că oamenii albi nu sunt atât de ospitalieri ca pieile-roșii.

— Știu asta. Când fețele palide vin la noi fără gânduri dușmănoase, atunci le oferim toate cele necesare și nu le cerem în schimb nimic; iar dacă le vizităm noi orașele, atunci nu numai că plătim totul, dar ni se cere chiar prețul îndoit prin comparație cu călătorii albi.

— Așa e, din păcate. Dar să nu vă faceți griji. În urma propunerii tale mărinimoase, voi încasa bani mulți și vă voi găzdui ca pe oaspeții mei.

— Iuf, iuf! Ce părere își face fratele meu alb despre Inciu-Ciuna și Winnetou, căpeteniile apașilor? Ți-am spus doar mai înainte că oamenii roșii cunosc multe locuri unde se găsește aur. Avem munți, străbătuți de vine groase de aur și văi în care praful de aur zace sub așternutul subțire de țărână. Când ne ducem în orașele albilor, nu avem bani,

însă avem aur, atâta aur încât nici o sorbitură de apă nu rămâne neplătită. Chiar dacă Nșo-ci ar trebui să rămână acolo câteva veri, i-aș da atâta aur, încât i-ar prisosi. Numai lipsa de prietenie și lăcomia fețelor palide ne silește să cercetăm zăcămintele de aur. Altminteri nici nu le-am lua în seamă și nu le-am folosi. Când crede tânărul meu frate alb că va fi gata de drum?

— Oricând veți găsi de cuviință.

— Atunci să nu mai zăbovim; e toamnă târzie și se apropie iarna. Un războinic roșu nu are nevoie de multă pregătire, chiar și pentru călătoriile cele mai lungi. Dacă ai fi gata, am putea să plecăm și mâine.

— Sunt gata. Rămâne doar să hotărâm ce vom lua cu noi, câți cai și...

— Asta rămâne în grija lui Winnetou, mă întrerupse el. S-a și gândit la toate; tânărul meu frate alb poate fi liniștit.

Părăsirăm etajul întâi unde ne aflam și urcarăm din nou scara. Când să intru în camera mea, iată-l pe Sam Hawkens.

— Am să vă comunic o noutate, *sir*, îmi strigă el radiind de bucurie. O să vă mire grozav, dacă nu mă-nșel.

— Ce?

— Vestea pe care v-o aduc. Sau ați și aflat ceva?

— Haide, spune, dragă Sam!

— Plecăm, plecăm de-aici!

— Asta-i tot? Firește că știu.

— Știți, care va să zică? Și eu care ziceam să vă fac o bucurie! Prin urmare, am întârziat!

— Am aflat-o chiar acum de la Inciu-Ciuna. Dar dumitale cine ți-a spus?

— Winnetou. L-am întâlnit jos, la râu, unde alegea caii. Chiar și Nșo-ci vine cu noi călare. O știați și pe-asta?

— Da.

— E o idee cam ciudată, dar mie îmi convine. Se pare că vor s-o dea la un pension, undeva, în est. De ce, pentru ce, asta n-o mai înțeleg, afară de cazul că...

Se opri în mijlocul frazei, mă măsură cu ochișorii lui plini de înțeleșuri și continuă:

— ... afară de cazul că... hm! Poate ca Nșo-ci să devină, să zic așa, un fel de Cliuna-ai a dumneavoastră. Nu sunteți de părere, iubite *sir* Shatterhand?

— Cliuna-ai, adică luna mea? Asemenea povești le las în seama dumatăle, Sam. Ce-mi trebuie mie o lună care descrește până dispăre cu totul? Nici prin gând nu mi-ar trece să-mi pierd peruca de dragul unei indiene!

— Peruca? Ia vedeți! Aici ați scrântit-o. E o glumă proastă, care nu vă face cinste. Și-apoi, găsesc chiar bine că dragostea mea pentru „luna în descreștere” a fost nefericită.

— De ce?

— Fiindcă n-o puteam lăsa aici; ar fi trebuit s-o iau cu mine. Și atunci mă-ntreb: cărui călăreț îi convine să străbată preria cu luna după el? Hi-hi-hi-hi! Tot răul e spre bine. Numai una mă supără.

— Ce?

— Chestia cu surtucul. Dacăș fi prelucrat eu însumi pielea aia frumoasă de grizzly, m-aș plimba acum într-o haină de vânătoare clasa-ntâi. Așa, s-a dus dracului surtucul cu piele cu tot!

— Păcat! Sper însă că se mai ivește ocazia să dobor un grizzly. Atunci îți dau iarăși pielea.

— Mi-o dați mie? Mai curând vă fac eu un cadou, stimate *sir*. Să nu vă imaginați că urșii ăștia cenușii mișună peste tot numai din plăcerea de a fi răpuși de primul *greenhorn* ce le iese în drum! Atunci a fost o întâmplare cu care n-aveți motive să vă lăudați, cum, de altfel, nici cu gluma de adineauri. Mai bine nu ne-am întâlni cu urșii, măcar în viitorul apropiat, cât mai avem de lucru. Colosală idee să vă puteți continua măsurătorile! Nu-i așa?

— Nobilă, Sam, foarte nobilă!

— *Yes!* În felul ăsta încasați banii și noi de asemenea. Poate că, *thunderstorm!* Mii de trăsnete! V-aș dori-o din

inimă, dacă nu mă-nșel! Cred c-am ghicit.

— Ce-ai ghicit?

— C-o să primiți toți banii, toți!

— Nu înțeleg.

— Păi e ușor de înțeles. Dacă lucrarea e făcută în întregime, ea trebuie plătită ca atare. Ceilalți au murit, așa că vi se cuvine și partea lor.

— Asta să ți-o scoți din cap, Sam! Vor avea alții grijă să nu iasă după socoteala dumitale atât de rezonabilă.

— Totul e posibil, *sir*, totul! Depinde cum veți pune chestiunea; trebuie să cereți plata integrală. De altfel, ați făcut aproape singur toată treaba. Vreți să încercați?

— Nu. N-am de gând să mă fac de răs cerând mai mult decât mi se cuvine după contract.

— *Greenhorn*! Zi-i *greenhorn* și pace! Vă spun eu că aici, în țara asta, modestia dumneavoastră e cu totul deplasată. Eu vă vreau binele, deci ascultați ce vă spun. Părăsiți ideea de a deveni un *westman*, căci n-o să ajungeți câte zile veți trăi; nu aveți nici cea mai mică aptitudine. Trebuie așadar să vă alegeți o altă carieră și în acest scop e nevoie de bani și iarăși de bani. Cu condiția să aveți un pic de minte, vi se oferă acum ocazia să puneți mâna pe o sumă frumoasă și să vă asigurați pentru o bucată de vreme. Altfel o să vă zbateți ca peștele pe uscat.

— Vom vedea. N-am trecut dincoace de Mississippi ca să ajung un *westman* și dacă într-adevăr nu izbutesc, atâta pagubă. În acest caz numai dumneata ai fi de compătimit.

— Eu? De ce tocmai eu?

— Pentru că ți-ai dat atâta osteneală să scoți ceva din mine. Parcă și aud comentariile: „Trebuie să fi încăput omul pe mâinile unui dascăl ageamiu, care habar nu are de nimic”.

— Adică eu n-am habar de nimic? Eu, Sam Hawkens, hi-hi-hi-hi! Eu mă pricep la toate, *sir*, absolut la toate! Mă pricep chiar să vă las aici la voia întâmplării!

Dădu să plece, dar se întoarse după câțiva pași, amenințându-mă:

— Dar un lucru să știți: dacă nu cereți toți banii, îi cer eu și vi-i bag cu de-a sila în buzunar! *Howgh!*

Plecă hotărât, cu pași care se voiau gravi, dar care stârneau ilaritate. Omulețul acesta simpatic îmi dorea tot binele, până și onorariul întreg, de care însă nu putea fi vorba.

Spusele lui Inciu-Ciuna se adeveriră: un războinic roșu n-are nevoie de prea multe pregătiri, chiar și pentru o călătorie din cele mai lungi. Viața în pueblo își urmă cursul ei obișnuit și calm, fără ca nimic să indice apropiata noastră plecare. Chiar și Nșo-ci care, după bunul ei obicei, continua să ne servească masa, era neschimbată. Câtă agitație și alergătură nu implică, pentru o femeie albă, pregătirile în vederea celei mai neînsemnate excursii! Această fată de indian avea să străbată călare un drum lung și primejdios pentru a cunoaște mult lăudatele minuni ale civilizației și totuși nu dădea nici cel mai mic semn de neliniște. Nimeni nu mă întreba nimic, nici nu-mi cerea vreun sfat. Singura mea grijă era să strâng și să împachetez instrumentele, pentru care Winnetou mi-a pus la dispoziție câteva pături moi de lână. Ca și altădată, ne-am petrecut toată seara împreună, fără să schimbăm un cuvânt despre călătoria noastră și, ducându-mă la culcare, nu mă simțeam deloc ca în ajunul unui drum atât de serios. Calmul și sângele rece al indienilor mă contaminaseră. Dimineața, nu mă trezii de la sine, ci datorită lui Hawkens, care mă anunță că totul e gata și că putem pleca imediat. Abia se crăpase de zi. Ne aflam către sfârșitul toamnei și răcoarea dimineții dovedea că n-ar fi fost cazul să mai amânăm plecarea.

Am luat în grabă o gustare și apoi, însoțiți de toți locuitorii din pueblo, cum s-ar zice „cu cățel și cu purcel”, am pornit în jos, către malul râului, unde avea să se desfășoare o ceremonie cu totul nouă pentru mine: vraciul

trebuia să se pronunțe dacă această călătorie va fi norocoasă ori ba.

Se adunaseră aici și apașii ce locuiau în apropierea pueblo-ului. Carul nostru cu boi mai sta acolo; firește că nu-l puteam lua cu noi la drum, fiind prea greoi și incomod. Acum, acoperit cu pături sub care se adăpostea vraciul, carul fusese improvizat în sanctuar.

Se alcătui un cerc larg în jurul carului. Apoi începu „sfânta slujbă” indiană, pe care eu, în sinea mea, o denumeam „spectacol”; era un mârâit și un miorlăit de parcă o haită de câini și de pisici ar fi fost gata să se încaiere.

Stăteam între Winnetou și sora lui. Nșo-ci se îmbrăcase în haine bărbătești și astfel ieșea și mai mult în evidență marea asemănare dintre cei doi frați. Hainele de pe dânsa erau aidoma cu ale fratelui, așa cum le-am descris la timpul convenit. Avea, ca și Winnetou, capul descoperit și părul adunat într-o coadă împletită. La brâu purta câteva pungulițe, fiecare cu alt conținut, un cuțit și un pistol. De umăr îi atârna o pușcă. În hainele acestea noi, împodobite cu broderii și ciucuri, Nșo-ci arăta foarte marțială, dar în același timp atât de grațioasă, încât toți ochii se ațintiră asupra ei. Cum și eu îmi pusesem costumul primit în dar, eram tustrei îmbrăcați aproape identic.

Probabil că, la auzul acelor sunete, nu mă prea luminasem la față, căci Winnetou ținu să-mi explice:

— Fratele meu încă nu cunoaște această datină a noastră; pesemne că în sinea lui își râde de noi.

— Mie nu-mi pare ridicolă nici o datină religioasă, oricât de puțin aș pricepe-o, i-am răspuns.

— Acesta e cuvântul just: religioasă. Cele ce vei vedea și auzi aici nu sunt niște maimuțăreli păgâne; fiecare gest și sunet al vraciului își are tâlcul lui. Iată acum se ceartă între ele, vrăjmașe, vocile binelui și ale răului. În același fel îmi lămuri și dansul vraciului. După un șir de miorlăituri, venea mereu câte un urlet alternat cu intonații mai potolite.

Urletul izbucnea în momentele când vraciul deslușea semne rele, iar sunetele potolite însoțeau semnele bune. La un lung răstimp, după ce toate acestea se consumară, vraciul sări din car și începu să alerge roată, strigând ca turbat. Apoi fuga lui se domoli; strigătul încetă; groaza, pe care o „mimase” atât de bine și care-l făcuse să alerge nebunește, se potoli; vraciul începu să danseze lent și grotesc; părea cu atât mai ciudat, cu cât își vârâse fața într-o mască înfiorătoare, iar de trup îi atârnavă tot soiul de obiecte, unele de-a dreptul monstruoase, își însoțea dansul cu o litanie tărăgănată. Amândouă — și dansul și cântecul — erau mai întâi agitate și se liniștiră apoi treptat, până încetară cu totul. Vraciul se așeză pe vine, își vârî capul între genunchi și stătu astfel nemișcat lungă vreme. Deodată, sări ca ars și anunță cu glas tare rezultatul viziunii sale:

— Ascultați, ascultați voi, fii și fiice din neamul apașilor! Iată ce mi-a îngăduit să întrevăd Manitu, Marele și Bunul Spirit! Inciu-Ciuna și Winnetou, căpeteniile apașilor și Old Shatterhand, care este căpetenia noastră albă, pornesc călare cu războinicii lor roșii și albi pentru a însoți pe Nșo-ci, tânăra fică a tribului nostru, spre așezările fețelor palide. Bunul Manitu este gata să-i ocrotească. Vor avea de întâmpinat câteva primejdii, din care vor ieși neatinși și se vor întoarce cu bine în mijlocul nostru. Chiar și Nșo-ci, care va zăbovi mai multă vreme printre fețele palide, se va înapoia nevătămată. Numai pe unul singur dintre ei va fi să nu-l mai revedem.

Se opri și-și înclină capul pentru a-și exprima astfel mâhnirea pentru pierderea ce se anunță.

— Iuf, iuf, iuf! exclamă indienii, curioși și întristați totodată.

Cum vraciul rămase mai multă vreme în poziția lui ghemuită și stăruia în tăcere, Sam Hawkens al meu își pierdu răbdarea și întrebă:

— Cine-i omul care nu se va întoarce? Să ne-o spună vraciul mai repede!

Vraciul făcu un gest de refuz cu mâna și mai așteaptă un timp destul de lung până-și ridică privirea și o fixă asupra mea, strigând:

— Ar fi fost mai bine să nu fiu întrebat. N-am vrut să-l numesc; dar acum Sam Hawkens, această față palidă dornică să le știe pe toate, m-a silit să rostesc numele. Old Shatterhand e acela care n-o să mai revină. Moartea îl va găsi curând. Ceilalți, cărora le-am prezis reîntoarcerea, să nu se țină în preajma lui, dacă nu vor să-și piardă viața o dată cu el! Stându-i alături, vor fi și ei în primejdie; departe de el, vor fi în siguranță. Așa spune Marele Spirit... *Howgh!*

Încheind, se ascunse iarăși în car. Oamenii din jur îmi aruncau priviri speriate și scoteau exclamații de compătimire. În ochii lor eram de pe acum un proscris, din calea căruia trebuie să te ferești.

— Ce i-o fi căsunat individului ăsta? Se revoltă Sam. Să muriți dumneavoastră? Haida-de! Numai un tâmpit poate scorni asemenea bazaconii! Are creierul putred și ideea i-a țâșnit ca puroiul. Cum naiba s-o fi gândit tocmai la asta?

— Întreabă-te mai bine ce urmărește! E limpede că nu mă are la stomac... Vraciul ăsta nu mi-a adresat vreodată un cuvânt și, bineînțeles, i-am plătit cu aceeași monedă; parcă nici nu exista pentru mine. Se teme de influența mea asupra căpeteniilor și poate chiar asupra întregului trib; de aceea s-a folosit de ocazie ca să-mi lichideze autoritatea.

— M-aș duce la el să-i trag o pereche de palme.

— Lasă prostiile, Sam! Nu merită să-ți ieși din fire pentru atâta lucru.

Ascultând profețiile vraciului, Inciu-Ciuna, Winnetou și Nșo-ci se uitară consternați unul la altul. Indiferent dacă dădeau sau nu crezare acestor profeții, ei știau bine ce efect produc ele asupra apașilor.

Treizeci de oameni fuseseră însărcinați să ne însoțească; și aceștia, crezând sincer că apropierea mea le aduce

nenorociri, ar fi provocat, desigur, serioase dificultăți. A pară o asemenea situație nu era posibil; cuvintele vraciului nu dădeau loc la răstălmăciri. Singura soluție ar fi fost ca șefii tribului să rămână neclintiți în atitudinea lor amicală față de mine și să și-o manifeste în văzul și auzul tuturor. Și, într-adevăr, ei îmi strânseseră mâinile, iar Inciu-Ciuna vorbi cu voce tare, ca să fie înțeleș de toată lumea:

— Frații și surorile mele roșii să-mi asculte cuvintele! Fratele nostru, vraciul, are darul de a desluși tainele viitorului și, de multe ori, s-a și întâmplat ceea ce a prezis. Dar noi știm că poate să și greșească. Pe vremea marii secete el a chemat ploaia, care însă n-a venit. În ajunul ultimului război împotriva comanșilor, el ne-a prorocit că vom face prăzi bogate și totuși izbânda nu ne-a adus decât vreo câțiva cai și trei puști învechite. Când ne-a îndemnat acum două toamne să ne ducem la malul râului Tugah, dacă vrem să răpunem bivoli mulți, noi i-am urmat sfatul, dar ne-am ales cu așa de puțină carne, încât iarna era să ne sfârșim de foame. Pot să vă dau și alte pilde care dovedesc că, uneori, ochii lui sunt nevăzători. De aceea e foarte posibil să se fi înșelat și în privința fratelui nostru Old Shatterhand. Socotesc cuvintele sale ca și când n-ar fi fost rostite și cer ca frații și surorile mele să facă același lucru. Vom vedea dacă prorocirile se vor adeveri.

Atunci micul meu Sam Hawkens păși în față, plin de hotărâre:

— Nu, nu vom vedea nimic! Nu e nevoie să așteptăm. Cunosc eu un mijloc prin care vom afla imediat dacă vraciul a prezis adevărul sau nu.

— La ce mijloc se gândește fratele meu alb? se interesă căpetenia.

— Am să vi-l spun. Nu numai roșii, dar și albi au vracii lor care se pricep să vadă viitorul, iar eu, Sam Hawkens, sunt cel mai vestit dintre ei.

— Iuf, iuf! exclamară, mirați, apașii.

— Da, da, mirați-vă! M-ați, socotit până acum un *westman* de rând, fiindcă nu-mi cunoașteți încă puterile; mă pricep și la altele decât să mănânc și să dorm! Vedeți voi acuși de ce sunt în stare, hi-hi-hi-hi! Câțiva dintre războinici să ia tomahawkurile și să sape aici, în pământ, o groapă adâncă și îngustă.

— Vrea oare fratele meu alb să privească în adâncul pământului? Întrebă Inciu-Ciuna.

— Da, căci viitorul e ascuns în măruntaiele pământului și uneori în stele; cum însă, ziua-n amiaza-mare nu pot citi în stele, trebuie să cercetez adâncimile.

Câțiva indieni îi urmară îndemnul și-și înfipseră securile în pământul dur, ca să sape groapa.

— Nu te ține de năzbâtii, Sam! i-am șoptit. Dacă roșii bagă de seamă că le joci festa, mai mult strici lucrurile decât le dregi!

— Năzbâtii? Dar vraciul lor ce face? Tot scamatorii! Ceea ce știe și poate dânsul știu și eu, stimate *sir*, dacă nu mă-nșel! Lăsați pe mine! E o demonstrație cât se poate de necesară pentru ca însoțitorii noștri să nu ne dea peste cap planurile. Altminteri, vă asigur că va fi de rău.

— Sunt și eu convins; dar te rog din suflet să nu faci caraghioslăcuri!

— O, nici o grijă! Lucrul e serios, chiar foarte serios!

Cu toate asigurările lui, mărturisesc că nu mă simțeam prea bine. Îl cunoșteam pe Sam ca pe mine însumi. Era un șugubăț incorigibil. De aceea l-aș fi prevenit cu și mai multă stăruință, dar el mă părăsi în grabă și se duse la săpători, ca să le arate cât de adâncă trebuie să fie groapa.

Când terminară, Sam îi expedie la locurile lor și își dezbracă surtucul vechi de piele. Îl încheie la toți nasturii și-l rezemă de pământ. Surtucul stătea țeapăn, pe verticală, de parc-ar fi fost din tablă sau lemn. Sam îl potrivea ca pe un cilindru deasupra gropii, luă o atitudine importantă și strigă:

— Bărbații, femeile și copiii apașilor vor vedea ce fac, ce aflu și se vor mira foarte. După ce voi rosti cuvintele mele de vrajă, pământul își va deschide adâncul și voi desluși cele hărăzite nouă în viitorul apropiat.

Se dădu câțiva pași în lături și porni apoi încet și solemn în jurul gropii, turuind din gură, spre marea mea stupoare, tabla înmulțirii de la unu până la nouă. Noroc că o făcea atât de repede, încât indienii nu înțelegeau nimic. Isprăvind înmulțirea cu nouă, își iuți din ce în ce pașii până dădu în galop în jurul surtucului său, urlând din toți bojocii și agitându-și brațele ca o moară de vânt. În cele din urmă, cu respirația tăiată de atâta urlet și alergătură, se opri lângă haina lui înțepenită, făcu niște plecăciuni grave și-și vârî capul în deschizătura surtucului, pasămite ca să se uite în adânc.

Mă cuprinse teama gândindu-mă la efectul acestei copilării. Mă uitai în jur și constatai, spre liniștea mea, că indienii participau cu toată seriozitatea la spectacol. Nici chipurile celor două căpetenii nu trădau nemulțumire; nu eram însă convins că Inciu-Ciuna știa prea bine câte parale fac scamatoriile lui Sam.

Capul lui Sam poposi vreo cinci minute în gulerul surtucului. În acest răstimp omulețul își tot mișca brațele ca și cum ar fi vrut să arate că observă niște lucruri foarte importante și nemaivăzute. În fine, își scoase capul. Avea o mutră extrem de serioasă. Descheie din nou surtucul, îl îmbracă și porunci:

— Frații mei roșii să astupe groapa; cât e deschisă, n-am voie să spun nimic!

După ce i se împlini porunca, răsuflă o dată adânc, ca și cum s-ar fi simțit aieva foarte mișcat și începu:

— Vraciul vostru n-a văzut bine, căci se va întâmpla taman pe dos. Am aflat tot ce ne așteaptă în săptămânile următoare; dar nu mi-e îngăduit să spun decât o parte din cele scrise. Am zărit în fundul gropii arme și am auzit împușcături; prin urmare, va fi luptă. Ultimul glonț a pornit

din doborătorul de urși al lui Old Shatterhand. Asta înseamnă că el va învinge, pentru că, dac-ar fi să moară, n-ar putea trage tocmai el ultimul foc. Pe frații mei roșii îi pândește o nenorocire. Ei pot scăpa numai dacă se țin în preajma lui Old Shatterhand. În schimb, dac-ar face după îndemnul vraciului vostru, ar fi pierduți fără scăpare. Am zis! *Howgh!*

Efectul acestei prorociri a fost, cel puțin pe moment, acela scontat de Sam. Apașii îi dădură crezare; se vedea pe chipurile lor. Își așteptau totuși privirile pline de așteptare spre carul cu boi. Bănuiau că vraciul va ieși de acolo pentru a-și apăra punctul de vedere. Dar el nu se arată, ceea ce îi conduse la presupunerea că omul se da bătut. Sam Hawkens veni spre mine și, scăpărând din ochișorii lui șireți, mă iscodi:

— Ei, *sir*, vă place cum am dres-o?

— Ca un șmecher de prima clasă.

— *Well!* Deci am lucrat bine, nu?

— Bine. Cel puțin așa pare. S-ar zice că ți-ai atins scopul.

— L-am atins pe deplin. Vraciul e bătut; n-aude și nu vede.

Winnetou ne privea în tăcere și cu tâlc. În schimb, tatăl său se vădi mai puțin tăcut; se apropie și rosti către Sam:

— Fratele meu alb e un bărbat deștept; el a stors vlaga din spusele vraciului nostru și are un surtuc plin de profeții însemnate. Surtucul acesta neprețuit își va cuceri faima peste mări și țărmuri. Numai că Sam Hawkens a cam întrecut măsura cu prorocirile lui.

— Am întrecut măsura? Cum așa? se interesă mărunțelul.

— Ar fi fost de ajuns să spună că prezența lui Old Shatterhand nu ne va cășuna nici un rău. Ce nevoie a mai avut să adauge că ne așteaptă o nenorocire?

— Așa am citit în groapă.

Inciu-Ciuna respinse binevoitor argumentul:

— Căpetenia apașilor știe cum stau lucrurile; Sam Hawkens poate fi încredințat de asta. Nu era nevoie să prezici nenorociri și să semeni îngrijorare în sufletele oamenilor.

— Îngrijorare? Păi războinicii apașilor sunt luptători viteji, care nu se tem de nimic.

— Nu se tem, ce-i drept. Și o vor dovedi, fără îndoială, dacă în călătoria noastră, pe care o doresc liniștită, vom fi primejduiți de cine știe ce vrăjmași. Să pornim așadar!

Ni se aduseră caii, dintre care un număr considerabil erau împovărați cu samare; unii cărau instrumentele mele; alții fuseseră încărcăți cu provizii și cu diverse obiecte necesare în călătorie.

La indieni domnește obiceiul ca războinicii care pleacă la drum să fie petrecuți un răstimp de către cei care rămân. De astă dată, conform dorinței lui Inciu-Ciuna, lucrurile nu s-au petrecut așa. Cei treizeci de indieni care ne însoțeau nici nu-și luară măcar rămas bun de la soțiile și copiii lor. Desigur, vor fi făcut-o mai înainte, căci manifestarea în public a duiosilor familiale nu corespunde cu demnitatea unor războinici.

Numai unul singur s-a găsit să-și ia rămas-bun cu glas tare și anume Sam Hawkens. O zări printre femei pe Cliuna-ai, își mână catârul până în dreptul ei și o întreabă:

— Ai auzit, „Lună”, ce-am citit eu în adâncul pământului?

— Ai spus-o și am auzit, răspunse ea.

— Aș fi avut încă multe de spus, chiar și despre tine.

— Despre mine? M-ai văzut și pe mine în groapă?

— Dă. Ți-am văzut tot viitorul. Să ți-l spun?

— Te rog! zise ea curioasă și grăbită. Ce-o să-mi aducă viitorul?

— N-o să-ți aducă nimic. În schimb, o să-ți răpească ceva foarte drag.

— Ce anume? întreabă ea speriată.

— Părul! Ai să-l pierzi în câteva luni și ai să ajungi cheală, dar știi, fără un fir de păr în cap, ca și luna de sus. Atunci am să-ți trimit peruca mea. Rămâi cu bine, te salut, tristețe lunară!

Râse și dădu pintoni catârului, în timp ce femeia își ascunse obrazul, vădit rușinată că a fost trasă pe sfoară datorită propriei sale curiozități.

Ordinea în care călăream se alcătui de la sine. În frunte, Inciu-Ciuna, Winnetou, sora lui și eu. Urmau Hawkens, Parker și Stone, după care cei treizeci de apași mânănd cu schimbul caii încărcăți cu poveri.

Nșo-ci se ținea bărbătește în șa. Era, după cum aflasem înainte și se adevărea acum, o excelentă și foarte dârză călăreață. La fel de bine se pricepea și în mânuirea armelor. Orice străin ar fi luat-o drept fratele mai tânăr al lui Winnetou; dar unui ochi mai atent nu-i puteau scăpa gingășia feminină a feței și perfecțiunea trupului. Era frumoasă, desăvârșit de frumoasă, în ciuda costumului și a atitudinii ei bărbătești.

Primele zile ale călătoriei se scurseră fără nici o întâmplare care ar merita pomenită. Cititorul își amintește că apașii avuseseră nevoie de cinci zile pentru a se întoarce de la locul bătăliei cu kiowașii până la pueblo-ul lor de pe Rio Pecos. Atunci transportul prizonierilor și răniților încetinise mult ritmul călătoriei. De astă dată, am ajuns numai în trei zile la locul unde Klekih-Petra fusese ucis de Rattler. Acolo ne oprirăm pentru popasul de noapte. Apașii cărară bolovani pentru construcția unui monument. În popasul acesta Winnetou arăta și mai serios ca de obicei. I-am povestit atât lui, cât și tatălui și surorii sale, cele ce-mi încredințase Klekih-Petra privind trecutul său.

A doua zi dimineăța ne continuarăm drumul până în regiunea unde lucrările noastre fuseseră atât de brusc întrerupte de atacul apașilor. Jaloanele se mai aflau la locul lor, ceea ce mi-ar fi permis să-mi încep imediat munca. Amânai însă, pentru că aveam ceva mai urgent de făcut.

După încetarea luptei, apașilor nu le venise în minte să-i îngroape pe morții noștri și nici pe kiowașii căzuți. Ei lăsaseră cadavrele în părăsire. În schimb, vulturii și alte animale de pradă se îngrijiră de ele în felul lor. Oasele zăceau împrăștiate, unele complet dezgolate, altele învelite încă în zdrențe de carne putredă. Ne apucarăm, împreună cu Sam, Dick și Will, să adunăm aceste resturi omenești și să le depunem într-o groapă comună. Era îngrozitoare treaba. Firește că apașii nu participară la această lugubră operație.

Între acestea, ziua trecu și mă apukai de lucrările mele abia în dimineața următoare. Pe lângă războinicii care îmi dădeau ajutor, mă asistă și Winnetou cu multă tragere de inimă, iar soră-sa aproape că nu se depărta de lângă noi. Munca mergea cu mult mai bine ca altădată, când avusesem în preajmă niște indivizi atât de puțin simpatici. Indienii care nu aveau treabă cutreierau împrejurimile; seara ne aduseră niscai vânat mărunt.

E lesne de înțeles că-i dădeam zor cu munca. În ciuda obstacolelor terenului, am izbutit, numai în trei zile, să fac joncțiunea cu sectorul învecinat; în cea de-a patra zi, toate desenele și calculele erau terminate. Încheiasem lucrul tocmai la timp, căci iarna se apropia cu pași repezi. Noapțile deveneau din ce în ce mai răcoroase. Trebuia să ținem focul aprins până dimineața.

Spuneam că apașii îmi dădeau ajutor; și aceasta era realitatea; numai că, din păcate, nu o făceau și cu plăcere. Se supuneau poruncii primite de la căpeteniile lor și atât. Altminteri, nu s-ar fi grăbit să mă ajute. Li se citea pe față bucuria când vedeau că nu mai am nevoie de serviciile lor. Și de câte ori ședeam seara în jurul focului de tabără, cei treizeci de indieni se izolau de noi mai mult decât ar fi cerut respectul față de șefi. Acestora nu le-a scăpat din atenție faptul, dar păstrară tăcere. Chiar și Sam sesiză situația:

— Nu-i prea trage așa la muncă pe roșii ăștia! Adevărul e adevăr: indianul e vânător iscusit, războinic viteaz, dar și trântor fără pereche. Nu-i place munca și basta!

— Ceea ce fac ei nu e deloc obositor și nu se poate numi muncă. Altceva îi roade.

— Da? Și ce anume?

— Pare că se gândesc la profețiile vraciului și cred în ele mai mult decât în ale dumitale, dragă Sam.

— Mă rog! Ar fi însă o prostie din partea lor.

— În orice caz, nu văd cu ochi buni munca mea de-aici. Pământul acesta le aparține lor și eu îl măsoar pentru alții, pentru dușmani. Judecă și tu, Sam!

— Dar ideea de a reveni aici pornește chiar de la căpeteniile lor.

— Neîndoielnic. Numai că asta nu înseamnă, sau mai bine zis nu implică și acordul celorlalți. În sinea lor sunt chiar împotriva. Și când stau așa, deoparte, discutând în șoaptă, observ pe fețele lor că vorbesc despre mine la un mod care nu mi-ar face plăcere dacă le-aș desluși cuvintele.

— Cam așa mi se pare și mie. Dar mi-e indiferent. Nici gândul și nici vorba lor n-au ce să ne strice. Noi avem ce avem cu Inciu-Ciuna, cu Winnetou și cu Nșo-ci; or, de ăștia trei nu ne putem plânge.

Aici avea dreptate. Winnetou și tatăl său mă sprijineau în toate, binevoitori ca niște frați; iar fata mai că-mi citea în ochi orice dorință. Ai fi zis că-mi ghicește gândurile. Mi le îndeplinea fără ca măcar să-i adresez vreo rugămintă. Și asta în chestiuni din cele mai mărunte, cărora, de obicei, nu li se acordă atenție. Îi eram din ce în ce mai îndatorat. Avea un foarte ascuțit simț de observație, asculta cu mare interes discuțiile și, spre bucuria mea, constatai că devenisem, cu sau fără intenție, dascălul ale cărui învățături le sorbea cu nesaț. Când vorbeam, ochii ei îmi stăruiau pe buze; căuta să mă imite în toate, chiar dacă nu se potriveau cu obiceiurile rasei sale. Părea că se află aici exclusiv pentru mine și, cu toate că n-aș fi voit să mi se

creeze condiții deosebite față de ale altora, se ocupa de confortul meu mai mult decât de al ei și cu mai multă grijă, decât o făceam eu însumi.

Așadar, la sfârșitul celei de-a patra zi, eram gata și mi-am strâns instrumentele, învelindu-le în păături. Ne-am pregătit de plecare și, în a cincea zi, am pornit o dată cu zorile. Cele două căpetenii hotărâra să urmăm aceeași cale pe care Sam m-a condus la sosirea mea în aceste ținuturi.

După două zile de mers, avurăm parte de o întâlnire. Ne găseam într-un șes întins, acoperit de ierburi și punctat ici și colo de tufișuri; cuprindeam cu privirea întregul câmp, ceea ce în vest e totdeauna avantajos. Nu poți să știi niciodată peste ce oameni dai și de aceea e bine să observi de departe orice apariție. Zărirăm patru călăreți care se apropiau de noi. Erau albi. Firește că ne văzură și ei tot atât de repede și se opriră locului, cumpănind dacă e cazul să-și continue drumul sau să ne ocolească. Întâlnirea cu o ceată de treizeci de indieni nu e lucru tocmai plăcut pentru niște albi, mai ales când aceștia nu sunt decât patru la număr și nu cunosc tribul cu care au de-a face. Dar băgaseră de seamă că erau și niște albi aici, fapt care le risipi, probabil, îndoiala; lăsară deci caii să-și urmeze drumul în direcția noastră.

Erau îmbrăcați ca niște cowboy și înarmați cu puști, cuțite și pistoale. Ajunși la douăzeci de pași de noi, își struniră caii, își aduseră puștile în poziție de tragere și unul din ei strigă:

— *Good-day*, domnilor! E nevoie să ținem degetul pe trăgaci, ori ba?

— *Good-day*, gentlemen! răspunse Sam. Lăsați fără nici o grijă pușcoacele în jos. N-avem intenția să vă mâncăm. Putem să aflăm și noi de unde veniți?

— De la bătrânul Mississippi.

— Și încotro vă îndreptați?

— În sus, către New Mexico și apoi în California. Am auzit că se caută acolo văcari pricepuți și că se plătește

simbrie bună; mai bună decât în locurile de unde venim.

— S-ar putea să aveți dreptate, sir; dar mai rămâne cale de străbătut până să găsiți asemenea slujbă rentabilă. Noi am coborât încoace, cu direcția Saint Louis. E curățel drumul?

— Da. Cel puțin noi n-am auzit de vreun obstacol. Dar, oricum, n-aveți de ce vă teme: sunteți destul de numeroși. Sau, poate, gentlemenii roșii nu vă însoțesc până la capăt?

— Numai acești doi războinici, căpeteniile apașilor, Inciu-Ciuna și Winnetou, precum și sora lui.

— Nu mai spuneți, *sir!* O lady roșie care pleacă la Saint Louis? S-ar putea să aflăm și numele dumneavoastră?

— De ce nu! Sunt nume onorabile și nu avem motive să le tănuim. Mie îmi spune Sam Hawkens, dacă nu mă-nșel. Aceștia sunt camarazii mei, Dick Stone și Will Parker și aici, alături de mine, îl vedeți pe Old Shatterhand, un *boy* care înjunghie ursul cenușiu cu cuțitul și doboară dintr-un pumn pe cel mai puternic dintre bărbați. Veți fi acum atât de amabil să ne spuneți și nouă numele dumneavoastră?

— Cu plăcere! De Sam Hawkens am auzit, de ceilalți gentlemeni încă nu. Mă numesc Santer și nu sunt un vânător cu faimă în vest, ca dumneavoastră, ci un simplu cowboy sărac.

Ne comunică și numele celor trei fărtați ai lui, pe care însă nu le-am reținut; mai puse apoi câteva întrebări despre starea drumului și plecară apoi câte patru. După ce se depărtară, Winnetou îl muștră pe Sam:

— De ce fratele meu a găsit cu cale să dea acestor oameni informații atât de precise?

— Să le fi refuzat?

— Da.

— Nu văd de ce. Am fost întrebat politicos și se cuvenea să răspund la fel. Așa se poartă Sam Hawkens în toate cazurile.

— Eu nu cred în politețea acestor fețe palide. S-au stăpânit pentru că-i întreceam de opt ori ca număr. Nu sunt

deloc bucuros că le-ai spus cine suntem și încotro ne ducem.

— De ce? Crezi că ne poate strica?

— Da.

— În ce fel?

— În tot felul. Aceste fețe palide nu mi-au plăcut. Din ochii celui care vorbea nu luminează bunătatea.

— N-am observat. Însă chiar de-ar fi așa, ce ne pasă? Au plecat. Ei călăresc într-o direcție, noi în alta. Doar n-or să se întoarcă și să se lege de noi!

— Totuși, vreau să le aflu intențiile. Frații mei să meargă înainte. Eu și Old Shatterhand îi vom urmări un timp. Trebuie să știm dacă se duc într-adevăr spre ținta lor sau numai se prefac.

Pe când ceilalți își continuară drumul, Winnetou și cu mine pornirăm călări chiar pe urmele lăsate de noi și după care se luaseră cei patru străini. Mărturisesc că nici mie nu-mi plăcuse acest Santer și nici însoțitorii lui nu-mi inspiraseră prea multă încredere. Doar că nu-mi închipuiam ce-ar putea să aibă împotriva noastră și ce-ar fi în stare să facă. Presupunând chiar că erau din acea tagmă care confundă avutul ei cu al altora, încă mă întrebam ce i-ar putea ispiti la jaf în cazul de față. Și dac-ar cuteza — ceea ce mi se părea imposibil — să ne atace, cum ar izbuti patru inși să înfrunte treizeci și șapte de oameni înarmați? Împărtășindu-i lui Winnetou nedumeririle mele, dânsul îmi explică:

— Dacă sunt hoți, atunci nu le pasă de numărul nostru, fiindcă n-or să ne atace fățiș; mai degrabă ne-ar urmări în ascuns și ar pândi momentul când unul dintre noi, pe care au pus deja ochii, s-ar depărta nițel de ceilalți.

— Pe cine să fi pus ochii? Nici măcar nu ne cunosc.

— Pe acela la care presupun că s-ar afla aurul.

— Aur? Dar de unde să știe că avem aur și la care din noi se găsește? Ar trebui să fie atotștiutori.

— Nicidecum! E suficient să judece un pic ca să meargă aproape la sigur. Sam Hawkens a fost tare ușuratic și le-a divulgat că suntem căpetenii, că mergem la Saint Louis. Mai mult nici nu le trebuie.

— Ah, bănuiesc, în sfârșit, ce vrea să spună fratele meu! Când merg spre răsărit, indienii au nevoie de bani. Cum însă nu dispun de monedă, iau cu dâșii aur, ale cărui zăcăminte le cunosc numai ei. Și dacă, pe deasupra, e vorba de căpetenii, atunci aceștia cunosc cu precizie zăcămintele și se aprovizionează cu aur din belșug.

— Fratele meu Old Shatterhand a ghicit. În cazul că plănuiesc un furt sau o tâlhărie, alții aceia și-au fixat, desigur, atenția asupra noastră, a celor doi șefi. Firește că acum nu vor găsi nimic la noi.

— Nimic? Parcă aveți intenția să vă asigurați cu aur!

— O facem mâine. De ce să-l fi cărat cu noi dacă nu ne trebuia încă? Până acum n-am avut nimic de plată; cheltuielile ne așteaptă mai târziu, în forturile prin care vom trece. Așadar, ne vom aproviziona cu aur probabil mâine dimineață.

— Înseamnă că se găsesc zăcăminte în drumul nostru?

— Da. E muntele Nugget-tsil, cunoscut numai de noi sub acest nume. Pentru restul lumii, care nu trebuie să știe că muntele ascunde aur, îi spunem altfel. Deseară vom ajunge la poalele lui și vom lua cele de trebuință.

Mărturisesc că mă încercă admirația, dar și un pic de invidie. Oamenii aceștia știau unde se află cantități enorme din prețiosul metal și, în loc să-l valorifice, duceau o viață lipsită aproape cu desăvârșire de cerințele civilizației. Nu purtau la ei nici portofele, nici carnete de cecuri; în schimb, știau pretutindeni comori ascunse și n-aveau decât să întindă mâna pentru a-și umple buzunarele cu aur. Cine-ar putea, dispunând de asemenea bogății, să ducă totuși o viață atât de modestă?!

Trebuia să fim atenți ca Santer să nu observe că-l urmărim. De aceea, foloseam drept acoperire orice dâmb

sau tufiş. Siguri pe sine, bine dispuşi, cei patru inşi îşi îndemneau mereu caii la trap, ca şi cum ar fi fost grăbiţi să ajungă cât mai repede la ţintă; parcă nici gând nu aveau să se întoarcă sau să apuce alt drum. Winnetou se opri, îi urmări din ochi până dispărură şi zise:

— N-au gânduri rele; putem fi liniştiţi.

Nici nu bănuia, ca şi mine, de altfel, cât de mult îl înşelau aparenţele. Indivizii aceia cloceau gânduri ascunse, dar — după cum aveam să constat mai târziu — erau extrem de vicleni. Presupuneau că-i vom urmări un oarecare timp şi o făceau anume pe grăbiţii. Mai târziu însă, aveau să se întoarcă şi să se ia după noi.

Galopând vârtos, îi ajunserăm curând din urmă pe tovarăşii noştri. Seara poposirăm lângă o apă. Vigilenţi ca întotdeauna, Inciu-Ciuna şi Winnetou cercetară cu grijă împrejurimile până să se decidă asupra locului de popas. De fapt, apa aceea nu era decât un izvor care ţâşnea din adânc, limpede şi puternic. Iarbă pentru cai era destulă, iar jur-împrejur creşteau arbori şi tufăriş, la adăpostul cărora puturăm aprinde focuri mari şi în acelaşi timp ascunse depărtării. Inciu-Ciuna orândui două străji şi se părea că, datorită măsurilor luate, ne aflăm în deplină siguranţă.

Cei treizeci de apaşi îşi stabiliră tabăra, ca de obicei, la o distanţă exagerat de mare; acolo se puseră pe fript şi pe mâncat pastrama. Noi, aştilalţi, şapte la număr, şedeam lângă tufăriş în jurul focului. Ne alesesem dinadins acest loc ferit de vântul rece ale serii.

După cină, obişnuiam să mai stăm o vreme la taifas. La fel şi acum. În cursul discuţiei, Inciu-Ciuna ne aduse la cunoştinţă că a doua zi vom porni mai târziu ca în alte dăţi, abia către amiază şi, satisfăcându-i curiozitatea lui Sam Hawkens, ne lămurii în felul lui deschis motivul amânării. Faptul acesta aveam să-l regretăm profund mai târziu.

— De altfel, e un secret, ne spuse Inciu-Ciuna, dar am să-l dezvălui fraţilor mei albi, dacă-mi făgăduiesc că nu se vor lua pe urmele noastre.

Am făgăduit cu toții. Inciu-Ciuna continuă:

— Avem nevoie de aur; de aceea, eu și copiii mei vom pleca mâine în zori ca să aducem aurul, adică nuggeti. Ne vom întoarce către prânz.

Stone și Parker își exprimară zgomotos uluirea, iar Sam Hawkens, nu mai puțin mirat, exclamă:

— Există, așadar, aur prin apropiere?!

— Da, confirmă Inciu-Ciuna. Nimeni nu știe, nici chiar războinicii mei. E o taină pe care mi-a încredințat-o tatăl meu, iar dânsul o știa de la bunic. Secrete de acest fel se moștenesc numai din tată-n fiu și sunt păstrate cu sfințenie. Nu le dezvălui nici celui mai bun prieten. Și chiar dacă vă spun toate acestea, în schimb locul unde se află zăcămintele n-am să-l destăinui nimănui pe lume, nicidecum să-l arăt; dacă cineva s-ar lua după mine, l-aș împușca imediat.

— Ne-ai ucide și pe noi?

— Și pe voi! V-am arătat încredere; înșelându-mi-o, ați merita moartea. Știu însă bine că nu veți părăsi tabăra până ne întoarcem.

Astfel încheie Inciu-Ciuna, scurt și hotărât, cele ce avea de spus în această chestiune, iar discuția luă alt curs. La un moment dat, Sam o întrerupse. Inciu-Ciuna, Winnetou, Nșoci și eu ședeam cu spatele la tufiș; Sam, Dick și Will erau de cealaltă parte a focului, având tufișul în față. În toiul discuției, Hawkens strigă deodată, apucă pușca, o duse la ochi și trase în direcția tufelor. Firește că se stârni alarmă în tot lagărul. Indienii săriră de la locurile lor și se apropiară în goană. Ne ridicarăm și noi în picioare, întrebându-l pe Sam ce i-a venit să tragă cu pușca.

— Am zărit o pereche de ochi care-l fixau de după tufiș pe InciuCiuna, ne lămurii el.

Fără să mai zăbovească, indienii smulseră din foc câteva crengi aprinse și pătrunseră în desiș. Nu găsiră pe nimeni. Ne liniștirăm și ne așezarăm din nou în jurul focului.

— Sam Hawkens trebuie să se fi înșelat, zise Inciu-Ciuna. În pâlpâiala flăcărilor asemenea năluciri sunt posibile.

— M-aș mira; sunt sigur că era o pereche de ochi.

— Poate că două frunze și-au schimbat poziția datorită vântului și s-au întors în afară cu partea dinăuntru, a cărei culoare e mai deschisă; și atunci fratele meu alb a crezut că sunt ochi.

— Posibil și asta, nu zic ba. Împușcai, va să zică, niște frunze... hi-hi-hi-hi!

Sam chicotea după obiceiul lui. Winnetou însă nu luă lucrul în glumă și rosti:

— Fratele meu Sam a făcut, în orice caz, o greșeală de care ar fi bine să se păzească în viitor.

— O greșeală? Eu? Cum așa?

— Nu trebuia să tragi.

— Nu? Asta-i bună! Când cineva mă spionează din tufiș, am dreptul să-l pocnesc, dacă nu mă-nșel!

— De unde știi că are gânduri dușmănoase? Dacă le-ar avea, atunci s-ar furișa cât mai aproape de noi, ca să afle cine suntem. Iar dacă nu, atunci ar ieși la iveală ca să ne salute.

— Hm! Asta cam așa e! Recunosc omulețul.

— Împușcătura nu face decât să sporească primejdia, continuă Winnetou. Ori Sam s-a înșelat, n-a văzut nici un fel de ochi și în acest caz glonțul e de prisos, atâta doar că poate să atragă pe eventualii dușmani ce s-ar afla pe aproape. Ori a fost, într-adevăr, un om care ne iscodea, însă și în cazul acesta e o greșeală să tragi, fiindcă e de prevăzut că glonțul va nimeri în gol.

— Oho! Sam Hawkens trage la sigur! Aș vrea să-l cunosc pe acela care mi-ar dovedi că am tras vreodată pe lângă țintă!

— Știu și eu să trag, dar probabil că nici eu n-aș fi nimerit. Doar omul mă observă că-l iau la ochi, își dă seama

că l-am văzut și se va feri repede din bătaia puștii. Glonțul se duce în gol și omul dispăre în noapte.

— Bine, bine! Dar ce-ar fi făcut fratele meu roșu în locul meu?

— Ori trăgeam „de la genunchi”, ori mă depărtam pe tăcute, făceam un ocol și cădeam în spatele iscoadei.

„De la genunchi” e una din cele mai dificile poziții de tragere. Mulți, foarte mulți westmeni, de altminteri buni trăgători, nu se pricep la asta. Eu însumi n-o cunoșteam deloc, dar am deprins-o mai târziu, cu ajutorul lui Winnetou.

Să presupunem că, singur sau în tovărășia altora — faptul n-are importanță — șed lângă un foc de tabără; pușca mi-o țin lângă mine, pe dreapta, cum cere regula. Deodată, observ doi ochi care mă pândesc din ascunziș. Chipul iscoadei se topește în întuneric, nu se vede; ochii însă — dacă iscoada n-are grijă să se uite numai printre gene — pot fi observați. Ei au un luciu mat, fosforescent, care apare cu atât mai precis, cu cât îți încordezi mai mult privirea. Să nu se creadă, totuși, că e lucru ușor să descoperi printre milioanele de frunze ale desișului o pereche de ochi deschiși. E o treabă care nu se poate învăța; e nevoie să te fi născut cu o anume agerime a privirii.

Dacă m-am convins că e vorba de un spion dușman, trebuie, pentru propria-mi salvare, să-l fac inofensiv, să-l dobor dintr-un foc, adică să-l împușc în ochi, pentru că aceștia sunt singura țintă vizibilă pentru mine. Dar dacă iau pușca și ținesc ca de obicei, atunci adversarul îmi observă gestul și dispăre cât ai clipi. Trebuie, deci, să fac în așa fel, încât să nu observe mișcarea. Lucrul e posibil numai prin tragerea „de la genunchi”. Îmi îndoi piciorul astfel ca genunchiul împreună cu coapsa să formeze o linie care, continuată, să ducă drept la țintă. Atunci, în aparență nepăsător, ca din joacă, apuc pușca, o reazem cu țeava de-a lungul coapsei — încât să se afle exact în prelungirea

acesteia — și apăs pe trăgaci. E un procedeu foarte dificil, mai ales că se cere să lucrezi numai cu mâna dreaptă; manevrând cu amândouă mâinile, jocul n-ar mai părea atât de inocent. Or, ca să potrivești arma numai cu o mână, s-o fixezi bine de coapsă și apoi să tragi, aceasta e o treabă pe care puțini o duc la capăt. Nu mai pun la socoteală cât de greu e să ochești precis dintr-o astfel de poziție și fără ajutorul catarii, bașca ținta, care nu e decât o pereche de puncte abia sesizabile sub pâlpâirea jucăușă a luminii, poate și în tremurul frunzișului bățut de vânt.

La acest procedeu se referea Winnetou vorbind de „împușcătura de la genunchi”, în care era meșter. Mie, cu doborâtorul meu de urși, mi-a fost destul de greu să aplic procedeu, pentru că arma cântărea mult și mânuirea ei cu o singură mână cerea un efort serios. Dar exercițiile continue m-au dus în cele din urmă la rezultate bune chiar și în fața unor ținte foarte greu de zărit.

Pe când toată lumea se simțea satisfăcută sau barem liniștită de faptul că cercetarea împrejurărilor n-a dus la nici o descoperire, Winnetou nu se arătă deloc mulțumit. Se ridică după o vreme și plecă să controleze personal terenul. Trecu mai bine de o oră până s-a întors.

— Nu e nimeni, anunță el, prin urmare Sam Hawkens totuși s-a înșelat.

În ciuda acestei constatări, el rândui patru străji în locul celor două, recomandându-le cât mai multă atenție și patrulare permanentă în jurul taberei. Apoi ne culcarăm.

Dormeam agitat; mă trezeam mereu și eram hărțuit de vise scurte, sumbre, în care Santer și însoțitorii lui jucau rolul principal. Era, desigur, ecoul ușor explicabil al recente noastre întâlniri, dar când mă deșteptai dimineața, persoana lui îmi stăpânea într-atât gândurile, încât zadarnic încercam s-o alung. De fapt, se întâmplă nu o dată ca un om care îți apare în vis să capete apoi, în existența ta reală, o însemnătate cu mult mai mare ca înainte.

După gustarea de dimineață, compusă din carne și o fiertură de făină, Inciu-Ciuna cu fiul și cu fica lui se pregătiră de drum. Înainte de plecare, le cerui îngăduința să-i însoțesc măcar un timp. Pentru a-i asigura că nu am deloc intenția să aflu drumul spre zăcământ, le-am mărturisit obsesia mea în legătură cu Santer. Mă miram și eu cum, fără nici un temei concret, am ajuns în acea dimineață la convingerea că Santer și oamenii lui se întorseseră. Probabil că era efectul visului.

— Fratele meu să nu se îngrijească din pricina noastră, îmi răspunse Winnetou. Pentru a te liniști, urmă el, voi mai cerceta o dată împrejurimile. Știm că Old Shatterhand nu râvnește la aur. Și, totuși, însoțindu-ne chiar și pe o distanță scurtă, ar putea să creadă că a ghicit locul zăcământului și atunci ar cădea în acea ispită a prafului ucigător, care nu-i iartă pe oamenii albi până nu le distruge și sufletul și trupul. Te rugăm, deci, nu din neîncredere față de tine, ci din dragoste și prudență, să nu vii cu noi.

Trebuia să mă supun. Winnetou mai controlă o dată locul fără a descoperi nici o urmă, apoi tustrei plecară. Din faptul că mergeau pe jos și nu călări, am dedus că zăcământul cu pricina nu se afla prea departe.

M-am tolănit în iarbă, mi-am aprins luleaua și, ca să-mi risipesc temerile, m-am pornit pe taifas cu Sam, Dick și Will. Dar nu-mi găseam liniștea; curând mă sculai din nou; ceva dinlăuntrul meu nu-mi dădea pace. Îmi luai pușca și plecai. Poate să vânez vreo sălbăticiune, îmi ziceam, să-mi mai alung gândurile.

Inciu-Ciuna părăsi tabăra îndreptându-se spre miazăzi. Eu o apucaii spre nord, ca să nu se creadă cumva că umblu cu alte intenții.

Să tot fi mers un sfert de oră când, spre uimirea mea, dădui de urmele a trei persoane încălțate cu mocasini. Deosebii o pereche de tălpi mari, una de dimensiuni mijlocii și o alta mai mică. Urmele păreau proaspete. Erau, probabil, ale lui Inciu-Ciuna, Winnetou și Nșo-ci. Se

îndreptaseră mai întâi spre sud, dar apoi o luaseră totuși spre nord, firește, pentru a ne deruta și a ne face să credem ca zăcămintul de aur se află la sud.

Să-mi fi continuat drumul? Nu. S-ar fi putut să mă zărească sau, la întoarcere, ar fi putut să-mi descopere urmele. Or, n-aș fi vrut în nici un caz să cadă la bănuială că m-am ținut după ei. Să mă întorc în tabără? Nu prea aveam chef. O apucați deci spre răsărit.

Și iată, după scurtă vreme trebuia să mă opresc iarăși; o altă urmă îmi atrase atenția. Cercetând-o îndeaproape, constatai că provine de la trei bărbați care purtau cizme cu pinteni. Ca un fulger mă duse gândul iarăși la Santer. Pașii se înșiră pe direcția în care știam că se deplasaseră cele două căpetenii; părea că pornesc dintr-o pădurice apropiată în care dominau, mai înalți, câțiva stejari încă înfrunziți. Acolo trebuia să cercetez, în primul rând.

Judecasem bine: urma pornea într-adevăr din păduricea respectivă. Pătrunzând înlăuntru, găsii patru cai priponiți; erau caii lui Santer și ai fărtaților săi. Toate semnele arătau că indivizii își petrecuseră aici noaptea. Prin urmare, tot se înapoiaseră! Dar cu ce scop? Din pricina noastră, evident. Desigur că se purtau cu gândul de care Winnetou îmi vorbise în ajun. Deci, nu se înșelase Sam Hawkens; zărise într-adevăr o pereche de ochi, dar, cu pripeala lui, îl alungase pe individ încă înainte de a-și fi descărcat arma. Fuseserăm spionați. Santer ne urmărise, pândind clipa când l-ar putea surprinde singur pe cel vizat. Totuși, locul acesta din pădurice era mult prea departe de tabăra noastră. Cum de ne-a putut observa de aici?

Examinai copacii. Erau foarte înalți, dar nu prea groși; tocmai buni pentru cățărat. Pe scoarța unuia descoperii zgârieturi provocate fără îndoială de niște pinteni. Indivizii se cățăraseră așadar în copaci; de acolo, de sus, putuseră să observe, dacă nu chiar interiorul taberei, cel puțin mișcarea dimprejurul ei. Cerule! Un gând neașteptat mă fulgeră! Despre ce discutăm noi aseară înainte ca Sam să fi

zărit ochii aceia? Despre faptul că Inciu-Ciuna, împreună cu copiii săi, se va duce astăzi după aur! Spionul trebuie să fi auzit această discuție. Dimineața s-a urcat într-un stejar și i-a văzut pe tustrei cum pleacă. Apoi, la puțin timp, împreună cu haimanalele lui, a pornit în urmărire. Deci Winnetou se află în primejdie! Nșo-ci și tatăl ei de asemenea! Trebuia să acționez imediat, fără a pierde o clipă și să-i ajung din urmă pe tâlhari.

Nici nu mai era timp să mă întorc în tabără și să dau alarma. Dezlegai repede un cal, îl scosei din desiş, mă aruncai în şa și pornii în galop pe urmele celor patru bandiți, care se amestecară curând cu cele ale apașilor.

Pentru cazul că aş pierde aceste urme, căutam între timp niscai puncte de reper după care să mă orientez în ce privește locul zăcământului. Winnetou vorbise de un munte numit de el Nugget-tsil.

„Nuggeții” sunt boabele de aur de diverse mărimi, ce se găsesc în stare naturală; „tsil”, în limba apașilor, înseamnă munte. Așadar, zăcământul se afla în munți. Măsurai din ochi depărtările; drept în fața mea se ridicau niște munți destul de impunători și împăduriți. Unul din ei trebuia să fie muntele nuggeților. Faptul îmi apărea neîndoielnic.

Gloaba bătrână pe care călăream nu excela în viteză. Smulsei din goană o nuia și dădui imbold calului. Făcea, sărmanul, tot ce putea și, curând, străbăturăm șesul; munții mi se deschideau în față. Urmele duceau între doi munți, dar după un timp nu le mai putui desluși din cauza pietrișului pe care apele îl rostogoliseră din înălțimi. Totuși, nu descălecai, căci era în tot cazul de presupus că tâlharii urcaseră panta.

Mai încolo, însă, pe dreapta, se deschidea o văgăună al cărei fund era de asemenea pietros. Acum se puneă întrebarea dacă indivizii o cotiseră la dreapta ori apucaseră drumul înainte. Descălecai și cercetai pietrișul. Nu era ușor de descoperit vreo urmă, totuși o găsii; ducea către văgăună. Mă săltai din nou în şa și pornii pe urme. După

puțin, drumul se bifurca; a trebuit să cobor iarăși de pe cal. Pesemne că situația avea să se mai repete și calul nu putea decât să mă incomodeze, îl legai deci de un copac și grăbii pe jos, mai departe, după ce mă lămurisem încotro duce urma.

Străbătui repede un fel de jgheab strâmt, pietros, fără apă.

Neliniștea mă gonea mereu mai departe, într-un ritm care-mi tăia respirația. Ajuns pe o înălțime, m-am oprit să-mi trag sufletul; îmi continuai apoi drumul în urcuș, până ce urma o cotea la stânga, în pădure. Mai curând alergam pe sub copaci decât mergeam. La început erau deși, apoi se răreau din ce în ce. Se anunța un luminiș. Dar n-ajunsei bine acolo că detunară câteva împușcături, urmate de un strigăt care îmi străpunse inima ca un jungher: era strigătul de moarte al apașilor.

Acum nu mai alergam, ci mă năpusteam înainte ca o fiară care se aruncă asupra prăzii. Încă o împușcătură, încă una... Aceasta era arma cu două țevi a lui Winnetou. Îi cunoșteam detunătura. Slavă Domnului! Mai trăia, altminteri n-ar fi putut să tragă. Mai aveam doar câteva salturi de făcut până să ies în luminiș, dar mă oprii ca trăsnet lângă ultimul copac; priveliștea îmi paraliza pur și simplu picioarele.

Luminișul nu era prea mare. Către mijlocul lui zăceau Inciu-Ciuna și Nșo-ci. Nu puteam să văd dacă mai trăiesc, dacă mai mișcă. În apropierea lor, după un bloc de stâncă, se adăpostea Winnetou; era tocmai pe cale să-și încarce iarăși pușca. La stânga mea, îndărătul unor copaci, stăteau pitulați doi dintre bandiți, cu armele la ochi, gata să tragă în Winnetou dacă s-ar fi descoperit. Pe dreapta se furișa printre copaci un al treilea individ urmând să cadă în spatele lui Winnetou. Al patrulea zăcea mort chiar în fața mea, împușcat în cap.

Pentru moment, primii doi erau cei mai periculoși pentru viața lui Winnetou. Dusei la ochi doborâtorul meu de urși

și-i împușcai pe amândoi; fără a mai pierde timp cu încărcarea armei, mă năpustii după cel de-al treilea. Auzind împușcătura, se întoarse fulgerător spre mine. Văzu că mă apropii, ochi și trase. Dar sărisem în lături și glonțul nu mă nimeri. Atunci banditul se dădu bătut și o luă la goană către adâncul pădurii. Mă repezii după el. Era însuși Santer. Încercai să-l ajung, însă depărtarea dintre noi era prea mare. Îl zării încă la capătul luminișului, dar mai încolo, în pădure, îl pierdui, din păcate, nu-l mai puteam prinde, oricâtă silință mi-aș fi dat. Nu era chip să-l ajung. De aceea luai drumul îndărăt, mai ales că-mi era de Winnetou. Dacă are nevoie de mine?

Ieșii din nou la lumină și-l văzui îngenunchat lângă tatăl și sora lui, cercetând, plin de îngrijorare, dacă mai sunt în viață. Când mă zări, se ridică pentru o clipă. Avea o expresie pe care n-o voi uita niciodată. În ochii lui erau noapte și durere nebună. Îmi spuse:

— Fratele meu Old Shatterhand vede ce s-a întâmplat. Nșo-ci, cea mai frumoasă și mai bună dintre ficele apașilor, nu se va mai duce în orașul fețelor palide; mai licărește în ea un strop de viață, dar ochii ei vor rămâne de-a pururea închiși.

Nu eram în stare să scot o vorbă; n-aveam ce spune sau întreba. Ce să fi întrebat? Vedeam doar cum stau lucrurile. Zăceau amândoi într-un lac de sânge, Inciu-Ciuna lovit în cap și „Zi-Frumoasă” împușcată în piept. Căpetenia murise pe loc, fata mai respira, greu, precipitat, în timp ce obrații ei frumoși, bronzăți, deveneau tot mai palizi, mereu mai palizi. Chipul ei catifelat se subția și masca morții se așternea treptat peste gingașele ei trăsături.

Deodată, avu o tresărire ușoară. Își întoarse capul către tatăl mort și pleoapele i se întredeschiseră. Îl văzu pe Inciu-Ciuna scăldat în sânge și se cutremură de groază — numai că, în starea ei de slăbiciune, nici groaza nu reuși să-i schimbe înfățișarea. Părea că-și adună gândurile; apoi își

reveni întrucâtva, înțelese cele întâmplate și-și duse mâna la inimă. Simți suvoiul de sânge cald și suspină adânc.

— Nșo-ci, bună, singura mea surioară! se jelea Winnetou cu un glas frânt, inimitabil. Fata își ridică ochii.

— Winnetou... fratele... meu! șopti ea. Răzbună-mă... răzbună-mă! Apoi privirea îi lunecă spre mine și un surâs cald de o clipă jucă în jurul buzelor ei palide.

— Old... Shatter... hand! îngână ea. Ești... aici! Atunci pot... să mor... așa...

Asta a fost totul. Moartea îi închise pentru vecie gura. Era de parcă mi s-ar fi rupt inima în două; simțeam nevoie de aer; sării în picioare — pentru că ingenuncheasem și eu lângă biata fată — și scosei un răcnet, al cărui ecou ricoșa din pădurile munților învecinați.

Winnetou se ridică și el, încet, apăsând parcă de o povară uriașă.

Mă îmbrățișa și zise:

— Acum sunt morți! Cel mai mare și mai nobil conducător al apașilor și Nșo-ci, sora mea, care îți dăruise sufletul. A murit cu numele tău pe buze. Să nu uiți, frate, să nu uiți niciodată!

— Nu, n-am să uit! strigai.

Chipul lui Winnetou luă o altă expresie și glasul lui părea un huruit de tunet depărtat și amenințător:

— Ai auzit care i-a fost ultima dorință?

— Da.

— Răzbunare! Da, am s-o răzbun cum încă nici o crimă n-a fost răzbunată! Știi tu cine sunt ucigașii? I-ai văzut doar. Erau fețele palide cărora nu le făcusem nici un rău. Așa a fost dintotdeauna și așa va fi până la pieirea celui din urmă indian. Și chiar dacă nu vom pieri cu toții uciși, e o crimă, da, o crimă ce se săvârșește față de poporul meu. Am vrut să vizităm orașele acestor albi nelegiuți; Nșo-ci dorea să ajungă asemenea unei *squaw* albe, căci te îndrăgise și spera să-ți cucerească inima însușindu-și cunoștințele și obiceiurile albilor. Această dorință a plătit-o

cu viața. Fie că vă urâm, fie că vă iubim, e totuna. Unde calcă un alb, acolo se anunță pierzania noastră. Un geamăt de durere va străbate toate triburile apașilor și un strigăt al mâniei și al răzbunării se va înălța pretutindeni, oriunde se află vreun fiu al neamului nostru. Acum ochii tuturor apașilor privesc la Winnetou, ca să vadă cum va răzbuna el moartea tatălui și a surorii sale. Fratele meu Old Shatterhand să stea mărturie jurământului pe care-l fac aici, lângă aceste două victime! Jur pe Marele Spirit și pe toți vitejii mei strămoși care mă privesc din plaiurile veșnice ale vânătoarei, că de aci încolo, pe oricare alb, da, pe oricare alb ce-mi va ieși în drum, îl voi doborî cu arma căzută din mâinile părintelui meu, sau...

— Stai! intervenii cutremurat, căci știam că acest jurământ ar fi devenit faptă neîndurătoare. Oprește-te! Fratele meu Winnetou să nu jure acum, nu acum!

— De ce nu acum? mă întrebă el, aproape furios.

— Un jurământ trebuie rostit cu sufletul netulburat.

— Iuf! În această clipă sufletul meu e liniștit ca și groapa în care îi voi culca pe morții mei dragi. Așa cum ei nu se vor mai întoarce din mormânt, așa nici eu n-am să retrag nici o vorbă din jurământul meu...

— Nu mai continua! l-am întrerupt din nou.

Ochii lui mă străfulgerară aproape dușmănos:

— Vrea oare Old Shatterhand să mă abată de la datorie? Să ajung de batjocură babelor și să fiu alungat din sânul neamului meu pentru că n-aș avea curajul să răzbun cele petrecute azi?

— Departe de mine să doresc așa ceva. Vreau și eu pedepsirea ucigașilor. Trei dintr-înșii au și plătit pentru fapta lor; al patrulea a șters-o, dar nu ne va scăpa.

— Cum să ne scape! Izbucni el. Dar nu numai cu dânsul trebuie să mă răfuiesc. El n-a făcut decât să se poarte ca un vrednic fiu al rasei albe care ne aduce pieirea; ea este răspunzătoare pentru tot ce l-a învățat să facă; ei îi va cere

socoteală Winnetou, de acum înainte cel dintâi și cel mai mare conducător al tuturor apașilor!

Stătea în fața mea mândru și cu capul sus; în pofida tinereții lui, se simțea rege peste ai săi. Da, era într-adevăr omul în stare să realizeze ceea ce și-a propus. Lui, numai lui i-ar fi fost cu putință să adune sub conducerea sa pe războinicii tuturor triburilor roșii și să pornească o luptă necruțătoare împotriva albilor, o luptă a desperării, al cărei sfârșit nu putea fi decât unul singur, dar care ar fi acoperit cu sute de mii de victime întregul Vest sălbatic. Acum, această clipă hotăra dacă tomahawkul morții se va dezlănțui sau nu în toată năprasnica lui furie.

Îl apucați pe Winnetou de mână și spusei:

— Vei face după voința ta; totuși, ascultă mai întâi o rugămintă, poate cea din urmă pe care ți-o fac; pe urmă, nu vei mai auzi niciodată glasul prietenului și fratelui tău alb. Aici zace Nșo-ci. Spuneai chiar tu că m-a iubit și că s-a stins cu numele meu pe buze. Și tu i-ai fost drag; pe mine m-a iubit ca prieten, pe tine ca frate; și tu ai răspuns din plin dragostei sale. În numele acestei iubiri, te rog să nu juri acum, ci abia după ce lespezile vor fi acoperit mormântul celei mai nobile fiice a apașilor!

Mă privi cu seriozitate, aproape sumbru, după care își plecă ochii asupra moartei. Observai că trăsăturile i se destind. În cele din urmă, ridicându-și din nou privirea către mine, răspunse:

— Fratele meu Old Shatterhand are o mare putere asupra inimilor care-i stau în preajmă. Nșo-ci desigur că i-ar fi împlinit rugămintea și de aceea vreau să i-o ascult și eu. Când ochiul meu nu va mai vedea aceste două ființe moarte, atunci abia să se hotărască dacă Mississippi cu toți afluenții lui va duce spre apele mării sângele popoarelor albe și roșii. Am zis. *Howgh!*

Slavă Domnului! Izbutisem, cel puțin pentru moment, să evit o catastrofă cumplită. Drept mulțumire, îi strânsei mâna.

— Fratele meu roșu va vedea îndată că nu cer milă pentru vinovat; vreau să-l lovească pedeapsa cu toată greutatea și necruțarea pe care fapta lui o cere. Nu trebuie să-i dăm răgazul să dispară. Să nu-i lăsăm nici un avans. Winnetou să-mi spună ce ar crede de cuviință în acest scop.

— Picioarele îmi sunt legate, vorbi el, întunecându-se iarăși la față. Datinile îmi poruncesc să rămân lângă morții mei până vor fi înmormântați. Abia după aceea pot merge pe drumul răzbunării.

— Și când va fi înmormântarea?

— Trebuie să țin sfat cu războinicii mei. Fie că-i îngropăm aici, pe locul unde au murit, fie că-i ducem înapoi în pueblo, ca să se odihnească lângă strămoșii lor. Dar și în cazul când vor fi îngropați aici, pe loc, încă vor trebui câteva zile până să împlinim ceremonia la înmormântarea unui conducător atât de mare.

— Până atunci, ucigașul ne scapă cu siguranță!

— Nu. Pentru că nu pot să-l urmăresc personal, sarcina va reveni altcuiva. Fii bun și spune-mi cum s-a făcut că ai venit înapoi?

Acum, când era vorba de chestiuni concrete, Winnetou deveni calm ca de obicei. I-am povestit tot ce-l interesa; el rămase câtva timp pe gânduri.

Deodată, auzirăm un geamăt venind din direcția unde ziceau cei doi ticăloși pe care îi credeam uciși. Pe unul îl împușcasem drept în inimă; celălalt, însă, fusese lovit ca și Nșo-ci; mai era în viață și tocmai se trezise. Ne privi nedumerit și murmură niște vorbe neînțelese.

Mă aplecai asupra lui și-i strigai:

— Omule, vino-ți în fire! Știi în fața cui te afli?

Își dădea în chip vădit osteneală să-și amintească cele întâmplate, într-adevăr, ochii i se limpeziră oarecum și-l auzii întrebând în șoaptă:

— Unde... unde este... Santer?

— A fugit! i-am răspuns. Nu mă lăsa inima să mint un muribund, fie și ucigaș.

— În... încotro?

— Asta nu știi; dar sper să mă lămurești dumneata. Ceilalți din grupul vostru sunt morți și nici dumitale nu ți-au mai rămas decât cel mult câteva minute de trăit. Sper că acum, în pragul morții, te vei purta mai bine. Spune-mi, de unde e originar Santer?

— Nu... știu.

— Acesta e numele lui adevărat?

— Are... multe... multe nume.

— Cu ce se ocupă el de fapt?

— Nici... asta... n-o știu.

— Aveți cunoscuți prin apropiere, poate în vreun fort?

— Nu... pe nimeni.

— Încotro vă duceați, unde voiați să ajungeți?

— Ni... Nicăieri. Bani... pradă...

— Erați, va să zică, tâlhari de meserie! Îngrozitor! Cum de v-a venit ideea să-i atacați pe acești doi apași și pe fata care-i însoțea?

— Nug... nuggeți.

— Dar n-aveați de unde să știți despre nuggeți!

— Voiam să... să ne luăm după...

Tăcu. Îi cădea nespus de greu să vorbească. I-am ghicit însă gândul și l-am întrebat:

— Ați aflat că acești apași se pregăteau pentru o vizită în oraș și ați presupus că duc cu ei aur?

Confirmă din cap.

— Ați hotărât deci să-i atacați; dar știați că vom fi vigilenți și că nu vă vom slăbi curând din ochi; de aceea ați călărit o bucată de drum mai departe și v-ați întors abia mai târziu presupunând că ne-am liniștit. Așa e?

Dădu iarăși din cap.

— Prin urmare, v-ați întors, ne-ați ajuns din urmă, iar seara ne-ați spionat? Ați auzit discuția noastră?

— Da... Santer.

— Înseamnă că însuși Santer era spionul! V-a povestit cele auzite?

— Apași... Nugget-tsil... vor aduce nuggeți... dimineața...
— Exact. Apoi v-ați ascuns în pădurice și ne-ați observat de sus, din copaci. Voiati să cunoașteți locul de unde apașii ar fi luat aurul?

Închise ochii și nu mai răspunse.

— Sau aveai de gând să-i atacați la întoarcere și...

— Fratele meu să nu mai întrebe zadarnic, mă întrerupse Winnetou. Această față palidă nu mai poate vorbi. A murit. E clar că tâlharii voiau să ne afle secretul; dar au întârziat. Noi ne și întorceam când ei ne auziră pașii. Atunci s-au tupilat în dosul arborilor și au tras asupra noastră. Inciu-Ciuna și „Zi-Frumoasă” s-au prăbușit sub gloanțele lor; mie mi-au atins doar mâneca. Am tras asupra unuia; dar în clipa când am apăsât pe trăgaci, el a sărit în spatele unui copac și nu l-am nimerit; în schimb cu al doilea glonț l-am doborât pe un altul. Apoi repede m-am adăpostit îndărătul acestui bolovan, care totuși nu m-ar fi putut salva dacă nu apărea la timp fratele meu Old Shatterhand. Căci, gândește-te: doi mă amenințau dintr-o latură, iar al treilea se grăbea să ajungă pe ocolite în spatele meu; glonțul lui m-ar fi lovit cu siguranță. Am auzit detunătura doborâtorului de urși și am scăpat cu viață. Acum fratele meu știe totul și rămâne să vedem ce trebuie făcut pentru prinderea lui Santer.

— Cine va îndeplini această sarcină?

— Nu mă îndoiesc că Old Shatterhand va ști să dea de urma fugarului.

— Asta-i neîndoielnic. Însă căutarea urmelor e anevoioasă și voi pierde mult timp.

— Nu. Fratele meu nici nu trebuie să caute urma, pentru că se duce cu siguranță la caii lui. Într-acolo să apuci mai întâi. Pe locul unde a mas Santer și ai lui crește iarbă bogată. Old Shatterhand va descoperi lesne direcția în care a fugit ticălosul.

— Și apoi?

— Apoi fratele meu va lua cu dânsul zece dintre războinici spre a-l urmări și a-l prinde pe ucigaș. Restul de douăzeci îi trimiți înapoi pentru a jeli împreună cu mine la căpătâiul morților.

— Așa să fie! Sper că voi răspunde cu cinste încrederii pe care fratele meu roșu mi-o acordă.

— Știu că Old Shatterhand mă va înlocui ca și când eu însumi aș fi de față acolo. *Howgh!*

Îmi întinse mâna. I-o scuturai cu putere, mă înclinai încă o dată în fața celor doi morți și plecai. La marginea luminișului mă oprii ca să privesc îndărăt. Winnetou tocmai acoperea chipurile morților și se tânguia cu acel glas înăbușit cu care indienii încep prohodul. Vai, cât de mult mă durea! Cât de teribil! Dar nu era timp de pierdut și apucaii în grabă drumul pe care venisem.

Credeam la început că raționamentul lui Winnetou se va adevăra; dar, ajuns pe înălțimea pomenită, mă cuprinse îndoiala.

Santer voia, desigur, să se depărteze cât mai iute și să dispară, întorcându-se la locul unde poposise noaptea, ar fi însemnat să întârzie în apropierea noastră. Era totuși posibil să procedeze așa în intenția de a-și face rost de un cal. Dar dacă în drum ar fi dat cu ochii de gloaba pe care călărisem eu? Ticălosul fugise doar exact pe același drum și era exclus să nu vadă calul.

Gândul acesta îmi grăbi pașii. Coborâi în fugă, extrem de curios dacă animalul mai stă la locul lui. Imaginați-vă ce ciudă mă cuprinse când îi constatai dispariția. Nu pierdii decât un moment, apoi, mai mult zburând, mă avântai prin văgăună. Pe aici mai puteam alerga cu toată viteza pentru că, datorită pietrișului, căutarea urmei ar fi fost inutilă. Dar jos, în vale, m-am oprit s-o caut. N-am izbutit din primul moment, pământul fiind aici încă prea dur. La vreo zece minute de drum, terenul se muia și, de data asta, era mai ușor să recunoști amprente picioarelor și copitelor.

Și totuși — ce dezamăgire! Puteam să caut mult și bine, să-mi încordez la maximum atenția, rezultatul ar fi rămas același: Santer nu trecuse pe aici. Probabil că părăsise văgăuna în alt loc, mai potrivit, undeva mai sus, unde, călcând pe piatră, nu lăsa urme; altă ipoteză nu vedeam. Iată-mă, deci, descumpănit. Ce să fac? Să mă întorc și să cercetez locul trecerii? Mi-ar trebui ore întregi până să găsesc vreun semn și o astfel de întârziere nu mi-o pot permite. E totuși preferabil să mă duc în tabără și să-mi iau de acolo oameni de ajutor.

Zis și făcut. M-am angajat într-o cursă de rezistență cum încă nu încercasem până atunci. Dar am izbutit. Învățasem de la Winnetou cum trebuie procedat ca să-ți păstrezi suflul și vigoarea: îți lași greutatea corpului pe un singur picior și, când acesta obosește, o schimbi pe celălalt picior. Astfel poți alerga ore întregi fără prea mari eforturi; dar e nevoie de plămâni puternici, sănătoși.

Apropiindu-mă de țință, mă îndreptai mai întâi spre locul unde poposisese Santer. Cei trei cai se mai aflau în pădurice. Li dezlegai, mă săltai în spinarea unuia și, ținându-i de dârlogi pe ceilalți, pornii în trap spre tabără. Trecuse mult de amiază și Sam mă întâmpina intrigat:

— Pe unde hoinărești, *sir*? Ați pierdut masa de prânz și eu... Tăcu deodată, măsură cu uimire caii și continuă:

— Drace! Ați plecat pe jos și vă întoarceți călare! V-ați făcut cumva hoț de cai?

— Asta nu. I-am capturat.

— Unde?

— Nu prea departe de aici.

— De la cine?

— Uită-te bine la ei! Eu i-am recunoscut imediat; și dumneata, după câte știi, ai ochi foarte buni.

— Am, nu zic ba. Mi-am și dat seama din prima clipă ai cui sunt; numai că nu-mi venea să cred. Aștia-s caii lui Santer și ai însoțitorilor săi; dar unul e lipsă.

— Pe acela trebuie să-l mai căutăm, ca și pe călăreț, de altfel.

— Păi bine, cum...

— Ascultă, dragă Sam, îl întrerupsei, s-a întâmplat ceva foarte grav, foarte tragic. Trebuie să plecăm imediat de aici.

— Să plecăm? De ce?

În loc de răspuns, i-am chemat pe apași la mine. Lipseau câțiva dintre ei. Celor prezenți le-am împărtășit știrea morții lui Inciu-Ciuna și a fiicei sale. Se lăsă o tăcere adâncă. Vestea li se părea de necrezut, era prea monstruoasă. Le povestii atunci în amănunt cele întâmplate și adăugai:

— Să-mi spună acum frații mei roșii: cine a prezis mai bine viitorul: Sam Hawkens, sau vraciul vostru? Inciu-Ciuna și Nșo-ci și-au găsit moartea, fiindcă au plecat fără mine, iar Winnetou trăiește pentru că eu l-am salvat. Așadar, ce aduce tovărășia mea: viață sau moarte?

Nu se mai îndoiau de adevăr. Se iscă o larmă atât de mare, încât s-ar fi putut auzi la zeci de mile distanță. Oamenii alergau ca înnebuniți, își agitau armele și, pentru a da durerii o expresie cât mai vie, își strâmbau fețele înfricoșător. Abia după o vreme glasul meu izbuti să se facă iarăși auzit deasupra larmei și vaietelor care păreau să nu se mai sfârșească.

— Războinicii apașilor să facă liniște! poruncii. Zarva nu duce la nimic. Trebuie să pornim și să-l prindem pe ucigaș.

— Să plecăm, da, să plecăm! strigară și săriră pe cai.

— Tăcere! ordonai din nou. Frații mei nu știu ce au de făcut. Am să le spun eu.

Se înghesuiau atât în mine, încât trebuia să mă feresc ca să nu fiu strivit. Dacă Santer ar fi fost acolo, l-ar fi rupt în bucăți. Hawkens, Stone și Parker stăteau tăcuți deoparte. Știrea tragică făcuse asupra lor o impresie zguduitoare. În sfârșit, se apropiară. Și Sam rosti:

— Mă simt ca năuc și încă nu mă pot deprinde cu gândul celor întâmplate. Groaznic! Însământător! Draga de ea, frumoasa și bună fată indiană! A fost întotdeauna atât de delicată cu mine și acum zace moartă! Știți, *sir*, mi-e nu știu cum...

— Oricum ți-ar fi, păstrează deocamdată totul pentru dumneata! Îi tăiai vorba. Mai întâi să-l găsim pe ucigaș. Vorbele sunt inutile.

— *Well!* Sunt de aceeași părere. Știți încotro a întins-o?

— Încă nu știu.

— Bănuiam. Nu i-ați găsit urma. Dar cum s-o descoperim? Mi se pare imposibil sau, în orice caz, extrem de greu.

— Nu e deloc greu. Dimpotrivă.

— Credeți? Hm! Vreți să spuneți că va trebui să urcăm sus, la văgăuna pe unde a cotit-o bestia? Complicată afacere!

— Nu e vorba de văgăună.

— Nu? Atunci sunt curios să aflu ce mai născociți! Se întâmplă și unui *greenhorn* să-i pice câte o idee, totuși...

— Mai tacă-ți gura cu *greenhorn*-ul dumitale și lasă glumele! N-am chef de baliverne acum! Îmi sângerează inima!

— Glume? *Helloo!* Cine își închipuie că-mi arde de glumă îl pocnesc o dată de-l zbor până-n California! Dar nu înțeleg, *sir*, cum vreți să-l găsiți pe Santer, fără să cercetăm mai întâi locul unde i se pierde; urma?

— Doar spuneai singur că ar fi să căutăm mult și bine. Și chiar dac-am găsi vreo urmă, ar trebui să ne luăm după ea peste munți și văi și prin pădure deasă; și iarăși ar dura prea mult. De aceea mă gândesc să facem altfel. Uitându-mă atent la munții aceia, îmi vine să cred că nu sunt legați într-un masiv unic, par mai degrabă izolați...

— Foarte adevărat. Cunosc ținutul pe dinafară. Aici e șes, dincolo iar șes. Munții ăștia nu țin de un masiv; se înalță așa, răzleți, în prerie deschisă.

— Prerie? Așadar, e și dincolo pășune?

— Da, jur-împrejurul munților.

— Uite, pe asta mă bizui. Santer poate să treacă fie peste munți, fie printre munți, cum îi convine. Faptul nici nu ne interesează. Dar odată ajuns în prerie, nu poate să nu lase urme.

— Se-nțelege, stimate *sir*.

— Ascultă mai departe. Alcătuim două grupe și ocolim munții, noi cei patru albi pe dreapta, iar pe stânga cei zece apași dați mie de Winnetou. Ne întâlnim apoi dincolo și vedem dacă vreuna din grupe a descoperit ceva. Sunt convins că ori unii, ori alții vom găsi urma și atunci, firește, ne ghidăm după ea.

Micul Sam mă privi chiorâș și făcu o față cam bleagă.

— Lack-a-day! Cap sec ce sunt! Cum de nu mi-a trecut prin gând asemenea soluție?! E tot ce poate fi mai simplu și mai sigur. În fond, e la mintea copiilor, dacă nu mă-nșel!

— Deci, ești de acord, Sam?

— Absolut, *sir*! Alegeți repede zece indieni!

— Am să aleg dintre aceia care au cai mai buni. Cine știe cât va dura urmărirea banditului! Trebuie să luăm cu noi și provizii destule. Dumneata, Sam, spuneai că cunoști la perfecție regiunea. Poate știi și cât timp ne-ar lua să ajungem de cealaltă parte a munților?

— Oricum, de două ceasuri tot e nevoie, chiar de-am merge cu toată viteza.

— Atunci, să nu mai zăbovim!

Mi-am ales zece apași, care se arătară foarte bucuroși că sorții căzuseră asupra lor; preferau să-l urmărească pe ucigaș decât să stea lângă morți și să le cânte prohodul. Celorlalți douăzeci le-am explicat în amănunt drumul care duce spre Winnetou și ei plecară imediat într-acolo.

Fără întârziere porniră la drum și cei zece războinici aleși de mine.

O luară pe stânga munților, într-un arc ce ocolea spre apus, pe când noi, albi, urma să ocolim munții dinspre

răsărit. După ce încălecarăm tuspătru, dădui fuga mai întâi la locul unde poposisese Santer în cursul nopții. Acolo căutai o întipăritură adâncă a copitei calului pe care îl folosisem și îmi desenai pe hârtie conturul ei exact. Sam Hawkens clătina sceptic din cap și mă întrebă zâmbind:

— O fi și asta treabă de expert topograf, să desenezi copite de cai?

— Nu. Dar pentru un *westman* adevărat nu strică s-o știe.

— Pentru un *westman*? Și de ce, mă rog?

— Îi poate fi de mare folos, la nevoie.

— În ce fel?

— Ai să vezi mai târziu. Dacă dau de o urmă de copită, o compar cu desenul meu.

— Ah, așa! Hm! Just! Nu e rău! Și pe asta o știți din cărți?

— Nu!

— Atunci, de unde?

— Mi-a venit, așa, o idee...

— Va să zică, există și idei care au plăcerea să intre în capul dumneavoastră? N-aș fi crezut, hi-hi-hi-hi!

— *Pshaw*! Oricum, se simte mai bine în capul meu decât sub peruca dumitale!

— Bravo, bine spus! interveni Dick Stone. Nu-i mai dați voie să-și ia nasul la purtare! Se vede de la o poștă cum îl depășești în orice problemă!

— Ia mai taci! îl repezi Sam cu mânie simulată. Ce te pricepi tu la pășit sau la depășit? E o nerușinare să vă agățați mereu de peruca mea! N-am s-o mai rabd!

— Și, mă rog, ce-ai să ne faci?

— Ți-o dăruiesc ție. Scap de ea și tu te delectezi cu gândurile care zac dedesubt. De altfel, am recunoscut că ideea acestui *greenhorn* nu-i de lepădat. Numai c-ar fi trebuit să le dea și celor zece apași, care ocolesc munții pe cealaltă parte, o copie tot atât de frumoasă a copitei.

— Ar fi fost inutil, am răspuns.

— Inutil? Cum așa?

— Nu s-ar pricepe să compare urma de copită cu acest desen. Sunt, oricum, înapoiți. Degeaba le-ai da pe mână o asemenea schiță. Și apoi, sunt sigur că nu ei vor descoperi urma lui Santer.

— Să am iertare, eu susțin contrariul. Tocmai ei o vor găsi. E doar limpede ca lumina zilei că Santer o ia spre vest.

— Nu mi se pare chiar așa limpede.

— Nu? Dar când ne-am întâlnit, nu mergea într-acolo? Înseamnă că apucă și acum în aceeași direcție.

— Nu prea cred. Aveam de-a face cu un individ rafinat; se observă și din dispariția lui. Și-o fi spunând că bănuim ceea ce bănuiești dumneata și că-l vom urmări în direcția vest. De aceea va lua altă direcție, probabil spre răsărit. E la mintea oricui.

— O fi. Pare plauzibil. Să sperăm că se va adevăra.

Dădurăm piteni cailor și pornirăm prin prerie, având la stânga șirul acela de munți fatali. Ne străduiam, firește, să călărim tot timpul pe teren moale unde Santer, dacă acesta i-a fost drumul, ar fi lăsat, desigur, urme. Țineam ochii ațintiți în jos și cu cât călăream mai repede, cu atât mai atenți trebuia să fim, ca nu cumva să ne scape cel mai mic indiciu.

Trecuse astfel o oră, apoi încă o jumătate de oră. Aproape că încheiasem ocolul munților, când, în sfârșit, zărirăm prin iarbă o dâră mai întunecată. Era urma unui singur călăreț, probabil chiar a celui în cauză. Descălecarăm. Făcui câțiva pași de-a lungul dărei, căutând să descopăr o amprentă mai vizibilă. Izbutii s-o găsesc. O comparai atent cu schița mea și contururile se suprapuseră atât de exact, încât nici îndoială nu putea fi că Santer trecuse pe aici.

— Un desen ca ăsta e, într-adevăr, foarte practic, își dădu Sam cu părerea. Am să bag la scăfârlie.

— Da, s-o ții minte! sublinie Parker. Și să mai ții minte ceva!

— Ce?

— Că am ajuns și ziua aceea când profesorul, cum ți-a plăcut să te crezi, învață de la elevul său.

— Vrei cu orice preț să mă necăjești, bătrâne Will? Dar n-o să-ți meargă, dacă nu mă-nșel, hi-hi-hi-hi! Se porni Sam pe râs. E o cinste pentru profesor dacă elevul său, datorită educației primite, ajunge să-l întrecă în iscusință și deșteptăciune. În ce te privește, bineînțeles că trebuie renunțat dintru început la orice speranță. Ani de-a rândul m-am căznit să scot din tine un *westman* și degeaba. Nici n-ai să fii în stare să uiți ceva la bătrânețe, pentru că nu ți-a intrat nimic în tigvă cât ai fost tânăr.

— Știu, știu! Acuma mi-ai zice mie *greenhorn*, că te usuci fără cuvântul ăsta, dar Old Shatterhand, după cum vezi, te-a înfundat.

— Păi, ce-ți închipui că ești, dacă nu un *greenhorn* sadea?! Și bătrân pe deasupra! Ar trebui să intri în pământ de rușine că un tinerel ca ăsta te-a depășit considerabil, dacă nu mă-nșel!

Cu tot acest duel verbal, căzurăm repede de acord că urma lui Santer nu era mai veche de două ceasuri. Ne-am fi luat imediat după ea, dar eram nevoiți să-i așteptăm pe cei zece apași. Din păcate, am pierdut astfel încă trei sferturi de oră. L-am trimis pe unul din apași la Winnetou, pentru a-l înștiința că am găsit urma căutată; curierul putea să rămână apoi lângă tânărul său șef; după care, ne continuarăm drumul în direcția est.

Fiind toamnă târzie, nu ne mai rămâneau decât cel mult două ore până la căderea serii; trebuia să ne grăbim și să înaintăm cât mai mult pe lumină, căci noaptea, pe întuneric, aveam să stăm locului. Nu puteam călări mai departe, fără să observăm urma.

În schimb, era de presupus că Santer, bănuind că e urmărit, va folosi toată seara și chiar noaptea ca să se

depărteze cât mai mult. Ne aștepta deci a doua zi drum lung, nu glumă și îngreuiat de necesitatea de a fi mereu atenți la urme, în timp ce Santer putea goni cu toată viteza. Totuși, călărind o noapte întreagă, banditul avea să obosească și să caute, în sfârșit, un răgaz de odihnă pentru sine și pentru cal. Deci, o împrejurare care egala oarecum șansele ambelor părți.

Muntele pe care Winnetou și tatăl său îl denumiseră „Nugget-tsil”, dispăru curând în spatele nostru. Aveam acum în față preria întinsă, acoperită mai întâi de tufișuri, apoi numai de iarbă din ce în ce mai uscată. Urma se vedea perfect. Santer călărise de zor și copitele calului lăsaseră amprente adânci.

Când începu să se întunece, descălecarăm; mergând pe jos, urma era mai lesne de observat decât de pe cal. Ne continuarăm drumul până nu se mai deslușea nimic. Atunci ne-am oprit; din fericire nimerisem iarăși într-o pășune cu ierburi grase. Caii aveau, deci, nutreț pe săturate. Ne învelirăm în păături și ne culcarăm.

Noaptea era foarte răcoroasă; oamenii se trezeau mereu din somn din cauza frigului. Eu, unul, oricum n-aș fi putut dormi. Moartea tragică a lui Inciu-Ciuna și a ficei sale mă ținea treaz și, dacă închideam ochii pentru o clipă, vedeam parcă în fața mea cele două trupuri însângerate și îmi părea că aud ultimele cuvinte rostite de Nșo-ci. Mă mustram pentru faptul că nu fusesem destul de prietenos cu dânsa și că, în discuția cu tatăl ei, nu mă exprimaseram cu mai multe menajamente. Mi se părea că, prin purtarea mea, i-am grăbit într-un fel moartea.

Către dimineață se făcu și mai frig și mă sculai ca să-mi dezmoțesc oasele. Sam Hawkens mă zări și întreabă:

— Ați degerat, stimate *sir*? Nu strică să vă puneți în culcuș o încălzitoare. *Greenhorn*-ii obișnuiesc să care cu ei asemenea lucruri. Halal de vechiul meu surtuc! Nimic nu pătrunde prin el, nici săgeata, nici frigul. Vreți să vi-l împrumut? Hi-hi-hi-hi!

Din pricina frigului, eram cu toții în picioare încă înainte de revărsatul zorilor și, cum se făcu puțină lumină, încălecarăm și pornirăm mai departe. Caii erau destul de odihniți, deși tremuraseră un pic în timpul nopții. Simțeau și ei nevoia să se încălzească și o zbughiră la drum fără să mai aștepte îndemn.

Călăream încă în prerie. Totuși, terenul începea să se vălurească. Pe dâmburi iarba era vlăguită și uscată, în timp ce jos creștea iarba verde și fragedă. Din când în când, dădeam peste câte o baltă, opream caii și-i adăpam.

Dacă până atunci urmele se înșiraseră aproape exact în direcția est, iată că pe la ceasul amiezii ele cotiră spre sud. Observând schimbarea, Hawkens se arătă îngrijorat.

— Dacă e așa cum bănuiesc, atunci toată osteneala noastră e în zadar.

— Ce vrei să spui?

— Individul e șiret. Parc-ar avea intenția să se refugieze la kiowași.

— Nu face el una ca asta.

— Și de ce nu? Credeți că de dragul dumneavoastră o să ne aștepte aici, în prerie și o să se lase luat ca din oală? Ce vă închipuiți? Face omul tot ce poate ca să se salveze. Doar n-o fi fost orb ca să nu observe că avem cai mai buni decât gloaba lui! Și uite așa, temându-se că-l vom ajunge din urmă și-a pus în gând să caute adăpost la kiowași.

— Și ce crezi, îl vor primi cu brațele deschise?

— Fără îndoială! N-are decât să le spună că i-a ucis pe Inciu-Ciuna și pe Nșo-ci și-l vor întâmpina cu urale. Haide să-i dăm drumul înainte, poate îl găsim până deseară.

— Ia stai nițel; cât de veche să fie urma asta?

— N-are importanță. El a trecut pe-aici în cursul nopții. Trebuie să descoperim locul unde a poposit. Atunci vom ști mai precis cât de veche e urma. Cu cât s-a odihnit mai mult, cu atât mai repede îl ajungem.

Abia pe la amiază găsirăm locul unde poposise Santer. Se vedea că și gloaba lui se culcase pe jos de osteneală; de

altminteri, după felul cum se înșirau urmele, ghicisem încă dinainte starea de oboseală a calului. Probabil că nici Santer nu fusese mai puțin istovit, căci noile semne lăsate de trecerea sa existau de cel mult două ceasuri; se vede că-și prelungise peste măsură somnul. Recuperasem deci avansul pe care banditul îl dobândise asupra noastră în cursul nopții. Ba ne aflam chiar cu o jumătate de oră mai aproape de el decât fusesem la începutul urmăririi.

Semnele duceau din ce în ce mai sigur spre sud. Părea că Santer a părăsit ținutul Canadian River-ului cu intenția de a se îndrepta spre Red River. Mănam caii la galop și nu-i lăsam decât arareori să răsuflă; ne pusesem în gând să-l ajungem pe Santer, dac-ar fi fost posibil, încă înainte de căderea nopții.

După-amiază — iarăși preria verde și mai târziu iarăși tufăriș. Dacă apreciam exact urmele, însemna că distanța dintre noi și Santer nu putea să întreacă o jumătate de ceas. În fața noastră linia orizontului începea să se întunece.

— Acolo e pădure, mă lămuri Sam. Bănuiesc că ne vom întâlni și cu un mic afluent al lui Red River. Ar fi fost preferabil să ne continuăm drumul prin prerie.

Firește că ar fi fost preferabil. În savană ai toată priveliștea deschisă, pe câtă vreme în pădure e primejdios, te poate pândi inamicul. Or, în graba noastră, ar fi fost imposibil să facem explorări și controale prealabile.

Sam avusese dreptate. Dădurăm într-adevăr de o albie, dar aproape seacă; numai câte o băltoacă ici și colo. Malurile erau străjuite de tufăriș și de copaci; nu era propriu-zis o pădure, ci mici pâlcuri de copaci, izolate între ele.

Spre seară ne apropiasem atât de mult de fugar, încât ne așteptam să răsară din clipă în clipă înaintea noastră. Ne continuăram drumul cu râvnă sporită. Eu călăream în față, căci dereșul meu se păstrase mai bine și mai în putere decât ceilalți cai. În plus, eram mânat de un imbold aparte.

Mă obseda priveliștea celor două victime și doream să-l prind cu mâna mea pe criminal. Nu era ceea ce se cheamă furie sau sete de răzbunare, ci pur și simplu o nevoie imperioasă de a-l vedea pedepsit pe ucigaș.

Călărirăm în continuare printre pâlcurile de copaci înșirate pe malul stâng al albiei. Ajuns la capătul lor, observai că urma se abătea prin albia seacă, spre dreapta. Mă oprii nițel ca să le dau de știre celorlalți. Și asta spre norocul nostru! Căci în clipa aceea de așteptare, ochii mei, rătăcind deasupra albiei, făcură o descoperire care mă obligă să mă ascund în grabă după un pâlc de copaci.

Pe malul opus, la numai vreo cinci sute de pași de noi, creștea o altă pădurice. Acolo, niște indieni își plimbau caii. Hălci de carne atârnav în curelele întinse pe pari. Dacă mai înaintam puțin, doar cât o lungime de cal, indienii m-ar fi zărit. Descălecai, avertizându-i pe oamenii noștri de situația în care ne aflam.

— Kiowași! stabili unul dintre războinicii lui Winnetou, care ne însoțeau.

— Da, kiowași, confirmă Sam. Probabil că Santer ăsta se are bine cu dracul, de l-a ajutat să-și găsească în ultima clipă asemenea refugiu. Îmi și lungisem degetele să-l prind! Dar nici așa nu trebuie să ne scape!

— Nu sunt prea numeroși kiowașii, observai eu.

— Hm! Noi îi vedem numai pe ăștia de dincoace de copaci; mai încolo s-ar putea să fie și alții. Au vânat și acum prepară carnea, o usucă.

— Ei, ce facem, Sam? Ne întoarcem, o ștergem cât mai departe?

— Nici gând! Stăm aici!

— Dar e primejdios!

— Deloc!

— S-ar putea ca vreunul să treacă pe malul nostru.

— Nu fac ei treburi din astea. Precum vedeți, sunt dincolo; mai târziu se întunecă și nu le mai arde să-și părăsească tabăra.

— Totuși, cu cât suntem mai precauți, cu atât mai bine.

— Și cu cât ne speriem mai tare, cu atât suntem mai *greenhorn*-i. Vă declar că aici, lângă kiowașii ăștia, ne aflăm în siguranță ca la New York. Nici nu visează ei să treacă dincoace; în schimb, le vom face noi o vizită. Pun eu mâna pe Santer, de-ar fi să-l scot dintre o mie de kiowași!

— Astăzi, dragă Sam, judeci exact cum îmi reproșai că aș face eu, adică ușuratic.

— Cum? Ce? Ușuratic? Sam Hawkens ușuratic? Îmi vine să râd, hi-hi-hi-hi! Nu mi-a mai spus-o nimeni. Păi bine, *sir*, dumneavoastră care nu vă speriați de nimic și-l luați pe ursul grizzly în vârful cuțitului, de ce, mă rog, teama asta subită?

— Nu e teamă, ci prudență. Ne aflăm prea aproape de inamic.

— Prea aproape? Ridicol! S-ar cuveni să ne mai apropiem nițel. Așteptați numai să se întunece!

Nu-l prea înțelegeam pe Sam în ziua aceea; era altfel ca de obicei. Moartea „frumoasei și bune fete indiene” îl revoltase în așa măsură, încât tânjea după răzbunare. Apașii îi împărtășeau părerea; Parker și Stone erau și ei de partea lui. Așadar, nu mă mai puteam opune. Priponirăm caii și ne așezarăm, așteptând căderea întunericului.

Ce-i drept, kiowașii nu trădau nici un fel de neliniște. Călăreau, alergau în loc deschis, se strigau pe nume, într-un cuvânt, se purtau firesc, ca și când s-ar fi aflat acasă la ei și la adăpost de orice pericol.

— Vedeți și dumneavoastră că nu le pasă de nimic! reluă Sam. Nu-i preocupă nici un gând rău.

— Numai să nu te-nșeli!

— Sam Hawkens nu se înșeală!

— *Pshaw*! Aș putea să-ți dovedesc contrariul. Am un fel de presimțire că dumnealor se prefac.

— Presimțire! Numai babele au presimțiri. Notează asta, onorabile *sir*! Și în ce scop s-ar preface?

— Ca să ne atragă în cursă.

— Absolut inutil! Ce nevoie au de momeală? Doar ne ducem oricum la ei.

— Admiți că Santer e acolo?

— Firește. Ajungând la mal, i-a zărit dincolo și a trecut albia, ca să se adăpostească sub ocrotirea lor.

— Și nu crezi că le-a povestit cele întâmplare și le-a explicat motivul pentru care caută ocrotire?

— Ce întrebare! Bineînțeles că le-a povestit!

— Și nu le-a spus oare că urmăritorii sunt pe aproape?

— Fie și așa.

— În acest caz, mă miră grozav că n-au luat nici o măsură de prevedere.

— De ce să vă mire? Doar nu-și închipuie că suntem chiar atât de aproape; ne așteaptă să sosim abia mâine. Lăsați, cum se întunecă, mă strecur dincolo și văd cum stau lucrurile. Pe urmă, știm ce avem de făcut. Musai să pun mâna pe Santer!

— Fie, dar te însoțesc și eu.

— Nu-i nevoie.

— Ba cred că e nevoie.

— Când Sam Hawkens se duce în recunoaștere, nu-i trebuie nici un ajutor. Nu vă iau cu mine. V-am dibuit eu cine-mi sunteți cu omenia dumneavoastră fără noimă. Vă bate, probabil, gândul să-l lăsați în viață pe ucigaș.

— Nici prin vis nu mi-ar trece!

— Haide, nu jucați teatru!

— Spun exact ceea ce gândesc. Vreau și eu să punem mâna pe Santer, să-l prindem viu și să-l predăm lui Winnetou. Dar dacă nu va fi cu putință și voi vedea că nu există altă cale, atunci am să-l împușc în cap. Poți să fii sigur de asta!

— Păi, tocmai! O să-l împușcați! Adică să-l scutiți de tortură. În fond, nici mie nu-mi plac asemenea priveliști, dar mișelului ăsta îi doresc din toată inima o moarte cumplită. De aceea îl prindem și-l ducem lui Winnetou. Dar

mai întâi trebuie să știm câți kiowași se află dincolo; nu încapе îndoială că sunt mai mulți decât se văd.

Am preferat să tac, pentru că vorbele lui puteau să redeștepte neîncrederea însoțitorilor noștri apași. Nu uitau, desigur, că intervenisem pentru Rattler și puteau crede că am și acum aceleași intenții. Mă prefăcui, deci, că accept ideea lui Sam și mă lungii jos, lângă calul meu.

Soarele scăpătase de mult și se lăsa noaptea. Dincolo, kiowașii aprinseseră câteva focuri. Flăcările se înălțau sus de tot, abundente. Faptul contravenea practicilor pline de prudență ale indienilor și-mi întărea convingerea că totul nu era decât un șiretlic. Căutau să ne legene în iluzia că nimeni n-ar bănuî prezența noastră și că-i puteam ataca prin surprindere. Dacă am fi făcut-o, atunci am fi pățit-o rău de tot.

Chibzuind astfel, mi se păru deodată că aud un zgomot care nu provenea de la ai noștri; venea parcă din spatele meu. Dar acolo nu se afla nimeni, fiindcă mă culcasem chiar la margine. Trăsei cu urechea: zgomotul se repetă. Îl auzeam clar. Era ca un foșnet de frunze tari, uscate, sunând ca și cum ai smulge paie dintr-un snop. Parcă nu se mișcau niște ramuri netede, ci mai degrabă vrejuri aspre, ghimpoase, ca de mărăcini.

Acest amănunt îmi spuse numaidecât încotro să-mi îndrept atenția, în spatele meu, lângă trei copaci învecinați, se afla o tufă de mure din care, probabil, fusese mișcată o crenguță. Putea fi vorba de vreo vietate mărunță, dar situația în care ne găseam cerea precauție. Și dacă era un om? Trebuia, deci, să văd, să mă conving. Să văd? În beznă asta? Da, totuși!

Am mai spus că dincolo, la kiowași, ardeau focuri puternice. Ce-i drept, lumina nu răzbătea până la noi, dar privind în direcția focurilor, nici un obiect care s-ar fi interpus nu putea să-mi scape de sub observație. Numai că, pentru aceasta, trebuia să mă furișez de partea cealaltă a tufei de mure. Mă ridicai deci de la locul meu și mă

prefăcui că mă plimb alene, dar nu în direcția vizată. Îndepărtându-mă suficient, făcui un ocol și mă apropiai de pădurice, dinspre partea care-mi convenea. Apoi mă culcai pe burtă și începui să mă târăsc încet, încet de tot — nevăzut nici măcar de ai mei — până la tufa de mure... într-adevăr, chiar de acolo venea zgomotul.

Un indian stătuse pitulat în tufiș și se pregătea tocmai să se tragă îndărăt... Cât pe-aci să-și ducă la capăt manevra. Mai rămăsese în tufiș numai cu capul, cu un umăr și cu un braț.

Mă strecurai până în spatele lui. Omul ieșea tot mai mult la iveală, își eliberă umărul, apoi gâtul și capul. Atunci mă proptii în genunchi, îl apucaii cu mâna stângă de gât și-i repezii doi-trei pumni în cap; omul căzu în nesimțire.

— Ce-a fost asta? îi întrebă Sam, dincolo, pe tovarășii săi. N-ați auzit nimic?

— O fi tropăit calul lui Old Shatterhand, răspunse Dick.

— Dar unde-i el, că nu-l văd. Nu cumva să se apuce iar de prostii!

— Prostii? El? Nici n-a făcut, nici n-o să facă vreuna.

— Oho! E în stare să se furișeze la kiowași ca să-l scape de la moarte pe Santer!

— Nu-ți fie teamă. Mai curând îl sugrumă decât îl scapă. Moartea celor două ființe dragi l-a tulburat profund; trebuie s-o recunoști și tu.

— Mă rog. Dar când m-oi duce să-i iscodesc pe kiowași, nu-l iau cu mine. De altfel, nici nu mi-ar fi de ajutor. Am de gând să-i număr și să cercetez terenul; pe urmă, hotărâm cum și în ce fel să-i lovim. La drept vorbind, ca *greenhorn* se descurcă el câteodată binișor; dar ca să se apropie de kiowași, pe o asemenea flăcăraie, asta îl depășește. Kiowașii știu doar că vom veni, sunt atenți și stau cu urechile pe noi. Numai un *westman* calificat se poate apropia fără a fi dibuit. Pe Old Shatterhand, însă, l-ar auzi și l-ar observa la prima mișcare.

Atunci mă ridicai în picioare și mă apropiai iute de el:

— Te cam înșeli, dragă Sam! Credeai că sunt plecat și iată-mă aici. Nu-i așa că știu să mă furișez?

— Pe toți dracii! Sunteți aici?! Nici nu v-am mirosit!

— Încă o dovadă că-ți lipsește ceea ce, după afirmațiile dumitale, mi-ar lipsi mie. De altfel, nici nu bănuiești că se mai află aici cineva, în afară de mine.

— Cine? De cine vorbești? Întrebă cu aprindere Sam.

— Du-te până la tufa aceea de mure și ai să vezi!

Se sculă și se duse. Ceilalți îl urmară.

— Alo! strigă Sam. Aici zace un tip, un indian! Cum de-a ajuns aici?

— Să-ți spună el!

— Păi, e mort!

— Trăiește. L-am năucit și atâta tot.

— Unde s-au petrecut lucrurile? Nu cumva chiar sub nasul nostru? Doar plecaserăți, după câte știu. Se vede treaba că l-ați surprins undeva și l-ați cărat apoi înapoi.

— Nici gând! Omul se ascunsese aici, în tufa asta și l-am observat. Când a dat s-o șteargă, l-am trăsnetit...

— Mânca-l-ar iadul, chiar așa e! A fost, va să zică, aici, a stat ascuns în tufiș și a ascultat discuția noastră. Ce catastrofă pe capul nostru dac-ar fi izbutit să se retragă! Bine că l-ați pocnit! Legați-l fedeleș și vârâți-i călușul în gură, dacă nu mă-nșel! Dar de ce n-a rămas dincolo, la ai lui? Ce căuta pe-aici? Trebuie c-a stat la pândă încă înainte de sosirea noastră.

— Umbli cu asemenea întrebări și-i mai faci pe alții de *greenhorn*! Păi numai un *greenhorn* veritabil poate să pună întrebări de soiul acesta! Negreșit că se afla aici înaintea noastră. Kiowașii ne-au prevăzut sosirea; știau că-l vom urmări pe Santer și că vom ajunge aici. Aveau de gând să ne iasă în întâmpinare și, pentru a nu pierde momentul oportun, au trimis o iscoadă care să-i vestească. Cum însă noi am călărit neașteptat de repede, ori omul n-a băgat de seamă la timp, ori ajungând aici o dată cu noi și văzându-se în primejdie, s-a repezit în tufa de mure și s-a pitulat.

— Ar fi putut totuși să șteargă putina, să fugă la ai săi!

— Nu mai era timp. L-am fi zărit și am fi ghicit că suntem așteptați de kiowași; nici n-ar fi putut să-i mai prevină. Dar nu e exclus să fi avut chiar de la bun început intenția de a se ascunde și a ne spiona.

— Toate astea sunt foarte posibile. Oricum, e norocul nostru că l-ați prins. Las' că-i stoarcem noi toate informațiile!

— Se va păzi ca de foc să trădeze. Nu scoți nimic de la el.

— S-ar putea. De altfel, nici nu e cazul să ne pierdem vremea cu dumnealui. Știm doar cum stau lucrurile; iar în ce privește alte amănunte, le aflu eu imediat, mă duc dincolo.

— Pentru ca să nu te mai întorci niciodată?

— De ce?

— Fiindcă te vor prinde kiowașii. N-ai spus chiar dumneata că e foarte greu să te streкори pe asemenea lumină?

— Pentru dumneavoastră, *sir*, nu pentru mine. Așadar, am spus și repet: mă duc dincolo și voi rămâneți pe loc!

Vorbise atât de hotărât și de poruncitor, încât mă simții obligat la un răspuns mai sever:

— Nu știu ce ai astăzi, Sam, dar ești cu totul schimbat. Doar nu-ți închipui că ai avea căderea să-mi poruncești! Sau poate că ți-o închipui?

— Sigur că da.

— Atunci, cu toată prietenia noastră, nu-mi rămâne decât să-ți declar că te înșeli, dragă Sam. În calitate de expert sunt superiorul dumatăle; n-ai alt rol decât să faci de gardă. În plus, e bine să-ți amintești că, având asentimentul întregului trib, Inciu-Ciuna m-a ridicat la rangul de căpetenie. Să-ți revizuiești, așadar, atitudinea față de mine. Orice părere ai avea, trebuie să mi te supui. Eu ordon aici, nu dumneata!

— Mie n-are a-mi comanda nici o căpetenie de trib! se rățoi Sam. Și, afară de asta, sunt un *westman* recunoscut, iar dumneavoastră, un biet *greenhorn* și pe deasupra ucenicul meu. S-o țineți bine minte, dacă nu vreți să treceți drept ingrat. Așa! Eu mă duc, voi stați pe loc!

Și plecă. Apașii cam bombăniră împotriva lui, iar Stone rosti cu ciudă:

— Astăzi e, într-adevăr, mai sucit ca de obicei. Auzi! Să vă învinuiască de ingratitude! Noi vă datorăm recunoștință, căci fără dumneavoastră nu mai trăiam astăzi nici unul. Oare v-a salvat el vreodată de la moarte?

— Lasă-l în pace! am răspuns. E un omuleț admirabil și chiar purtarea lui de azi îi face cinste. Îl stăpânește mânia pentru crima ce-a fost săvârșită față de Inciu-Ciuna și Nșoci. Firește că de porunca lui n-am să ascult. Mă duc și eu. În starea lui de enervare s-ar putea lansa într-o acțiune necugetată pe care, altminteri, ar ști s-o evite. Rămâneți aici până mă întorc; chiar dacă auziți împușcături, nu vă mișcați defel. Veniți în ajutor numai la chemarea mea.

Lepădai doborâtorul de urși, cum făcuse și Sam cu Liddy a lui și plecai. Observasem că Hawkens o luase de-a dreptul prin albia râului; voia să se strecoare apoi dincolo. După părerea mea, procedase greșit.

Eu intenționez să aplic altă tactică, mai bună. Kiowașii știau unde ne aflăm, deci toată atenția lor era îndreptată încoace; tocmai de aceea greșise Hawkens pornind de-a dreptul prin albie. Eu, în schimb, plănuiam să mă apropiu dinspre partea opusă.

Am mers mai întâi pe mal în jos, ferindu-mă să nu intru în lumina focurilor și am înaintat astfel paralel cu păduricea de pe malul celălalt, până am ajuns la capătul ei. Acolo nu ardeau focuri, iar copacii mă apărau de lumină. Domnea un întuneric deplin. Am coborât neobservat în albie și am trecut netulburat în cealaltă parte. Acum mă aflam la adăpostul arborilor; m-am lungit la pământ și am pornit-o târâș.

Ardeau opt focuri, mai multe decât ar fi fost necesar, având în vedere că indienii din jurul lor nu erau nici patruzeci la număr. Era deci clară intenția kiowașilor de a ne momi pur și simplu în tabăra lor.

Stăteau lângă copaci, grupuri-grupuri, cu armele în mâini, gata să tragă. Ar fi fost vai de noi dacă, din neprevădere, am fi căzut în cursă.

De altfel, cursa era atât de evidentă și de naivă, încât numai niște oameni fără pic de experiență s-ar fi lăsat păcăliți. Caii indienilor pășteau afară, în preria deschisă.

M-aș fi dus bucuros să spionez un grup sau altul, în special acolo unde se găsea căpetenia lor și unde, firește, aș fi cules mai sigur informațiile necesare. Dar cum să dau de șef? Fără îndoială că e împreună cu Santer, îmi spusei. Mă furișai, deci, de la copac la copac, ca să-l descopăr undeva pe bandit.

După un timp îl zării; ședea laolaltă cu patru kiowași, care însă nu purtau însemne de șef. De altfel, nici nu era nevoie să mai cercetez; după uzanțele indienilor, cel mai bătrân din grup trebuia să fie șeful. Din păcate, nu puteam să mă apropii prea mult, căci nu exista nici un tufiș care să-mi ofere acoperire. Totuși, câțiva copaci aruncau destulă umbră ocrotitoare. La lumina celor opt focuri umbra arborilor, multiplicată, uneori plină, alteori rară și tremurătoare, împrumuta interiorului pădurii un aspect fantomatic.

Spre bucuria mea, indienii nu discutau în șoaptă, ci în gura mare; nu căutau să-și ascundă prezența. Dimpotrivă, făceau totul ca să fie văzuți și auziți.

La adăpostul umbrei, am ajuns la vreo doisprezece pași de grupul lui Santer. Era destul de riscant, întrucât, încă mai lesne decât cei patru din fața mea, m-ar fi putut descoperi vreunul din ceilalți kiowași.

Îl auzeam pe Santer perorând. Povestea de muntele cu nuggeți; îi îndemna pe indieni să-l urmeze până acolo și să pună stăpânire pe comoară.

— Cunoaște fratele meu alb locul unde se găsește comoara? Întrebă cel mai vârstnic dintre kiowași.

— Nu. Am încercat să-l aflu, dar apașii s-au întors prea curând. Nădărduiam ca, zăbovind ei mai mult acolo, să-i putem ajunge din urmă și spiona.

— Atunci nu are rost să căutăm. Dacă s-ar duce în cercetare de zece ori câte o sută de oameni, tot n-ar găsi nimic. Noi, indienii, ne pricepem de minune să camuflăm asemenea locuri, ferindu-le de ochi străini. Totuși, pentru că fratele meu a doborât pe cel mai mare dintre dușmanii noștri și pe fiica lui, îi vom face pe plac, îl vom însoți și-l vom ajuta în căutarea comorii. Dar până atunci, să-i prindem pe urmăritori și să-l ucidem pe Winnetou.

— Winnetou? Păi ăsta s-o fi aflând printre urmăritori!

— Ba nu. Dânsul n-are voie să plece de lângă morții săi și trebuie să-și fi păstrat cea mai mare parte dintre războinici. Restul, în număr mai mic, a plecat pe urma ta și se află, desigur, sub conducerea lui Old Shatterhand, câinele alb care a zdrobit genunchii căpeteniei noastre. Ceata asta o vom nimici astăzi.

— Bine. Și apoi mergem călare spre muntele nuggeților, ne răfuim cu Winnetou și căutăm aurul.

— Asta nu-i chiar atât de ușor cum își închipuie fratele meu. Winnetou trebuie să-și îngroape mai întâi părintele și sora; or, nouă nu ne este îngăduit să tulburăm înmormântarea. Marele Spirit nu ne-ar ierta-o niciodată. Abia pe urmă ne aruncăm asupra lui. De bună seamă că n-o să-și mai continue drumul către orașele fețelor palide, ci se va întoarce acasă. Atunci îi atragem în capcană, așa cum am făcut-o azi cu Old Shatterhand, care trebuie să se afle pe undeva, pe aproape. Aștept numai să se întoarcă iscoada care s-a pitulat dincolo. Nici de la străjile care veghează în prerie nu am primit încă nici o veste.

Auzind aceste vorbe, m-am speriat. Prin urmare, lângă pădurice se află posturi de santinele. Dacă Sam Hawkens nu le observă și cade în mâinile lor? Nu-mi terminasem

bine gândul, că răsună un semnal scurt izbucnit din mai multe guri deodată. Șeful sări în picioare și deveni atent. Tăcură și ceilalți kiowași. Ascultau cu încordare.

Și iată că din pădurice se ivi un grup de patru indieni care trăgeau după ei un alb. Omul se zbătea în zadar. Deși nu era încă legat, cele patru cuțite ale biruitorilor săi îl țineau la respect. Și albul acela era nesocotitul de Sam! Hotărârea mea era luată: să-l scap, deși îmi riscam viața.

— Sam Hawkens! strigă Santer, recunoscându-l imediat. *Good evening, sir!* Nu te așteptai, desigur, să ne revedem aici!

— Mișelule, tâlharule, ucigașule! răspunse curajosul omuleț, repezindu-se la Santer și apucându-l de beregată. Bine că mi-ai picat în labe! Ți-o plătesc eu, dacă nu mă-nșel!

Santer se apără; indienii interveniră și-l îndepărtară pe Sam. Se produse o scurtă învălmășeală, de care m-am folosit fără întârziere. Cu câte un pistol în fiecare mână, sării drept în mijlocul indienilor.

— Old Shatterhand! exclamă Santer, luând-o speriat la fugă.

Trăsei două focuri în urma lui, fără să-l nimeresc; mai descărcai câteva gloanțe asupra indienilor care se retraseră înspăimântați și-i strigai lui Sam:

— Fugi, ia-te după mine, ține-te exact după mine!

S-ar fi zis că kiowașii împietriseră de groază; stăteau nemișcați, cu toate că trăsesem în ei, având însă grijă să nu le provoc decât răni ușoare. Îl apucaii pe Sam de braț, îl târâii după mine în pădurice, o străbăturăm în fugă, coborând apoi spre albia râului. Totul s-a consumat atât de repede, încât, din clipa atacului meu, nu trecuse mai mult de un minut.

— *All devils!* Pe toți dracii, dar ați venit taman la timp! Rosti Sam gâfâind. Tâlharii ăștia m-au...

— Nu mai pălăvrăgi, mai bine urmează-mă! îi tăiai vorba, slobozindu-i brațul. O apucaii în goană la vale, de-a

lungul albiei; trebuia, înainte de toate, să ieșim din bătaia puștilor.

Abia acum indienii, luați fără veste și buimăciți, se dezmeticiră. Strigătele lor se învălmășeau în urma noastră, încât nu mai era cu putință să disting pașii lui Sam. Țipete stridente și împușcături umpleau văzduhul; se produse o zarvă infernală.

De ce n-am fugit în susul albiei, către tabăra noastră, ci dimpotrivă, în direcția opusă? Dintr-un motiv foarte simplu. Mai întâi că, procedând astfel, indienii nu ne puteau zări; aici era întuneric beznă, în al doilea rând, dânșii mai mult ca sigur alergau spre tabăra noastră, convinși că am apucat acest drum. Ne aflam, deci, în oarecare siguranță și, făcând un ocol, ne puteam întoarce la ai noștri.

Apreciind că ne depărtasem destul, mă oprii din fugă. Mai stăruiau încă, departe, strigatele kiowașilor; aici însă era liniște, nu se mișca nimic.

— Sam! chemai cu voce reținută.

Nici un răspuns.

— Sam, n-auzi? întrebai cu glas ceva mai ridicat.

Iarăși nici un răspuns. Unde-o fi? Trebuia doar să mă urmeze îndeaproape. Să fi căzut, să se fi rănit? Posibil, pentru că trecusem în fugă peste glodărie uscată, colțuroasă, peste gropi adânci și băltoace secate. Îmi încărcai din nou pistoalele și pornii înapoi, atent, cu pași rari, în căutarea lui Sam.

Hărmălaia kiowașilor se prelungea; mă aventurai totuși mereu mai încolo, mai încolo, până am dat iarăși de locul acela de sub pădurice unde îl somasem pe Hawkens să tacă și să mă urmeze. Sam — nicăieri! Probabil că se încăpățânase iarăși, luând-o de-a dreptul spre malul opus, fără să țină seama de îndemnul meu. Dar în cazul acesta va fi intrat în lumina focurilor și se va fi expus gloanțelor vrăjmașe. Ce nechibzuință la omulețul acesta! Mai ales astăzi! Mă cuprinse iarăși teama pentru soarta lui. Mă

depărtai de pădurice și, mergând cu mare atenție, ca să nu fiu cumva zărit, ajunsei pe ocolite înapoi în tabără.

Acolo domnea o agitație fără seamăn. Camarazii mei albi, ca și apașii, se îngrămădiră în jurul meu și Dick Stone mă dojeni:

— De ce ne-ați interzis, *sir*, să vă venim în ajutor, chiar dacă auzim împușcături? Am stat cu sufletul la gură așteptând să ne chemați. Bine că v-ați întors teafăr.

— Dar Sam unde-i? Nu-i aici? mă interesai.

— Aici? Ciudată întrebare? N-ați văzut ce-a pățit?

— Ce să văd?

— Stați să vă spun! După ce-ați plecat, am rămas în așteptare.

Trece un răstimp destul de lung și deodată auzim niște strigăte de indieni. Apoi se lăsă iar tăcere. Dar la un moment dat răsună focuri de pistol și niște urlete îngrozitoare. Mai pe urmă auzim detunături de pușcă și-l vedem pe Sam că se ivește din întuneric.

— Unde?

— Acolo jos, lângă pădurice.

— Mi-am închipuit! Sam a fost astăzi mai ușuratic ca oricând. Ei, mai departe!

— Fugea către noi, urmărit de o ceată de kiowași; l-au ajuns din urmă și l-au prins. Am văzut totul foarte clar; focurile ardeau cu flacără plină. Am vrut să-l ajutăm, dar până să ajungem la locul cu pricina, indienii și trecuseră albia și dispăruseră cu prizonierul lor după copaci.

Eram gata să fugim după ei ca să-l eliberăm pe Sam. Dar ne-am amintit de ordinul dumneavoastră și am renunțat.

— Ați făcut foarte bine; unsprezece inși, câți sunteți, n-ați fi reușit nimic și ați fi fost uciși până la ultimul.

— Bine, bine, dar ce facem, *sir*? Sam e prizonier!

— Din păcate, este. Și chiar pentru a doua oară.

— Pentru a doua oară?... se miră Stone.

— Da. Prima oară am izbutit să-l scap. Nu avea decât să se țină după mine și s-ar afla acum aici. Dar astăzi n-a vrut

să știe de nimic; a lucrat numai după capul lui orgolios.

Le-am povestit cele întâmplate. Când am isprăvit, Will Parker mi-a spus:

— N-aveți nici o vină, *sir*. Ați cutezat mai mult decât oricare altul. Sam și-a vârât singur capul în laț; totuși, nu se cade să-l lăsăm la voia întâmplării.

— Firește, trebuie smuls de acolo. Numai că lucrul va fi cu mult mai greu decât mi-a fost mie întâia oară; fără îndoială că acum kiowașii își vor dubla vigilența.

— Nici vorbă! S-ar putea totuși să izbutim și să-l mai scoatem o dată din mâinile lor.

— Hm! Orice e cu putință; dar ce să facă doisprezece oameni împotriva a cincizeci care mai și așteaptă atacul? Și cu toate acestea, probabil că intervenția imediată e singura cale ce ne oferă șanse de reușită. Ziua, nici gând să riscăm un atac asupra păduricii.

— *Well*, atunci operăm chiar în noaptea asta!

— Ușurel, ușurel! Trebuie să chibzuim!

— Chibzuiți, *sir*, însă dați-mi voie să mă furișez și eu dincolo, să văd cum stau lucrurile.

— Asta o poți face, dar nu acum; așteaptă să mai treacă o bucată de timp și să mai slăbească atenția kiowașilor. Și nici atunci nu vei merge singur; te însoțesc eu. Eventual mergem cu toții.

— Excelent, *sir*! Sunt de acord. Să vină și ceilalți cu noi. Asta înseamnă atac prin surprindere. Ne vom face datoria. Șase până la opt kiowași mi-i lăsați în seamă, iar lui Dick Stone nu mai puțini. Așa-i, bătrâne Dick?

— Yes, bătrâne Will, răspunse acesta. Nu mă tocmesc pentru unul în plus sau în minus, dacă-i vorba să-l eliberăm pe Sam. Altminteri, e un pișicher și jumătate, însă azi a avut o zi proastă.

Într-adevăr, Sam n-a fost în ziua aceea la înălțime. Mă tot sfătuiam cu mine însumi cum ar fi mai bine să acționăm. În ce mă privește, mi-am pus viața în joc pentru el, dar aveam oare dreptul să-i arunc și pe apași într-o primejdie

de moarte? Poate o stratagemă ne-ar duce mai ușor la țintă? Asta se va vedea după ce vom fi trecut neobservați dincolo. Pentru orice împrejurare, mă gândeam să-i iau cu mine și pe apași. S-ar putea ca un atac fulgerător, cu toate forțele, să se dovedească mai avantajos.

Acum nu rămâne decât să așteptăm, pentru că dincolo forfota încă mai era în toi. Dar nu trecu mult și lucrurile se mai potoliră, nu se auzeau decât izbiturile puternice, cu ecou prelung, ale tomahawkurilor. Kiowașii tăiau lemne; probabil că aveau intenția să întrețină până în zori focurile lor viclene.

În sfârșit, amuțiră și securile. Stelele indicau miezul nopții; după socoteala mea, sosise momentul să pornim. Am avut mai întâi grijă să ne priponim bine caii, ca să nu se poată depărta și răzleți; apoi am controlat legăturile și călușul din gura prizonierului kiowaș. Abia pe urmă părăsirăm tabăra, apucând exact drumul pe care-l străbătusem eu mai înainte.

Ajungând sub păduricea de pe mal, am poruncit apașilor să stea locului, sub conducerea lui Dick Stone și să nu facă nici cel mai mic zgomot. Apoi, împreună cu Will Parker, am urcat încetisor malul. Sus, ne-am lungit la pământ și am tras cu urechea. Jur-împrejur domnea o tăcere adâncă. Ne-am târât cu precauție mai departe. Cele opt focuri continuau să ardă cu flăcări mari. Observai mormane întregi de vreascuri solide aruncate pe foc. Lucrul m-a cam surprins. Înaintarăm pas cu pas, mereu mai departe, fără să zărim pe nimeni. În cele din urmă, ne-am convins, firește, cu toată rezerva necesară, că păduricea era pustie. Nu se afla acolo nici un kiowaș.

— Au plecat, au șters-o! se miră Parker. Și, totuși, au întezit focul!

— Ca să-și ascundă retragerea. Câtă vreme mai ard focurile, noi am putea crede că se află aici.

— Dar încotro s-or fi dus? Să fi plecat de tot?

— Bănuiesc că s-au retras ca să-l pună la adăpost pe Sam, pe care îl consideră o pradă prețioasă. Dar nu e exclus ca motivul să fie altul: poate că pun la cale cine știe ce năzbâtie.

— Ce anume?

— Poate un atac asupra noastră, dincolo, așa cum plănuisem noi aici.

— La naiba! Să știți că e posibil. Trebuie să le-o luăm înainte, *sir!*

— Da. Să ne întoarcem în tabără și, chiar dacă lucrul s-ar dovedi mai târziu de prisos, să ne punem caii în siguranță. O măsură în plus nu strică.

Coborâram iarăși la apașii noștri și plecarăm apoi împreună spre tabără. Acolo, totul era neschimbat. Dar kiowașii puteau să apară și mai târziu; de aceea încălecarăm și, după o bună bucată de drum prin prerie, făcurăm popas. Dacă ar fi năvălit până la urmă asupra taberei, kiowașii nu ne-ar mai fi găsit acolo. Ar fi fost nevoiți să aștepte zorile, ca să pornească în căutarea noastră. Pe prizonier îl luarăm, bineînțeles, cu noi.

Acum nici noi nu mai aveam ce face decât să răbdăm până dimineța. Cine era în stare să doarmă — dormea, cine nu — veghea. Astfel trecu noaptea și, când se crăpă de ziuă, încălecarăm din nou și ne întoarserăm la tabără. Nimeni nu fusese acolo în timpul nopții: manevra noastră se dovedise deci inutilă, dar nici nu ne-a stricat cu nimic. Trecurăm apoi iarăși albia râului spre pădurice. Focurile se stinseseră; doar grămezile de cenușă mai aminteau forfota din ajun.

Ne apucarăm să cercetăm urmele. Ele porneau de la locul unde păscuseră caii kiowașilor, îndreptându-se în direcția sud-est. Era limpede că indienii renunțaseră să ne înfrunte într-o bătălie care nu le-ar fi adus mare folos, dat fiind faptul că n-ar mai fi putut să ne ia prin surprindere.

Și Sam? Îl duseseră cu ei și aceasta îi mână peste măsură pe Dick Stone și pe Will Parker. Și mie îmi părea

nespus de rău de soarta bietului prichindel. Pentru a-l salva, eram gata să întreprind orice acțiune măcar pe jumătate rezonabilă.

— Dacă nu-l eliberăm, va fi legat la stâlpul torturii, vorbi îndurerat Dick Stone.

— Nu! încercai să-l consolez. Doar avem și noi un kiowaș, pe care-l ținem ostatic în schimbul lui Sam.

— Numai s-o știe și ei!

— Nici o grijă! Sam e destul de deștept ca să le-o spună. Orice suferință a lui Sam se va răzbuna asupra prizonierului nostru.

— Dar pe kiowași nu trebuie să-i slăbim nici în ruptul capului!

— Ba nu-i așa.

— Adică vreți să-i lăsați cumva în pace?

— Nici așa.

— Atunci cum se potrivește una cu alta?

— Uite ce-i: eu n-am să mă las dus de nas prin toată preria de către canaliile astea.

— Dus de nas? Nu pricep!

— Observă, te rog, urmele lor. Cam de când să fie?

— S-ar putea să fi plecat de aici înainte de miezul nopții.

— Așa cred și eu. De atunci au trecut, va să zică, aproape zece ore. Crezi că putem recupera astăzi un asemenea avans?

— Nu.

— Sau mâine?

— Nici mâine.

— Și încotro crezi c-au luat-o?

— Spre satul lor.

— Vor ajunge, deci, la destinație, înainte ca noi să-i putem dibui. Și crezi oare că noi, doisprezece inși mari și lați, ar trebui să ne aventurăm în mijlocul teritoriului îndepărtat al kiowașilor și să năvălim în sat ca să eliberăm un prizonier?

— Ar fi curată nebunie!

— Păi vezi! Suntem într-un gând: nu mergem în urmărirea lor.

Se scarpină după ureche și mormăi descumpănit, supărat:

— Dar Sam! Bătrânul nostru Sam! Ce se întâmplă cu el? Doar n-o să-l părăsim!

— În nici un caz! Dimpotrivă, îl vom elibera.

— Dracul vă știe, *sir*. Nu sunt făcut să dezleg cimilituri. Pe de o parte ziceți să nu-i urmărim pe kiowași, pe de alta, să-l eliberăm pe Sam. Asta-i ca și cum i-ai spune măgarului ba cămilă, ba maimuță! Să vă înțeleagă cine poate, eu, unul, mă dau bătut.

— E cu totul altceva decât crezi și comparația dumitale cam bate alături. Uite ce-i: kiowașii nu au plecat spre satul lor.

— Zău? Atunci încotro?

— Nu ghicești?

— Nu.

— Măi, măi, ce *westmeni* grozavi îmi sunteți! Păi nu sunt mai vrednici de laudă *greenhorn*-ii care dezleagă astfel de probleme fără multă bătaie de cap? Află că dumnealor se îndreaptă spre muntele cu nuggeți.

— Spre... muntele... behold! Ia te uită! Așa să fie, *sir*?

— Așa este, pot să te asigur.

— Țștia sunt în stare de așa ceva.

— Nu numai că sunt în stare, dar eu afirm cu toată certitudinea că o și fac.

— Totuși, datinile nu le permit să tulbure ceremonia înmormântării!

— Nici n-au intenția s-o tulbure. Vor aștepta sfârșitul. Ei ne urăsc pe noi în aceeași măsură ca și pe apași. Sunt setoși de răzbunare. De aceea le-a picat tocmai bine apariția lui Santer. Au aflat de moartea lui Inciu-Ciuna și a ficei sale și s-au bucurat. Cu câtă plăcere ne-ar dori, lui Winnetou și nouă, tuturor, aceeași soartă! Când au aflat că venim pe urmele lui Santer, s-au și crezut stăpâni pe noi.

Numai că, exceptându-l pe Sam, am fost destul de atenți să nu cădem în cursă. Acum ei încearcă altă metodă. Se prefac a se întoarce în satul lor, bănuind că în cazul acesta vom renunța la urmărire și ne vom întoarce la Winnetou. După ce-au parcurs o bucată de drum, sporindu-și hoarda cu alți războinici, schimbă direcția spre muntele nuggeților unde, cred ei, vor izbuti să ne atace pe nepusă masă și să ne măcelărească pe toți, până la unul.

— Ce să spun, frumoasă idee! Numai că vom avea grijă ca socotelile să le iasă pe dos.

— Firește. Probabil că ideea e a lui Santer, care speră să se înfrupte și el cu aur. Ce să mai lungim vorba, sunt absolut convins că așa stau lucrurile. Ei, mai vrei să ne luăm după kiowași?

— Nici gând! Deși logica dumneavoastră mi se pare cam îndrăzneată, totuși, după câte vă știu, nu vă înșelați niciodată. Sper să aveți și acum dreptate. Tu ce părere ai, bătrâne Will?

— Și eu cred că Old Shatterhand are dreptate. Să plecăm de aici cât mai repede și să-l prevenim din vreme pe Winnetou. Sunteți de acord, *sir*?

— Da.

— Îl luăm cu noi și pe ostatic?

— Bineînțeles. Îl legăm de catârul lui Sam, ceea ce, desigur, n-o să-i facă dobitocului mare plăcere. Apoi plecăm neîntârziat. Până atunci, însă, trecem pe la albia râului, căutăm o băltoacă și ne adăpăm caii.

După o jumătate de oră, ne aflăm pe drum, firește, nu prea bucuroși de isprava noastră. În loc să-l fi prins pe Santer, îl pierdusem — datorită propriei sale nechibzuințe — pe Sam Hawkens. Totuși, dacă presupunerile mele erau juste, ne puteam aștepta să-l eliberăm pe Sam și să-l prindem pe Santer.

Bineînțeles că ne țineam mereu de urmele lui Santer care, abătându-se într-un unghi obtuz de la direcția inițială, ne ispiteau și pe noi să facem ocolul. Hotărâi totuși să

tăiem unghiul și să scurtăm astfel drumul. Datorită acestei măsuri, am sosit chiar în după-amiaza următoare la văgăuna pomenită mai înainte, lângă luminișul unde bandiții săvârșiseră îndoita crimă.

Lăsarăm caii în paza unuia dintre apași și urcarăm pe jos mai departe. La marginea luminișului stătea de strajă un om al lui Winnetou, care ne salută cu o fluturare de mână. Din prima clipă, constatarăm cât de sânguincios lucraseră cei douăzeci de apași în vederea înmormântării. Doborâseră cu tomahawkurile o mulțime de copaci și îi pregătiseră pentru montarea unei schelării. Făcuseră grămezi de bolovani și mai cărau încă. Apașii sosiți cu mine se alăturară celorlalți ca să le dea ajutor. Aflai că ceremonia urma să se desfășoare a doua zi.

Fusesse improvizată și o baracă pentru adăpostirea celor două leșuri. Winnetou era înăuntru. Înștiințat de sosirea noastră, ne ieși în întâmpinare. Vai, cum arăta!

Îl știam dintotdeauna extrem de serios; rareori i se ivea pe față un zâmbet fugar. Nu-l văzusem niciodată râzând cu toată gura. Totuși, în pofida acestei seriozități, trăsăturile sale frumoase, bărbătești, aveau uneori o expresie de blândețe, iar ochii lui noptatici, catifelati, priveau câteodată nespus de prietenos. De câte ori nu se opriseră cu adâncă dragoste și căldură asupra mea!

Dar astăzi, nimic din toate acestea. Chipul său părea împietrit, într-o durere mută și căutătura întunecată parcă scruta în propria-mi inimă. Gesturile îi erau încete și greoaie. Se apropie fără grabă, aruncă o privire tulbure în jur, îmi strânse obosit mâna, mă cântări cu o expresie care-mi cutremură sufletul și zise:

- Când s-a întors fratele meu?
- Chiar acum.
- Unde-i ucigașul?
- Ne-a scăpat.

Dragostea de adevăr mă obligă să recunosc că, rostind aceste cuvinte, mi-am coborât privirea. Mărturisesc că-mi

era rușine să le pronunț.

Și dânsul își plecă ochii. I-aș fi putut citi în suflet. Abia după o lungă pauză, se interesă:

— Fratele meu i-a pierdut urma?

— Nu. O cunosc și acum. Se îndreaptă încoace.

— Old Shatterhand să fie bun și să-mi povestească totul! Se așează pe un pietroi. Făcui la fel. I-am înfățișat în amănunt cum se petrecuseră lucrurile. M-a ascultat tăcut până la capăt și, după un timp, mă întrebă:

— Deci, fratele meu nu știe dacă ucigașul a fost rănit?

— Nu știu, dar înclin să cred că nu l-am nimerit.

Dădu ușor din cap. Îmi strânse mâna și-mi spuse:

— Fratele meu să-mi ierte întrebarea de adineauri cu privire la pierderea urmei! Old Shatterhand a făcut tot ce s-a putut face și a procedat foarte cuminte. Sam Hawkens are ce regreta că a fost atât de imprudent; i-o vom ierta și-l vom smulge din captivitate. Sunt și eu de părerea fratelui meu; kiowașii vor veni încoace. Numai că ne vor găsi altfel decât speră ei. Prizonierul nu trebuie tratat prea aspru, dar nici să nu-l pierdem din ochi. Mâine vom înălța lăcașul de veci pentru Inciu-Ciuna și Nșo-ci. Fratele meu va fi de față?

— M-ar dura nespus dacă Winnetou nu mi-ar îngădui prezența.

— Nu numai că nu-ți interzic, dar te și rog să iei parte. Poate că prezența ta va duce la salvarea multor fețe palide, a căror moarte e cerută prin legea sângei. Ochiul tău e ca soarele ale cărui raze topesc gheața și o schimbă în apă răcoroasă. Tu știi ce-am pierdut. Să-mi fii tu, de aci înainte și tată și soră; te rog din suflet, Șarli!

O lacrimă îi luci în ochi și se rușină. Față de nimeni altul nu și-ar fi trădat zbuciumul amar. Se duse apoi grăbit către baraca în care odihneau morții. Îmi spusese astăzi pentru prima oară Șarli, după numele meu mic, Karl — și de-aci încolo nu avea să-l mai rostească altfel.

Ar trebui, poate, să povestesc câte ceva despre înmormântarea care s-a desfășurat cu toată solemnitatea

obiceiurilor indiene. Știu bine că o descriere amănunțită a ceremoniei ar interesa pe cititori. Însă de câte ori mă gândesc la acele ceasuri tragice, mă cuprinde o durere atât de adâncă, de parcă totul s-ar fi petrecut abia ieri. Așa că descrierea ceremoniei îmi pare o profanare nu atât a mormintelor ridicate pe muntele Nugget, ci mai ales a monumentului pe care l-am înălțat în inima mea și l-am păzit mereu cu sfințenie și credință. De aceea, cer îngăduința de a trece peste relatarea respectivă.

Trupul lui Inciu-Ciuna fu legat în spinarea calului său. Jur-împrejur se grămădi pământ peste pământ, până ce animalul, nu se mai putu mișca. Apoi îl împușcară în cap. Movilă de pământ se înălța mereu până ce călărețul mort, împreună cu armele și amuletele lui, fu acoperit pe de-a-ntregul. Atunci oamenii stivuiră înjur, până în vârf, bolovanii.

La rugămintea mea, apașii construiră pentru Nșo-ci un alt mormânt. Doream ca trupul ei să nu fie strivit sub pământ. O sprijinirăm de trunchiul unui arbore, ca și cum ar fi șezut și clădirăm în jurul ei, din bolovani, o piramidă solidă, goală pe dinăuntru și din al cărei vârf se înălța creștetul arborelui.

Mai târziu, aveam să urc în câteva rânduri, împreună cu Winnetou, sus, pe Nugget-tsil, ca să revedem mormintele. Le-am găsit totdeauna intacte...

6. Eliberarea lui Sam

Va înțelege oricine cât de adâncă era jalea lui Winnetou pentru pierderea tatălui și a surorii sale. Dacă în timpul înmormântării își mai manifestase într-un fel suferința, de aci încolo avea să și-o închidă în străfundul sufletului. Pe de o parte, așa cerea tradiția indiană, pe de altă parte, trebuia să-și concentreze toată atenția asupra iminentei apariții a kiowașilor. Acum nu mai era fiul și fratele încovoiat de greaua încercare prin care trecuse, ci conducătorul trupei cu ajutorul căreia avea să pareze atacul dușmanilor și să-l prindă pe ucigașul Santer.

Părea să-și fi făcut planul de luptă, căci imediat după înmormântare ordonă apașilor să se pregătească de drum și să-și aducă din vale caii.

— De ce a dat fratele meu asemenea poruncă? îl întrebai. Terenul e foarte accidentat și e greu să aduci animalele până aici.

— Știu, răspunse Winnetou, dar n-am încotro. Numai astfel îi pot induce în eroare pe kiowași. S-au dat de partea ucigașului și trebuie să piară toți, până la unul!

La aceste cuvinte, o îndârjire cumplită se zugrăvi pe chipul său. Dacă hotărârea lui s-ar fi tradus în fapt, kiowașii ar fi fost pierduți. Sentimentele mele erau mai temperate. Într-adevăr, kiowașii erau dușmanii noștri neîmpăcați, dar ei nu aveau nici o vină în asasinarea lui Inciu-Ciuna și a fiicei sale. Să încerc a-l îmblânzi pe Winnetou? Poate că nu voi reuși decât să-mi atrag supărarea lui. Totuși ocazia era unică, ne aflam între patru ochi. Apașii, potrivit ordinului, se depărtaseră imediat; Stone și Parker plecaseră cu ei. Prin urmare nimeni nu ne putea auzi. Și dacă, din supărare, Winnetou mi-ar fi dat un răspuns brutal, atunci totul ar fi rămas între noi. Îi împărtășii așadar deschis părerea și, spre surpriza mea, efectul nu a fost cel bănuț. În ciuda

privirii aspre a ochilor săi mari și întunecați, Winnetou răspunse calm:

— Firește că trebuia să mă aștept la această părere din partea fratelui meu. El crede că a fugi din calea dușmanului nu înseamnă mișelie.

— M-ai înțeles greșit. Nici vorbă nu poate fi de fugă. Dimpotrivă, mă gândesc cum am face ca să-i prindem pe toți. Adevărul e însă că nu ei sunt vinovați de cele întâmplate aici și ar fi nedrept să fie loviți cu aceeași asprime ca și ucigașul.

— Ei i-au luat apărarea nelegiuitului și vin să ne atace! Nu ajunge oare ca să-i tratăm fără milă?

— Nu, nu-i destul, cel puțin după judecata mea. Îmi pare rău că fratele Winnetou e gata să comită și el greșeala care duce la pieirea semințiilor roșii.

— Despre ce greșeală vorbește Old Shatterhand?

— E vorba de faptul că indienii se sfâșie între ei în loc să se ajute unii pe alții în lupta împotriva dușmanului comun... Priceperea ta e ascuțită, ochii tăi văd departe, mult mai departe decât ochii unui războinic indian oarecare. De câte ori n-ați dezgropat voi securea războiului! Trebuie să recunoști că asta înseamnă o permanentă și groaznică sinucidere a neamului vostru, iar cine procedează astfel se face părtaș la marea sinucidere. Inciu-Ciuna și Nșo-ci n-au fost omorâți de oameni roșii, ci de albi. Unul dintre asasini s-a refugiat la kiowași și i-a convins să vă atace; iată un motiv temeinic de a-i aștepta aici și de a le paraliza atacul; dar asta nu justifică să-i stârpești ca pe niște câini turbați. Sunt doar frați de același sânge cu tine, nu uita!

Și astfel am continuat să-i vorbesc. Mă asculta liniștit. Apoi îmi întinse mâna și rosti:

— Old Shatterhand este într-adevăr un prieten sincer al tuturor oamenilor roșii și are dreptate când vorbește de sinucidere. Am să fac după dorința lui. Îi prind pe kiowași, dar pe urmă le dau drumul și-l rețin numai pe ucigaș.

— Vrei să-i prinzi? Va fi cam greu; ei ne covârșesc ca număr. Sau poate că ești într-un gând cu mine?

— Cum adică?

— Să-i atragem pe kiowași într-un loc unde nu se pot apăra.

— Da, acesta-i și planul meu.

— Tu cunoști mai bine regiunea; tocmai voiam să te întreb dacă există un asemenea loc.

— Există nu departe de aici: o trecătoare între stânci, care seamănă cu o țevă de tun. Acolo vreau să-i atrag pe kiowași.

— Și crezi că vei reuși?

— Da. Când vor fi pășit în trecătoarea aceea închisă pe margini, îi vom ataca la intrare și la ieșire, silindu-i să se predea ca să nu cadă cu toții sub gloanțele noastre. Le voi dăruia apoi viața și vor fi bucuroși să-l lase pe Santer în grija mea.

— Îți mulțumesc! Ai o inimă primitoare pentru orice cuvânt bun. Poate vei judeca la fel de cumpătat și în alte chestiuni.

— Ce vrea să spună fratele meu?

— Te pregăteai să juri răzbunare împotriva tuturor albilor și te-am rugat să nu juri, să aștepti până după înmormântare. Aș putea să aflu acum hotărârea ta?

Stătu câțva timp cu ochii plecați, apoi mă privi în față luminos, arătă spre baraca unde zăcuseră morții și răspunse:

— Noaptea dinaintea înmormântării mi-am petrecut-o acolo, lângă trupurile dragilor mei și am luptat cu mine însumi. Gândul răzbunării născuse în mine un plan mare și îndrăzneț. Ziceam să strâng în jurul meu pe războinicii tuturor neamurilor roșii și să pornesc în fruntea lor împotriva fețelor palide. Aș fi fost înfrânt, probabil. Dar în lupta ce am dus-o cu mine însumi azi-noapte am ieșit biruitor.

— Va să zică, ai renunțat la planul cel mare și îndrăzneț?

— Da. M-am sfătuit cu trei oameni care-mi sunt dragi, doi morți și unul viu. M-au îndemnat să renunț la planul meu și am hotărât să le urmez sfatul.

Am schițat o întrebare, dar nu prin cuvânt, ci din priviri. Atunci Winnetou continuă:

— Fratele meu nu știe de cine-i vorba? De Klekih-Petra, de Nșo-ci și de tine. Cu voi trei m-am sfătuit în gând și răspunsul întreit a fost unul și același.

— Dacă morții ar învia și i-ai întreba, da, fără îndoială că ți-ar spune să procedezi după sfatul meu. Planul pe care-l nutreai era mare și tu ai fost omul potrivit ca să-l duci la îndeplinire, însă...

— Fratele meu să gândească și să vorbească despre mine cu mai puține laude, mă întrerupse el. Chiar dacă vreo căpetenie ar izbuti să unească sub o singură comandă toate triburile roșii, tot n-ar putea-o face atât de repede ca în dorința mea; pentru atingerea acestui țel ar fi nevoie de o lungă și neobosită viață de om și la capătul ei ar fi prea târziu să mai începi lupta. Un singur om, fie el cât de mare și de vestit, nu s-ar putea achita de o asemenea sarcină, iar după moartea lui ar lipsi urmașul capabil să-i continue opera și s-o ducă la bun sfârșit.

— Mă bucură că fratele meu Winnetou a ajuns la această concluzie, de altfel unica justă. Într-adevăr, un singur om nu ajunge, iar un urmaș corespunzător s-ar găsi cu greu. Și chiar dacă s-ar ajunge la o asemenea luptă, sfârșitul ei ar fi nefericit pentru voi.

— Știu. Nu ar face decât să ne grăbească pieirea. Chiar de-am ieși învingători din toate bătăliile, fețele palide sunt atât de numeroase, încât ar trimite împotriva noastră mereu alte și noi trupe, în timp ce nouă ne-ar fi imposibil să ne înlocuim pierderile. Biruințele ne-ar măcina poate mai încet, dar tot atât de sigur ca și înfrângerea. Toate acestea mi le-am spus pe când vegheam azi-noapte lângă morții mei; și am luat hotărârea să abandonez planul. Gândeam să mă mulțumesc cu prinderea ucigașului și să mă răzbun pe

kiowașii care i-au dat ajutor și vin acum asupra noastră. Dar și acest gând mi-a fost risipit prin cuvântul fratelui meu Old Shatterhand. Răzbunarea mea se va mărgini la prinderea lui Santer și la pedepsirea lui. Pe kiowași îi vom lăsa în pace.

— Cuvintele tale mă fac să fiu mândru de prietenia care ne leagă; n-am să le uit niciodată. Deși nu e chiar sigur, suntem totuși aproape convinși că trupa kiowașilor urmează să ne calce. Ne-ar trebui doar să aflăm momentul sosirii.

— Vor sosi încă astăzi! declară Winnetou cu deplină certitudine, ca și când ne-am fi găsit în fața unui fapt bine stabilit.

— De unde atâta siguranță?

— Judec după cele ce mi-ai povestit în legătură cu ultimul vostru drum călare. Kiowașii s-au prefăcut că se întorc în satul lor ca să vă ducă pe cale greșită; de fapt, au apucat-o încoace; au făcut deci un ocol, altminteri ar fi sosit încă de ieri. Au mai întârziat și prin alte părți.

— În alte părți, zici?

— Asta din pricina lui Sam Hawkens. Pe dânsul, firește, nu-l vor căra încoace; l-au trimis la ai lor. Dar pentru asta vor fi trebuit să aștepte momentul indicat, poate chiar o ocazie. A fost, de asemenea, nevoie să trimită un curier până în satul lor, care să anunțe sosirea voastră.

— Ah, pentru ca războinicii de acolo să ne iasă în întâmpinare?

— Desigur. Kiowașii de lângă albia râului intenționau să vă atragă în cursă, însă voind totodată să ajungă cât mai repede încoace, nu le-a mai rămas timp să se bată cu voi. În orice caz, au trimis în satul lor un curier sau chiar mai mulți pentru a-i pregăti pe războinicii de acolo să vă iasă în cale. Cu acest curier trebuie să-l fi trimis și pe Sam Hawkens. Apoi au cotit-o în direcția muntelui Nugget. Dar ca să-și ascundă manevra, s-au văzut nevoiți s-o apuce prin locuri unde nu se întipăresc urmele copitelor. Asemenea

locuri sunt rare și în general departe de drumurile obișnuite. Iată dar altă pierdere de vreme. Iată și de ce, în condiții normale, kiowașii ar fi sosit încă de ieri. Dar astăzi vor veni cu siguranță.

— De unde știi că nu au și sosit?

Îmi arată cu mâna creștetul muntelui învecinat. Pădurea, sus, era dominată de un copac semeț, constituind punctul cel mai înalt de pe munții nuggeților. Urcându-se în vârful copacului, un om înzestrat cu privire ageră ar fi putut să cuprindă cu ochii jur-împrejur întreaga prerie.

— Fratele meu n-are de unde să știe că am trimis acolo sus un om care veghează. Omul acesta are ochi de șoim. Cum îi zărește, coboară și mă anunță.

— E bine. Omul încă n-a coborât, așadar kiowașii nu sunt pe aproape. Și crezi că or să apară chiar astăzi?

— Nu-și pot îngădui să întârzie mai mult dacă vor să ne mai surprindă aici și să ne atace.

— Dar vezi că ei, de fapt, nu aveau intenția să urce spre Nugget-tsil, ci plănuiau să vă întindă o cursă și să vă atace în drumul vostru spre casă.

— Poate c-ar fi reușit dacă nu trăgeai cu urechea la vorbele lor și nu mă preveneai. Așa însă, capcana lor e inutilă. În schimb, am să-i momesc eu. Ca să mă întorc spre casă, ar fi fost s-o iau spre miazăzi. Așadar, ei m-ar fi pândit pe această direcție. Acum însă, îi fac să creadă că o apuc spre miazănoapte și-i atrag după mine.

— Numai dacă se vor prinde.

— Nici o îndoială! În orice caz, vor trimite pe cineva în cercetare ca să vadă dacă mai suntem aici. N-o să-i facem, desigur, nici un rău; îl vom lăsa să se întoarcă la ai săi. Tocmai pentru iscoada asta am dat ordin ca toți caii să fie aduși încoace. Sunt peste treizeci de animale. Deși terenul e pietros, totuși vor rămâne urme; descoperindu-le, iscoada se va lua după ele. Noi, în schimb, ne vom îndrepta spre trecătoarea de care ți-am vorbit și unde vreau să-i atrag în cursă pe kiowași. Iscoada nu ne va urmări chiar atât de

departe; se va furișă după noi o bucată de drum, ca să se convingă că am pornit-o într-adevăr într-acolo și va face repede cale întoarsă. Le va da de știre kiowașilor că nu ne îndreptăm spre miazăzi, ci spre miazănoapte. Este fratele meu de aceeași părere?

— Da. Și kiowașii se vor vedea siliți să renunțe la capcana lor. În felul acesta e aproape sigur că vor veni încoace și se vor lua pe urmele noastre.

— Nici nu mă îndoiesc că așa va fi. Nu-mi scapă mie Santer din mână. Am să-l prind chiar astăzi!

— Și ce-ai de gând să faci cu el?

— Ar fi mai bine, frate, să nu mă întrebi. Va pieri. Îți ajunge răspunsul acesta.

— Unde? Chiar aici? Sau îl veți duce în pueblo?

— Încă n-am hotărât. Să sperăm că nu e un laș ca Rattler. Pe acela am fost nevoiți să-l ucidem repede ca pe un câine fricos. Ascultă! Aud tropotul cailor noștri. Vom pleca acum de-aici și ne vom întoarce mai târziu împreună cu prizonierii.

Caii fură aduși, printre ei și calul meu și catârul lui Sam. Nu încălecarăm: drumul era incomod pentru călărie. Pornirăm pe jos, ducând caii de căpăstru.

Winnetou mergea în capul coloanei. Ne conduse către nord, prin inima pădurii așternută pe un povârniș destul de abrupt. Jos era o poiană. Încălecarăm și, străbătând poiana, ajunserăm la un perete de stâncă înalt și drept. O strungă îngustă îl despărțea în două. Winnetou mi-o arătă și zise:

— Iată capcana de care vorbeam. Vom trece acum călare prin ea.

Expresia „capcană” se potrivea de minune acestei trecători strâmte, pe care o parcurgeam. Pereții ei urcau de ambele părți aproape vertical spre cer și nu ofereau nici un locșor pe care să te poți cățăra. În cazul când kiowașii ar fi fost atât de imprudenți încât să pătrundă aici, iar noi am fi ocupat ambele intrări, orice rezistență din partea lor s-ar fi dovedit o nebunie.

Trecătoarea nu era dreaptă, ci cotea ba într-o parte, ba în alta. Se scurse mai bine de un sfert de oră până să ajungem la capătul opus. Acolo ne oprirăm și coborârăm de pe cai. Dar aproape în aceeași clipă îl și zărirăm pe omul lui Winnetou, care stătuse la pândă sus, în copacul din creștetul muntelui.

— Sosesec! Au și sosit! ne anunță el. Am încercat să-i număr, însă n-am putut, fiindcă veneau cu grămada și apoi, erau prea departe.

— Au luat-o spre vale?

— Nu. S-au oprit în prerie și s-au cuibărit prin tufișuri. Doar unul s-a desprins de ei și a pornit spre vale în jos.

— E iscoada. Ne mai rămâne exact timpul necesar cât să deschidem capcana și s-o închidem apoi la loc. Fratele meu Old Shatterhand să-i ia pe Stone, Parker și doisprezece din luptătorii mei, să ocolească muntele pe stânga și, de îndată ce va întâlni un mestecăn gros și înalt, să intre în pădurea care urcă ușor și coboară apoi de partea cealaltă. Dincolo, fratele meu va nimeri în valea de unde am urcat noi spre Nugget-tsil și va ajunge degrabă în locul unde fuseseră caii noștri. Restul drumului îl știi. Numai să nu mergi în lungul văii, ci să înaintezi neobservat pe marginea pădurii și să te ascunzi în ea cât mai aproape de gura trecătorii. Vei vedea iscoada kiowașilor, dar să nu-i faci nimic. Pe urmă vor veni cu toții și îi vei lăsa să pătrundă în trecătoare.

— Va să zică, acesta e planul tău, îl completei. Tu rămâi aici pentru a ține sub observație ieșirea din capcană, iar eu mă duc pe calea ocolită ce mi-ai descris-o, înapoi, spre poala muntelui Nugget, ca să-i aștept acolo pe kiowași și să-i urmez pe ascuns până vor fi intrat în capcană. Așa e?

— Da, întocmai așa. Dacă fratele meu Old Shatterhand nu comite nici o greșală, atunci îi prindem cu siguranță.

— Voi fi cât se poate de atent. Mai are Winnetou vreun sfat sau vreo îndrumare?

— Nu. Celelalte le las în seama ta.

— Cine va sta de vorbă cu kiowașii, dacă izbutim să-i închidem aici?

— Eu. Old Shatterhand n-are altceva de făcut decât să nu le permită ieșirea când mă vor zări și vor încerca să se întoarcă. Dar grăbiți-vă! După-amiaza e pe ducă și kiowașii nu vor aștepta până mâine, ci ne vor urma încoace încă înaintea serii.

Într-adevăr, soarele își încheiase aproape traiectoria zilnică și nu mai era decât o oră până să se întunece. Pornii, firește, pe jos, împreună cu Dick, Will și cu apașii care-mi fuseseră repartizați.

După vreun sfert de ceas zărirăm mestecănul și intrarăm în pădure. Totul corespundea exact descrierii lui Winnetou. Am ajuns de cealaltă parte, în vale, unde păscuseră caii. În față se deschidea vâlceaua laterală, ducând spre luminișul cunoscut de noi și mai departe, în sus, spre cele două morminte.

De acolo, dintre copaci, unde ne așezarăm, puteam observa eventuala sosire a kiowașilor, fără a ne teme că vom fi descoperiți, pentru că era de presupus că nu vor veni spre noi, ci vor apuca spre vâlceaua lăturalnică.

Apașii tăceau; Stone și Parker discutau în șoaptă. Erau convinși că atât kiowașii, cât și Santer vor cădea în mâinile noastre. Eu eram mai puțin sigur. Mai rămăseseră cel mult douăzeci de minute până la căderea serii și kiowașii tot nu veneau, ceea ce mă făcu să cred că abia ziua de mâine va fi cea hotărâtoare, mai ales că nici iscoada lor nu se ivea. Aici, în pădure, se și întunecase.

Deodată Parker și Stone amuțiră. O adiere trecu peste creștetele copacilor. Se iscă acel foșnet monoton ca un suflu neîntrerupt, lin și adânc, de care orice alt zgomot, cât de neînsemnat, este lesne de deosebit. Totodată mi se păru că, în spatele meu, ar fi tresărit pământul reavăn al pădurii. Ascultai atent. Da, se mișca parcă ceva. Ce să fie? Vreun patruped nu ar fi îndrăznit să se apropie atât de mult. O reptilă? Nu, nici asta. M-am întors repede și m-am lungit la

pământ ca să observ mai ușor, privind de jos ceea ce se întâmplă. O făcui tocmai la timp. Iată că o umbră, care fusese în spatele meu, se furișa acum printre copaci. Am sărit în picioare și m-am grăbit s-o ajung. Îmi apărură deodată ca o siluetă neagră în penumbră, mă repezii asupra ei și apucaii cu mâna un capăt de haină.

— *Away!* La o parte! strigă o voce speriată și rămăsei cu mâna goală. Umbra dispăru. Țintuit locului, ascultai să prind măcar un zgomot. Dar tovarășii mei observaseră mișcările mele precipitate și auziseră exclamația. Săriră de la locul lor și mă întrebară ce s-a întâmplat.

— Sst! Liniște! poruncii, trăgând mai departe cu urechea. Nu se auzea nimic.

Așadar, ne spionase cineva și anume un alb, după cum o dovedea exclamația lui în englezește; probabil fusese chiar Santer, căci în afară de el nu era nici un alb printre kiowași. Trebuia să-l urmăresc, în pofida întunericului.

— Stați la locurile voastre și așteptați până mă întorc! ordonai oamenilor și plecai.

Nu aveam nici o îndoială cu privire la direcția pe care aveam să merg: firește către prerie, unde poposeau kiowașii. Numai într-acolo trebuie s-o fi șters spionul, nu în altă parte.

Mă gândeam să-i înmoi fuga, băgând spaima în el. Îi strigai deci din urmă:

— Stai, oprește! Dacă nu, trag!

Și, ca să subliniez amenințarea, am tras două focuri de pistol. Nu era nici o greșeală. Și așa prezența noastră fusese descoperită, Bănuiam că acuma fugarul, cuprins de frică, va intra mai adânc în pădure, întârziind astfel din pricina întunericului dens. În schimb, eu, căutând să i-o iau înainte, alergai spre marginea pădurii. Aici se vedea mai bine. Intenționeam să fug până în josul văii, unde se deschidea preria și să mă ascund. Sosind acolo, individul ar trece pe lângă mine și aş putea să-l înhaț.

Era un plan destul de bun, dar nu mi-a fost dat să-l pun în aplicare. Tocmai când dădui s-o cârmesc pe după un cot, zării înaintea mea niște oameni și cai. Abia avui timpul să mă trag îndărăt și să mă pitesc după copaci.

Kiowașii își stabiliseră tabăra aici, în spatele unor tufșuri. De ce? Nu era greu de ghicit.

Dintru început își făcuseră popasul în prerie și trimiseseră un om în cercetare. Misiunea lui — după cum aveam să aflu curând — nu era prea complicată. Santer, cunoscând împrejurimile, o luase mult înaintea kiowașilor ca să mai iscodească locul și să-i informeze de îndată ce vor fi sosit. Cum dânsul încă nu se înapoiase, kiowașii au dat ordin unei iscoade să meargă pe urmele lui — neavând a se teme de nimic, deoarece acesta, dac-ar fi descoperit vreo primejdie, s-ar fi întors numaidecât ca să dea de știre. Așadar, iscoada s-a înapoiat să dea raportul. Cum valea oferea în timpul nopții un adăpost mai bun decât preria deschisă, kiowașii hotărâră să-și mute lagărul în vale. Santer, oricum, avea să-i găsească cu ușurință chiar dacă — din prevedere — nu aprinseseră nici un foc.

Acum era limpede că — dacă Santer fusese destul de deștept să ne ghicească planul — kiowașii nu ne vor cădea în mâini chiar astăzi și probabil nici mâine. Ce era de făcut? Să mă întorc la postul meu și să aștept ca, mâine, kiowașii să cadă totuși în cursă? Ori să-l caut pe Winnetou, să-i comunic situația și să-l rog a lua noi măsuri? Mai exista și o a treia posibilitate, însă riscantă pentru mine și anume să rămân pe loc. Era, în orice caz, foarte necesar să aflăm ce vor decide kiowașii după ce Santer îi va fi informat asupra celor văzute. Ah, dac-aș putea să trag cu urechea la discuția lor! Aș risca însă prea mult, poate chiar totul. Santer le va spune desigur că mă aflu pe urmele lui și asta ar putea să ducă la descoperirea mea. Totuși, am să încerc, fie și cu cea mai mică șansă de reușită. Am mai spus că, pentru a nu fi observați, kiowașii nu aprinseseră focuri. Faptul acesta era în avantajul lor, dar și în al meu.

Printre copaci zăceau bolovani năpădiți de mușchi și înconjurați de ferigi înalte. M-aș fi putut ascunde, poate, în spatele lor.

Majoritatea kiowașilor mai erau ocupați cu praponirea cailor, ca să nu se răzlețească și să nu trădeze așezarea taberei. Alții se așezaseră sau se lungiseră sub copaci. Într-o parte a pădurii răsună un glas înăbușit, poruncitor; așadar acolo se găsea șeful și era de presupus că acolo va rămâne peste noapte. Dacă-ș izbuti să mă apropii cât de cât de locul acela!

Mă târam pe burtă în direcția respectivă. Nu simțeam nevoia de prea multă acoperire. Întunericul mă proteja, iar majoritatea kiowașilor se găsea departe de locul cu pricina. M-ar fi descoperit numai dacă vreunul, ieșindu-mi în cale, s-ar fi poticnit de mine. Spre norocul meu, nu s-a întâmplat nimic și mi-am atins cu bine ținta. Două blocuri de stâncă zăceau acolo alături, unul lung și înalt, celălalt mai mărunț. Cui îi va trece prin gând că tocmai acolo, sus, pândește un străin! Mă cățărui pe pietroiul mai mărunț și de aici mă săltai alături, pe cel mare, unde mă lungii în toată regula. Mă aflam la doi metri înălțime și în oarecare siguranță. Nici un kiowaș n-ar fi avut de ce să urce până la mine.

Oamenii care se ocupaseră de cai veniră și ei lângă fărtații ceilalți, se așezară sau se tolăniră alături. Dinspre locul unde bănuiam că se află șeful lor se auzeau porunci rostite cu glas reținut. Nu le înțelegeam; graiul kiowașilor îmi era străin. Câțiva inși se depărtară, desigur, străjile care-și luau în primire postul. Observai că se rânduiesc numai în flancul dinspre vale al taberei, nu și înspre pădure, ceea ce îmi convenea foarte mult. Mă puteam, deci, retrage mai târziu, fără să mă tem de vigilența străjilor.

Cei din tabără sporovăiau între ei; auzeam fiecăruia cuvânt. Din păcate, însă, nu pricepeam nimic. Ce bine-ar fi fost să-i pot înțelege!... Winnetou stăpânea nu mai puțin de șaisprezece dialecte indiene și mi-a fost, mai târziu și în această privință, mare dascăl. Niciodată nu aveam să mai

iscodesc vreo tabără fără să înțeleg ceea ce se discută acolo.

Trecuseră vreo zece minute de când stăteam lungit pe blocul de piatră. Deodată, aud că strigă o santinelă și-i răspunde glasul pe care-l așteptam:

— Eu sunt, Santer. Prin urmare, tot ați venit înapoi!

— Da. Fratele alb poate să treacă; îi va întâlni imediat pe războinicii noștri.

Cuvintele acestea le-am priceput, pentru că santinela vorbise în jargonul indiano-englez pe care-l cunoșteam. Santer trecu înainte. Șeful îl chemă la dânsul și-i spuse:

— Fratele meu alb a lipsit mai mult decât fusese hotărât. Trebuie să fi avut motive serioase.

— Mai serioase decât bănuieți. De când v-ați așezat aici?

— După măsura fețelor palide, să tot fie o jumătate de ceas.

— Ați dat de calul meu?

— Da. Ne luaserăm pe urmele tale și ne-am oprit chiar acolo unde-ți priponiseși calul. Venind înapoi, l-am luat cu noi.

— Ar fi fost mai bine să rămâneți în prerie. Aici nu e tocmai sigur.

— N-am rămas, fiindcă aici putem poposi mai în voie și am socotit că nu e nici o primejdie; altminteri, te-ai fi întors repede să ne anunți.

— Tocmai pe dos. Am lipsit atâta pentru că suntem în mare primejdie și mi-a trebuit timp să mă dumeresc. Old Shatterhand e aici.

— Mi-am închipuit. Fratele meu l-a văzut!

— Da.

— O să-l prindem și o să-l aducem în fața căpeteniei noastre. I-a zdrobit genunchii, mișelul. Îl așteaptă moartea la stâlpul caznelor. Unde-i acum?

Prin urmare, kiowașii nu intenționaseră să ne atragă în satul lor; bănuiseră că ne vom întoarce la Winnetou.

— Nu-i chiar atât de sigur că o să-l prindeți, răspunse Santer.

— Și totuși așa va fi. Câinii ăștia n-au decât treizeci de războinici cu ei, în timp ce noi numărăm de cinci ori zece. Pe deasupra, ei habar n-au că suntem aici. Îi vom lua pe nepregătite.

— Te înșeli amarnic. Ei știu că venim. S-ar putea să știe chiar și locul unde ne aflăm. Vor fi trimis, în tot cazul, o iscoadă în întâmpinarea noastră.

— Iuf! Să știe ei oare totul?

— Firește.

— Atunci nu-i mai putem lua ca din oală.

— Sigur că nu.

— Va să zică, dacă atacăm, o să avem de furcă, nu glumă. Winnetou și Old Shatterhand fac fiecare cât zece războinici.

— Cel puțin cât zece. Moartea lui Inciu-Ciuna și a ficei sale i-a îndârjit grozav; clocotește în ei dorința de răzbunare și se vor apăra ca niște fiare turbate. Dar trebuie să-i prindem. Mai cu seamă Winnetou trebuie să-mi pice în gheare cu orice preț.

— De ce tocmai el?

— E vorba de nuggeți. Cred că e singurul care cunoaște locul zăcământului.

— Nu-l va trăda nimănui pe lume.

— Nici dacă-l luăm prizonier?

— Nici.

— Îl chinuiesc eu până-mi spune secretul.

— Va tăcea. Câinele ăsta de apaș își râde de toate suferințele. Iar dacă știe că venim, va lua măsuri să nu cadă în mâinile noastre.

— Ei, las' că știu eu cum e de făcut ca să-l înhățăm.

— Dacă știi, spune.

— N-avem decât să fim șireți, să ne folosim chiar de capcana pe care ne-a întins-o el.

— Zici că ne-a întins o capcană? Ce fel?

— Au de gând să ne atragă într-o trecătoare și să ne închidă ieșirile. Acolo vor să ne prindă pe toți.

— Iuf! Fratele meu Santer e sigur?

— Sigur.

— Cunoști și trecătoarea cu pricina?

— Am și călcat-o cu piciorul.

— Povestește cum ai descoperit planul!

— Am riscat foarte mult. Dacă m-ar fi zărit, aș fi avut parte de o moarte cumplită. Sunt al naibii de bucuros că am scăpat teafăr. Reușita o datorez numai faptului că mai străbătusem o dată drumul până la Nugget-tsil și cunoșteam locul unde se găsesc cele două morminte.

— Morminte? Prin urmare Winnetou și-a îngropat morții acolo sus, după cum bănuisem?

— Da. Și asta mi-a fost de folos. Atenția apașilor era abătută în altă parte. Mi-am zis că se vor fi aflând în luminișul acela și am fost cât se poate de prudent. Doar mai trecusem eu prin destule încurcături și mă pot lăuda că nu sunt un *westman* ageamiu. Însă așa de prevăzător ca astăzi n-am mai fost niciodată. Natural că nu am coborât în valea deschisă, ci m-am ținut pe marginea pădurii. Mișeii își lăsaseră caii pe dreapta, acolo unde începe urcușul la strungă. Nu e ușor să urci panta fără să treci prin strunga aceea, dar am izbutit. Sus, a trebuit să-mi sporesc atenția și să-mi pun în joc toată dibăcia. Mi se părea imposibil să pătrund neobservat în luminiș. Apașii însă nu aveau ochi și urechi decât pentru treburile înmormântării și astfel m-am încumetat până în spatele unei stânci ce se înalță la marginea luminișului. De acolo se vedea totul.

— Fratele meu alb a fost prea curajos și a scăpat cu viață numai datorită înmormântării.

— Păi, n-am spus?! După ce mormintele fură închise, Winnetou și-a trimis oamenii după cai.

— Și i-au mânat în sus? Anevoioasă treabă!

— Foarte grea!

— Trebuie să fi avut un motiv deosebit.

— Fără îndoială. Zărind caii acolo sus, ne-am fi cățarat și noi cu ai noștri pe urmele lor și ne-am fi trezit prinși în capcană.

— Ce te face să crezi?

— Nu cred. Știu precis. Am auzit-o cu urechile mele.

— De la cine?

— Chiar de la Winnetou. Oamenii lui plecaseră după cai, iar dânsul rămăsese cu Old Shatterhand; se aflau aproape de ascunzătoarea mea și am ascultat toată discuția.

— Iuf! Mare minune! Winnetou să fie spionat! Asta numai pentru că gândul nu-i era la noi, ci la tată și soră.

— Ba era și la noi. A trimis o iscoadă pe cel mai înalt pisc, ca să ne pândească din vârful copacului.

— Și ne-a văzut?

— Nu. În orice caz, nu știu să ne fi văzut. Îți dai seama ce bine am făcut că am luat-o înaintea voastră; călărind de unul singur, am putut scăpa neobservat.

— Da, ai lucrat cu cap. Spune mai departe!

— După ce și-au adus caii, apașii n-au mai zăbovit mult; au părăsit luminișul și s-au lăsat în jos de cealaltă parte a văii. Cum treci valea, dai de o strungă îngustă, lungă, pe ale cărei laturi nu te poți cățăra; în trecătoarea asta voiau să ne atragă.

— Înseamnă că Winnetou voia să ocupe trecătoarea, adică să-i închidă ieșirile?

— Chiar așa, să le închidă după ce vom fi pătruns înăuntru.

— Atunci, trebuie să-și fi împărțit oamenii. Un grup s-o fi dus prin trecătoare ca să ne aștepte la celălalt capăt, alții vor fi rămas ascunși dincoace, ca să ne cadă în spate.

— Cred și eu.

— Cum e pământul, pietros sau moale?

— În trecătoare nu e decât piatră, însă la gura ei dinspre vale crește iarbă.

— Prin urmare, apașii care ne pândesc jos, la intrare, trebuie să fi; lăsat urme. Le-am fi descoperit și în nici un

caz n-am fi căzut în cursă.

— Ba da! Sunt mai șireți decât îți închipui. Nici grupul ăstora n-a rămas pe loc la intrare. Au trecut și ei dincolo de strungă.

— Iuf! Atunci cum ne-ar fi închis de amândouă părțile?

— M-am întrebat și eu. Nu există decât un singur răspuns. Țștia au sarcina să se întoarcă pe drum ocolit la gura trecătorii și să ne închidă calea îndărăt.

— Fratele meu a judecat iarăși foarte bine. Dar ai descoperit și drumul acela?

— Da. Întâi de toate, am intrat în strungă, deși era primejdios. Trebuia să-mi dau seama de situație. Bineînțeles că n-am trecut chiar dincolo, căci aș fi dat peste apașii care stau la ieșire. După o bucată de drum, m-am întors, dar n-am ieșit afară, pentru că auzisem pași. Norocul meu că se aflau ceva mai la o parte niște bolovani mari și m-am ascuns îndărătul lor; un apaș a trecut pe lângă mine și nu m-a văzut.

— N-o fi fost iscoada din vârful muntelui?

— S-ar putea.

— Ne-o fi zărit când soseam și a dat fuga să-l anunțe pe Winnetou.

— Ori așa, ori altminteri. S-ar putea ca Winnetou, plecând de la morminte, să fi dat poruncă iscoadei printr-un om al său, ca să coboare de sus și să-l urmeze.

— Asta nu. Atunci ar fi fost doi, nu unul. Tu zici însă că a trecut unul singur. Rămân, deci, la prima părere: ne-a văzut și s-a grăbit să-l înștiințeze pe Winnetou. Bine c-ai avut timp să te ascunzi! Și ce-a mai fost?

— Am chibzuit. Dacă apașii vor să ne cadă în spate, le-ar veni mult mai ușor pândindu-ne într-un loc potrivit. Care să fie acel loc? În orice caz, în valea asta și anume acolo unde începe suișul — spre strungă. Ascunzându-se acolo, în dosul copacilor, ne-ar observa trecerea, ne-ar urmări până la capcană și ne-ar închide drumul îndărăt. Așa mi-am zis și

de aceea m-am întors înapoi și m-am furișat apoi spre locul unde, după socotelile mele, credeam că-i găsesc.

— Și i-ai găsit?

— Nu chiar imediat. Sosisem înaintea lor. Dar așteptarea n-a fost prea lungă. După câțva timp, apărură.

— Câți, câți? I-ai văzut, i-ai numărat?

— Era Old Shatterhand împreună cu ceilalți, doi albi și peste zece apași.

— Va să zică Winnetou conduce grupul celălalt de la capătul trecătorii.

— Exact. Apoi s-au așezat cu toții pe jos. Îndrăznisem multe pe ziua de azi și prinsei curajul să mai risc o dată; mă strecurai deci cât mai aproape, ca să ascult ce vorbesc.

— Și?

— Nimic. Albii vorbeau între ei, însă prea încet ca să-i aud; când mă apropiam și mai mult, tăcură. Apașii ședeau muți. Old Shatterhand nu scotea o vorbă. Eram chiar lângă dânsul, mai-mai să-l ating cu mâna. Dacă ar afla, zău c-ar plesni de ciudă!

Aici Santer nu se înșela. Mă necăjeam și încă tare. Omul acesta era pe cât de viclean, pe atât de îndrăzneț. Auzi, să ne spioneze, pe mine și pe Winnetou, în timp ce discutăm sus, lângă morminte! Apoi să ne calce pe urme până la trecătoare, să ne ghicească planul până în cele mai mici amănunte și, pe deasupra, să mă pândească în pădure, unde mă trimisese Winnetou! Stătuse îndărătul meu, ba l-am și prins de poala surtucului! Asta zic și eu ghinion, afurisit ghinion! Și ce noroc pe Santer! Dacă l-aș fi capturat, evenimentele, după câte înțelegeam acum, ar fi luat pentru mine cu totul altă întorsătură; poate că și viitorul meu ar fi fost altul.

Și totuși — în ciuda regretului ce mă stăpânea — trăiam și un dram de satisfacție: de astă dată eu îl spionam pe Santer și dânsul habar n-avea.

— Atât de aproape ai fost de câinele acela? rosti kiowașul mirat. De ce nu i-ai înfipt cuțitul în ceafă?

— Nici gând să fac așa ceva!

— De ce?

— Aș fi stricat totul. Ce mai zarvă s-ar fi produs! Apașii ar fi dat fuga la Winnetou care, la rândul lui și-ar fi dat seama că planul i-a fost descoperit. Și atunci cum să-l mai prind? Cum să ajung la nuggeții de care am nevoie?

— Nici așa n-ai să te pricopsești cu nuggeți datorită lui. Oare Old Shatterhand să fi rămas acolo pe loc?

— Sper.

— Speri numai? Va să zică, se poate să fi plecat? Nu ne mai pândește acolo, după cum fusese vorba?

— Avea, desigur, intenția asta, dar te pomenești că s-a răzgândit.

— Ce motiv ar avea?

— Dacă știe că a fost spionat...

— Iuf! Cum să știe?

— Datorită unei găuri nenorocite, o scobitură în pământ făcută, pesemne, de vreun animal.

— Dar ce, scobitura vorbește?

— În anumite împrejurări, da. Dădui să mă întorc târâș de la locul meu de pândă. Trebuia să-mi las toată greutatea trupului în mâini; când colo, mă afund cu dreapta în gaura aceea și se produce un zgomot care nu scapă urechilor lui Old Shatterhand. El se ridică repede în picioare și, probabil, mă zărește, căci nu apuc bine s-o iau la sănătoasa, că-l și simt în urma mea. Cât pe-aci să mă prindă. Ba m-a și prins de un capăt al hainei, dar m-am smuls și am șters-o. A răcnit el după mine, nu-i vorbă, să mă opresc, că de nu, trage, dar bineînțeles că nu căzusem în cap să fac asemenea prostie. Dimpotrivă, m-am înfundat și mai adânc în pădure, unde întunericul mă pune la adăpost. Acolo m-am întins la pământ și am așteptat să treacă primejdia.

— Dar oamenii lui ce făceau?

— Probabil că au vrut să plece în căutarea mea, însă el i-a oprit. Le-a dat ordin să-l aștepte până se întoarce și s-a

luat după mine. I-am mai auzit pașii câțva timp. Apoi s-a făcut liniște.

— A dispărut, va să zică?

— Da.

— În ce direcție?

— N-am de unde s-o știu. Oricum, văzând că m-a scăpat din mâini, nu cred să fi mers prea departe. S-o fi întors la ai săi.

— Te-a recunoscut?

— Bănuiesc că nu; era prea întuneric.

— Poate că, urmărindu-te, a ajuns până aici și ne spionează.

— Cu neputință! Nici nu putea să vadă încotro am apucat. Mai mult ca sigur că s-a întors la ai săi. Și, cum ziceam, am așteptat ce-am așteptat, apoi am ieșit din pădure în câmp deschis, unde puteam să alerg mai repede. Atunci m-a oprit santinela și astfel am aflat că v-ați mutat aici.

Pauză. Tăcere. Șeful aflase acum totul și părea să cumpănească lucrurile. După un timp, îl auzii:

— Ce crede fratele meu alb că e de făcut?

— Să aud mai întâi hotărârea ta.

— Faptele istorisite îmi arată că situația e cu totul alta decât bănuiam. Dacă-m fi reușit să-i luăm pe nepregătite, apașii ar fi căzut în mâinile noastre, fie morți, fie vii, fără să ne coste sânge. Acuma însă, ei sunt pregătiți. Old Shatterhand te-a surprins; el știe, deci, că planul lui a fost zădărnicit și va fi cât se poate de prevăzător. Cel mai bine ar fi să părăsim aceste locuri.

— Să le părăsim?! Vrei s-o ștergi? Ce-ți trece prin cap? Ți-e frică de o mână de apași?

— Fratele meu alb n-o fi vrând să mă jignească! Eu nu cunosc frica; dar dacă-l pot prinde pe inamic fie cu, fie fără vărsare de sânge, atunci prefer calea din urmă. Așa face orice războinic înțelept, oricât de viteaz ar fi.

— Crezi oare că, părăsind ținutul, îi vom mai prinde pe alții aceștia și pe apași?

— Da.

— Oho! Sunt curios cum!

— Ei ne vor urmări.

— Nu e sigur.

— Ba e sigur. Winnetou trebuie să se răzbune pe tine și știe că te găsești printre noi; de aceea, nu se va depărta o clipă de urmele noastre. Iar noi le vom întipări anume atât de clar, încât să le recunoască fără nici o greutate și vom călări frumușel spre satul nostru, unde l-am expediat pe prizonierul acela alb, Sam Hawkens.

— Și crezi că apașii vor veni după noi până acolo?

— În cea mai mare grabă.

— Aha, ca să pună laba pe mine? Îți închipui că asta mă bucură? Adică, în timp ce aici am în sfârșit prilejul să-mi ating scopul, ai vrea să mă las iarăși hăituit.

— Nu-ți atingi nici un scop; în schimb, dacă vii cu noi în sat, scapi de orice primejdie.

— Și dacă ne ajung din urmă? Atunci ce mă fac?

— Păi tocmai că n-or să ne ajungă. Câștigăm față de ei un avans care ne pune în siguranță. O luăm chiar acum din loc, iar ei n-or să-și dea seama de plecarea noastră decât mâine la amiază.

— Cum? Să plecăm chiar imediat? Nu accept. Ce va spune căpetenia voastră, Tangua, când va afla că ai scăpat din mână, nesilit de nimeni, un prilej atât de bun?! Ia gândește-te!

Era un fel de șantaj. Șeful căzu în muțenie. Așadar, vorbele lui Santer îi zdruncinaseră hotărârea. Acesta își dădu seama că se află pe drumul cel bun și continuă:

— Da, suntem într-un avantaj pe care l-am pierde luându-ne după planul tău. Nu avem decât să-i atragem pe apași în propria lor cursă și să vezi cum ne cad în labe!

— Iuf! Și ce e de făcut?

— Atacăm, pe rând, fiecare grup de apași. Atunci nu mai pot închide trecătoarea din amândouă părțile.

— În cazul acesta, să atacăm mai întâi grupul lui Old Shatterhand.

Nu-i așa?

— Exact.

— Trecem mâine pe lângă ascunzătoarea lui și ne prefacem că habar n-avem de nimic.

— Nu e nevoie să așteptăm atâta. Îi nimicim încă azi.

— Iuf! Și cum anume?

— E atât de simplu și pe înțelesul oricui, încât, de fapt, nici n-ar fi nevoie să-ți explic. Eu cunosc cu precizie locul unde se află acum Old Shatterhand cu oamenii lui. Vă conduc drept acolo. Kiowașii sunt deprinși cu întunericul și mersul lor seamănă cu al șerpilor pe care nu-i auzi când se târăsc pe mușchiul din pădure. Îi înconjurăm pe cei trei albi și grupul lor de apași și, la un semn, tăbărâm pe ei. Cu siguranță că nu ne scapă nici unul. Îi înjunghiem înainte de a apuca să se apere.

— Iuf, iuf, iuf! se auziră vocile câtorva care îl ascultau pe Santer. Propunerea lui părea să le fie pe plac.

Șeful, însă, nu se grăbi să aprobe. Abia după un timp de gândire rosti:

— S-ar putea să izbutim dacă facem totul cu chibzuință și atenție.

— Zici că s-ar putea? Eu sunt sigur că izbutim! Principalul e să-i înconjurăm fără să ne simtă. Și asta nu-i chiar atât de greu. Apoi, niște lovituri sigure de cuțit și lucrul e ca și făcut. Prada ce ne cade în mâini rămâne a voastră; mie nu-mi trebuie nimic. Pe urmă, mergem la Winnetou.

— Tot în noaptea asta?

— Nu. Lăsăm pe mâine. Winnetou prețuiește prea mult ca să-l scap barem o clipă din ochi. Or, noaptea, pe întuneric, poți să dai greș. Facem, deci, cum au făcut și apașii: ne împărțim în două grupe.

Iau o parte din oameni și-i conduc până în interiorul strungii. Acolo vor rămâne noaptea. Iar în zori vor da să iasă la capătul celălalt. Atunci Winnetou, încredințat fiind că Old Shatterhand se află dincolo, la intrare, adică în spatele lor, îi va ataca. Bun!... Dar tot eu voi călăuzi în zori a doua grupă și vom ieși în drumul pe care a mers Old Shatterhand; pun mâna-n foc că drumul acesta traversează pădurea, ocolește poalele muntelui și duce până la capătul trecătorii, adică locul unde se află Winnetou. Acesta va sta cu ochii spre interiorul capcanei, căci de acolo vor căuta să năvălească cei din prima noastră grupă. Nici n-o să simtă Winnetou că ne apropiem pe la spate. Astfel, va fi împresurat exact după metoda lui. Neavând cu el decât vreo cincisprezece oameni, va fi nevoit să se predea ca să nu piară cu toții. Iată planul meu!

— Dacă-l vom aduce la îndeplinire așa cum l-a gândit fratele meu, atunci planul e bun.

— Așadar, îl aprobi?

— Aprob. Vreau să-l prind pe Winnetou viu și să-l predau căpeteniei noastre. Altceva nu doresc. Mulțumită planului tău, aş putea să-mi ating scopul fără prea multă zăbavă.

— Atunci, să nu mai zăbovim. Îl punem în aplicare.

— A-l împresura pe Old Shatterhand noaptea în pădure, fără ca el s-o simtă, asta-i o treabă foarte grea. Voi alege dintre războinici pe cei cu ochii mai ageri și cu pricepere mai mare la furișat.

Începu să-și strige oamenii vizați. Era, deci, timpul să mă, întorc la ai mei. Altminteri, dacă dușmanul pornea repede, nu-i mai puteam preveni. Coborâi, lunecând de pe un bolovan pe altul și o luai tiptil din loc...

— Cine-i acolo? Întrebă Dick Stone, când, după o vreme, îmi auzi pașii. V-ați întors, *sir*!

— Da, eu sunt.

— Pe unde ați umblat atâta? Așa-i că a fost pe-aici o iscoadă? Pesemne vreun kiowaș care, tot furișându-se, a dat întâmplător peste noi?

— Era Santer.

— Trăsni-l-ar...! Tocmai el? Și să ne scape! Ne pică, pușlamaua, drept în palmă și noi stăm ca niște momâi! Cum de-a fost posibil?

— S-au întâmplat și altele, încă mai năstrușnice. N-am eu acum timp să povestesc, căci trebuie să fugim cât mai repede de aici. Las' că aflați totul mai târziu.

— Să plecăm? De ce?

— Vin kiowașii asupra noastră.

— Vorbiți serios, *sir*?

— Foarte serios. Am auzit din gura lor. Vor să ne lichideze aici în cursul nopții, iar în zori să-l atace pe Winnetou. Ne cunosc planul. Hai s-o luăm din loc!

— Încotro?

— La Winnetou.

— Să trecem prin pădure în bezna asta? O să ne alegem cu niște cucuie de ți-i mai mare dragul!

— Mutați-vă ochii în palmă! Și acum, haideți!

O plimbare nocturnă prin bezna pădurii sălbatice este într-adevăr extrem de periculoasă pentru integritatea și armonia feței omenești.

A trebuit, așa cum îi recomandasem lui Stone „să ne mutăm ochii în palmă”, adică să ne conducem mai mult după pipăit decât după văz.

Doi oameni mergeau în față, cu mâinile întinse, orbecăind, iar noi, ceilalți, îi urmam în șir unul câte unul. A durat mai bine de un ceas până să lăsăm pădurea în urma noastră; cel mai greu ne-a fost să păstrăm direcția. O, dată ieșiți din pădure, totul a mers mai ușor și mai repede. Am ocolit muntele și ne-am îndreptat spre capătul trecătorii, unde Winnetou își organizase pândă.

Dinspre partea de unde veneam, nu-l amenința nici un pericol.

Totuși, pusese și acolo un om de strajă. Acesta ne somă cu glas tunător.

I-am răspuns, la rândul meu, răspicat. Apașii îmi recunoscuseră vocea și săriră în picioare.

— Fratele meu Old Shatterhand?! se miră Winnetou. Pesemne că s-a întâmplat ceva. Aici i-am așteptat în zadar pe kiowași.

— Au de gând să vină abia mâine dimineață, dar nu prin strungă, ci din spate, ca să vă zdrobească.

— Iuf! Pentru așa ceva ar trebui să te înfrângă mai întâi pe tine și să ne afle intențiile.

— Le cunosc.

— Imposibil!

— Le cunosc de-a fir-a-păr. Santer a fost sus, la morminte și a prins cu urechea toată discuția dintre noi doi.

Nu vedeam prin întuneric fața lui Winnetou, dar tăcerea lui trăda stupefacție. Se așeză, mă îndemnă și pe mine să iau loc și, în cele din urmă, spuse:

— Dacă știi toate astea, înseamnă că și tu l-ai spionat, la rândul tău.

— De bună seamă.

— Va să zică, praful s-a ales din combinațiile noastre. Povestește-mi totul!

I-am relatat cele aflate de mine. Apașii se îngrămădiră în jurul nostru ca să asculte. Din când în când, scoteau câte un „iuf!”. Doar Winnetou păstra tăcere. În sfârșit, mă întrebă:

— Fratele meu Shatterhand găsește că, în împrejurările date, cel mai nimerit lucru era să-și părăsească postul?

— Da. Puteam, firește, să aleg și alte două căi, ori una, ori alta; însă nici una nu-mi oferea siguranța necesară pentru atingerea scopului nostru.

— Care ar fi fost acele căi?

— Mai întâi, ca să nu cădem în cursă, ar fi fost să ne retragem deocamdată puțin și să așteptăm zorii.

— Greșit. Dimineața v-ați fi pomenit față-n față cu cincizeci de dușmani, iar planul nostru tot ar fi căzut. Și a

doua cale?

— Să fi rămas chiar la postul nostru. Eram gata-gata să pun în aplicare acest gând. Santer avea să-i conducă pe kiowași spre noi. S-ar fi strecurat, deci, înaintea lor, ca să le arate drumul și ar fi ajuns primul la țintă. Pândindu-l cu mare grijă, l-aș fi simțit de îndată, l-aș fi doborât cu pumnul și am fi fugit, ducându-l cu noi.

— Fratele meu este, desigur, un luptător curajos, dar o asemenea îndrăzneală putea să-l coste scump. Cu Santer în spinare nu puteai fugi prea repede. Ai fi fost copleșit de numărul mare al kiowașilor și ai fi fost ucis.

— Se putea, firește. Și nici nu eram sigur că Santer va sosi primul. Dacă-i lăsa pe kiowași înaintea, iar dânsul se ținea în urmă?! Iată de ce am găsit că lucrul cel mai bun e să venim înapoi.

— Ai procedat foarte just. Fratele meu face totdeauna cum aș face eu însumi.

— Mi-am zis că e preferabil să vin înapoi și să ne sfătuim cum s-o scoatem la capăt.

— Ce propune fratele meu?

— Nu se poate propune nimic înainte de a afla ce întreprind kiowașii după ce constată că am dispărut de acolo.

— Să aflăm, zici? N-am putea să ghicim?

— Posibil, însă n-am dobândit siguranța celor văzute și auzite la fața locului. Se mai întâmplă să te înșeli.

— În cazul acesta, nu. Kiowașii nu sunt copii, ci războinici încercați.

Din toate posibilitățile, ei știu s-o aleagă pe cea mai bună și nu există decât una.

— Să se întoarcă în satul lor?

— Dacă nu te mai găsesc în locul știut, se vor convinge că intenția lui Santer e irealizabilă și atunci șeful lor va reveni la prima hotărâre.

E sigur că va renunța să ne mai atace.

— Dar Santer va încerca să-l abată de la această hotărâre.

— Bineînțeles. Numai că n-or să-l mai asculte. Vor pleca.

— Și noi ce facem? Îi urmărim, cum, de altfel, se așteaptă ei?

— Sau le-o luăm înainte!

— Nu-i rău! Atunci, le ieșim înainte și-i dăm peste cap.

— Ar fi cu putință. Dar nu uita că trebuie să-l eliberăm pe Sam Hawkens. Numai că n-o să mergem chiar pe drumul folosit de kiowași. Altminteri, n-am rămâne neobservați și totul ar cădea baltă.

— Știe fratele Winnetou unde-i satul lui Tangua?

— Știu.

— Cunoaște el bine de tot locul?

— Cum îmi cunosc propriul meu pueblo. Satul acela se află la Salt Fork, pe brațul nordic al lui Red River.

— Prin urmare, la sud-est de aici?

— Da.

— Înseamnă că ei ne vor aștepta dinspre nord-vest, în timp ce noi, vom căuta să ne ivim din direcția opusă, dinspre sud-est.

— Chiar asta mi-e intenția. Fratele meu Shatterhand e totdeauna gând la gând cu mine. Se întâmplă exact cum spunea Inciu-Ciuna, părintele meu, pe când sorbeam împreună sângele frăției: „Sufletul trăiește în sânge. Sufletele acestor doi tineri războinici să se amestece și să alcătuiască unul singur. Gândul lui Old Shatterhand va fi și al lui Winnetou, voința lui Winnetou va fi și a lui Old Shatterhand!” Cum a vorbit, așa s-a întâmplat. Ochiul lui a pătruns în inimile noastre și ne-a văzut viitorul. Iar dânsul se va bucura sus, în veșnicele plaiuri ale vânătoarei și va fi fericit văzând că profeția i se adevărește. *Howgh!*

Tăcu emoționat și toți câți ne aflam în jurul lui îi respectarăm tăcerea. Era o expresie mută și adâncă de pietate filială față de părintele plecat dintre cei vii. Abia

după câțva timp tuși nițel jenat de emoția ce-l cuprinsese și reluă:

— Ne vom duce, cum spuneam, în satul lui Tangua, dar nu pe drumul cel mai drept și scurt pe care vor merge kiowașii; vom ocoli ținutul, ca să apărem din partea cealaltă. Acolo nu e nici o pază și va fi mai ușor să ne realizăm planul. Se pune doar întrebarea: când să pornim de aici. Ce părere are Old Shatterhand?

— S-ar putea să pornim chiar acum. Drumul e lung. Cu cât plecăm mai devreme, cu atât ajungem mai repede. Și totuși, n-aș crede să procedăm așa.

— De ce?

— Pentru că nu știm când vor pleca de aici kiowașii.

— Poate chiar astă-seară.

— Bănuiesc și eu. S-ar putea însă să plece și mâine. Și apoi, nu mi se pare deloc exclus ca să le vină totuși pofta de atac. Oricum, trebuie să luăm în considerare că ne-ar putea descoperi urmele și atunci s-ar lua după noi; în cazul acesta, vor ghici planul nostru și-l vor da peste cap.

— Fratele meu a judecat iarăși ca și mine. Trebuie să rămânem aici până pleacă ei; abia pe urmă vom fi siguri că nu ne mai pot vătăma. Dar nu e bine să înnoptăm chiar aici, ținând seama și de posibilitatea ca ei să tabere asupra noastră.

— Atunci, să ne mutăm într-un loc de unde, în cursul zilei, să putem ține sub observație ieșirea din strungă.

— Știu eu un loc. Frații mei să-și ia caii și să vină după mine!

Apucarăm de dârlogi caii ce pășteau în apropiere și-l urmarăm pe Winnetou afară, în prerie. După câteva sute de pași, ne apropiarăm de un pâlc mărișor de arbori. Ne oprirăm îndărătul lor. Aici puteam poposi în liniște, fără a ne teme să fim descoperiți de kiowași în cazul că ar mai fi nutrit intenții agresive pentru noaptea respectivă. Iar o dată cu ivirea zorilor, având trecătoarea înaintea ochilor, era ușor s-o supraveghem.

Noaptea era răcoroasă, ca și cele precedente; am așteptat să se culce calul meu și m-am cuibărit lângă trupul lui cald. Animalul rămase liniștit, ca și cum ar fi știut ce serviciu îmi aduce și astfel dormii până dimineața somn bun, doar cu o singură tresărire.

Când se luminează de zi, nu ieșirăm de după copaci. Un ceas întreg stăturăm cu ochii ațintiți asupra trecătorii. Dar acolo nu se mișca nimic.

De aceea găsirăm cu cale să cercetăm mai bine terenul, să-i căutăm pe kiowași. Dacă mai erau aici, se cerea prudență; ar fi trebuit să ne apropiem de ei în mare taină și am fi pierdut o groază de timp. De aceea i-am propus lui Winnetou:

— Ascultă-mă, kiowașii au trecut doar prin prerie spre muntele Nugget; probabil că vor folosi acum, la întoarcere, același traseu. La ce bun să-i mai căutăm în zadar? Ocolind munții până în locul unde omul tău i-a zărit ieri, vom vedea precis dacă ei se mai află acolo. De ce să pierdem vremea, când ne putem dumeri mai repede și mai ușor?

— Fratele meu a găsit soluția potrivită. Așa vom face.

Sărirăm pe cai și făcurăm un ocol în semicerc spre sud, cotind apoi spre vest. Era drumul în sens invers, pe care-l străbătuseră apașii în căutarea lui Santer după fuga acestuia. Ajunși în preria situată la sud de Nugget-tsil, prevederile mele se adevărară: am dat peste două urme mari și adânci; una de ieri, care ducea în largul văii, alta proaspătă, de astăzi, care venea dintr-acolo. Deși kiowașii plecaseră, era clar. Totuși, pentru a ne convinge, pătrunserăm în vale și călărirăm o bucată de drum pe urmele lor, până stabilirăm cu toată precizia că locul fusese abandonat de kiowași.

Ne luarăm din nou după semnele ce veneau dinspre muntele Nugget, împreunându-se cu cele în sens opus. Erau atât de adânci și deslușite, încât trădau vădit intenția kiowașilor de a ne atrage pe acest drum. Voiau cu tot dinadinsul să ne momească și, de aceea, chiar în locurile

cele mai dure, își dăduseră osteneala să lase urme cât mai vizibile. Un zâmbet ușor flutură pe buzele lui Winnetou când îmi spuse:

— Kiowașii ăștia ar trebui să ne cunoască mai bine. Să fi șters urmele, că tot le-am fi descoperit. Dar așa, ne deșteaptă ei înșiși bănuiala. Au vrut s-o facă pe deșteptii și a ieșit pe dos. N-au nici un pic de minte.

Vorbi cu glas tare, încât și prizonierul kiowaș, pe care, firește, îl luaserăm cu noi, putu să-l audă. Adresându-se acestuia, Winnetou adăugă:

— Tu, pesemne, ai să mori, pentru că te vom ucide dacă Sam Hawkens nu va fi eliberat, sau dacă vom afla că a fost chinuit. Dar dacă se întâmplă cumva altminteri și te lăsăm în viață, atunci spune-le alor tăi că lucrează ca niște mucoși, care n-au învățat nimic și se fac de râsul lumii, dându-și aere de oameni mari. Nu suntem atât de proști, încât să ne ducă de nas.

Acestea zise, Winnetou cârmii și se abătu de la urmele ce duceau spre sud-est, îndreptându-se hotărât spre răsărit. Ne găseam între izvoarele Canadianului sudic și cele ale brațului nordic aparținând lui Red River. Intenția lui Winnetou era să-l atingă pe acesta din urmă.

Caii apașilor care mă însoțiseră în urmărirea lui Santer erau cam osteniți, motiv pentru care înaintam mai încet. Se adăuga faptul că, proviziile noastre fiind pe terminate, eram obligați să ne ocupăm de vânat, ceea ce însemna ca, pe de o parte, să pierdem timp prețios, iar pe de alta, în cursul vânătorii, să slăbim vigilența necesară. Totodată, eram nevoiți să lăsăm urme, ceea ce altminteri s-ar fi putut evita.

Din fericire, către amurg dădurăm de un grup de bizoni, întârziații unor mari cirezi care-și încheiaseră migrațiunea spre miazăzi. Împușcarăm două bivolițe și ne făcurăm rost de carne pe o săptămână întreagă. Aveam astfel condiții să înaintăm fără zăbavă spre ținta expediției noastre.

A doua zi, am atins brațul nordic al lui Red River și i-am urmat cursul în jos. Apa nu era adâncă, în schimb malurile — bogate în verdeață, spre deosebire de iarba pârlită pe care călcasem până atunci.

Râul Salt Fork izvorăște în apus și se varsă dinspre dreapta în Red River. În unghiul format la îmbucătura celor două ape se afla pe atunci satul kiowașilor conduși de Tangua. Noi ne găseam pe stânga Fluviului Roșu, adică Red River. Puteam deci spera să nu fim observați. Totuși, ajunși aproape de vărsarea lui Salt Fork, am ocolit cam o jumătate de zi de drum ca să ne întoarcem mai în vale, iarăși la Red River. Pentru și mai multă precauție, am făcut ocolul noaptea, încheindu-l o dată cu primele raze ale soarelui. Ne aflam, în sfârșit, așa cum plănuisem, pe direcția opusă celei de unde ne așteptau kiowașii. Căutarăm un loc de popas după această noapte de călărie obositoare. Numai Winnetou și cu mine nu aveam timp de odihnă. Grăbit să pornească în recunoaștere, tânărul apaș îmi ceru să-l însoțesc.

Până aici, drumul nostru urmase cursul apei în coborâre. Recunoașterea trebuia s-o facem dimpotrivă, în susul râului și anume pe malul opus. Se puneă deci problema să traversăm râul, ceea ce nu era prea greu, chiar dacă apele ar fi fost mai umflate.

Firește că n-am traversat râul în apropierea taberei noastre, deoarece urmele ar fi putut să fie ușor depistate și, dacă cineva, dintr-un motiv sau altul, s-ar fi ținut de ele, ne-ar fi descoperit adăpostul. Am mai coborât deci o vreme în josul apei, până am ajuns la vărsarea unui alt afluent al lui Red River. Prin acest afluent mînarăm caii și trecurăm dincolo, călărind împotriva curentului. Astfel urmele noastre se pierdură. După o jumătate de oră părăsirăm malul afluentului și o luarăm către prerie, pentru ca, întorcându-ne iarăși la Red River, să-l atingem într-un loc situat la câteva mile engleze mai sus de tabăra noastră.

Acest ocol, cu preocuparea de a ne ascunde urmele, fusese greu și durase mult. Dar osteneala ne fu răsplătită mai curând decât am fi crezut. Nici nu ajunsesem bine la râu, ne mai aflam încă în prerie, când zărirăm doi călăreți ce mânau vreo doisprezece catări de povară. Nu veneau chiar în direcția noastră, ci pe dreapta. Unul călărea în față, celălalt în urma catărilor bine încărcați. Nu le deslușeam chipurile, dar am dedus, după veșminte, că sunt albi.

Ei ne observară, la rândul lor și se opriră. Ar fi bătut la ochi dacă treceam și evităm întâlnirea. În schimb, o discuție cu ei ne-ar fi putut aduce mult folos, deoarece veneau din satul kiowașilor. Să ne facă vreun rău? Nu era cu putință. Nici nu le-ar fi trecut prin gând să ne cerceteze urmele, care, de altfel, se găseau tocmai la nord, lângă afluentul de care am pomenit. Îl întrebai, deci, pe Winnetou:

— Mergem în întâmpinarea lor?

— Mergem, răspunse dânsul. Sunt fețe palide, de bună seamă niște negustori care au făcut schimb de mărfuri cu kiowașii. Dar nu trebuie să afle cine suntem.

— Bine. Atunci eu sunt funcționar la o agenție de comerț și merg în satul kiowașilor. Te-am luat ca însoțitor pentru că nu cunosc limba. Ești indian din neamul Pawnee.

— În regulă. Fratele meu să discute dânsul cu aceste fețe palide.

Ne îndreptarăm spre ei. După cum se întâmplă de obicei în Vestul Sălbatic, își pregătiră puștile și ne priveau cu suspiciune.

— Lăsați puștile, domnilor! îi invitai, apropiindu-mă. N-avem de gând să vă mușcăm.

— Nici nu v-ar prii, răspunse unul. Știm și noi să mușcăm. Nu de frică am pus mâna pe armă, ci pentru că așa e uzul și, în plus, ne păreți suspecti.

— Suspecti? Cum așa?

— Când doi gentlemen, unul alb și celălalt roșu, hoinăresc așa călare prin prerie, sunt de obicei niște răufăcători. Afară de asta, purtați veșminte indiene. M-aș mira să fiți oameni de treabă!

— Vă mulțumesc pentru sinceritate. E întotdeauna util să știi ce cred alții despre tine. Dar vă pot asigura că greșiți.

— Nu-i exclus. Se pare că n-aveți chiar mutră de criminal. De altfel, mi-e indiferent dacă veți fi spânzurat mai devreme sau mai târziu. Nu e gâtul meu în cauză, ci al dumneavoastră. Veți fi drăguț să ne spuneți de unde veniți?

— Cu plăcere. N-avem nimic de ascuns. Venim dinspre Woshita.

— Așa? Și încotro, mă rog?

— Avem nițică treabă la kiowași.

— La care?

— La tribul lui Tangua.

— Nu-i departe de-aici.

— Știu. Așezarea se află între Red River și Salt Fork.

— Exact! Dar vă dau un sfat: luați-o degrabă îndărăt, nu cumva să vă simtă kiowașii.

— De ce?

— Fiindcă e un obicei cât se poate de ingrat să te lași ucis de pieile-roșii.

— *Pshaw!* N-am obiceiul acesta, nici n-o să-l am vreodată.

— Nimeni nu-și cunoaște viitorul. Oricum, sfatul meu e sincer și bine întemeiat. Venim și noi de la Tangua. Dânsul are lăudabila poftă de a nimici pe orice alb ce i-ar ieși în cale, chiar și pe indienii care nu fac parte din neamul Kiowa.

— Atunci e un gentleman foarte bine intenționat! V-a spus-o chiar el?

— De repetate ori.

— E glumeț al naibii!

— Oho! E mai mult decât serios!

— Zău? În cazul acesta, cum se face că am plăcerea de a vă întâlni vii nevătămați? Ziceți doar că Tangua vrea să-i ucidă și pe albi și pe roșii. Eu vă luasem drept albi. Dar te pomenești că sunteți negri?

— Dați-le încolo de glume proaste! Nouă Tangua nu ne face nimic; cu noi e altă poveste. Suntem cunoștințe vechi și am poposit nu o dată în satul lor. Aflați că noi suntem *traders*, negustori, după cum probabil ați ghicit. Și anume, negustori cinstiți, nu ticăloși din ăia care-i înșală pe indieni cu marfă proastă și apoi dispar în vecii-vecilor. De aceea suntem oriunde bine veniți. Indienii au nevoie de marfa noastră și nu sunt proști să ucidă un om pe care se pot bizui și de la care trag foloase. Pe voi, însă, vă lichidează cu siguranță.

— Sper, totuși, să rămân în viață. Sunt și eu un om cinstit și îi caut spre folosul lor.

— Va să zică, așa stau lucrurile. Ia spuneți-mi atunci: cine sunteți și ce căutați la kiowași?

— Vin din partea unei agenții.

— Agenție? Păi asta e și mai grav! Nu mi-o luați în nume de rău, dar v-o spun pe șleau: kiowașii sunt porniți tocmai împotriva agenților, fiindcă... vedeți...

Șovăia să-și termine fraza. De aceea, o continuai eu:

— ... fiindcă i-au înșelat de atâtea ori. Asta vă stătea pe limbă. Recunosc că e adevărat.

— Mă bucur nespus să aud chiar din gura dumneavoastră cum că agenții comerciali sunt niște pungași! râse el. Chiar de curând, la ultimele livrări de mărfuri, kiowașii au fost trași pe sfoară. Dacă vă face plăcere să pieriți în torturi, mă rog, duceți-vă la ei, veți fi excelent serviți.

— Aș putea să renunț la plăcere, *sir*. Totuși, va asigur că voi fi nu numai bine primit de kiowași, ci mai mult, se vor bucura nespus, aflând cu ce treburi am venit. Pentru că tocmai despre trasul pe sfoară e vorba. Am obținut să se repare greșeala care s-a făcut cu ei. Vor fi despăgubiți cu

alte mărfuri bune și am să le indic adresa de unde le pot lua în primire.

— Vai, vai, sunteți o pasăre rară, pe onoarea mea! exclamă negustorul surprins. În cazul acesta, firește că n-or să vă facă vreun rău. Dar de ce v-ați însoțit cu un indian?

— Nu cunosc dialectul kiowașilor; dânsul mi-e tălmăci. E un „pawnee” și-l cunoaște pe Tangua.

— *Well!* Atunci totul e în ordine și sfatul e de prisos. Dar vă rog să mă credeți, n-am vorbit în vânt. Tangua e turbat împotriva a tot ce nu-i kiowaș.

— De ce?

— A pățit-o grozav de rău în ultima vreme. Apașii au năvălit și i-au furat câteva sute de cai. Bineînțeles că i-a urmărit, dar cum erau de trei sau patru ori mai numeroși, a fost bătut. Și poate că, în ciuda superiorității lor, încă nu l-ar fi înfrânt, dacă printre apași nu s-ar fi asociat o adunătură de *westmeni* albi, care le-au dat ajutor. Unul din ei a tras în Tangua și l-a ologit. Pe individul acela îl cheamă Old Shatterhand. Cică doboară dintr-un pumn pe cel mai tare om. Dar, până la urmă, n-o să-i meargă!

— Nu? Au cumva kiowașii de gând să se răzbune?

— Firește! Doar i-a zdrobit genunchii lui Tangua. Groaznică soartă pentru o căpetenie de războinici! Turbează, pur și simplu, de mânie și n-o să aibă tihnă până nu-i va prinde pe Old Shatterhand și pe Winnetou.

— Winnetou? Cine mai e și ăsta?

— Un tânăr șef al apașilor, care poposește cu o mică trupă de războinici ca la vreo două zile călare de aici. Albii aceia sunt cu dânsul. Un număr de kiowași au primit însărcinarea să se deplaseze într-acolo, să-i ademenească pe bandiți și să-i aducă până în satul lui Tangua.

— Hm! Și vor fi fiind albi și apașii aceia atât de prostănaci, încât să cadă în cursă?

— Posibil. Tangua e chiar sigur de asta. A și luat măsuri ca regiunea prin care vor trece să fie controlată de oamenii lui. Apașii, ca și albi respectivi, sunt fără îndoială pierduți.

De fapt, lucrul nu mă privește, dar fiind vorba și de albi, am preferat s-o șterg. Aș mai fi rămas bucuros câteva zile la Tangua, însă n-am poftă să asist la schingiuirea și la moartea lor.

— N-ați fi putut să le veniți cumva în ajutor?

— Nicidecum, chiar dac-am fi voit. Și, la urma urmei, de ce să mă leg la cap dacă nu mă doare? Sunt, ca să zic așa, partenerul de afaceri al kiowașilor și nu-mi convine să-mi stric socotelile, intervenind pentru niște dușmani ai lor. Am făcut, de altfel, o timidă încercare, dar am renunțat curând, căci Tangua începuse să latre ca un dulău.

— Se înțelege. De fapt, nici nu sosise încă timpul să interveniți în favoarea prizonierilor, pentru simplul motiv că nu erau încă prinși. Trebuia să mai așteptați.

— Păi, unul a și fost prins, un alb de-al lui Old Shatterhand. Curios tip! Râde toată vremea și se poartă ca și cum n-ar avea habar de moartea ce-l pândește în orice clipă.

— L-ați văzut?

— L-am văzut când l-au adus. Era legat cobză și a zăcut la pământ o oră întreagă până l-au transportat pe insulă.

— Insulă? O fi servind de temniță?

— Da. E situată lângă Salt Fork, aproape de mal și la câțiva pași de sat. E bine păzită.

— Ați vorbit cu prizonierul?

— Câteva cuvinte. L-am întrebat ce-am putea face pentru el. Mi-a zâmbit cu duioșie și mi-a răspuns că ar avea poftă de lapte bătut; n-aș putea oare să mă reped până la Cincinnati și să-i aduc un borcan plin? Trăsnit rău, domnule! I-am amintit că situația lui nu e deloc amuzantă. Atunci mi-a răspuns chicotind, să nu-i port de grijă, că are el oameni care să-l ajute. Am stăruit, totuși, în favoarea lui, dar Tangua m-a repezit cum nu se poate mai grosolan. De altfel, prizonierul nu-i chiar atât de rău tratat, fiindcă și Old Shatterhand deține, la rândul său, un ostatic kiowaș.

Numai Santer umblă să-i amărase dinadins puținele zile care i-au mai rămas.

— Santer? Păi ăsta-i nume de alb! Au mai fost și alți albi acolo afară de voi?

— Doar unul, adică acest Santer. Un tip dezgustător. A picat aseară cu kiowașii care l-au ademenit pe Winnetou să-i urmeze. Cum a venit, s-a și dat la prizonier. O să-l cunoașteți când veți ajunge în sat.

— Știți cumva ce caută Santer la Tangua?

— Nu. I-am dat bună ziua și nu l-am mai luat în seamă; de altfel, prezența mea părea să nu-i facă plăcere. Puteam să mă informez la kiowași, dar nu mă interesa. Nu mă bag unde nu-mi fierbe oala. E un principiu de la care nu mă abat.

— Și Santer acesta e oaspetele șefului, sau locuiește într-un cort separat?

— I s-a dat un cort, nu chiar în apropierea șefului, cum se procedează de obicei cu musafirii bine văzuți, ci unul cam vechi de piele cârpită și tocmai la capătul satului. S-ar zice că nu prea e în grațiile lui Tangua.

— Știți, poate și numele prizonierului?

— Sam Hawkens, un *westman*, să zic așa, celebru, deși tare caraghios, îmi pare rău că e sortit morții, dar ce să-i fac?! Poate să aveți mai multă trecere pe lângă Tangua și să puneți o vorbă bună.

— Am să încerc. N-ați putea să-mi descrieți mai exact poziția cortului în care locuiește Santer?

— La ce bun? O să-l vedeți chiar la intrarea în sat. E al patrilea sau al cincilea în susul râului. În ce privește omul, nu cred să vă placă; seamănă cu un corb care se hrănește cu hoituri. Păziți-vă de el! Cu toată slujba ce-o aveți, sunteți încă foarte tânăr și n-o să-mi luați sfatul în nume de rău. Acum trebuie să plec. Rămâneți sănătos. Sper să vă păziți bine pielea.

Să-l mai fi reținut ca să aflu și alte amănunte? În cazul acesta, trebuia să-i spun deschis cine și ce suntem și ar fi

fost cam riscant. Winnetou era de aceeași părere. Îndemnându-și calul, îmi șopti:

— Ajunge! Fratele meu să nu mai întrebe nimic. Altminteri le-am părea suspecti acestor oameni care, la urma urmei, sunt prieteni cu kiowașii.

— Într-adevăr, am aflat destul. Știm aproape precis unde se află Hawkens și unde locuiește Santer. Îi vom găsi pe amândoi. Până unde ne continuăm drumul?

— Până vom dispărea din ochii negustorilor. Apoi ne întoarcem în tabără. Norocul nostru că i-am întâlnit. Ca să aflăm singuri toate astea, ar fi trebuit să ne expunem la mari primejdii. Acum știm cum stau lucrurile și deseară ne furișăm în satul kiowașilor.

Cei doi negustori se topeau treptat în zare. Erau nevoiți să călărească încet, din cauza catârilor cu samarele pline. Am auzit mai târziu cât de fatală le-a fost această îngrijorare. Am aflat de asemenea că schimbaseră cu kiowașii diferite blănuri. De fapt, numai omul cu care discutasem era negustor, celălalt era ajutorul lui. Acum, că nu ne mai vedeau, făcurăm cale-ntoarsă spre tabără, dându-ne iarăși osteneala să ascundem urmele.

Dick Stone și Will Parker se arătară foarte mulțumiți de rezultatul cercetărilor noastre. Îi bucura mai ales faptul că Sam se simte relativ bine și că nu și-a pierdut bună dispoziție. Ne poftiră să-i luăm deseară cu noi. Dar Winnetou se opuse.

— Fiți buni și rămâneți deocamdată aici, fiindcă va fi greu să-l eliberăm pe Sam Hawkens chiar din primul moment. Probabil că lucrul se va face abia mâine și atunci veți fi și voi de față.

Adăpostul nostru era destul de bun; dar ne găseam în inima unui ținut vrăjmaș și se putea lesne întâmpla ca vreun om al kiowașilor să dea peste noi. De aceea Winnetou propuse:

— Știu o insulă puțin mai jos, în mijlocul râului, acoperită cu tufe și copaci, tocmai bună de ascunziș. De

obicei, nimeni nu calcă pe acolo. Frații mei să mă urmeze.

Pornirăm călare în josul apoi, până descoperirăm insula. Apa era aici mai adâncă și mai repede, însă am trecut-o cu bine, călare. Avusese dreptate Winnetou: insula era mare, iar vegetația bogată oferea destulă acoperire pentru oameni și cai.

Îmi așternui culcușul, având grijă să adorm cât mai repede, căci prevedeam că în cursul nopții nu vom dispune de prea mult răgaz pentru somn. Nu pentru că n-am fi avut vreme destulă sau loc potrivit ca să ne lăsăm odihnei, ci iată de ce:

După cum aflasem, Sam Hawkens era deținut pe o mică insulă și urma să mă strecur până acolo. Însemna, deci, să trec prin apă. Plănuiam, Winnetou și cu mine, ca dintru început să înotăm către malul râului, unde am fi ajuns, firește, uzi până la oase. Or, calendarul arăta mijlocul lui decembrie, apa era rece. Cine-ar fi putut să mai doarmă apoi în asemenea condiții?

Când se întunecă, furăm treziți. Winnetou dormise și el. Era momentul să pornim. Am lepădat veșmintele de prisos și tot ce aveam prin buzunare. N-am luat cu noi alte arme decât cuțitele. Am sărit apoi în apă și am înotat până la malul drept al râului. De acolo se putea pătrunde neobservat la Salt Fork. După o oră de mers în susul malului, am ajuns la întâlnirea dintre Salt Fork și brațul lui Red River. Mai făcurăm doar câteva sute de pași de-a lungul afluentului spre stânga și zărirăm focurile satului așezat pe malul opus. Trebuia, deci, să trecem dincolo.

N-am trecut însă imediat. Am mai urcat încet, încet, chiar până în dreptul satului. Când spun „sat”, cuvântul nu trebuie luat în sensul lui european, adică o așezare cu case zidite, înconjurată de grădini și țărini. Nu zărești aici nici urmă de grădină sau de ogor. Iar locuințele sunt, de fapt, niște corturi — iarna din piele groasă, vara din pânză de in.

Mai lângă fiecare cort ardea focul, în jurul căruia oamenii, ghemuiți, își încălzeau mădularele și își preparau

masa de seară. Cel mai arătos era un cort situat în centrul satului, împodobit la intrare cu lănci, de care atârnavă pene de vultur și așa-zisele „medicamente” în forme din cele mai ciudate. La focul din fața cortului ședea Tangua, căpetenia, având alături un tânăr de vreo optsprezece ani și doi băieți cam de doisprezece și respectiv, paisprezece ani.

— Sunt feciorii lui, mă lămuri Winnetou. Cel mare e favoritul și va ajunge un războinic viteaz. E atât de iute de picior, încât l-au supranumit „Pida”, ceea ce înseamnă cerb.

Ici și colo, câte o femeie alerga după treburi; la indieni, femeile și fetele nu sunt admise la masă cu bărbații și feciorii. Ele mănâncă mai târziu ceea ce rămâne, în schimb, îndeplinesc muncile cele mai grele.

Căutai din ochi insula. Cerul atârna greu, acoperit de nori negri Nici o stea, nicăieri. Totuși, lumina focurilor ne îngăduia să deslușim trei insulițe la mică depărtare una de alta.

— Pe care din ele s-o fi aflând Sam? întrebai.

— Fratele meu n-are decât să-și amintească ce i-a spus negustorul acela, răspunse Winnetou.

— Că e vorba de o insulă situată chiar lângă mal? Prima și ultima sunt mai în largul apei; înseamnă că va fi cea din mijloc.

— Probabil. Iar încoace, pe dreapta, e capătul de jos al satului; acolo, în al patrulea sau al cincilea cort locuiește Santer. Și acum ne despărțim, nu mai mergem împreună. Eu trebuie să mă răfuiesc cu ucigașul tatălui și al surorii mele. În schimb, tu ocupă-te de Sam; e mai curând tovarășul tău decât al meu.

— Și unde ne întâlnim pe urmă?

— Chiar aici, unde ne găsim acum.

— Asta, dacă nu se întâmplă nimic neprevăzut. Dar dacă, din întâmplare, vreunul din noi ar fi descoperit, s-ar stârni o zarva nemaipomenită; e nevoie, deci, să stabilim un alt loc de întâlnire, mai departe de sat.

— Sarcinile noastre nu sunt ușoare. A ta e încă și mai grea decât a mea, căci va trebui să înoți spre insulă și străjile te pot zări mai lesne. Dacă te prind cumva, îți sar eu în ajutor; iar dacă scapi, te întorci la insula noastră, dar pe drum ocolit, să nu se știe direcția în care ai dispărut.

— Dar mâine dimineață o să se vadă urmele lăsate de mine.

— N-o să se vadă nimic. Vine ploaia și le șterge.

— Bine! Și dacă nu izbutești tu, atunci sar eu și te scap.

— Asta nu se întâmplă, afară de cazul că mă paște ghinionul. Ia uită-te dincolo! În cortul al cincilea nu arde nici un foc. Pe semne că Santer e înăuntru, altminteri l-am vedea pe afară. Doarme, probabil. Așadar, nu e deloc greu să-l iscodesc.

Aceste zise, Winnetou plecă...

Ținta mea se afla în bătaia luminii; asta era rău. Nu aveam voie să mă arăt la suprafața apei; ca să ating insula respectivă, ar fi trebuit să înot pe dedesubt, ceea ce ar fi fost extrem de greu, din cauza distanței. Aș fi încercat, nu-i vorbă, dar ce mă făceam dacă, ieșind la suprafață, dădeam de o santinelă? N-ar fi mai bine s-o iau întâi până la insulița de alături, prima din șirul celor trei, unde, probabil, nu se află nimeni? De acolo n-ar mai fi decât vreo douăzeci de metri până în cealaltă, din mijloc, adică ținta mea. Ajuns la prima insuliță, pot cerceta cu ochii ce se întâmplă dincolo, pe a doua.

Urcai, deci, o bucată în susul apei, cu atenția mereu încordată asupra insuliței de la margine. Într-adevăr, nu se observa nici cea mai mică mișcare. Era, deci, de presupus că nu locuia nimeni acolo. Mă scufundai încet în apă și trecui înot de partea cealaltă.

Am ajuns cu bine și am scos capul pe jumătate, până la gură, ca să răsuflu. Mă găseam la hotarul de sus al primei insule. Aici observai că există o cale și mai bună de a ajunge la țintă.

La malul opus al râului — cam tot la douăzeci de metri depărtare — acosta un șir de bărci. Acestea îmi ofereau un excelent camuflaj. Mă scufundai iarăși în apă și înotai până la prima barcă, de acolo la a doua, la a treia și tot astfel până mă pomenii chiar lângă insula din mijloc. Acuma o vedeam ca în palmă.

Era mai aproape de mal decât celelalte două. Creșteau pe ea tufișuri joase, dominate de doi arbori. Nici prizonierul, nici paznicii nu erau de văzut. Deodată, însă, când să mă dau iarăși la fund, ca să trec de partea cealaltă, aud sus, pe mal, deasupra mea, un zgomot ușor. Trag cu ochiul și văd un indian care coboară panta. Pida, „cerbul”, feciorul cel mai mare al căpeteniei. Din fericire, o ia pe alături, spre o barcă, fără să mă simtă. Sare pe ea, o dezleagă și vâslește spre insula din mijloc. Prin urmare, pas de te mai duce acolo! Trebuia să aștept.

Peste puțin, răsună voci omenești și una din ele, recunosc, e vocea lui Sam. Doar n-am să scap prilejul să ascult ce se vorbește! O iau, deci, înot, pe sub apă, până la barca următoare. Sunt atât de multe bărci, încât ai zice că fiecare locuitor își are barca lui. Când să ies din nou la suprafață, ascuns în spatele bărcii, îl aud pe fiul lui Tangua:

— Tatăl meu vrea s-o știe.

— Să-și pună poftă-n cui! Nu trădez nimic! răspunde Sam.

— Atunci vei îndura chinuri înzecit de grele!

— Nu mă face să râd! Sam Hawkens să îndure chinuri, hi-hi-hi-hi! Tatăl tău a mai râvnit cândva să mă supună la torturi, acolo, la Rio Pecos, când eram printre apași. Și care a fost rezultatul? Mi-l spui și mie?

— L-a betegit câinele de Old Shatterhand!

— *Well!* Cam așa va fi și acum. Nici nu-mi pasă de voi!

— Dacă vorbești serios, înseamnă că ți-ai pierdut mințile. Ești în mâinile noastre și, de scăpat, nu mai scapi. Nu uita că ești legat cobză, nu poți mișca nici un mădular!

— Ei, da, sunt legat cobză! Pentru asta îi mulțumesc bunului meu Santer și mă simt foarte bine.

— Te doare, o știu, dar nu vrei să recunoști. Afară că ești prins în curele, mai ești și legat de copac, iar patru străji te păzesc zi și noapte.

Cum gândești să mai scapi?

— Mă privește, flăcăule! Deocamdată, îmi place aici. Așteaptă până îmi vine poftă să mă car și atunci ține-te, nene!

— Te eliberăm dacă ne spui încotro are de gând să meargă.

— Uite că nu spun nimic! Cunosc eu lucrurile. Tare drăguț din partea lui Santer că mi-a povestit brașoave, doar-doar va băga frica-n mine. Însă nu i-a mers. V-ați dus la Nugget-tsil ca să-i prindeți pe Old Shatterhand și pe Winnetou. Mă pufnește râsul, zău așa! Adică să-l prindeți pe Old Shatterhand, elevul meu, hi-hi-hi-hi!

— Dar pe tine, care-i ești dascăl, totuși te-am prins.

— Mă rog, m-am lăsat prins, așa, ca să mai treacă vremea. Doream să petrec câteva zile în mijlocul vostru; doar știți cât vă iubesc, dacă nu mă-nșel. Va să zică, v-ați dus degeaba până acolo, crezând că Winnetou cu apașii lui și cu Old Shatterhand or să se ia după voi. O prostie ca asta n-am mai auzit de când sunt! Acum vedeți și voi că v-ați greșit socotelile. Uite că n-au căzut în cursă și nici nu aveți habar unde se găsesc. Bănuți c-o știu eu. Ei bine, îți spun cinstit: știu!

— Atunci, vorbește!

— *Pshaw!* Ai s-o afli foarte curând fără să vorbesc eu, căci...

Fu întrerupt de niște strigăte puternice. Din păcate, nu le înțelegeam tâlcul, dar sunau ca o alarmă dată pentru prinderea unui fugar: „Puneți mâna pe el, puneți mâna pe el!”, după care auzii și numele lui Winnetou.

— Vezi unde sunt? Auzi? izbucni Hawkens, în culmea bucuriei. Unde sunt Winnetou și Old Shatterhand? Au sosit!

Au și sosit!

Larma se răspândi în tot satul și kiowașii alergau care încotro. Îl zăriseră, deci, pe Winnetou, dar încă nu-l prinseseră. Incidentul acesta îmi zădărnicea tot planul. Îl văzui pe fiul lui Tangua înălțându-se pe insulă și scrutând malul. Apoi sări în barcă și ordonă celor patru paznici:

— Pregătiți puștile! Cum se apropie cineva să-l elibereze, trageți în albul ăsta și-l ucideți!

Vâslii către mal. Dacă ar fi fost cât de cât posibil, l-aș fi salvat pe Sam chiar atunci. Dar nu se mai putea. De-aș fi riscat să tabăr pe cei patru kiowași înarmat numai cu cuțitul, n-aș fi făcut decât să-i scurtez lui Sam zilele. Cu siguranță că paznicii ar fi executat porunca lui Pida și l-ar fi ucis.

Deodată, cu mult înainte ca Pida să fi ajuns la mal, îmi trecu prin cap o idee năstrușnică. El era fiul favorit al lui Tangua. Dacă-l luam ostatic, puteam să forțez schimbul contra lui Sam. Era o idee aproape nebunească, dar nu-mi păsa. Trebuia cu orice preț să-l prind pe tânărul kiowaș, fără să mă simtă nimeni.

Dintr-o privire, îmi dădui seama că situația e favorabilă. Winnetou fugise către Red River, deci spre stânga, pe când tabăra noastră se afla la dreapta, devale, pe insula știută. Procedase foarte inteligent, în felul acesta îi inducea în eroare pe urmăritori. Din direcția aceea răbufneau strigătele kiowașilor angajați în urmărirea fugarului și într-acolo își ațintiseră privirea cei patru paznici ai lui Sam. Stăteau cu spatele la mine și nimeni nu mai era pe-aproape.

Fiul lui Tangua se apropie cu barca de mal, sări afară și dădu s-o lege de țăruș, ca să fugă apoi pe jos mai departe. Cum stăteam încovoiat, am țâșnit din apă chiar lângă el și cu un singur pumn l-am culcat la pământ. L-am aruncat apoi în barcă și, sărind după el, am pornit împotriva curentului, ținându-mă cât mai aproape de mal. Încercarea mea nebunească izbutise. Sus, în sat, nu era țipenie de om, iar paznicii continuau să privească aiurea.

Lopătai din răspuțeri, pentru a ieși cât mai curând din raza satului; apoi, când lumina focurilor nu mă mai putea ajunge, cârmii spre malul drept al lui Salt Fork, unde îl culcai pe Pida în iarbă. Nu-și revenise încă. Am tăiat cureaua cu care se leagă barca de mal, ca s-o folosesc pentru imobilizarea prizonierului, apoi i-am dat brânci luntrei să se ducă în voia curentului și să nu-mi trădeze prezența. Pe tânăr, după ce i-am prins brațele în curea, l-am luat în cârcă și am pornit spre insula noastră.

A fost un drum destul de greu, nu fiindcă povara m-ar fi covârșit, ci pentru că tânărul, revenindu-și în fire, începu să se zbată. A trebuit să-l ameninț în câteva rânduri cu cuțitul. Bineînțeles că avusesem grijă să-l ușurez de arme.

— Cine ești? întrebă el, scrâșnind de mânie. Ești un alb râios pe care Tangua, tatăl meu, îl va prinde chiar mâine și-l va face una cu pământul.

— Tatăl tău n-are să mă prindă, fiindcă nici nu poate umbla, i-am răspuns.

— În schimb, are la războinici cât păr în cap și-i va trimite în căutarea mea.

— Aiurea! Nici nu-mi pasă de războinicii voștri. S-ar putea s-o pățească toți ca și tatăl tău, când a cutezat să se bată cu mine.

— Iuf! S-a bătut cu tine?

— Da.

— Unde? Când?

— Când glonțul meu i-a zdrobit genunchii.

— Iuf, iuf! Ești cumva Old Shatterhand? întrebă el speriat.

— Ce mai întrebi? Te-am doborât dintr-un singur pumn. Cine, dacă nu Winnetou sau Old Shatterhand, ar îndrăzni să pătrundă în satul vostru și să-l răpească pe însuși fiul lui Tangua?

— Iuf! Înseamnă că am să mor. Dar n-o să auziți din gura mea nici măcar un geamăt.

— Nu te omorâm. Nu suntem ucigași ca voi. Ți dăruim libertatea, dacă tatăl tău îmi predă cele două fețe palide care se află la el.

— Santer și Hawkens?

— Da.

— O să vi-i dea. Fiul său îi e de zece ori mai scump decât toți Hawkensii din lume; iar de Santer nici nu-i pasă.

Din acea clipă, încetă să se mai opună și merse în tăcere, alături de mine. Și prezicerea lui Winnetou se adeveri: deodată, se porni o ploaie torențială, încât îmi era imposibil să regăsesc locul de trecere din fața insulei noastre. Am fost nevoit să caut adăpost sub un copac rămuros și să aștept acolo fie încetarea ploii, fie revărsatul zorilor.

Răbdarea mea fu pusă la grea și plicticoasă încercare. Ploaia nu se mai potolea și nici zorii nu se arătau. Aveam o singură mângâiere și anume că nu se putea să ajung mai ud decât eram. Vorba ceea: înecatul nu se mai teme de apă. Totuși, umezeala care-mi pătrunsese în oase era atât de rece, încât trebuia din când în când să mă scol în picioare și să fac pe gimnastul pentru a mă încălzi. Îmi era milă de tânărul kiowaș, obligat să stea în nemișcare; dar flăcăul avea o rezistență mult mai mare decât aveam eu pe atunci.

În sfârșit, cele două dorințe ale mele se împliniră în același timp: ploaia încetă și începu să se crape de ziuă, numai că o ceață deasă învălui împrejurimile. Cu toate acestea, nu mi-a fost greu să găsesc locul de trecere din fața insulei. Strigai din răsputeri:

— Alooo!

— Alooo! răspunse imediat glasul lui Winnetou. E fratele meu Shatterhand?

— Chiar el.

— Atunci de ce nu vii? De ce-ai strigat? E periculos!

— Am aici un prizonier. Trimite-mi un înotător bun și niște curele.

— Vin chiar eu.

Eram extrem de bucuros că Winnetou nu căzuse în mâinile kiowașilor. Chipul lui se ivi curând între ceață și apă. Când ajunse la mal și-l zări pe kiowaș, Winnetou exclamă uimit:

— Iuf! Pida, fiul căpeteniei! Unde l-a dibuit fratele meu?

— Pe malul râului, nu departe de insula lui Hawkens.

— L-ai văzut și pe Sam?

— Nu, dar l-am auzit discutând cu „cerbul” ăsta sprinten. Aș fi apucat să vorbesc cu dânsul și poate chiar să-l eliberez, dar tocmai atunci te-au descoperit pe tine și a trebuit s-o șterg.

— S-a întâmplat fără vina mea. Am avut ghinion. Ajunsesem la cortul lui Santer, când mă pomenii cu câțiva kiowași. Dădeau să treacă pe acolo. Să mă ridic de jos, nu era cazul. Mă rostogolii deci puțin mai la o parte. Kiowașii se opriră în loc și se porniră pe taifas. De-o dată, unul mă zări și se întoarseră toți spre mine. Atunci, bineînțeles, n-am mai avut încotro; am sărit în picioare și am luat-o la fugă. Lumina focurilor cădea pe mine și kiowașii m-au recunoscut. Ca să-i, amăgesc, m-am prefăcut că fug la deal, apoi am trecut apa înot și am scăpat. Dar cu Santer n-am realizat nimic.

— Ai să-l vezi foarte curând. Acest tânăr războinic e gata ca, în schimbul eliberării sale, să obțină predarea lui Santer și a lui Sam Hawkens în mâinile noastre. Sunt sigur că Tangua va fi de acord.

— Iuf! E bine așa, excelent! Capturându-l pe Pida, fratele meu Shatterhand a lucrat curajos, aș zice chiar nebunește de curajos; de fapt, aceasta e cea mai bună soluție.

Când i-am spus lui Winnetou că-l va vedea foarte curând pe Santer, nu credeam că lucrul se va întâmpla chiar mai repede ca în imaginația mea. Pe Pida îl legarăm atât de strâns între noi, încât, coborând tustrei în râu, umerii lui îi atingeau pe-ai noștri. Doar capul îi ieșea din apă, iar cu picioarele ne putea ajuta la înot. Tânărul nu opunea nici o

rezistență, ci dimpotrivă, dădea puternic din picioare în același ritm cu noi.

Ceața plutea deasă deasupra apei, nu vedeam nici la zece pași înaintea noastră. Se știe însă că pe timp cețos auzul e cu mult mai sensibil. Nu ne depărtasem bine de mal, că Winnetou mă preveni:

- Fii atent! Am auzit ceva.
- Ce?
- Un zgomot ca de vâsle, aici, mai în sus.
- Să ne oprim.
- Da. Ia ascultă!

Nu mai mișcăm decât foarte rar și ușor, ca să ne ținem la suprafață; nu provocăm nici un zgomot. Într-adevăr, Winnetou auzise bine: o barcă venea pe râu în jos. Probabil că vâslașul era grăbit, căci lopăta din plin, deși curentul apei îl mâna de la sine.

Se apropia repede. Să ne lăsăm văzuți? Și dacă e o iscoadă dușmană? Ar fi totuși în avantajul nostru să ne lămurim. Ii aruncai lui Winnetou o privire. El înțelese și-mi șopti:

— Rămânem așa! Vreau să știu cine este. De văzut, nu ne poate vedea și nici auzi; stăm nemișcați.

Era, într-adevăr, de așteptat să nu fim observați; nu ni se zăreau din apă decât capetele. Ramaserăm deci pe loc. Pida privea ca și noi, încordat; ne-ar fi putut trăda strigând după ajutor, dar n-a făcut-o. Doar și așa îi asigurase eliberarea.

Bătaia vâslelor se apropiase mult de tot; o luntre indiană se ivi din ceață. Și în luntre — cine? Ar fi trebuit să tăcem mîlc, dar Winnetou — recunoscându-l pe luntraș — striga din toată gura:

— Santer! Fuge! Vrea să scape!

La apariția neașteptată a lui Santer, prietenul meu, îndeobște atât de prudent, își pierduse calmul; arunca din mâini și din picioare ca să ajungă înot luntrea, dar îl împiedicau curelele cu care ne legaserăm unul de altul.

— Iuf, trebuie să mă desfac! strigă el, apucând cuțitul și tăind legăturile. Trebuie să-l ajung, să-l iau de beregată!

Santer auzise, firește, glasul lui Winnetou. Zvârli o privire spre noi și ne recunoscă.

— *Thousand devils!* Mii de draci! izbucni el speriat. Uite-i!

Își strânse buzele. Apoi spaima fugi de pe chipul lui și făcu loc unui rânjel de satisfacție. Cântărise situația în care ne aflam; aruncă vâslele în barcă, apucă arma și o îndreptă spre noi:

— Ultima voastră partidă de înot, câinilor!

Noroc că apăsă pe trăgaci exact în clipa când Winnetou, scăpând din legături și smucindu-se zdravăn, porni ca săgeata spre barcă. Astfel, Pida și cu mine furăm împinși în lături și glonțul lui Santer nimeri aiurea.

Ceea ce văzui pe urmă nu se mai cheamă înot, ci mai degrabă o fulgerare prin apă. Ținându-și cuțitul între dinți, Winnetou gonea spre dușman în salturi lungi, desenându-se asemenea unei pietre zvârlite pieziș pe suprafața apei. Santer mai avea încărcătură pe cealaltă țeava a puștii. Îl luă la ochi pe Winnetou și râse în bătaie de joc:

— Vino mai aproape, scârnăvie roșie, să te trimit în iad! Credea că are partida în mână și că nu-i rămâne decât să apese pe trăgaci, dar cu Winnetou se înșela. Acesta se dădu la fund ca să ajungă în dreptul luntrei și s-o răstoarne. Dacă izbutea, Santer — căzut în apă — nu mai putea face uz de armă și s-ar fi ajuns la o luptă corp la corp, în care tânărul meu prieten era maestru. Fugarul își dădu seama de primejdie, lepădă arma și apucă din nou vâslele. Era și timpul, fiindcă abia pusese barca în mișcare, că Winnetou se și ivi la câțiva pași în urma ei. Santer renunță să mai atace, vâsli din răspuțeri și se depărta de locul primejdios, strigând:

— Ei, m-ai prins, câine? îți rezerv glonțul pentru întâlnirea noastră viitoare!

Winnetou se strădui să-l ajungă, dar zadarnic. Nici un înotător din lume, fie și campion mondial, n-ar izbuti să ajungă din urmă o barcă mânuită viguros și în plus împinsă de curentul rapid al apei.

Toate acestea să tot fi durat o jumătate de minut, nu mai mult. Și, totuși, pe când Santer se pierdea din nou în ceață, se și apropiară câțiva apași care, auzind strigătele și detunătura armei, părăsiseră insula și porniseră înot în ajutorul nostru. Îi chemai ca să-mi ușureze transportarea lui Pida pe insulă. Când am ajuns cu toții pe uscat și desfăcurăm curelele ce mă țineau legat de kiowașul prizonier, Winnetou ordonă oamenilor săi:

— Frații mei roșii să se pregătească repede de drum! Santer a dispărut chiar acum cu o barcă în josul râului; trebuie să-l urmărim.

Era atât de agitat, cum nu-l mai văzusem până atunci.

— Da, pornim fără întârziere!

Mă asociai și eu lui Winnetou.

— Dar ce facem cu Sam Hawkens și, pe de altă parte, cu cei doi prizonieri ai noștri?

— Pe ăștia îi las în seama ta, răspunse Winnetou.

— Să rămân aici?

— Rămâi. Eu, unul, trebuie să pun mâna pe Santer, ucigașul tatălui meu și al surorii mele. Tu însă ai datoria să-l eliberezi pe tovarășul tău, pe Sam Hawkens. Așa că ne despărțim.

— Pe cât timp?

Cumpăni câteva clipe, apoi rosti:

— Nu pot să știu acum când ne vom revedea. Dorința și voința omului sunt supuse Marelui Spirit. Credeam să fiu mai lungă vreme împreună cu fratele meu Shatterhand, dar iată că Manitu s-a pronunțat împotriva. Voința lui e alta. Știi de ce a fugit Santer?

— Îmi închipui. Pe de o parte, nu am căzut în cursa ce ne-a întins-o; pe de altă parte, ai fost văzut aseară. Era, deci, limpede că ne aflăm aici și că vom face totul ca să-l

prindem pe Santer și să-l smulgem pe Hawkens din mâinile kiowașilor. Atunci banditul a intrat în panică și a șters-o.

— Ai dreptate. Dar mai există o posibilitate. Fiul lui Tangua a dispărut și kiowașii fac, desigur, legătură între această dispariție și prezența noastră. Ei bănuiesc că noi l-am răpit. Tangua, lovit de această întâmplare și-a descărcat mânia asupra lui Santer, socotindu-l vinovat de toată nenorocirea. Și l-a alungat.

— Se poate și așa. Santer trebuie să fi simțit că a căzut în dizgrația kiowașilor.

— Și de ce a preferat barca, în loc s-o șteargă călare?

— De teamă. I-a fost frică să nu dea de noi. Chiar dacă nu-l întâlneam, tot îi descopeream urmele. De aceea a fugit cu barca. A primit-o, se vede, în schimbul calului său. Crezi că-l veți putea ajunge călare?

— Greu, dar e cu putință. Va trebui să tăiem cotiturile râului.

— Asta nu! Îți atrag atenția că ar fi o greșeală.

— De ce?

— Fiindcă lui Santer i-ar putea trece ușor prin gând să iasă la mal și să-și continue fuga pe uscat; în felul acesta, s-ar salva mai lesne.

Cum nu veți cunoaște locul unde a ieșit din apă, va trebui să vă împărțiți în două grupuri, ca să-l urmăriți pe ambele maluri ale lui Red River.

— Fratele meu judecă bine. Chiar așa vom face.

— Să căutați cu mare atenție locul unde va fi ieșit la mal. Din păcate, asta cere timp. Dar nici nu e bine să scurtați drumul tăind cotiturile. Dacă pe o parte a râului cotul e, să zicem, în afară, pe cealaltă parte e tocmai invers. Și atunci, în timp ce oamenii de pe un mal vor tăia cotul, cei de pe malul opus vor face un ocol cu atât mai mare.

Astfel s-ar pierde legătura între voi.

— Așa e cum spune fratele meu. Vom fi, deci, nevoiți să urmăm întocmai cursul râului. Ei, gata, să nu mai pierdem nici o clipă!

— V-aș însoți cu cea mai mare bucurie! Dar e într-adevăr sarcina mea să mă ocup de Sam Hawkens. N-am voie să-l părăsesc.

— Iar eu nu te voi împiedica niciodată să-ți împlinești îndatoririle. Acum nu ți-e îngăduit să vii cu noi. Dar dacă Marele Spirit o vrea, atunci ne revedem în câteva zile.

— Unde?

— Când pleci de-aici, să te îndrepti către confluența acestui râu cu Rio Boșco de Nacitoses. Acolo unde apele se unesc, pe malul stâng al lui Rio Boșco, vei întâlni un războinic de-al meu. Asta, în cazul când revederea noastră va fi posibilă.

— Și dacă omul tău nu va fi acolo?

— Atunci înseamnă că mă aflu încă pe urmele lui Santer și, neștiind în ce parte va apuca, nu pot stabili încă locul nostru de întâlnire. În acest caz, pleacă împreună cu cei trei tovarăși ai tăi spre Saint Louis, la fețele palide, care vor să construiască drumul calului de foc. Te rog însă din suflet să te întorci de îndată ce bunul Manitu va îngădui. Vei fi întotdeauna bine venit la noi în pueblo, lângă Rio Pecos și, dacă nu mă găsești acolo, ți se va spune unde și cum să dai de mine.

În cursul discuției noastre, apașii terminaseră pregătirile de plecare. Winnetou strânse mâinile lui Dick Stone și Will Parker, luându-și rămas-bun de la ei. Apoi mi se adresă mie:

— Fratele meu știe cât de voioși am pornit de la Rio Pecos în călătoria noastră care avea să aducă moartea lui Inciu-Ciuna și Nșo-ci. Când te vei întoarce cândva printre noi, n-o să mai auzi glasul celei mai frumoase dintre ficele neamului apașilor, care, dorind să ajungă în orașele fețelor palide, s-a dus în țara celor veșnic plecați. Acum, setea mea de răzbunare ne desparte, dar prietenia ce ne leagă te va readuce la noi. Aș dori mult să-ți pot trimite vreo știre acolo, la vărsarea lui Rio Boșco; dar dacă nu va fi posibil, atunci, rogu-te, nu zăbovi prea mult în orașele din răsărit;

revino cât mai curând. Știi doar în locul cui te-am așezat în inima mea. Făgăduiește-mi că nu vei întârzia, frate al meu drag și iubit Șarli.

— Îți făgăduiesc! Inima mea te va însoți, dragul meu frate Winnetou. Îți amintești, desigur, ce i-am promis lui Klekih-Petra în ultimele lui clipe. Mă voi ține de cuvânt.

— Atunci, bunul Manitu să-ți călăuzească pașii și să te ocrotească pe toate drumurile. *Howgh!*

Mă îmbrățișă și mă sărută pe amândoi obraji. Dădu apoi un ordin scurt oamenilor săi și încalecă, îndemnându-și calul spre apă. Conform poruncii lui Winnetou, apașii se împărțiră în două grupuri: unul — părăsind insula — trecu înot spre malul drept, iar celălalt, împreună cu Winnetou, spre malul stâng al râului. L-am urmărit cu privirea pe bunul meu prieten până se pierdu în ceață. Simțeam ca și când sufletul mi s-ar rupe în două și nu mă îndoiesc că și Winnetou simțea la fel.

Stone și Parker îmi citiră pe față tristețea. În felul lui sincer și naiv, Stone mă încuraja:

— Nu vă necăjiți, *sir!* Îi revedem în curând. Îl scoatem pe Sam din captivitate și pornim glonț după ei. Dar să nu pierdem vremea! Haide să facem schimbul de prizonieri. Cum socotiți să procedăm?

— Vreau să aud părerea dumitale, dragă Dick. Ai mai multă experiență.

Măgulit de apreciere, Stone își netezi barba și zise:

— Cred că cel mai simplu ar fi să-l trimitem chiar acum pe kiowașul nostru la Tangua. Să-i spună unde se află fiul său și în ce condiții poate fi eliberat. Tu ce crezi, bătrâne Will?

— Hm! mormăi Parker. Nicicând n-ai avut o idee mai tâmpită.

— Păi dacă-i spunem unde ne aflăm, atunci Tangua își repede oamenii înapoi, îl înșfacă pe Pida și rămânem fără Sam și cu buzele umflate. Eu aș face altfel.

— Cum?

— Părăsim insula asta și pătrundem o bucată în prerie unde putem cuprinde cu ochii împrejurimile. Îl expediem apoi pe kiowașul nostru în sat și punem condiția ca numai doi războinici, nu mai mulți, să ni-l aducă pe Sam, în schimbul căruia îl vor căpăta pe Pida. Dacă totuși Tangua trimite mai mulți, îi zărim noi de departe și avem timp să spălăm putina. Nu credeți că e mai bine, *sir*?

— Eu aș merge și mai la sigur și n-aș trimite nici un sol, am răspuns.

— Pe nimeni? Păi cum o să știe Tangua că fiul lui...

— O să afle, n-avea grijă.

— De la cine?

— De la mine.

— Cum așa? Vreți să vă duceți la kiowași?

— Întocmai.

— Să n-o faceți, *sir*! E grozav de periculos. V-ar prinde și v-ar lega numaidecât.

— Nu cred.

— Cu siguranță! Absolut sigur!

— Atunci Pida ar fi pierdut. N-am nici o poftă ca, din cei doi kiowași câți îi avem, să-l trimit pe unul ca mesager și să pierdem astfel un ostatic.

— Asta e just. Dar de ce să mergeți tocmai dumneavoastră în sat? Pot să merg și eu.

— Te cred că ai avea curaj, însă e mai bine să discut eu cu Tangua.

— Nu uitați ce furios e pe dumneavoastră! Cu mine s-ar înțelege mai curând asupra condițiilor. În schimb, dacă vă vede pe dumneavoastră, se face foc.

— Tocmai de aceea vreau să apar chiar eu înaintea lui. Să se facă foc, să crape de ciudă că am îndrăznit să mă înfățișez fără ca el să-mi poată pricinui vreun rău. Dacă-aș trimite pe altul, ar bănuî, pesemne, că mi-e frică de el și asta nu-mi convine.

— Atunci faceți cum vreți, *sir*! Și noi unde rămânem între timp? Aici, pe insulă? Ori ne căutăm un loc mai bun?

— Nu există unul mai bun.

— Însă vai de prizonierii ăștia dacă vi se întâmplă ceva în sat! Voi fi fără cruțare. Când porniți?

— Deseară.

— Abia deseară? Nu-i prea târziu? Dacă totul ar merge bine, s-ar putea să facem schimbul până în prânz și să pornim apoi după Winnetou.

— Și kiowașii să ne urmărească și să ne curețe...

— Credeți?

— Firește. Tangua ni-l va preda bucuros pe Sam, ca să-și recapete fiul; dar pe urmă, după ce-l va ști în siguranță, va face totul ca să se răzbune pe noi. De aceea vreau ca schimbul să se efectueze seara și apoi, ca să câștigăm timp, călărim noaptea, când nu putem fi urmăriți. Aceasta înseamnă un avans considerabil. Și mai am un motiv pentru care prefer să așteptăm seara: e bine ca grija lui Tangua pentru soarta fiului său să sporească și mai mult. Asta îl va muia.

— E drept. Dar mă gândesc că, până deseară, ar putea să ne dibăcească.

— N-ar fi rău nici asta.

— Îl vor căuta pe Pida și ne putem trezi cu ei aici, pe insulă.

— Chiar pe insulă, nu. Dar vor veni până pe malul râului și vor descoperi urmele lui Winnetou; vor crede, atunci, că noi ne-am deplasat pe acolo împreună cu Pida. Asta îl va îngrijora și mai mult pe Tangua... Pst! Ascultați!

Auzirăm niște voci. Ceața se risipise în parte și malul ieșise la vedere. Se sfătuiau acolo câțiva kiowași, comunicându-și, probabil, părerile despre urmele de cai descoperite; dispărură apoi, în grabă, fără să-și arunce ochii spre insula noastră.

— Au plecat. Se vede că sunt foarte grăbiți, constată Dick Stone.

— Se întorc, desigur, în sat, pentru a-l înștiința pe Tangua. Acesta va trimite o trupă de călăreți ca să se

orienteze după urmele cu pricina.

La nici două ore lucrurile se petrecură întocmai. O ceată de kiowași călare se ivi dincolo, la râu. Cercetară urmele și porniră în galop după ele. Nu era de temut să-l ajungă pe Winnetou, care le-o luase cu atâta vreme înainte.

Se înțelege că vorbeam în șoaptă, ferindu-ne să fim auziți de prizonieri. Aceștia nici nu văzuseră cele petrecute dincolo, pe mal. Ei zăceau legați îndărătul unui tufiș.

Înainte de amiază, soarele se arată mai darnic. Astfel mai scăparăm de umezeală atât noi, cât și terenul de dedesubt. Ne-am uscat și ne-am încălzit, bucurându-ne de o meritată odihnă până-n seară.

Între timp, zărirăm un obiect plutind anevoie pe apă în direcția insulei noastre și încurcându-se în crengărișul ce atârna deasupra râului. Era o luntre cu vâsle cu tot, lăsată în voia apei; cureaua ce o ținuse legată de mal fusese retezată.

Era, deci, luntrea cu ajutorul căreia îl răpisem pe Pida; fusese dusă de curent din Salt Fork în Red River și probabil că a ajuns atât de târziu aici pentru că se agățase undeva, pe drum. Apariția ei era cât se poate de oportună. Am tras-o la țărmul insulei, pentru a mă servi seara de ea. Evitam astfel — dac-ar fi fost să plec pe apă — o nouă baie nedorită.

La căderea serii, am împins luntrea în larg, am sărit într-însa și m-am pus pe vâslit, în susul râului. Avusesem grijă să iau cu mine doborâtorul de urși. Stone și Parker mă copleșiră cu urări de succes. I-am asigurat că, afară de cazul că nu m-aș întoarce până a doua zi dimineață, pot rămâne liniștiți în privința mea.

Înaintam greu, împotriva curentului; abia după o oră am cotit din Red River în Salt Fork. Ajuns lângă satul kiowașilor, am acostat și am legat luntrea de un copac.

Vedeam, ca și ieri, focurile aprinse, bărbații așezați în jurul lor și femeile zorind după treburi. Bănuisem că satul va fi astăzi păzit cu mai multă strășnicie, dar mă înșelasem.

Oamenii lui Tangua, descoperind urmele apașilor, plecaseră după ei; astfel, cei rămași în sat se credeau în siguranță.

Tangua ședea și azi în fața cortului, numai că unul din băieții săi lipsea. Cu capul plecat, cu ochii încruntați, șeful privea jocul flăcărilor. Mă găseam de astă dată pe malul stâng al lui Salt Fork, unde se afla satul. M-am strecurat pe după un cot al râului, apoi în sus, îndărătul corturilor, până la adăpostul lui Tangua. Totul a mers perfect; nu era nimeni prin preajmă ca să mă simtă. M-am întins la pământ și m-am furișat în spatele cortului. De acolo se auzea, prelungă, monotonă, o tângă de jale: căpetenia kiowașilor, Tangua, deplângea astfel pierderea fiului său cel mai iubit. Am ocolit târâș cortul până am ajuns în fața lui și, sărind brusc în picioare, m-am adresat, pe neașteptate, șefului kiowașilor:

— De ce suspină Tangua și cântă a jale? Un războinic viteaz nu bocește. Asta e grija babelor!

Nu se poate descrie spaima ce-l cuprinse la apariția mea fulgerătoare, încercă să spună ceva, dar nu izbuti; dădu să se ridice, dar genunchii zdrobiți îl ținutau locului. Cu ochii holbați, se zgâi la mine ca la un strigoi și, în cele din urmă, gângavi:

— Old... Old... Shat... Shat... iuf, iuf, iuf! Cum... pe unde... Mai sunteți aici... n-ați șters-o?

— Precum vezi, mai sunt aici și am o vorbă cu tine.

— Old Shatterhand! îmi pronunță el, în sfârșit, numele întreg.

Auzindu-l, cei doi băieți o zbughiră în cort.

— Old Shatterhand! repetă Tangua, încă sub imperiul spaimei. Apoi fața i se strâmbă de ură. El strigă o poruncă pe care n-am înțeles-o, necunoscând dialectul, dar am deslușit, între altele, numele meu.

O clipă și se stârni peste tot un asemenea urlet de furie, încât părea că se cutremură pământul. Toți războinicii rămași în sat veneau fuga spre mine, cu armele în mâini. Mi-am scos cuțitul și i-am tunat lui Tangua la ureche:

— Vrei ca Pida să moară? El m-a trimis la tine!

Cu tot zgomotul din jur, Tangua înțelese vorbele mele și ridică un braț. Atât a fost de ajuns ca să se facă liniște. Totuși, kiowașii mă înconjuraseră. Dacă ar fi fost să judec după fețele lor, aș fi jurat că au de gând să mă înghită și că nu mai scap cu viață. Mă așezai lângă Tangua, mă uitai calm în ochii lui uluiți de îndrăzneala mea și rostii:

— O dușmănie de moarte s-a născut între Tangua și mine; nu eu sunt vinovatul, dar nici nu mă tem. Mi-e totuna dacă eu și prietenii mei ne punem rău cu vreunul din războinicii tăi, sau chiar cu întregul neam al kiowașilor. Că nu mă tem, se vede și din faptul că am venit singur aici, în sat, ca să discutăm. Deci să nu pierdem vremea: Pida se află la noi și, dacă eu nu mă întorc la timp, va fi spânzurat de un copac.

Nici un cuvânt, nici un gest al celor din jur nu trăda efectul spuselor mele. Ochii șefului scânteiau de mânie: nu putea să-mi facă nimic fără a primejdui viața fiului său. Scrâșni printre dinți întrebarea:

— Cum... cum... a ajuns în mâinile voastre?

— Am fost ieri dincolo, pe insulă, când fiul tău vorbea cu Sam Hawkens; l-am culcat la pământ și l-am dus cu mine.

— Iuf! Old Shatterhand e străjuit de spiritul rău care l-a salvat și altădată. Unde mi-e fiul?

— Într-un loc sigur, pe care n-ai să-l afli acum. Ți-l va spune el însuși mai târziu. Din cuvintele mele poți înțelege că nu doresc să-l ucid pe Pida. Mai avem un kiowaș la noi, războinicul acela pe care l-am prins mai demult; l-am scos frumușel dintr-un tufiș, pe când ne spiona. Dacă mi-l dai pe Sam Hawkens, atunci îi eliberăm pe amândoi.

— Iuf! Îl vei avea. Adu-mi, mai întâi, pe Pida și pe războinicul meu.

— Să ți-l aduc? Nici nu mă gândesc! Îl cunosc pe Tangua și știu ce preț are cuvântul lui. Fac schimbul, doi pentru unul. Sunt, va să zică, mai mult decât darnic. Dar nu îngădui nici un vicleșug.

— Întâi de toate, vreau dovada că Pida e într-adevăr la voi.

— Să-ți dovedesc! Ce ți-a venit? Când ți-o spun eu, înseamnă că-i adevărat. Old Shatterhand nu e ca Tangua. Mai bine lasă-mă să-l văd pe Sam Hawkens! Pesemne că, pentru mai multă siguranță, l-ați mutat de pe insulă. Trebuie să vorbesc cu el.

— Ce vrei să-i vorbești?

— Să-l întreb cum l-ați tratat și să aud răspunsul din gura lui. Pe urmă, mai vedem.

— Voi ține sfat cu bătrânii războinici. Depărtează-te până la cortul de alături. Vei afla, pe urmă, ce avem de gând.

— Bine, dar grăbește-te! Dacă mă rețineți prea mult și nu mă întorc la timp, atunci Pida va fi spânzurat.

A fi spânzurat este cea mai rușinoasă moarte pentru un indian. Vă puteți închipui cât era Tangua de furios. M-am retras până la cortul vecin, firește, înconjurat de kiowași. Tangua își convocă bătrânii și sfatul începu. În ochii lor ardeau fulgere și aș fi pățit-o rău de tot dacă nu era în joc viața lui Pida. Observai, cu acest prilej, că îndrăzneala mea își făcuse efectul.

După câțva timp, căpetenia trimise pe un războinic undeva, în sat.

Omul dispăru într-un cort și reveni apoi împreună cu Sam. Sării în sus, grăbindu-mă să-l întâmpin. Când mă văzu, omulețul izbucni în adevărate ovații:

— Uraaa! Old Shatterhand! Uraaaa! Am spus eu că veți veni neapărat. Îl vreți, desigur, pe bătrânul Sam?

În chip de salut îmi întinse mâinile legate.

— Da, i-am răspuns, am venit în calitate de *greenhorn* ca să-ți ofer diploma de cel mai mare meșter în furișat. Orice s-ar spune, dumneata o iei întotdeauna razna.

— Lăsați reproșurile pe altă dată, preaiubite *sir*. Prefer să-mi vorbiți de Mary a mea.

— E la noi.

— Și Liddy?

— Pușcociul? E bine sănătos.

— Atunci e totul în cea mai perfectă ordine, dacă nu mă-nșel. Hai, să ne cărăm! E cam plicticos pe-aici.

— Răbdare, Sam, răbdare! Vorbești ca și cum ar fi o joacă de copii: am venit, te-am dezlegat și te-am dus!

— Păi, nici nu e altceva, vreau să spun pentru dumneavoastră, decât o joacă de copii. Sunt curios cam ce n-ați fi în stare să faceți. M-ați coborî și din lună, dacă mi-ar trăsnii prin cap să mă sui acolo, hi-hi-hi-hi!

— Tot îți mai arde de glume? S-ar zice că nu ți-a mers prea rău aici.

— Rău? Mie?! Aflați că mi-a mers foarte bine, ba chiar excelent! Kiowașii m-au îndrăgit ca pe copilul lor; nici nu mi mai pot reveni de atâtea alintări, drăgălășenii și pupături; m-au hrănit ca pe-o mireasă și, când mă apuca somnul, nici nu era nevoie să mă culc, pentru că zăceam, zi și noapte, tolănit pe spate.

— Te-au prădat?

— Firește. Mi-au puricat și căptușeala buzunarelor.

— Dac-au mai rămas din lucruri, atunci o să le capeți înapoi. Mi se pare că sfatul bătrânilor s-a încheiat.

L-am avertizat încă o dată pe Tangua să nu mai întârzie, dacă vrea ca fiul său să rămână în viață. Continuarăm scurt și energic tratativele, din care ieșii biruitor; eu nu cedam cu nici un pas, în timp ce Tangua se temea pentru fiul său. Conform înțelegerii finale, patru războinici urmau să ne însoțească, pe Sam și pe mine, în alte două bărci și să-i ia în primire pe cei doi prizonieri. Dar nu care cumva să ne urmărească pe ascuns kiowașii — pentru că atunci Pida va fi ucis.

De fapt, era cam mult să cer ca Sam Hawkens să-mi fie încredințat doar mie. S-ar fi putut să le joc o festă celor patru indieni care ne însoțeau în bărcile lor. Dar am fost crezut pe cuvânt și nici mai târziu, nimeni vreodată nu s-a

îndoit de lealitatea lui Old Shatterhand. Bineînțeles că n-am trădat locul spre care aveam să ne îndreptăm.

Dezlegându-i-se mâinile, prichindelul de Sam și le juca triumfător prin aer, strigând:

— Liber! Iată-mă din nou liber! Asta n-am să v-o uit niciodată, *sir!* Și nici n-am s-o mai apuc la stânga dacă stimatele dumneavoastră picioare binevoiesc să fugă la dreapta.

Pe când ne pregăteam de ducă, se iscă ici și colo câte un murmur de nemulțumire. Kiowașii regretau profund că sunt nevoiți să ne lase în pace, pe mine și pe Sam, prizonierul lor; iar Tangua îmi șuieră:

— Până la înapoierea fiului meu, te afli încă în siguranță, dar pe urmă întreg tribul te va hăitui și te va înhăța, chiar de-o fi să zbori prin văzduh!

N-am găsit cu cale să răspund acestei amenințări și, însoțit de Sam și de cei patru kiowași, am luat-o spre malul râului. Doi câte doi — eu, firește, împreună cu Sam — ne-am urcat apoi în câte o barcă. Pe când părăseam malul, un urlet prelung al kiowașilor răsună în urma noastră și nu se stinse decât hăt târziu.

Vâsleam. Și în timpul acesta, îi povesteam lui Hawkens tot ce se întâmplase de când a căzut în mâinile kiowașilor. Îi părea foarte rău de plecarea lui Winnetou, dar îl consola oarecum faptul că scăpase astfel de muștrările tânărului șef al apașilor.

În ciuda întunericii, atinserăm cu bine insula și furăm întâmpinați cu mare bucurie de către Dick Stone și Will Parker. Abia după ce plecasem, își dăduseră seama de măsura cutezanței mele.

Am predat pe cei doi prizonieri, care nu ne-au fericit cu nici o vorbă de rămas-bun și am așteptat până ce se stinse în larg sunetul vâslelor. După aceea, am încălecat și ne-am mânat caii dincolo, spre malul stâng al râului. Totul depindea acum de viteză și era bine că Sam cunoștea perfect ținutul. Călare pe catârul lui, omulețul se îndreptă

fălos în șa, ridică pumnul amenințător înspre satul lui Tangua și zise:

— Acum, ăia de colo își bat capul cum să ne prindă din nou. Dar o să rămână cu gurile căscate! Sam Hawkens nu se mai vâra singur în plasă ca să-și pună apoi nădejdea într-un *greenhorn* oarecare. Încă nu s-a găsit kiowașul care să mă-nhațe, dacă nu mă-nșel!

Sfârșitul Volumului 22

Coli tipo: 34
Bun de tipar; 16.10.1996
Tiparul executat la:
Imprimeria „ARDEALUL” Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 146
Comanda nr. 60296

**karl
may**

22

OPERE

WINNETOU

Cartea prin care Karl May s-a impus definitiv între corifeii literaturii universale de aventuri, cu cel mai îndrăgit personaj al său, după cum singur o mărturisește : „În timpul numeroaselor mele călătorii și peregrinări îndepărtate, am întâlnit adesea, mai ales între așa-ziii «sălbatici» și «semicivilizați», oameni care mi-au devenit prieteni și a căror amintire mi-a rămas scumpă până în ziua de astăzi, după cum așa îmi va rămâne până la moarte. Dar pe nici unul nu l-am iubit așa cum l-am iubit pe Winnetou”.

Carte care fundamentează prietenia unică dintre Winnetou și Old Shatterhand, parte integrantă a celei mai frumoase trilogii din creația scriitorului.

Procurați-vă din vreme volumul următor :

PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE

LEI 7800 + 160 T.L. = 7960

[1] „Omul bolnav” era Imperiul Otoman, în curs de descompunere în secolul al XIX-lea.

[2] La țipari.

[3] La raci.